

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

**Cînd vom reîntra, după o rătăcire de decenii, în
România noastră gemină?**

Dialog cu scriitorul **Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ**

Ochiul închis înafură s-a deschis înlăuntrul meu

Dialog cu poetul **George VULTURESCU**

INEDIT: **Lucian BLAGA, Dan LAURENȚIU, Corneliu POPEL**

Poeme: **Mihai URSACHI, Cezar IVĂNESCU, Andrei ZANCA**

Teatru: **Dumitru Radu POPESCU**

Irina MAVRODIN: Invenții de necunoscut

Alexandru ZUB: Relația cu celălalt

Gheorghe GRIGURCU: Dramatismul inutilității

Constantin CIOPRAGA: Nicolae Labiș – astăzi

Alex. ȘTEFĂNESCU: Un artist al reacției imediate

Ioan HOLBAN: Nea Sergiu, ai grijă...

Horst FASSEL: *Cîntecul Gintei Latine*

Cristian BĂDILĂ: Îngerii de sub acoperișul lumii

Ovidiu HURDUZEU: Exces și teroare

Aurelian CRĂIUȚU: Tocqueville sau cum poate fi iubită
democrația cu moderație

Mirecea PLATON: Biblia lui Robespierre

Eugen URICARU: Roman

Cronică literară:

Cristian LIVESCU

Constantin DRAM

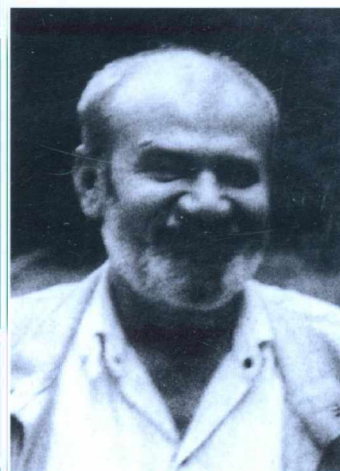
Dan MĂNUCĂ

Comentarii critice:

Adrian Dinu RACHIERU

Vasile SPIRIDON

Bogdan CREȚU

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE
SOCIETATEA JUNIMEA DIN IASI
LA 1 MARTIE 1867

EDITOR:
UNIUNEA SCRITORILOR
DIN ROMÂNIA

Redacția:

Redactor șef: *Cassian Maria SPIRIDON*
Redactor șef adjunct: *Dan MĂNUCĂ*
Secretar general de redacție: *Dragoș COJOCARU*
Redactor: *Liviu PAPUC*

Colegiul:

Sergiu AILENEI
Adrian ALUI GHEORGHE
Cristian BĂDILĂ
Constantin CIOPRAGA
Aurelian CRĂIUȚU
Gellu DORIAN
Florin FAIFER
Gheorghe I. FLORESCU
Gheorghe GRIGURCU
Ioan HOLBAN
Ovidiu HURDUZEU
Cezar IVĂNESCU
Miron KIROPOL
Cristian LIVESCU
Irina MAVRODIN
Cătălin MIHULEAC
Mircea PLATON
Adrian Dinu RACHIERU
Elvira SOROHAN
Nicolae STROESCU STÎNIȘOARĂ
Lucian VASILIU
Alexandru ZUB

Tehnoredactare: *Doina BUCIULEAC*
Culegere: *Mariana IRIMIȚĂ*

Foto coperta I: *Lucian BLAGA*
Dan LAURENȚIU
Dumitru Radu POPESCU

coperta IV – *Afișul Zilelor revistei „Convorbiri literare”,*
ediția a VIII-a, 22-25 aprilie 2004

<http://convorbiri-literare.dntis.ro>

Conform prevederilor Statutului, Uniunea Scriitorilor din
România nu este responsabilă pentru politica editorială
a publicației și nici pentru conținutul materialelor publicate.

CUPRINS

Cassian Maria SPIRIDON – *De 100 de ori „Convorbiri literare”* / 1
Numărul 100

Acad. Răzvan THEODORESCU, Eugen URICARU, Cezar IVĂNESCU, Irina MAVRODIN, Acad. Constantin CIOPRAGA, Acad. Alexandru ZUB, Ion GROȘAN, Mircea MUTHU, Caius Traian DRAGOMIR, Ion HADĂRCĂ, Miron KIROPOL, George POPA, Mircea GIȚULESCU, Alex. ȘTEFĂNESCU, Cornel MORARU, Adrian ALUI GHEORGHE, Gellu DORIAN, Olimpiu NUȘFELEAN, Ioan PINTEA, Liviu GRĂȘOIU, Gheorghe NEAGU, Vasile TĂRĂȚEANU, Sterian VICOL, Ovidiu DUNĂREANU, Corneliu ȘTEFANACHE / 16

Opinii despre noua serie a „Convorbirilor literare”

Laurențiu ULICI, Paul GOMA, Ana BLANDIANA, Monica LOVINESCU, George ASTALOȘ, Dan MĂNUCĂ, Costache OLĂREANU, Sorin VIERU, Alex. ȘTEFĂNESCU, Nicolae MANOLESCU, Ilie CONSTANTIN, Basarab NICOLESCU, Miron KIROPOL, Gh. I. FLORESCU, Marius TUPAN, Bujor NEDELCOVICI, Dorin TUDORAN, Alexandru LUNGU, Gheorghe GRIGURCU, Cezar IVĂNESCU, Al. HUSAR, Marian POPA, SUMIYA Haruya, Mihai URSACHI, Romul MUNTEANU, Petru URSACHE, Constantin CIOPRAGA, Cezar IVĂNESCU, P.S. Calinic ARGATUL, Nicolae BREBAN, Eugen SIMION, Sorin ALEXANDRESCU, Irina MAVRODIN, Valentin CIUCĂ, Sorin MĂRCULESCU, Solomon MARCUS, Gellu DORIAN, George POPA, Corneliu ȘTEFANACHE, Lucian VASILIU, Alexandru PALEOLOGU / 22

Cînd vom reîntra, după o rătăcire de decenii, în România noastră genuină?

Dialog cu scriitorul Nicolae STROESCU STÎNIȘOARĂ / 23

Ochiul închis înafară s-a deschis înlăuntrul meu

Dialog cu poetul George VULTURESCU / 33

Irina MAVRODIN – *Invenții de necunoscut* / 37

Alexandru ZUB – *Relația cu celălalt* / 38

Gheorghe GRIGURCU – *Dramatismul inutilității* / 40

Constantin CIOPRAGA – *Nicolae Labiș – astăzi* / 41

Alex. ȘTEFĂNESCU – *Un artist al reacției imediate* / 44

Ioan HOLBAN – *Nea Sergio, ai grijă, la Roma să vizităm și niște galerii cu blugi, că ne-ntorcem cu lirele în țară și-i păcat* / 47

INEDIT

Leonard GAVRILIU – *Patru scrisori de la Lucian Blaga* / 50

Dan LAURENȚIU / 52

Corneliu POPEL / 52

POEZIE

Mihai URSACHI / 53

Cezar IVĂNESCU / 55

Liviu GEORGESCU / 55

George L. NIMIGEANU / 56

Andrei ZANCA / 57

TEATRU

Dumitru Radu POPESCU – *Săptămîna cu o mie de nopți* (I) / 58

PROZĂ

Aurel ȘTEFANACHI – *Proză scurtă* / 61

Vasile IANCU – *Privirea ce nu trece de învelișul fragil.*

„Exerciții” impuse / 63

CRONICĂ LITERARĂ

CRITICA POEZIEI: Cristian LIVESCU – *Mihai URSACHI – de la „Ambasadorul melancoliei” la „autarul nimicului”* / 65

CRITICA PROZEI: Constantin DRAM – *Romanul autobiografic* / 69

CRITICA CRITICII: Dan MĂNUCĂ – *Dadaismul* / 72

COMENTARII CRITICE

Adrian Dinu RACHIERU – *Poeți din Banat* (I) *Integrala Dorcescu* / 75

Vasile SPIRIDON – *În vizită la Muzeul Antipa* / 79

Bogdan CREȚU – *Al. Paleologu – recuperare* (II) / 83

EX LIBRIS

Mircea A. DIACONU – *Liviu Georgescu și ochiul miriapod. O fenomenologie, între închipuirea geometrică și*

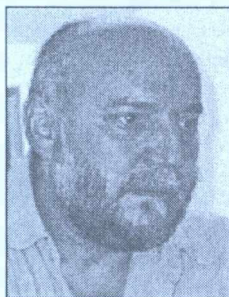
Liviu GRĂȘOIU – Revenire în

Dan Bogdan HANU – Dublul

Gellu DORIAN – Sanda Pana

P/11711

DE 100 DE ORI „CONVORBIRI LITERARE”

Cassian Maria SPIRIDON

Preluată de actuala conducere în decembrie 1995, numită în urma deciziei Comitetului Director al Uniunii Scriitorilor din România, revista se lansează cu primul număr al actualei serii în ianuarie 1996. Fiind fapte și întâmplări ce țin, vrem sau nu, de istoria literară, se impune contextualizarea momentului nașterii actualei serii, nu fără o prezentare a etapelor prin care a trecut foaia Societății *Junimea* de la constituire pînă în prezent.

Vom apela și la sinteza realizată pe această temă de I.E. Torouțiu, la aniversarea a 75 de ani de la apariția primului număr din „Convorbiri literare” și publicată în anul 1942, la paginile 502-503-504 ale revistei.

I. 1 Martie 1867 – 1 Mai 1893

Iacob Negruzzi, („redactor”) de la 1 Martie 1867 – 1 Mai 1893. „Pentru a dirige revista proiectată, societatea s-a interesat la mine, și la 1 Martie 1867 a și apărut No. 1 al «Convorbirilor literare». Fără un moment de întrerupere, foaia noastră a apărut timp de 26 de ani; 18 ani în Iași, și acum s-au împlinit alți opt ani, de cînd ea se publică în București... Cu începerea anului XXVII (1 Mai 1893) al Convorbirilor Literare mi-am asociat la direcțiunea și redacțiunea revistei un număr de autori din generația tînă, despre care cred că au și focul sacru și statornicia muncii și dragostea pentru adevăr și frumos” (*Iacob Negruzzi*, în „Convorbiri literare”, 1 Aprilie 1893, nr. 12, An XXVI, p. 998/4).

Trebuie să adăugăm că, în acest interval, între 1 septembrie 1888 și 15 martie 1889 (mai bine de jumătate de an), la conducerea revistei s-a aflat (interimar) *Nicolae Petrașcu*. În tot acest timp șeful publicației, bolnav, se va afla la tratament în străinătate.

II. 1 Mai 1893 – 1 Ianuarie 1895

Iacob Negruzzi, 1 Mai 1893 – 1 Ianuarie 1895, „cu un comitet de tineri nenumiți, din care face parte I. Al. Brătescu-Voinești și desigur unii dintre cei pe cari îi întâlnim în a treia formație”:

III. 1 Ianuarie 1895 – 31 Decembrie 1899

„După doi ani de împreună lucrare, am dobîndit încredințarea că acei tineri vor ști să ducă înainte cu succes opera începută de generația precedentă și vin astăzi să trec asupra lor sarcina purtată de mine cu atîta dragoste timp de 28 ani” (*Iacob Negruzzi*, în „Convorbiri literare”, 1 Ianuarie 1895, nr. 1, An XXIX, p.1).

Comitetul de conducere se compune din următorii mem-

bri: *Teohari Antonescu*, *Nicolae Basilescu*, *I.A. Brătescu-Voinești*, *Mihail Dragomirescu*, *Dimitrie Evolceanu*, *I.S. Floru*, *Petre P. Negulescu*, *I.A. Rădulescu-Pogoneanu*, *Fr. Robin*.

IV. 1 Ianuarie 1900 – 31 Decembrie 1901

Comitetului din formația a III-a li se adaugă următorii membri: *Gr. Antipa*, *I. Bogdan*, *D. Bungețeanu*, *C. Litzica*, *P. Missir*, *L. Mrazec*, *A. Naum*, *D. Onciul*, *St. Orășanu*, *Erm. Pangrati*, *I. Paul*, *Al. Philippide*, *M. Săulescu*, *N. Voinov*, *N. Volenti*.

V. 1900

Mai tîrziu, în 1900 intră în comitet și *V. Babeș* și *I.A. Bassarabescu*

VI. 1901

I.A. Brătescu-Voinești demisionează din comitet.

VII. 1902-1906

Director *I. Bogdan*, cu următorul comitet: *C. Alimăneșteanu*, *Gr. Antipa*, *T. Antonescu*, *X. Basilescu* (m. 1904), *G. Bogdan-Duică*, *I.A. Bassarabescu*, *A.C. Cuza*, *M. Dragomirescu*, *D. Evolceanu*, *I.S. Floru*, *N. Iorga* (din 1906), *C. Litzica*, *S. Mehedinți*, *P. Missir*, *L. Mrazec*, *G. Murnu*, *A. Naum*, *P.P. Negulescu*, *D. Onciul*, *Șt. Orășanu* (m. 1905), *Erm. Pangrati*, *I. Paul*, *Al. Philippide* (demisionează în 1905), *C. Rădulescu-Motru*, *I.A. Rădulescu-Pogoneanu*, *Fr. Robin*, *M. Săulescu*, *N. Voinov*, *N. Volenti*.

VIII. 1907-1923

Director *Simion Mehedinți*, cu un hiatus datorat Războiului de Reîntregire, 1916-1918, cînd revista își întrerupe apariția.

IX. 1924 – 20 Februarie 1939

Director *Al. Tzigara Samurcaș*.

X. De la 20 Februarie 1939 – 31 Martie 1944

Director *I.E. Torouțiu*

Dacă preluarea conducerii, în primele zece etape a decurs firesc, ștafeta fiind înaintată amiabil și cu cele mai binevoitoare gînduri și urări de succes pentru cei care urmau, instaurarea noului regim a schimbat total această cutumă.

Cînd, în 1939, *Al. Tzigara-Samurcaș* a predat ștafeta lui *I.E. Torouțiu*, cel care deschidea primul număr din ianuarie 1939 de sub noua direcțiune a fost vechiul director. *Al. Tzigara Samurcaș*, între altele, precizează: „Cu satisfacția de a fi asigurat viitorul revistei, anunțăm azi încredințarea direcției în mîinile noiei generații sub conducerea d-lui

Profesor I.E. Torouțiu, Membru corespondent al Academiei Române, care prin valoroasele și voluminoasele sale publicații, apreciind rostul Junimii în mișcarea de renaștere a limbii și literaturii române, va ști să ducă mai departe făclia veșnic vie a gândirii junimiste”.

Ca în final, după ce adresează mulțumiri cititorilor și statornicilor abonați, să consemneze: „Iar celor ce se vor fi mirat, poate, de polemicile, prea aspre după părerea lor, prin care am fost nevoit să apar cinstea revistei și inclusiv pe a conducătorului ei vremelnic, le răspunde o recentă sentință a Tribunalului de Ilfov. Prin aceasta, fără ca subsemnatul să fi apărut în instanță, d-l Prof. Gh. Opreșcu a fost totuși condamnat pentru calomniile oficial sancționate acum și împotriva cărora a trebuit de atâtea rînduri să iau condeiul.

Cu conștiința împăcată a datoriei împlinite de-a lungul celor 15 ani de grele încercări, editoriale mai ales, pe care le-a străbătut revista, sîntem fericiți a putea ura noiei generații tot succesul cuvenit «Convorbirilor literare», care, prin vechimea și rolul lor istoric, se clasează printre instituțiile naționale cele mai de seamă ale intelectualității românești”.

Este vizibilă bunăvoința și încrederea față de cel care a preluat revista și nu mai puțin credința că și-a împlinit datoria față de o instituție națională de talia *Convorbirilor literare*.

I.E. Torouțiu, ca un istoric literar acribios ce era, în articolul ce-l publică în același număr, imediat după Al. Tzigara-Samurcaș, *După 71 ani...*, va trece în revistă, pe scurt, viața publicației sub genericul *Însemnări din trecut*, ca în a doua parte, *Încetări pentru viitor*, să-și prezinte programul pornind de la aforismul maioreșcian: „Omul trebuie înțeles ca un element de evoluțiune. Să nu ne întrebăm: ce este cineva? Să ne întrebăm: ce devine? Crește, sau dă înapoi?”, sintetizată la întrebarea: crește sau stă pe loc?

Tot aici afirmă intenția de a *apela mereu la intervenția legilor estetice* – recunoscînd *direcția nouă* impusă de Titu Maiorescu în urmă cu mai bine de șaptezeci de ani (atîția erau, în acel moment, de la nașterea foii junimiste), canonul estetic instaurat de revista *Convorbiri literare*.

După ocupația sovietică revista, pe considerente ideologice apreciată ca „reacționară”, va fi interzisă. După relativul dezgheț comunist din ultimii ani ai deceniului 7 din secolul trecut, revista *Convorbiri literare* re apare, *Iașul literar* schimbîndu-și denumirea după numele prestigioasei publicații junimiste.

XI: **Convorbiri literare își reia apariția, tot la Iași.** Numărul 1 apare în Mai 1970, în format carte cu 96 pagini și redactor șef Dumitru Ignea. *Iașul literar*, la finalul numărului 4/1970, inserează: „Începînd cu numărul viitor revista noastră se va numi «Convorbiri literare»”.

În articolul program la nr. 1 (mai)/1970, intitulat *Continuitate*, după ce subliniază că revista *Iașul literar*, timp de două decenii, a afirmat creația literară, se precizează: „Numindu-se *Convorbiri literare*, revista noastră își continuă apariția de pe treapta unei experiențe superioare și cu obligația certă a unei ținute care nu trebuie să dezmintă”. Născută sub semnul continuității, revista este considerată

„moment de succesiune și totodată de început”, după care sîntem atenționați că „se va manifesta ca o revistă a epocii, activă în atribuțiile ei social-artistice și, mai presus de orice, expresie a ideologiei Partidului Comunist”. Este pentru prima dată cînd revista este înregimentată unei ideologii de partid. Situație ce nu se va schimba, din contră, în timp se va accentua, pînă în decembrie '89. În articolul program, după moda comunistă, semnat *Convorbiri literare*, se menționează: „Servind cultura românească de azi, *Convorbiri literare* va păstra onoarea tradițiilor și spiritul critic pe care cu strălucire l-au impus respectații noștri înaintași”.

În același prim număr descoperim o *Evocare* trimisă de Leon Negruzzi de la Paris, în martie 1970. Este relatată discuția și sfaturile primite de la bătrînul șef al *Convorbirilor* către fiul său Leon, proaspăt întors în țară și dornic a edita, la rîndu-i, o revistă. Iacob Negruzzi îi spune: „Nu uita, băiete, îmi zise el, că în 1867 exista la noi în Țară un vid, un vid spiritual și editorial. Ceea ce se publica era teribil de mediocru. Tatăl meu, bolnav, nu mai scria, Vasile Alecsandri se repeta și era foarte inegal. În plus, prelegerile noastre, ale junimiștilor, preparaseră publicul interesat printr-o critică aspră despre tot ce apărea. Noi toți, și în special Maiorescu, avuseserăm în prealabil curajul să introducem în conferințele noastre critica estetică și nu ne-am dat înapoi să criticăm chiar unele poeme ale lui Alecsandri, considerat pe atunci cel mai mare poet al nostru.

Astăzi, situația nu mai este aceeași (1921) și lupta va fi mai grea, îți voi da totuși sfaturile pe cari tatăl meu și străbunicul tău mi le-a dat mie. E necesar, mă sfătuia Costache Negruzzi, să ai cu tine o echipă solidă și tînără. În al doilea rînd trebuie să fii și să rămîneți independenți și să evitați orice lingușire. Înainte de toate trebuie să aveți ceva de spus și să știți cum să le spuneți, adică simplu și fără maimuțareală. Cu alte cuvinte, nu faceți literatură inutilă. Cam acestea au fost cuvintele tatălui meu, cînd, întors din străinătate, mă îndemna să formez o societate literară și mai pe urmă să lansez o revistă. Ia și tu seamă de ele și acționează în consecință”.

XII. **Din iulie 1971 pînă în decembrie 1971** (șase numere), revista apare tot format carte, dar fără redactor șef. În epocă era o practică des uzitată, ca publicațiile, în momente de criză, să apară fără să-și nominalizeze conducerea.

XIII. **Din ianuarie 1972 pînă în martie 1976** inclusiv, redactor șef va fi Corneliu Ștefanache.

Primul număr de sub noua conducere apare pe 15 ianuarie 1972, în format tabloid (12 pagini), cu frecvență de două numere pe lună, cu precizarea, pe frontispiciu: *Revistă literară* fondată de Societatea Junimea din Iași, la 1 martie 1867.

Din ianuarie 1974 își reia periodicitatea lunară, cu apariția la 20 ale fiecărei luni, tot tabloid, în 26 de pagini.

În *Prologul* care deschide nr. 1/15 ian. 1972, semnat C.L., probabil Corneliu Ștefanache – noul redactor șef, după ce își afirmă intențiile de a-și onora *cum se cuvine menirea de publicație comunistă*, crede de cuviință: „din trecuții ani peste *Convorbirile literare* nu găsim un temei să ne oprim decît la

cei de la început”.

XIV. Din aprilie 1976 până inclusiv în august 1977, mai bine de un an, revista apare în același regim, periodicitate lunară, tabloid cu 16 pagini, dar fără redactor șef și casetă redacțională.

XV. Din septembrie 1977 până inclusiv în noiembrie 1989, redactor șef va fi Corneliu Sturzu. Titlul își va schimba culoarea din verde într-un ocră cu nuanțe spre roșu, numărul de pagini va crește între ianuarie 1980 și iunie același an, timp de șase numere, la 20 de pagini, ca apoi să revină la 16.

Dacă în februarie 1982 se putea citi pe frontispiciu numărul 146 – probabil de când *Convorbirile literare* reapăruseră, la numărul pe martie 1982 apare anul LXXXVI-II și numărul 1127, fără nici o explicație. E posibil, cineva să fi numărat la Biblioteca numărul efectiv de apariții și anii când revista este publicistic prezentă.

Corneliu Sturzu va avea cea mai lungă prezență la conducerea revistei din perioada comunistă.

Ultimul număr publicat, în noiembrie 1989, sub conducerea lui Corneliu Sturzu poartă pe frontispiciu nr. 1239, anul XCVI.

XVI. În decembrie 1989 apar două ediții speciale, în 8 pagini, și la începutul lui ianuarie 1990 o a treia ediție specială, în 12 pagini, sub direcțiunea unui *Comitet provizoriu de conducere* format din: Liviu Antonesei, Emil Brumaru, Al. Călinescu, Nichita Danilov, Daniel Dimitriu, Alexandru Dobrescu, Grigore Ilisei, Constantin Pricop, Horia Zilieru; *Comitet* care a înlăturat, date fiind evenimentele din decembrie '89, vechea conducere, păstrînd, totuși, o bună parte din membrii fostei redacții.

Mai apare încă un număr, 1/ (1245) ianuarie 1990, în vechea formulă lunară, cu 12 pagini.

XVII. Din 15 februarie 1990 până la începutul lui decembrie 1995, redactor șef va fi Alexandru Dobrescu, secondat, pînă la sfîrșitul lui 1993, de doi redactori șefi adjuncți. Nr. 1 (1246)/15 februarie 1990, 16 pagini, format tabloid redus (35x50), are ca zi de apariție joia. Pe frontispiciu apare *serie nouă, Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor din România și fondat în 1867 de „Junimea”*.

Primul număr dublu, ca numerotare, nu ca număr de pagini, care rămîn tot 16, este 12-13 (1257-8) din 10-23 mai 1990, următorul este 17-18 (1262-3), apoi 19-20 (1264-5), 21-22 (1266-7), 32-33 (1278-1279) – octombrie 1990; 37-38 (1283-4) – noiembrie 1990. Ultima apariție pe decembrie 1990 are numărul 43 (1289).

De la nr. 8 (1297) – februarie 1991, apare un supliment „Convorbiri sociale și politice”. Din mai 1991, nr. 16 (1305) apare în 8 pagini. La nr. 24 (1322) – iulie 1991 aflăm 16 pagini. De la nr. 26 (1314) – septembrie-octombrie 1991, redevine revistă lunară. Aici se oprește colecția revistei, pe anul 1991, existentă în arhiva la B.C.U. Iași

Din anul 1992 nu există nici un număr în custodia B.C.U. Iași. Cel pe care îl am în colecția personală este în format A4 (gen revistă școlară), cu 24 de pagini, pe frontispiciu scrie nr. 5-6-7/1992 și menține precizarea: *Revistă fondată la 1 mar-*

tie 1867 de Societatea „Junimea”.

Anul 1993, existent în patrimoniul B.C.U. Iași, începe cu numărul 4 al revistei, cu o periodicitate lunară, în format A4 și cu 32 de pagini, urmează numărul dublu 7-8, în același format, dar cu 24 de pagini, și se încheie cu numărul dublu 11-12, de această dată cu un total de 28 pagini.

Colecția pe 1994 de la B.C.U. Iași începe cu numărul dublu 7-8 și are 32 pagini. De pe frontispiciu dispăre mențiunea: *Revistă fondată la 1 martie 1867 de Societatea „Junimea”*, care este înlocuită cu: *Apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România*. Tot din 1994 dispăre caseta redacțională și funcțiile de redactor șef sau redactor șef adjunct.

În partea inferioară a copertei IV se menționează: *Revistă finanțată de Fundația culturală națională „Convorbiri literare”*.

Președinte: Alexandru Dobrescu; vicepreședinte Liviu Antonesei și un Colectiv de redacție.

Precizări ce se vor menține și la următoarele numere.

Se pare că ne aflăm într-o situație unică, în care o publicație nu este condusă de un director sau un redactor șef, ci de un președinte.

În anul 1994 aflăm un număr dublu 9-10, cu 28 pagini, și ultimul, tot dublu, 11-12, va fi tot cu 28 pagini.

În anul 1995, la B.C.U. Iași există numărul dublu 1-2, cu 32 pagini, și numărul triplu 3-5, tot cu 32 pagini. Din 1992 pînă în mai 1995 inclusiv, toate numerele apar în format A4.

Aici se termină aparițiile *Convorbirilor literare* conduse de Alexandru Dobrescu ca redactor șef și apoi ca președinte.

XVII. Din decembrie 1995 revista Convorbiri literare este diriguată de actuala conducere.

În situația creată de aparițiile sincopate ale revistei pînă cînd, în mai 1995, publicația își încetează apariția, Consiliul U.S.R. de atunci a cerut Comitetului Director al U.S.R. să numească o nouă conducere care să scoată din criză revista *Convorbiri literare*. Comitetul Director al U.S.R., existent în 1995, s-a adresat Comitetului U.S.R. al filialei Iași pentru a nominaliza viitorul redactor șef al *Convorbirilor literare*. S-au înaintat Comitetului Director nu una, ci șase propuneri, dintre care a actualului redactor șef avea cele mai multe voturi. În urma scrutinului de la Comitetul Director, cele mai multe voturi le-a obținut Cassian Maria Spiridon. La mijlocul lunii decembrie 1995, va primi numirea pentru șase luni – perioadă de probă – manieră unică în numirea unui șef de revistă de către U.S.R. În iulie 1996 actualul redactor șef va primi numirea definitivă în această funcție.

La începutul anului 2003, actualul Comitet Director al U.S.R. decide ocuparea prin concurs a posturilor de conducere de la revistele Uniunii Scriitorilor. În martie 2003, în urma concursului pentru funcția de redactor șef al *Convorbirilor literare*, este declarat câștigător și reconfirmat în funcție Cassian Maria Spiridon.

Primul număr din actuala serie, care, iată, se află la numărul 100, va fi publicat în condiții dintre cele mai ostile. Cînd s-a preluat conducerea revistei nu mai existau nici un

fel de texte în portofoliu, logistica de peste 4000 dolari – primită de revistă de la Fundația *Soros*, dispăruse, iar vechea conducere „ataca din orice poziție” noua conducere în presa locală și centrală. Nu apăruse încă noul număr și eram incriminați pentru textele pe care le vom publica – deși nici noi încă nu știam precis ce va cuprinde sumarul primului număr, dar detractorii noștri deja știau (!?).

Primul număr apare la 20 ianuarie 1996, 20 rămânând ziua de apariție a revistei. În afara articolului program, *Un alt început*, pe prima pagină mai sînt texte semnate de: Mihai Eminescu, Mihai Ursachi, Cezar Ivănescu.

Revista este publicată în format tabloid extins, ca pînă la Revoluție, în 16 pagini, cu o periodicitate lunară. Între alte semnături, la primul număr mai aflăm pe: Alex. Ștefănescu, Luca Pițu, un interviu cu Nichifor Crainic luat de Pan M. Vizirescu, Matei Vișniec, Liviu Ioan Stoiciu, Marcel Petrișor, Ion Hadărcă, Adrian Alui Gheorghe, Constantin Dram, Cristian Livescu, Gellu Dorian, Dan Stanca, Val Condurache, Dan Mănucă, Lucian Vasiliu, Florin Faifer, Elvira Sorohan, Liviu Papuc, Emil Iordache, Nicolae Panaite, Emil Brumar, Iannis Ritsos în traducerea lui Valeriu Mardare etc. etc.

De la numărul 8/august 1996, revista se îmbogățește ca număr de pagini, ajunge la 32 și formatul tabloid se micșorează la 30x50. Alte nume noi, la cele menționate: Ioana Crăciunescu, Ilie Constantin, Mircea Coloșenco, Ioan Holban, Valeriu Stancu, Gheorghe Izbășescu, Constantin Dracsin, George Vulturescu, Grigore Scarlat, Anton Adămuț, Gheorghe I. Florescu, Al. Husar, Sergiu Ailenei, Carmelia Leonte, George Bădărau, Mihaela Mîrțu, Ștefan Oprea, Nichita Danilov, Adam J. Sorkin etc.

Numărul din mai 1998 are 40 pagini, în același format, din care 8 pagini în policromie (pentru prima dată revista va fi publicată cu pagini color). Vom menționa alte noi nume: Maria Carpov, Miron Kiropol, Ion Bălu, Dan-Silviu Boerescu, Adrian Dinu Rachieru, Bujor Nedelcovici, Petru Ursache, Ioan Țepelea, Nicolae Negru, Ion Hurjui, George Popa, Gheorghe Grigurcu, Christian W. Schenk, Ioana Drăgan, Ștefan Comoroșan, Mircea A. Diaconu, Valentin Ciucă, Bogdan Ulmu, Daniel Corbu etc.

Următorul, 6/1998, va avea 48 pagini, cu 8 pagini în policromie – formulă tipografică ce va rămâne neschimbată pînă la finele anului 2001. Între cei prezenți, alții decît cei nominalizați, aflăm pe: Sorin Vieru, Paul Goma, Gabriel Stănescu, Theodor Parapiru, Florin Șlapac, Marian Drumur, Mircea Platon, Marius Chelaru, Nicolae Coande, Sorin Gîrjan, Vasile Popa Homiceanu, Gabriel Funica, Ion Chichere etc.

În ianuarie 2002 are loc ultima schimbare din actuala serie a *Convorbirilor literare*. Numărul 1 (73)/ianuarie 2002 apare în format carte (B5), apropiat tipografic de cel interbelic și asemănător, ca dimensiuni, cu numerele inițiale (26x18,5); are 160 pagini, copertă policromă, celofanată, din carton mediaprint. Alte semnături încă neconsemnate: Nicolae Breban, Constantin Ciopraga, Irina Mavrodin, Dan Cristea, Calinic Argatu, Mircea Ghițulescu, Nicolae Stroescu-

Stînișoară, Vasile Proca, Mircea Petean, Ovidiu Morar, Liviu Grăsoiu, Dan Bogdan Hanu, Nicolae Crețu, Alexandru Burlacu, Gao Xing, Caius Traian Dragomir, Andrei Zanca, Dragoș Cojocaru, Ioan Alexandru Tofan, Andrei Stavilă, Mihai Cimpoi etc.

Fiecare număr din actuala formulă tipografică este însoțit de un pliant detașabil în care este publicat un poet important, sub egida: *Biblioteca revistei Convorbiri literare*.

Deși intențiile redacției erau de a publica revista în format carte încă de la debutul lui 2000, mijloacele financiare au făcut imposibil de realizat acest pas.

La sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor s-a adăugat, prin înțelegere de către conducerea municipiului că revista reprezintă un proiect cultural care face cinste urbei noastre, și cel al Primăriei. Astfel, în 2002, grație sprijinului financiar acordat de Primăria Iași, de Consiliul Municipal și primarul de atunci, Constantin Simirad, a fost cu puțință publicarea revistei în actuala formulă tipografică. Sprijinul financiar a fost asigurat an de an de Consiliul Municipal local, inclusiv de actualul primar interimar, Gheorghe Nichita.

Din primăvara anului 1997, cînd se împlineau 130 de ani de la apariția primului număr al revistei fondată de Societatea „Junimea”, s-au organizat *Zilele revistei Convorbiri literare*, care în acest an se află la a VIII-a ediție. Manifestările, prin diversitatea problematicii propuse a fi dezbătută, prin invitarea și prezența, an de an, a peste o sută de scriitori români din țară și diaspora, dar și a celor străini, a asigurat reimpunerea în peisajul publicistic național a *Convorbirilor literare*, intrată într-un con de umbră între anii 1990-1995, cînd a dispărut și la propriu.

De-a lungul celor o sută de apariții s-a coagulat o echipă redacțională de critici literari, unde, alături de semnături deja recunoscute prin calitatea demersului critic, cum ar fi cele ale lui Gheorghe Grigurcu, Alex. Ștefănescu, Dan Cristea, Constantin Ciopraga, Irina Mavrodin, Petru Ursache, Mircea Ghițulescu, Dan Mănucă, Cristian Livescu, Emil Iordache, Adrian Dinu Rachieru, Elvira Sorohan, Ioan Holban, Florin Faifer, Nicolae Crețu, Bogdan Ulmu, Ștefan Oprea, Valentin Ciucă ș.a., s-au impus cele ale unei generații afirmate, în principal, în paginile actualei serii: Constantin Dram, Mircea A. Diaconu, Sergiu Ailenei, Dragoș Cojocaru, Vasile Spiridon, Mircea Platon, Dan Bogdan Hanu, Liviu Papuc, Ovidiu Morar, Andrei Stavilă, Ioan Alexandru Tofan, Bogdan Crețu, Antonio Patraș ș.a.

Importanți poeți, prozatori, dramaturgi, critici, esești, au fost prezenți cu creații proprii, dar și cu diverse eseuri, atitudini, interviuri, cronici, recenzii etc.: Monica Lovinescu, Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Basarab Nicolescu, Sorin Vieru, Nicolae Stroescu Stînișoară, Cristian Bădiliță, Aurelian Crăiuțu, Ovidiu Hurdzeu, Anton Adămuț, Mihai Ursachi, Virgil Ierunca, Alexandru Zub, Cezar Ivănescu, Nicolae Breban, George Bălăiță, Gheorghe Schwartz, Mihai Drumur, Corneliu Ștefanache, Lucian Vasiliu, Gellu Dorian, Adrian Alui Gheorghe, Liviu Ioan Stoiciu, Daniel Corbu, Laurențiu Ulici, Alexandru Paleologu, Dinu Flămând, Andrei

Zanca, Mircea Petean, Augustin Ioan, Cătălin Mihuleac, George Bădărău, Nicolae Panaite, Eugen Uricaru, Gheorghe I. Florescu, Ioan Țepelea, Ioan Pinte, Ion Stratan, Liviu Grăsoiu, Constantin Coroiu, Miron Kiropol, Ilie Constantin, Caius Traian Dragomir, Adrian Palcu, Radu Sergiu Ruba, Mihaela Mîrțu, Ioana Costa, Emilian Marcu, Ștefan S. Gorovei, Ion Bălu, Sorin Comoroșan, Emanoil Marcu, Ion Zubașcu, Ion Hurjui, Arcadie Suceaveanu, Constantin Abăluță, Nicolae Rusu, Grigore Scarlat, Olimpia Iacob, Vasile Andru, George Astaloș, Vasile Tărățeanu, Benoît Vitse, Constantin Barbu, Vasile Sporic, Ștefan Baștovoi, Nae Antonescu, Simion Bărbulescu, Florentin Palaghia, Ion Vădan, Octavian Doclin, Radu Săplăcan, Zigu Ornea, Arthur Porumboiu, Dan Cristea, Leo Butnaru, Iustin Panța, Marius Tupan, Liviu Grăsoiu, Nichita Danilov, Constantin Parascan, Vasile Iancu, Radu Tatarucă, Mihai Cimpoi, Nicolae Negru, Alexandru Burlacu, Ana Blandiana, Paul Goma, Costache Olăreanu, Ioan Es. Pop, Dan Stanca, Tiberiu Brăilean, Simona Modreanu, Pan M. Vizirescu, George Vulturescu, Al. Pintescu, Aurel Ștefanache, George Popa, Al. Husar și încă mulți, mulți scriitori importanți, a căror nominalizare ar acoperi multe alte pagini. Nu au lipsit paginile inedite semnate de: Petre Țuțea, N. Steinhardt, Aurel Dumitrașcu, Ioanid Romanescu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu ș.a. De asemenea, foarte mulți autori străini au fost prezenți prin traduceri în cuprinsul publicației. Cei interesați pot consulta sumarul și indicele de nume ce însoțesc numărul 100 și îi pot afla astfel pe toți cei prezenți în paginile revistei de-a lungul a peste opt ani de existență a noii serii.

Principiile estetice impuse de corifeul *Junimii* prin *direcția nouă* au fost principala grilă axiologică a revistei, la care, am crezut de datoria noastră, să susținem afirmarea și a celor etice, atât de necesare în vremuri în care apelul la resurrecția morală este, mai mult ca oricând, un imperativ național.

În relativ scurtă istorie a noii serii, publicația n-a dus lipsă de laude, dar a fost supusă și unor periodice atacuri, de multe ori furibunde, mai totdeauna neîntemeiate și, mai grav, fără minime argumente de susținere a gravelor acuzații, multe din ele calomnioase. De altfel, în 1878, la un moment aniversar al revistei, Eminescu consemna:

„Niciodată nu au fost niște oameni combătuți pentru lucrarea lor cu atîta asprime ca și acești apărători ai romanității noastre literare și niciodată o foaie nu a fost atît de urîtă ca și *Convorbirile literare*. Francmasoni, cosmopoliți, germanizatori, vrășmași ai limbei și ai naționalității române... Ce nu au fost numiți acești oameni? de ce nu au fost bănuți? de ce nu au fost învinovați?”

Dar «apa trece și petritele rămîn». Foile literare și oamenii literați, care se însărcinară cu această combatere, s-au ivit, au stat cităva vreme și au dispărut, iar *Convorbirile literare*, după o muncă modestă, dar statornică, de unsprezece ani, au ajuns a fi cea mai veche, cea mai răspîdită, ba astăzi chiar singura foaie literară în România. Astăzi, chiar combătînd pe

întemeietorii *Convorbirilor literare*, nimeni nu mai cutează să combată principiile în virtutea cărora această foaie a putut ajunge la stabilitatea lucrării literare; astăzi nimeni nu mai poate pune la îndoială că această foaie, în limbă, în stil și în concepțiuni este adevărata expresie a spiritului românesc; astăzi *Convorbirile literare* au ajuns a fi recunoscute de ceea ce au fost totdeauna, de organ al oamenilor hotărîți a conserva bazele naționale în lucrarea noastră literară și de a înainta cu pas bine chibzuit pe aceste baze”.

Despre această constantă adversitate la adresa foi *junimiste* depun mărturie Titu Maiorescu, Iacob Negruzzi, Simion Mehedinți, Al. Tzigara-Samurcaș, I.E. Torouțiu, toți cei implicați direct în destinele publicației de-a lungul a mai bine de 135 de ani. Singura perioadă de acalmie a fost cea din perioada comunistă, ce s-a perpetuat, relativ în același regim, sub conducerea primei echipe redacționale postrevoluționare. Adversitățile au reizbucnit, cu campanii mai scurte sau, uneori, pe parcursul a cîtorva luni bune, unele au depășit un an, cu o forță de nebanuit cînd actuala echipă redacțională a preluat conducerea și s-a străduit să redreseze și să reimpună instituția națională a *Convorbirilor literare*.

Să ne amintim spusele criticului *Junimii*: „Se cade să ai un fel de recunoștință pentru articolele scrise în contra ta. Cu cît sînt mai multe, cu atît e mai bine. Adversarii iau asupra lor sarcina grea de a-ți răspîndi numele în lume – mare cîștig în materie literară și politică! Nu e vorbă, adversarii vor să asocieze pe lingă numele tău și o idee nefavorabilă și să-ți facă un *nume rău*. Dar calificativul *rău* se poate dezasocia cu vremea, dacă ești tu de altminteri bun, și cu cît adversarii au atras mai mult atenția lumii asupra ta, cu atît dezasocierea se produce mai ușor. Rezultatul final este un cîștig curat: *renumele*”. Totodată ne mîngîiem și ne întărim cu constatarea făcută de Titu Maiorescu, într-un articol din 1881 (*Neologismele*), la adresa unor înverșunați adversari care în timp au trebuit să recunoască temeinicia *Convorbirilor literare*: „Va fi avut și aici timpul influența sa binefăcătoare; vor fi ajuns oamenii încetul cu încetul să se înțeleagă mai bine unii pe alții și să se îmbîlînească, se va fi arătat încă o dată legea cea cunoscută după care o stăruință neclintită nimicește în orice evoluțiune a spiritului rezistențele mai ușoare”.

Traversînd trei secole și două milenii, astăzi, cînd de destinele revistei *Convorbiri literare* se ocupă de o sută de numere actuala echipă redacțională (și îmi fac o datorie de onoare să o nominalizez pe aceea de astăzi: redactor șef subsemnatul, redactor șef adjunct Dan Mănucă, secretar general de redacție Dragoș Cojocaru și redactor Liviu Papuc), am vrea să credem că și-a păstrat puterea de iradiere culturală, că este un veritabil *vehicul european* (cum fericit ni se atribuie această sintagmă de către un constant colaborator) întru afirmarea literaturii române.

Seriile succesive ale „Convorbirilor literare” nu au şters deloc amintirea evenimentului care a fost, acum mai bine de un secol, apariţia celei mai importante reviste de cultură a celei de a doua modernităţi româneşti.

A fi demn de spiritul maiorescian, de atmosfera „Junimii” şi de tradiţiile civilizaţiei moldave înseamnă a fi european cu asupra de măsură. Cu cât veţi şinti mai mult către aceasta, cu atât veţi transmite mai fidel cea mai bună parte a spiritului critic din cultura naţională.

Acad. Răzvan THEODORESCU
ministru culturii şi cultelor

„CONVORBIRI” ÎN SĂRBĂTOARE

Întemeierea, acum mai bine de 135 de ani, a Revistei „Convorbiri literare” a fost un moment astral pentru cultura română. Această publicaţie a însemnat intrarea definitivă în epoca modernă pentru literatura română a începutului unei epoci glorioase, o epocă plină de realizări de excepţie. Marile nume ale culturii noastre sînt indisolubil legate de spiritul Junimii şi paginile „Convorbirilor literare”. Tot acest trecut ar putea fi copleşitor, intimidant, dacă nu am înţelege literatura ca pe un fenomen al continuităţii. O continuitate ce înglobează şocurile, protestele, evoluţiile şi involuţiile, dar care nu acceptă, nu suportă „revoluţiile culturale”. Un bun exemplu de continuitate în cultură este şi revista pe care o sărbătorim astăzi, cu toţii. Chiar şi în momentele sale cele mai grele, „Convorbirile literare” s-au străduit să-şi facă datoria faţă de cultura românească, faţă de cei care cred cu adevărat că nu trăieşti doar cu pâine.

Echipa actuală, sub conducerea poetului Cassian Maria Spiridon, a reuşit ca în condiţii extrem de dificile să facă din „Convorbiri literare” o revistă adevărată şi să dea tuturor celor ce cred în puterea literaturii, a spiritului, o speranţă. Lunga noastră tranziţie ne-a învăţat că mai valoros, mai important decât orice, este să ai încredere că există o ieşire la liman. Acest liman poartă numele banal de normalitate.

Cu devoţiune, sacrificii şi multă muncă (intelectuală şi nu doar), echipa de astăzi a „Convorbirilor literare” a reuşit să ne convingă că se poate nădăjdui într-o normalitate a climatului literar. Normalitatea însemnând efervescenţă, căutare, îndrăzneală,

polemică, spirit constructiv şi încă multe altele ce alcătuiesc viaţa literară. Dar mai mult decât orice, normalitatea înseamnă creaţia şi respectul dat valorii.

Un fapt evident ce se petrece în faţa ochilor noştri, în paginile vechi şi noi ale „Convorbirilor literare”. Nu trebuie să le dorim colegilor noştri decît să continue. Acesta este marele spirit convorbirist, continuitate în schimbare. Să ne bucurăm, deci, de tinereţea unei reviste româneşti ce se află, în noua serie, la numărul 100. Vă aşteaptă un drum lung. Veniţi de departe, mergeţi departe!

Eugen URICARU
preşedintele Uniunii Scriitorilor din România

CU SIMŢĂMÎNTUL UNEI APROPIERI

Salut cu bucurie, la prezentul soroc aniversar, revista „Convorbiri literare”, încercînd a mă aşeza în afara habitualelor convenţii, drept care voi sublinia două merite ale periodicului de mare tradiţie, pe care le socotesc pe cît de relevante, pe atît de incontestabile, oricîtă rea intenţie (predispusă la denigrare) şi oricîtă bună intenţie (înclinată spre adulare) ar intra în joc. Mai întîi, actualele „Convorbiri” înfăţişează, număr de număr, un conţinut substanţial şi diversificat, în rămurişul căruia apar, aidoma unor fructe de soi, nume sonore ale literaturii şi culturii din perimetrul moldav, dar şi din alte centre ale ţării. Un echilibru între capitele creaţiei, între generaţii, diligenţe, preferinţe, atitudini îi asigură mensualului soliditate şi eleganţă. În al doilea rînd se cuvine elogiul duhului democratic ce însufleteşte „Convorbirile literare”, remarcabilul fair-play al conducerii sale, ce înţelege a găzdui punctele de vedere cele mai disjuncte, a îngădui pe terenul său ideal, încrucişările de spadă chiar între colaboratori. Să mai adaug oare că, din păcate, nu toate revistele noastre procedează la fel? Că unele, şi nu dintre cele mai periferice, se dovedesc a fi din cale afară de „pudice”, codindu-se a publica texte polemice şi nerespectînd dreptul la replică? Iată, tout court, motivele preţurii sincere ce-o port „Convorbirilor literare” de azi, pe care le îmbrăţişez cu simţămîntul unei apropieri intelectuale şi sufleteşti, neafectate de distanţa geografică, ci, poate, sporită de perspectiva clarificatoare oferită de aceasta.

Gheorghe GRIGURCU

RESTAURATIO

Imediat după Contrarevoluția din decembrie 1989, Conu' Petrache Țuțea a tipărit un articol cu titlul *Restauratio in integrum...*, da' n-a fost lume pricepută și nici minte s-o-nțeleagă...!

Într-adevăr, lumea pricepută a folosit dintotdeauna, pentru remedierea unei situații de criză, această tehnică a reparcurgerii timpului pînă la incidența cu segmentul temporal producător de ravagii în cosmos, în lume sau în organismul uman... Cu cîteva decenii în urmă citeam primele cărți publicate în Occident relatînd despre terapiile moderne, sub hipnoză, ale reparcurgerii timpului, la cîte un pacient suferind de dureri fără origine biologică...

Mi s-a părut de bun-simț să cred că numai încercînd să restaurăm România, așa cum a fost în momentul prăbușirii, avem șansa să remediem ceva din apocaliptica situație post-decembristă... Mie mi s-a părut de atunci, altora li se pare abia acum, după paisprezece ani...

Cam tîrziu, Polonius!

Prietenul nostru, poetul Cassian Maria Spiridon s-a înhămat singur la restaurarea „Convorbirilor literare”, cea mai prestigioasă revistă de cultură românească din toate timpurile și a ajuns la numărul 100. Să încercăm cu toții un mic exercițiu de admirație pentru colegul nostru, nu pentru că și-ar fi desăvîrșit lucrarea, ci pentru felul exemplar în care a început-o...

Cezar IVĂNESCU

SALUT REVISTA „CONVORBIRI LITERARE”

... și o felicit pentru „de o sută de ori” prestigioasa ei apariție – în serie nouă.

În buna ei tradiție, ea rămîne una din revistele de referință ale literaturii române.

Această aniversare este un fericit prilej pentru mine de a-mi exprima încîntarea că mă număr printre colaboratorii uneia dintre cele mai consistente și mai incitante reviste de literatură din țară. Încîntarea, dar și solidaritatea cu o echipă care m-a onorat propunîndu-mi să lucrăm împreună.

Irina MAVRODIN

Continuare de prestigiu a publicației junimiste din secolul al nouăsprezecelea, revista „Convorbiri literare” își adaptează pulsul la realitățile timpului în mers. Prezidează, în noua-i serie, deschiderea spre fenomenul creator românesc în integralitatea lui, în literatură, în arte și cultură, selecția exigentă a textelor, nota de seriozitate atașantă – adică dimensiuni care fac din „Convorbiri literare” o instituție remarcabilă. Colaboratori din toate unghiurile țării contribuie la schimbul de idei și experiențe, în spiritul dezbaterilor moderne. O apreciere în plus și pentru distincta prezentare grafică.

Adresez „Convorbirilor literare” urarea de Mulți ani luminoși!

Să lanseze talente tinere și să-și păstreze vivacitatea.

Acad.Constantin CIOPRAGA

UN ÎNDEMN LA TREZIRE SPIRITUALĂ

O sută de numere în viața unei reviste, fie și definind o serie nouă, nu e ceva neobișnuit în lumea modernă. Cu toate astea, modernitatea a impus o cadență tot mai vie și în sfera culturii, antrenând schimbări ce fac ca revistele să iasă și să dispară cu egală viteză, de parcă arhitecții lor, niște corăbieri în definitiv, s-ar teme să adaste prea mult într-un port. La început însă viața revistelor era mult mai scurtă, iar impactul invers proporțional cu durata. „Dacia literară” și „Propășirea” au apărut puțin timp, ceea ce nu le-a împiedicat să producă efecte de maximă însemnatate, ca și alte publicații din epoca regenerării.

Revista „Convorbiri literare” se află în anul CXXXVIII de apariție, însă marele ei impact s-a produs la început, pe seama unui program estetic și cultural bine vegheat de Maiorescu. Faptul că a rezistat pînă azi, în pofida ajustărilor aduse de timp, e absolut remarcabil într-o cultură ca a noastră. „Suflul de temeinicie” impus de primii săi artizani continuă să-i anime și pe succesori. Unul dintre aceștia, poate cel mai de seamă, avea desigur temei să observe actualitatea continuă a programului maiorescian, fiindcă „în materie de cultură evoluțiile nu sunt nici perpetui, nici liniare; când crezi că ai pus mîna pe țîrm, un val te smulge departe în larg; pînza țesută ziua se desface noaptea; apele se ascund sub nisip și ciulinul crește

pe marmura cetății ruinate; în adăpostul limpezit odinioară îți umple ochii cerneala norilor învolburati. Optimismul nostru trebuie să fie însă la fel cu cel al lui Maiorescu: birui-va gândul, cum spunea înțelepciunea cronicarului și inscripția criticului deasupra ușei bibliotecii. Altfel, la ce am mai trăi?"

Remarca interogativă a lui E. Lovinescu se întemeia pe „izvoarele spirituale fără moarte ale logicei, bunului-simț, bunului-gust", izvoare valabile oricând și reîmprospătate de atunci mereu, cu oricâte ezitări și inconsecvențe, pentru ca gândul din sintagma costiniană să nu piară. Mai adoarme din când în când? Mai slăbește sub presiunea istoriei? Wozu Dichter in dürrtiger Zeit? Cei care au cunoscut, îndelung, mizeria timpului nu-și pot îngădui luxul de a lăsa gândul să ațipească. Veghea continuă, sub acest unghi, trezirea (cum se spunea odată), e un imperativ de la care nu se poate abdică fără pedeapsă.

Ultimii ani, cei opt și ceva, de care a fost nevoie pentru ca noua serie a „Convorbirilor literare" să ajungă la numărul rotund de azi, vădesc strădanii sensibile din partea redacției și a colaboratorilor, strădanii consonante cu cele depuse de artizanii seriilor de mai înainte. Acest acord nezgometos cu fondatorii și cu cei care au impus între timp continuitatea publicației nu poate decât să bucure spiritele deschise, capabile să asculte de imperativul culturii.

Acad. Alexandru ZUB

Pentru mine (așa cum văd eu de-aici, din urbea Bucureștiului), seria nouă a „Convorbirilor literare", păstorită de Cassian Maria Spiridon, înseamnă înainte de toate echilibru. Echilibru în ton, în atitudine, în polemici și chiar și-n alegerea celor care semnează în paginile revistei. Și asta nu e puțin lucru. Știu, desigur, că Iașiul nu e tocmai spațiul concordiei literare desăvârșite – da' parcă, între noi fie vorba, care oraș din România asta buimăcită se poate lăuda cu așa ceva? Important este însă că, stîrnind idiosincraziile unora, invidiile altora, „Convorbirile literare" continuă să apară, în aceste vremuri nu tocmai favorabile culturii, cu o regularitate întru totul lăudabilă, ba mai mult, să fie de fiecare dată, în fiecare lună, o prezență.

Așadar, la cît mai multe numere în erotomana noastră literatură!

Ioan GROȘAN

CONVORBIRI-100

Înscrisă în Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România (A.P.L.E.R.), revista „Convorbiri literare" a îmbrăcat, în ultimele zeci de numere, o haină nouă și nu numai: colaborări diverse ca preocupări și atitudine alcătuiesc, însumate, spectrul policrom al unei publicații ce – grație echipei redacționale în primul rînd – apare cu o periodicitate de invidiat în contextul revuistic de astăzi. O privire sinoptică aplicată la cîteva numere ar configura, în linii de gravură, o veritabilă foaie de temperatură a mentalității noastre culturale vertebrată, ca și revista, triadic: literar – istoric – antropologic. Deschisă pentru condeie din generațiile vîrstnice și tinere și, mai ales, din toate colțurile de țară „Convorbirile literare" și-a depășit condiția de publicație provincială (pe care n-a avut-o, de altfel, nici înainte de 1989). Noua serie, girată cu devoțiune de Cassian Maria Spiridon, centrează energii, coagulează adevărate linii de cercetare (grefate pe etnologie sau pe istorie literară) și cauționează dialoguri fertile pentru viața literară contemporană.

Un gînd colegial pentru întreaga echipă a „Convorbirilor literare" de astăzi!

Mircea MUTHU

SUBSTAȚIA ROMÂNEASCĂ A UNUI SIMBOL EUROPEAN

„Convorbiri literare" reprezintă – odată cu „Junimea" – unul dintre principalele simboluri (și acte, în același timp) ale transformării europene, occidentale, a culturii române; o limbă latină, de la originea sa, adoptă în mijlocul secolului XIX o formă culturală integral apuseană, centrată de romanitate și, pe această cale, nedespărțită de rădăcinile elene ale întregii civilizații a continentului. România – între altele prin puntea extrem de fericită oferită de cultura ieșeană, prin mediul de comunicare situat între creațiile lumii germanice, aspirațiile unor vîrfuri intelectuale din Petersburg, oferta universalistă a Franței și Italiei, tradiționalismul bizantin, grec și, de ce nu, levantin – intră într-o perioadă de renaștere, fertilă și fericită pentru întreaga arie geo-culturală căreia îi aparține țara. Semnul, indelebil în istorie, al acestei evoluții îl constituie, într-o remarcabilă măsură, „Convorbirile".

Revista reapare ca vehicul european, acum o sută de luni, când România își reia efortul de restructurare în interiorul *gestalt*-ului intelectual care, alcătuit de lumea occidentală a continentului, reprezintă nu singura cultură majoră a lumii, dar în același timp la ceva poate mai puțin important decât aceasta sau mai important, anume punctul de echilibrare și locul confirmării valorice a tuturor culturilor planetare majore.

În acest mod, „Convorbiri literare”, în seria nouă, ca și la începutul apariției publicației, este una dintre principalele structuri de rezistență a românismului împotriva inculturii, demodernizării, noncreativității programate și arogante, deci împotriva unei lungi serii a abjecțiilor care marchează o parte deloc redusă a existenței actuale.

„Convorbirile literare” sînt – și redacția va face în mod sigur să rămînă mereu așa – nu doar un simbol european, ci și un semn al sănătății superioare, a calității alese, distinse a creativității în limba română și în spațiul nostru de ființare.

Caius Traian DRAGOMIR
redactor șef al revistei „Viața Românească”

CONVORBIRI LITERARE – 100 PLUS O MIE UNU

În contextul publicațiilor culturale românești revista „Convorbiri literare” are privilegiul emblematic al matricei junimiste, prin excelență tutelar pentru întreaga cultură română. Acest prestigiu al amiralității bineînțeles că îi conferă, pe lângă o demnitate aparte, și niște responsabilități pe măsura destinului asumat. Ba așa zice că în condițiile unor vremuri de tranziție și ale unei concurențialități acerbe, devastatoare, factorul inițial, de existență emblematică, este cu desăvîrșire ignorat de simpaticii luptători ai bătăliei eseistice, povara responsabilităților sporind însutit.

Acum, dacă mă gîndesc mai bine, așa putea invoca aici, în contextul ideii de concurențialitate dialogală liberă, și un alt substrat, de esență apostolicească, care, iarăși, poate spori doar aura martirajului și nicidecum îngăduința rivalilor sau, cel puțin, înțelegerea. Este splendorul exemplului din finalul unui eseu mai vechi al filozofului Anton Adămuț, *Convorbiri, discuții, dialoguri* (februarie, 2000), pe care încerc să-l reproduc pentru ineditul racursu, în care poate plasa semnificațiile unui jubileu și pentru deliciul redescoperirii unor noi și noi fațete de lumini și penumbre ale

devenirii noastre: „Fiecare speră să merite cercul dacă își va da silința să facă din pămînt un dialog. Problema e să poată (subl. n.). Dar nu toți pot. De pildă, Sfîntul Andrei, răstignit pe crucea care-i poartă numele, a predicat două zile în șir în fața a douăzeci de mii de oameni. Toți îl ascultau captivați de verb. Nici unul însă nu s-a gîndit să-l elibereze. Așa a devenit Andrei apostolul nostru și noi un popor dialogal”.

Iertată să-mi fie slăbiciunea pentru asociații, însă după incursiunea evanghelică, probabil același prestigiu al amiralității m-a obligat să mai cobor în timpuri mitice întrezărind și în geneza epopeii homerice un substrat emotiv al necesității colocoiale (Cîntă, zeiță...). Nostalgia refacerii traseului entropic al întregului epopeic, al redevenirii sau înălțării spre Centru, a fost împărtășită de toți marii noștri apostoli ai cuvîntului, începînd cu Eminescu și terminînd cu Eliade. Acum parcă mi se vede mai clar (sau mai esențializat) zbuciumul de surcică al unei reviste de multe ori părăsită de navigatori și aruncată în voia valurilor. Prin sinuozitatea labirintică a timpului „Convorbiri literare” a înaintat imperturbabil, totuși, învingînd perioadele de derivă, furtunile și strîmtorile, suferind trădări, reparații și transformări, și intrînd în Itaca sa primordială în formula revigorată a lansării sale de la începuturi. Perioada argonautică a timonieratului lui Cassian Maria Spiridon este una a liniei de aur dintr-o Kolhidă spirituală a independenței suverane, sublimată este prin refuzul tentației politicianului din vremuri de recul.

În toată această perioadă, revista „Convorbiri literare” a avut un rol integrator și recuperator prin întoarcerea acasă a valorilor exilate și prin oferirea generoasă, dar fără concesii, a spațiului de lansare pentru scriitorii și oamenii de cultură din toate zonele aflate prin vicisitudinea timpului în afara hotarelor țării. Mie personal CL mi-au redat sentimentul încrederei că prezintă ceva pentru literatura română, alimen-tîndu-mi totodată convingerea în inerența idealului pentru care am pledat.

... Astăzi, la stolul celor 100 de numere ale reînnoitelor „Convorbiri literare” de peste Prut, dar și de pe Tisa, Olt, Mureș, dar și de peste Nistru sau Dunăre vin alte cîrduri rătăcite să se alinieze în săgeată.

Pășările zboară nestingherit pe deasupra labirintului. Ecoul Convorbirilor... înaripate dăinuie peste ani.

Felicitări, convorbite însutit, înmîit și întregit!

30 martie

Ion HADÂRCĂ

Poate că sînt prea sentimental,
poate că sînt un om de modă veche,
un antipostmodernist,
de aceea mă atrag lucrurile
create pentru a dăinui,
convorbirile literare
cu viața și lumea Veșnicului,
iar „Convorbirile literare” de azi
mi se par întocmai
cu această viață și lume.

Miron KIROPOL

În contextul de față al despiritualizării, revista „Convorbiri literare” se detașează prin ținuta aristocratică a sensibilității și intelectului caracterizînd materialele pe care le publică – într-un elegant aspect tipografic. Urez prestigioasei reviste din Cetatea Culturii să-și continue același drum ascendent, devenind model exemplar de rîvnit, mai cu seamă de tinerii scriitori și cititori. Numai printr-o literatură filtrată prin criteriul nobleței se poate depăși marasmul actual al dezumanizării, iar tineretul derutat, asaltat de agresivitatea pseudoculturii de divertisment și consum, poate să-și afle o călăuză princiară spre realele valori ale sufletului și minții.

George POPA

Literatura nu are nici o justificare în sine dacă nu oferă teme și standarde de convorbiri. Din acest motiv, „Convorbiri literare” este, desigur, cel mai inspirat și mai verosimil titlu de revistă literară care a apărut în România. Literatura nu te ajută la nimic nici dacă o faci, nici dacă doar o citești. Nici nu te face nemuritor, nici nu-și prelungește viața, nici nu aduce averi sau iubiri eterne. Dar este sigur că pe cei ce n-au purtat în viața lor o convorbire literară îi recunoști de departe și înțelegi imediat că nici nu ai nevoie să-l vezi de aproape. Cred că echipa celor 100 de noi convorbiri literare echipă din care, cu mîndrie aș vrea să cred că fac parte și eu ne determină să avem minimum o convorbire literară pe lună. Ceea ce ne asigură pînă acum starea de sănătate și de echilibru.

Mircea GHIȚULESCU
redactor șef al revistei „Drama”

Seria nouă a revistei Convorbiri literare a ajuns la numărul 100. Este o veste bună, o dovadă că există și elemente de continuitate în instabila și mereu improvizata viață culturală de la noi. Mi-aduc aminte că mulți iubitori de literatură – printre care și semnatul acestor rînduri – au privit cu scepticism numirea lui Cassian Maria Spiridon ca redactor-șef al noii serii. Poet relativ cunoscut, dar avînd o formație de inginer, el nu părea omul cel mai potrivit pentru a conduce o revistă care, în a doua jumătate a secolului XIX, îi grupase în jurul ei pe cei mai mari scriitori români și care, chiar și în timpul lui Ceaușescu, își păstrase o anumită ținută, impunînd respect îndeosebi prin echipa sa de critici. Primele numere ale noii serii au confirmat într-o oarecare măsură acest scepticism, cuprinzînd texte inegale ca valoare, dispuse dezordonat în paginile publicației. Iată însă că, treptat, imaginea revistei a devenit tot mai clară, ca într-un proces de dezvoltare. Cassian Maria Spiridon însuși a evoluat în acest timp, la scenă deschisă, studiind cu seriozitate trecutul nostru literar și publicînd în Convorbiri literare – apoi în volume – rezultatul investigațiilor. În prezent el poate fi considerat un istoric literar și un eseist informat, comprehensiv, capabil de sinteze.

Așa cum arată acum, revista merită cu adevărat sărbătorită. Oferă cititorilor texte în marea lor majoritate valoroase și este elegantă. Colaboratorii ei se numără printre cei pe care și i-ar dori oricare altă revistă din țară.

La o sută de numere nu putem decît să-i urăm să ajungă la o sută de sute de numere!

Alex. ȘTEFĂNESCU,
redactor șef al revistei „România literară”

Un management reușit

Nu poți să vorbești despre „Convorbiri literare” fără să te gîndești, cu emoție, la tradiția prestigioasă a revistei lui T. Maiorescu și Iacob Negruzzi, dar și a lui Eminescu, Alecsandri, Creangă, Slavici, Caragiale, Duiliu Zamfirescu...

E totodată publicația cea mai longevivă din cîte am avut pînă acum în literatura română. De aceea, a și trecut prin multe avataruri succesive, mai mult sau mai puțin fericite. Indiferent de aceste prefaceri, modelul „Convorbirilor” a rămas intact de-a lungul anilor în memoria noastră culturală, ca o efigie de

neșters. Un moment de glorie ca acela junimist revista n-a mai cunoscut, poate doar, păstrând proporțiile, prin anii '70 – '80 ai secolului abia încheiat, când beneficia de o excelentă echipă de critici.

Ultima serie, începând din ianuarie 1996, a încercat să se ridice la înălțimea acestor așteptări și exigențe. Mai ales după adoptarea actualului format, „Convorbirile” ieșene s-au impus tot mai mult ca o publicație ambițioasă, de ținută și în același timp dinamică, deschisă autorilor români de pretutindeni și din toate generațiile. Considerăm că în cele din urmă revista a ajuns la o formulă de echilibru, cea mai eficientă în actuala structură de redacție.

O urmărim mereu cu interes pentru rubricile sale consacrate, dar și pentru numele pe care le promovează, printre care mulți tineri talentați. Având în vedere dificultățile financiare prin care trec astăzi mai toate revistele, Convorbiri... constituie un exemplu de management reușit. N-am observat sincope în apariția la timp a fiecărui număr în parte și nici semne de criză a resurselor care să-i pericliteze apariția (cel puțin pe termen scurt). Marcarea cu regularitate, în fiecare an, a „Zilelor revistei Convorbiri literare” e un simptom de stabilitate și dinamism promoțional, cum puține alte reviste își mai permit în ultima vreme.

Cu gândul la tradiția emblematică pe care o reprezintă, „Convorbiri”-le de azi au șansa de a contribui la îmbunătățirea climatului literar, într-un moment care nu e tocmai prielnic culturii. O sută de numere, la scara timpului, nu reprezintă un ciclu încheiat, ci, eventual, un pariu câștigat și o provocare pentru idei și programe la fel de ambițioase și de aici înainte.

Cornel MORARU,
redactor șef al revistei „Vatra”

SĂ-ȚI TRĂIASCĂ TOȚI DUȘMANII, DRAGĂ CASSIAN...!

La o sută de numere, „marca” aparținătoare lui Cassian, revista „Convorbiri literare”, (ni) se înfățișează ca un model de echilibru, de lipsă de inhibare provincială, de cinstită conectare la timpul istoric al literaturii noastre și al celei europene deopotrivă. Timp de aproape zece ani, de când Cassian Maria Spiridon conduce revista, cârcotașii și pizmașii au avut și ei o pîine bună de mâncat, lucru

pentru care ar trebui să-i mulțumească, într-o zi, directorului de azi...

Să-ți trăiască toți dușmanii, dragă Cassian, și să-i vezi venind cu colaborări la „Convorbiri...”, ca să se aleagă și ei cu puțină onoare.

La multe numere...!

Adrian ALUI GHEORGHE
director al revistei „Antiteze”

100 DE NUMERE NOI

Nu știu cam câte numere ar însuma acum revista „Convorbiri literare” de la primele ei numere, de când Iacob Negruzzi și Titu Maiorescu puneau la cale în Casa lui Vasile Pogor, devenită sediul „Junimii”, apariția celei mai importante reviste literare din România de nici zece ani de la Unire. Or fi câteva. Colecția ei reprezenta de mult un tezaur cu care ne puteam mândri ca națiune, în afara țării. Cine se mai poate mândri astăzi cu rafturile noii serii a revistei „Convorbiri literare”? Unii au spus, dintr-un soi de invidie, de ură, dar, pasămite, și de condescendență, că revista, în formula realizată de Cassian Maria Spiridon, când Laurențiu Ulici, în momentul de cădere în reală rușine a revistei, a văzut în acesta salvatorul, ar fi o rușine, o expresie a nonvalorilor și așa mai departe. Dacă, să spunem, cineva ar îndrăzni să facă o analiză a revistei „Convorbiri literare” în toate seriile ei, va vedea că au existat momente mai bune și momente mai rele în realizările acelor serii. Nu știu dacă o revistă poate fi considerată foarte bună numai prin faptul că în ea la un moment dat s-a publicat un articol mai bun, mai îndrăzneț, sau s-au răsturnat niște situații. Cred că o revistă poate fi bună prin consecvența și respectarea programului ei, prin promovarea valorilor autentice, dar și prin deschiderea coloanelor ei și celorlați creatori, opinenți și așa mai departe. Prin valuri suficiente, atît în perioada comunistă, plină de pagini roșii, obligatorii, dar și de articole care fac cinste celor ce le-au semnat, cît și în perioada imediat următoare, a trecut și noua serie, coordonată, iată, de o sută de numere, ce-ar însuma zeci de mii de pagini, de către mai puțin bine cotatele în elitele, alcătuite după criterii numai de ei știute, literelor ieșene Cassian Maria Spiridon. O serioasă izbîndă ce-i obligă chiar și pe cei mai îndrîjiți dintre dușmani să recunoască reușita în timp a impunerii noii serii între revistele cele mai bune din

țară. Într-o economie de piață de tipul celei prin care trecem acum, să reușești să menții, fără o redacție numeroasă ca pe vremuri, fără prea mult entuziasm din partea celor de pe lături, o revistă lunară de dimensiunea „Convorbirilor literare” este chiar un fapt de eroism. Este adevărat că revistele literare nu prea mai interesează pe nimeni în afara celor ce le scriu și a câtorva chibiți, din ce în ce mai puțini. Dar și pentru atîta merită efortul...

Gellu Dorian
redactor șef al revistei "Hyperion"

Revistă de referință pentru cultura românească, „Convorbiri literare” ajunge, iată, prin osteneala și rîvna lui Cassian Maria Spiridon, la numărul 100. Faptul că seria nouă atinge, nu de puține ori, gloria „Convorbirilor” de altă dată se datorează în primul rînd colaboratorilor de prestigiu și, după părerea noastră, temelor profunde pe care valorile intelectuale românești le propun culturii naționale și, de ce nu, spiritualității universale.

Pentru că sîntem în preajma Sfințelor Sărbători de Paște, am putea spune că duhul junimist e reînviat odată cu seria nouă a „Convorbirilor literare”.

La mulți ani „Convorbiri literare”! La mulți ani Cassian Maria Spiridon!

Olimpiu NUȘFELEAN – director
Ioan PINTEA – redactor șef
al revistei „Mișcarea literară”, Bistrița

De ce la „Convorbiri literare” ?

Întrebarea aceasta mi-a fost adresată în cîteva rînduri în legătură cu „Aparițiile neașteptate”, rubrică susținută de mine din ianuarie 2002, de cînd venerabila revistă, născută în prima zi de martie a anului 1867 a pornit la drum și, treptat, a intrat în istorie. Am răspuns de fiecare dată aducînd cîte un argument. Este acum momentul să le adun pe toate și să le fac publice.

M-a atras întotdeauna prestigiul cultural al Iașilor, ce impunea și fermeca totodată printr-un ce aparte, un anume abur de poezie, detașare de cotidianul agresiv, de vorbăria și agitația bucureșteană. Ciudat pen-

tru un individ ce nu are nici o ascendență moldovenească, fiind oltean după tată și bucureștean get-beget după mamă, ani de formație și viețuire de 60 în Capitală. Așa se face că am venit și revenit în Iași ori de cîte ori am avut ocazia (de fapt, de prea rar față de dorința mea). Și am întîlnit de fiecare dată artiști întrale scrisului mai ales, de care m-am apropiat, avînd păreri comune despre literatură, istorie, politică, artă culinară, oenologie și altele. Cum majoritatea dintre ei colabora la „Convorbiri literare” am trimis și eu, sporadic pînă la noua serie, unele materiale. De doi ani și mai bine, prezența mea a devenit lunară și nu cred că va înceta curînd, cel puțin din punctul meu de vedere. Mă bucură încrederea cu care mă privește redactorul șef, Cassian Maria Spiridon, neîncercînd să mă direcționeze sugerîndu-mi subiecte, iar spiritul său întreprinzător îmi impune. Ca și echilibrul și știința profesorului Dan Mănucă, generos cu acordarea spațiilor în revistă colegilor săi în critica și istoria literară. Știindu-se că o publicație de cultură se impune în principal prin criticii săi, echipa actuală a „Convorbirilor” a reușit să-și permanentizeze semnături respectate, ce dau greutate oricărui număr.

Mă simt bine în asemenea companie, completată de poeții adevărați prezenți în număr rezonabil și de prozatori care au ceva de spus, neîntinînd cont de modă și de efemer. Într-o revistă foarte bună, cu materiale diverse, neaservită jocurilor politice, voi fi oricînd un colaborator conștiincios și, sper, util. Este răspunsul meu la întrebarea din titlu. El se adaugă urărilor de viață îndelungată și maturitate prelungită.

Liviu GRĂSOIU
redactor șef al revistei „Radio România Cultural”

100 DE PRIMĂVERI ÎNSORITE

Dacă e primăvară, e sărbătoarea „Convorbirilor literare”. Să ajungi la 100 de apariții este de departe un vis din ce în ce mai greu de realizat. Dar să ajungi la 100 de volume (cum este revista „Convorbiri literare” în serie nouă) înseamnă deja să ai o minibibliotecă.

Asta presupune că trebuie să convingi de o sută de ori finanțatorii, să plătești peste 10.000 de colaboratori și să-ți apară în fiecare an fire de păr alb întru slujirea culturii române.

Fie ca oamenii de suflet ce te înconjoară, dragă Cassian Maria Spiridon, să te țină veșnic tânăr și gata de jertfire pe altarul literaturii naționale pentru ca poporul român să se poată mândri cu existența revistei „Convorbiri literare”.

„Biblioteca națiunii” este mai bogată cu noul format, iar sobrietatea ce a dus la evoluția calitativă de care sîntem mîndri și noi, cititorii voștri, să vă călăuzească pe mai departe pe tărîmul desăvîrșirii.

La mulți ani, cu multe apariții în primăveri fericite sufletului vostru și al nostru deopotrivă.

Gheorghe NEAGU
redactor șef al revistei „Oglinda literară”

ÎN LOC DE LAUDATIO

Departe de mine gîndul de a face acum un Laudatio la adresa actualei echipe a „Convorbirilor literare” în formula Cassian Maria Spiridon cu prilejul jubileului, după care – dă Doamne! – să urmeze multe altele la care și membrii ei și noi să avem fericirea de a fi întru bucurie laolaltă martori și participanți activi.

Dar n-o facem din mai multe motive, deși anume actuala echipă merită cele mai frumoase cuvinte de recunoștință pentru munca depusă la ctitorirea – de ce n-am recunoaște-o sincer? – de departe a celei mai bune reviste literare din Țară.

Primul dintre aceste motive oarecum întemeiate este acela că ne-am dori ca cineva dintre neprietenii sau rivalii „convorbiriștilor” să creadă că lăudăm această revistă și pe cititorii ei din simplul motiv conjuncturist că așa se obișnuiește în cadrul diverselor sărbători jubiliare.

Sau poate pentru faptul că ne numărăm printre prietenii și admiratorii mult truditei echipe redacționale în frunte cu excepționalul poet, eseist, editorialist și editor Cassian Maria Spiridon.

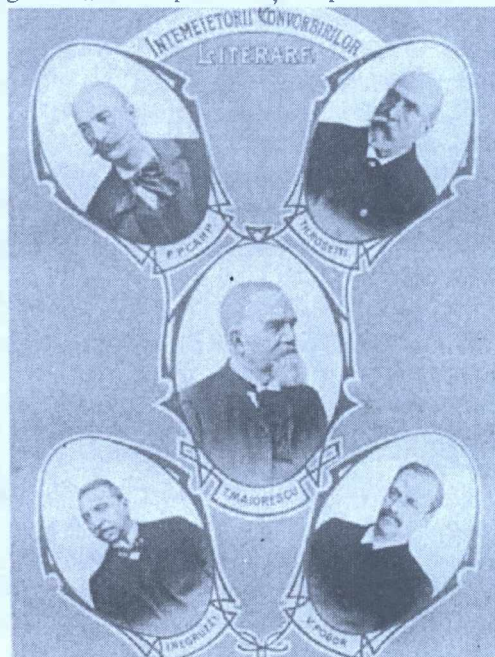
Cu atît mai mult n-am dori să se creadă că prin acest Laudatio am plăti niște polițe pe care le-am avea de achitat conducerii „Convorbirilor literare” pentru onoarea pe care ne-au acordat-o, de cîteva ori la rînd invitîndu-ne la sărbătorile revistei, mai mult chiar anul trecut înnobilîndu-ne cu o Diplomă pentru aportul adus la popularizarea literaturii române în paginile revistei noastre.

Ultimul motiv este acela că n-aș vrea să se creadă că

laud echipa redacțională pentru faptul că ne trimite cu regularitate și cu o generozitate deosebită cîte 5-7 exemplare gratuite din fiecare număr de revistă (deși expedierea costă mai mult decît fiecare exemplar ca atare) și nouă, vitregiților scriitori cernăuțeni cu titlu de donație gratuită.

Voi face doar atît: o simplă constatare la rece, afirmînd că prestigioasa revistă ieșeană se impue și prin contingentul de autori permanenți de mare calibru intelectual cum sînt (citez la întîmplare doar cîteva nume care îmi vin la moment în memorie): Constantin Ciopraga, Dan Mănucă, Ioan Holban, Gheorghe Grigurcu, Alexandru Zub, Adrian Dinu Rachieru, Mircea Diaconu, Cristian Livescu, Constantin Dram, Valentin Ciucă, Emil Iordache, Bogdan Ulmu, Vasile Spiridon, Caius Traian Dragomir, Mircea Ghițulescu, Lucian Vasiliu, Carolina Ilica, Gellu Dorian, Adrian Alui Gheorghe, ș.a., mi-ar trebui pagini întregi ca să înșir numele tuturor celor care prin semnăturile lor sporesc prestigiul revistei.

Varietatea temelor abordate în paginile revistei, nivelul înalt al scriiturii, profesionalismul autorilor, cu alte cuvinte prestigiul de care se bucură revista în mijlocul elitei intelectuale nu numai din România, ci și din alte teritorii locuite de români, constituie cea mai elocventă dovadă că revista de acum a depășit cu brio scopul inițial, înscris în precuvîntarea pusă în cazul primului număr apărut la 1 martie 1867 de Iacob Negruzzi „de a reproduce și răspîndi tot ce intră în

scopul ocupațiilor literare și științifice; de a supune unei critici serioase operele ce apar din orice ramură a științei; de a da seamă despre activitatea și producerea societăților literare, în special a celei din Iași și de a servi ca punct de întâlnire și de înfrățire pentru autorii naționali".

Și pentru aceasta nouă, cititorilor fideli nu ne rămâne decât să mulțumim cititorilor revistei și să le dorim vânt bun la proră pentru a putea conduce în continuare această fermecătoare corabie a „Convorbirilor literare” pe apele învolburate ale economiei de piață, tranziției și a dezinteresului instituțiilor statului față de actul adevăratei culturi.

Vasile TĂRÂȚEANU
redactor șef al publicației „Arcașul” Cernăuți

SALUT DUNĂREAN

La interferența a trei zone benefice, Vărsător, Pești, Berbec, s-a născut și s-a înălțat la Steaua Sa norocoasă „Convorbiri literare” din Iași-România-Europa. Proiectată și clădită de Junimea de ieri pentru Junimea de azi și de mâine, revista „Convorbiri literare” este, metaforic vorbind, corabia spirituală cu catargul cel mai înalt din istoria culturii românești.

Acum, la aprilie, când „Convorbirile...” numără Una Sută de numere/ serie nouă/ Dunărea devine un fir cosmico-european prin care scriitorii gălățeni, redactorii și colaboratorii revistei „Porto-Franco” transmit în eter colegilor ieșeni/ Convorbiriștilor-corăbieri la multe multe numere. Vivat „Convorbiri literare”, vivat poesia și marii visători.

Sterian VICOL
redactor șef al revistei „Porto-Franco”
Aprilie 2004 Galați

CÎTEVA CUVINTE DESPRE NOUA SERIE A „CONVORBIRILOR LITERARE”

Fără îndoială, revista „Convorbiri literare” (noua serie, care a debutat în ianuarie 1996) este, în momentul de față, una dintre cele mai prestigioase publicații de gen din spațiul românesc. Reputația sa vine din temeinicia, eleganța, rigoarea, amplitudinea și deschiderea cu care este elaborată. Secțiunea de rezistență a ei rămâne aceea a criticii literare, critică

de atitudine, densă, incisivă, polemică, refractară imposturii și falselor valori. Ediția nouă a constituit o schimbare, unanim recunoscută, atât în arhitectura ei interioară, cât și în cea exterioară, o reîmprospătare a colaboratorilor; au fost atrase în paginile revistei nume notorii, românești și străine, din generațiile consacrate, semnăturile unor tineri de mare talent, au fost susținuți reprezentanții de marcă ai generației '80, aflată în plină desfășurare. Sînt remarcabile, de asemenea, inițiativele revistei. În primul rînd, organizarea la sfîrșitul fiecărei primăveri a manifestării „Zilele Convorbiri literare”, sărbătoare de avengură națională și internațională, model de emulație și solidaritate scriitorească. În al doilea rînd, editarea consistentului „Caiet de Poezie”, dedicat unui autor, care însoțește fiecare număr, suma acestora pe un an configurîndu-se într-o antologie reprezentativă a liricii românești actuale. Noua serie a revistei a impus și o nouă echipă redacțională, neobosită și pasionată, condusă de poetul și eseistul Cassian Maria Spiridon, el însuși un revoluționar și un om de acțiune. La publicarea numărului 100, le urăm confrăților noștri de la Iași să o țină tot așa pe drumul marii performanțe, asigurîndu-i de admirația noastră sinceră.

Ovidiu DUNĂREANU,
redactor șef al revistei „Ex Ponto”, Constanța

O AMINTIRE...

Conducerea „Convorbirilor literare” de acum (serie care, iată, a ajuns la numărul o sută) mi-a solicitat să mă duc cu gîndul la un eveniment semnificativ din anii în care am condus această revistă. S-a spus despre acea serie că a fost un succes deosebit, ba chiar că s-a apropiat de valoarea începutului strălucit al vieții „Convorbirilor literare”, când „Junimea” dădea o nouă direcție în cultura noastră. Nu sînt eu în măsură să apreciez cum au fost și cît au rămas în memoria colectivă paginile „Convorbirilor literare” care, cum se spune, mi-au trecut prin mînă... Momentul cel mai semnificativ din acei ani? Cred că a fost chiar începutul prezenței mele la „Convorbiri”... Veneam de la „Cronica”, unde fusesem redactor șef adjunct – coordonator și adunasem (cu o parte din redacție) destule „păcate” (cum ar fi, de exemplu, publicarea pentru prima dată în România, după înlăturarea comu-

nismului, a unor fraze semnate de Mircea Eliade, sau fixarea în paginile revistei a unor rubrici permanente –, tot pentru prima dată, după detenția lor politică – pentru Constantin Noica și Adrian Marino... A fost o promovare cu cîntec, cel puțin așa am simțit-o eu, devenisem indezirabil la săptămînalul respectiv și, cum rămăsese vacant un post călduț la „Convorbiri...”, eram recompensat, nu?... Sigur, au fost destui pretendenți, dar cum revista era a Uniunii Scriitorilor, președintele ei, Zaharia Stancu, s-a oprit tocmai la mine, care nu bătusem niciodată la ușa sa. Ce „moștenisem” atunci acolo? O publicație format carte, cu un tiraj minuscul și I cu o audiență apăsată de o consistentă „surdină” Aș fi putut să las lucrurile așa cum erau – ar fi mers de la sine – și să-mi văd de-ale mele. Însă nu eram obișnuit cu sinecurile, apoi învățasem la „Cronica” un lucru important, cred, că și în provincie se poate organiza ceva ca vocea ei să se audă și la centru și, mai ales, că cenzura politică putea fi paralizată de multe ori. În jurul unor astfel de gînduri s-au adunat cîțiva tineri talentați și „colțuroși” la vorbă (din nefericire, unii au intrat într-un fel de neant, iar alții în politică), cu care am „croit” o nouă revistă, în timp ce „moștenirea” primită continua să apară lunar între coperte ei, fiind aproape ignorată de noi. Dacă îmi aduc aminte bine, starea asta a durat vreo jumătate de an, în care am solicitat de mai multe ori conducerii Uniunii Scriitorilor transformarea revistei într-un fel de „tabloid” și cu o apariție bilunară. La Uniunea Scriitorilor azeam răspunsul da (dar cam în doi peri), cu condiția să obțin aprobare din partea secției de propagandă a C.C. al PCR – ca și cum eu m-aș fi tras de șireturi cu cei de acolo. În ultimă instanță, am apelat la primul secretar de atunci (V. Potop), care nu era nici pe departe un ins rafinat ca, de exemplu, Dumitru Popescu, responsabil cu propaganda partidului. Omul ăsta, cu un anume bun simț, a promis că sprijină demersul și mi-a spus să mă pregătesc, că în curînd vrea să vină la Iași chiar „Dumnezeu” în persoană, adică personajul amintit. Aveam acum și șpalturile noii serii a „Convorbirilor...”, tipărite destul de ilegal, fiindcă asta era o încălcare gravă a dispozițiilor „Direcției presei” (cea cu foarfecele întins peste toate publicațiile țării). Din această cauză nu puteam să mă prezint în fața lui Dumitru Popescu cu șpalturile. Am încercat doar să-i relatez așa, teoretic, proiectul. Mă înfîlnisem la viața mea de pînă atunci cu mulți activiști de partid, dar în momentul acela am văzut, am simțit (pe pielea mea, nu?) aroganța perfectă, poruncitoare și

disprețuitoare. În fața ei, nici cel care îmi promisese sprijinul, nu a avut curaj sau nu a vrut să scoată vreo vorbă. Marele „Dumnezeu” al propagandei m-a expediat repede, spunîndu-mi la sfîrșit, extrem de supărat, că ar trebui să mă preocupe alte cele, nu asemenea „povești”, și ar fi bine să-mi bag mințile în cap. Am fost gata chiar „să-mi bag mințile în cap”, însă am aflat că în seara acelei zile mai marele propagandei avea să fie prezent la un spectacol de teatru. Am împăturit șpalturile și m-am dus acolo. L-am lăsat să intre în lojă și am cam dat buzna peste el, arătîndu-i hîrțile tipărite și rugîndu-l să aprobe proiectul. Aproape a strigat la mine, că unde mă trezeam eu să-l inoportunez iar cu astfel de fleacuri. Dar, din cele cîteva fraze cu care m-a „blagoslovit”, am reținut că dacă Uniunea Scriitorilor își ia o asemenea belea pe cap el, o să ridă... A doua zi i-am telefonat lui Laurențiu Fulga (vicepreședinte pe atunci al Uniunii Scriitorilor) pe care l-am mințit cu aplomb că aveam aprobarea lui „Dumnezeu”. Bonomul Fulga s-a mirat (probabil nu m-a crezut), dar a spus, dacă este aprobarea asta, dați drumul la revistă. I-am dat drumul fără „patalamaua” de la Direcția presei (care preciza formatul, tirajul oricărei publicații și alte „amănunte”, fixîndu-i noi, de la sine putere, tirajul. „Patalamaua” aceea am primit-o trecînd prin alte umilinte, dar nimic acum nu mai conta, momentul era unul al fericirii, neumbrit nici măcar de ceea ce știam sau bănuiam că ne aștepta pe drumul nou al revistei...

Cînd am plecat de la „Convorbiri...”, au dispărut și toți colaboratorii de marcă. A fost schimbată pînă și culoarea „feței” ei de conducerea interimară de un an de zile – un vernil (suspectat probabil de legionarism) cu roșu-sîngeriu (al revoluției proletare, nu?)... Acum, cînd mi s-a cerut amintirea asta, am fost tentat să desprind cîteva pagini de atunci, dintr-un jurnal al meu. Ar fi fost mai comod, dar mi-aș fi încălcat credința despre aceste jurnale intime, care nu se cuvine să fie dezvăluite cît autorii lor sînt în viață și aș fi gafat, aducînd în paginile revistei de acum alte fețe, să zic așa, deloc estetice. „Convorbirile...” și-au urmat totuși drumul lor, cum au putut, cum i le-au netezit slujitorii lor. După '89 au fost gata gata să sucombe, intraseră chiar într-un fel de urîtă comă. De la distanța convenită, mă bucur că revista există, că în paginile ei se adună de la număr la număr alte și alte valori de literatură și cultură.

Corneliu ȘTEFANACHE

OPINII DESPRE NOUA SERIE A „CONVORBIRILOR LITERARE”

Vorba lui Lucian Blaga, orice început se vrea fecund, așa că nu pot decât să-mi exprim bucuria că, în sfârșit, „Convorbiri literare” a ieșit din marasm. Important va fi ca, de aici încolo, revista să crească, să-și respecte programul atât de ambițios formulat în primul număr și să izbutească să fie o expresie a creativității literare ieșene pentru a deveni, prin asta, o expresie a creației naționale.

Laurențiu Ulici
nr. 2/februarie 1996

Nu am un singur gând – ci multe gânduri bune – pentru cei care fac revista „Convorbiri literare” și pentru cei care o citesc.

Paul GOMA
nr. 9/septembrie 1996

Cassian Maria Spiridon, vreau să spun că, faptul că sînteți director al „Convorbirilor literare” este un semn că în România s-a schimbat ceva destul de important. Mă gândesc cum ni s-ar fi părut dacă pe vremuri, cînd nu numai că aveai probleme, dar aveai probleme și cu publicarea versurilor, mi-ați fi spus, sau v-aș fi spus, că veți conduce revista la care nu puteați să publicați, aș fi spus: ei, nu se schimbă lucrurile chiar așa.

Hai să luăm acest fapt ca pe un semn optimist al schimbării petrecute în România și tot ce pot să vă spun, ca unui coleg cu care m-am simțit întotdeauna solidară, și d-voastră știți asta, este că vă doresc succes. Nu cred că este ușor să fii șeful unei reviste literare în această perioadă, dar nenumărate din lucrurile pe care le-ați făcut n-au fost prea ușoare, așa că nu faceți decât să rămîneți credincioși dumneavoastră înșivă.

Ana BLANDIANA
nr. 10/octombrie 1996

Ce-ar face Iașul fără noua formă a „Convorbirilor literare”? Ce-ar face România fără Iași? Ce-ar mai rămîne din literatura română fără Copoul lui Eminescu?

De cîte ori ajunge pînă la Paris revista dvs., mi se pare că primesc încă un diagnostic favorabil literaturii române.

Monica LOVINESCU
nr. 11/noiembrie 1996

Noua serie e fascinantă. Mărturisesc sincer, era cam ilizibilă vechea serie. Din cînd în cînd îmi parvneau toate, probabil că n-am avut norocul să cad pe numerele care erau de citit. Erau anoste, erau încă sub pecetea autocenzurii, mergînd pe alături de realitatea literară. Or, de cîtva timp, cred că din ianuarie anul trecut, dacă nu mă înșel, numerele care mi-au parvenit – destul de multe – , într-unele chiar se scria despre argou de către cineva din redacție, care semna numai „redactor” sau „idem”, cam așa ceva, scria despre Cînturile mele de ocnă, ceea ce a făcut că m-am uitat mai atent în revistă, cum se întîmplă, că sîntem toți făcuți din același aluat, și toate numerele pe care le-am primit, pînă la ultimul număr unde am avut privilegiul, fiind invitat la Sărbătoarea de la Iași de 130 de ani de la fondarea revistei, să primesc acest ultim număr care e, în fond, acel prim număr făcut în 1867, acum 130 de ani, și vă felicit pentru ideea pe care ați avut-o de a-l reedita, de a-l repune în circulație, de a ne reobișnui cu vorbirea și cu imaginile, fețele celor care au fost promotorii acestei reviste, „Convorbiri literare”, care își are deja tradiția, talanca – am primit una la Paris, cadou, și vă mulțumesc. Deci, mi se pare că noua serie a intrat și ea, ca toate celelalte lucruri, pe drumul pe care trebuie să intre o publicație literară. •

George ASTALOȘ
nr. 19/iulie 1997

Urmăresc cu mare interes, un interes pe care îl consider normal, activitatea literară din Iași. În primul rînd, o apreciez pentru că s-a autocurățit de submediocritățile autoprocimate „genii” după 1990. S-a produs fenomenul firesc al cernerii, pe care numai timpul îl îngăduie. Au apărut și încă vor mai apărea focuri de paie. Este vorba însă de specificul vieții artistice (literare îndeosebi), incomparabil mai complexă decît înainte de 1990. Este și bogată, dar și pitorească...

Cît privește „Convorbirile”, o spun deschis, fără dorința de a măguli pe cineva: am avut încredere încă de la început în noua echipă, și cine este la curent cu istoria la scară mică știe că am participat fără să ezit.

Să încep cu ceea ce îmi place mai puțin: caracterul de buletin bibliografic comentat și apoi, o critică literară prea rigidă. Apreciez în mod deosebit deschiderea remarcabilă către toate formele de existență a literaturii; de asemenea, o circumspecție de bun simț față de excese; de asemenea, deschiderea către toate teritoriile românești; de asemenea, consecvența apariției, care presupune eforturi imposibil de recompensat. Ar mai fi alte câteva „de asemenea”, dar mă limitez la cele cinci.

Dan MĂNUCĂ
nr.29/mai 1998

Le citesc pe sărite, doar atunci cînd îmi sînt „donate”. O întrebare: de ce sînt atîtea nume necunoscute (poate doar mie?!), cînd aveți la îndemîna gloriei cunoscute în toată țara?

Costache OLĂREANU
nr.33/septembrie 1998

Revista își onorează numele, ea convorbînd cu idealuri. Păcat că ajunge rar în orașul tuturor prăbușirilor, unde locuiesc de multă vreme.

Sorin VIERU
nr.35/noiembrie 1998

Rubrica aș putea să o reiau în toamna lui 1999. Pînă atunci, urmăresc de la distanță revista condusă de dumneavoastră și vă stimez pentru investiția de efort pe care o faceți într-o întreprindere care nu vă aduce, probabil, mari avantaje materiale. Revista, în noua ei serie, se remarcă prin numărul mare de colaboratori valoroși pe care ați reușit să-i mobilizați și printr-o anumită efervescență publicistică pe care cu greu o poate declanșa cineva în climatul literar de azi, atît de lispit de entuziasm. Sînteți un entuziast, domnule Cassian Maria Spiridon, și o să plătiți scump pentru asta!

Alex. ȘTEFĂNESCU
nr.36/decembrie 1998

Nu mă siliți să fiu nici atît de nepolitic, încît să vă critic în chiar paginile revistei pe care o conduceți, nici atît de politic, încît să vă laud.

Nicolae MANOLESCU
nr.37/ianuarie 1999

... În ce privește revista „Convorbiri literare”, nu mi se pare potrivit să spun tot binele ce-l gîndesc despre ea, de vreme ce sînt un asiduu colaborator al ei. (Și, de altfel, cum vei fi remarcat, am ieșit amîndoi din formula de interviu inițial...). În afară de „Luceafărul” și „România literară”, între 1970 și 1973, nu cred să fi oferit vreodată mai multe pagini spre publicare în mai puțin de doi ani!

Ilie CONSTANTIN
nr.38/februarie 1999

Trebuie să vă spun că mi se pare o încercare de densitate și de seriozitate, de rigoare, într-un timp care nu se prea pretează rigorii, densității. Deci este un fel de pariu care ni se pare extrem de interesant de făcut, în sensul construcției în timp, în timp îndelungat. O mizare pe cultură. O mizare pe ideea că poate noi, românii, avem o cale de salvare, care în mod paradoxal nu este prin economie, ci, în primul rînd, prin cultură. Și în sensul acesta, „Convorbiri literare” de acum ni se pare o cărămidă importantă în construcția acestei idei, într-o lume haotică – așa cum este ea, a unei construcții durabile, serioase și care, pot să spun ca un lector regulat al acestei publicații, poate fi citită întotdeauna cu plăcere, cu interes și cu mare utilitate.

Basarab NICOLESCU
nr.39/martie 1999

În ziua cînd primesc revista, dau la o parte manuscritele mele și o citesc. Ce vrei mai mult? Numai greșelile de tipar sînt prea de tot. Aici profit ca să-mi fac o erată la *Cufărul lui Pessoa*. Într-un loc vorbesc de *Frumoasa Doamnă fără milă* a lui Keats, spunînd *poezie ilustrată* și devine *poezie ilustră*. Mai grav spun: „...dacă nu ajungeam la catastrofă, cum ne pune în gardă René Guénon, prin nerozia cu care ne *mînuim*...” *Mînuim* devine *mîntuia*. Totul e răsturnat și reiese că eu aș fi spus că Guénon, ce mi-a fost lectură favorită, e un nerod. Și mai departe fraza continuă să se pulverizeze. Nu se mai înțelege nimic. Desigur că în apărarea „Convorbirilor” pot sări și nenumăratele greșeli din alte reviste și cărți. Dau un exemplu, tot din mine, în *Solitudinea lui Eros*, Albatros, 1998, *pe scut* se metamorfozează în *pe scurt*, iar *gisanții* în *giganți*. Într-o traducere a lui Angelo Poliziano, în R.L. *genuni marine* se transformă în *genuri marine*... Meseria de corector este esențială. E o nebulie că aproape a dispărut, sau e subplătită. Ochiul său e un Argus. Îndepărtați-l și cartea ajunge ilizibilă, vine barbaria.

Miron KIROPOL
nr. 40/aprilie 1999

Și eu vă mulțumesc, pentru urări și pentru gestul delicat și colegial al acestui dialog, care mă onorează, așteptînd să scrieți poezia Podul, care ne va apropia mai mult și pe care o voi memora cu plăcere. „Convorbiri literare” continuă și vor continua să rămînă „Convorbiri literare”. Am primit „semne” concrete, în acest sens, din SUA, Canada, Italia, Olanda și chiar din îndepărtata Noua Zeelandă.

Gh. I. FLORESCU
nr. 40/aprilie 1999

Nu mai tremurați, domnule! Sînteți buni fiindcă nu ne faceți concurență, aveți o grafică care, față de a „Luceafărului”, ne avantajează pe noi. De aceea să nu îndrăzniți a o schimba: vom fi primii care vă vor ataca. Fiindcă m-ați luat la întrebări, nu voi fi indulgent, cum erați tentat să credeți, ci aspru. Dar punctul meu de vedere, fatalmente subiectiv, nu-l luați în seamă. Ca să nu intru în pielea neutrului laș, cum am observat că se poartă pe la diverse instituții și societăți, mă voi exprima fără rezerve, pe puncte. 1) Viziunea unei reviste se confundă, îndeobște, cu cea a conducătorului acesteia. Pot spune că șeful de la „Convorbiri” a dovedit, de cum a trecut la cîrmă, virtuți de vizor, re-vizor și vizionar. Faptul că publicația apare la timp, constant și în multe pagini e cel mai mare cîștig al acesteia. 2) Spre deosebire de alte reviste, dolidora de ifose și aroganțe, prezența marilor scriitori, alături de condeierii locali, mulți din aceștia de notorietate, imprimă prestanță și autoritate „Convorbirilor”. 3) Încurajarea tinerilor, recuperarea unor creatori garați vremelnice pe o linie moartă, sînt fapte de noblețe sufletească, fără să treacă neobservate. Ar mai fi și alte argumente care pot pleda pentru emanciparea „Convorbirilor”, dar ne oprim aici, pentru a da posibilitatea și altor intervievați să se exprime. Nu dorim să lăsăm pîrjol în urma noastră.

Marius TUPAN
nr. 40/aprilie 1999

O nouă viziune publicistică, o nouă orientare și diversitate programatică, noi nume publicate... un interes pentru scriitorii din Occident care nu aparțin exilului, ci fac parte din literatura română. Pentru o revistă este important să nu se intre în rutină și să păstreze fidelitatea cititorului.

Bujor NEDELCOVICI
nr. 41/mai 1999

Cred că este – asemeni altor realități – în tranziție. Încearcă să se așeze, încearcă să se poziționeze, încearcă să recîștige o poziție de prim-plan pe care o

cucerise cîndva, încearcă să strîngă în jurul ei autori cu greutate și de toate orientările. Mă bucură interesul statormic al revistei pentru scriitorii români trăind în afara țării, tratamentul acordat marilor scriitori ce țin lașul în atenția iubitorilor de cultură (Cezar Ivănescu, Mihai Ursachi, Emil Brumar, Luca Pițu, Nichita Danilov și alții), efortul de a rămîne la suprafață în aceste timpuri de înecuri frecvente. Parcă resimt încă lipsa lui Nichita Danilov, parcă nu înțeleg încă prea bine barocul opțiunilor editoriale. Oricît de mare ar fi – și cred că este – deschiderea mea spre dialog, m-a stîmjenit o prezență precum cea a d-lui Ilie Bădescu în paginile revistei. Trista faimă pe care Domnia sa și-a clădit-o – de la vadimizarea și protocronicizarea „Luceafărului” condus practic de M. Ungheanu, la talciocul ideologic etalat după 1989 – mă face mai mult decît neliniștit cînd îi întîlnesc numele în „Convorbiri literare”. Ca să nu mai spun că a-l reciti, a ni-l reîmprospăta în suflete și conștiințe pe M. Eminescu prin demersuri făcute de dl. Ilie Bădescu e o cale de care personal mă mefiez profund. Dar, evident, e vorba aici de un subiectivism declarat. Și asumat. Dificultatea celor ce fac astăzi această revistă constă, mai presus de orice, tocmai din trecutul ei atît de important. Este o moștenire împovărătoare, mai ales pe timpuri de tranziție, cînd de la individual la colectivitate ne întrebăm cine sîntem și, mai ales, ce-am vrea să fim de-acum încolo. Și mă întristează rupturi pe care nu le găsesc firești în grupul celor de la „Convorbiri literare” și alți autori excelenți și de toate vîrstele de care lașul nu poate fi decît mîndru.

Declarîndu-mi amărăciunea de a nu putea da deocamdată curs invitației de a scrie o rubrică pentru revista dumneavoastră, vă rog să mă considerați un prieten al „Convorbirilor literare”, un admirator al oamenilor ce au clădit-o decenii la rînd și un optimist în privința unui viitor pe măsura vocației de ctitorie a unei instituții naționale cum trebuie să rămînă „Convorbiri literare”.

Dorin TUDORAN
nr.44/august 1999

Actuala serie a revistei „Convorbiri literare” mi se pare foarte bine structurată, cu rubrici fixe dar nu înghețate, adică am observat că, fără să se schimbe omul la rubrică, rubrica nu sună mereu la fel; am remarcat și un lucru care lipsește la alte reviste, pe lîngă lucrurile, hai să le zicem, sobre, și lucruri mai ghidușe, ceea ce trebuie să aibă neapărat o revistă. Nu-mi plac „top”-urile și clasamentele, dar pot spune, fără ură, fără părtinire, că revista „Convorbiri literare”, deasupra fluxului destul de inflaționist al tipăriturilor literare „de tranziție”, ocupă un loc înalt și central în actuala cultură română.

Alexandru LUNGU
nr. 49/ianuarie 2000

Citesc cu interes actuala serie a „Convorbirilor literare”, pentru că... am ce citi în paginile sale numeroase, cu multe texte atrăgătoare și instructive. Stimez atitudinea demnă, prodemocratică și cutezătoare a mensualului ieșean, prețuind îndeosebi fair-play-ul acestuia, căci nu-mi imaginez ca redacția sa, din care cu satisfacție fac de-acum parte, să exercite ceea ce am numit „cenzura de casă”, care a început a bîntui inclusiv la „case mari”. Alături de „Vatra”, „Jurnalul literar”, „Familia”, „Convorbiri literare” sînt o publicație vie, în care nu reconstituirea trecutului sau speculația academic-intemporală domină, ci spiritul timpului, prin sine însuși incitant, imprevizibil, roditor.

Gheorghe GRIGURCU
nr. 50/februarie 2000

Cred că este o revistă literară excelentă, în care își găsesc locul scriitorii români de pretutindeni. Aș acorda o bonificație în plus revistei pentru perseverența de a rămîne doar literară spre deosebire de alte publicații care permit o prea mare intruziune a politicului.

Cezar IVĂNESCU
nr. 51/martie 2000

Colaborator al vechilor „Convorbiri literare” care apăreau la București în perioada interbelică (în final pe mîna lui I.E. Torouțiu) aș putea zice prin comparație, actualele „Convorbiri literare”, care apar acum la Iași, nu rămîn mai prejos. Fiecare număr, publicînd poezie (uneori foarte bună), proză, critică literară, teatrală și plastică, eseu, filosofie, istorie, traduceri din lirica universală etc., sub semnături venite din toată țara ale unor iscusite condeie de oameni vîrstnici și tineri – e de o bogăție revoltătoare. Lectura lui îți ia nu un ceas-două, ci cîte o seară, constrîns să-l parcurgi nu „pe sărite”. Dar formatul revistei mă intrigă uneori. Obişnuit cu formatul de carte al vechilor „Convorbiri literare” zic: revista dispăre, dar cartea rămîne! Apoi, unele numere monotematice, ca de pildă un volum închinat lui Eminescu și altul lui Maiorescu, pînă astăzi volume de referință, rămîn modele demne de urmat. Vă strîng mîna, sper, nu cu iluzia că un nou Torouțiu există la Iași...

Al. HUSAR
nr.52/aprilie 2000

Dacă revista n-ar fi fost bună, nici n-aș fi participat la o convorbire literară. „Convorbiri literare” este o revistă în care ai ce citi și în fiecare număr ceva de recitit. Aici îl găsesc pe Mircea Platon care, dacă va fi

sprijinit, va putea deveni marele critic de care literatura română are actualmente nevoie. Și de ce nu? O revistă în care mă bucură fotografia Cristinei Cîrstea, încă înainte de a-i citi contribuția și chiar după aceea.

Marian POPA
nr. 53/mai 2000

E o revistă foarte importantă, foarte interesantă; acum am văzut-o, dar n-am citit-o pînă acum. Dumneavoastră mi-ați dat un număr mai nou. de pildă, aici nu este numai strict literatură: poezie, proză, dar și critică, gîndire, subiecte culturale. Are o arie foarte largă și serioasă.

SUMIYA Haruya
nr.55/iulie 2000

Nu țin să vă flatez, dar sub direcțiunea dvs. vechea noastră revistă cunoaște o viață nouă. Este cea mai importantă publicație de cultură din România.

Mihai URSACHI
nr.62/februarie 2001

Revista „Convorbiri literare” a cîștigat multe, atît în complexitatea domeniilor abordate cît și în profunzimea dezbaterilor, încît pot afirma că publicația dumneavoastră se bucură de stimă și are o autoritate națională în cultură de necontestat.

Romul MUNTEANU
nr. 63/martie 2001

Cred că, în sfîrșit, „Convorbirile literare” au reușit să dea curs unui deziderat maiorescian, acela de a fi o publicație deschisă tuturor condeierilor care au ceva de spus, interesant și de valoare. Nu cred că a venit cineva la ușa redacției și că nu i s-a deschis. Dacă se întîmplă să se spună partizanal: nu public la „Convorbiri literare” pentru că acolo apare cutare sau cutare, e altceva. O revistă de asemenea tradiție și renume trebuie să țină la o linie proprie, care să-i dea personalitate. Vă felicit pentru curajul și pentru puterea intelectuală de a o menține la nivel înalt, în respectul colaboratorilor, ca și al cititorilor.

Petru URSACHE
nr. 64/aprilie 2001

Vă mulțumesc călduros, adăugînd, la rîndu-mi, urări de mari realizări revistei: publicație serioasă, cu profil bine individualizat. Aș remarca în special deschiderea către tineret și mai ales textele de aspect cultural, în pas cu mișcarea de idei europeană. Redactori competenți,

receptivi la nou, iată garanții de afirmare – în continuarea marilor periodice ieșene.

Constantin CIOPRAGA
nr.65/mai 2001

Așa cum am declarat de altfel și anul trecut, imediat după acordarea Premiului național de poezie de la Botoșani, când am făcut împreună un interviu, eu consider actualele „Convorbiri literare” o revistă viabilă, puternică, neimplicată politic și am spus că e foarte bine că nu-i implicată politic pentru că ea trebuie să rămână în spațiul strict literar de manifestare și, dacă am anumite rezerve ca persoană particulară, desigur, aceste rezerve mi le pot exprima în scris, dar nu cred că așa cum fac ceilalți colegi ai noștri, să ataci o echipă generoasă și care, cred eu, cu eforturi supraomenești, a menținut în viață această revistă impunătoare pe care-o avem în față și o putem primi la finalul fiecărei luni. Deci, este o echipă foarte restrânsă, o mână de oameni care, practic, alcătuiește această revistă, ea se împartășește de colaborările tuturor scriitorilor importanți moldoveni și nu numai, pentru că, dacă e să citez, are colaborator pe cel mai mare critic literar pe care-l avem astăzi, Gheorghe Grigurcu și, ca atare, dacă am anumite rezerve față de anumite semnături sau anumite texte publicate în revistă, va veni și momentul să mi le exprim dar, în nici un caz o negare în bloc a echipei care redactează „Convorbiri literare” nu mi se pare corectă.

Cezar IVĂNESCU
nr. 68/august 2001

Marcel Proust spunea că ceea ce rămâne în memoria noastră dintr-o persoană sînt ochii. Dintr-o revistă rămîne numele. Cu toate că nu am mai citit număr de număr noua serie a „Convorbirilor literare”, pot spune că am întîlnit nume de vază din belșug în paginile ei. În genul esențial al dialogului i-am putut citi în anii din urmă în „Convorbiri literare” pe Virgil Ierunca și pe Monica Lovinescu, pe profesorul Nicolae Manolescu, pe colaboratorul Domniei Voastre – Gheorghe Grigurcu: îi gustam demult critica elegantă, însă acum în urmă am început să-l prețuiesc și într-un gen predilect și dificil: aforismul. Totodată, nu poate decît să mă bucure atenția acordată cărții bisericești, inclusiv unor volume semnate de colegi de-ai mei din Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

P.S.Calinic ARGATUL
nr. 69/septembrie 2001

Îmi place foarte mult. Am rămas și eu plăcut surprins de noua față, de noua apariție a „Convorbirilor literare”, care, într-o vreme, aproape dispăruse, dumneata ai acest merit și echipa care te înconjoară de a fi reînviat această revistă de un uriaș prestigiu cultural românesc; sigur, eu aș face-o mai puțin „vie”, adică unele reproșuri, am să le fac după considerările generale pozitive pe care le-am spus adineauri și care pot fi extinse. Aș publica mai puține recenzii la cărți, aș deschide-o și spre alte spații culturale ale țării, și spre Ardeal și spre Muntenia. Asta este părerea mea.

Nicolae BREBAN
nr. 75/martie 2002

Am remarcat faptul că revista „Convorbiri literare” și-a schimbat înfățișarea și, dacă nu mă înșel, și atitudinea... Nu mai este, cum mi s-a părut o vreme, previzibil partizană. Îi doresc să devină un punct de reper în critica românească de azi. Critica literară, ca instituție, aproape că nu mai există. Trebuie, neapărat, s-o reinventăm, altminteri limbile literaturii se vor încurca de tot.

Eugen SIMION
nr. 76/aprilie 2002

Mulțumindu-vă pentru călduroasele dvs cuvinte, îngăduiți-mi să vă întorc urările de bun scris și, cititorilor, de bună lectură. Ambele, cred, își pot găsi un loc privilegiat la „Convorbiri literare”. Dacă aș vrea să caracterizez revista aș face-o numind-o o bună întîlnire dintre spiritul local – vezi în numărul pe august, pe care-l iau aici ca exemplu, articolul lui Dan Mănuță și referința lui la „critica localistă” a lui Alexandru Dima, dar și articolul lui Florin Căntec despre Vasile Conta, fragment, probabil, din teza lui de doctorat – și o anumită dimensiune clasică a culturii internaționale: vezi interviul lui Monique Alexandre și mai ales excelentul articol al lui Cristian Bădiliță, care ne revelă o pleoră de tineri savanți români deja cunoscuți la Paris dar... necunoscuți (cum altfel?) în România, ca și precisa evocare a unui român din străinătate, Ion Omescu, de către Al. Zub, ori evocarea congresului de anul trecut cu colegi americani, printre care neobositul Kurt Treptow. Acest aliaj dintre localism și internaționalism este evident un decupaj din totalul – dar cum să cuprindem totalul? – celor ce se petrec pe scena de acasă și pe cea din lume, dar este un decupaj bun, convingător,

chiar dacă parțial, și întovărășit de o grafică la fel de bună a lui Iurie Matei. Articole despre scriitori mai tineri ar fi poate de dorit alături de cele despre Breban, Preda și Buzura. De semnalat articolul lui Ioan Holban despre proza Anei Blandiana, o scriitoare de mare valoare, pe nedrept pusă în umbră de activitatea ei ca om politic, ca și evocarea de ansamblu a lui Ștefan Augustin Doinaș, de Cassian Maria Spiridon.

În încheiere, mă bucur că această revistă, ca și cele din Sibiu, Brașov, Cluj, Timișoara, Oradea sau Constanța, arată un clar revival al culturilor locale românești, adică un fenomen nu numai compensator la ignorarea lor înainte de 1990 – vezi remarcile mele de mai sus – ci și o dovadă de creativitate. Cultura unei țări, să nu uităm, este cultura întregii țări, nu numai cea a capitalei ei.

Sorin ALEXANDRESCU
nr. 81/septembrie 2002

Revista mi se pare foarte bine structurată și cu o foarte frumoasă prezentare grafică. Numele colaboratorilor sînt de mare prestigiu, iar textele publicate sînt substanțiale, incitante, capabile să trezească interesul cititorilor și să satisfacă cele mai variate exigențe.

Irina MAVRODIN
nr. 83/noiembrie 2002

Întrebarea e cred, retorică. De vreme ce de vreo cîțiva ani încoace sînt prezent lunar în paginile revistei, ce-ar mai fi de adăugat? Mă socotesc, cu sinceră mîndrie, un membru al familiei culturale a „Convorbirilor literare”. Cred că e o revistă pentru azi, dar și pentru mîine. Altfel spus: pentru totdeauna.

Valentin CIUCĂ
nr. 87/martie 2003

Dificil de procurat la București, am citit unele numere ale Convorbirilor literare pe internet. Vă doresc din tot sufletul să nu riscați a deveni o instituție care deformează oamenii, ci să fiți și să rămîneți o echipă de oameni care cresc o instituție, rămînînd oameni. Asta pentru că eu unul cred indestructibil numai în oamenii vii, nicidecum în instituții, a căror amară experiență și inumanitate am trăit-o și încă o mai trăiesc.

Sorin MĂRCULESCU
nr. 89/mai 2003

Am mai văzut și alte numere cu alte ocazii, nu am urmărit-o sistematic. M-am uitat în aceste numere pe care le-ați prezentat. Sigur, se vede o mare varietate și unele lucruri foarte interesante, vă spun că în noaptea asta am stat peste o oră să citesc textele lui Steinhardt, foarte interesante, și discuția cu Nemoianu, dar sînt multe lucruri foarte interesante și evident că își justifică prezența în lumea noastră culturală. Este o revistă de mare tradiție și, repet ce v-am mai spus și cu altă ocazie, ar fi bine să aibă un profil cultural mai larg, să includă mai mult și alte arte – muzică și despre chestiuni de filosofie, știință, la un mod cultural mai general. Impresia mea este că viitorul literaturii – a fost chiar un colocvii la București cu titlul Mai are un viitor literatură – eu cred că e condiționat mult de lărgirea orizontului ei cultural, așa cum preconiza Eminescu. Pentru ca să se realizeze lucrul acesta trebuie ca în atenția scriitorilor care citesc revista să fie aduse și o seamă de evenimente culturale din afara literaturii, care au și ele, la rîndul lor, un potențial artistic extraordinar. Cam asta cred, că ar trebui să facă orice revistă literară. A existat o vreme cînd literatura era nevoită să-și sublinieze specificul pentru a nu fi confundată cu alte forme de cultură. Chiar momentul Călinescu. Nu trebuie să confundăm culturalul cu literarul. Școala Ardeleană e foarte importantă, e culturală. Dar momentul ăsta s-a consumat. Dar și ei sînt convinși că important este ca literatura să-și dezvolte și un puternic metabolism cu celelalte forme de cultură pentru că, e inutil să mai spun, este și în propriul ei interes, dacă vom forma numai scriitori care au talent spontan natural și nu prea au cultură, lucrul acesta se va resimți puternic și, posibil, chiar creația lor culturală să secătuiască. Totuși, talentul literar trebuie să se hrănească dintr-un orizont de cunoaștere, nu poate numai așa, pe baza unui talent spontan, inițial, prea mult nu poate să iasă, nu-i suficient.

Solomon MARCUS
nr. 92/august 2003

Îți mulțumesc și-ți doresc să faci în continuare încă mulți ani de aici înainte o revistă bună, de invidiat, însă nu de demolat cum au încercat unii. Revista a cîștigat mult în ultimii doi ani, s-a impus printre cele mai apreciate, încît ar trebui să te detașezi de ceea ce ar putea fi asumarea unei glorii perdante care orbește, pentru că peste ea vine greutatea perenității înaintașilor care și-au legat numele de cea mai importantă revistă din întreaga istorie a literaturii romane, literatură care rezistă într-o mare de ignoranță și victorii asupra ei din partea altor

interese decât cele literare. Literatura română, din care și revista pe care o realizezi face parte, se întinde pe arealul nu a mai mult de douăzeci și trei de milioane de vorbitori de limbă română, unii dintre ei vorbind prost limba română, alții necitind nimic de la naștere la moarte, încât impunerea ei pe lângă suratele de origine latină, cea spaniolă, cea portugheză, cea italiană, ca să nu o mai amintim pe aceea care copleşte și literaturi mai mari, cea franceză, pare o imposibilitate pe care va trebui să o acceptăm ca pe o realitate foarte tristă și dureroasă, dar de care trebuie să ne îndepărtăm prin păstrarea vie a literaturii pe care o facem. Si revistele, inclusiv „Convorbiri literare”, trebuie să-și asume un program pur cultural și mai puțin de influență politică. De la izbînda de acum pînă la gustul puterii nu e mare distanță. Îți doresc să te ții departe de poftele ce vin fără să-ți dai seama și să fii în fruntea revistei curat, onest, aproape de prieteni.

Gellu DORIAN
nr. 94/octombrie 2003

Vă mulțumesc pentru bunele gânduri și urări. Cît privește actuala serie a „Convorbirilor literare”, mai cu seamă în noua, eleganta haină tipografică, ea se înscrie în mod cert pe o linie ascendentă valoric: colaboratori de prestigiu, articole de real interes din variate domenii, o mai mare exigență apreciativă și a modului de a scrie. Astfel, revista își asumă și își împlinește de la număr la număr domneasca răspundere de a face continuu pași suitori pentru a accede la treapta prestigioasă dintîi. În momentul actual „Convorbirile literare” nu au nimic de invidiat oricărei publicații similare din țară. Îi urez să acumuleze și să dăruiască cititorilor o cît mai bogată lumină spirituală! Pentru că, așa cum afirma Mallarmé, „Lumea se va mîntui printr-o literatură mai aleasă.”

George POPA
nr. 95/noiembrie 2003

În primul rînd, în condițiile actuale, a fost, cred, fericită trecerea la format carte. Apoi, calitatea revistei mi se pare că s-a îmbunătățit treptat de-a lungul anilor. Oricum, este ce să citești în paginile ei în așa fel ca cititul să nu fie o pierdere de timp. Așa cum se ridică mereu în calitatea sa, cred că revista se va menține ca un reper important în spațiul literaturii. Și, în sfîrșit, este bine că ea apare...

Corneliu ȘTEFANACHE
nr. 96/decembrie 2003

Revista CONVORBIRI LITERARE s-a născut și în serile literare găzduite de Vasile Pogor-fiul... Ioanid Romanescu m-a publicat prima oară în Convorbiri literare. Tu ai salvat revista de la naufragiu (apărea ca o publicație școlară, politizată, însumînd doar cîteva semnături). Bine că a trecut acel moment din anii '90. Nu acuz. Constat.

Dumnezeu să te ajute pe tine și minunata echipă să păstorești mulți ani, cu aceeași vrednicie, această instituție esențială a europenității noastre refăcută și prin... convorbiri!

Lucian VASILIU
nr. 97/ianuarie 2004

Trebuie să vă spun două lucruri. Vă mărturisesc cu deplină sinceritate. Revistele acestea au prestigiu istoric covîrșitor, foarte greu îl pot menține fără a da un sentiment de irealism. O revistă trebuie să fie contemporană în sensul că trebuie să trăiască în același timp cu noi și să poarte trena unor vestigii și moaște. Mai cu seamă nu moarte. Or, „Convorbiri literare”, cînd am cunoscut-o eu la Iași, în anii de dinainte, mai avea foarte des articole foarte interesante, aveai ce citi, te plictisea prin prezența coplesitoare a prestigiului trecutului care nu se mai putea susține azi. Acum este un efort considerabil, nu numai ca înfățișarea revistei să fie mai puțin plictisitoare. Plus o echipă de colaboratori care îi aduce un suflu nou și o anumită vitalitate. Eu sînt foarte încîntat, este mutual sentimentul ăsta al nostru, dar îl apreciez relativ foarte mult pe Cristian Bădiliță. El este un spirit foarte virulent, foarte activizant și care poate să pună în viață lucruri care par vetuste. Să repună în viață lucruri care sînt vetuste.

Vă mulțumesc foarte mult pentru opinia dvs. privind „Convorbiri literare”, noi sigur ne vom strădui în continuare să facem o revistă mai ales vie, prezentă, actuală.

E un efort care iarăși ar trebui salutat și care văd că dă puncte de reușită, puncte de speranță.

Alexandru PALEOLOGU
nr. 99/martie 2004

Fragmente spicuite din răspunsurile date în interviurile realizate de Cassian Maria SPIRIDON și publicate, de-a lungul timpului, în revistă

CÎND VOM REINTRA, DUPĂ O RĂTĂCIRE DE DECENII, ÎN ROMÂNIA NOASTRĂ GENUINĂ?

DIALOG CU SCRITORUL
Nicolae STROESCU STÎNIȘOARĂ

În toți anii urmăririi mele nu m-am simțit niciodată ca mișcîndu-mă într-un mediu refractar

Cassian Maria Spiridon: Domnule Nicolae Stroescu Stînișoară, ați avut o tinerețe extrem de zbuciumată – ca a multora din cei care s-au opus regimului comunist ce se instaura în acei ani cu ajutorul tancurilor sovietice. Care era atmosfera în liceu, la Rîmnicul Vlcea, dar la Universitatea din București în timpul studenției?

Nicolae Stroescu Stînișoară: Eu mi-am dat bacalaureatul în toamna lui 1944, ceea ce a coincis cu intrarea trupelor sovietice în țară. Ultimul an de liceu l-am absolvit la Rîmnicul Vlcea, dar plasma germinativă a unora dintre caracteristicile personalității mele viitoare și izvoarele prieteniiilor care m-au însoțit de-a lungul ferverilor și traumelor, împotrivirilor dar și pătimirilor noastre odată cu intrarea în zodia comunismului au dat-o în primul rînd anii petrecuți pe băncile Colegiului Carol I din Craiova. Confruntarea cu comunismul a început pentru mine odată cu timpul studenției, dar eu, urmînd două facultăți fără frecvență regulată sau obligatorie, Dreptul și Filozofia, și pendulînd, cu largi popasuri, între provincie, capitală și satul Alunu din Vlcea, la granița cu Gorjul, am „beneficiat” de o largă și foarte variată arie de recepție, captare și, totodată, participare la diferitele etape și avataruri ale reacției (de la refuz pînă la rezistență), românilor față de mixtura de conspirație și forțare prin care comunismul a pus stăpînire pe Țara noastră. Universitatea a devenit în mod spontan teritoriul predilect al aversiunii anticomuniste manifeste, rezervor principal al marilor demonstrații împotriva puterii, pe fundal fătîș anti-sovietic și, treptat, generatoarea unei multitudini de organizații de rezistență, printre care și cea din care am făcut și eu parte. Sensibilitatea și aspirațiile

morale ale studenților (ca și ale celor mai mulți dintre profesori) erau irezistibil atrase și mobilizate de ceea ce istoria părea să prefigureze ca o convergență clară între interesul și demnitatea națională pe de o parte și libertatea și impulsul civilizator pe de altă parte. Această fericită armonie a scopurilor se găsea însă în contradicție irevocabilă cu imperialismul sovietic (despre cedarea răsăritului Europei către Rusia la masa tratatelor marilor puteri post-belice noi nu știam atunci și multă vreme vom refuza să știm).

Ca și în cazul lui Pan M. Vizirescu, ați reușit, trăind în clandestinitate, între 1952-1964, să evitați arestarea de către Securitate și, implicit, închisoarea politică. Stau mărturie cele două volume din *Vremea Încercuirii (Urmărirea I, Ancheta II)*, pe care le-ați publicat în 2001 și 2002. În urma acestei experiențe, care au fost opiniile ce s-au cristalizat privind calitățile și păcatele națiunii?

Un prim răspuns l-a dat viața însăși. Căci – mai ales ținînd seama de faptul că strategia clandestinității mele a constat dintr-o îmbinare între submersiunea conspirativă și o mereu riscată simulare a normalității, între baricadare și circulație – cum aș fi putut rezista 12 ani, dacă, în acele împrejurări istorice cu adevărat grele, mediul uman românesc nu mi-ar fi oferit, în afara unor prietenii care se născuseră în vremuri bune dar aurul nobleței și l-au cernut în anii nesfîrșiți de amenințare și prigoană, multe dovezi ale unei atitudini generale care, departe de a fi fost contaminată de mentalitatea comunistă, rămînea înrădăcinată în tradițiile românești și creștine. Mao spunea cîndva că partizanii trebuie să se poată simți în sînul poporului lor ca pești în apă. În toți anii urmăririi mele nu m-am simțit niciodată ca mișcîndu-mă într-un mediu refractar, sau ca întotînd în contra curentului. În climatul acesta psihologic și moral am trăit în timpul acela multe momente de ajutor, complicitate

tacită sau expresă, gesturi de simpatie, tocmai pentru că se știa că sînt cel puțin persecutat de regim, toate percepute de cel hăituit ca semne ale apartenenței lui la o largă comunitate de valori și sentimente, de la o vreme invadată, subminată, oprimată, dar, în unele privințe, tocmai de aceea mai încărcată de sensurile de care depindea și dănuirea ei periclitată.

Sînt numai cîteva remarci, la care ar putea fi adăugate altele de același gen. Prin însăși natura lucrurilor, puterea lor de relevanță depășește limitele unei experiențe izolate sau subiective. Ele dau mărturie, verificată de-a lungul a 12 ani de probă la foc, a unor trăsături sufletești mai adînci ale românilor. Ajutat și de experiența deceniilor de exil care a urmat, cu posibilitățile de cunoștere directă a altor mentalități și orizonturi culturale (prilej de aprofundare a autocunoașterii și de comparare), cred că îmi pot permite să desprind, într-o privire mai cuprinzătoare asupra firii românești, unele concordanțe și convergențe de durată ale unor caracteristici cum ar fi o anumită accentuare a laturei afective, cu posibile adînci ecouri lirice, o spontaneitate a comunicativității (autoexpunere dar și receptivitate), prezență tenace, felurit configurată a simțului misterului, religiozitate nepermeabilă la obsesia damnațiunii, ci dimpotrivă mai degrabă irizată de „nostalgia paradisiului”. Această religiozitate neostentativă, pînă la forme adeseori anonime sau criptice, se sprijină pe un specific conservatorism al datinei și al ritualului, dar pornește de la un sîmbure de evlavie, indestructibil, chiar dacă înconjurat (chiar asaltat) de efluviile relativismului istoric. Nestrăină de toate acestea ne întîmpină ceea ce, critic, poate fi văzut ca o prea ușoară uitare a nedreptății și răului suferit, dar care conține una dintre distincțiile cele mai imaculate ale acestui popor de atîtea ori oropsit, capacitatea de iertare. Nu pot încheia acest răspuns atît de sumar la o întrebare despre care noi amîndoi am avea atîtea de spus, fără a menționa și cîteva dintre tendințele care mi se par problematice sau neprielnice. Am vorbit despre o anumită căldură afectivă, cu valoroase valențe poetice. Întorsătura nu numai neproductivă, ci și periculoasă, se manifestă aici prin ceea ce am denumit în trecut „o emoționalitate nestrunită”. Cu ea are de a face nu numai subiectivismul acceptat ca o normalitate, ci și, în combinație cu alți factori, frecvența superficialitate a analizei. Aceasta poate merge mîna în mîna cu supraestimarea „deșteptăciunii” (în ciuda coeficientului ridicat de inteligență al

românilor). Poate și nestatorniciei vremurilor îmi pare că îi corespunde o neîndestulătoare statornicie a fidelităților. Există însă perpetuarea vechiului nărav al aplecării în fața Marii Porți, așa cum apare ea la multele cotituri ale istoriei. Din fericire totuși nu ne-am „turcit” în trecut, iar, pe de altă parte, supunerile succesive au avut corectivul neluării „prea în serios” nici la vîrful, nici în sînul poporului.

Hermann von Keyserling spunea, în *Analiza spectrală a Europei*, că fiecare popor trebuie să fie judecat din trei puncte de vedere: în raport cu Dumnezeu; în raport cu celelalte popoare; în raport cu el însuși. Și gînditorul german reținea din capul locului că, în raport cu Dumnezeu, toate popoarele au greșit.

Ne rămîne deci șansa și datoria de a ne judeca, senini dar fără părtinire, în raport cu noi înșine și în raport cu celelalte popoare.

Comunismul trebuie criticat și combătut ca rău esențial

În 1969 ați emigrat în Germania. Era perioada de oarecare deschidere a regimului, fapt ce a indus în eroare pe mulți, inclusiv dintre cei vehemenți în contra comunismului. Cum de nu v-ați lăsat sedus de sirenele „schimbării”?

Lăsasem în urma mea o densă experiență trăită la surse. Printre cei „vehemenți în contra comunismului” unii s-au lăsat atunci seduși, alții au preferat să ignoreze semnele oricăror divergențe între Moscova și Pekin sau apariția oricăror indispoziții între Kremlin și București. Eu consideram că în lupta împotriva comunismului trebuie plecat întodeauna de la stricta recunoaștere a situației reale, iar comunismul trebuia criticat și combătut ca rău esențial, fără iluzii dar și fără încrîncenări legate de persoane sau conjuncturi.

Abia în Germania ați reușit să vă finalizați studiile, inclusiv un doctorat în filosofie la München. V-am ruga, cîteva cuvinte destre activitatea dumneavoastră științifică, mai puțin cunoscută în țară.

Ajuns în Germania, pînă una alta m-am înscris la Facultatea de Filozofie, pe care am urmat-o ca un adevărat student, cu sumedenia de prelegeri și seminarii, neinvocînd ce absolvisem în țară. Așa că am parcurs o gamă foarte largă de teme, concentrîndu-mă însă asupra filozofiei religiei, istoriei filozofiei și filozofiei politice. La care s-au adăugat studii de pe-

În occident, studiul, lucrarea de filozofie, apele repezi ale „Europei Libere” nu favorizau activitatea editorială.

Risipire a timpului? Chemări ale timpului? De dincolo de el?

Am avut un puternic temei de spreanță tocmai în bogăția efervescenței culturale românești

Profitînd de poziția pe care o aveți, cum vedeți fenomenul cultural și literar românesc contemporan?

Cînd se constată și se discută despre situația în continuare grea a României post-comuniste, de la ineficiențele economiei pînă la criza instituțiilor și de la nivelul scăzut al salariilor pînă la pasivitatea civică și proliferarea nestăvilă a corupției, am avut întodeuna nu numai o porțiță de consolare, ci și un puternic temei de speranță tocmai în bogăția efervescenței culturale românești. De altfel și revista în care va apărea dialogul nostru face parte din numeroasele argumente care ar putea fi aduse în sprijinul continuității susținute și vitalității acestei culturi. Comparațiile cu alții pot asigura o anumită obiectivitate în estimarea propriei situații. În privința numărului și calității revistelor literare, dacă ne comparăm cu Germania vom constata că ne găsim în avantaj absolut. Se poate spune că în Germania revista literară este aproape inexistentă, cu numai cîteva excepții, mai ales sub formă de publicații trimestriale ale unor facultăți specializate în literatură. Un motiv important este absența tradiției unei subvenționări de stat, precum și lipsa de interes pe care o prezintă asemenea reviste, cu număr potențial de cititori extrem de limitat, pentru reclamele firmelor comerciale din care ele s-ar fi putut, eventual, susține. Nu pot uita nici încîntarea care m-a cuprins la prima mea revenire în țară, în mai 1990, cînd, pe străzile Bucureștiului, am dat, la tot pasul, de mulțimea de mese acoperite cu cărți spre vînzare. Și de cîte ori am revenit am putut urmări și viteza cu care cărțile de pe aceste mese umpleau golurile nu numai literare, ci și filozofice și de gîndire religioasă care ne tăiaseră respirația sub cenzura comunistă. Cartea invadea benefic strada. Acest fenomen inedit pentru ochiul celui venit din occident reprezenta o compensare istorică post-comunistă, dar îmi amintea și de cozile din librării pe care le trăisem mai înainte de decembrie 1989 în țară cînd apărea o carte bună. Cred că se poate vorbi în orice caz de o

prezență puternică a curiozității și apetitului de lectură în România (desigur cu pericolul ca noul orizont de activități, tentații, distracții, produse culturale de masă, comercializarea culturii să scadă peocuparea și cererea calitativă). Sub comunism, cultura românească nu și-a pierdut vioiciunea productivă și talentele, a trebuit însă să-și reducă sau să-și stăpînească elanul, să respecte sau cel puțin să dea impresia că respectă granițele ideologice (cîteodată chiar și în cărți conformiste se ascundeau mici tentative de evadare), să se concentreze în literatură și eseistică, cu rezultate remarcabile mai ales asupra unei din ce în ce mai subtile și inventive cizelări a expresiei și aprofundări a limbii, devreme ce i se refuza dreptul la libera defrișare, decantare și confruntare liberă a ideilor. Acum clopotul de sticlă, impus de discipolii lui Stalin, și așa niciodată pe deplin etanș, e numai amintire (cît ar fi ea de întunecată). Un tablou mai cuprinzător al momentului depășește cadrul acestei discuții, dar fie că e văzută de aproape sau de departe, capacitatea culturii românești se manifestă într-un larg evantai de creații, explorări, aprofundări hermeneutice, reflecții și confruntări cu propriul trecut și cu prezentul, în cercuri concentrice din ce în ce mai largi și comprehensive. Ușurința de receptare și integrare a noilor curente și direcții de idei din occident era de așteptat să funcționeze bine în rîndurile intelectualității românești. Nici apariția unor mimetisme și sterilitatea lor nu constituie o surpriză. De altfel, acesta este un vînt uscat care bîntuie și în occident. Îmbucurător este însă și faptul că în ultimii ani, dincolo de exuberanțele receptivității se înmulțesc și semnele facultății de distanță critică, emancipare de reflexul imitării, judecată independentă, depășire a fascinației formalismului (estetic sau filozofic), revanșă treptată a resurselor stilistice și reflexive proprii. Ceea ce poate preveni slăbirea impulsului propriei originalități (în absența căreia nu se poate atinge nici autenticitatea, nici profunzimea), dincolo de încîntările facile și noile canoane, fie ele chiar și post-moderniste.

Care ne sînt șansele integrării în Comunitatea europeană?

În privința integrării în Comunitatea europeană, este o chestiune de realism și demnitate să nu uităm că procesul se desfășoară în două sensuri și că există acea parte a propriei noastre determinări care cheamă la lucrarea asupra situației politice, economice,

juridice românești, pentru a ne face apți pentru dreptul și poziția de parteneri. Aici avem de a face cu principalele dificultăți obiective și subiective.

Consider că, în ciuda exigențelor critice vest-europene, pe care nu are nici un rost să le ignorăm, avem șanse să fim primiți în Comunitatea europeană. Personal, cred că am putut detecta la nivelul guvernamental din Germania și Bavaria o îmbunătățire crescândă a șanselor unei decizii pozitive pentru noi. De altfel, probabil că am intrat sub incidența unei logici istorice mai extinse, care după ce, pe de o parte, au fost înglobate Țările Baltice, aflate la frontiera Uniunii Sovietice și ele însele cândva Republici sovietice, iar, pe de altă parte, nu este acceptată Turcia, cere de la sine completarea primatului economic și strategic al Comunității europene cu România și Bulgaria.

Împărtășind grijile și așteptările Dumneavoastră în privința intrării în Comunitatea europeană, eu m-am întrebat: oare când vom reîntra, după o rătăcire de decenii, în România noastră genuină?

Care vor fi următoarele apariții editoriale ale eseistului și prozatorului Nicolae Stroescu Stînișoară?

Aș dori ca în mai puțin de un an să public un al doilea volum din seria intitulată *Întrezăriri*. Încolo, mă mai gândesc la niște scrieri de proză literară, despre care ar fi prematur să vorbesc mai mult acum.

Cîteva cuvinte despre actuala serie „Convorbiri Literare”, ajunsă, iată, la numărul 100?

Revista Dumneavoastră este o bună confirmare a celor spuse deja de mine despre calitatea și capacitatea creatoare a culturii românești. Aș remarca în primul rînd o admirabilă deschidere față de cele mai felurite direcții de gândire, de creație literară, de sondare spirituală, de recuperare istorică, sensibilă și lucidă în același timp. Și totuși această permanentă diversitate nu duce la o disarmonie. E ca o frunză, care, văzută de aproape, are nenumărate nervuri, dar a cărei entelehie tainică îi asigură unitatea organică și o statonică simetrie. E o pluralitate de stiluri și idei în „Convorbiri Literare”, dar care nu alunecă în eclectism, căci se simte o structură a relațiilor dintre ele și continuitatea unor repere fundamentale. La această rodnică preluare a contradicțiilor, cumpănire a contrastelor, coexistență a vîrstelor, mobilitate care nu suspendă continuitatea, cred că editorialul revistei, pe care îl semnați sub titlul *Atitudini* precum și dialogurile pe care le purtați sub rubrica *Interviu*, con-

tribuie în mod esențial. Neuitînd nici arhitectura pe care ați imprimat-o actualiei serii a „Convorbirilor literare”. Polifonia bine orkestrată pe care o desfășurați la „Convorbiri Literare” nu rezultă dintr-o diplomatie temătoare, ci dintr-un alert simț al valorilor și o dreaptă împărțire a cuvîntului.

În calitate de român care trăiește dincolo de frontierele României, îmi îngădui să spun că am convingerea că, în „Convorbiri Literare”, interesele reale românești se pot simți bine ocrotite.

Interviu realizat de
Cassian Maria SPIRIDON

și cu sinergia entuziastă care ne-a umplut atunci zilele și nopțile la „Europa Liberă”.

Ce s-a întâmplat în decembrie 1989 a fost sau nu Revoluție?

Aș vrea să încep răspunsul la această întrebare citindu-mă pe mine însumi, din cartea *Pe urmele Revoluției*, pe care am publicat-o în 1992, la București, în editura Albatros. Sub titlul: „În loc de postfață”, scriam la pagina 177: „Titlul ales, *Pe urmele Revoluției*, înseamnă acceptarea simultanității tensionate dintre o certitudine și o incertitudine. Este recunoscută revoluția anti-comunistă din 1989 mai presus de toate conjurațiile cameleonice, dar în același timp se constată și rarefierea ei pînă la a se pierde urmele”. Ce aș mai adăuga? Puțin. Nu pot fi ignorate antecedentele stringente ale înțelegerii dintre americani și sovietici și răsturnările convergente din Europa răsăriteană, începînd cu Polonia, care, toate, făceau ca o schimbare de regim în România să devină o necesitate internațională și națională. Ceea ce a putut favoriza tot atît de bine insurecția populară ca și complotul inițiatilor din orbita mai veche sau mai nouă a puterii, sau o combinație de ultimă oră între aceste două posibilități, sau o manipulare a insurecției de către complot.

Dacă în locul detestabilei puneri în scenă staliniste am fi avut un adevărat proces al lui Nicolae Ceaușescu, poate că ne-ar fi ajutat să ne descurcăm mai bine în acest labirint de ipoteze și scenarii.

De altfel însăși înțelegerile dintre Gorbaciov și Reagan, necesare pentru cotitura politică mondială, favorizau o inițiativă de complot în România, unde cei care aveau bune legături cu rușii puteau acum conta și pe noua convergență de interese ruso-americane. Două întâmplări din primele zile ale evenimentelor din decembrie 1989 se încadrează bine în această atmosferă: declarația făcută la vremea aceea de ministrul de externe american, James Baker, care sugera o intervenție a Pactului de la Varșovia în România pentru salvarea revoluției și mesajul transmis rușilor de către ambasadorul SUA în URSS la 24 decembrie 1989, în care le sugera acestora un sprijin militar acordat de Uniunea Sovietică Frontului Salvării Naționale din România. Rușii i-au refuzat pe americani în cadrul discuției cu ambasadorul lor de la Moscova. Menționez că sugestia lui Baker de intervenție a Pactului de la Varșovia în România, publicată la vremea aceea în presă, m-a determinat să comunic managementului american că o consider ca

nu numai contra-productivă, ci dăunătoare revoluției din România, iar ei s-au declarat imediat de aceeași părere și au fost cu totul de acord ca eu să-i limitez pagubele potențiale estompînd-o și dînd-o uitării în emisiunile noastre non-stop. Este în interesul nostru și al adevărului ca istoricii noștri să caute să elucideze dacă ce s-a întâmplat în decembrie 1989 a fost sau nu o revoluție. Pe de altă parte, poate că nu ar trebui aplicată aici o disjuncție exclusivă. Căci în afară de faptul că situația noastră geografică și destinul au făcut ca marile puteri și serviciile lor secrete să-și marcheze puternic prezența la toate cotiturile istorice românești, fie răscoală, fie revoluție, rolul voinței de schimbare a românilor și prezența a sute de mii în stradă în Decembrie 1989 a stat în balanță cu orice țesătură de voințe și interese conspirative. Mai nefaste au fost manipulările ulterioare. Și, ceea ce ar putea șterge ceva din ascuțișul întrebării: să nu uităm participarea însemnată a tineretului și jertfele lui de sînge însoțite de lozincile acestor copii ai școlilor comuniste care au intrat în moarte strigînd: „Vom muri și vom fi liberi” sau „Nu plecăm acasă, morții nu ne lasă”, și altele de aceeași frumusețe și înălțime morală. La capătul educației marxist-leniniste, această inflorescență de imagini și gînduri călăuzitoare prinse în cuvinte definitive, irizate de religiozitate și înțelepciune ancestrală cred că dovedesc că, dincolo de nesfîrșitul joc al celor „puternici”, poporul însuși (comunitate și continuitate) nu a fost nicidecum absent.

De ce n-ați revenit definitiv în țară?

Faptul de a nu fi revenit definitiv în Țară și care creează desigur o situație existențială care merită o întrebare, a avut un prolog. Pe timpul căutării mele de către securitate, prietena mea tainică și în mare măsură salvatoarea mea de-a lungul acelor ani periculoși, Inge, nemțoaică născută în Cernăuțiul ocupat de ruși și ai cărei părinți se aflau de mult la München, mi-a spus că ea, neurmînd năzuința dominantă a nemților de emigrare în Germania, s-a hotărît să rămînă pentru totdeauna cu mine în România. Tînjeam amîndoi la o revenire a mea la suprafață, cînd să ne căsătorim și să întemeiem un cămin nescrît în țara pe care o iubeam amîndoi. Întrucît singura posibilitate de a atinge acel liman ar fi fost emiterea unui decret de amnistie care, în noile împrejurări create de moartea lui Stalin și largile amnistii promulgate în Rusia și în alte țări socialiste, să încadreze nu numai pedepsele pînă la 5 ani, ci și pînă

la 15 ani, am așteptat în clandestinitate, an de an, împlinirea acelui vis. Regimul de la București nu a avut generozitatea sau curajul unui asemenea dar post-stalinist. Însă spre sfârșitul lui 1962, securiștii au descoperit o urmă, care, chiar dacă a eșuat în prima fază, ar fi putut, pînă la urmă, duce ușor la Inge, ceea ce ar fi însemnat un pericol și pentru copilul ei din prima căsătorie. Cu inimă grea, ne-am hotărît ca cel puțin ea să încerce să evite căderea în mîinile securității. Cu riscuri serioase, a făcut cerere de plecare în RFG, pentru reunirea cu familia ei de acolo. În octombrie 1963 a plecat în Germania, unde eu am ajuns abia în 1969. Și m-am dus pentru ea.

Au mai trecut 20 de ani pînă la evenimentele din decembrie 1989. Între timp cele două păsări scăpate de lunga vînătoare a securității își făcuseră un cuib la München. Eu, mai ales prin activitatea mea la „Europa Liberă”, nu m-am simțit niciodată despărțit de România. Față de occidentalii în mijlocul cărora am trăit mi-am afirmat întodeauna identitatea și opțiunea fermă românească. Dar ar fi fost greu și cred nedrept față de Inge, să-i cer să ne mutăm încă o dată cuibul acestei a doua vieți și lupte a noastră. Imediat după decembrie 1989 am început să revin cu regularitate în țară. O parte a datoriei mele față de România consider că aș putea să o îndeplinesc prin legătura continuă cu Țara, oamenii și Biserica, și prin cărțile pe care le public în România. Intenția cea mai intimă este slujirea.

Editorial, ca scriitor, v-ați manifestat abia după 1989. De ce așa tîrziu?

Sînt motive simplu obiective și altele, ceva mai complicate, subiective. Și este o combinație între cele două categorii. De pildă, abia intrasem în vîrsta studenției, nu veneam dinspre dreapta nici prin influențe de familie, nici prin adeziuni liceale (la care trebuie adăugată și pasiunea anti-germană a adolescenței mele din timpul alianței noastre cu Germania) cînd, cu o impetuozitate a reacției care probabil că se datora și faptului că eu făcusem parte dintre cei care se bucuraseră de victoria împotriva lui Hitler, m-a năpădit gîndul pericolului incomensurabil al comunismului și sentimentul unei datorii de a mă opune cu orice preț. Mai presus de o jignire a demnității, a unor sentimente sau de impulsurile juvenile de luptă (era mai degrabă o bruscă maturizare de conștiință) trăiam un fel de revelație personală a primejduirii temelior. Chiar dacă în clipa de față formulările acestea pot suna hiperbolic, ele nu fac decît să încerce să redea

ceva din vibrația afectivă și ideatică de atunci. Care ca simplă exaltare nu ar fi putut rezista la tenacele încercări care au urmat. Aceasta se întîmpla prin 1945. Gîndul răscolitor se transforma de la sine în fapte. La început sub forma unei acțiuni politice fățișe, legale (de fapt născută niciodată ca atare de comuniști), participarea pasionată și cu sarcini multiple din partea Partidului Național Țărănesc la campania electorală a anului 1946. Apoi încercările de a menține un nucleu și o structură ascunsă național-țărănească după dizolvarea prin decret a partidului în 1947, treaptă de trecere spre clandestinitate fără întoarcere a rezistenței naționale ce se constituia dincolo de deosebirile de partid, intrarea prin 1949 în grupul organizat din București al unei rețele de rezistență, în legătură cu aceasta, operația de creare de mici grupuri și de anevoioasă depozitare a unor arme în zona subcarpatică din nordul Olteniei, precum și încercările neizbutite de stabilire a unor contacte cu partizanii din munți. Bineînțeles că în toți acei ani viața (și itinejarul meu interior) nu au constatat numai din odiseea celui angajat de rezistență (care nu e mai puțin adevărat că mă însoțea pretutindeni ca o muzică interioară), dar, oricum, se excludea intenția și de altfel și posibilitatea unei activități de scriitor. În 1952, organizația noastră de rezistență a căzut. Am reușit, ajutat de soartă și de prieteni, să mă sustrag arestărilor care au urmat, dar cu prețul nu numai al suspendării stării civile, ci și al peripețiilor salvării de căutările perseverente ale securității timp de 12 ani, cînd nu mai putea fi vorba de nici o activitate normală și cu atît mai puțin de orice manifestare publică. Pentru a zădărnici căutarea întotochiată a ofițerilor din echipa de urmărire a securității, s-a impus o severă asceză chiar a simplei comunicări interumane. Desigur că de una literară nici nu putea fi vorba. Nu mi-a rămas decît mirifica terapie a „literaturii de sertar”, însemnări, meditații, jurnal de bord. Dar și acestea au trebuit supuse sau jertfite durului joc. Pe unele le-am distrus în grabă, într-un moment greu, ca să șterg urme care i-ar fi periclilit pe ocrotitorii mei, altele s-au distrus cînd apa a pătruns pînă la urmă sub acoperișul unde le ascunsese un fin al meu la Alunu, altele s-au pierdut pur și simplu.

Mai rămîne perioada 1964-1969, cînd poate că aș fi putut, în sfîrșit, să încerc să public ceva, dar nu am încercat deloc. De data aceasta nu mai era din răspunderea altora, ci a mea. Ceea ce nu l-a împiedecat pe „fugarul Stroescu” să se bucure de cărțile bune care apăreau din ce în ce mai des.

și m-ar ruga să-i recomand pentru capitolul asupra României un proverb caracteristic pentru viziunea noastră asupra istoriei. I-am cerut un scurt timp de gândire și pe urmă i-am propus proverbul: „Apa trece, pietrele rămân”, care i-a plăcut și l-a găsit cu adevărat expresiv.

James Brown era o personalitate puternică și un conducător ferm, dar atitudinea față de oamenii departamentelor naționale era mai mult decât aceea de colaborare competentă și sensibilă. Cred că ea putea atinge o înaltă camaraderie umană multinațională.

Întrebarea dumneavoastră era dacă atunci când James Brown declara: „Radio «Europa Liberă» era anticomunist pentru că era prodemocrație”, aceeași motivație m-a animat și pe mine? Cele spuse până acum sugerează substratul dens și orizontul mai larg al acelei declarații a lui James Brown. Și la mine vibra o gamă mai largă de motivații politice și metapolitice. Oricum, pe când lucram eu la „Europa Liberă” a-i dori democrație României însemna că doreai eliberarea ei. Cît despre „eliberare”, desigur că acest cuvînt implica pe atunci pentru mine și unele rezonanțe tragice și nostalgii și speranțe, altele decât în cazul lui J. Brown, acest intelectual lucid și om de omenie în care se mai putea întrevădea cavalerismul pierdut al occidentului și cu care am avut bucuria unei comunicări autentice și onoarea de a fi alături în luptă.

Ați condus emisiunea *Lumea Creștină*, mai apoi ați fost numit director al *Departamentului românesc* din cadrul „Europei Libere”, aici ați rămas pînă în 1994, când postul și-a schimbat sediul și ați preferat să rămîneți la München. După atîtea decenii în slujba adevărului, care vă sînt sentimentele, ce amintiri vă urmăresc, aveți conștiința datoriei împlinite față de Țară?

Amintirile se contopesc cu sentimentele, pentru a deveni de neșters. Ca de pildă: Toamnă 1969. În casa așezată pe o stradă în pantă ușoară, din Rîmnicu Vilcea, cu o mică grădină cu pomi fructiferi în față, masă de despărțire cu mama și familia. Toți mă înconjoară cu o dragoste care vrea să poarte masca voioșiei. Poate că unul sau doi sînt chiar voioși, pentru cel care, după 12 ani de urmărire, pe urmă anchetă la securitate, pe urmă alți doi ani de așteptare pentru viza de plecare la soție în Germania, „a învins”. Încerc și eu să intru în joc, dar fiecare clipă nu e plină decât de un singur gînd: despărțire. Eu trebuie să simulez cel mai mult. Ba chiar să mă ascund. Cobor pentru cîteva minute în grădină. Mă reazăm de un

pom, cu spatele la terasă, cu fața spre dealul sub care ca într-o grădină de rai se ascunde Episcopia. Nu trebuie să mi se vadă lacrimile. Mai înainte trecusem prin Tîrgu-Jiul natal ca să mă despart de sora mea: „Și dacă izbucnește un război și te prinde acolo? Ce ai să faci? Aici ai fost înfrățit cu țara și ai găsit adăpost și ocrotire chiar sub tiranie și urmărirea securității.”. Ștefania seamănă cu tata în sinceritatea neocolită a reacției și cu toate că o simpatiza pe Inge, soția mea, a căutat pînă la urmă să mă convingă să nu plec. Dar în marea ei dragoste, nu vroia să-l întristeze pe fratele mai mic în cele două zile petrecute numai împreună în ținutul acesta de baștină de care îi lega nu numai amintirea tatălui și familia lui, ci și încîntarea mereu reînnoită pentru firea atît de receptivă și în același timp independentă a oamenilor, inteligenți și sensibili, iuți la minte și la curaj.

Iată cum întrebarea Dumenavoastră riscă să mă facă să alunec în apele fără maluri ale amintirilor. Poate pe altădată.... Dar continuînd, am de spus că „Europa Liberă” m-a ajutat foarte mult, căci pe undele ei puteam spera ca ceva să se întoarcă în Țară. Iar pentru că în același timp eu pătrundeam spre adîncurile culturii germane, ceea ce implica și trăire zilnică și interiorizarea limbii germane, intrarea în perimetrul „Europei Libere” însemna și păstrarea relației ființiale cu limba română.

Îmi amintesc de prietenii mei mai vechi din România și cîteodată îi visez. Cei care nu trece o zi fără ca amintirea lor să mă viziteze sînt foștii mei colegi de la Liceul Carol I din Craiova, împreună cu care și cu Inge am trăit cea mai dură, dar și cea mai frumoasă poveste a vieții mele, cea a rezistenței și urmărirea de către securitatea comunistă, și cu ajutorul cărora am supraviețuit. Unii dintre ei nu se mai găsesc în lumea aceasta, dar îmi sînt cei mai prezenți.

Dacă am conștiința datoriei împlinite față de Țară? Răspunsul e greu să fie unul afirmativ. Căci este vorba de o datorie născută din iubire, așa că exigențele sînt fără sfîrșit. Dar chiar dacă datoria ar fi motivată ceva mai pragmatic sau mai prozaic, ar însemna totuși o lipsă de obiectivitate, de onestitate față de tine însuși, sau ar constitui oricum o supraestimare a propriei capacități să preținzi că ți-ai făcut pe deplin datoria. Întrebarea mai puțin ambițioasă la care vreau să pot răspunde pozitiv acum și pînă la capăt este dacă m-am comportat sau nu în mod fidel față de Țară și față de credința mea.

Este recunoscută revoluția anti-comunistă din 1989 mai presus de toate conjurațiile cameleonice

Cum s-au văzut Revoluția Română, evenimentele din decembrie 1989, de la pupitrul postului de radio „Europa Liberă”?

Elementul comun l-a constituit intensă reacție afectivă (sentimentul începutului cvasi fabulos al împlinirii îndelungatelor noastre așteptări, pe de altă parte griji și temeri în privința pericolelor unei intervenții masive armate a puterii și deslănțuirii de represalii comuniste, stringența dorinței de a ajuta, balansarea între euforie și regretul de a nu fi acolo). Caracteristică dominantă a primelor noastre reacții la evenimentele din decembrie 1989 rămîne aceea a unei bucurii care suspenda diferențele de mentalitate, ciocnirile de temperamente sau de idei, eventualele tensiuni mocnite sau manifeste. Cred că în primele zile nu au existat excepții la această bucurie împărtășită la fiecare pas. Ceea ce nu înseamnă că pînă la izbucnirea evenimentelor și chiar la începuturile lor în Timișoara nu existaseră unele vederi deosebite asupra potențialităților de schimbare în România și asupra corespunzătoarei noastre strategii. Avusesem cu luni înainte o conferință dedicată strategiei emisiunilor Departamentului românesc, cu participarea celui mai înalt nivel al managementului american din München și a directorilor tuturor secțiilor naționale. Directorul Departamentului românesc era la vremea aceea Nestor Rateș, iar eu eram director adjunct. În cadrul acelei conferințe s-au trecut în revistă și eventualele virtualități din sînul anumitor categorii sau instituții importante. Cînd s-a ajuns la armată, atît șeful cît și cel mai competent și activ membru al Secției române de documentare și cercetări a „Europei Libere” au afirmat că armata este total opacă la orice sugestie de schimbare, că nu există nici cea mai infimă șansă ca această instituție, strict îndoctrinată ideologic și condusă de „troglodiți”, să poată fi receptivă la interese generale sau la semnalele unei posibilități de schimbare. La punctul acesta de vedere s-a alăturat cu toată vigoarea și un redactor talentat al redacției noastre, care studiasse istoria și lucrase la Muzeul de Istorie al Armatei din București pînă cu cîțiva ani în urmă. Constatînd că Nestor Rateș, în calitatea lui de director al Departamentului românesc, nu a intervenit sub nici o formă, am luat eu cuvîntul și am adus argumente (menționînd și unele indicii concrete) pledînd pentru

o idee mai veche a mea asupra nevoii de a fi conștienți de „virtualitățile cu sens național și tradițional care pot subzista în sînul armatei române (ca și al oricărei armate din lume) fie ca element structural, fie printr-o mai mare receptivitate la mentalitatea populară, fie ca opțiune posibilă a unor ofițeri în cazul a ceea ce Lenin numea «o situație revoluționară»”. La capătul neașteptatei mele expuneri în sală s-a așternut o liniște deplină. Tot ce se spusese pînă în clipa aceea din partea Departamentului și Secției de cercetare și documentare românești era nu numai marcat de un pesimism radical, dar și în contradicție flagrantă cu susținerile mele. Probabil că din cauza aceasta pe moment ei nu au replicat. Managementul nu a spus nici el nimic. Tăcerea s-a prelungit cîteva minute, pînă cînd președintele stațiilor de radio „Europa Liberă” și „Radio Libertatea” a anunțat, fără nici un comentariu, că ședința de lucru s-a încheiat. Peste o jumătate de oră, Nestor Rateș a venit în biroul meu și mi-a spus că a fost însărcinat să-mi comunice din partea managementului american felicitările și deosebita apreciere pentru justetea celor expuse de mine la conferință.

În prima fază a „tulburărilor” de la Timișoara am fost abordat din partea secției de cercetări și documentare (eu devenisem între timp directorul Departamentului român) pentru a mă convinge că nu este oportună transmiterea de către Departament a informației provenită de la Ion Druță, care la rîndul lui o primise printr-un telefon cu Bucureștiul de la Andrei Pleșu, că armata a început să refuze să tragă în manifestanții de la Timișoara și că ea ar putea reprezenta o speranță. Acel coleg de la Secția românească de cercetare era și el licențiat în istorie și bine documentat, dar, în ciuda respectului reciproc, nu mi-am putut însuși punctul lui de vedere, de data aceasta mai elaborat, că „nu trebuie în niciun caz să i se dea «carte blanche» armatei”, căci dacă adoptăm respectiva informație „îi acoperim pe militari și îi facem să nu se confrunte cu răspunderea pe care o au”. În prelungirea convingerii mele mai vechi, am investit o anumită încredere în capacitatea armatei de a trece pînă la urmă de partea revoluției, am adus prin microfon argumente în sensul acesta și am apelat la ea să-și facă datoria față de poporul român. În curînd, tema aceasta nu mai putea fi subiect de controversă. Ceea ce se potrivea cu consensul desăvîrșit care a domnit atunci și în toate privințele între Departamentul românesc și managementul american

dagogie teoretică și teologie fundamentală. Preocupat mai demult de relația om-Dumnezeu ca și de cea dintre religie și filozofie, studiile, lecturile și dialogurile mele filozofice m-au dus la cercetarea unei dispute filozofico-teologice desfășurată în cadrul înfloritoare școli neo-platoniciene din Anglia, în pragul secolului al XVIII-lea, asupra iubirii. Interesul lucrării care a rezultat consta, în concepția și intențiile mele, în a pune în lumină una dintre fețele unui moment paradigmatic din cultura europeană, când sub șocul largii mișcări de revizuire secularizantă a valorilor, legată de ascensiunea ideilor culturii burgheze, cu respectivul corolar anticontemplativ și antiascetic, s-au produs, concomitent în Franța și în Anglia, reacții de ordin filozofic, teologic și literar îndreptate împotriva revendicării (sau provocării) antropocentriste sau pentru încercarea de constituire a unei sinteze antipo-teologice.

Care a fost traseul emigrării, cu ce v-ați ocupat pînă cînd v-au cooptat cei de la „Europa Liberă”?

Prin noiembrie 1964, am fost eliberat din închisoarea de anchetă din capitală a securității, Malmaison. Dar odată cu foaia de eliberare mi s-a comunicat că mi s-a fixat domiciliul obligatoriu la Rîmnicu Vilcea, unde au și vrut să mă trimită forțat, dar cei doi plutonieri de miliție nu m-au mai găsit unde mă căutau. Cu alte cuvinte, am intrat din nou în ilegalitate, dar de data aceasta una mult mai benignă, refuzînd să mă supun „domiciliului obligatoriu”. Cu toate că avusesem mai înainte de urmărire, ca și de arestare, domiciliul în București mi-au trebuit aproape doi ani pînă cînd am obținut, pe calea unor memorii, suspendarea acelei decizii de domiciliu obligatoriu. Abia atunci am putut introduce la Consiliul de Stat cererea de aprobare a căsătoriei cu actuala mea soție, Inge, cu care trecusem, în secret, împreună prin peripețiile urmăririi mele și care emigrase în Germania, în octombrie 1963, mergînd la părinții ei, la München. A durat încă patru ani pînă cînd am obținut aprobarea căsătoriei și încă o jumătate de an pînă cînd am primit-o și pe cea de plecare în Germania. Acolo mă aștepta un cămin, dar cînd am plecat din România am plîns.

Studiile le-am început imediat și după scurt timp Universitatea din München mi-a acordat o bursă. Foarte modeste și sporadice surse de buget inițial au rezultat și din unele contribuții ale mele la un Lexicon german al personalităților din răsăritul Europei sau la revista Institutului pentru Europa de Sud-Est.

Pe cînd lucram eu la „Europa liberă” a-i dori democrație României însemna că doreai eliberarea ei

În ce împrejurări ați fost angajat la postul de radio „Europa Liberă” – post atît de important pentru o țară ca a noastră aflată sub teroare?

Cu prilejul uneia dintre vizitele la București ale lui Inge, am rugat-o să-i transmită lui Noel Bernard, directorul departamentului românesc de la „Europa Liberă”, din München, că de Ajunul de Crăciun 1967 un grup de studenți din București luaseră o inițiativă curajoasă despre care mediile occidentale nu știau nimic: merseseră, în mod deschis și public cu colindul, inclusiv la Ambasada Britanică, unde, în momentul intervenției Miliției, s-a strigat „Libertate” și „Vrem pîine și demnitate”. La trei zile după revenirea lui Inge la München, Noel Bernard a menționat în editorialul lui săptămînal acea semnificativă manifestare a sentimentelor studenților români despre care nici el nu știuse nimic. Mai tîrziu, cînd am venit și eu la München, a vrut să mă cunoască. În continuare, mă invita din cînd în cînd în biroul lui (eu locuiam aproape de sediul „Europei Libere”) și ne întrețineam într-un spirit foarte viu și deschis despre probleme românești și internaționale. Mi-a oferit și să scriu pentru Radio cîteva recenzii sau cronici de idei care credeam eu că ar umple un gol de informație sau de cunoaștere în România. Eu între timp mă angajasem din ce în ce mai mult în programul meu de studiu la Universitatea din München. La un moment dat, Noel Bernard m-a chemat la el și mi-a spus că, în urma desfacerii contractului de muncă al lui George Ciorănescu, directorul lui adjunct, cu care intrase într-un aprig conflict, ar avea nevoie „de un nou centru atacant” și ar dori ca eu să fiu acela. În sensul acesta mi-a propus să mă angajeze imediat. Considera că eu pot să-mi amîn studiile pentru a le relua, în paralel, mai tîrziu. Existau desigur deosebiri de formație și de mentalitate între el și mine, dar Noel Bernard era o fire spontană și necomplicată, îmi arătase multă încredere și simpatie de-a lungul convorbirilor noastre, luminate de o anumită solidaritate ideologică, vocea lui de la radio mă însoțise ani de zile în țară, așa că, în ciuda deciziilor mele anterioare, nu am putut să-l refuz pe loc. Am spus deci „da”, sub rezerva unui timp de reflecție de 48 de ore. Aceasta a fost greșeala mea, iar greșeala lui a fost că în timp ce mă conducea spre ieșire le spunea

bucuros celor cu care ne întâlneam pe coridor că: „Domnul Stroescu va începe în câteva zile să lucreze cu noi”.

Inteligenta lui Noel Bernard nu era deloc însoțită de tact sau diplomatie. Adevăr verificat de mulți, în diferite împrejurări. De data aceasta, s-a văzut că fusese mai mult decât impudent în raport cu psihologia interlocutorului să-i spună că el urmează să preia locul unuia care fusese îndepărtat. Eu îl cunoscusem deja pe George Ciorănescu, un intelectual polyvalent și figură expresivă a exilului românesc. Încă în drum spre casă am început să-mi fac reproșul că m-am lăsat cucerit de surpriza ofertei, cu reminiscențele trezite și rezonanța afectivă pe care o iscase în mine perspectiva reîntrării în luptă, pînă la a uita ceea ce începea să devină drama (care va dura 7 ani, pînă cînd tribunalul german îi va da dreptate) lui George Ciorănescu. Prietenii mei erau departe, în țară, dar mi s-a părut că răspunsul meu pozitiv nu fusese numai priplit, ci riscă să calce o anumită solidaritate umană și de exil. Nu puteam fi eu înlocuitorul noului meu cunoscut, George Ciorănescu. Nu am așteptat 48 de ore, ci, dis de dimineață, m-am dus la Noel Bernard și i-am spus că m-am răzgîndit și că deocamdată îmi voi continua neabătut studiile. Noel Bernard era un om destul de orgolios, care probabil că vroise și să arate că îl poate înlocui repede pe Ciorănescu. Așa că a insistat și am putut vedea că menținerea refuzului meu a reușit să-l indispuină. Totuși relațiile au continuat și s-a produs treptat și un pas înainte în colaborarea mea cu „Europa Liberă”, cînd Octavian Vuia, pe care l-am întîlnit ca lector la Facultatea de Filozofie din München, și cu care urma să am o relație de bună comunicare și respect reciproc, m-a rugat să colaborez cu el la emisiunea „Lumea Creștină” pe care o conducea la „Europa Liberă”, unde era redactor principal. Atunci mi-am ales pseudonimul Nicolae Stînișoară, în amintirea Mănăstirii Stînișoara, îndrăgită de mine.

Noel Bernard fusese contrariat de refuzul meu, dar relațiile și-au regăsit echilibrul, solicitările lui și ale unor redactori principali, cu trecut și distincție intelectuală, au dus la extinderea colaborării mele și în alte programe, pînă acolo încît, cînd în 1980 mi s-a cerut din nou de Noel Bernard împreună cu alții să devin redactor permanent iar directorul american, James Brown, a solicitat personal Consiliului de coordonare al Radioului din Statele Unite aprobarea numirii mele imediate, în ciuda unei blocări a anga-

jărilor din motive de economii bugetare, am urmat nu numai îndemnul lor, ci și vocea mea interioară și am intrat în redacția „Europei Libere”.

George Ciorănescu, care îmi devenise între timp amic și partener în strădaniile pentru cauza românească, reușise să cîștige, după 7 ani, procesul cu „Europa Liberă” și, la cererea lui, fusese reintegrat nu în redacție, ci ca șef al secției românești de cercetare a Radioului.

James F. Brown (director al „Europei Libere”), în postfața la volumul dumneavoastră *La Răscruce* (1996), preciza: „Radio «Europa Liberă» era anticomunist pentru că era prodemocrație”. Aceeași motivație v-a animat și pe dumneavoastră?

James F. Brown, englez, doctor în istorie, sub al cărui directorat general asupra „Europei Libere” și îndemn personal călduros am devenit angajat permanent al Postului de Radio, a însemnat pentru mine una dintre întîlnirile cele mai luminoase pe care le-am avut în occident. Nu mă pot gîndi la el retrospectiv numai ca la o relație profesională, căci, în curînd, deci înainte ca eu să încep să ocup funcții ierarhice în Departamentul Românesc, s-a născut o simpatie, o comunicare și o încredere cu atît mai remarcabile cu cît eu nu am făcut niciodată parte dintre cei care ar fi căutat relații speciale cu managementul american. Radio „Europa Liberă”, deci și ascultătorii acestui post, îi datorează foarte mult lui James Brown, care era un susținător neabătut al valorilor societății democratice, fără a fi un admirator necritic al occidentului și al cărui ideal istoric îmbina proiectul social-economic cu cel etico-cultural. Cu toate că se afla în fruntea unei mari organizații cu profil de luptă ideologică împotriva comunismului, James Brown nu era un om al „establishment-ului capitalist”, preferințele lui îndreptîndu-se spre eforturile de reformă și echitate socială, începînd cu occidentul și extinzîndu-se în direcție estică în programul mai întîi de emancipare interioară prin informare și prin aceasta de creare a premizelor, favorizarea impulsului și alimentarea procesului de eliberare politică, socială, națională a popoarelor din răsăritul Europei. Era structural împotriva oricăror îngustări șoviniste, dar se bucura de cîte ori cream un program sau realizam o emisiune care să lumineze o perioadă sau o problemă din istoria românilor sau să aprofundeze cultura românească. Odată mi-a spus la telefon că e pe cale să încheie o carte despre țările Europei răsăritene

OCHIUL ÎNCHIS ÎNAFARĂ S-A DESCHIS ÎNLĂUNTRUL MEU

DIALOG CU POETUL George VULTURESCU

Marius CHELARU: Pentru fiecare dintre noi poezia, dincolo de discursul de circumstanță, înseamnă ceva. Ce înseamnă pentru dumneavoastră, domnule George Vulturescu?

George VULTURESCU: Când ai ajuns pe creasta valului (eonic) 50 și tot *mai scrii poezie* cred că ești „atacat” definitiv. În cazul meu, stimate Marius Chelaru, „rana” pe care o tot exhibă exegeții poeților există și mi-am mărturisit-o: la o vîrstă fragedă (la 6 ani și jumătate) mi-am pierdut vederea unui ochi, într-un accident banal, în satul meu de sub codru – Tireac. Comunitatea natală (încă viguroasă în 1956), cu pronunțate reminiscențe etno-arhaice, m-a făcut să mă descopăr... „în-semnat”. Nu vă ascund că prima lectură a unui semn propriu înclină, în sat, spre sensul malefic. Nu te lupți numai cu propria rană – care lucrează în tine, încearcă să pună stăpînire pe viața ta -, ci și cu prejudecățile celorlalți. Fără să-l pot declara, prin ani, mi-am descoperit sub plaga rănii un izvor: ochiul închis înafară s-a deschis înlăuntrul meu. Ajung la el numai pe cărările secrete ale scrisului. După volumul din 1996 – *Tratat despre ochiul Orb* – m-am crezut vindecăt, eliberat. Iluzoriu, căci „motivul ochiului” mă urmărește (oricît ar fi de crud ceea ce spun!)... benefic, carte după carte: „*văd cu scrisul*”.

Cum ați ajuns la poezie, la literatură? A existat în viața dumneavoastră vreun mentor, vreun moment de cumpănă care v-a trimis pașii către poezie?

Într-un sat codrenesc „păcatul” scrisului precoce te singularizează: ascensiunea mea între vlăjganii congeneri n-o datoram cuțitului ci puterii pe care o aveam asupra semnelor mirabile – *literele*. Sub aureola lor am strîns (în perioada anilor de școală ai claselor V – VIII) în pădurile sătești copii din satele Hrip, Necopoi, Tireac, Tătărești. Garda mea s-a numit „Vulturii Carpaților” (de unde și descendența numelui... *Vulturescu*) și a ajuns cunoscută și de securitatea din Satu Mare datorită unui învățător delator din Hrip. Am fost anchetați cu părinți și profesori două zile la Satu Mare. Desigur nu s-a descoperit nici o conotație politică, ci o înfrîurire a lecturilor mele haiducești – pe urmele magiei lui Pinteau

ale „banditului” Blidaru, care n-a vrut să se înscrie în G.A.C. De înțeles, sper, în acea perioadă nu aveam nici o conștiință a scrisului: îmi era de ajuns incantația versificării.

Conștiința valorii și-o dă, neapărat, un mentor. Eu l-am găsit în persoana poetului Șt. Aug. Doinaș care patrona „Poșta redacției” la revista „Familia”, unde am debutat sub titlul „*Un voluptos al imaginii: G. Vulturescu*” (nr. 1, ianuarie 1973). Apoi în anii de studenție, la filologia clujeană, am avut șansa să am un profesor de excepție – Ioana Em. Petrescu. M-am înscris în atmosfera rigurozității ei și a lecturilor recomandate cu lărghețe pînă la susținerea lucrării de diplomă pe care mi-a coordonat-o: *Complexul Ghilgameș. Motivul prafului în opera lui M. Eminescu*. (Mi-am amînat publicarea lucrării datorită morții prea timpurii a Doamnei Profesor și din cauza inflației de „studii” eminesciene...) Mai adaug al treilea nume în galeria „mentorilor” mei: *Monahul de la Rohia*. Înainte și după apariția cărții mele de debut (*Frontiera dintre cuvinte*, 1989) am corespondat. Cronică la cartea mea a fost lucrată în perioada bolii și a fost ultima colaborare trimisă revistei „Steaua” (a apărut postum în nr. 3, 1989). Am fost marcat de această cronică a începutului meu literar și am purtat-o ca pe un blazon de onoare...

Cum ar putea fi definită/ încadrată generația 80 în peisajul național și internațional? Unde s-ar încadra în istoria literară autohtonă?

Îngăduie-mi, domnule Marius Chelaru, să-ți spun că nu mă omor după teoretizări. Las altora supralicitările, problema transplantului de postmodernism la gurile Dunării, grupurile operaționale și profesorii „formatori” ai „generației '80”. Decelez, totuși două aspecte: deși sîntem încă prea apropiați pentru o privire critică trebuie să-i acordăm „generației '80” rolul istoric (dacă cuvîntul n-ar trimite la conotațiile știute), de cotitură, de penetrare subversivă a „limbajului de lemn” comunist. Semnificativă a fost lucrarea „generației '80” asupra discursului poetic: preeminența ludicului, infuzia cotidianului, asumarea biograficului, intruziunile *ars combinatoria*. Într-un amurg al comunismului, exponenții săi

au avut vocații sincronice (față de generația „N. Stănescu”, care a reușit doar să refacă legătura organică cu generația interbelică) producând – și provocând – mutații în relația scriitorului cu opera sa (ceea ce a fost numit „depersonalizarea auctorialității”), care au antrenat o mulțime de factori: limbaj literar, receptare critică și implicare în mentalul colectiv.

Al doilea aspect îl leg de afirmațiile unora cum că „generația '80 a spus tot ce avea de spus”. Nu, cu siguranță nu: ea a spus doar prin grupurile oficializate, singurele mediatizate. „Canonul” optzecist mediatizat ține mai mult de o confrerie decât de sinteze critice: în absența lor, canonul normează încă prin antologii *pro domo*, prin reluări de articole critice apărute înainte de 1990, când mulți exponenți (biologici) ai generației nu și-au putut edita cărțile. Apare impresia că „generația '80” a fost constituită numai pe grupe compacte. Dislocarea lor ca monolit în voci exponențiale întârzie și după 1990, când mulți dintre titulari ai listelor, canonizați, n-au mai editat nimic semnificativ.

Lipsește în peisajul literaturii de azi *scriitorul solitar*, sălbaticul viguros care și-a juit genunchii pe drumuri proprii. Personal sînt fascinat de vocile neaseptizate în retortele unor cenacluri. Un exemplu (chiar de penetrare a „canonului” oficial) este Angela Marinescu, care a tranzitat generațiile prin forța unei naturi paroxistice, nonconformiste, cu mari energii regeneratoare. Foarte interesant, dramatic aș spune, mi se pare drumul oblic prin „generația '80” al lui Liviu Ioan Stoiciu: poet fără îndrumători, puternic și mereu acidulat, viu, fără a se lăsa marcă a unui produs de exclusivitate... Humanitas. Greu de prins în tipare este și Ion Mureșan, un drum *à rebours* față de congeneri, aproape dezinteresat de ritm editorial și gloriile media. Aștept mult, de asemenea, de la cărțile unor „solitari”: Viorel Mureșan, Mircea Bîrsilă, Gellu Dorian, Ioan Moldovan, Ioan Tudor Iovian, Adrian Alui Gheorghe, Gheorghe Mocuța, Vasile Baghiu, Ioan Pinte, Mircea Petean...

Mi se pare interesant faptul că generația 80 a dat o seamă de oameni care trăiesc și scriu sub semnul lui *symposium*, de punere-laolaltă a poezilor și scriitorilor, de căutare, de afiliere a valorilor naționale la circuitul internațional. De exemplu, sub acest semn fac eforturi deosebite Ioan Țepelea la Oradea, Gellu Dorian la Botoșani, George Vulturescu la Satu Mare. Ce a declanșat această veritabilă mișcare? Vorbește-ne și despre *Poesis*. Cum a luat naștere revista? Dar întâlnirile *Poesis*?

Chiar din felul în care formulați întrebarea se degajă acea sterilă opoziție (prea des resuscitată): centru-provincie. Nu e de căutat opoziție pe această axă, ci doar

circularitate: „marginea” poate oricînd migra spre „axă” (centru). Și invers: din „sursă” centrul devine „rezultat” în provincie (artefact). Trebuie să acceptăm provincia, așadar, ca o bună conducătoare de cultură. În lipsa unui sistem viabil de difuzare a cărții și a revistelor de cultură „întîlnirile” – sub semnul *symposium* – mi se par necesare. Cunosced temerile (reale) față de proliferarea veleitarismului. Atrag atenția că prezența unui scriitor de valoare în provincie nu produce veleitari ci-i face să dispară, să se usuce în propria ciupercărie. De investigat dacă nu tocmai lipsa confruntării, demonizarea acestor „manifestări literare” (lăsate pe mîna unor obscuri) poate conduce la înflorirea veleitarismului. Pe acest deziderat mi-am așezat proiectul *Zilele culturale Poesis* (revistă – cafenea literară – editură – colocvii naționale).

N-aș vorbi despre „Poesis” cît despre Satu Mare: el poate rămîne orașul „unde se agată harta-n cui”; poate rămîne o *terra incognita* pusă greșit pe hărțile meteorologice la TV, fără nici o distincție (de „sus”, de la București) între „Țara Oașului” și „Maramureș”. Tinerii urmează facultăți la Cluj, Timișoara – rar la București, Iași. Mulți nu se mai întorc aici (de altfel, din perioada Austro-Ungară s-a plecat mereu din Satu Mare, orașul a fost o pepinieră de suflete pentru școlile Blajului, Beiușului, Oradiei Mari și ale Vienei). Eu am venit aici și mă încăpățînez să rămîn, să plantez fie o mlădiță firavă pe un sol arid... „Poesis” este un bun conducător de cultură în Nordul Sătmărean. Mult? Puțin? Las alto- ra răspunsul...

Cum apreciezi piața literară din România? Dar maniera în care înțeleg să se organizeze/ grupeze și ralieze la social/ politic oamenii de cultură din România?

Nu putem vorbi despre o „piață literară” în România. Lipsesc rețele de difuzare, instituții de marketing, impresariat, rețele de tîrguri de carte, publicații de informare editorială. Sînt titluri (cărți și reviste) care nu au avut niciodată difuzare în orașul meu. Pierderea este dublă: întîi a sătmărenilor, care sînt privați de accesul la carte, apoi este o pierdere financiară a editurilor. Dar de ce ne mirăm? A avut cineva interesul să „spargă” monopolul centralist de informație / presă? Marile cotidene, „săptămînalele”, toate canalele media sînt în preajma puterii – la București. Orice informație minoră livrată în aceste ambalaje mass-media „naționale” primește aura „semnificativului”, a „evenimentului”, obturînd valoroase inițiative din provincie. Totul derivă din ceea ce numim „maniera” de a ne situa față de politic. În România nu sînt acceptate decît extremele: sau *pro guvern* sau *împotriva*. O masă enormă de

înșelați și mințiți de clasa politică a partidelor, de trădați și indiferenți, de apolitici și ateți, trebuie să suportăm zilnic aceste extreme. Ești constrâns, zi de zi, ca cetățean, să fii, „sau cu noi sau împotriva noastră”. Personal nu sînt un indiferent la evenimentele lumii / țării, dar ralierea la „politic” nu mă interesează – nu fac parte din nici un partid politic – și nu mă regăsesc în facțiunile unor orientări contemporane. Ca „funcționar public” am probleme din această cauză la fiecare schimbare de „gardă”. De fiecare dată sînt considerat dușmanul „celuilalt” grup. M-am obișnuit. Spre bucuria mea unele proiecte culturale mi-au fost susținute de consilieri UDMR, altele de consilieri PNȚCD, PD sau PSD. Din păcate, nici o susținere pentru cultură nu am obținut de la un fost senator de Satu Mare care a debutat ca... poet.

Există opinia că prin cenzură, înainte vreme, se îndeplinea și un criteriu axiologic. Disparînd cenzura, în această logică, apar mai multe cărți proaste. Care este părerea dumneavoastră? E bine ca un scriitor să își finanțeze editarea unui volum?

Mie îmi este clar: un critic care se plînge că apar prea multe cărți îmi devine suspect. Cu cărțile proaste tot clar îmi este: pulberea de stele dă strălucire doar unei comete. Să pledăm din nou pentru „concursurile de debut”? Să inventăm „comisii” care să hotărască cine să publice o carte și cine nu? Pe ce criterii? Ani de zile Vasile Igna (fostul director al Editurii „Dacia” din Cluj) spunea că nu a primit decît 4-5 titluri pentru poezie și mă trimitea la București. Aici mi se spunea cu ofensă: „Dar voi, ardelenii, aveți editură la Cluj”...

Nu aparițiile proaste mă îngrijorează, stimate Marius Chelaru, ci lipsa de criterii din mass-media, lipsa acoperirii cu informație din întreaga „geografie literară” a spațiului românesc. A prezenta doar aceiași 5-7 scriitori este o disperată manipulare a cîmpului de forțe generative, înseamnă a menține în viață organisme care deja sînt vlăguite, uscate în idei. Sînt scriitori care stau în capul listelor pe cărți apărute înainte de 1990 și în ultimii ani s-au menținut doar prin apartenența la grupuri politice gălăgioase...

Despre finanțarea cărților de către autori? E trist, dar în România e o soluție. Uneori ultima. Ce să facă autorul: să aștepte acele subvenții pe anul 2004 cînd iată, în martie, nu s-au decontat cele din 2003 și nu s-au aprobat cele pentru 2004? Să aștepte ca domnul prim ministru (nu știu care) să mai dea un miliard Uniunii Scriitorilor pentru care să se facă liste de subscripții? Să ne amintim de programul riguros de susținere a cărților de către Fundațiile Regale. Atunci au apărut, ne amintim, cărțile lui E. Cioran, M. Eliade, E. Ionesco... Cred că editurile ar trebui să aibă în preajmă un colectiv

de critici (plătiți) care să propună anual cărți noi. Tot ele, editurile, ar trebui să preia mediatizarea lansărilor de carte. Un *impresariat* al scriitorilor ar fi o soluție.

La Zilele Convorbiri literare din 2003 Eugen Simion povestea despre maniera în care generația domniei sale l-a promovat pe Nichita Stănescu, dacă nu ca lider, ca cel mai reprezentativ poet, deși erau în discuție și alte opțiuni. Generația 60 a pariat pe Nichita Stănescu. Pariază pe cineva generația 80?

Nichita Stănescu este, fără îndoială, un mare poet al literaturii române. El a marcat poezia noastră prin lucrarea daimonică asupra limbii. Filșiirea aripilor sale s-a întins și asupra „generației 80”, dar ea a pariat pe alte „modele”. Mircea Ivănescu, Virgil Mazilescu, Leonid Dimov, Emil Botta, Emil Brumaru, Șerban Foarță sînt des invocați de către optzeciști. Deschiderea „generației 80” n-a fost una întoarsă spre modele tradiționale cît una sincronică, de înscriere a vocilor românești între vocile postmodernității contemporane.

Pentru România e vremea dicționarilor, lucrărilor de sinteză, dar și a traducerilor. Se poate susține, într-o formă sau alta, și vechiul îndemn *scriei...* Cum vedeți acest lucru?

Aș re-formula altfel ideea dumneavoastră: în România ar fi timpul să apară dicționare, lucrări de sinteză complete. Marile dicționare sînt parțiale (*Dicționarul Literaturii Române* de la origini pînă la 1900) sau cu lacune inexplicabile (*Dicționarul Scriitorilor Români*). Este anunțat un dicționar sub egida Academiei (coordonat de Eugen Simion). Discutabile și amendate au fost și *istoriile literare* apărute în ultimii ani (Dumitru Micu, Marian Popa, Ion Rotaru). Unele proiecte sînt încă în desfășurare (Ioan Holban, Marian Victor Buciu – au editat numai volumele dedicate poeziei), iar altele sînt doar anunțate (N. Manolescu, Al. Ștefănescu). Cele mai reprezentative grupări contemporane își ilustrează drumul prin lucrări ale propriilor exponenți: Petru Poantă, Nicolae Oprea, Gh. Perian – pentru „Echinocțiu”; Mircea Cărtărescu, Ion Bogdan Lefter, Magda Cîrneci, Romulus Bucur, Andrei Bodiu – pentru „Cenaclul de Luni”. Cert este că în lipsa unor lucrări critice de sinteză, media literară normează / așază ierarhiile momentului pe nisipul mișcător al antologiilor: *postmodernitatea e clădită pe tiparele antologiilor de grup*. Cele mai cunoscute au fost cele semnate de Al. Mușina, Gh. Crăciun, Florin Șindrilăru, Dan-Silviu Boerescu, Dumitru Chioaru – I. R. Văcărescu, Iulian Boldea – I. Nistor. Într-un alt registru de receptare critică au fost așezate amplele antologii ale lui Laurențiu Ulici, Marin Mincu, Constantin Abăluță. Un singuratic

În proiecte mi se pare a fi Virgil Podoabă care a început o serie de „monografii” dedicate unor autori de marcă (Aurel Pantea, Alexandru Vlad). Personal urmăresc cu interes lucrările critice ale unor Gh. Grigurcu (*Poezie română contemporană*, I – II), Al. Cistelean (prin *Top-ten* și mai ales prin cronicile risipite în reviste), Geo Vasile (*Poezia românească între milenii. Dicționar de autori*), Mircea A. Diaconu (*Instanțe critice, Fețele poeziei*), Irina Petraș (*Cărțile deceniului 10*), Octavian Soviany (*Textualism, postmodernism, apocaliptic*), Iulian Boldea (*Scriitori români contemporani*, I) Gh. Mocuța (*Pe aceeași Arcă*).

Desigur că v-ați gândit și la numărul foarte mare de „dicționare” realizate în plan regional, cu referințe zonale. Cred că sînt interesante pentru cantitatea de informație documentară pusă la îndemîna cercetătorului literar. Însă, adesea, le lipsește criteriul axiologic. Cel mai important dicționar zonal mi se pare a fi cel al lui Petru Poantă (*Dicționar de poeți*, Fundația Culturală Forum, 1998, Cluj Napoca). Aici informația este redusă la titlurile volumelor și anul de apariție, dar este extinsă partea analitică a operei scriitorilor, care-i și dă pecetea profesionalistului: farmecul stilului, sinteza axiologică.

Orice părinte, deși își iubește toți copiii, are un favorit. La care din cărțile dumneavoastră țineți cel mai mult și de ce?

În satul meu sînt drame ale părinților care au avut „favoriți” între copii. Credeți că scriitorului nu i se pot întîmpla?..

Am vorbit mai înainte despre *hybris*, despre „poetica vederii” – ochiul orb, împlinit / învins prin volumul *Tratat despre Ochiul Orb* (1996). Cred că scriindu-l am perceput și energetica unui *topos* arhaic, un atavism geografic („răul de Nord” după cum l-a denumit L. Ulici, N. Manolescu și prietenul Ion Zubașcu), o core-spondență lycantropică a cuvintelor pe care am redat-o în *Gheara literei* (1998). Și mai cred că la mine e invers: nu cărțile sînt copiii mei, ci prin ele eu am devenit fiu al rasei mele de Nord, unde „mîna de pe cuțit e tot una cu mîna care scrie”... Restul versurilor e în cărțile mele – la care țin foarte mult: *Nord, și dincolo de Nord*, 2001, și *Stînci nupțiale*, 2003.

Ce proiecte culturale și editoriale aveți pentru viitor?

În primul rînd – revista „Poesis”. Sînt, la Satu Mare, în al 13-lea an de apariție. Încercările revuistice din acest spațiu „de graniță” n-au rezistat mai mult de 3-5 ani: „Țara de Sus” (a lui Darius Pop), „Icoane Maramureșene” (redactată de G.M. Zamfirescu în anii săi sătmăreni), „Datina” (a lui Th. I. Țucanovici) sau

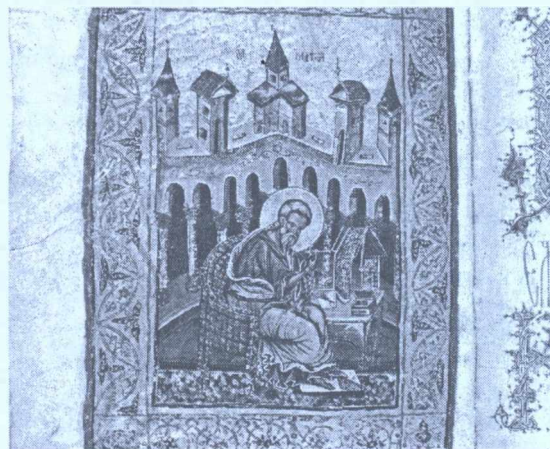
„Afirmarea” (redactată de profesorii C-tin Gh. Popescu și Octavian Ruleanu). Toate apărute între anii 1921 – 1940...

Cu o revistă precum „Poesis” (am mai spus: nu-mi fac iluzii – *orice poet își visează propria revistă de poezie*) nu-ți poți face planuri de viitor. Fiecare număr mi s-a părut a fi ultimul (în primul rînd din motive financiare): am obosit la unele și m-am înviorat la altele. Interesul meu a fost / este pentru cartea celuilalt, pentru un dialog între generații, între centru – provincie. Și înainte de toate este *darul meu pentru cultura sătmăreană* (vedeți, nu mă pot desprinde de „vocația” misionarismului din spațiul transilvan...).

Am lăsat la urmă „proiectele” scriitorului George Vulturescu (din păcate ele au suferit / au fost amîinate din cauza „realizatorului” revistei și nu pot să o ascund...). În aceste zile mi-a apărut într-o colaborare fericită (dintre editura Libra și editura Humanitas – Montreal) traducerea în limba franceză a volumelor *Tratat despre Ochiul Orb* și *Gheara literei* sub titlul *Traité sur l'Oeil Aveugle*, semnată de fostul lector belgian de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca – Sabrina Russo. Pregătesc pentru tipar două volume de critică: *Cronicar la Poesis* și *Complexul Ghilgameș. Motivul prafului în opera lui M. Eminescu*. „Poetului” îi las, deocamdată, întîlnirea cu cronicile la recentul volum *Stînci nupțiale* (editura Princeps Edit) și cu toată lumina telurică a primăverii Nordului meu sătmărean...

Interviu realizat de
Marius CHELARU

Revista CONVORBIRI LITERARE urmărește ca, printr-o serie de dialoguri cu scriitori și oameni de cultură care au debutat în anii '80, să creioneze o imagine a acestei Generații în peisajul național.

I N T E R V I U

CONVORBIRI LITERARE

INVENȚII DE NECUNOSCUT

Irina MAVRODIN

O temă de meditație pentru rubrica „Cvadratura cercului”: paradoxul baudelairean. Formulată atât de tranșant încă din 1871 de către Rimbaud, în scrisoarea sa către Paul Demeny din 15 mai (binecunoscuta *Lettre du voyant*); Baudelaire este primul vizionar, rege al poezilor, un adevărat Dumnezeu (subl. în text). Și totuși a trăit într-un mediu prea artist; și forma, atât de lăudată la el, e meschină. Invențiile de necunoscut cer forme noi”.

Care este, în momentul când Rimbaud, prefigurând tipul de discurs al Manifestelor avangărzilor literare din secolul al XX-lea, nu mai reține cu adevărat din întreaga literatură franceză, de la începuturi și pînă la el, decît poezia lui Baudelaire (înscriind-o totuși în paradoxul mai sus arătat, care afirmă și neagă în același timp), situația receptării lui Baudelaire? Prima constatare: pînă la acea dată, *Florile răului*, culegere de poeme care, de la data apariției (1857) și pînă astăzi este în primul rînd asociată cu emblema Baudelaire, fusese reeditată de două ori, îmbogățită de fiecare dată cu noi poeme. Cea de a treia ediție este publicată postum, în 1868, cu prefață de Théophile Gautier, nume deja foarte important în epocă. A doua constatare: chiar la apariția sa, volumul *Florile răului* era obiectul unui proces „pentru ultragiul adus moralei publice și moralei creștine” (un proces similar i se făcea în același an și romanului *Doamna Bovary* de Gustave Flaubert). A treia constatare: în ciuda scandalului suscitată de proces și în ciuda reeditărilor, în ciuda faptului că volumul este într-un sens bine primit, nici unul dintre contemporani – nici chiar Gautier, care scrisese prefața, nici chiar Hugo, care, într-o scrisoare din 1859, spune că a simțit, la citirea ei, că un „nou fior” s-a născut în poezia franceză, și, mai ales, nici chiar Sainte-Beuve – nu-și dă seama de momentul de răspîntie pe care această apariție îl marchează.

În acest context, momentul de receptare Rimbaud înseamnă un cu totul alt mod de abordare și deschide calea spre receptarea actuală, cînd Baudelaire este asumat de istoria și critica literară de cele mai diverse orientări ca un moment decisiv în configurarea poeziei moderne, ca o „adevărată revoluție” în poezia franceză și europeană.

Dacă mai vechile demersuri anexau opera lui Baudelaire fie romantismului, fie parnasianismului, fie, mai ales, simbolismului, demersurile mai noi văd în această operă în primul rînd transgresarea acestor curente și intrarea în

formele noi ale poeziei moderne, așa cum vor fi ele realizate prin poezia lui Rimbaud, Lautréamont, Mallarmé, a suprarealiștilor de asemenea. Numind acești poeți, am numit, de fapt, două direcții de dezvoltare a poeziei noi, care își află, ambele, originea în opera lui Baudelaire. Poezia lui Baudelaire modifică vechiul model de poezie, în care prevala încă așa-numita funcție reprezentativă, într-un model în care prevalează așa-numita funcție productivă („inventatoare de necunoscut”, pentru a ne referi la formula lui Rimbaud). Poemul este structurat astfel (în *Florile răului*, dar, să nu uităm, mai ales, *Poeme în proză*, poate necunoscute de Rimbaud) încît deschiderea sa să fie cît mai mare, incitînd la și suportînd o pluralitate de lecturi. „Revoluția limbajului poetic” nu are loc la nivelul prozodiei, care rămîne, în *Florile răului*, cea tradițională (este „reproșul” pe care i-l face Rimbaud în paradoxalul elogiu pe care i-l aduce), ci la un nivel mai profund, și anume la nivelul imaginii poetice înseși, înnoită conform noii estetici baudelairene prin asociația lexicală insolită, chiar șocantă, absurdă, „suprarealistă” *avant la lettre*. Însuși titlul *Florile răului* propune o astfel de asociație, șocantă pentru epocă, întreaga carte fiind organizată pe asemenea cupluri antinomice prin care se comunică ceea ce poetul însuși numise – printr-o formulă ce surprinde mecanismul paradoxal al poeziei sale – „extazul vieții și oroarea de viață”.

Oscilînd puternic între stări profund contradictorii, în absoluta puritate și absoluta impuritate, poetul, cunoscîndu-se astfel pe sine – în și prin actul scrierii – în ceea ce are mai bun și mai rău, creează prin (*totuși*) noul instrument poetic inventat de el, o posibilitate de autocunoaștere și pentru ceilalți, de cunoaștere a naturii umane în inepuizabilele ei manifestări și în aspirația ei niciodată epuizată de a se înălța din mari căderi în teluric și instinctual către zonele cele mai clare ale spiritualității.

Poezia devine, prin această tentativă înnoitoare, un mod nu numai de a explora un real încă necunoscut, ci și de a-l crea, a-l inventa prin spunere. Și, spre a încheia cercul, să ne întoarcem la aserțiunea rimbaldiană: „Les inventions d'inconnu réclament des formes nouvelles”, fără a avea însă pretenția că am demonstrat cu adevărat ceva.

CVADRATURA CERCULUI

RELAȚIA CU CELĂLALT

Alexandru ZUB

Este o temă la ordinea zilei, pe alocuri obsedantă, dat fiind că se nutrește, în plan social, dintr-o lungă serie de acumulări ce privesc relația cu alteritatea. Dar ea se întemeiază deopotrivă pe observații milenare asupra individului și a comunităților de orice fel. O reflecție sistematică pe această temă, azi, nu se poate face decât pe seama colaborării interdisciplinare și cu o metodologie tot mai sofisticată.

În fond, întreaga istorie poate fi citită sub unghiul relației cu *celălalt*. Relectura ei în această perspectivă e oricând folositoare. Însă discursul istoric poate profita substanțial din analizele de tip antropologic, etnologic, sociologic etc., analize ce înlesnesc de la un timp o mai bună comprehensiune chiar a fenomenului uman. Nimic nu se poate înțelege din aventura omului în timp și spațiu fără studiul diferențelor rasiale, etnice, religioase, de cultură, cu alte cuvinte fără analiza elementelor care fac ca oamenii să fie ori să se simtă diferiți. *L'homme différent* e de altminteri o sintagmă folosită cu insistență pe seama unui segment din această ineputabilă temă¹.

Cu ani în urmă, Dominique Schnapper a făcut să apară o analiză sociologică, *La relation à l'autre*, sintetizând probleme care în ultimele decenii s-au complicat mereu, atât în planul istoriei reale cât și pe tărâm cognitiv². Deosebiri de naționalitate, rasă, religie sînt cele care frapază mai întîi și obligă la reacții din partea corpului științific, dar există destule altele, fie și înăuntrul categoriilor amintite, deosebiri ce îndeamnă la un studiu mai atent, vizînd condiția umană însăși. Demersul sociologic vine astfel în întîmpinarea celui de natură istorică și se unește cu altele din diverse științe umane, spre a contribui la o explicație mai profundă a omului. Analiza sincronică, efectuată pe orizontala istoriei, se îngemănează cu diacronia demersului istoric ca

atare. Explicațiile ce rezultă de aici au o tentă antropologică și trimit la un *stil* tot mai evident.

Spre deosebire însă de istoric, sociologul emite un discurs explicit critic la adresa ordinii stabilite. Eforturile sale se conjugă în mod firesc cu cele depuse de politolog, economist, omul de stat etc., de oricine se interesează de starea actuală a comunității în cauză. A defini prejudecățile și discriminările, geneza și formele rasismului, problemele minorităților etnoculturale, relațiile interetnice etc. este a pune din nou în discuție ideile ce stau la temelia lumii moderne, îndeosebi aporia egalității juridico-politice și a inegalității economico-sociale. Tendința nivelatoare admisă *de jure* e diminuată sensibil *de facto*. Între valorile afirmate și practicile concrete persistă un decalaj pe care nici „socialismul real” și nici o altă dictatură nu l-au putut anula. Politica și morala par a rosti încă discursuri paralele, rareori și convergente.

Cît despre diferența etnică, evocată insistent în ultimele decenii, se poate spune azi că ea a fost supralicitată în detrimentul națiunii, redusă în genere la *statul-națiune* și condamnată *de plano* ca un produs revolut. Naționalismul a generat o istorie tragică în secolul nostru, e drept, însă exacerbarile lui nu pot pune sub semnul negației legitimitatea națiunii însăși. Un abuz nu se cuvine a fi înlocuit cu altul, din moment ce națiunea e un produs al istoriei, unul multiseclar și deci (în viziunea unora măcar) organic.

La fel se pune problema și cu privire la rase: exce-sele de tip rasist nu trebuie să anuleze studiul diferențelor rasiale, studiu ce interesează nu numai pe antropologi, etnologi, sociologi, dar și istoriografia, după cum ne asigură o lungă serie de studii, cel puțin de la Gobineau încoace. Dacă trăim deja, cum s-a spus, în „religia celuiilalt”, plasînd pe „orizon-

tală" relația noastră cu alteritatea, nu e mai puțin adevărat că religia, îndreptată spre transcendent, a fost și a rămas o nevoie fundamentală a omului, cu atât mai mult într-o epocă de criză acută cu aceasta. Îndemnurile lui Tocqueville, după un lung interstițiu dominat de ireligiozitate, rămân actuale. Orice reflecție veritabilă în acest domeniu trebuie să fie totodată critică și constructivă, așa cum rezultă din opera unui Max Weber, care a știut să-și relativizeze angajamentul personal în plină epocă naționalistă și să istoricizeze consensual națiunile, în timp ce adepții istorismului (Treitschke, Meinecke etc.) au cedat aproape oriunde ispitei naționaliste.

Critica judicioasă și permanentă e o condiție de echilibru în lumea modernă. Cum altfel s-ar putea combate excesul, tendința spre extreme, manifestă în oricare societate? Cum altfel să se prevină înțelegerea strîmtă, viciată, deformatoare a istoriei însăși? Discursurile extremiste se întemeiază adesea pe o înțelegere statică a istoriei, pe date pretins imuabile, definitive, în timp ce totul se află, în istorie, sub semnul schimbării.

Limita dintre *noi* și *ceilalți* nu e mai puțin o realitate în mișcare, una studiabilă deci sub unghi diacronic. Istoria obligă la o asemenea perspectivă, susceptibilă să descurajeze excesele de interpretare, absolutizările, concluziile încremenite. Orice studiu, cînd e vorba de religie, sex, rasă, etnie, națiune trebuie să țină seama de faptul că are de-a face cu realități istorice, *lato sensu*, realități ale căror forme, ritmuri și limite sînt în continuă schimbare.

Rezultă că un dialog mai bun în istorie, sociologie și alte științe umane ar putea aduce un plus de înțelegere a problemelor legate de rasă, religie, relații interetnice etc. Sociologia acestor relații are desigur o tentă națională, în timp ce aspiră și spre universalitate cognitivă. De unde tendința de a diminua „suprareprezentarea” unor categorii în detrimentul altora. S-a întîmplat astfel cu minoritarii și marginalii, al căror statut e încă pe tapet, deși a produs deja o vastă literatură multidisciplinară.

Secolul XX a văzut atîtea convulsii și tragedii născute din probleme identitare. El s-a încheiat fără să găsească, la nivel politic, soluții durabile, deși se evocă mereu unele „modele” în acest domeniu. Proliferează, dimpotrivă, particularisme și regionalisme ce păreau să se stingă. Noi factori de incitație sînt puși la lucru de cei interesați să profite de orice

dezacord. Pînă și acolo unde politica se revendică deschis de la o filozofie creștină, soluțiile concrete nu sînt încă satisfăcătoare. Cercul vicios persistă, în pofida îndemnurilor la concordie prin iubire ce vin de la cea mai înaltă *auctoritas spiritualis*. Depășirea impasului nu se poate aștepta numai de la rațiune.

Note:

1 Lucian Boia, *Entre l'ange et la bête. Le mythe de l'homme différent de l'antiquité à nos jours*, Paris, 1995.

2 Dominique Schnapper, *La relation à l'Autre. Sous le regard du sociologue*, în „Commentaire”, 80/hiver 1997-1998, p. 923-928.

DRAMATISMUL INUTILITĂȚII

Gheorghe GRIGURCU

Constrâns, în cele din urmă, de ceilalți să fie sincer cu sine.

*

Îți vine uneori să spui: industria cuvîntului, o ramură a industriei de război.

*

Visul ca ascunzătoare ideală a somnului, a acelei nonexistențe ce încă se rușinează de sine.

*

Dramatismul inutilității se confirmă cu maximă claritate prin mijlocirea visului.

*

În raport cu erosul efectiv, muzica lascivă e un soi de asceză, capabilă a-l amîna și a-l regreta la infinit.

*

„Provinciile” unui autor: jurnalul, corespondența, aforismele etc. care, într-o bună zi, se pot emancipa, concurînd „metropola” (opera „principală”).

*

„A face literatură bună înseamnă a înota pe sub apă și a-ți ține suflarea” (James Scott Fitzgerald).

*

Sînt oameni care tac în afară și oameni care tac în ei înșiși.

*

Demonizarea lui Dumnezeu de către Luther nu relevă altceva decît faptul că faimosul teolog, aplicînd de-a-ndoaselea teza potrivit căreia omul e creat după chipul și asemănarea Domnului, a încercat a reconstitui Providența plecînd de la sine.

*

Fragmente care se pot dezinteresa cu grație de întreg, deoarece îi poartă misterul.

*

Poet: cu cîtă naivitate a crezut că, în fruntea lui, cununa de spini este echivalentul unei cununi de lauri!

*

Se face o confuzie între nepricepere și prostie. Prima e superficială, corigibilă, tranzitorie, pe cînd a doua e profundă, incorigibilă, fixă aidoma Stelei Polare. Căci fără conceptul de prostie n-am putea naviga prin viață.

*

„Îmbătrînirea nu este decît o deprinderea pe care un om

ocupat nu are timpul de-a și-o forma” (André Maurois).

*

„Nu cred că omul îmbătrînește. Cred mai curînd că în viața unui om se întîmplă altceva: la o anumită vîrstă, omul rămîne pe loc și stagnează” (T.S. Eliot):

*

Totuși impostor, deși s-a urcat pe postamentul pregătit pentru altcineva doar din nebagare de seamă.

*

Prin registrul său meteorologic, natura vădește o structură temperamentală: seninătatea, mînia, răbdarea, nervozitatea, calmul, pînă și perfidia fac parte din șirul său de manifestări ce, incontestabil, au modelat nevolnica noastră psihic.

*

Capacitatea de socializare a suferinței, carisma ei care leagă oamenii și care o face superioară bucuriei, atît de greoaie în funcția ei comunicativă.

*

În atmosfera tot mai frenetică a publicității actuale, începe a se împlini profeția lui Andy Warhol, din anii '60: „Oricine va fi celebru pentru un sfert de oră”.

*

Profunzimi care sporesc pe măsură ce deschiderea lor se micșorează.

*

„Puse laolaltă, cinci sau șase mizerii înfățișează o alcătuire foarte onorabilă” (Voltaire).

*

Nici o jignire nu e mai adîncă decît cea pe care o perfecțiune o aduce alteia.

*

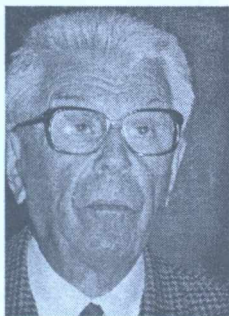
Narcisismul ca alienare. Eul pus în oglindă nu reprezintă oare un pas spre Celălalt?

*

Nu ești interesat de automate decît ca niște forme mai mult ori mai puțin dezolante ale opoziției la viață. Însă un veritabil tehnician e agasat de fenomenele vieții ce se opun automatelor.

*

Puținul e adesea mai rezistent în fața Neantului decît multul. Din disperare, din viclenie, din orgoliu?

NICOLAE LABIȘ – ASTĂZI

Constantin CIOPRAGA

Atâtea vieți întrerupte intempestiv! Îngînduratul Shelley pierdea (înecat în Mediterana) la treizeci de ani; nocturnul Novalis se despărțea de această lume la douăzeci și nouă de ani, iar delirantul, oniricul Lautréamont la douăzeci și nouă. Printr-o secretă rețea de afinități ipotetice, Nicolae Labiș, romanticul de la Poiana-Mărului (îngă Mălini-Suceava) își găsea o „frățescă” înclinare spre răzvrătitul Rimbaud – „încîlcitul ștregar Arthur”; îl tentase François Villon, aventurierul impenitent dispărut la vreo treizeci de ani, căruia îi consacra, în „febră”, un „poem balcanic”.

Tot ce e remarcabil la autorul *Primelor iubiri* (1956), căzut ca o stea la numai douăzeci și unu de ani, stă sub semnul focului, al unui viu astîmpăr juvenil concretizat în graba de a se realiza. Sensul dramatic al existenței sale ține, psihanalitic vorbind, de premoniția sfîrșitului apropiat; în replică, o semeață înaintare printre flăcări și năluci, pulsuni interioare imoderate căutîndu-și expresia stilistică, încrucișări de ritmuri care „nu vor să moară” – toate topite într-o *Baladă*, toate vizibile în *Momente biografice* și în alte pagini. „Prea multă grabă-n viața ta/ Drum prea-nclinat au fost să-ți mai aștearnă./ Cînd te-au înmugurit din lut și stea/ în dimineața tulbur de iarnă!”.

În preajma exodului tragic, publicase o memorabilă *Biografie* – confesiune (cvasi-expresionistică) în alb-negru – în care termenul *galop*, reper simbolic, duce în halouri metafizice potențînd misterul. Imaginea reală a Mărturisitorului se subordonează imaginii mitologizante, hiperbolice, în linia basmelor cu Feți-Frumoși:

Știu eu, mama și-a zis că mă nasc într-o zodie bună;
Plinul pîntec așa îi cînta într-o noapte cu lună,
Trăsnete reci de furtună vedea cum în zare detună.
Știu eu, mama și-a zis că mă nasc într-o zodie bună.
Ea mai vedea cum în șa voi sălta împreună
Cu îndrăzneța fecioară-a pămîntului, brună,
Și-n goană nebună vedea de pe-atunci cum răsună
Tropotul lung și mereu al galopului meu.
Știu eu, mama și-a zis că mă nasc într-o zodie bună,
Și că-s menit să înving veșniciei și genună

Dar nu știa de pe-atunci că-n mine-o să pună
Suflet prea grav și răsunset prea slab, că adună
Abur de vis și de boală ce-ar fi să răpună
Tropotul lung și mereu al galopului meu.

Se asociază aici, la modul triontic, ideea de viteză („goana nebună”) ca impuls spre faptă, ideea de destin inevitabil și, în al treilea rînd, mirajul monumentalității. Nicăieri nu se dezvăluie mai consistent Eul labișian, încordat, eruptiv, neliștit, ca în această auto-imago din *Biografie*. La vîrsta la care alții fac exerciții de vocaliză, galopantul Labiș apărea în volum! O expresivitate vizual-sonoră fără greș asigură acestui text, cu cadențe de „tropot”, cu fervori de „galop”, un viitor antologic. Frazerefen, rime interioare, vocale joase (de tipul *u*), un tact de metronom marcînd apăsător finalul fiecărui vers – iată particularități componistice frapante. Partitura în totul, complexă, se constituie într-o admirabilă *fugă* muzicală. Simbolica goană hipică în proiecție romantică, împreună cu „fecioara pămîntului brună”, pare o prelungire tandră dintr-un Eminescu fantasmatic. Pe de altă parte, se schițează discret aprehensiuni, temeri difuze repede uitate. La Bolintineanu făcuse impresie un fragment din *Mihnea și baba*, o cavalcadă nocturnă tenebroasă cu efecte de mașinărie romantică: fundal demonic, terorizant, ritm gîfîitor, precipitat, în sacade: „Calul său tropotă./ Fuge ca vîntul./ Sună pădurile, fișîie frunzele,/ Geme pămîntul...”. Mai mult decît *Moartea căprioarei* (mereu invocată), concisa *Biografie* (19 versuri) e un text esențial; dincolo de elanurile vîrstei, dincolo de exaltări ori de „aburi de vis”, biograful ardent își descoperă un „suflet prea grav”; revărsărilor euforice li se alătură predicții mîhnitoare; pe ecranul discursului nu e loc pentru abandon; primează ideea de destin inexorabil.

Paradoxul lui Labiș, ispitit de iluzia unui „ev aprins”, era de a tînji, totodată, după natura primordială, cea caracteristică perechii Eminescu-Sadoveanu. Poetul perceptiv, senzorial, plasticizant era dublat de un fantezist exploziv, plăsmuitor lider pe un fond sentimental idealizant. Pădurea, tărîm de mistere, „ozonul curs pe pale de

vînt”, fantome benigne și ecouri tonice transgresează în mirific, întreținînd o stare de stihialitate ocrotitoare.

Niște *Sadoveniene* (versuri, proză poetică) – lăuate de Călinescu („Contemporanul”, 28 noiembrie 1958) denunță afinități vari. Comparăm pe Labiș (văzut în 1951 la liceul „Nicu Gane” din Fălticeni, ulterior la Liceul Național din Iași) cu fermecătorul Ionuț Jder din trilogia sadoveniană. Era, ca acela: „fluture, flacăra, schimbător ca un pui de demon”. Mai potrivit, autorul *Primelor iubiri* era un Ionuț Jder al Lirei!

Cu certitudine, sadovenismul lui Labiș e un principiu activ, necanonic, un potențial stimulator cu urmări notabile orientînd spre arhei și istorie, favorizînd o mitologie a pădurii și introducînd într-un bestiarium propriu. Consonant cu Sadoveanu, în autorul *Primelor iubiri* acționează un filon elegiac, gingaș-generator de priveliști interioare fluide. *Moartea căprioarei* devine motiv de meditație cu suport patetic: „Seceta a ucis orice boare de vînt./ Soarele s-a topit și a curs în pămînt...” Un pușcaș împreună cu fiul (cu poetul adică) pleacă la „vînătoare de capre/ vînătoarea foametei în munții Carpați”. Faptul, în sine, nu are nimic neobișnuit; repercutat însă în conștiința copilului „bălai”, actul ia proporții, inițiind în sensul durităților vieții. Inocența funciară, specifică primei copilării, se destramă brusc:

Sticlea în ochii umezi ceva nelămurit,
Știam că va muri și c-o s-o doară (...)
Cernea pe blana-i caldă flori stinse de cireș.
Vai, cum doream ca pentru-ntîia oară
Bătaia puștii tatii să dea greș! (...)
Dar văile vuiră. Căzută în genunchi
Își ridicase capul, îl clătină spre stele (...)
Împleticit m-am dus și i-am închis
Ochii umbroși, trist străjuiri de coarne. (...)
Tu, iartă-mă, fecioară – tu, căprioara mea!

În fapt, *Moartea căprioarei*, piesă reprezentativă, e moartea unui miraj; constituente imaginarului lui Labiș, munte, brazi, o simbolică „pasăre albastră”, basmul cu „fata prefăcută în căprioară” contrastează pluriform cu violența și amintirea războiului. Că poetul cunoștea (din manuale) o povestire sadoveniană pe teme apropiate, e sigur. Undeva, *În pădurea Petrișorului*, „bătrînă și nestrîcată de om”, o căprioară lovită de glonț dar scăpată de ochii pușcașilor se stinge lent. Pentru narator, prilej de participare afectivă: „Pădurea avea în răstimpuri înfiorări rare, după care urmau alinări, liniști ca din alte lumi. Și căprioara sta singură; și sîngele i se scurgea în iarba moale a țărîmii (...). În liniște, pe cerul întunecos din fundul apei, începu să tremure lacrima de aur a celei dinții stelute. Căprioara avea un muget abia auzit, și ochii îi

luceau în cea din urmă lumină a malului. Așa sta singură și murea, sub pletele mestecenilor cu trunchiuri albe...”

Pentru Labiș („pui de cerb”), cerbul e un fel de totem, grațioasă apariție necuvîntătoare adoptată ca blazon fictiv. Cerbul (observă interpretii miturilor) ar fi o „imagine arhaică a reînnoirii ciclice”, „vestitor al luminii”, simbol al „rapidității”, al „longevității dar și al „melancoliei” (Jean Chevalier, Alain Gheerbrandt, *Dictionnaire des symboles*, Editura Laffont/Jupiter, 1982). Pe fundalul unei copilării scindate – cu amintiri de război –, poetul din Țara de Sus își aliază sistematic cerbideele ca antidot imaginar la teroarea existențială, refugiindu-se într-un timp al originilor. Munții „veșnici” și „codrii merei” configurează o *rezervație naturală* eternă; cîntări în lumină antică, *Rapsodia pădurii* și *Odă soarelui*, se înscriu într-o simbolică dionisiacă, supratemporală, forțînd limitele concretului. Un poem cu titlu sadovenian, *Locuri și întîmplări*, introduce într-un „frunziș de aramă” amintitor de Eminescu: „Eu m-am desprins din munții vineții./ Cascade vuitoare port în mine (...)/ Pădurea care mi-i a doua mamă (...)/ Fremătător la ea mereu mă cheamă”. Regretul nostalgicului din *Frămîntare intimă*, dus în lume (clișeul Goga) și întors cu pas „împleticit”, descinde din fondul abisal, dintre înaintași: „Pădure, sora mea, la tine vin (...)/ Sunt vinovat c-am risipit în vînt,/ Din ce mi-ai dat, fuioare de lumină”. Ursul, ciutele, risul, păsările, jigăniile codrului, indicatori ai elementarității arhaice, participă la impresia globală de auroral; orice rupere a pactului cu pădurea suscită mîhnire. Ruralul, naturistul Labiș, în esență un emotiv „privind în amintire” spre „Carpații veșnici”, ascultînd depărtări unde „buciumă

visе” își adună ficțiunile în reluate discursuri impresive; rămase întocmai ca la începuturi, izvoare, dihanii și celelalte sînt repere familiare, niște constante afective într-o geografie a satului arhetipal. Preludiul antologic, multicord al poemului *Primele iubiri*, un fel de cantată patetică și eșantion al mitologiei personale, s-ar cuveni citat integral. Ne limităm la un segment:

Azi, iată, am văzut un curcubeu
Deasupra lumii sufletului meu.
Vin cerbii mei în goană să se-adune
Și către ei privirile-și ținesc –
Un codru nesfîrșit de coarne brune
În care mii de stele strălucesc,
Sosind din dunga zării de argint
Vin păsările-mi mari de sărbătoare
Și-nchipuiesc pe ceruri, filfiind,
Un ocean de aripi mișcătoare;
Întreaga lume-a sufletului, vie,
Palpită-ntr-o frenetică beție.

Azi sînt îndrăgostit. E-un curcubeu
Deasupra lumii sufletului meu.
Izvoarele s-au luminat și sună
Oglinzile ritmîndu-și-le-n dans,
Și brazii mei vuiesc fără furtună
Într-un amețitor, sonor balans,
În vii vibrează strugurii străvezii –
Cristalurile cîntecelor grele –
Și stropi scăpărători de melodii
Ca roua nasc în ierburile mele.
Eu curg întreg în acest cîntec sfînt;
Eu nu mai sînt, e-un cîntec tot ce sînt.

După o *uvertură* magistrală ca aceasta, orchestrată impecabil (cu analogii într-un acompaniament de orgă), recitativul solistic lîncezește, *tema* se ramifică; în rest, limbajul sociologizant, retoric, se subordonează finalităților ideologice curente, în spiritul momentului 1955. Începînd cu cel de al treilea segment, eșafodajul anecdotic, discursiv, al acestui Labiș al cetății nu mai are percutanța textelor lui cu miez, esențializate. Epoca de intens dogmatism împresura. Citarea lui Maiakovski, altădată, demonstra intenția adîncirii într-un prezent răvășit care-și căuta forma de expresie. Foarte puțini știu însă că în 1952 un număr din *Iașul literar* fusese retras brusc după publicarea unui Labiș disident. Textul incriminat era o parabolă, un montaj subversiv: cineva a legat cu o sfoară piciorușele unei păsărele – zicîndu-i: „Ești liberă! Zboară păsărică!” *Lupta cu inerția*, titlul volumului său postum (1958), e un titlu-manifest; pagini de circumstanță (*umanism, regenerarea, viitorul*) și

alte explicitază grandilocvent imperativul vieții, la care chema cel așa de curînd dat morții. „Spre văile Nirvaniei nu tind” – afirma, cu cîteva luni înaintea sfîrșitului, neliniștitul dintr-o *Idilă*; ulterior, nervii clo-cotitorului din *Logodnă*, sărînd „ca dracii”, sînt gata să plesnească. Senzația de vacuitate (*Gol*) echivalează cu nonființarea; iubirii i se alătură contrapunctic ura – „ca un scut” (*Maturizare*); aleantul înaltului din *Dor* coexistă cu nevoia de profunzime: „Sînt spiritul adîncurilor!” Flancat de brazi, de stele și repudiind singurătatea, pateticul din *Confesiuni* se autodefinia ca exponent plural: „Să observați că niciodată/ N-am fost singur cu mine cum mulți au crezut...”

Unui creator harismatic, dispărut în împrejurări tragice i se construiește o legendă, care, nu o dată, se suprapune operei. Prea dispersat, autorul *Primelor iubiri* nu ajunsese încă la marile arhitecturi, la inovații rafinate; își căuta agitat sunetul propriu, însă proba de foc era făcută. Cele patru-cinci poeme realmente remarcabile, texte cu suport reflexiv, au avut asupra debutanților un impact catalitic. Partener de generație cu Nichita Stănescu (care declara că-l invidiase), cu Marin Sorescu, cu devotatul Gheorghe Tomozei (îngrijitor al postumei *Lupta cu inerția* și autor al volumului *Moartea unui poet*, 1972) –, precocile Labiș devenise în scurt timp personalitate polarizantă: era clasicizat. Cum cercul vieții lui fulgurante se încheia în a douăzeci și doua nopate a unui decembrie mohorît (1956), cum ale sale *ultima verba* (notate de Aurel Covaci la căpătîiul muribundului) se refereau la *Pasărea cu cloț de rubin* care-l strivea, evenimentul tragic a avut imensă audiență. Cu un sfert de veac în urmă, Mircea Tomuș pune sub semnul îndoielii „legenda Labiș”: „Avem acum «axioma Labiș», am spune chiar «dogma Labiș»”; reputatul critic sublinia că acesta fusese, practic, „unul între alții”, iar reînnoirea climatului poetic se datora mai multora (*Scriitori români*, Dicționar, 1978). Nu vreo nou-tate prozodică adusese Labiș, ci o dicțiune proaspătă, cuceritoare, opusă clișeizării din epocă. Un text de sorginte folclorică, *Începutul*, trimițînd la doine și „danț”, avea concomitent rătăcirii naturiste: „Am strîns sănătate din cremenea neagră,/ Din vîna de ape țîșnind încordat”. Contacte cu Eminescu, întîlniri cu transilvănenii Coșbuc și Goga, dar și cu Arghezi, cu Baudelaire ori cu Esenin sînt detectabile în diverse moduri. Tot ce e definitoriu la *Albatrosul ucis* e produsul ultimilor săi doi ani din viață (1955-1956).

Fenomen de consens; se va vorbi, în timp, de *urme* labișiene dramatic-amintitoare:

*Urmele poetului Nicolae Labiș
Care va rămîne o amintire frumoasă.*

UN ARTIST AL REACȚIEI IMEDIATE

Alex. ȘTEFĂNESCU

Există doi Ion D. Sîrbu: unul antum și altul postum. Personalitatea primului o reconstituim din cărți publicate sub supravegherea atentă a cenzurii comuniste, cărți pe care autorul însuși le-a scris cu o anumită precauție, ca să nu-și anuleze orice șansă de-a le vedea tipărite. Este vorba de romane ca *De ce plînge mama?* sau *Dansul ursului* (subintitulate deliberat „roman pentru copii și părinți” și, respectiv, „roman pentru copii și bunici”), de piese de teatru relativ „luminoase”, cum ar fi *La o piatră de hotar* (care a apărut cu mențiunea – este adevărat, abuzivă, dar nu complet improprie – *Festivalul național „Cîntarea României”*) sau chiar de proza scurtă din volumul *Șoarecele B. și alte povestiri*, care exprimă o disperare bine temperată (după ce funcționarii de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste au tot văzut și revăzut manuscrisul timp de cîțiva ani). Imaginea postumă – o adevărată revelație – a scriitorului rezultă din cărți de un anticomunism incendiar. Ele cuprind atît romane, *Adio, Europa!*, *Lupul și catedrala*, cît și scrisori și însemnări de jurnal.

Distincția aceasta între opera antumă și cea postumă nu este totuși foarte relevantă din punct de vedere literar. Ion D. Sîrbu este el însuși, ca scriitor, și în textele publicate în timpul vieții, și în cele care i-au apărut abia după moarte, chiar dacă imaginea sa dinainte de 1989 pare oarecum voalată. Și într-un caz, și în celălalt vine în prim-plan un om care problematizează existența cu ardoare și care încearcă – greoi – să se joace, din dorința de a comunica sincer cu semenii.

Se poate face, în schimb, o distincție cu adevărat semnificativă între ceea ce este literatură propriu-zisă și ceea ce este literatură *non-fiction* în opera lui Ion D. Sîrbu. Scriitorul se simte în mod vizibil stîngenit atunci cînd trebuie să respecte protocolul elaborării – de pildă – a unui roman. Regulile ficțiunii constituie

pentru el un fel de birocrație a scrisului, pe care fie o respectă cu o conștiinciozitate exasperată, fie o încalcă impetuos, avîntîndu-se în divagații interminabile. Tot el, însă, atunci cînd îi scrie unui prieten sau își notează ceva în jurnal trăiește din plin libertatea amețitoare a exprimării. Se simte, într-o asemenea situație, atît de liber, încît trece cu ușurință de la un subiect la altul, expeditiv, concis, fără să mai alunece în dezvoltări obsesive. În același timp, eliberat de obligațiile autorului de beletristică – personaje, epică etc. – se plimbă dezinvolt de la o extremitate la alta a registrului stilistic, fiind cu egală vervă liric, patetic, sarcastic, solemn, familiar, savant, popular ș.a.m.d.

Aceasta nu înseamnă că ficțiunile lui Ion D. Sîrbu ar prezenta mai puțin interes. Romanele *Adio, Europa!*, *Lupul și catedrala*, *De ce plînge mama?*, proza scurtă din *Șoarecele B. și alte povestiri*, ca și unele piese de teatru – îndeosebi *Arca bunei speranțe* – constituie o operă literară originală și plină de dramatism, imposibil de ignorat. Totuși, marea realizare a scriitorului rămîne secțiunea de literatură *non-fiction* în care ar trebui să includem – dar nu mai avem cum – și captivantele lui intervenții din cursul unor discuții cu diverși prieteni și cunoscuți.

Ion D. Sîrbu rămîne, înainte de orice altceva, *un artist al reacției imediate*. Intermedierea, elaborarea, amînarea, indiferent din ce cauză, a emiterii unei opinii îl agasează. El este pistolarul care vrea să apese prompt, ori de cîte ori este cazul, pe trăgaci și nu să piardă timpul cu încărcarea pistolului.

*

În 1994 a apărut un volum masiv, de peste 500 de pagini, *Traversarea cortinei*, cuprinzînd corespondența lui Ion D. Sîrbu cu Ion Negoîtescu, Virgil Nemoianu și Mariana Șora. Remarcabil este faptul că toți cei trei parteneri de dialog epistolar ai scriitorului se aflau – în momentul efectuării schimbului de

scrisori – în Occident (Virgil Nemoianu la Washington, Ion Negoïtescu la Köln și Mariana Șora la München). Această împrejurare explică întrucîtva tonul de spovedanie ultimă pe care îl adoptă Ion D. Sîrbu în fiecare scrisoare. Bazîndu-se pe faptul că interlocutorii săi, intelectuali eminenți, capabili să-l înțeleagă, mai și trăiesc într-o lume liberă, el li se încredințează integral. Sinceritatea dusă pînă foarte departe, pînă la dezvăluirea unor abisuri ale vieții sufletești, face ca textele să semene cu monologurile unor personaje dostoevskiene. Acest patetism se asociază însă cu o sporovăială antonpannescă și chiar cu o înclinație spre cloverie foarte românești. În plus, autorul scrisorilor, prizonier al unei țări transformate într-un lagăr, povestește cu o mobilizare afectivă disproporționat de mare – și în cele din urmă tragicomică – modul cum și-a procurat un pix sau un pachet de cafea.

Pe cît de sigur este Ion D. Sîrbu că se adresează unor oameni infinit comprehensivi, care vor gusta pînă și amestecul de poezie și proză din viața lui, pe atît de mult îl îngrijorează gîndul că scrisorile s-ar putea să nu ajungă la destinație. Întrucît nu știe care anume dintre ele va străbate cu bine drumul nesigur al comunicării dintre Est și Vest, le scrie *pe toate* cu o mobilizare intelectuală și afectivă maximă. Astfel, în timp ce epistolele corespondențelor săi sînt senine și lapidare, uneori melancolice, dar de cele mai multe ori ușor convenționale, propriile sale epistole au ceva eruptiv-incandescent, iar cînd alunecă în satiră creează momente dantești, cu atît mai spectaculoase cu cît rezultă din prelucrarea unor fapte inofensive, din viața de fiecare zi:

„Am – îi scrie Ion D. Sîrbu lui Ion Negoïtescu – o infinită admirație pentru o soție ca Sorana Coroamă, o asemenea femeie e în stare să dea foc tuturor editurilor și directorilor lor, dacă nu îl publică integral pe...[...] De aceea zic: Sorana e un miracol, sparge Troia ca să-i publice și ultima notiță de pe un șervețel a bunului și inteligentului (și atît de modestului) Dominic; a ajuns spaima editurilor, la «Eminescu» doar i-am pronunțat numele și într-o clipă au dispărut ca în gaură de șarpe directorii și redactorii, și corecatorii, și tipografii [...] (Dacă ar fi să te ucid cu mîna mea, atît ar trebui să fac: să-i spun: *Sorana, Nego are de gînd să-ți traducă în nemțește operele complete ale lui Dominic!* Din clipa asta ai fi pierdut, chiar în Amazonia de a-i fugi, că te-ar găsi și... Și pînă la urmă, însuși Cancelarul din Bonn ar da aprobarea, ca

din cota sa de hîrtie să se publice Opera...).”

Momentele jucăușe se topesc însă, ca fulgii de zăpadă într-o mare agitată, în nesfîrșitul tragism din sufletul scriitorului:

“Trec – îi povestește el lui Virgil Nemoianu – printr-un părculeț, *English Park*, din fața primăriei, cu statuia lui Cuza Vodă; mă uit speriat la privirea fără de orizont a pensionarilor, la această umedă privire fără de rost și fără de speranță; murim ușor, discret, fără nici o dramă. Copiii au plecat, ne-au uitat, trecutul a murit, viitorul nu ne interesează. Fug de aceste priviri, mai ales că simt cum îmi dă tîrcoale țiganca hoață ce strigă pe uliță: *sticle goale, sticle goale!*”

Fac drumuri mai lungi – cînd nu-mi simt durerea aceea substernală pentru care am la mine o cutie de nitroglicerină – pînă la hipodromul vechi, acolo e un grajd, în grajd sînt cai, paznicii au și cîteva vaci. *Mă duc să văd cai*, să mă uit în ochii blînzi ai bovinelor. Nu e acesta un semn de înstrăinare senilă?”

Textele epistolare incluse în volumul *Scrisori către bunul Dumnezeu*, din 1996 – texte care îi au ca destinatari pe Eta Boeriu, Liviu Rusu, Horia Stanca ș.a. – completează imaginea acestui om răvășit, care adeseori se chinuiește să rîdă și care, uneori, chiar rîde din toată inima, cu lacrimile încă neuscate pe obraji.

*

Apariția postumă a celor două volume din *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal* a făcut senzație, ca și apariția *Jurnalului unui cobai* al lui Miron Radu Paraschivescu. Surpriza, în cazul lui Ion D. Sîrbu, n-a constatat însă în dezvăluirea unei lucidități secrete a scriitorului, capabil să judece cu severitate în intimitate ceea ce în public aproba, ci în anvergura creației sale intelectuale și literare destinate... nimănui. Ion D. Sîrbu, în scrierile sale clandestine, pentru care ar fi putut primi mulți ani de închisoare, pe lîngă cei pe care deja îi făcuse, este tof Ion D. Sîrbu. Numai că personalitatea sa, eliberată de preocuparea publicării textelor, se exprimă acum integral și frenetic.

Jurnalul unui jurnalist fără jurnal, publicat în două ediții succesive, repede epuizate (prima în 1991-1993 și a doua în 1996) este un strălucit spectacol de idei desfășurat în fața unei săli goale. Este greu de înțeles ce anume l-a determinat pe scriitor să cheltuiască atîta din ființa lui pentru a provoca și a seduce, în condițiile în care știa că nu va avea nici măcar un spectator. Poate că se gîndea la cititorii dintr-un secol viitor sau poate că avea în vedere un virtual cititor

suprem, pe măsura recitalului său scriitoricesc. Cert este, în orice caz, că absența spectatorilor nu-l descurajează în nici un fel pe protagonistul acestui extraordinar *talk-show*. Simțim, dimpotrivă, că gloria de „a vorbi într-un pustiu” îi dă un entuziasm deznădăjduit, că sentimentul zădărniceii îl aduce într-o stare de surescitare vecină cu nebunia.

Se poate vorbi de un spectacol și datorită faptului că autorul jurnalului își înscenează fulgurant recitalul, reproducând din când în când și opiniile unor personaje diferite temperamentale de el. Este vorba de realista și tiranica Olimpia, soția lui, de Sommer, eșantion de gândire rabinică, de Napocos, care nu este altcineva decât Lucian Blaga. Scriitorul însuși, desemnat prin voltairianul nume Candid, *gîndește la scenă deschisă*, corectîndu-și cu franchețe unele teorii, descoperind pe loc etimologia surprinzătoare a unor cuvinte, lansîndu-se furibund în formularea unor paradoxuri în serie, practicînd demonstrația prin reducere la absurd, lăsîndu-se în voia unei torențiale gândiri asociative.

Totul este imprevizibil, totul uimește și încîntă, dar cel mai mult impresionează sensibilitatea dureroasă a autorului față de urîtenia stilului de viață comunist. El pare, din acest punct de vedere, jupuit de piele. Nu se poate apăra în nici un fel de contactul cu realitatea. Iar mintea lui lucrează non-stop, pînă la istovire, pentru a găsi explicații și remedii:

„În acest *Isarlik* al nostru, îmi spune colegul Sommer, nu există nici convingeri, nici credințe sau păreri ferme, continue; ca și metabolismul organic, convingerile se schimbă ritmic, după orele zilei: dimineața toți cetățenii sînt atei și materialişti, pleacă la uzină sau fabrică mărșăluind brigadierește, dar spre amiază încep să se îndoiască de totul și de toate: seara se închină, devin buni credincioși, iar noaptea se întorc, visînd, în mitologia sclavagistă a spaimelor și paradoxurilor inconștiente, rezultate din hibridizarea noastră latino-greco-iudeo-creștino-slavono-fanarioto-bonjouristo-balcanică.

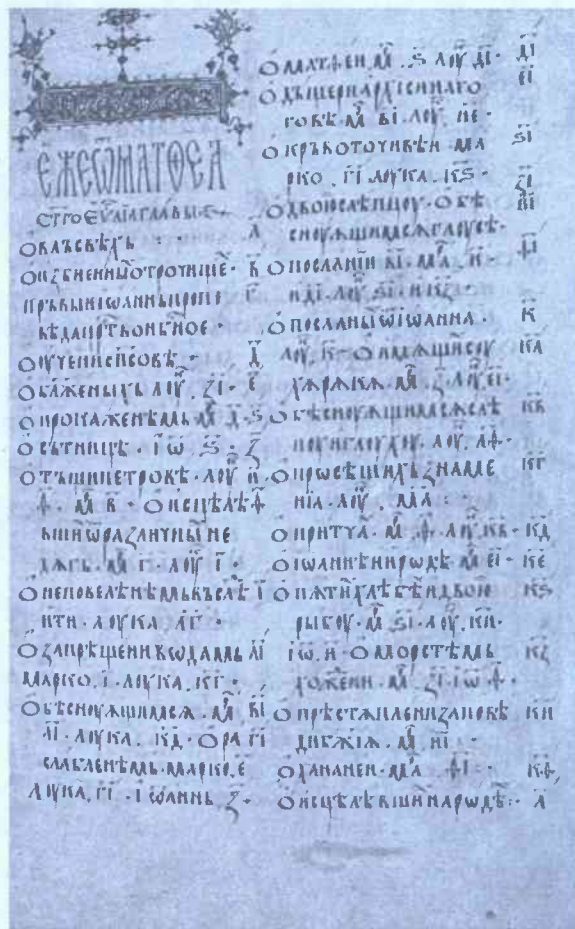
Lucrul cel mai supărător – dar și înspăimîntător, ca armă de apărare, la adaptare la condiția duplicității obligatorii – constă în faptul că *nici nu apuci să-i contrazici, că au și trecut total de partea ta*”.

„Țăranul nostru, întru sinea sa cea mai adîncă (avînd o milenară experiență în legătură cu formele de exploatare și exploatare), *consideră orice Stăpînire ca fiind străină*. Chiar și acest Stat al muncitorilor și țăranilor, din clipa în care i-a încălcat

sau schimbat cutuma și legea sa arhetipală, devine un stat ocupant, străin și dușman. Fanariot. Ai voie de la Dumnezeu să-l minți și să-l furi. Fiindcă și el te minte și te fură. Altfel nici că se poate.

Să asști, îmi șoptește Olimpia, timp de 800 de ani la slujbe într-o limbă străină (și să nici nu bagi de seamă cînd s-a trecut la slujba în limba ta) înseamnă un lung antrenament în a asculta fără să înțelegi și în a participa fără să aderi. Mai nou, exact la fel, întregul nostru popor asistă la infinita slujbă slavonă a ședințelor. Dispunem de un organ al neatenției, un sistem nervos de margine prin care reușim să ascultăm fără să simțim și fără nevoia de a înțelege, aprobînd fără să aderăm și aplaudînd fără nici o convingere interioară.”

Ion D. Sîrbu îi persiflează nemilos pe contemporanii săi, îi caricaturizează violent, fără să devină însă cinic. Satira este la el o formă de autoflagelare. Cînd biciuiește pe cineva cu biciul cuvintelor, scriitorul suferă mai tare decât victima.

NEA SERGIO, AI GRIJĂ, LA ROMA, SĂ VIZITĂM ȘI NIȘTE GALERII CU BLUGI, CĂ NE ÎNTOARCEM CU LIRELE ÎN ȚARĂ ȘI-I PĂCAT

Ioan HOLBAN

PORTRETE CONTEMPORANE

Prin Adrian Lustig, lumea literaturii, după 1990, a cîștigat un dramaturg cu, deja, două piese jucate la Iași și la București; înainte de 1990, aceeași lume *avea* un prozator pe care vremurile și „alianțele literare” de atunci l-au neglijat, din păcate. În proză, Adrian Lustig debuta cu un roman care își propune să urmărească patru absolvenți ai unei facultăți din Politehnică în primul an al stagiaturii lor în orașul Z.; *Romanță cu stagiaři* (1982) constituie, astfel, un eveniment în epoca generației '80 pentru că, fapt surprinzător, tinerii prozatori se ocupaseră pînă atunci doar sporadic de problemele profesionale ale colegilor lor de școală și, lărgind cîmpul observației, în primii ani ai deceniului nouă nu apăruseră decît trei sau patru cărți notabile cu această problematică, aparținînd, dacă nu mă înșel, lui Eugen Zehan, Gabriel Gafița și Radu Mareș. Această „penurie” de romane cu și despre absolvenții facultăților se datora, în primul rînd, dificultății de a „prinde” limbajul, comportamentul, convingerile și destinele unor oameni al căror statut social și profesional nu era încă bine precizat; era (și nu-i așa că este, încă?) mai comod să scrii despre un tînar inginer, de pildă, care a avut timp să arate ceea ce știe la locul de muncă și să se încadreze „tipologic” într-o categorie socială bine definită, consacrată în literatură, decît despre același tînar inginer care abia își depune diploma la serviciul de personal al unei fabrici, student cu sufletul și inginer doar cu (pe atunci!) dispoziția de repartizare (azi, concurs „cu șpagă”): romanul lui Adrian Lustig era și rămîne – fatalitate, și azi – interesant prin personajele sale, patru absolvenți politehniști care pleacă spre locul repartiției cu un singur proiect: revenirea în București, la „matca” studenției. După ce și-a condus personajele spre Z. și le-a încadrat în cîmpul muncii, autorul ne propune un palpitant joc de societate: „scrieți pe o foaie de hîrtie cine credeți că se transferă și cine rămîne”.

Așadar, ce vor face Gică, Puiu, Iulian și Virgil, ajutați de părinți sau de oamenii „înțelegători” denumiți în mod curent „pile”, pentru ca proiectul lor să nu rămînă o simplă iluzie făurită la „berea de adio” de la grădina bucureșteană „Doina”? Iată povestea lor și secretul jocului de societate pe care trebuie – vorba autorului – să le relatez pe scurt și, pe cît posibil, păstrînd dimensiunea ludică, întrucît o eventuală lipsă a acestora m-ar face suspect de „frustrații în

copilărie” sau, cel puțin, de „lipsă de vitalitate” (cartea are o asemenea dimensiune ludică încît, cu siguranță, autorul ei nu suferă nici de complexe psihanalizabile și nici de anemie). Gică Zamfirescu se însoară cu farmacistă Aneta și rămîne definitiv în Z., după cum spun și versurile lui Adrian Lustig: „Patru ingineri mititei/ Erau prieteni între ei/ Unul n-a mai vrut holtei,/ Și-au rămas doar trei”; performanța lui Gică a fost posibilă datorită eternei „viclenii” feminine și, mai ales, forței de convingere a poeziei lui Ion Minulescu, pe care proaspătul inginer o învață fără profesor în cîteva nopți decisive pentru existența sa. Iulian, bucureștean autentic, nu se lasă corupt de nimeni și de nimic, scrie cu consecvență tatălui său pe tema transferului și, în consecință, reușește: „Din cei trei amici de soi,/ Unul a intervenit,/ Un director l-a primit,/ Și-au rămas doar doi”; directorul Aldea a iubit în tinerețe fotbalul, a rămas dator unui arbitru care este tocmai tatăl lui Iulian și așa se face că, din melancolia tîrzie a unui director microbist și amintirea unui penalty acordat la timp, se naște bucuria unui stagiar. Jocul de societate începe să se dezlege; Puiu îl urmează pe Iulian, ajutîndu-se de un mic șantaj, de mult farmec personal și de muzica folk: „Din doi tineri de pripas,/ Unul n-a mai avut glas,/ Toată lumea i-a dat nas/ Și doar cel'alt a rămas”; Puiu cîntă bine, cucerește locul înfi la etapa județeană a unui festival și promite același succes la faza finală în schimbul doritei aprobări: Puiu Marian obține transferul în interes de serviciu cu chitara, gustul și talentul său de folkist. Cu ultimul rămas pe lista celor patru, Virgil, lucrurile sînt mai complicate; inițial, el reușește să ia trenul spre București („Singurel cînd s-a văzut,/ Ultimul s-a ndrăgostit/ Iubita l-a sprijinit,/ Pîn' ce-a dispărut”), cu ajutorul farmecelor Ruxandrei, pentru care contabilul-șef Trifan are o vinovată slăbiciune, dar autorul rezervă personajului său o surpriză în final „la care nu se mai aștepta nimeni”: Virgil se îndrăgostește de Ruxandra și revine în Z., după ce pusese piciorul pe asfaltul peronului Gării de Nord.

Adrian Lustig povestește, cu apetitul epic al unui autor de romane picarești, aventurile celor patru personaje, iar calitatea esențială a scrisului său este *ironia*; o ironie cor-

dială, însă, autorul simpatizându-și personajele și căutând umorul existenței acestora fără a se supune vreunei prejudecăți pedagogice pe care ar presupune-o demersurile consecvente ale absolvenților politehniști, studenți, încă, în primul lor an de stagiatură. Radu Cosașu, în prezentarea pătrunzătoare pe care o face pe coperta a patra a cărții, pune o întrebare la care romanul lui Adrian Lustig pare a nu răspunde: „Ce i s-ar putea propune unui asemenea stil, la debutul său, decît să descopere limita tragică și complicată a bravei sale ironii?”. Lipsa textului lui Adrian Lustig – descoperirea acelei „limite tragice” a ironiei – nu este, însă, decît aparentă pentru că, iată, ea este prezentă în trei momente esențiale ale desfășurării firului epic; în drum spre Z., Gică Zamfirescu dezvăluie prima „limită”, aceea a impunerii unei măști a mediocrității – un element „strategic” pentru obținerea transferului: „dacă aș fi un bun inginer, societatea ar ști să scoată de la mine totul, aș obosi și n-aș avea pic de timp liber, pe cînd așa toți știu că sînt mediocru și vor fi mulțumiți să nu fac nimic ca să nu stric ceva”. Prima limită tragică a personajului lui Adrian Lustig este, așadar, aceea a unui proiect existențial a cărui esență este departe de „vîrsta iluziilor” pe care ar trebui să le illustreze, conform normei, tînărul inginer. Al doilea moment de sinceritate netrucată se consumă în Z. și, nu în întîmplător, tot Gică Zamfirescu este protagonistul său: „În primul rînd, nici unul n-a dat la facultatea noastră din pasiune. Unii au dat din ambiție, pentru că se intra mai greu decît la altele, alții gîndindu-se la perspective – într-un domeniu nou există mai multe șanse de afirmare – alții pentru că era mai apropiată de matematică și vă mai pot înșira o sumedenie de motive complet diferite de cel al dragostei pentru această profesie, de care nu știam mai nimic pînă la terminarea liceului”; aceste cuvinte comunică pe aceeași linie a limitei tragice cu prima intervenție a personajului, plasînd sub semnul arbitrarului opțiunea profesională, fapt nu mai puțin dramatic decît lipirea acelei măști a mediocrității. Acești tineri din romanul lui Adrian Lustig nu sînt chiar atît de superficiali pe cît par a fi: o demonstrează finalul textului în care autorul își pune personajul sub zodia unei sensibilități profunde, surprinzătoare, pe care monologul lui Virgil o formulează în acești termeni: „Să ai himera ta personală, ce-ți poate da mai multă siguranță în viață?”. Sentimentali și ironici, inteligenți și obraznici, sancționînd stupiditatea și rutina, liberi de prejudecăți, trăind totul cu graba vîrstei, protagoniștii lui Adrian Lustig sînt – vorba lui Fănuș Neagu – „năucitori de tineri”; atunci, în 1982, ca și azi, după mai bine de douăzeci de ani, *Romanț cu stagiari* este unul dintre acele romane, rare, care se citesc repede, cu fruntea descreștită și cu zîmbetul bunei dispoziții care se instalează de la prima pagină; optînd pentru tehnica scrisului „simplu”, mai greu de folosit, poate, decît aceea a construcției narrative sofisticate, complicată în nesfîrșite labirinturi psihologice și textuale, Adrian Lustig se instalează, încă de la debut, printre ironiștii redevutabili ai generației sale literare.

Al doilea roman, *Legea timidității universale* (1985), se aseamănă cu primul mai ales în ceea ce privește maniera și apetitul epic ale unui autor de romane picarești; în *Legea timidității universale* regăsim *ironia cordială* a unui autor care caută și găsește totdeauna umorul unor situații, altfel, dramatice. Umorul acestui roman, prima sa calitate, adică, are două surse a căror explorare nu sînt tocmai ușor de făcut: mai întîi sînt „scenele” din al căror colaj se constituie mini-romanul lui Adrian Lustig: iată, de pildă, un personaj dornic de conversație într-un compartiment al trenului de Timișoara: „Toți priveau spre fereastra compartimentului, constatînd că porumbul crescuse de nu se vedeau cal și călăreț. Aglaia încearcă un scurt moment de pierdere a încrederii în sine – niciodată nu dăduse greș în deschiderea unei conversații cu problema porumbului – dar își reveni, îi mai analiză o dată pasager cu pasager, îi băgă pe toți în categoria introvertiți (eufemism pentru mutălăi) și trecu la strămoșeasca tactică «divide și-om vedea»: tot ce se petrece, apoi, în compartimentul rapidului este previzibil, plecînd de la hotărîrea de a divide a bunicuței napoleoniene Aglaia Stere: călătorii sînt enervați, forfecăți de intuițiile și previziunile (adeverite) ale încercatei călătoare pe ruta București-Drobeta-Turnu Severin. Eroul acestei cărți este Eusebiu Melinte, aflat la vîrsta după care – vorba lui Radu Cosașu – „omul scapă”, adică, treizeci și trei de ani, timid dintre cei consecvenți, pasionat al motoarelor în patru timpi, de o naivitate supărătoare (dar verosimilă), fericit posesor al unui bilet la Herculanoe tocmai în luna august, nu pentru că ar fi bolnav ori pentru cine știe ce merite, ci întrucît unul dintre colegii săi n-a putut procura un bilet la mare: în acest fel s-a făcut că Eusebiu Melinte călătorește spre Herculanoe într-o lună de vîrf a concediilor, bine garnisit cu toate cele de trebuință și cu multe sfaturi de la grigulia sa mamă pentru un sejur în frumoasa stațiune de pe malurile Cernei. Deși avertizat asupra posibilității (fatalității), Eusebiu întîlnește o tînără profesoară de matematici, Flavia Vraca, timidă și ea, pasionată de probleme și exerciții, cu contribuții originale, chiar; cei doi timizi încep să se întîlnească din întîmplare, apoi, programat, dar cele două legi ale timidității universale nu pot fi nicicum ignorate; fiecare știe că „orice ar spune, o să iasă prost” și „dacă tace, tot o să iasă prost”: la aceste legi imuabile, cărora li se supun toți timizii, se mai adaugă un exemplu („odată am tăcut și n-a ieșit nimic”), cîteva ecuații în care se adună grupuri de timizi, o inegalitate („un timid e mai timid decît alt timid”), o teoremă aparținînd – se pare – unui fotbalist englez, Hateley („timiditatea este invers proporțională cu distanța dintre doi timizi”) și un corolar formulat de un centru atacant vest-german, Völer „doi timizi aflați la infinit unul de altul își pot spune totul în față”). Se înțelege din aceste texte „omologate” de Melinte-Vraca sau de Vraca-Melinte că Eusebiu și Flavia tac mereu, zîmbesc stîngaci, fac planuri, seara, pentru ca să aibă de ce se teme a doua zi, se plimbă, chiar, pînă la ora unsprezece și – legea spune

clar – „nu iese nimic”; apare, în schimb, un al treilea, decis și întreprinzător, o „fură” pe Flavia și astfel numărul timizilor s-a micșorat.

Acestea sînt faptele povestite cu umor și cu ironie cordială de un narator care cunoaște, și el, bine legea timidității universale. Contrapunctul dramatic al textului este căutat în „romanul de roman”, intitulat *drama femeii cu barbă* (figură reluată în piesa *Cercul Matteo*, altfel, după 2000), pe care îl spune un pacient în timpul cîtorva ședințe ale unui insolit Han al Ancuței constituit ad-hoc în bazinul cu ape termale nr. 6 de la Herculane. Cealaltă sursă de umor este limbajul folosit de autorul cărții, care preferă, între celelalte procedee, parafraza și parodia; astfel, plecînd chiar de la titlul romanului (o parafrază după „legea porcării universale” dintr-o „istorie insolită” a lui Ovid S. Crohmălniceanu), Adrian Lustig își poartă personajele prin decoruri cu atribute livești; pe Cerna liniștită, se aud „voci” din *Harap Alb* „te doftoricești, te doftoricești și la colegii de serviciu nici că te gîndești”), într-un peisaj mioritic („pe Cerna în sus, pe un mal ursuz”) prin care cercul eroi de-ai lui Alecsandri (ca acest tip „trăgînd al său picior” și în care răsună, la sfîrșit, încheierea de poveste „și eu am fost la Herculane”). Cel mai timid prozator al generației '80 confirmă atunci, la mijlocul deceniului nouă din secolul trecut, vorbele bune care se spusese despre romanul său de debut; *Legea timidității universale* îl impunea pe Adrian Lustig printre umoriștii și ironiștii noii promoții literare.

Al treilea roman, *Un loc pe roată* (1987), se circumscrie, în linii generale, tematicii și stilului celorlalte două. Observăm mai înainte maniera și apetitul epic, care sînt ale unui autor de romane picarești, umorul și ironia caldă, dialogul viu, expresiv, cu replici spumoase (după *Romanța cu stagiari* s-a alcătuit, de altfel, un scenariu pentru televiziune, care mi-a făcut plăcută seara unei zile de marți, în niște ani foarte reci, pe micul ecran de acasă). Aceleași calități păstrează și acest roman despre cîțiva studenți norocoși (și merituoși!) care fac o excursie de două săptămîni în Italia. „Drăguți și superficiali” (cum altfel ar putea fi ocupații locurilor unui microbuz care parcurge în viteză peninsula de la un capăt la celălalt, frînînd, brusc, în fața unui muzeu și demarînd ca la raliu pentru o catedrală, o piață, un peisaj, un castel, un simbol cultural din Napoli, Veneția, Florența, Ravenna, Roma, Capri, Milano, Verona?), eroii acestei „aventuri italiice” au mereu cite o replică pregătită pentru fiecare împrejurare care, în mod obișnuit, cere puțină „morgă”, un carnet de însemnări, aparat foto și o bună doză de lirism. Acest tip de călător este, însă, prima fîntă a „jocului” lui Adrian Lustig: studenții săi sînt turiști dezinvolti, imuni la sentimentalism, vibrînd, însă, discret și cît e nevoie în fața balconului din Verona sau privind gondolele fără clienți din Lagună: simțul replicii este cultivat înaintea oricărui interes de ordin cultural, deși toți speră să-și îmbogățească substanțial

„bagajul de cunoștințe”, în vederea epatării, la întoarcere, a unui prieten ori a unei mătuși curioase. În excursie se leagă și se dezleagă idile nevinovate, astfel încît peisajul peninsular este un alt decor pentru replici „colegiale” și nu numai, specific studențesc: iată o mostră: „Pentru mine, Veneția va însemna întotdeauna Palatul Dogilor, parfumul *Charlie* și tu! declamă Florin, îndreptînd așteptările Ortansei”. Naratorul însuși nu părăsește decît rareori tonul zglobiu; amestecat într-o galerie diversificată, cuprinzînd tot felul de tipuri de temperamente, de la romanțioasa Corina la taciturnul Liviu și de la severa Luci la sportivul Săndoi care mărturisește franc faptul că preferă „să trăiască mai mult și să încurce goticul cu barocul”. Dorin este autorul unui jurnal de călătorie ce parodiază atît realitatea, cît și diversele coduri culturale care îl acroșează pe parcursul rapidei vizite printre „secolele de civilizație” ale Italiei. Naratorul citește aproape totul „în răspar”, contrariind „bunul simț” al călătorului care vrea să vadă ceea ce știa dinainte din lectura pliantelor sau a literaturii.

Interesul romanului lui Adrian Lustig stă într-un *joc (inter)textual* al narațiunii ludice, ironice, parodice cu aceea „iconică”, gravă, sentimentală; secvențele romanului (cu titluri semnificative: *Foto Verona, poze natur și retușate, Capri, c'est fini, Ravenna, capitală de imperiu?, Comme c'est triste à Venise*) sînt ilustrate cu fragmente dintr-un jurnal sentimental al Corinei, dezvăluind două moduri de a vedea și, în fond, două feluri de a călători. Tot ceea ce naratorul „demitizează” (balconul Julietei „era pur și simplu incomod și orientat spre stradă, nicidecum spre grădină, încît e greu de crezut că nu-l văzuse nimeni pe Romeo cînd urcase în iatacul fecioarei”), autorul jurnalului încearcă zadarnic să așeze la loc: „E adevărat: Romeo și Julieta au existat. Verona mai păstrează tristețea doliului după ei și nici chiar o catastrofă atomică nu le va șterge amintirea”. Cele două texte care se intersectează dau farmec romanului lui Adrian Lustig: scrisul „inspirat”, trădînd exuberanța unei firi romanțioase și textul „sec”, ironic, ivit din scepticism și dintr-un început, chiar dacă timid, de dezaburare reprezintă „punctul” și „contrapunctul” romanului: unul lucrează cu semne de exclamație și clișee uzate („Adio, Toscana, nedrept de frumoasă provincie a Universului, vicleană fata morgana oprită din veșnica alergare atît cît să ne convingem că nu ești o amăgire! Aține altora calea cu farmecele tale, noi am rezistat precum Ulise sirenelor!”), celălalt – cu lucruri mult mai prozaice („M-am cam săturat de atîtea statui, domuri și catedrale. Nea Sergio, ai grijă, la Roma, să vizităm și niște galerii cu blugi, că ne întoarcem cu lirele în țară și-i păcat”). Adrian Lustig este unul din prozatorii importanți ai generației '80; gustul pentru replica spumoasă și ludicul l-au condus, după 1990, spre scenele teatrelor, unde a (re)descoperit drama, dar și superbia autorului de dramaturgie.

PATRU SCRISORI DE LA LUCIAN BLAGA

Leonard GAVRILIU

În martie 1955, pe când, la „Scrisul Bănăţean”, publicaţie a filialei timişorene a Uniunii Scriitorilor, ocupam postul de corector, am avut nespuse de plăcută surpriză ca, prin şpalturile recepţionate din vechea tipografie ce funcţiona între zidurile sumbre ale unei clădiri cu un stil arhitectural bizar, numită de localnici „cetatea turcească”, să dau peste câteva foi care cuprindeau textul actului I al versiunii româneşti a poemului dramatic al lui Lessing, *Nathan der Weise* (*Natan Înţeleptul*), versiune datorată lui Lucian Blaga. Revista literară din oraşul de pe Bega îşi asigura astfel frumosul merit de a se număra printre cele dintîi care relansau pentru publicul cititor pe marele poet şi filosof, trecut de mulţi ani pe „linia moartă” a culturii de către regimul totalitar comunist.

Abia dacă mai e nevoie să arăt că aveam un cult aparte pentru opera integrală a lui Blaga, din care cunoşteam îndeosebi tripticul trilogiilor şi masivul volum de poeme editat de Fundaţia pentru literatură şi artă „Regele Carol II”.

Nu m-am mărginit să fac pur şi simplu o corectură a şpalturilor, potrivit cu textul tălmăcirii, ci – avînd la îndemînă o ediţie a dramaturgiei lui Lessing, pe care mi-o împrumutasem Vichente Ardeleanu – m-am apucat să confrunt traducerea blagiană cu originalul, fireşte nu spre a-l verifica pe mirabilul scriitor român, ci spre a-mi îmbogăţi cunoştinţele de limba germană căpătate în cei patru ani de studiu la Gimnaziul C.F.R. Paşcani, Liceul „Aron Pumnul” din Cernăuţi, Liceul „I.C. Brătinau” din Piteşti şi Liceul Naţional din Iaşi. A fost, mărturisesc, un impuls decisiv întru perfecţionarea stăpînirii din parte-mi a limbii germane, iar roadele nu au întîziat să se arate: în nr. 3/1955 al „Scrisului Bănăţean”, alături de traducerea blagiană a actului II, tablourile 3-9, din *Nathan der Weise*, apăreau şi traduceri în româneşte a două poeme de Heinrich Heine, semnate de mine. Poate că fără acel îndemn indirect, primit de la Blaga, nu aş mai fi purces la reluarea cu rîvnă a lecturilor într-o limbă care părea definitiv compromisă de catastrofa prăbuşire a Germaniei la finele celui de-al doilea război mondial. În acelaşi timp, Vichente Ardeleanu – pe care îl admiram pentru cultura lui plurivalentă, dublată de o magnifică modestie – manifesta interes nu numai pentru calităţile artistice, ci şi pentru „fidelitatea” traducerii făcute de Blaga, iar uneori formula obiecţiei, pe care mi se părea că le argumentează convingător. Cum „Lebăda” de la Cluj ţinea să facă personal şpalturile traducerii sale, am profitat

de această exigenţă a sa şi, ori de cîte ori era cazul, luam trenul spre oraşul de la poalele Feleacului, avînd în servietă, bineînţeles, preţiosul manuscris şi şpalturile respective.

Întîlnirile cu marele poet, de un temperament „cam rilkean” – după cunoscuta remarcă a lui G. Călinescu – aveau loc în vestita sală „a hărţilor” de la biblioteca Universităţii clujene, unde îl găseam aşezat la o masă pusă pieziş, în dreptul unei ferestre. Discuţia se desfăşura strict „la obiect”, fără introducere şi fără digresiuni. M-a impresionat mereu lipsa sa de orgoliu şi seriozitatea cu care trata observaţiile critice făcute de Vichente Ardeleanu – în fond, un necunoscut! –, pe unele dintre ele găsindu-le îndreptăţite şi dîndu-le curs, fără a lua nimic în tragic.

În ceea ce mă priveşte, bineînţeles că eram interesat să ştiu la ce lucra poetul, ce preocupări noi avea filosoful şi, desigur, îi ceream cu insistenţă – pentru revista timişoreană – poezii originale, inedite, conştient de ceea ce ar fi însemnat aceasta pentru renumele publicaţiei noastre. O dată m-a invitat şi la el acasă, în strada Martinuzzi, unde mi-a arătat o mulţime de manuscrise, dar de dat nu mi-a dat nimic. Motivul se află exprimat în una din scrisorile reproduse mai jos.

Cît priveşte *Elegia* lui J.W. Goethe, despre care este vorba în scrisori, iniţial ea a fost „scoasă” din paginile revistei de către „cerberii” de la Direcţia Presei şi Tipăriturilor, din acel „odios deceniu”. Din cele 25 de strofe a cîte şase stihuri ale poeziei, „activiştilor” cu drept de veto de acolo nu le erau pe plac ultimele două şi în special penultima: „Lăsaţi-mă tovarăşi, voi, de drum,/ singur să fiu, lîngă rovn acum./ Luaţi-o înainte! Cerul şi pămîntul/ vi se deschid în faţă, larg e vîntul!/ Priviţi şi amănunte adunaţi,/ secretul firii să ni-l îngînaţi!” Aşa-numitul „erou liric” goethean era calificat de către cenzori drept „individualist”, „defetist”, chiar drept un „dezertor” şi un „agnostic” cinic, care îi mai şi persiflează pe căutătorii adevărului absolut. Sigur, diferendul ideologic cu cenzura a durat, însă în cele din urmă cei de acolo au cedat şi *Elegia* lui Goethe a apărut în numărul 12/1956 al „Scrisului Bănăţean”, spre adîncă satisfacţie a lui Lucian Blaga care, contrar hotărîrii sale declarate, imediat mi-a trimis o nouă traducere din versurile „Titanului”, *Cîntece orfice*, apărută în numărul 5/1957, cu prilejul comemorării a 125 de ani de la moartea lui Goethe. A fost, de altfel, ultima sa apariţie în revista bănăţeană (avea să apară în scurt timp volumul său de tălmăciri din lirica universală, de unde, fără îndoială, ne

„alimenta” și pe noi, atîta timp cît încă nu fusese predat edi-
turii), Blaga consacrîndu-se după aceea manuscriselor mai
importante pe care le avea pe masa de lucru și care îi cereau
o mobilizare generală a efortului creator, în cei abia patru
ani cît îi mai rămăseseră de trăit.

Aș nota, în încheiere, că, după cum bine îmi amintesc,
rolul determinant în reînnoarea legăturilor literare ale lui
Lucian Blaga cu Banatul l-a avut poetul bănățean Pavel
Bellu, stabilit de mult timp la Cluj și care întreținea trainice
relații de prietenie cu cel care era căsătorit cu fiica lui
Coriolan Brediceanu („Cel mai reprezentativ bănățean din
toate timpurile”) și care, în *casa din vie*, de lîngă Lugoj,
scrisesse multe din nepieritoarele sale pagini. De mirare este
că Pavel Bellu nu consemnează această mijlocire a sa în
remarcabila-i carte *Blaga în marea trecere* (Editura
Eminescu, 1970), în care demonstrează că șederea în Banat
a concurat preponderent la plămădirea forței creatoare a
celui care a dat atîta strălucire, pe atîtea planuri ale culturii,
străvechiului și veșnic tînărului „spațiu mioritic”.

Tovarăși,

Potrivit promisiunii trimit continuarea la *Natan
înțeleptul*, actul al doilea. Cred că transcrierea după
noua ortografie să se facă la D-voastră. Vă rog s-o
controlați, și nu mi-o mai trimiteți. Aș vrea să-mi
trimiteți doar o *corectură* în șpalt sau pagină. Aștept
cu nerăbdare primul număr al revistei, pe 1955.

Cu mulțumiri, vă urez tot binele.

Cluj, 1 apr. 1955

Lucian Blaga

Dragă amice Gavriliu,

am primit rîdurile dtale, ele mi-au adus multă
bucurie și oarecare tristețe. Îți mulțumesc pentru
bucurii. Îmi voi îngădui însă să vă cert puțin pentru
tristețe. Tristețea s-a pornit în legătură cu poezia lui
Goethe, bănuiesc că e vorba despre *Elegie*. Nu sînt
sigur, dar bănuiesc că aceasta e poezia ce-și mai
așteaptă apariția în „Scrișul Bănățean”. Tot ce
urmează este în funcție de această presupunere a mea.

Se pare că aveți oareșicare rezervă de a publica (de
aceea îmi mai cereți alte poezii de-ale lui Goethe,
care să servească drept sprijin *Elegiei*). Eu sînt de
părerea că nimenea nu poate și nu este în drept de a
supune unei cenzuri poezia lui Goethe, și mai ales nu
Elegia, care este una dintre cele mai celebre poezii
ale „titanului”. Că este o poezie a suferinței?
Discriminarea n-ar mai trebui să persiste.. Rostirea
poetică a suferinței, a unei suferințe general
omenești, are darul de a *alina* suferința mai mult decît
poate să facă orice măsură economică. („Steaua” îmi

publică în curînd chiar poezia „morbidă”, dacă vezi,
Annabel Le de Edgar Allan Poe). De altfel *Elegia* lui
Goethe face parte din volumul meu de traduceri
acceptat de Editura de Stat.

Rog deci să vă mai gîndiți și s-o publicați. Alte tra-
duceri din Goethe nu am. Și nici nu intenționez de
altfel să mai fac altele, căci sînt foarte ocupat cu alte
lucrări.

După ce va apărea *Elegia*, vă mai trimit unele
poezii din alți poeți.

Poezii originale? Am foarte multe. Dar în toate se
amestecă și o notă de suferință. Deci: încă nu le-a
sosit momentul. Aștept pînă cînd revistele vor
întîl2el2ege că rostirea *poetică* a suferinței *alină* sufer-
ința. Suferințe de alinat omul va avea totdeauna.

Rog un răspuns cu privire la *Elegia* lui Goethe.

Al dtale foarte bun prieten,

Lucian Blaga

Cluj, 20 sept. 1956

Str. Martimezzi 14

Scumpe amice Gavriliu

îmi scrie Lucian Valea că manuscrisul traducerii
mele după *Elegia* lui Goethe, s-ar fi rătăcit, și că n-o
mai aveți.

Vă trimit alăturat o altă copie. Rog s-o dați spre
studiere cuiva, care știe nemțește și poate să facă o
comparație cu originalul.

Îmi mențin propunerea mea – de a fi publicată. Rog
să-mi răspundeți de urgență, căci – dacă n-o publi-
cați, vreau s-o trimit la altă revistă.

Al dtale bun prieten

Lucian Blaga

Cluj, 3 oct. 1956

Str. Martimezzi 14

Scumpul meu prieten Gavriliu,

dat fiind că mi-ați cerut traduceri din Goethe pen-
tru numărul din Martie, trimit două. Sînt foarte curios
de noul aspect al revistei.

Am primit scrisorile dtale, îți mulțumesc! Să știi că
apreciez foarte mult rîndurile ce mi-a trimis. Cît
privește cele cerute, trebuie să mai aveți puținică
răbdare. Toate lucrurile se fac *așa de încet*, că nu pot
nici eu mai repede!

Al dtale cu toată prietenia

Lucian Blaga

25 ian. 1957

Dan LAURENȚIU

Un drum pentru tine

Aș vrea să cobor lângă tine
printre copacii pe unde-ți duci viața
nu pentru două-trei anotimpuri
așa cum dintr-o profundă emoție

a celui care iubește iarna
și primăvara susurînd în
tăcerea frunzelor de mătase
coborînd la ferestrele tale

să-ți ocrotească pașii
noi sîntem prizonierii acestei lumi
pe care am primit-o de la Dumnezeu
noi sîntem urmele lui de mătase

acest drum aș vrea eu
să fiu
pentru tine tu să calci
nepăsătoare pe el

Adormirea morții

A sunat un clopoțel de argint
la urechea mea
el avea sunetul
limbii vocii tale de aur

a sunat acest clopoțel
și eu m-am mirat
de unde această voce de aur

nu este departe de mine
îmi spun mergînd încetișor
în patru labe spre mormînt
cineva mă așteaptă acolo

Tu ești acolo

Tu nu ești aici
tu nu ești acolo
cine ești aici sau acolo
este un mister pentru mine

sînt dorința albă și neagră
de a fi aici și acolo
sînt dimineața și seara
pe care le trăiesc fără tine

tu ai apărut la orizontul
acestei vieți în amurg
ca o speranță că încă
nu e totul sfîrșit

ziua de ieri și ziua de mîine
mă duc una pe scurt
cealaltă sub scut
sînt altarele dimineții și ale serii

acolo unde te văd eu
făcîndu-ți rugăciunea
acolo unde sexul și ochii tăi sînt plini
de roua caldă a speranței

Aceste poeme mi-au rămas dintr-un ciclu mai bogat, trimis de poet în 1991 și, se înțelege, nepublicat integral atunci. Descoperindu-le în arhiva personală, ne facem datoria de a le publica în C.L. (C.M. SPIRIDON)

Corneliu POPEL

Euharistia

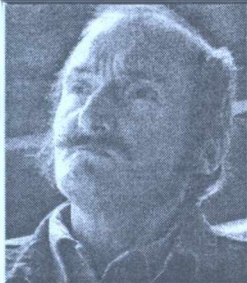
lui Ștefan cel Mare

Să plece unde
cînd să plece? unde
vreodată piatra a plecat? unde
vreodată grîul a plecat?

coboară el
Moldovă blîndă
pe fluviul de aur al gîndirii
noastre nu se știe
grai mai înalt.

INEDIT

CONVORBIRI LITERARE

Mihai URSACHI

Non dolet

Aș vrea să mă duc sub salcîmii în
spume,
duhul lor alb sufletul meu să-l zugrume

Ca una din florie lor să mă duc tot la
vale,
ochii din cer să se facă ulcele și oale

Și întîlnindu-te iar sub salcîmul în
floare
să-ți plîng lîngă sîn, să te'ntreb de te
doare

Și pote-mi vei spune din nou "oh Pete,
non dolet",
delirul comițial, ce vîrtej, ce răscolet...

Povestea unui călător

La începutul lumii n'a fost lumina zilei,
nici cuvînt,
statornica uita ce dăinuia'n prăpastii
de-a pururi neumbrate. În noapte
doar germenul luminii, cel negăsind ființă,
visa visîndu-și visul:
„Și iarăși nou și tînăr voi răsări în zori,
de cîte ori, de cîte ori” –

Așa visa în noapte drumețul rătăcit
în munții Dezotării, numiți și munții
Rodnei.
Deasupra sta Ineul, orb, surd și mut,
pleșuv și fără milă. În hăuri și în țancuri –
dihonii friguroase de neguri și vîrtejuri
mai negre decît noaptea. Drumețul
cel rătăcit dormea'ntr'o grotă rece

ascunsă printre țancuri. El însuși se
pierduse
de sine pe toți vecii. Nădejdea regăsirii
el o uitase încă de mii de ani în urmă.
N'avea nici gînd nici știre de să fi fost
născut, de
clipa luminării. În miezul nopții oarbe:
„Și iarăși nou și tînăr voi răsări în zori,
de cîte ori, de cîte ori”

Din hăurile morții se auzi un tunet
năprasnic, însuși
Pămîntul se surpase. Pierdute continente
reizvorau la viață; arhanghelii și zeii
gîndeau la omul nostru, cel amorțit în
grotă,
la calea sa cea lungă și fără de speranță.
Visul
îi reveni din ceață: "... voi răsări în
zori..."

O, glorie celestă! Din goarnele sublime
arhanghelii luminii vesteau venirea zilei.
Un mic bondar și 'ntinse-o aripioară,
cea udă, plină încă și grea de darul nopții,
de darul darului din cer, de rouă. Ființa-i
era în sînul unei imense flori, petale
de aur, de rouă și purpură, acestea-i
formaseră lăcașul în noaptea ce trecuse.
Pîrîul consacrat curgea mereu spre valea
în care mii de duhuri se deșteptau la viață.
Cerul
ilumina un munte sever și falnic, asemeni
unui tată
care veghează'n noapte. Ființa
își luă sborul, și mii de flori așteaptă
cu miere în petale, la rodnică trudire.

Bujorii morții

Îmbujorată, urnindu-se greu pe cărare
înăbușită'n parfumul bujorilor grei

(cărarea aceea îngustă, pe care
am pietruit'o'mpreună cu tatăl meu mort)

cu rochia lungă udată de roua
bujorilor albi

sau de repede ploaie spermatică a
dimineții

Îmbujorată (rozii bujori ai ftiziei iarăși
la modă)

ea se grăbește către masivul,
inertul, arhaicul

pat conjugal din odaia aceea, singura'n fond,
a meschinului turn

Știind că e moartă de mult, acum
o iubesc cu adevărat

(așa cum iubești
„cenușa din urne”)

Către Goethe

Acum spiritul meu se înalță
(erecție pînă la ceruri)

Tu, armăsarule,
care mai dulce ca Schiller ai scris versuri lirice,
venerînd-o pe Lotte,

și mai puternic decît Hölderlin,
cu Jupiter însuși la masă ai stat,
iar Venerei, străbuna lui Caesar,
nu i-ai fost displicut.

În fapt,
(căci la'nceput a fost fapta, spui tu,
nu Cuvîntul)
în fapt,

în ciuda sațiului și-a faimei,
împreună cu zeli cei mari te-ai apropiat
cu iubire
către Maria, Maică a lumii,
și astfel umanitatea din nou ai creat,

Pe Baucis și Philemon,
fără de milă,
nu i-ai cruțat.

Tu ai făcut planuri funeste, pentru
veacul de fier,
și multă durere lumii ai cășunat.
Pentru că viața ea însăși este durere
și înălțare.

În fapt,
în ciuda sațiului și-a faimei,
călcînd pe vechiul Protocol,
în ciuda pactului de sînge,
Doktor Faustus a fost mîntuit.

Publicăm aici, în semn de omagiu postum, o parte din
poemele Magistrului, găzduite, de-a lingul timpului, în
seria nouă a „Convorbirilor literare”.

Cezar IVĂNESCU

Madrigal
! în ochiul care te privea
Printesă,
acolo-aș vrea inima mea,
eresă!

!zadarnic sufăr și zadar
tot sînger,
vîrtej de timp întoarce-m-ar
în înger!

!și zilele întoarce-mi-ar
în gerul, în gerul exterminator
îngerul!

Liviu GEORGESCU

LUMI PARALELE

Bătrînul meu prieten a fost eliberat din Dachau
și s-a înrolat în Armata Roșie ca apoi să fie trimis în
Siberia în lagăr

I-am întîlnit cînd m-am prelins prin Cortina de Fier
amîndoi înotînd prin fluviul de sînge plin de cadavrele
celor dinainte

neștiind că apele fuseseră deturnate în camerele de tortură
ne-am ascuns în valize în tavanul dublu al trenului în
stomacul cîinilor

în roțile ruginite avortîndu-ne în Ungaria în timp ce
Austria

ne făcea cu mîna dincolo de zăpezi

am fost în infern unde placenta lumii se transformă în
uitare

și ghilotinele aruncă la cîini capetele tăiate

am fost exilat în propriile gînduri în propriile cuvinte

în propriul întuneric și blestem

în corpul cu șiretenii murdare și celulele grase
încăpățînate

chiar și visul devenise pivnița sucurilor fermentate

trăiam în exil în propria țară în propria istorie în
propria mamă

puteam zări cerul de după gratii părea mult mai senin
deși fierbeam

într-un butoi de catran înghețam în cutii de beton
clădiri de gheață

cuști pentru urșii polari

după eliberare mi-am întîlnit prietenul pe zidul
Berlinului I-am doborât

din direcții opuse ne-am îmbrățișat și am sărbătorit
libertatea

ne-am întîlnit pe tancurile revoluției romîne o farsă

adevărata libertate era în noi în iluziile noastre

ne-am îmbrățișat și am cîntat cîntece vechi

de atunci am fost martorii invaziei conchistadore

și piramelor de cranii aztece

martorii extincției de bizoni teritoriile divizate

migrațiile și colonizările inverse războaiele civile
lagărele

revoluțiile și contrarevoluțiile bombele atomice accel-
erarea particulelor

în ciclotroane și pe străzi în casele noastre în
intimitatea noastră

trăind în lumi paralele poți să surprinzi curbura spațiului
 și încetinirea timpului auzi sfredelul florii în ram
 pentru cei care nu au fost în exil lumea pare mai mică

EXIL ALB

Ca Ovidiu în delte de vertij în acele zăpezi barbare
 unde a trebuit să fie exilat în ținutul neumblat și-a găsit
 cuvintele

rătăcind prin puterea jderului cu strălucirea
 indifferenței solare

latina a înflorit cuvinte neuzite
 norii au venit cu otravă din ciuturi cu mîl au venit cu
 arcuri de foc

din purul inspiratul neclintitul sînge al aceluia popor
 dulce exil în jgheab de cucută prin nisipul stîrmit
 legiunile romane în deșertul nopții
 a murit în acea pustietate a durerii ascultînd răge-
 tul fiarelor

Ca Ovidiu în disperarea ajunsă la mal întinzîndu-și
 privirea rănită

dincolo de limitele mucegăite ale mării
 ca el la umbra unui samovar visez un pîlc de
 libelule în arșițe

tropicale un fir imaginar în aburii ceaiului
 ridicîndu-se –

somn de pe lucruri
 se aude un sunet același lovește bordura zidul
 mereu același

prin coaja uscată a copacilor
 fără ecou
 aud recviemul zăpezii și poștalioanele de duminică
 spre siberiei de plîns

simt cum cineva îmi sîngerează în creier poate un
 muribund

sau o constelație pe cale de dispariție
 sau cineva creează mintea prinsă într-o pată
 și urmele se pierd minerală absență liniștea e plină
 de absențe

totul se învălmășește alipiri și respingeri fără parfum
 goliciunea ta nu îmi mai spune nimic prinsă în cimen-
 tul glandelor

noaptea e un timpan fără amplificare
 frumusețe și iubire înveșmîntate în durere

și vine taxiul să mă ducă spre nord cînd visez la
 limuzinele din sud

adorm dezbrăcat pe pămînt între noapte și zi
 singurele invenții divine care mai sînt

George L. NIMIGEANU

Măști efemere

Poate că vorbele dau foc pădurilor
 prin care trecem,
 umbrele noastre fosforescente aruncîndu-le
 zilnic, de cealaltă parte a timpului.

Poate că, pe chipurile noastre, cineva
 înlocuiește măștile de lut ale zilei de ieri,
 cu măștile de lut ale zilei de mîine...

Azi, va crăpa și lutul acestor clipe, din loc
 în loc; vor cădea bucăți, ca niște stropi
 de viață fierbinte, pe indifferența lustruită
 a lucrurilor, cărora viață din viața noastră
 le-am dat.

În oglinda unor întrebări străine, cîndva,
 ne vom căuta; parcă în ochii sticloși
 ai unor fîntîni.

Ne vom privi în cei din jur, dar, străini
 de noi înșine, nu ne vom vedea și nici
 nu vom înțelege de ce vorbele noastre
 sună ca niște ecouri.

Ușile, ușile

Lung șir de uși de taină, de plecare,
 fără întoarcere, într-o nocturnă stare de somn
 și fără îndurare,
 mă dijmuipe pe-ascuns, încît eroare
 chiar realitatea este un tunel, prin care
 umblu și orb și surd, chiar și rebel,
 cercînd cu o speranță să-mi înșel
 sufletul – rob unui potrivnic țel...

Lung șir de uși – cuvintele – lung șir
 și lucrurile, cerul – coviltir vieții, căreia
 firul i-l deșir, storcînd, din floarea ei amară,
 mir de pus pe răni, întru tămăduire de îndoială
 și de rătăcire, umblînd prin bezne flacăra subțire,
 prin moarte parcă, parcă prin iubire...

printr-un tunel de uși lăsate zestre,
 alcătuiind un zid fără ferestre, zid nevăzut
 cu-nflorituri rupestre, de care-n vis, cumva,
 dacă-ți dai seama, afli că tu, în tine, îți ești
 vama, că viața clipei aurește rama unei povești
 secrete și că teama, prin care ne mutăm către
 cei duși, e lumînarea care fumegă-n cei puși
 tainelor lumii, veghetori la uși...

Andrei ZANCA

Nu cunosc mulți poeți de azi pe care pot să-i mai citesc după ce l-am citit pe Andrei Zanca. Nu înțeleg de ce criticii noștri tac înaintea unei astfel de poezii ce conține edenul. Păcatul meu este că nu sînt peste tot în locul lor, nu pot să fiu, nu știu să fiu, pentru a aduce pe lume o critică superbă, precum aceea a lui Gheorghe Grigurcu, la adresa acestor poeme de un atît de suprafiresc firesc.

Să fie democrația asta a noastră (și cînd spun a noastră mă gîndesc la toți europenii) generatoare de superficialitate și nerozie, precum dictaturile, încît să-și petreacă venirea pe lume bătînd mătănii la altarul infantilismului? Ei bine, cred că așa este. Europa uită că a avut un spirit, că a fost chiar acest spirit – androginul înțelepciunii – și de curînd poate, uitînd de spirit, își va uita carnea într-o groapă.

Și totuși, că poeți de soiul lui Andrei Zanca mai fac „umbră pămîntului” în clipa asta adversă, sortită nimicului și nimiciei, înseamnă că ni se dă încă un semn de sus, un semn prin care Divinul nu vrea ca omul să piară, nu vrea ca spiritul și carnea omului să se oprească din facere pe acest pămînt ce ne frige tălpile cu vechimea canticului său. Iată, avem cu noi inima, iar ea deține puterile, și din zi pînă în noapte bate după: „La început era Cuvîntul și Cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvîntul”.

El nu a fost dăruit oricui. Ci oamenilor, și numai lor, din stirpea lui Andrei Zanca.

Miron KIROPOL

NIMIC ȘI NIMENI

mai aproape, răstignit
în pulsul unei păsări
abandonînd un teritoriu al deplîngerii

în vîntul de iarnă
fiecare clipă
o cruce a unei răsufări din urmă

deschid ușa și-n prag
mă întîmpină
tăcerea

ȘI-ABIA ÎNAINȚA

prin arșița verii pe bulevard, trăsura funerară.
așezată lîngă sicriu o bătrînă
alunga cu o creangă muștele

și treceau așa,
închiși în lumea lor
pe lîngă etaje cimentate, bănci cu scîlpăt aurit

în vîjîitul automobilelor, taxiurilor, prins
în stop-cadrul zorilor
convoiul funebru în tropotul

doar bănuit al copitelor, și nimeni
nimeni în urmă și treceau
treceau așa, scoși din vreme

adăpostiți în timpul lor
sub scutul
morții

NINGE

ninge, cum ai traversa
o reculegere, casele, străzile
zidurile, catedrala, există
în oprirea cufundată din jur
nu mai ești
același, tîrziu.

doar urmele cîinelui înspre poarta
crăpată, ninsoarea
sombată de acalmie
în pîlpîitul
felinarelor

SĂPTĂMÎNA CU O MIE DE NOPȚI (I)

Dumitru Radu POPESCU

Actul III

George: Vezi, viața mea a început aici, în Deltă, și după ce-a bătătorit întreaga lumea, se va sfîrși pe acest mal al Dunării, lipsit de nume... Cîteva case răzlețe, nici măcar o biserică... Acuma, preotul și-a făcut parcă o biserică și umblă cu ea pe ape, spovedește, cunună... (se aude motorul bărcii). O biserică plutitoare, cu motor!... O fi o nouă Arcă a lui Noe, o fi o cetate a creștinătății, o fi Noul Ierusalim?... (se prinde cu mîna de bărbie) Mă doar, măseaua de minte!

Emilia: Scoate-o!

George: Nu e nici un dințar prin împrejurimi!

Emilia: Ți-o extrag cu cleștele de spart alune!

George: Mă doare așa de tare că stau cu ochii beliți, de parcă cineva mi-ar fi smuls pleoapele!

Emilia: În revoluții le-au smuls și pleoapele!...

George: În care dintre ele?

Emilia: În toate!... (ea vine cu cleștele luat din bucătărie) Ți-a trecut!

George: (surîde) Cea mai mare revoluție – cosmică, aș putea zice! – care ne-a lăsat pînă azi cu ochii cășcați și cu gura strîmbă, s-a petrecut în 1605, cînd englezul a scris *Macbeth*, iar spaniolul, *Don Quijote*, unul vorbindu-ne despre nebunia răului, altul despre nebunia binelui... (îi arată un ziar) Citește!

Emilia: Și matale cine ești?... Sau care... dintre ei?... Știu că ești nebun după icre de pește!... Gloria Voastră a sosit înaintea Alteței Voastre, Sire! (George se așează pe canapea și încearcă să-și dea jos pantofii) Sciatica!

George: (care nu se prea poate îndoi de șale) Reuma! Trage-mi cizmele, soldat, ce mai aștepti? (Emilia îi dă jos pantofii) Mulțumesc.

Emilia: Acuma o să-mi poruncești să-ți dau jos și pantalonii!

George: Mi-e cald!... V-ați boierit, slugilor... Pe vremuri, cînd intrai într-un han, imediat erai dezbrăcat pînă la piele...

Emilia: (i-a tras jos pantalonii) Să vă trag și izmenele?...

George: Nu! Mă simt bine în indispensabili! (se plim-

bă prin cameră). Toate femeile, cînd mă văd în izmene, cască gura! De ce? Fiindcă bărbaii, astăzi, nu mai poartă izmene, dobitocii! Află de la mine că astăzi, eu, George, dacă-aș întîlni o femeie în șalvari, și alta în bikini, m-aș topi după!... (ușa de la intrare scîrțîie) Tatiana, iubita mea, intră!... (se ridică de pe scaun și pleacă spre ușă) Draga mea, te pup! Așa-i că-mi stă bine în indispensabili? (de afară o voce amuzată: „Splendid!”) Tu mai păstrezi șalvari pe care ți i-am adus de la Istanbul? (deschide larg ușa de la stînga) Ador Turcia! Imperiul Otoman! Ce haremuri! Ce dulciuri delicioase!... (a dispărut în curte) Hî... Baclavale, sarailf!... Ce pipe, ce pipițe! Ce narghilele, ce cafele, ce culmi ale civilizației sexuale orientale! O, ce timpuri de glorie, cînd femeia era sclavă și bărbatul avea timp să mediteze!... Poftim, intră!... (în prag apare Raj)

Emilia: (lui Raj) Credeam că ești... tanti!... Dorești ceva răcoritor, un pahar cu cvas, un pahar cu cumîs?

Raj: O bere!

Emilia: Să-l fi auzit pe domnul George cu ce repertoriu îngenunchea damele occidentului: cu Shakespeare, Cervantes!... (lui George) Noi, fetele de azi, sîntem adeptele revoluției sexuale!

George: Nu există revoluții sexuale! Decît pentru incult! Tot ce-a fost, încă n-a fost întrecut! Din contră, regresăm, regresăm!... Mă pricep, ani de zile am studiat problema involuției experiențelor sexuale! Acum totul este simplificat, oșențializat: încalecă și, vorba aia, descalecă și du-te! Nu e normal! (Emiliei) O cană... Cumîs! Lapte de iapă, dragă! Ani de zile, pe toate meridianele am studiat mitologiile creației și procreației! Sînt doctor honoris... clausa la mai multe universități particulare!

Emilia: Bordeluri!

George: Draga mea, eu sînt apostolul libertății femeii... Al descătușării sexuale! Peste tot am fost primit ca un...

Emilia: ... rege!

George: Ca un sultan! (se amuză) Suliman. Pașa! Cvas? (bea) Cumîs – băutură preparată din lapte fer-

mentat de iapă! Cvas? Băutură acrișoare, răcoritoare, fructe fermentate, sau din pîine, malt... Ce spuneam?

Raj: (bînd cvas) Nu știu!...

George: (se bate cu mîna pe frunte) Trebuia să fac o precizare despre sclavie... Da, abolirea sclaviei, în Grecia antică, a fost o catastrofă! Mii de oameni – 20.000 de filosofi, după unele statistici, cetățeni care zilnic dezbăteau în piață varii probleme economice, sociale, mistice, care vorbeau despre libertate, cer, foc, apă, pămînt, aer... au fost spulberați! După ce sclavii n-au mai muncit pentru acești filosofi din piață – bieții cetățeni liberi ai antichității au fost obligați să muncească, să culeagă măsline, să pescuiască!... Oribil! Sclavia, pierind, a întîrziat – ba mai mult, a stopat! – progresele gîndirii! Abolirea sclaviei a fost o pacoste!... Priviți, a apărut curcubeul!

Emilia: Dumnezeu e cu noi!

George: Ce splendoare! (se închină) Doamne, dă să fie bine și peste noi! Doamne, mă închin în fața curcubeului tău, ajută-ne să ne iubim!... (lui Raj) Văd că te-ai luminat la față!

Raj: M-au anunțat, mai înainte, prin fax, că mi-am luat examenul de capacitate! Era ultimul examen de care mai aveam nevoie, ca să am toate studiile!... Întîi mi-am luat diploma... la facultatea de drept, unde sînt înscriși și Alexandra și Adrian Mutu! Apoi mi-am luat bacalauratul... Cele mai mari greutăți le-am avut la capacitate! Ne-a dat *Baltagul*, cu Vitoria Lipan, care este un Hamlet feminin... Profesorul care mi-a făcut lucrarea, ca să arate că nu stăpînesc materia de nota zece, a scris diverse tîmpenii!... Ba că Vitoria era o bună gospodină, care gătea pentru copiii ei, ba că era bătută și violată după ce soțul ei venea de la cîrciumă, ba că semăna cu heroina lui Sofocle, ba că soțul ei a fost ucis de Geo Bogza!... Fac mîine o petrecere de pomină!... Veniți?

George: Cum să nu?! În viața mea nu am refuzat niciodată vreo invitație la petreceri!... O s-o luăm și pe Tatiana!... Acuma, du-te, că vreau să mă culc, sînt obosit!... (Emiliei) Nu te duci să-l ajuți să pregătească niște cvas pentru petrecere?

Raj: Nu, mulțumesc, eu nu vă servesc decît cu vin!... (a ieșit)

Emilia: L-ai dat afară! (George cascadează) Ești obosit?! (se uită pe fereastra din dreapta) Vine mortul!... Ascunde-te în dormitor!... (aproape îl împinge, cu forța, pe George, în dormitor) Domnule!...

Patrel: (de afară) Patrel! N-a sosit încă?!...

Emilia: Nu, nu... Ce mai faceți?

Patrel: Am venit să-mi iau pușca...

Emilia: (scoate pușca de sub canapea) Imediat!... V-o dau pe fereastră!... Doriți un cvas? Nu?! (cu pușca în dreptul ferestrei) De ce mă privești așa de?!...

Patrel: Cum?! Lacom?! Nu! Te privesc cu un soi de milă!... Tu crezi că... principiul care distruge istoria este politica! Fals! Și azi, fără războaiele din Iugoslavia, Afganistan, Irak, viața ar fi plicticoasă!... Și-am trăi terorizați de cei slabi! (pauză scurtă) Totul e să nu iubești pe nimeni, duduie! Asta e religia pe care o propovăduiesc... Ce-i prostia aia... să iubești pe dușmanul tău, să-l ierți, iar de-ți dă o labă, să-i întinzi obrazul... să te cîrpească din nou?!...

Emilia: Nu-l iubești nici pe binefăcătorul tău?... Cel care te-a ucis, ca să te naști din nou?!...

Patrel: Cine crede în generali, de generali va fi cășăpit!... Cine crede în popor, de popor va fi trădat!... Iulius Cezar!...

Emilia: Poftim pușca!... (îi dă pușca pe fereastră)

Patrel: Slăvitul Cezar a crezut în prieteni, în?... S-a înșelat! Un naiv! Credea că dacă visase că va fi zeu, nu va fi trădat! Fraier! A fost înțepat cu 23 de lovituri de cuțit!...

Emilia: Prietenia, dragostea... sînt pentru fraieri! La revedere!

Patrel: Nu mă grăbesc! De ce nu există regimuri totalitare? Pentru că statele moderne au aruncat la coș valorile morale... Virtutea, care ar trebui să fie la baza democrației, a fost înlocuită cu civilizația... Astăzi amenințarea vine din partea statelor care nu împărtășesc valorile democrației americane... Scurt pe doi! Trebuie distruse aceste regimuri, ... pentru a întări securitatea Statelor Unite și a păcii... Disparația unui stat este o plăcere pentru altul, care se poate ridica economic pe ruinele celui alt... Dacă n-ai petrol, de ce să-l cumperi de la altcineva, care are prea mult și nu știe cum să-l folosească?... Te dezgustă felul meu de a vorbi?

Emilia: Eu sînt o bucătăreasă, nene. Pur și simplu ești... ești neinteligibil!... Pentru mine! Prefer escrocii, domnule Patrel. Și iubesc chiar... chiar morile de vînt din Spania, pe care nu le-am văzut niciodată! Și... deși nu pricep cum de crește tîlful cu capul nu spre cer, ci spre pămînt, uneori aș vrea și eu să trăiesc precum un tîlv, cu capul spre pămînt...

Patrel: Și cu cracii în aer?!... Scuză-mă, ești neinteligibilă! Pentru mine!

Emilia: Totuși, Trotuș, n-ai vrea să mă vezi cu poalele în sus?... De ce nu faci o baie? Sper că nu porți chiloți pe căldura asta!... Pe-ai mei i-am aruncat mai înainte... Să nu se împiedice cineva de ei!... (Patrel a dispărut) S-a cărat!

George: (revenind din dormitor) Chiar i-ai aruncat?!... Mă tem că n-o să fiu la înălțimea așteptărilor tale!

Emilia: Dacă te bubuie boul ăsta?... Ca să arate că atunci nu l-ai împușcat! Vrea să arate că există, că

trăiește!... Aștia îl mai consideră mort? Trebuie, la noul proces, să se convingă că s-au înșelat!... Sau e ținut?

George: Crezi că de asta mă caută? Și dacă-i dau una la moacă?

Emilia: Ai fi a doua oară condamnat, pentru același mort! Dar dacă acum ar spune că ai ucis pe altul?... Sau n-ai omorât pe nimeni?

Patrel: (de afară) Dudaie, îmi dai un pahar cu apă?... Mi s-a părut că vorbești cu cineva!...

Emilia: (dintr-o sticlă scoasă de la frigider pune apă într-un pahar) Vorbeam singură! Ziceam că dacă ai fi omorât din nou, cum te-ar declara?... Nicicum?... Ai rămîne un fel de legendă? Cazul tău va fi uitat repede... Probabil, căci e destul de ușor să confunzi vraja unei legende cu vraja unei realități... Din confuzie – hop în adevăr, de la care nu mai este decît un pas spre adevărul ce-ți convine... (pauză scurtă) A plecat! (lui George) Ești trist?

George: Sînt, că nu pot să mor! Am umblat prin tot felul de țări, doar-doar m-oi întîlni cu moarcea! Aș! Nu mă băga în seamă! Nu eram interesant pentru ea! Mă uitase! Un fleac de om, acolo!... Am ajuns și pe la neînfricații laponi, care nu știu ce-i căldura!... Așa că nu-i duc dorul, cum îi ducem noi dorul căldurii, iarna!...

Emilia: Unii umblă după viață fără de moarte, după elixirul vieții!... Clonări, chestii!... Iar matale, he, he, o căutai pe hîda lumii! Nu cred!

George: Dragă, m-a apucat un dor de moarte, mamă-mamă, cînd am intrat în templele din Tibet! Moartea – nicăieri! Mi-am zis că mă pricopsesc și eu, cîndva, cu o reîncarnare măcar, să ajung și eu mîine-poimîine – măcar cîine! Nimic! În India, alt nimic! Mereu eram sănătos tun și-mi ieșea în cale o duduiță faină – de să iei foc după ea, nu alta!

Emilia: Și luai foc!

George: Da, dacă moartea nu mă iubea! Pînă și la boșimani am dat de-o boșimană!... Acolo era prea mult spațiu vital, prea multă libertate! Ca la eschimoși! Și ce să fac cu atîta spațiu?

Emilia: L-ai împărțit cu boșimana

George: Nu lua boșimani în rîs! Au niște simțuri misterioase... Simțul tactil!...

Emilia: Te pipăie și descoperă unde-ți stă pitit geniul vieții!

George: Mai mult!... Ei doar pășind peste... pămînturi... descoperă unde, în adîncuri, este apă!... Sau dacă cineva își pierde niscaiva animale...

Emilia: Boșimanul, cu simțurile lui misterioase, le descoperă unde se află!...

George: Dar misterul cel mare, oamne, se află în tine însuși! Uneori nu-l descoperi! Alteori, cînd ești tînăr, ești uluit, descoperindu-l! Tu te descoperi acumă –

rîzînd de mine! – cît de senzuală ești, dornică de...

Emilia: De ce?!

George: De muzică... (cîntă) „Zaraza, dă-te jos din corcoduș”... Și de dans! Tangou! (dansează cu ea, ușor șarjat, ca un sudamerican frenetic) Din Argentina nu-mi aduc aminte decît de iernile ei – ca niște stafii! (o strînge mai la piept șarjînd) La sudamericieni poți dormi iarna fără foc în sobă!

Emilia: De ce-ai șters-o din Argentina?

George: Devenisem prea puternic! Pentru baletistele albe de la un bar devenisem un fel de tortură! Se băteau pe mine! Noaptea! Ajunsesem să le cunosc toate secretele dansurilor... Le citeam în burice! Eram fericit că le știam îndrăgostite de universul meu hormonal!

Emilia: Și-ai fugit de fericire! Și-ai venit s-o întîlnești pe Zaraza cea cu părul albit...

George: Nu rîde de bătrînețe, căci poate și tu vei îmbătrîni!

Emilia: Bine... Dar ce înțelegi prin universul tău?... Mădularele?

George: Evident, aici încep și la ce te-ai gîndit tu, și universul meu spiritual! Le ghiceam în palme – de le puneam pe spate! Rămîneau uluite! Le spuneam, pe ore, cum o să arate viitorul lor din nopțile următoare! Ce vremuri! Sîngele meu era barbar!... Și nu făcea nici o deosebire între neamuri, rase, religii!... Și abuzam, uneori cu destulă oroare, de bucurii nepermise!

Emilia: Erai un destrăbălat valah!

George: Un sfînt, duduie, că nu cu gînd rău mă apropiam de vreo persoană de sex opus!

Emilia: Căutai, pe meridianele lumii, tinerețea fără bătrînețe!... Nu! Dumneata căutai moartea! Sau îl căutai pe Dumnezeu? De ce taci?

George: Scuză-mă, ai început să spui prostioare! Numi plac individele care încearcă să mă descoase fără să-mi ofere nimic, decît vorbe, vorbe, vorbe!... (se depărtează de ea. Oprește patefonul) Crezi că rostul meu în viață a fost să dobor manechinele întîlnite în cale, ca pe niște popice! Femeile au suflute, nu sînt niște mături cu fustă, ce dracu! Ele, dacă vrei să afli, dincolo de materialitatea lor inoxidabilă, conțin un duh în delir, care este chiar timpul, pricepi?... Au o dimensiune delirantă și afrodisiacă!

Emilia: Femeile!

George: N-ai simțit niciodată în tine acest mister?

Emilia: Ajută-mă să-l decopăr, sire! Timpul meu, pînă acumă, a fost destul de creștin... Tu ți-ai mînat tinerețile în tot felul de războaie dulci, din Tibet pînă în Argentina, de la eschimoase, la boșimance!...

George: Mulțumesc pentru complimente! (intră în bucătărie)

Emilia: Un flecar!

PROZĂ SCURTĂ

Aurel ȘTEFANACHI

CIZME DIN PIELE DE VITĂ

... dumneata sigur ești din Costuleni. Nu am nici o îndoială. Ca să nu te superi pot să-ți amintesc unele evidente – treci zilnic peste podul din apropierea bufetului situat mai în față și în lateral colț cu bucata de casă a țiganului Cacă-Lut? Într-un anume fel, da. Totodată pot să-ți menționez că podul a fost construit în timp de doi ani sub conducerea unui tip care a făcut mult amor cu o învățătoare despre care nimeni nu știa de unde a venit în Costuleni – ce se mai poate adăuga este faptul că mai toți bărbații din Costuleni o visau. Eu, care sînt din Covasna, era să pățesc și eu același lucru. Femeia era frumoasă și cu draci. Motiv pentru care inginerul podului a prelungit finalizarea execuției podului nepermis de mult. Ordinea firească a restabilit-o, puțin mai târziu, ... partidul. Inginerul, pentru sfidarea graficului de execuție a podului a fost închis, iar femeia a fost detașată în deltă. Fie... Pot să-ți mai spun că bufetul însemna o singură încăpere cu o tejghea veche, că pardoseala era din lemn dat cu motorină și că ultimul gestionar al bufetului a fost găsit mort în Jijia. Fie... Totuși cele mie spuse și amintite nu cred să aibă mare importanță, mai ales că eu nu am de gînd să nu recunosc că nu sînt din Costuleni. Așa... După 1989 bufetul a fost revendicat, dărîmat și... locul a rămas în paragină. Că recunoști sau nu, pentru mine nu contează. Dumneata sigur ești din Costuleni. Totuși ca argumentele să fie pline de adevăr, pot să-ți mai spun că țiganul Cacă-Lut a avut zece copii, iar una dintre fete s-a măritat la Iași cu un judecător. De asemenea, motorul de la Căminul Cultural se află la mine – în învălmășeala revoluției l-am furat, era ascuns sub masa primarului... poza cu învățătoarea pe care ai fotografiat-o de sub bancă în timp ce-și căuta chiloții tot la mine se află... Dumneata sigur ești din Costuleni...

ROTOCOALE DE TRACTOR

Flotea purta pe cap tot timpul o margine de țol roșu, amplificată din loc în loc cu poarta raiului. Era într-un fel fistichiu și abject. Duminica, aproape de fiecare dată cînd se întorcea de la biserică – era dascăl – glonț se oprea la femeia lui Cotruț, un bărbat bicisnic și aiurea, un Vendereu. Deloc nu era mișcat de femeia lui bătrînă care știa totul. Cum sosea Flotea, niciodată fără colivă și colaci, toți copiii lui Cotruț plecau care încotro, ... și așa timp de o oră Flotea o îmbulina pe Elvira care rămînea mîndră și grea. Așa s-au născut primii cinci copii ai lui Vendereu. El, Vendereu, la rîndul lui era mîndru că un cadru de la biserică, duminică de duminică, se odihnește la el în casă. Cînd Arcadie, milițianul, s-a autosesizat în vederea cazului Flotea cu femeia lui Vendereu, Vendereu însuși a mers la postul de miliție și l-a reclamat pe milițian pentru ultraj și defăimare familială. La aflarea situației milițianul a apucat-o pe cîmp și nu s-a mai întors. A doua zi după reclamație, Flotea l-a chemat la gard pe Cotruț și, ... față lîngă față au tocmît o adevărată strategie. Că ceva s-a lămurit rămîne de netăgăduit. Cam după două ore, Flotea, împreună cu prietenul său Vasile s-au urcat în mașină și au pornit spre Iași. Mașina era un bun ascuns al celor doi. Unele voci au avansat ideea că mașina ar fi fost cumpărată de chiar amanta lui Vasile, o evreică din Iași, îndrăgostită de Vasile. Nici pînă astăzi nu s-a clarificat misterul cu mașina. Cert este că Flotea, după convorbirea față lîngă față avută cu Vendereu, și mai ales după plecarea la Iași, cu mașina, s-a făcut de negăsit și de neuzit. Singurul care ar fi putut lămuri situația ulterioară a lui Flotea era Vasile, dar, în timpul șederii sale de cîteva zile în Iași, a fost arestat pe motiv că a avut strînse legături cu legionarii. Natalia, nevasta lui Vasile, în declarația de la Parchet, a susținut că Vasile niciodată nu a fost legionar. Însă, nu asta l-a salvat pe Vasile de la o condamnare pe

viață la muncă silnică, la Canal, ci declarația frumoasei sale amante evreice, care pe tot parcursul anchetei a căutat să-l asigure pe Vasile că nu are nici o legătură cu șeful poliției...

APROAPE IDENTIC

Pentru atitudinea total iresponsabilă manifestată față de obiectivul avut în pază, propun desfacerea contractului de muncă – excluderea din partid. Înfiat pînă peste poate, directorul, fără a lua în considerare nici o explicație a celui învinuit, urla în stînga și în dreapta... Propun ca desfacerea contractului de muncă să fie făcută cu articolul cel mai dur din lege, cu articolul „I”. Ca înmărmurit, Grigore, în mintea lui simplă de lucrător de pază, de altfel exemplar, nu reușea să deslușească furia directorului. În instituție au fost cazuri disciplinare cu adevărat grele, de la violuri la furturi de mașini, de la lipsit de la serviciu cîte zece zile, pînă la a fi surprinși medicii stagieri de femeia de serviciu făcînd sex chiar sub portretul secretarului de partid. De fiecare dată s-a găsit o sancțiune umană. Grigore, acum nu părea a-l mai interesa sancțiunea, ci doar dorea să-și expună motivul pentru care a lipsit ieri de la punctul de pază. Acuzațiile aduse i se păreau nu numai nedrepte dar și deplasate. În fond ce a făcut? A lipsit o singură zi de la serviciu în peste 30 de ani de muncă! În toate analizele sale cetățenești ieșea că i s-a făcut o mare nedreptate. Părerea lui Grigore despre director era una de mare respect. Ajunsese să-l divinizeze. Îl credea atît de altfel față de restul lumii, încît se întreba dacă el, directorul, merge la WC, sau dacă în pat cu doamna doctor stă doar lipit de pat și doarme – sau... aici Grigore s-a îmbărbătat... Bietul om, dar dacă el... este mai slab ca mine... și la vederea doamnei doctor goală se moaie și cade, și rupe perdelele, masa, ușa... ajunge de se cutremură tot blocul, refuză mîncare și timp de o zi, două, o rupe în măciuci pe doamna doctor!? Grigore simțind că exagerează, începe să plîngă. Își smulge fața și... se retrage în partea cealaltă a ușii directorului, ca nu cumva să fie văzut... și plin de rușine către sine... sînt un timpit. Cum pot să gîndesc așa ceva? A avut dreptate vărul meu Chilibuță atunci cînd m-a taxat ca fiind un om fără Dumnezeu... Uf!... Măcinat de situație, Grigore spunea așa, aiurea... Oricum pînă la pensie mai am vreo 12 ani... Brusc, față în față s-a trezit cu directorul. Să nu te mai văd... Ești un escroc... Escroc? În

fond lumea e mică și plină de ticăloșie. În instituție, cazul lui Grigore a trecut ca o enigmă. Nimeni, absolut nimeni nu l-a înțeles. Nu mare i-a fost mirarea lui Grigore, trecuse suficientă vreme, cînd chiar în ajun de Crăciun în plină piață, la rînd la brazi, l-a întîlnit pe director. Să trăiți, domnule director... Eu nu vă port pică... Grigore, am fost un timpit, am fost un om fără inimă și minte. Uite cum am ajuns! Sînt o epavă... Și asta numai din cauza femeii... Sînt un nimic... Am întîrziat numai două ore, înțelegi, două ore... Era proaspătă și nebună... Nu-mi pare rău... Grigore, lasă-mă să te îmbrățîșez!

AURICA PRIVIND ÎN ZARE

Să nu cumva să afle cineva. Vreau să cred că de la un elev premiant cum ești și ai fost an de an, pot să mă aștept la încredere și multă prețuire. Eu sînt în general o fată cuminte, nu dau buzna, nu mă împing în orice încercătură. Anul trecut, în timp ce întindeam rufe la uscat, în vie, în grădină, era vară, în luna iulie, în plină amiază, capotul rozaliu s-a descheiat în față la primii doi nasturi de jos în sus, încît luat de vînt, din cînd în cînd, mă făcea să cred că, în zarea întinsă, toate se aprind. Și ușor aplecată în față, la foșnetul aproape cărnos al frunzelor de vie și al razelor soarelui, am sesizat cum încet, încet, din plăcere și milă vietățile veneau cît mai aproape. Pentru că deschiderea de jos a capotului, pînă la al doilea nasture, grație vîntului, era fierbinte... e greu să spun totul... O parte a capotului fiind udă, la atingerea piciorului gol, mai sus de genunchi, îmi amintea ziua în care tu, repede, venit de la școală, în fugă prin grădină, ți-au căzut pantalonii... Fixă pe tine am scăpat ligheanul, și ca să nu fiu socotită neghioabă, m-am închis în casă și numai către seară am ieșit din nou în grădină. De data asta, la colțul gardului, prins cu șuruburi din fier, te-am văzut ca acum, în palme cu fața Melaniei... Să nu crezi altceva... Eu am privit și m-am aplecat și mai tare peste rufele ude... de data asta pe vîrfuri întinsă la maxim, fără să-mi pișe sîinii în cîrligele pentru rufe, înțelegeam cum se prefăce susurul cu pofta... iar mlădița de viță de vie, fin strecurată de-a lungul pielii pieptului, pînă sub bărbie – mă făcea să cred că îngerii sînt mici-mititei și... au burtă. Să nu cumva să afle cineva.

(Din volumul *Curcubeul din hol*, în curs de apariție)

PRIVIREA CE NU TRECE DE ÎNVELIȘUL FRAGIL. „EXERCIȚII” IMPUSE

Vasile IANCU

„... Îți amintești? Era într-un sfârșit de octombrie, satul, învăluit în haloul acelei toamne în agonie, mergeam prin peticul de vie, o imensă vatră de jărat în bătaia soarelui crepuscular, brumele timpurii ale nordului pîrjoliseră frunzele. Mereu ni se prindeau de față funigei, aplecîndu-ne să mai ciugulim cîte o bobită de strugure rămasă după cules. La un moment dat ai zis că va fi toamnă lungă și blîndă. Știai tu, orășeanul burghez, lucrul acesta și-l spuneai parcă l-ai fi citit în stele ca un astrolog egiptean. N-am apucat să-mi îndulcesc sufletul cu mustul acelei toamne. Parcă aveam o presimțire că nu-i voi mai vedea pe ai mei. Cînd am ieșit, am găsit-o numai pe mama. Te-am invitat să mă însoțești. Nici acum nu știu de ce ai acceptat. Porniseși pe alt drum. A fost ultima noastră întîlnire amicală. Prietenia frățească se topise. Venisem anume din capitală, de la institut, să te caut. Făcusem un ocol pentru a te vedea. Îți dai seama? Tu intraseși deja în politichia locală, după ce combătuseși, în ziarul ce ți l-au încredințat noile autorități, dușmanii poporului, care acum erau și legionarii, și național-țărăniștii, și liberalii, și social-democrații tăi. Toți, la grămadă. Am fost foarte mîhnit de noua ta orientare. Ți-am și spus-o. Nu știam, cînd plecasem către tine, de această schimbare la față. Atunci, în redacție, mi-am dat seama că nu mai vorbesc cu prietenul de idei de odinioară. Voiam chiar să plec singur. Ai motivat că faci parte, în continuare, din social-democrații care luptaseră pentru unirea Transilvaniei și că pe ei îi reprezînți în comitetul regional al Frontului Național Democrat, că vei păstra conduita mentorilor tăi. Dar frontul acesta – se știe – era dominat, condus de comuniști. Care te-au înghițit, cum se zice, cu pene cu tot. Mai bine spus, te-ai lăsat înghițit. Întru-cîtva te înțeleg. Ai dorit, probabil, să fii pe val. Toți liderii formațiunii tale erau pescuiți unul cîte unul și apoi întemnițați, lichidați. Tu, peștișor mic, nu voiai să le împărtășești soarta. Mai ales că presiunea sovieticilor în Transilvania de nord era uriașă. Ei controlau totul. Erai foarte tînăr și nu acceptai să-ți rezezi șansele de supraviețuire. Alții au făcut-o. Nu e vorba de mine. Colaboratorul revistei „Cuget european”, cu poezii „infecate de naționalism șovin și de obscurantism religios”, cum aveau să scrie acuzații în rechizitoriu, cu articole în care apărea ființa națională, aflată în mare primejdie, a fost declarat trădător al poporului. Știi prea bine, satul meu, ca și orașelul tău, trăise coșmarul ocupației dictate la Viena. Ce

articole puteam să scriu? Mi-ai explicat, țin minte cu precizie, că toate compromisurile le-ai făcut – acei care le-ai făcut, să ne înțelegem – ca să-i îmblînziți pe ruși, care amenințau permanent cu ruperea Transilvaniei, abia întregită. Pe urmă, compromisurile au devenit ce-au devenit: un mod de viață. Iar tovarășii de drum neconvenabili au fost băgați la gherlă. Știi că am fost aproape un an „oaspetele” orașelului tău, care a devenit sinonim cu sinistru nume comun? De multe ori mă gîndeam la tine, cel de dincolo de ziduri. Și la destinul familiei tale burgheze. Firesc, nu? Chiar, ce s-a întîmplat cu afacerile familiei Gregorian? A participat și fiul Davit la naționalizarea lor? Dacă așa au stat lucrurile, atunci zelul tînărului Gregorian trebuia răsplătit cu fotolii mari. Am auzit de întîmplări din acestea. Frate trădîndu-și fratele, copii trădîndu-și părinții. Totul pentru salvarea pielii. De aceea ne aflăm aici, într-un moment de existență bolnavă, după părerea mea, fără putință de *vindecare în următorul secol*. Or, tu ai urcat, am înțeles, pînă la rangul unui Voitec de regiune. Prea puțin, prietene de odinioară. Nu le-ai inspirat destulă încredere tovarășilor, cu toate că ți-ai dat toată silința să te speli de trecutul compromișor. Mai ales că aveai origine burgheză, cu formațiune intelectuală, vai, Doamne, și filosofică. Dacă mă gîndesc bine, ai scăpat basma curată. Și cu statut onorabil. Recunosc, ai avut abilitatea – bătrînul meu a și mirosit atunci că „prietenul ăsta al tău e tare descurcăreț, dacă se bagă în politică, o să facă o bună carieră” – ai avut abilitatea să te smulgi la timp vîrtejului politic și să-ți construiești o poziție universitară. De așteptat, în marxism. Apropo, cum îi predai pe Kant, cu idealismul său transcendent, pe Schopenhauer, pentru care aveai o oarecare slăbiciune – sau a fost numai o mimare, numai snobism juvenil? – pe Fichte și pe alți filosofi, numiți otova și în deriziune, idealști? Le-ai găsit și idei premarxiste? Sau îi treci puțin, așa, ca să nu se spună că nu au existat, prin malaxorul gîndirii materialist-dialectice și apoi îi arunci la capitolul etc.? Mare chin și pe capul vostru. Sau mă înșel? Poate că, de la o vreme, nici nu vă mai faceți probleme cu filosofia ăștia idealști, cu metafizicienii... Probabil nu mai ești tulburat, cum îmi mărturiseai adesea, la selecta cafenea de lîngă Universitate, unde veneau și profesorii noștri, de psalmii poetului, din care recitai cu încîntare, aproape actoricească, nu-ți mai zici: „Vreau să te pipăi și să urlu «Este!»” Prezentul palpabil, măsurat în grade univer-

sitare – oare, și în altfel de grade? –, în vreo vilă de vacanță, în vreun automobil șic, în croaziere pe Mediterana și plimbări pe la piramide, în participări la congrese și conferințe, unde să se rostească și profesorul universitar doctor, șeful catedrei de marxism, ideologul colaborator al județului de partid, în vreo carte de interpretări, musai, în viziune neo-marxistă, acest prezent „Este”. Ești fericit: ai scăpat de îndoilele tinereții. Acum, ai doar certitudini. Când ar trebui să fie *invers*. Straniu ce se întâmplă cu unii oameni: aflați în libertate, adică în afara temnițelor, și-au pierdut libertatea de gândire; în vreme ce încarcerăți, mulți dintre ei, au ieșit cu mintea nealterată de dogme. Deși, acolo, între ziduri și în barăcile din mlaștini, toți torționarii, de la amărutul de paznic până la comandanți, se străduiau zi de zi să ne strivească gândul, iar mai târziu, când se apropia sorocul eliberării, ne îndobitoceau cu lozinci. Se înțelege, din broșuri marxist-leninist-staliniste, din cuvântările conducătorilor, toți geniali. Și, totuși, foarte puține creiere au putut fi spălate. Ba, mi se pare, efectul a fost contrariu. Fiecare împărțea cu ceilalți ce știe și puterea de înmagazinare a memoriei creștea, mintea căpăta o luciditate de cristal. Chiar dacă trupul era hrănit cu terci și schingiuit, pus la munci satanice. Așa se explică de ce nu numai intelectualii adevărați, dar și țărani deștepți, și muncitorii cu oleacă de carte au învățat pe de rost mii de versuri, pasaje întregi din cursurile unor cărțurari, profesori ad-hoc în pușcării. Tentativa draconică de a ne ucide gândirea, de a ne șterge memoria a suferit un eșec. Pentru că bestia reduce ființa la ceea ce vede ea: carne și oase. Privirea nu-i trece dincolo de acest înveliș fragil. Firește, capii vicleni, uneori și inteligenți, cu atât mai periculoși, știau că nu numai trupul trebuie chinuit. Dar, în fața caracterelor tari, le-a fost foarte greu, nu zic imposibil, să pătrundă în miezul rațiunii, în afundul sufletelor lor.

... Mai păstrezi în memorie clipele acelea calme petrecute în vie? Nefirești de liniștite pentru ce avea să urmeze în viața mea peste numai câteva zile. Poate ai uitat. Vei fi spus și atunci: O ieșire din cotidianul urban agitat cu un amic. Ai mei ne așteptau. Vorbisem la telefon cu tata, după o așteptare de două ceasuri la un oficiu de pe Brezoianu. Iar comunicarea a fost infernală, abia ne-am putut înțelege. Ca și cum oficiul comunal, de unde vorbea bătrînul meu, ar fi fost peste ocean. Pornirea de a-mi vizita părinții s-a ivit brusc, în vreme ce mă îndreptam către garsonieră. Ieșisem târziu de la institut, mă simțeam tot mai singur, pînă și iubita mea soție parcă se îndepărta de mine, din ziua cînd i-am spus că fusesem căutat de cineva de la Securitate. Și în atitudinea profesorului sesizam câteva schimbări de ton, priviri ocolitoare, vinovate. Uneori, îmi spuneam, iluzionîndu-mă, așa cum facem atunci cînd vrem să alungăm un pericol, deși e ineluctabil, îmi spuneam că sînt, poate, încercat de paranoia. Și atunci am hotărît că trebuie să merg în satul meu, la părinți. M-am îndreptat către cel mai apropiat oficiu telefonic. Fără nici un fel de ezitare, de parcă și-ar fi dorit cu tot dinadinsul, Elena a fost de acord că e foarte bine să plec singur. A doua zi, am luat trenul spre Ardeal și am trecut pe la

tine. Vroiam să stau de vorbă cu cineva apropiat, chit că nu ne văzusem de atîta vreme și că deveniseși un militant. În treacăt, i-am sugerat bătrînului că faci politica noilor autorități. La capătul firului, din cabina sătească de pe Valea Șieului, s-au lăsat câteva secunde de tăcere. Crezusem că iar s-a întrerupt legătura. A revenit: „Zi-i, dragă Sebi, te aud”. Mă rog, te-am justificat că nu ești chiar un activist din ăla cu mașină la scară și cu paznic la poartă. „Are timp, este încă tînăr. Abia a ajuns la pîine albă. Să vezi cînd o da de cozonac”, mi-a răspuns. Îi scrisesem cu câteva luni înainte că, totuși, în studenție erai un adept al naționalismului moderat și că nu-mi amintesc să fi avut vreodată simpatii comuniste. Oricum, mi-a repetat de câteva ori că ne așteaptă cu toată dragostea. Ce vinuri am băut acolo, în mijlocul vetrei de jar... Nu le voi mai simți aroma niciodată. Mai întîi, setoși, turnam în căni turburel din butoiașele puse pe căpățîie, în magazia de unelte ce ținea loc și de crămă. Încercam cînd unul rozalii, cînd altul roș vîrtos, cînd unul galben-cafeniu, din care tata zicea că pînă la Crăciun va ieși o licoare cristalin-aurie dumnezeiască, soi nobil de Lechința. proprietari încă se mai bucurau de bunurile lor. Nu sosise tăvălugul colectivizărilor în forță și povara cotelor staliniste se mai ușurase, după moartea tartorului cel mare de la Kremlin. Eram în mlaștini, cînd mi s-a comunicat triumful funest asupra țărănimii. Fuseseră înglobați total la cazanul colectiv. Cînd am fost amnistiat, dezastrul satului începuse. Bătrînul, îi zic așa, cu toate că nu împlinise nici șazeci de ani, n-a mai rezistat. Suportase imperiul, ba destul de bine, ai săi, ca mulți din părțile noastre, fuseseră în serviciul grăniceresc al Vienei încă din secolul trecut și aveau privilegii, suportase războiul, sfîrtecarea Ardealului, dar bolșevizarea depășea toate suferințele de pînă atunci. Îi zdrobise proprietatea, îi anulasă independența. Asta îmi povestea mama despre sfîrșitul seniorului Modreanu.

... Cînd noi ne deduleam cu turburelul, discutînd banalități, ca și cum fiecare n-ar fi dorit să atace subiecte delicate ce ne frămîntau mințile, cel puțin așa percepeam eu situația, tata a pus pe masă un clondir cu vinars, „să vă taie bolboroseala” a zis, și o cofă de vin roș, din acela de care ne vorbea, o strachină cu nuci, colaci, „pînă găta mamă-ta mîncarea cea sățioasă”. A turnat tărie în pahare, ni le-a ciocnit, pentru înfrînirea noastră unică, apoi a dat peste cap rachiul tare și aromat, nu înainte de a vărsa câteva picături în amintirea morților săi. Ceva mai târziu, am socotit că masa dintre vii, cu bucatele ei aburinde, cu udătură aleasă, a avut, parcă, și încărcătura unei pomeniri virtuale. Știi că de atunci eu nu l-am mai văzut niciodată? Pentru că a doua zi, dacă îți mai aduci aminte, am plecat: eu către București, unde, peste câteva zile, n-aveam să mai fiu cercetătorul Sebastian Modreanu, ci inculpatul Modreanu, tu, către regiunea de partid din orașul transilvan, unde te așteptau noi misiuni...”

(Fragment din romanul *Cînd vii din mlaștini*)

MIHAI URSACHI – DE LA „AMBASADORUL MELANCOLIEI” LA „AUTARHUL NIMICULUI”

Cristian LIVESCU

„Un habitacul al desăvârșirii” în movul întunecat

Poetul a ajuns la întâlnire cu oarecare întârziere. Sala era plină, publicul palpita, luminile rampei fuseseră aprinse cu multe minune înainte. A fost invitat pe scenă și atunci, printre „melancolice goarne ce legănau universul”, s-a așezat pe un scaun, așteptând piesa să se joace. Cîțiva profesori din partea locului i-au lăudat opera, i-au elogiut felul de a fi, după care a venit rîndul actorilor să recite poezii, nu prea multe, de-a valma, răstimp în care Poetul a stat nemișcat, pietrificat, urmărind, pe alocuri absent, reprezentația. Spre final, și-a făcut apariția o actriță – era acolo ușor stranie, ușor vapoasă, ușor insinuantă, ușor infatuată, era acolo amplă în gesturi, fosforescentă, cu profil de efigie semită – care și-a rostit textul poeziei privind fix, undeva, într-o stea din tavanul teatrului, pîrînd că vede ceva, laolaltă cu Poetul, care și el se uita chemat tot într-acolo. Încît, pentru o clipă, luminile plecate în necunoscut s-au întîlnit punctual și cerese, printre sfere, muzici și picături de rouă... Poetului i-a alunecat palma de sub bărbie, parcă se trezise din propria imagine rătăcită în timp, și fără să scoată o vorbă, a ieșit din scenă, într-o liniște de taină, prin culise. Pe moment, am crezut că i s-a făcut rău sau că își adusese aminte de ceva, într-atît de rapidă i-a fost dispariția. Mai apoi, teatrul s-a golit și noi am început să-l căutăm peste tot, prin parcul din apropiere, pe străzi, prin cîrciumi... Abia într-un tîrziu a fost găsit sus, undeva, la galerie, în podul teatrului, privind hipnotic spre scena goală. Voia să reîntîlnească, parcă, privirea din abisuri a „domnișoarei eterne”, să-i oprească rătăcirea. A coborît încet din înalțuri și, după cîteva cuvinte de complezență, s-a lăsat condus la gară... Poate a plecat, poate n-a plecat...

După un timp, într-o altă toamnă, să fi trecut mai bine de zece ani, Poetul a revenit în orașelul de provincie. S-a plimbat pe străzi, cufundat în tăcerea-i proverbială și, ajuns în fața clădirii teatrului, s-a oprit în loc, întrebînd portarul de actrița X. Nu auzise de ea. A mai întrebat cîțiva trecători – nici acestora numele nu le spunea mare lucru. A cerut voie să mai între o dată în sala de data asta

neluminată, ca o peșteră neagră, a stat acolo cîteva minute, după care a dispărut cu grăbire. Din magica întîmplare, n-au rămas decît cîteva strofe, în colțul unei reviste. Oamenii vin și pleacă, dar siluetele lor rămîn suspendate într-o clipă de grație, devenită „inel cu enigmă”, sau poate un „cerc vrăjit”, dacă nu cumva un „habitacul al desăvârșirii” în movul întunecat al universului împovărat de divin. Doar o dîră luminează de fum dacă se mai lasă citită: „Pe cînd veneam la Piatra Neamț / n-aveam în pungă nici un șfanț / și n-aveam nici bilet de tren / și toți ziceau că-s schizofren / afară de Rosina Cambos // Și cînd eram la Piatra Neamț / cu toți băieții eleganți – / poeți nătîngi și aroganți / ba unii chiar și sicofanți – / tot sufletu-mi se lumina / și mă lovea ca o dambla / cînd apărea Rosina Cambos // Cînd răsărea cu părul roș / toți poetașii păguboși / aveau erecții chiar orgasm / iar eu pluteam ca într-un basm / roșcata de Rosina Cambos // Și vai, pîndeam după perdea / la dînsa cum se machia / iar Ulici îmi spunea «Așa, ești voyorist, domnia ta, / degeaba bre, nu vei pupa / nici o cordică de la ea» / regina de Rosina Cambos // Și cînd plecam din Piatra Neamț / scîrbit de pletora de fanți / Rosina Cambos dispărea / doar eu știam unde era: / în recea vilă Rosenkranz.”

„Am desenat linia mare de ocră a marșului meu către stele”

Există personalități literare care induc, în jurul lor, o stare de creativitate: prin cutezanța viziunii, prin invitația de a ajunge împreună acolo unde nu oricine poate pătrunde, dar și prin moralitate, gesticulație, anvergura proiectelor și a orgoliilor, prin felul de a reacționa la încercările istoriei. Pentru ultimele trei decenii ale secolului XX, Mihai Ursachi a însemnat, în lumea literară a Iașului, un asemenea reper incitativ, prezența sa producînd de fiecare dată tresăriri, prin poza inconfundabilă a Poetului pe care o aducea, adîncit în gînduri, abstras lumii imediate, cu un refuz mizantropic, bine întipărit pe

chip, de a face pe plac timpului. Probabil de la Eminescu, urbea „Junimii” nu a mai avut sentimentul revelației de a fi fost contemporană unui mit poetic autentic, format și crescut întrutotul sub ochii săi. Nu a scris mult, nu a ținut să fie în exces prezent în paginile revistelor literare sau în librării, plăcându-i totdeauna să spună că volumele semnate de el sînt de mult epuizate.

Dacă luăm în considerație ca definitivă și completă ediția *Benedictus*, apărută în supravegherea autorului (Ed. Compania, 2002), Mihai Ursachi a lăsat în total 254 de poezii (număr interesant pentru numerologii), apărute în 7 cărți, plus *Nebunie și lumină*, 1988, grupînd texte diverse și ocazionale și alte trei culegeri cu adaosuri așa zis *inedite*, precum și volumul de proze *Zidirea și alte povestiri* (1978, apoi la Ed. Moldova, 1990, cu o post-față de Luca Pițu), reunind 13 proze (din care una, *Moartea și viața lui Aspasio* e preluată din rîndul poemelor de tinerețe). Cea mai mare parte a operei poetice a fost publicată în deceniul 1970-80, cînd au apărut în ritm stupefiant mai toate volumele lui Mihai Ursachi: *Inel cu enigmă*, 1970; *Missa solemnă*, 1971; *Poemul de purpură și alte poeme*, 1974; *Diotima*, 1975; *Marea înfățișare*, 1977; *Arca*, 1979; *Vila Rosenkranz*, 1980, apărut ca secțiune distinctă în ediția de „recapitulare” *Inel cu enigmă*, 1981, în seria Hyperion îngrijită de Mircea Ciobanu. De remarcat că poemul *Vasco da Gama*, din această din urmă carte, va apare ulterior cu titlul *Descoperirea României* (pentru a nu fi confundat cu volumul omonim al lui Gellu Naum). Se poate spune așadar că deceniul literar opt a fost în întregime dominat de Mihai Ursachi, a cărui combustie poetică a atins apogeul în acest interval, semn distinctiv față de alți colegi de serie (și de vîrstă), care fie au debutat mai devreme, în anii '60 (ca Ana Blandiana, Ioan Alexandru, Cezar Ivănescu, Mircea Ciobanu, Virgil Mazilescu, Vasile Vlad, Ileana Mălăncioiu, Angela Marinescu, Cristian Simionescu etc.), fie și-au gradat altfel emisia. Șocul celor 9 apariții rapide în răstimp de 11 ani venea după performanța unică realizată de Nichita Stănescu și o imita oarecum pe aceasta (cu cele 11 volume publicate în anii '60), deși originalitatea poetului ieșean stătea într-o anumită constanță a speculației poetice, fără întoarceri bruște sau răsturnări spectaculoase de atitudine.

Originea mitului Mihai Ursachi se află, desigur, în acest „suflu” puternic, echivalînd cu o intrare năvalnică, de o impresionantă factură romantică, de natură să impună un „ambasador al Melancoliei”, venit din „Cetatea Mîhnire”, ca „menestrel” care vorbește la perfecție „limba melancolică”, o limbă „cu caractere ineseizabile”, nu oricui la îndemînă. Era numai o față a poetului, cea histrionică, teatrală, afectată, deosebită de

cealaltă, a „alchimistului Abstractor”, de cîntarea orfică a esențialității ultime a lumii – „substanța aceea ne bună, alcoolul secret din cuvinte / *Spiritus verbi*”. De altfel, această dublă dimensiune va însoți permanent poezia lui Mihai Ursachi, „vocile” gemene fiind uneori atît de diferite, de distincte între ele, încît au creat impresia unui paralelism scriptural intenționat: poetul înscenează, se include personaj în „scenete” surizătoare, aventuroase, convocînd siluete livrești în „mahalaua celestă Țicău”; sau, dimpotrivă, se pietrifică într-un fără-de-timp, se exilează în elixirul tăcerii, se „zidește” într-un „dincolo” euthanasic, cu „vocație astrală”. Dacă prima versiune a poeticității reprezintă cruciada modernității, petrecerea poeziei spre spații necunoscute, ce par imposibil de pătruns, fără „șerpilor de ispite” ai cuvintelor, șlefuite cu „silenții”, cea de a doua canonizează „moșnegii” tradiției de tip eminescian sau „fîntînierii” vicioși după „tainițele neluminate”, asumîndu-și schivnicia profunziunilor, cu rețeta „să zac izolat în adîncu-mi” (o voluptate pe care numai poezia o poate întreține!), „în abisuri cu perne din ierbi de coșmare”. Ambele direcții se regăsesc în toate volumele lui Mihai Ursachi, este drept, în proporții diferite și este interesant, cred, de studiat dominanța fiecăreia, moment cu moment, felul în care se incomodează, se subminează una pe alta, ducînd chiar pînă la discrepanțe textuale de la o pagină la alta, la confruntări în ce privește construcția imaginii. Materia confesiunii, condusă înspre „freamăt de viață fierbinte”, este adesea „tăiată” de poeme de orgoliu parnasian, apolinice în seninătatea lor sterilă. Iată, din volumul *Inel cu enigmă*, am ales încifrutul poem *Moartea și viața lui Aspasio*, unul dintre cele mai misterioase din toată creația lui Mihai Ursachi – unde transferul de viață prin moarte sugerează a fi vorba de un legămînt secret de natură să confere „putere de foc” unui destin literar: „Eram moluscă cefalopodă pînă în clipa cînd m-a fulgerat / paradoxalul gînd al morții lui... / Și clipa aceea mi-a dat o putere de foc, și-atunci am pornit / să te aflu curînd, să fac ca să dureze neclintit adîncu-mi / moarte, o Aspasio, să fac să mai dureze cît un bob / de-grîu adîncu ta viață... / Și gîndul morții tale a încolțit și a crescut cu năvală în / mine și m-a cuprins și m-a-necat ca o apă mare și ca o / Înviere. / Dunărea, Dunărea mîină la vale un pai fragil suflat din / holdele de grîu; curentul negru nu cunoaște îngăduință. / Luntre subțire de aur, frenetică grabă de a ajunge la / vale, la vale, foarte la vale, la tine Aspasio...” S-ar putea ca în decriptarea acestui text să găsim „cheia” creației lui Mihai Ursachi, fie și observînd cum elemente concrete de existență capătă consistență mitică, fac ilizibil aproape un mesaj de recunoștință, inscripționat cu o dificultate asumată (v. toposul Dunăre, prin care poetul a încercat să înoate și să fugă în Occident, la un anumit

moment al biografiei). Cum spuneam, poemul este urmat de unul de contrast, de sorginte barbiană, *Un trunchi de smalt albastru stătea ca o stană* (titlul pare un rudiment al unei strofe excluse): „Corăbii de aramă cu velen-sîngerate / purtînd pe ele semnul împărăției perse / se leagănă pe sfera-mpărțită-n jumătate. / – Aștept o veste clară din lumile inverse...”

„Toată moartea e un strip-tease!”

Datorită unor asemenea alternanțe, poezia lui Mihai Ursachi lasă impresia unui romantism întîrziat, reanimat prin construcții utopic-simbolice, deși el pare mai degrabă un rătăcit al „generației pierdute”, apropiat de Radu Stanca și Emil Botta, înruditare care solicită și o reconsiderare a opiniei asupra condiției vizionare, în care *tăcerile* și *singurătatea* sînt concepte cardinale, adoptate într-un moment în care vorbăria goală și colectivismul forțat deveniseră autoritare. Ursachi adaugă însă un pigment ironic multora din poemele sale, contrastant cu înfățișarea sa taciturnă și posacă (deși, în discuțiile obișnuite era nu de puține ori expansiv și convingător prin franchețea dicțiunii) – și cred că aici este elementul de liant pe care poetul ieșean îl realizează între estetismul postbelic blocat de proletcultism și optzeciștii revoltați pe seriozitatea textului. El construiește viziuni pe care le lasă în voia unei reflexii amare: „N-o să vă convină ce vă spun eu, dar puțin îmi pasă!” – pare să spună mereu poetul, marcat din ce în ce de propria scriitură. Dacă acceptăm că poezia este un loc în care sufletul se desparte pentru cîteva clipe lungi de purtătorul ei, ca să colinde nevăzutul lumii, pentru a se întoarce mai apoi și a-i modifica, a-i tulbura conștiința, comportamentul, să spunem neapărat că la marii poeți – și Mihai Ursachi este neîndoielnic unul dintre ei – această transformarea devenea vizibilă, îi acredita existența. Iată-l construind marea „aruncare” în universal a „greutății”, a bilei, a micii planete care este Poezia, din poemul *Missa solemnă*: „Lacul era situat în munții de sus, înconjurat de codri-ntunecați de brad, și «Alcyon» se chema ciudata corabie. // Totul se isprăvisese deja, urma doar să m ai aibă loc ceremonia aruncării, poate însă că tocmai aceasta era principalul și întreaga lui viață, apoi hotărîrea, fuseseră doar simple preparative sau pretexte în vederea ceremoniei ce se apropia. // Urma doar ca «Alcyon» să ajungă în centrul matematic al acelu / mare și nu prea mare cerc perfect care era lacul cu numele de sfîntă. /.../ În vîrfurile schele albe unde fuseseră suite de scripți și care / acum începuse să scrie imperceptibil, Comandorul aștepta. Se afla pe o mică platformă de lemn, îngrădită pe margini cu lozie împletită...” De la Mihai Ursachi au preluat optzeciștii

de sorginte moldavă gustul înscenărilor „negre”, reconstituind nașterea, viața și amploarea Poeziei – „năluca albă și dreaptă” lansată spre cer, căci orice mare creație își are locul acolo, între stele, sclipind orgolioasă și plutind în voia veșniciei. Și tot de la autorul *Marii înfățișări* survine preferința „urmașilor” pentru anumite licențe poetice rocamboliste, unele inconfundabile, care să dea măsura stăpînirii ludic-vizionare a cuvintelor, bucuria de a le descoperi umbra latentă (de felul: „Căci filînd din aripi late / spiritul se suie la sidere”; „Învinsu-m-am însumi – sălta cel învins de el însuși”; „orașul himeric cu numele Hazard”; „Vin cu picioarele goale tocmai de la Ciric”; „Totuna e luna în tău și în hău”; „De la fereastra din turn mă uitam fără sine / pierdusem cît mai e ceasul, cît mai e veacul”; „îngerește-mi legi sufletu-n fragede funii...”; „Vae vae cucu victis / Benedictus, Benedictus, / toată moartea e un strip-tease”; „în mijlocul nopții așa stelibunde”; „cînd viscolul cel mare proferă cianozatul său verb”; „codrii cu crini seculari”; „triluri simbolice despre nimicul parohial” etc.).

Aș mai remarca faptul că, odată cu volumul *Missa solemnă* (1971), dar mai ales în *Poemul de purpură* (1974), devine pregnant interesul speculativ al lui Mihai Ursachi de a reabilita condiția poeziei, compromisă la acel moment de valul de vulgarizare excesiv-naționalistă, htonistă, ducînd la efecte programatice demne de luat în seamă cînd vorbim despre mitul poetului. Iată cîteva din asemenea cuprinderi definitorii ale domeniului, adevărate gale de punere în abis a actului poetic, dar și a spațiului de beatificare a „marelui Opuscul”: „Poezie, hohotul marelui Logos al cărui simbul dens e tăcerea”; „Poezie, memoria pietrei...”; „În inima marelui Tunet, tăcere sonoră” (vers blagian de extraordinară forță în a defini Poezia!); „înmiresmat habitacul al desăvîrșirii”; „Spre lacul perfecțiunii duc drumurile sfînte”; „concentricul centru adîncei străbateri”; „esența inexistenței”; „raza lumii mele-i jumătate din nimic”; „Acesta e țărîmul Memoriei Clare, ascultă-ne glasul, / acesta e rugul arderii pure, fericite, fericite...” În tot acest demers de clarificare lauhtrică, seduce atît geometria concentricității, care face ca poetul să se afle în punctul ideal al densei revelații atunci cînd își virtualizează emisia, dar și clauza tăcerii care condiționează suveran fixarea, centricarea în „axa lumii”, acolo unde stelarul „clipește hipnotic”, așteptînd „zidirea întru lumină”. Mihai Ursachi a avut meritul de a fi actualizat resursele originare ale poezității, în tradiție clasică, sugerînd mereu sorgintea cu minuni și „divine poveri”, locul cu „mirabile baliste”, unde „vocația astrală” plus „umilire ironică” (!), plus „text stabilit” (cuvînt hărăzit rîvnei spirituale), toate acestea dospite în materia tăcerii fac să rezulte „ghiuleaua” azvîrlită pe orbita înaltă „cu atît mai

mult în sfere, cu cât a fost mai grea" (poemul *Originea și destinul unei haltere de modă veche*).

Și totuși, secțiunea cea mai productivă, mai căutată, din poezia lui Mihai Ursachi nu va fi, cred, aceea a „melancolicelor aventuri în căutarea perfecțiunii” (L. Ulici) sau aceea a plasării eului „povestitor” în spațiul imaginar (Ștefan Aug. Doinaș), cât aceea a cabotinajului aristocrat galant, fulgurații de rătăcire în real – acolo unde clipa de grație este reținută ca o intersecție siderală, mutînd parcă sorii din traiectoria lor sau sporindu-le luciul prin simplul schimb de priviri între doi oameni. Exemplul cel mai potrivit pentru o astfel de dramă ratată în imediat, dar călătoare între ani-lumină, este *Poem despre domnișoara Gabriela Șerban și despre unica noastră întâlnire la o expoziție suedeză de pictură*, din care nu se poate să nu recitim pasajul legănat de nerăbdarea unei iluzorii ibovnicii: „Dar Domnișoara – ochii ei faruri / violacee în noapte – ca dintr-un somn m-a trezit, / Domnișoara eternă, leită, nepăsătoare de multele ei avataruri. / Cauza straniei sale prezențe, a întîmplării, a fost și acuma doar ea, / părea că o știe prea bine, deși nicidecum nu știa / și deși a durat doar o clipă, un neînsemnat amănunt, / era hărăzit cu strictețe să afle că este, să știe că sunt. / Lumile ei, viețile ei, pentru dînsa erau suveniruri stinghere, / cu pisicuțe angora și jucării pe un iacht de plăcere / în nebuloasele, de mine de veci neatinse sfere; / iar lumile mele erau labirinturi impure...” În aceeași linie aș mai adăuga poemele *Din reveriile domnului R.* (o conversație despre „corpul sensibil”, cu care se delecta regretatul Laurențiu Ulici), *Cîntec nou* (Hei hei frumoasa mea, Volga lată curge către Lacul Caspic / iar Bahluiul se tîrăște spre Siret. / Vorbe de iubire nu mai sînt pe lume, / să ne luăm rucksackul să plecăm în stele...”), *Vila Rosenkranz*, care dă și titlul unui ciclu, vila de *rendez-vous* a „rătăcitoarelor clipe, răzletele”, dar și unde „Spiritele se deșteaptă, e-o bucurie să trăiești”, „tărîmul reînvierii” și cupelor de ambrozie și de viață de-a pururea, cînd „Știm tot despre tot! / Știm totul despre nimic. Știm nimic / despre totul. Nimic despre nimic. / Despre marea poveste. De trei ori hermetica veste” – sau poemele din ultima secțiune, *Nebunie și lumină*, scrise după 1981, cînd s-a produs exilul, emigrația în SUA, avînd o tonalitate diferită: sînt irascibile, impulsive, de o agresivitate morbidă, șuierată printre dinți: „Din ferestrele cerului / ochiul canaliei / triumfătoare / ... în sine-mi / Istoria lumii”; „Nenorociri și dezastre se anunță din toate direcțiile. / Cei suferinzi de ciroză nu pot să spere / chiar la nimic. Toate cunoștințele / de sex feminin sînt profund indispuse. / Apa la closet nu mai curge. / Am insomnie. / Iată care sînt consecințele acestei faze / a Lunii. // Răspuns: «Dar Luna nu este moartă, moleculele ei / își dau mîna și ne

așteaptă”; „O glorie fără cusur și inalterabilă / îmi construiesc în secret, folosind ca unelte / disimulația (aplicată îndeosebi mie însumi), / mistificarea și infamia. Prin ele / voi ajunge stăpîn absolut al imperiului / fabulos... voi fi autarul / Nimicului.” Este un alt Mihai Ursachi în această perioadă finală, mult îndepărtat de poza seniorală dinainte – e mai direct, mai înnegurat, mai cinic, neevitînd să-și divulge idiosincrasii de tinerețe: „...ce s-a ales / din coșmarele Hitler și Stalin? Niște flamuri / mîncate de moli, planeta / a fost cucerită de Mercedes Benz. // Chiar și mai lacomi de glorie / au fost Al. Macedonski și Nichita Stănescu / (sau Baudelaire, dacă vrei), generoși și meschini oficiind pașachinelor. / Nu-i nici un tron pentru ei, iar elevii / (mai ales repetenții, care sînt cei mai buni) / n-au auzit și nu vor să audă de dînșii / (sau îi abhoră în șoaptă-n closetul liceului)” (*Confidență prozaică*).

Mizantropia s-a transformat, iată, în dezabuzare, căci mitul găsește întotdeauna o continuare care să-i întrețină misterul. Poetul e pus la încercare de modalitatea de scriitură pe care încerca s-o marginalizeze, s-o ignore, s-o mistuie în primele volume. Și tocmai aceasta triumfă în apusul carierei. Semn al unei libertăți lăuntrice exemplare. „Întotdeauna fac numai ce vreau. Am fost salvamar la Pacific, lector la Universitatea statului California, președintele Comunității românilor din Texas și apoi din California. Și nu mai puțin profesor de înot. Toate aceste îndeletniciri mi-au plăcut...” Statistica spune că scriitorii au o medie de vîrstă mai scurtă decît alte profesii. Ființa lor fizică se consumă precum ceara unei lumînări aprinse, dar vibrația luminoasă răzbate pînă la marginile timpului și spațiului.” (interviul luat de Iolanda Malamen, printre ultimele, în „Ziua literară”, 21 iulie 2003).

Știm multe și totuși destul de puține lucruri despre Mihai Ursachi. Interviuurile sale sînt laconice și nu îi exprimă întru totul personalitatea. Fiul ofițerului de infanterie Mihai Ghe. Ursachi, trecut în rezervă în 1947, cu grad de căpitan, și al Virginiei Lozneanu, originară din Ipotești lui Eminescu, a dus cu sine o înclinație spre rigoare austeră, împletită cu un dor năvalnic de aventură. Înotător de excepție, a încercat în 1961 să treacă Dunărea pe la Turnu Severin, fiind prins și întemnițat politic. După 20 de ani, abia, în 1981, visul de a pleca în Occident i se îndeplinește: emigrează în SUA, unde a făcut pe salvamarul pe coasta Pacificului, apoi ca asistent de limbă germană la Forth Worth, Univ. Texas. Aici și-a dat și doctoratul cu teza „Poetry of the Being. From Hölderlin to Paul Celan”, lucrare care ar merita să fie publicată în întregime. A trăit în condiții precare, dar cu aerul întrutotul vanitos, de sihastru, care nu voia să-i fie rupte pecetea existenței.

ROMANUL AUTOBIOGRAFIC

Constantin DRAM

CRITICA PROZEI

Ideea de roman autobiografic comportă anumite riscuri, pe care un autor prevăzător le inventariază și le supune unor operațiuni pre-textuale bine determinate, care să îi înscrie opera într-un circuit firesc, al unei receptări cât mai lipsită de atitudini contradictorii. Dar, precum se știe, problema e cu mult mai ramificată și mai sensibil ancorată într-o posibilă istorie a romanului și într-o mai largă interpretare a capacității acestuia de a semnifica; plecând de la relația autor-narator-personaj, care, după cum se știe, comportă o discuție întreagă, având ca finalitate determinarea unor tipuri diferite de narațiuni și tot ce impune o apreciere corectă a constituirii procesului de semnificare a operei literare, înțelegerea ideii de roman autobiografic impune determinări suplimentare. Romanul în sine, într-o accepție mai largă decât aceea restricționată de definiiri lapidare și insuficiente, precum și cele pe care le oferă renumite dicționare, a presupus o continuă relaționare între cadrele lumii reale și acelea ale unui nou univers, admis ca imaginar, conform regulilor impuse de un nou sistem de receptare, care apare atunci când între istoria consemnată și istoria inventată se va produce o falie ireversibilă. Lumile „posibile”, cele care de la Leibniz încoace devin lumi ficționale, lumi narative, sunt lumi care s-au dovedit a fi confortabile spații ademenitoare, deoarece aveau să demonstreze, într-un moment în care romanul, ca gen nou și autarhic, va avea puterea să se desprindă de celelalte genuri, prin preluare, asimilare, separare orgolioasă, că ele pot să reziste, pot exista nu ca replici dependente de un model real ci ca „entități” admise în contextul unui sistem de la bun început oferit suficient lui însuși, deoarece descrie o istorie a sa și nu e dependent, ombilical, de lumea de la care se pomește, ca model asumat sau nu. Romanul poate fi astfel privit ca acele tablouri tulburătoare, prin intenție, ale lui Velasquez sau Vermeer, în care obiectul „real” și imaginea sa reflectată în oglindă se întâlnesc, provocator – enigmatic, în perimetrul convențional descris de contururile cunoscute ale unui tablou.

Cu romanul autobiografic situația se complică, tocmai acceptării de la bun început a acelei relații pe care romanul în sens larg o escamota, între un spațiu biografic luat ca atare, o „viață” controlabilă până la cele mai mici amănunte, și replica ei romanească, în care autorul vrea și nu vrea să creeze iluzia unei „copii” fidele, deopotrivă sedus de magia lumii ficționale ca și de „foamea” de imagini reale ce caracterizează acest tip de literatură. Insistența acordată rolului pe care îl joacă elementului autobiografic în determinarea textului epic avea să conducă la un anume tip de critică, în care teritoriul literar și cel psihanalitic aveau să se întâlnească într-o contextualitate nou creată, cea a psiho-criticii. De aceea considerăm că o discuție despre un roman autobiografic explicit este o provocare pentru orice tip de interpretare și că interesul pentru un asemenea tip de lectură ar trebui să fie determinat de criterii exterioare unor simple contingente. Și totuși...

E ceea ce se poate aplica unui roman apărut la editura Albatros și semnat de Nicolae Stroescu Stînișoară. Pentru o anumită categorie de cititori, Nicolae Stroescu Stînișoară este un nume foarte cunoscut, bună parte din activitatea sa fiind asociată cu activitatea postului de radio Europa Liberă, unde, pentru o vreme, a fost și director al Departamentului Român și a realizator al unei mult ascultate și comentate emisiuni, în vremuri de restriște și de căutări, Lumea Creștină. E un interval care începe, în viața autorului, prin din anii 70, (mai precis 1969) atunci el va lua decizia de a emigra în Germania (unde își va lua și un doctorat în filozofie) și care continuă, în altă formă, după 1990, cu reluarea legăturilor culturale cu patria mama, de către cel care, între timp, devine consilier al Mitropoliei Ortodoxe pentru Germania și Europa Centrală și director al revistei *Deisis*, și care acum publică lucrări în care nevoia de adevăr și morală absolută se înscrie ca un dat fundamental al ființei umane, lucrări care vin să răspundă nu numai unui chin existențial individual, cu a unei întregi istorii plasate sub o zodie mai puțin fastă: *Pe urmele exilului, În zodia Exilului-Fragmente de jurnal*,

La Răscruce, În Zodia Exilului-Întrezăriri-Fragmente de Jurnal. De altfel, relația dintre istoria mare și istoria individualităților este direcția ce m-archează devenirea unui text cu valențe autobiografice și sesizarea unui raport corect, a unei juste balanțe, impune înscrierea meritorie sau nu a unor asemenea lucrări într-un circuit al valorilor. Iar istoria cel mai frecvent comentată și despre care, încă, putem spune că se cunoaște încă prea puțin, este cea care privește perioada de după cel de-al doilea război mondial, când se pregătea preluarea puterii de către comuniști, perioadă care se va întinde pînă la consolidarea acesteia, spre finele anilor 60, încorporînd, într-un mental colectiv aplicat, acel „obsedant deceniu”. E perioada pe care o sondează și cartea de față, cu declarate intenții autobiografice, deoarece autorul, Nicolae Stroeșcu Stînișoară, a trăit el însuși această perioadă într-un mod care definește intersectarea istoriei individuale cu cea colectivă, derulînd mai mult de doisprezece ani din viața sa în clandestinitate, avînd mereu securitatea pe urmele sale și fiind cu strășnicie căutat pentru activitatea sa cunoscut anticomunistă. Abia în 1964 el se va preda Procuraturii Generale Militare din București; după cum spuneam mai înainte, el va reuși apoi, în 1969, să emigreze în Germania. Posibil, despre unele dintre acestea, în cartea de față, dar și despre multe altele, cu întrebarea mereu subînțeleasă: e, o asemenea carte, doar un roman autobiografic sau?

Pentru o primă etichetare, cartea la care ne referim în acest sens, *Vremea încercuirii*, cu două volume, *Urmărirea*, respectiv *Ancheta* (editura Albatros, 2001, respectiv 2002) este, din toate punctele de vedere specifice unei abordări de suprafață, cu adevărat un roman autobiografic. Iar autorul, Nicolae Stroeșcu Stînișoară cunoaște posibilele reacții față de alcătuirea specifică romanului autobiografic și menționează într-un spațiu paratextual un posibil punct de vedere: „*Persoane la a căror părere țin mi-au spus că romanul meu fiind autobiografic ar fi trebuit să folosesc nume reale, începînd cu personajul principal. Le-am răspuns că tocmai pentru că înîmplările au fost reale și sunt implicați și alții o anumită discreție a avut ultimul cuvînt.*”

Rezultatul e o carte mai puțin convențională, o carte adresată „poporului român pentru suferințele și calitățile lui nerecunoscute”, o carte în care autorul, prin intermediul personajului-narator Dinu, prezintă o istorie consumată în urmă cu cinci decenii, când viața și libertatea de gîndire valorau atît de puțin, încît posibilitatea de acceptare rapidă a sensului realității crude de atunci de către un cititor foarte tînăr de astăzi este mai

restrictivă decît și-ar putea imagina scriitorul, în calitatea sa de emițător al unui asemenea tip de mesaj. Ajungem astfel la un anume paradox, care provine chiar de la adresabilitatea unei cărți cum este cea de față. Autorul este emblematic pentru un anume tip de cititori, cei care se recunosc prin elementele unui mental colectiv făurit și prin emisiunile postului de radio Europa Liberă; este vorba, apoi, de o generație care precede foarte tînăra generație de astăzi, mai puțin cunoscătoare și mai puțin sensibilă la un trecut ce pare deja îndepărtat, prin segmentarea istorică produsă după decembrie 1989. S-ar putea spune că textul riscă să se înscrie în categoria celor care vizează un public țintă, de regulă educat pentru un anume mod de receptare, datorită unei sume de proiecții și reprezentări comune ale unei istorii ce a însemnat pentru mulți un prezent, uneori extrem de tensionat.

Dar Nicolae Stroeșcu Stînișoară reușește, cu acea abilitate ce caracterizează personalitățile dependente de actul de comunicare la un nivel total, să intuiască posibilitatea unui asemenea pericol. Chiar la „adăpostul” unei identități ne-spectaculare, autorul, prin intermediul eroului-narator, produce acea iluzie de tip romanesc, prin care intersectarea istoriei individuale cu aceea mare, colectivă, să nu fie nici stridentă, nici marcată de o intenționată omisiune; altminteri spus, ceea ce i se întîmplă lui Dinu, personaj-narator, fără să fie cu obstinație ridicat la rang de simbol nefast, este permanent intersectat și comentat ca atare, din perspectiva unei corecte și incitante perspective asupra unei perioade pe care atît literatura cît și istoria ca știință încearcă, de o vreme, să o prezinte cît mai aproape de esențe, anume perioada de început a „orînduirii populare”, de la schimbarea puterii legitime monarhice și pînă în anul 1964. Sunt jaloane care aparțin istoriei mari, dar care se intersectează cu „istoria” trăită și cunoscută de Dinu, cel care, în toamna anului 1964, decide să se predea Procuraturii Generale Militare (o „alegere”, totuși, față de alte posibilități de predare ale timpului!), după ce, timp de aproape treisprezece ani, tînărul, ajuns de-acum la vîrsta realei maturități, se ascunsese de pricepuții și insistenții urmăritori de atunci, pentru o culpă mai mult sau mai puțin demonstrabilă. Pentru cititorii care cunosc formulele vieții de atunci, care cunosc cinismul oficialilor, nevoia de victimizare și de exorcizare ale unui timp revolut, comportamentul, strategia abordată de eroul ce se ascunsese datorită apartenenței sale la o organizație anticomunistă reprezintă elemente admise ale unei realități a-tipice, în care ideea de a te preda poate însemna și un fel de „eliberare”, după o existență dusă

sub semnul unei ascunderi permanente; în același timp, este interesant comportamentul croului, care adoptă, aproape ritualic, gestul istoric al țăranului (chiar dacă, în timp, acesta se transformă în lucrător sau intelectual) de a se pregăti pentru o confruntare prevăzută:

„Dinu se pregătea pentru cele ce vor urma, ronțând niște biscuiți din traista pusă sub bancă. («Nu e bine să intru în fabrică pe burta goală.») Venise clipa ocolită, afurisită, arsă în efigie timp de doisprezece ani. Știa că nu îi va fi ușor, dar, în același timp, urca în el un mare sentiment de mare ușurare, de izbăvire, cu subtonuri triumfale. După fuga îndelungată, arestarea care urma se proiecta ca un fel de «eliberare».”

Urmărirea e romanul ce poate fi citit ca o odisee cu valențe profund tragice: dincolo de descrierea unei epoci, așa cum a fost, transpare drama insului încorsetat în fantasmalele unei lumi ce trăia într-un „val de informații” și acestea „...istorisiri, imagini fragmentare, zvonuri, nu ca simple plâmuiri și autoamăgiri individuale sau populare” presupuneau o adevărată „îederă a interpretărilor”, al cărei scop era acela de a acoperi „instantaneu faptele brute dintr-o Rusie descumpănită (...)”. Confruntarea dintre „micul univers precar” și confirmarea adevăratelor relații ce guvernau un macrosistem („o confirmare a schimbării relației de forțe dintre armată și Securitate și în România, schimbare simetrică față de bănuita deplasare de autoritate din Rusia”) justifică mereu atitudinea autorului față de configurarea textului. Trăim într-o lume în care totul poate fi povestit: Dinu, personaj și narator înscrie totul în capitole ce poartă titluri analitice, anunțând precis ce urmează, prevăzând însă și o anumită doză de tensiune epică, necesară unei narațiuni ample: *Întrebări obsedante*, *Umbra regelui*, *Adăpost pentru un primejd*, *Execuția unui coleg de clasă*, *O răspintie de diversiuni demascări*, *Zarul ascunzătorilor*, *Răscoala întregii țări nu e de ajuns*, *Securitatea reînnoiește atacul*, *Treptele singurătății* sunt doar câteva titluri care probează doza de incitare narativă care este previzibilă în paginile cărții, elaborată și ca o carte de citit, în sensul captării unor interese lectoriale multiple și nu doar simțită ca o necesară confesiunii a unui actant al unei epoci revolute. De altfel, atent la această curgere a titlurilor, autorul numește ultimul capitol din volumul întâi *Începe ancheta*, deschizând drumul spre un al doilea volum, *Ancheta*.

În acest al doilea volum, eroul continuă rememorarea, de pe poziția celui care așteaptă „eliberarea”, cu aceea acuitate ce i-o oferă o dublă perspectivă: a autorului distanțat prin timpul real al povestirii și al eroului narator, cu neputință de desprins de propria-i memorie,

a timpului povestit, perceput în două etape, asumate afectiv:

„Stînd în capul oaselor pe patul spitalului-închisoare de la Văcărești, lui Dinu îi treceau prin fața ochilor multe din întâmplările acelea de dinaintea intrării în clandestinitate, la București. (...) De la ferverile începutului adolescenței acestei experiențe pînă la descifrarea semnelor unei spiritualități amenințate de epocă și la peripecțiile luptei disperate pentru ca lumea aceea să nu fie desfigurată sau nivelată cu tăvălugul, de la cîntecul popular pînă la rezistența politică sau chiar armată, toate se prefigurau ca într-un șirag de mătănii, alcătuiind o reflectare purificată a trecutului și transformîndu-se într-un soi de terapie a deținutului solitar...”

O carte care își găsește, în aceste cuvinte, adevărata țintă și motivație editorială: carte-document, confesiune a insului solitar (omul e o ființă mărturisitoare!), presupunînd acea doză de purificare și de vindecare peste timp, atingînd însă, sensibil, nu doar pe cei care, direct sau indirect, mai știu, ci, mai cu seamă pe cei care trebuie să știe oricînd că istoria poate deveni bolnavă și că spiritualitatea trebuie să se apere, să excludă pericolul oricărei amenințări „de epocă”.

DADAISMUL

Dan MĂNUȚĂ

CRITICA CRITICII

În substanțiala lor antologie *L'art poétique*, apărută, întâi, în 1956 și îmbogățită în 1965, Jaques Chartier și Pierre Seghers îl includ pe Tristan Tzara nu în secțiunea teoreticienilor, ci într-o anexă pe care o consider minimalizatoare, chiar dacă numele lui stă lângă acelea ale lui Ghil, Larbaud, Cendrars, Artaud, Queneau, Ponge sau Prévert. În fotoliile de orchestră, se află Claudel, Bremond, Apollinaire, Cocteau, Eluard, Breton, Aragon sau Caillois. Am căutat o explicație a acestei situații. De la sine înțelese că, totuși, însăși selectarea pentru antologie constituie, prin ea însăși, o recunoaștere. Dincolo de care apar întrebările. Să fie vorba despre o reglare de conturi politice? Posibil, de vreme ce, în 1956, Tzara era încă în viață și de-ajuns de activ în mișcarea comunistă franceză. Însă cei doi antologiatori nu erau nici pe departe adversari ideologici. Să fie vorba despre un recul al stalinismului și, drept urmare, Tzara trebuia marginalizat, pentru ca Partidul Comunist Francez să își lustruiască obrazul? Posibil.

Verosimilă este însă o altă explicație: pur și simplu, Tzara nu era considerat un teoretician, ci numai un animator al vieții literare. Manifestele lui erau trecute cu vederea, pentru ca alegerea să se oprească numai asupra foarte cunoscutei *Chanson Dada*. Este, și din acest punct de vedere, o nedreptate, deoarece Tristan Tzara își întemeiasă mișcarea pornind de la o serie de concepte literare foarte bine articulate și care se înscriau într-un șir de contestații metodice manifestate pe plan european. În primele două decenii ale secolului al XX-lea, bătrînul continent era asemenea unui vulcan gata să explodeze. Nu numai din punct de vedere militar, ci și cultural și literar.

La doi ani după moartea, în 1963, a lui Tristan Tzara, și în același an cu ediția a doua a amintitei antologii, apărea o monumentală exegeză, *DADA à Paris*, datorată lui Michel Sanouillet. Aici, numele întemeietorului mișcării este înfîlțit în mod curent, ceea ce era firesc din partea unui cercetător al mișcărilor literare franceze novatoare din epocă. Sanouillet investighează începuturile elvețiene ale dadaismului, după care, pentru a analiza baza mentalitară a adopției de către francezi a acestuia, se ocupă de

atmosfera creată de tensiunea războiului și de „spiritul nou” care ar fi început să se manifesteze și care presupunea „aventuri estetice” de tot felul. În aceste circumstanțe, însuși dadaismul era considerat ca atare, cu atât mai mult cu cît se născuse în Elveția, țară ferită de griji belicoase.

Dar și Breton, Vaché, Aragon, Soupault dădeau, la Paris, în clocot. De la Zürich, aproape necunoscutul Tzara trimisese versuri, probabil la solicitarea lui Apollinaire. Apărute în „Nord-Sud”, din iunie-iulie 1917, acestea provoacă admirația lui Breton. Parizienii amintiți într-o competiție literară cu elvețiano-românul Tzara, care încă ezită să părăsească țara cantoanelor. Preferă să includă în caietele „DADA” versurile primite din capitala Franței. Acolo însă se petreceau lucruri extrem de grave: mor Apollinaire și Vaché, războiul se încheie, forțele tind să se regrupeze.

André Breton se impune cu putere, revista „Littérature” cîștigă teren serios. Iar dadaismul începe să prindă rădăcini și la Paris, unde Tristan Tzara se bucura de o reputație ieșită din comun, pe care, în bună măsură, și-o construise, cu chibzuință, el însuși. Atmosfera fiind astfel pregătită, șeful dadaistilor descinde, în ianuarie 1920, la Paris, unde era așteptat precum Mesia. Afirmația îi aparține lui Sanouillet, care o și argumentează copios.

Astfel, după ce a expus motivele pentru care Tzara s-a bucurat, de la bun început, de o primire extraordinară, Michel Sanouillet analizează sistematic modalitățile variate prin care dadaismul s-a manifestat în capitala Franței. Aici, Sanouillet se arată aproape imbatabil, datorită mai ales spiritului metodic, supravegheat factologic, de inseriere și analizare a faptelor. Criteriul cronologic se sprijină pe o informație infailibilă, extrasă din felurite cîmpuri. Viața mondenă, revuistica, tipăriturile, expozițiile, spectacolele teatrale ș.a.m.d. aduc în prim-plan figurile marcante și cele de mîna a douăzecea ale mișcării dadaiste, explică și motivează formarea grupărilor și apariția disidențelor. Tot ceea ce s-a întîmplat la Paris în interval de doi ani și are o cît de mărunță legătură cu fenomenul Dada este înregistrat la locul cuvenit, în contextul lămuritor. Tristan Tzara apare pretutindeni, invocat fiind pe foarte multe pagini. Ceea ce era un lucru normal,

de vreme ce el era, atunci, trăsătura de unire a rotițelor acestui vast angrenaj literaro-culturalo-monden. Sanouillet subliniază astfel un fapt important: dadaismul nu a fost creația unui singur individ, ci rezultatul unei atmosfere, al unor tensiuni explozive de pe întregul bătrîn continent.

Pe o cu totul altă modalitate de înțelegere a faptelor istorice se întemeiază lucrarea *Tristan Tzara. Omul care a pus la cale revoluția Dada*, semnată de François Buot. Este prima monografie serioasă în domeniu, cu o documentare care se apropie de aceea a lui Sanouillet prin acribie, control riguros al celor mai multe afirmații, apel la fondurile arhivistice și la datele oferite de puținii martori, azi încă trăitori, ai unor fenomene, verificate, la rîndul lor, prin alte surse. François Buot nu lasă nimic la întîmplare, dar schimbă unghiul de privire: nu mișcarea Dada interesează în primul rînd, ci viața lui Tristan Tzara. Care este privită însă pe fundalul cuprinzător al frământărilor sociale și culturale derulate vreme de aproape șase decenii. În consecință, cartea se structurează în capitole concepute în mod adecvat.

Monografistul s-a oprit numai asupra biografiei, referirile la operă fiind vagi și, pe alocuri, inconsistente, dacă nu chiar eronate. Cazurile de acest fel sînt însă extrem de rare, după cum vom putea constata. Buot și-a dispus materialul în secvențe a căror scurttime conferă ansamblului alegrețea reportajului. Nu este vorba însă de biografie romanțată, căci armătura documentară împiedică derapajele sentimentaliste, care absentează ori sînt estompate. Ceea ce conferă credibilitate întregului. Dacă recurgem la o necesară alăturare cu studiul amintit al lui Sanouillet, constatăm că Buot este tentat uneori să treacă pe seama lui Tzara cîteva din acele merite ale dadaismului care nu erau neapărat ale lui. Ceea ce nu constituie un păcat foarte mare, dacă avem în vedere centrul de interes al monografistului. Excelenții traducători Magdalena și Alexandru Boianu, cărora le datorăm o versiune elegantă și exactă, au căutat să estompeze una din asemenea tentative, vizibilă chiar din subtitlu. Căci Buot își subtitrează cercetarea sa „l'homme qui inventa la révolution Dada”. Traducerea zice însă cu totul altceva: „omul care a pus la cale revoluția Dada”. Cum se poate lesne constata, Buot consideră că Tzara ar fi fost *unicul* (atitudine subiacentă întregii cărți) și nu, așa cum lasă a se înțelege textul român corepunzător, că ar fi fost doar un resort, chiar dacă important. Subtitlul versiunii românești a cărții lui Buot s-ar fi potrivit mai curînd studiului lui Sanouillet.

În liniile lui esențiale, portretul lui Tzara rămîne convingător, datorită echilibrului lipsit de partizanat care a contribuit la realizarea lui. Un exemplu: „Tzara era, foarte probabil, gata de orice ca să-și salveze pielea, iar la nevoie să se bată de-a dreptul/ *este vorba de refugiu în sud, pe vremea ocupației fasciste* – n.n./”. Nu era un aven-

turier, în sensul în care Roger Stephane înțelegea aventura. Nu era genul de om care să se pună în slujba unei cauze la care nu adera. Nu era tipul de erou care se luptă mai degrabă pentru propriul destin decît pentru victorie. Era chiar opusul acestui personaj, era un militant”. Sau: „Tzara juca o partidă importantă *leste vorba despre luptele literare ivite îndată după încheierea războiului* – n.n.. Preocupat dintotdeauna de coerența gîndirii și a acțiunilor sale, ținea să se justifice. Înainte de a se afirma într-o lume nouă, voia să-și facă, în această conferință, bilanțul întregii vieți. Dar în anii aceia de după război, dominați de anatema și simplism, discursul lui Tzara nu mai mergea. Analizele lui subtile asupra poeziei ca activitate a spiritului nu mai puteau fi percepute. Tînărul care dinamitase limbajul și reinventase scandalul ca să-și descalifice adversarii era acum un om singur, vorbind în gol. El, marele specialist în declanșarea sau recuperarea tărăboiului, părea depășit de evenimente.” Sînt caracterizări pertinente ale unui exeget care cunoaște la perfecție atît ideea, cît și resorturile psihologice complexe ale celui despre care scrie.

Monografia lui François Buot este însă deficitară sub alte aspecte.

În primul rînd, în ceea ce privește modul în care privește legăturile dintre dadaism și mișcarea literară românească. Nu mi se pare a fi însă, în întregime, vina exegetului, care nu a avut la îndemînă lucrări de circulație europeană în materie. Iar pe acelea, foarte puține, care există le ignoră. Buot se folosește doar de un studiu, din 1967, al lui Ov. S. Crohmălniceanu, și de un altul, din 1972, al lui Serge Fauchereau. Or, bibliografia este cu mult mai bogată. Îi amintesc doar pe Lovinescu, pe Călinescu, apoi pe D. Micu, Mircea Scarlat, Marin Mincu și Ion Pop. François Buot reia teza, extrem de prăfuită și de inexactă, potrivit căreia versurile românești de început ale lui Tzara nu prevesteau marea transformare care va surveni în scurt timp. Aceasta cu toate că cei mai mulți dintre exegeții sus amintiți au demonstrat că, dincolo de mimetismele simboliste, pot fi întîlnite dislocări de limbaj despre care s-a afirmat că proveneau din mentalitatea care va genera dadaismul. Chiar dacă relațiile dintre Tzara, pe de o parte, și Urmuz ori Vineu, de cealaltă parte, sînt, în linii generale, privite corect, se fac afirmații care trebuie numaidecît amendate. Astfel, despre „Simbolul” se lasă a se înțelege că ar fi fost, în întregime, opera junelui Tzara, ceea ce este absolut inexact. Doar două rînduri, de asemenea, despre „Chemarea”, despre „Integral” sau „Noua revistă română”. Deși în „Chemarea”, din 4 octombrie 1915, Ion Vineu, coredactor cu Tzara, semnează editorialul *Avertisment incendiar*, în care cere „abandonarea tuturor dogmelor și anchilozelor”, trăgînd de urechi pe toată lumea, după o modă pe care o practica și Tzara. Nici paralela pe care Buot o face între Urmuz și Jaques Vaché nu

este tocmai inspirată: acesta din urmă a rămas o simplă legendă (construită sau nu de Breton), în timp ce Urmuz este un deschizător de drumuri, pe care istoria literaturii noastre îl privește tot mai mult ca atare. Din păcate, în plan european, foarte puțini sînt exegeții care să îi confirme meritele de pionier. Drept este să recunoaștem și lipsa de interes a comparatiștilor români, care ar putea să îl introducă pe Urmuz acolo unde îi este, de drept, locul, adică în compania celor mai de seamă reprezentanți ai mișcărilor moderniste europene. Firește, nu putem susține că dadaismul ar fi un produs integral românesc, dar nici nu putem trece foarte ușor peste ceea ce ne aparține.

Cu dreptate, François Buot se ferește să facă un caz din evreitatea lui Tristan Tzara. Aș fi fost însă foarte interesat să aflu, totuși, în ce fel de familie a crescut copilul Samuel Rosenstock: una bigotă sau una deschisă noutăților? Nu era de ocolit, cel puțin din acest punct de vedere, chiar o paralelă cu biografia lui B. Fundoianu. Sub acest raport, cel din urmă este tot mai bine cunoscut. Nu văd nici un motiv serios care să împiedice lămurirea definitivă și a episodului corespunzător din viața viitorului dadaist. Mai ales că documentele necesare există.

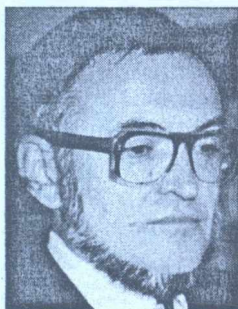
O precizare privitoare la o afirmație a lui Buot, potrivit căreia evreii nu aveau drept să dețină proprietăți imobiliare în România începutului de secol XX. Inexact: nici un cetățean străin nu avea acest drept. Afirmația textuală a lui François Buot, conform căreia „pe pămîntul românesc, evreii n-aveau dreptul de a fi proprietari” trebuia să sune, în mod corect, astfel: „pe pămîntul românesc, nici un cetățean străin nu avea dreptul de a fi proprietar”. Bună sau rea, aceasta era, atunci, legea. Iar o parte dintre evrei, deși se născuseră în România, nu solicitaseră, din motive varii, să devină cetățeni români, fiind cetățeni ai altor state. Voi invoca un exemplu, care să arunce o cît de mărunță lumină asupra practicilor timpului. Cel care avea să devină marele gazetar B. Brănișteanu, deși născut la Iași, era cetățean al imperiului austro-ungar, la fel ca și părinții lui. Puțin după 1900, s-a constatat că încălcase legile statului pe al cărui teritoriu locuia. Fiind însă cetățean austro-ungar, nu putea fi judecat în România și a fost expulzat în statul al cărui cetățean era, dar pe care, în realitate, nu îl cunoștea defel. Urmarea: după cîteva luni, B. Brănișteanu s-a întors în țara natală, a solicitat și, după îndeplinirea condițiilor legale, a obținut cetățenia română. Drept urmare, a putut deveni, ulterior, proprietarul uneia din cele mai moderne tipografii din România interbelică. Cît despre legile cu adevărat antisemite, acestea vor fi adoptate abia în preajma celui de al doilea război mondial.

Și conduita politică a lui Tzara este analizată cu prudență și obiectivitate, Buot subliniind deseori independența personajului său mai ales față de exagerările stîngii. El se întîlnește astfel cu Sanouillet, care vorbește despre „apolitismul” dadaistilor. Echilibrul nu se întîlnește însă

peste tot. Probabil ca urmare a simpatiei obișnuite a intelectualului francez față de stînga. O simpatie care se răsfrînge și asupra comportamentului execrabil al comuniștilor francezi, executanți servili ai ordinelor primite de la Moscova, chiar cînd acestea contraveneau intereselor naționale ale Franței. Astfel, Buot susține că, prin 1934, comuniștii și socialiștii francezi deveniseră „victime ale sindromului german”. Inexact: nu erau defel „victime”, ci acționau fățiș, chiar – cum se zice mai de-a dreptul – „ehontēs” pentru interesele geopolitice bolșevice. De aceea, nici turnura pe care autorul exegezei comentate aici o conferă faptelor nu mi se pare acceptabilă: „în realitate, Tzara trebuia să exagereze, pentru a-și proba adeziunea etc.” Inexact: Tzara nu exagera, ci, pur și simplu, executa un ordin moscovit. Poetul a fost, nu de puține ori, un valet docil, chiar fervent, în executarea acelor comenzi. Un alt exemplu, peste care François Buot trece prea repede (discutînd cu blîndețe amintită a intelectualului francez, orbit de presupusa „omenie” a Sovietelor), are în vedere activitatea lui Tzara la Toulouse. Aici, după alungarea trupelor naziste, poetul se implicase într-un proiect pentru conservarea și protejarea occitanei, în care aduce ca argument, nici mai mult, nici mai puțin, exemplul cui? Firește, al U.R.S.S., unde, chipurile, limbile minorităților ar fi fost cultivate și protejate cu grijă. Din fericire, comisarul republican al regiunii respinge propaganda bolșevică a lui Tzara, considerînd că invocarea „pildei” sovietice era, în context, „deplasată”. Dacă avem în vedere că Tzara ar fi putut trage învățăminte utile din dezertările tip Panait Istrati, care se produsese și în Franța, dar pe care le ignorase, ajungem la concluzia, firească, a unui mercenariat fără scrupule. Pe care l-a practicat și cu prilejul turneului efectuat în Iugoslavia, Ungaria și România, cînd a sprijinit procesul de sovietizare a regiunii.

Aceasta a fost activitatea de activist social a lui Tristan Tzara. Cea poetică, din fericire, nu a fost contaminată. Și Buot afirmă cu deplină justificare: „poezia lui era uneori dificilă, deși avea un mesaj limpede, fără ca Tzara să scrie texte de propagandă nici măcar pentru o cauză bună”. Pentru a înțelege mai exact afirmația exegetului francez, să precizăm că Tzara nu a făcut altfel de propagandă decît pentru cauza poeziei. Un merit al volumului semnat de François Buot, care se cuvine subliniat, este și acela că, la finele lecturii, avem în față portretul unui scriitor care și-a pregătit, urmărit, consolidat și apărut cu perspicacitate propria carieră literară, clădită pe o armătură teoretică dacă nu chiar foarte bogată, cel puțin convingătoare prin aderența lucidă la necesitățile – intuite magistral – ale epocii.

François Buot, *Tristan Tzara. Omul care a pus la cale revoluția Dada*, traducere de Alexandru și Magdalena Boiangiu, București, Editura Compania, 2003, 364 p.

POEȚI DIN BANAT (I) INTEGRALA DORCESCU

Adrian Dinu RACHIERU

POEZIE

De mai bine de un deceniu, Eugen Dorcescu trudește, cu mîgală de orfevru, la un ambițios proiect liric. După două antologii de dată recentă, *Omul de cenușă* (Ed. Augusta, 2002) și *Biblice* (Ed. Marineasa, 2003), avem posibilitatea de a scruta întregul acestei creații, văzută de unii ca o riscantă aventură personală, ancorînd temerar în sfera religiosului. Dacă e să cercetăm tradiția poeziei religioase la români putem zice, alături de I. Negoieșcu (1988) că „lirismul religios nu prea are reprezentanți de seamă”; iar în ultimele decenii, din pricini pe care le știe toată lumea, poezie religioasă s-a scris masiv în exil (Aron Cotruș, Paul Miron, Horia Stamatu, George Ciorănescu etc). Unii critici resping ipoteza „fracturii” în lirica lui Eugen Dorcescu, afirmînd că e vorba de o continuitate (cazul lui Livius Petru Bercea). Ca poet al cetății reale dar și al celei imaginate (glorificînd „arhitectura visului”), autorul timișorean vădea luciditate și virtuozitate, vizionarism sumbru și ferme opțiuni prozodice, dintotdeauna. Zbuciumul său interogativ, trecut prin lecturi esențiale (metabolizate) și o experiență mistică care, inevitabil, l-a marcat, l-au apropiat de *fiorul sacru*. Evident, poetul era familiarizat cu textele biblice (Valeriu Anania, 2003) și intrînd în această „atmosferă”, el nu produce versificări de circumstanță, turnate în „tipare limpezi”, atent la poeticitate și semnificații etice. Efortul său vibratil, solitar (în peisajul nostru liric) se desparte de geometria rece, păstrînd însă solemnitatea, cadența imnică, suflul neologizării; fiindcă poetul re-crează, într-un nou limbaj, teme și motive străvechi, cheltuind crudiție și aflînd în *credință* reazemul. Călăuza (instanța) nu este o voce exterioară de vreme ce adevărul, prin iradiere divină, sălășluiește în noi. Reînnoind, așadar, anumite motive, gravitînd în jurul temei deșertăciunii, Eugen Dorcescu nu rescrie ci re-crează, transpunînd în versuri 71 de psalmi, alături de care – în volumul din urmă – așază *Ecclesiastul*, *Pildele*, plus – în vers larg – *Rugăciunea regelui Manase* (din Exodul, 2001).

Se cuvine să observăm că înainte de a cultiva stator-

nic filonul religios, Eugen Dorcescu, cîndva un excelent critic, a cîștigat „pariul cu poezia” (Mircea Bîrsilă). Sînt printre cei care au regretat, chiar în scris, „dezerțiunea” criticului Eugen Dorcescu, refugiat – *definitiv* – în poezie. Mai ales că, păgubitor, lungă vreme, poetul n-a fost receptat „cum se cuvine” (observa Laurențiu Ulici). Din păcate, anii care au trecut de la această constatare n-au îndreptat lucrurile. Chiar dacă Virgil Nemoianu, recent, se întreba : „cîtă lume își dă seama că Eugen Dorcescu e unul din marii noștri poeți contemporani?” Cărțile s-au ivit ritmic și privind îndărăt trebuie să recunosc că, într-adevăr, poetul impune, ultimele sale tentative editoriale fiind convingătoare. Regretul însă (în ceea ce mă privește) rămîne.

Pînă la *Omul de cenușă*, o masivă antologie de autor, selectînd (cu zgîrcenie, totuși) din cele 12 volume de versuri, poetul, aflat la vîrsta deplinei maturități și probînd o distincție stilistică de invidiat, cerceta sinteza „între individual, social și metafizic” cu aceeași știută priză la real, mai puțin atras acum de calofilie, dar sedus de bucuria de a versifica, suferitor, texte esențiale din Biblie, descoperind pentru noi deșertăciunea lumii. Avem în Eugen Dorcescu – avertiza Adriana Iliescu – un mare poet religios. *Omul de cenușă* ar fi obligat la o reevaluare, întru totul meritată de proaspătul sexagenar.

Să ne reamintim că într-un mai vechi interviu, Eugen Dorcescu afirma neted: „În fond, tot ce scriem nu-i decît o epistolă adresată celui alt...” Am putea oare citi *altfel* un volum botezat chiar *Epistole* (1990)? Temperament grav, de o seriozitate necontrafăcută, poetul ar vrea să împace contrariile; e încercat de voluptatea de a trăi „universalitatea entropiei” și, în același timp, vrea să întemeieze un sens, pătrunzînd în „profundimea vitală a ontologicului”. Visul clasicist s-a destrămat, dar autorul n-a lepădat „masca parnasiană”. Este, chiar dacă mai puțin vizibil, un temperament romantic controlat de tirania lucidității; pro-

pune, îngrijorat de soarta comunicării și obsedat de efortul decodării, o poezie hermeneutică avînd ca suport imaginarul; în fine, nu agreează bășcălia, tifla sprințară (atît de gustată la meridianul balcanic), dar iubește, în replică, ordinea, rigoarea, disciplina. O veșnică dedublare, o tensiune a contrariilor par a măcina siguranța afișată. Spirit metodic, poetul suferă de o „melancolie redondantă”. Vechiul „medievalism evocator” nu uită că literatura, sociologic vorbind, este fapt de comunicare. Că există *numai* prin lectură și, desigur, prin accesul la sens. E drept, severitatea formală, filtrul livresc, intelectualizarea emoțiilor par a alimenta o meditație impersonală, pe alocuri ceremonioasă, blocînd – pudic – „dezvăluirile”; poetul nu cade în senzorial, ar vrea, dimpotrivă, îndeosebi în cărțile de început, un lirism disciplinat, stăpînit de „rigoarea himerei” și, în același timp, e tentat de „fluidul semn” și „tulburea armură”, de „șoaptele” ei, descoperind haloul cuvintelor, vraja lor umbroasă.

Astfel de impulsuri contrarii locuiesc în ceea ce poetul-critic numea „euforia thanatică a limbajelor oarbe”; călătoria spre celălalt – visată – pare o alunecare în vid, chipul „simulat”, străveziu este o prezență difuză, aflată – totuși – „la capătul de ncats” (*Reper fantomatic*). O stranie îngemănare („vai, una sîntem” – va exclama poetul; v. *Spasm sideral*), o contopire (care nu înseamnă acuplare) împinsă în indistinție, o retragere care poartă „ca o spumă de sînge” *Strigătul thanatic*. Spaima la cel obsedat de exactitate ar fi că această *absență* creează confuzie: „chipul meu a-nceput să îți semene” (*Alchimie*). De unde, perfid insinuată, erodînd, ideea dublului; golul e fertil, paște un „roi de cuvinte”, luminozitatea lor mîngîie lenevos „depunerile de uitare”. *Începșarea*, „atașamentul pentru neant” nu alungă „realitatea sîngelui”, „noaptea cărnoasă”. Se înstăpînește o „absență frenetică”, coexistă cuvintele tinere și paloarea amintirilor; „aburii chipului”, infernul în expansiune, „antimateria reveriilor” – amenință. Dar poetul, aflat „pe plajele sîngelui” aruncă – fără risipă – „cuvinte sclipitoare”; visează „zarea ermetică, călătorește spre „explozia sensului”, spre ceea ce numea „concretețea secundă”. Iată, așadar, că *ideea peisajului*, „dublu” pîndind, adulmecînd, încremenind tabloul, sfîrșește, părelnic, a trece fluxul liric prin refrigerentul inteligenței. Poetul se definea exact ca o „forță antientropică”. Totuși, el ocolește „prăpastia tulbure”, înțelege că propriu-i chip „curge”; întors către sine, scufundat în abisul sufletului (ascultînd acolo bolboroseala genezei, nestatornicia, „amiaza fără hotar”), el este un *rîu colinar*, un rîu – zice poetul – „care curge și se contemplă”. Sub soarele dezlănțuit și

cuvintele sînt „lichide”; heraclitean, învăluit în lumina – rîu, privind „norii trupului”, el – prăbușit în abisul materiei – ascultă *ecoul* pașilor, amintirea care îl fixează în „sfîșiatul crepuscul”; în *asemantism*, am zice. Pericolul e mortal. Acest balans – stimulat de foamea contrariilor care se caută – își atenuază pomirile, nu și îngăduie excесе; încercat, trubaduresc, de „săgețile sîngelui”, de „mîlul înmiresmat” al Clipei, de „doritoarea incintă a trupului”, poetul părăsește cetatea, „zidul cald al armurii”. Absența sau, mă rog, absența „fără chip” îi permite, paradoxal, recunoașterea, alternînd cuvintele și tăcerea, jocul – nici el capricios – al luminii și umbrei, chiar absența rostirii în „densitățile umbrei”. Or, tăcerea este și ea „plină de semne”. Somnolența materiei, golul „fără nume”, înfricoșătoarea alchimie de care pomeneam îngăduie o privire inversă.

Absența i se dezvăluie ca o „perfecțiune informă”; există o fascinație a informului, oarecum surprinzătoare la un însetat de armonie și muzicalitate, crescut la școala clasicismului, pentru care cuvîntul rece, ascultînd de legi severe, vroia să disciplineze chiar inefabilul. Această somnolență fumeoasă, amniotică (de pildă : „ca-n adîncimea unei matrice plutim”), atracția pentru „magma vitală” (implicit, dezordinea), pentru „abisul păstos” (mineralizînd amintirile) împiedică, oare, dialogul? „Adevărata trezie e somnul?” – se întreabă, intrigat, poetul, puțin dispus a trece de la claritate la carnalitate. El știe foarte bine că „în locul (cuvîntului) răbufnește abisul” (*Un cuvînt sclipitor*). Cunos-cîndu-se cu exactitate, cu o excelentă priză la „obiect”, poetul – chiar asediat de „limfa fierbinte” a soarelui – gustă „voluptatea rece”; este, negreșit, un cerebral – cu reprizele firești de visare – dar cu un program coerent și unitar, emisia de lirism fiind în „expansiune controlată”. Volumele din urmă, bine gîndite, evidențiază acea creștere a temperaturii lirice pe care o sesiza L. Ulici. Poetul migrează spre realitatea secundă; dincolo de „lecătura concretă” se desfășoară întrupările visului; cade lespedeaua uitării și rămîne – zice memorabil E. Dorcescu – polifonia ei. În lasoul gîndului (eclipsînd, parcă, concretețea gîlgitoare, abundent – cromatică) joacă „singure și fericite”, cuvintele... Însăpămintat de *asemantism*, de hora nepăsătoare a cuvintelor, deschizîndu-se, poetul congelează elanul confesiv, dorind a reverbera în celălalt, comunicîndu-se. Grija decodării îi stăpînește lirismul, de o libertate controlată, prudentă și de o voluptate, totuși, „rece”. Sub crusta textelor, impecabile prozodice, afîșînd cîndva o solemnitate impenetrabilă, ghicim acum șuvoiul fierbinte, iscodelnic-neliniștit, atîntînd

nu la arhitectonică ori la severitatea formală a discursului, ci anunțând despărțirea de o picturalitate golită de uman, sedusă de un perfecționism glacial, aerat. Dar, ciudat, poetul – interesat de concretitudine – se reîntoarce la general și scufundându-se în textele sacre învață, în numele speciei umane, lecția umilinței și a deșertăciunii, lepădându-se de trufile care învolburază (vai, inutil!) viața literară. Ultimul psalmist al mileniului trecut (Ion Pachia Tatomirescu) merită un alt tratament critic, sfidînd – prin statura-i axiologică – ierarhiile de cafenea. Fără a cultiva însă dispoziția imnică, fervoarea industriasă, exultanța feerică, impetuoșitatea ori emfaza afișată de atîția inși căzuți în delir religios, frecventînd cu sîrg „tematica de strană” ori „recitativul de amvon” (Al. Cistelean). Vrem a spune că poezia religioasă pe care o produce E. Dorcescu nu e confiscată de fervori și iluminări, ajungînd la „spasm extatic”, la mari cutremure interioare; e, mai degrabă, aproape paradoxal, invocativă și transcriptivă, urmînd cu fidelitate textele sacre și deceptivă atunci cînd ajunge în stricta contemporaneitate. Și nici cutureierată de nostalgii paradisiace, vestind renașterea (precum la un Adrian Popescu). Faptul că autorul *Exodului* s-a instalat temeinic în albia acestor preocupări confirmă, peste ani, diagnosticul lui Laurențiu Ulici care sesiza, dincolo de calofilia rece, o evoluție ascunsă. Solemnitatea, muzicalitatea, severitatea drapată într-un ton impersonal pregăteau „incinerarea în cuvînt”. Și protejau o sensibilitate hărțuită, adăpostită sub armura perfecției formale.

Temperament romantic (cum *bine* l-a „văzut” Ion Arieșanu), poetul – cel care ne anunța, prin 1985, că înșingerează „deșertul de zăpadă” – nu-și exhibă trăirile; le divulgă surdinizat, cu delicatețe și zgîrcenie, conjugînd componenta cosmică, onirică și poetică, lăsîndu-se bîntuit de *reflexivitate melancolică* (Adriana Iliescu). Observația din urmă e definitorie, credem, pentru universul său liric. Iar o antologie, invitîndu-ne la o călătorie spre izvoare, confirmă din plin această marcă lirică. Avînd în spate un șir de cărți, o experiență lirică, larg-cărturărească, Eugen Dorcescu impune prin statura poeticească. Elevația tematică, din totdeauna remarcată se încarcă acum cu „elan metafizic” (G. I. Tohăneanu), suportînd *amprenta biblicului*. Negreșit, tentativa sa e una temerară. Și chiar singulară. Începînd cu Dosoftei (1673), care ne propunea *Psaltirea în versuri* și semna, astfel, actul de naștere a poeziei culte românești (cf. N. Cartoian), lista celor care s-au încumetat să se apropie de textele sacre e, observăm, sărăcuță. Un Vasile Militaru, în 1933, mai poate fi invocat. Și, iată, în 1993, cu *Psalmii în versuri*

intră în competiție însinguratul Eugen Dorcescu, trăgînd imediat (1997) o a doua ediție și adăugînd, un an mai tîrziu, pildele versificate. O lectură paralelă, precum cea întreprinsă de Adriana Iliescu (v. „Poesis”, nr. 7–8/1998, p. 18–19), cercetînd *Psalmii* și *Ecclesiastul în versuri*, îi prilejuia temeinicei analize cîteva concluzii care se cuvin grabnic transcrise.

În primul rînd e vorba de un limbaj modernizat, conservînd parfumul arhaic și folosind, neostentativ și fără cazne, neologisme. Eleganța poetului-surpriză, probată chiar la start, nu se dezmente; haltele sale editoriale dovedesc o benefică limpezire, absorbînd cu naturalețe și marile teme religioase. E o convertire care urmează, să precizăm, unei experiențe fundamentale, neînsemnînd doar o opțiune literară. Nu știu dacă de energie duhovnicească e vorba în aceste ultime volume; oricum, elaborația migăloasă e subînțeleasă, melodicitatea e păstrată iar fidelitatea – izbitoare. Doamna Adriana Iliescu sublinia, cu îndreptățire, tocmai *exactitatea mesajului*. Iar precizia și promptitudinea sigilau toate demersurile aparținînd acestui ins retras, de o civilitate fără cusur, un reductibil cercetător și editor, un teoretician blindat care, sfidînd forfota cenacurilor timșorene și așteptările celor din jur, s-a ivit, impunător, ca poet, confirmînd cu strălucire avertismentul lansat prin anii '70 de marele său prieten–protector Mircea Ciobanu.

Apoi ar fi vorba de interesul pentru spiritual, captînd o secretă tensiune mistică. Într-o lume perversă,

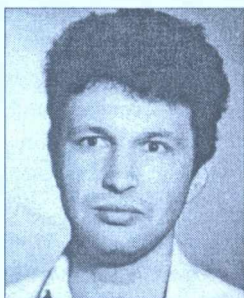

cuprinsă de degradare, plonjind în derizoriu, înconjurat de făpturi hîde ori chiar amenințat de „apocaliptica fiară” (v. *Abaddon*), poetul, cuprins de smerenie, așteaptă semnul sacral. El ne oferă și „hronicul urbei” și așteaptă, izbăvitor, „lacrima norilor”, pendulînd între idilic și grotesc, între trăire și reverie, între carnal și duh, copleșit de puzderia de senzații și interogații. Lirica sa crește sub semnul antitezei. În „thanatica oglindă”, cuprins de disperare, mîhnire, resemnare, el descoperă, pe urmele altora, că „toate sînt deșertăciune”. Și pomește într-o dificilă și temerară căutare : „Totu-i să fii în stare să-l găsești / Pe-Acela care e”. *Ecclesiastul în versuri* (1997) îndemna la păzirea poruncilor, încheind cu o frisonantă întrebare : „Ce folosește omul scos din lut?”

Epoca noastră, aspirînd la mîntuire cognitivă, va recunoaște că barbarizanta gîndire simplificatoare ne-a așezat, în numele rațiunii suficiente, în plin „hazard organizatoric”. Dar nevoia de certitudine, acel *Maître-mot*, poartă sarcina unei obsesii cvasireli-gioase, recuperînd, adevăritor, o inocență pierdută prin „dezvrăjirea lumii” (Prigogine). Înțelegerea omului, blamînd gîndirea leneșă, rămîne incompletă, deschisă, revizibilă. Mustrînd noua eră pentru optimismul ei nemăsurat, rozaceu, ambalat de înclinații delirant-raționalizante (chiar măcinate fiind de pulsuni contrarii), „geometria zeificată” va căuta soluții în blagiana „zare interioară”. Și dacă Dumnezeu, în limbaj teologic, cunoaște – în lume – *o prezență de intensitate*, el are – ca trăire individuală – *o prezență harică*. Evident, avem în vedere creștinismul simplu, țărănesc, cinstind rînduiala unei lumi de „frumusețe bătrîneasă”; o astfel de curăție morală, plină de suavități și îndemnînd la pioșenie poartă o predispoziție religioasă. Se confundă, putem zice, cu evlavie religioasă; dar nu tematizează, ci respiră firese într-un univers bine rînduit.

Șirul versificatorilor care s-au apropiat de tema hristică au glorificat, de regulă, experiența religioasă, firavă estetică, dacă se limitează la declarativism și decorativism. În teologie, reamintim, frumosul nu e o idee, ci însăși *existența relevantă* a lui Dumnezeu. Iar un cunoscător al dogmei creștine de calibrul lui Nichifor Crainic (v. *Spiritualitatea poeziei românești*, Ed. MLR, 1998), desfăcîndu-se de lumea multicoloră a senzațiilor directe, încerca să fundamenteze o estetică din punct de vedere teologic, desfășurînd „spiralele abstracțiunii”. Confruntat cu iadul închisorilor, omul a rezistat prin credință și creație; golul în spirit trebuia umplut și marele teolog, eclipsîndu-l pe criticul cu același nume, nota (v. *Memorii*, Ed. MLR, 1996): „imediat după rugăciune urmează poezia”. Misiunea

omului, îi continua gîndul N. Steinhardt, este cea de a înduhovnici viața. Dar omul s-a înrăit, ispitit de slava deșartă se vede *doar pe sine*; și atunci, trecînd puntea necredinței, ne întrebăm cum l-ar putea iubi pe Dumnezeu cel care nu-și iubește semenii? Transparența pe care o invocă părintele Stăniloae, reamintindu-ne că „îl vedem pe Dumnezeu prin ei”, invită tocmai la sporirea iubirii dintre noi. Mesajul poeziei lui Eugen Dorcescu nu putea fi altul. Obsedat de *grija decodării* (cum, repetat, s-a remarcat), poetul îl arc mereu în vedere pe destinatar și, căutîndu-și aproapele, își dorește să reverbereze în *celălalt*. Trebuie apoi să observăm viabilitatea fenomenului creativ pe toată întinderea sa și, mai ales, programatica stabilitate clasică. La curent cu ce se întîmplă în lume, poetul rămîne inaderent la furiile postmoderne, plonjînd în indeterminare. Dimpotrivă, el rîvnește orizontul certitudinal și e convins, ca și „energicul revizionist” Gh. Grigureu, străin de orice complicitate frivolă, că modernismul e încă „doldora de latențe”. Că în chimismul operei nu virginitatea talentului stihial, ci auto-reflecția cîntărește acum decisiv. Cu lecturi întinse, metabolizate și program ferm, conjugînd inspirația cu solida instrucție / educație literară, Eugen Dorcescu cîstește cerebralitatea scrisului. Alungă, astfel, afectul? Auster, fără ornamente adjectivale ori apetit vezicant, repudiînd informul, nerîvnind succesul imediat (adică popularitatea), raționalist pînă în vîrful unghiilor, copleșit de luciditate și confiscat de religiozitate, ridicînd baraje cenzurale, trecînd fluxul liric prin refrigerentul inteligenței, poetul, atît de atașat literaturii, folosește mereu sondele criticului. Nu se împotmolește în noroaiile realului, dar îngîndurarea sa metafizică, învăpăind textul, nu-l aruncă în brațele extazului mistic. Hiperconștientizarea de care pomeam îl însoțește ca o umbră. Tot ce iese de sub pana d-sale, inclusiv literatura pentru copii, suportă această necurmată veghe critică. Nesedus de „bătăliile canonice”, involburînd peste noapte frontul nostru literar, Eugen Dorcescu rămîne fidel idealului clasicist. Indiscutabil *un profesionist*, el rămîne *critic* în tot ceea ce scrie. Chiar dacă fluxul afectiv irigă subteranele textului și poezia sa nu pledează pentru o nouă glaciațiune lirică. În fond, „lecția” operei ne re-descoperă canonul umilinței. Aici nu e vorba de o mască. Poet important, străin de orice gesticulație frondistă, reprezentant de seamă al generației-sandwich („prinsă” între explozia șazecistă și zgomotul optzeciștilor), Eugen Dorcescu ne obligă, astfel, la rîndu-i, să-l redescoperim.

ÎN VIZITĂ LA MUZEUL ANTIPA

Vasile SPIRIDON

PROZĂ

Înainte de a scrie romanul *Lumea în două zile*, George Bălăiță a avut un fel de revelație, după cum el însuși mărturisește într-un interviu mai vechi. Stînd pe lavița din casa unui morar și privind tavanul, și-a spus: „(...) mare plictiseală și oboseală pentru un scriitor să descrie tot ce vede în tavanul ăsta și n-are încotro, el trebuie s-o facă, puah... Chiar așa! Am sărit de pe laviță, am găsit hîrtie și am umplut cîteva pagini. (...) Era un fel de desen hiperrealist de care eram foarte mîndru.” Marea izbîndă a acestui roman (aflat la a patra editare – Ed. Cartea Românească, 2002; prefată de Eugen Negrici și postfață de Ileana Mălăncioiu), considerat pe bună dreptate a fi unul dintre cele mai importante ale perioadei noastre post-belice, constă în modul de a lăsa impresia de realitate... reală. Este o realitate transpusă în trecut la fel de bine ca și cea din prezent: faptele narate nu cunosc o ordine cronologică, însă în această devălmășeală domnește un spirit de ordine bazat pe o anumită logică, iar cititorului îi revine dificila sarcină de a o descoperi.

Antipa întruchipează multiple ipostaze în care poate fi surprins eul: eul real, eul perceput de către semenii lui, eul actualizat în manifestările exterioare și eul în autoproiecția ideală. Pe acest multiplu joc al disponibilităților înspre inadaptare și împlinire se clădește și credința în iluzia libertății sale. Fără a avea, de fapt, conștiința unui act creator, refugiul în teritoriul ficțiunii îl salvează de ratare. Apartamentul în care locuiește este înzestrat și el cu o simbolică pe măsură: oglinda în care privește pentru a căuta adevărul despre el; fotoliul Baroni, unde, lîncezind, se reculege și se descoperă pe sine (spre deosebire de pragmaticul musafir Pașaliu, care îi apreciază doar virtuțile soporifice); tabloul lui Pieter Janssens, care îl ajută să-și recucerească liniștea; biblioteca.

Personajul își face din ficțiune un mod de a percepe realitatea și de a se cunoaște: instalat în fotoliu, dă frîu liber imaginației și se lasă absorbit de reveria

depărtărilor, acolo unde lucrurile au un statut incert, între adevăr și închipuire, între real și virtual. Iluzia nu se poate săvîrși decît într-o ambianță a distanțării propice ambiguității și estompării conturilor. Refugiul în spațiile imaginare servește de ecran protector în fața realității agresive, iar această interpenetrare a puterii de observație cu disponibilitatea imaginativă îi creează personajului iluzia libertății depline.

Contactul cu realitatea poate avea pentru individ urmări benefice sau malefice. Bolnav fiind de o ciudată înțepenire a picioarelor, lui August pălărierul îi place să privească lumea de la fereastra atelierului său „de la cucurigu”, întrucît acolo „era un loc de trecere fără ca cineva să știe”. „Stăteam eu și priveam lumea”, declară satisfăcut bolnavul sedentar, căruia nu i-a mai rămas pentru un interval de zece ani ca plăcere decît să-și delecteze ochiul cu varietatea de aspecte ale lumii exterioare și de tipologii ale persoanelor care defilau prin fața lui. În schimb, „domesticul” Antipa nu agreează o astfel de perspectivă spre lumea socială, unde există o forfotă vanitoasă ce degajă mirosuri neplăcute. „Văd mai bine înăuntru decît vedeam altădată în afară” – precizează undeva moștenitorul oglinzii de la mătușa Melpomena.

Permanent aflat în căuța de sine, el își găsește liniștea sufletească contemplînd reproducerea fotografică a tabloului *Femeie citind*, al lui Pieter Janssens („Este ca un fel de religie a liniștii”). Contemplînd imaginea reală imprimată, privitorul se identifică la modul estetic cu femeia respectivă. De altfel, dorința obsesivă a autoidentificării îl determină să se refugieze în specularitatea oferită de diverse surse: oglinda-tablou, oglinda-carte, oglinda-ceas, oglinda-cer și, nu în ultimul rînd, oglinda-Casa de Apă. În viziunea sa, Pașaliu este incapabil de fixare și abstragere; oglinzirea livrescă nu i-ar acorda puțină

autocunoașterii, întrucât nu i-ar oferi dreptul la metamorfoză. Pentru el, privirea este realizată instantaneu și acționează mai rapid decât cuvântul care trebuie citit sau articulat. Comunicare non-verbală de acest tip instituie bizarul: „*Femeia se apropie de oglindă, spre lumină, nu că ar vedea ceva dar se examinează. Privește apoi spre perdelele nemișcate fără să audă sau să vadă ceva. Dar acolo nu este nimic...*” Speriată de a nu vedea nimic, privirea Feliciei se întoarce spre oglindă, acum depășindu-se forma extatică a metamorfozei și irealul cedînd din nou locul realului. Oglinda-cadru va arăta ceea ce ar trebui să se vadă de fapt: chipul aievea.

În toate aceste forme ale oglinzirii, personajele plonjează în adîncul abisal, sortit a arăta ceva vag sau chiar nimic din dedublarea chipului. Fiecare pare să aibă un dual al său, dar aceasta nu este decît o impresie, în realitate fiind vorba de dublu. Au fost deja comentate perechile antinomice Felicia – Silvia Raciș, August – Anghel, Antipa – Anghel, Antipa „domesticul” – Antipa „infernul”, dar și alte entități precum: iarnă – vară, lumină – întuneric, Albala – Dealu-Ocna, bucătărie – cîrciumă, albină – muscă etc.

Antipa se simte în siguranță și fericit alături de Felicia (șansa stării de fericire domestică, sugerată prin însăși onomastica aleasă de autor), care face tot ce îi stă în putință pentru ca minciunile lui să aibă acoperire ireproșabilă. Minciuna cotidiană, anodină dar necesară, capătă, atunci cînd este rostită de Antipa, proporții și nuanțe insolite. „*Adevărul este, spunea Pașaliu că ar fi spus Antipa, că Felicia face tot ce poate pentru ca minciunile mele să iasă fără cusur (...) Pentru ca minciuna mea să n-o facă să sufere, ea o evită în fel și chip. Așa se ajunge la perfecțiune!*” Dacă este să le dăm crezare rezonurilor canini, de la Eromanga aflăm că minciuna este „o emanație a fanteziei”, iar de la Argus, că este „fantezie în acțiune”. Și Felicia știe că „*minciuna sa este pură ca și sufletul copilului pe care ea nu l-a născut încă*”. „*Adevărul este acela că Antipa este minciuna. (...) Dar ea nu are nevoie de aceste fapte, dovezi. Ea știe. Și pentru ca iubirea ei să rămînă nestinsă ar fi trebuit ca Antipa să moară. (s. a.)*” Pe de o parte, ea își acuză soțul de minciună („*Dar îl poți crede pe Antipa?*”), insistînd de multe ori asupra pariului propriu-zis și a efectului produs de acesta, iar, pe de altă parte, Antipa este saturat de iubirea soției („*Mie îmi ajunge, dar ea vrea mai mult. Cît? Nu știu.*”) și o

acuză de nefericirea văduvirii de paternitate („*Îmi dai sentimentul inutilității fiindcă ești stearpă*”, ori „*(...) specia moare în mine din cauza inutilității tale*”).

Multe dintre personajele romanului scriu sau au de gînd să scrie ceva, ele încercînd să copleșească treptat realitatea potrivnică lor cu istorisiri neobișnuite. Antipa, bunăoară, citește cu creionul în mînă, consemnează impresii de lectură dar și idei ivite pe marginea textelor scrise de autori celebri avizi de jocurile caleidoscopice ale realităților mai puțin evidente (Dostoievski, Gogol, Thomas Mann). Și aceasta, în ciuda incapacității sale de a se concentra asupra unui subiect anume: el înaintează, grație tehnicii iorghiste, în lectura a 7–8 cărți deodată, fără a o termina vreodată, revine de mai multe ori și se dovedește incoerent în redactare. „*Sînt săptămîni și luni cînd nu întinde mîna să ia o carte, urmate de zile și nopți cînd citește fără întrerupere, face sublinieri cu creionul, notează într-un caiet gros sau pe mici bucăți de hîrtie pe care le aruncă în sertare.*”

Întîmplările, faptele și ideile sînt literaturizate iar naratorii flotanți își pierd individualitatea destul de incertă inițial și o reciclează în numele acestei îndeletniciri fanteziste. De aici se degajă și verva expresiei verbale; eroii confabulează în monolog sau în dialog și jubilează la cele povestite. Prin acumularea de secvențe narrative, realitatea evocată devine scriere de gradul al doilea în ancheta lui Viziru; mai mult, o parodie a metaromanului în care personajele convocate fabulează frenetic (chiar și animalele emit judecăți despre o lume în formare sau își dezvăluie sufletul, așa cum reiese din poemul kinologico-filosofic *Mondo Cane*). Aparent, “colocviul cîinilor” (pentru a folosi o sintagmă cervantescă) ține de ireal, însă rolul lor este de a multiplica, relativiza și demistifica realitatea.

Fostul judecător, decis să fie anchetator pe cont propriu, crede în puterea Logosului și nu este interesat de gradul de penalitate al întîmplărilor în sine, ci de cuvîntul lămuritor care să limpezească straniul și incitantul caz al oblomovianului și, concomitent, cicikovianului Antipa. „*Totul a început cu o glumă*”, se confesează Viziru, și actualul judecător al realității vrea să circumscrie limitele acestei glume: „*Eu vreau să știu limita, cît se poate glumi. (...) Cînd voi ști unde și cît trebuie să glumesc voi scăpa de frică! Și atunci voi fi liber și sănătos. (s. a.)*” Pînă una-alta, adună probe, care pun în discuție statutul actului creator ca mod de abordare a realității. Asemenea unui

scriitor, el este copleșit de varietatea nuanțelor pe care le presupune teritoriul de investigat.

Scrișul este și contagios, întrucât un altul îl acoperă mereu pe precedentul și romanul apare re-făcut de alt „scriitor” care preia ștafeta. Alexandru Ionescu devine totodată și primul personaj cititor al acestui roman cu subtext și supratext, deoarece studiază însemnările relativizante ale lui Viziru și opiniază asupra lor. Se justifică astfel mixajele, alternarea de planuri și timpuri narative, racursiurile, dilatățile, echivocul, fragmentarismul și oralitatea derutantei trame epice. Romanul-anchetă al lui Viziru, romanul-colaționar al lui Alexandru Ionescu, romanul-bestiar al lui Pașaliu, romanul-document al cutărui personaj reprezintă tot atâtea ipostaze ale ficțiunii românești.

Ancheta nu se axează atât pe strângerea probelor în vederea elucidării crimei, cât pe aflarea adevărului despre puterea diabolică a navetistului între două stări Antipa și pe explorarea zonelor celor mai obscure ale spiritului și sufletului, pentru a se putea răspunde la întrebări mai abstracte cu privire la posibilele legături secrete ale omului cu Universul și la aproximarea fișiei de hotar între diferite polarități: necesar / hazard, rațional / irațional, conștient / inconștient, diurn / nocturn, realitate / ficțiune, banal / straniu. De asemenea, se configurează parabola dualității sufletului uman: angelic / demonic, umil / tăgăduitor, pocăit / păcătos, cumpătat / nebun. *“Dacă Dumnezeu a murit, ce putere mai are diavolul?”* – sună o întrebare dintre multe altele înfîluite în roman.

Antipa este ateu; nici nu ar putea crede că există cineva cu puteri mai mari decât ale sale. Dacă ultima lui victimă din „cronica unei morți anunțate”, preotul Zota, întruchipează „întunericul mistic” și „boala spiritului”, doctorul Pușlenghea, alt conviv de-al său de la crîșma lui Moiselini, reprezintă „știința și lumina umanității”, omul care vindecă atât cât îi stă în puteri, dar care nu poate exorciza moartea. Eroul nostru are frică nu de Dumnezeu, ci de boală și de moarte. *„Mesajul cărții nu e deloc ambiguu. (...) Este limpede că problema esențială a cărții este aceea a gravității cu care trebuie înțeleasă viața. Omul nu poate glumi cu destinul lui și, simplificînd lucrurile, nu s-ar putea spune că Antipa își merită soarta?”*, se întreabă autorul într-un interviu acordat lui Constantin Coroiu, pentru revista *Convorbiri literare* (*Dialoguri literare*, II, nr. 9/1976).

Și-a meritat soarta pentru că a încercat să rivalizeze cu divinitatea: i s-a substituit zeiește, ordonînd pro-

priul lui univers fictiv și jucîndu-se cu destinele oamenilor prin previziunile sale funebre. Moartea îl pune pe om, în general, în fața nimicniciei lui întregi și nu va fi niciodată desăvîrșită, întrucât atunci ar urma ca respectiva ființă muritoare să se autodepășească printr-un efort de înnobilare cristică. Teama de moarte îi reține lui Antipa ființarea într-un spațiu real, lumesc, de familie, acolo unde se face simțită prezența vie a Feliciei. Convivii de la cîrciuma lui Moiselini își petrec timpul bînd, mîncînd și „gustînd” din plăcerea pariurilor. Acești „morți potențiali” sau “ființe vegetative”, după cum îi cataloghează Nicolae Manolescu, potențiază previziunile lui Antipa, ei înșiși dorind să le vadă împlinite. *„Nea Antipa, chicotește Agop. Cînd mai omorîm un om? Antipa ride...”* Chiar și atunci cînd gluma îmbracă haine cernite, se găsesc personaje care să nu fie mulțumite de exactitatea termenului sau de frustrarea așteptărilor. *„Mă porc dă cîine, catîrile, măgar cu iapă ce ești tu, nu cumva trizezi, mă față, mă?! Șefu de gară... nu era pă listă. Nu cumva bifezi aiurea, nu înșeli încrederea noastră, dacă ai registre duble te dau în gît...”* – răbufnește inginerul Druică

Cele două repere calendaristice și astrologice (solstițiile), resimțite și celebrate în răspăr de către un Antipa bolnav ca novicii în perioada ritualului de inițiere (*“În dimineața zilei de 21 el rămînea în pat, Felicia îl trata ca pe un bolnav adevărat: pînă la venirea ei, el se însăănătoșea.”*). Acestea sînt hotărîtoare aici nu pentru buna rotire a osiei cerești, ci pentru consumarea unui destin aparent comun, care se dovedește a fi, pentru cîțva timp, de excepție. În pariurile sale lugubre, care trec granița farsei tragice și parodiază întortocheatele căi ale inițierii (anticiparea sinistrelor profeții se „certifică” prin scris de către acest „funcționar al neantului”), fanaticul Anghel vede o trădare a spiritului malefic pur și îl va suprima pe presupusul „ucenic neascultător” din cauză că a abuzat fără temei serios de puterile divinatorii cu care l-a investit în imaginația sa febrilă. Totul se rezolvă prin atracția contrariilor în mersul firesc al devenirii (sau al involuției) spre moarte. Prin cosmicizarea umanului și antropomorfizarea Cosmosului, potențialitățile afective dispun, într-o euforie a simultaneității, realitatea exterioară după legile unei armonii bazate pe corespondența dintre sufletul uman și misterul existențial.

Lumea în două zile – considerat de numeroase comentarii critice a fi cel mai joycean roman al nos-

tru – este o scriere despre unitatea în diversitate a beneficului și maleficului, a domesticului și fantasticului, privite din perspectiva favorizantă unde forțele contrare stau aparent și incert într-un temporar echilibru al existenței. George Bălăiță revalorifică un mit al Facerii în jurul misterioasei puteri maligne a Cuvîntului scris și vorbit, care poate sălășlui acolo unde te aștepti mai puțin și, odată provocat, acționează malefic. *“Gluma ucide faptele omului. Dacă vrei să ajungi unde ți-ai propus trebuie să rămîi grav și incoruptibil”* – sună avertismentul caronianului personaj Anghel.

Ceea ce se străvede palimpsestic printre șirurile de fraze este viața adusă în stadiul de ritual între cadrele unei societăți închise, care se dezice de astfel de personaje “deviaționiste”. Includerea de fragmente, de articole jurnalistice reportericești, de dezbatere pe teme profesionale, etice și sociale, redactate în limba de lemn, surprind realitatea cosmeticizată de către ideologia comunistă. “Fișele de lucru” colaterale, cu rol de dublură parodiantă, preluate (sau avînd drept model stilul) din ziarele epocii (*“VIGILENȚA – expresia responsabilității comuniste”, “Industria și arta”, “Să crezi în tine, în sentimentul răspunderii”, “Dăruire și pasiune comunistă”* etc.), fixează narațiunea pe fundalul discursului dogmatic de tip stalinist.

Stahanovismul heirupist și idilismul clișeizant se aflau la antipodul nepăsării, detașării, glumelor și fabulațiilor specifice unei *dolce far niente* taxate de către puterea dejistă drept rămășițe anacronice. Îndrăzneala, entuziasmul și hărnicia de *albină* constituie valori social(ist)e diametral opuse acelorora individual(iste)e promovate de răul de *muscă* Antipa. *“Și vocea lui Pașaliu: cine, Antipa? Brînză bună în burduf de cîine (...)”,* fiindcă *“Dumnealui cînd chiulește e bolnav și cînd e bolnav chiulește, dat naibii amicu.”* Odată, pe cînd Antipa se plimba prin “Inferalia” cu Silvia Racliș, *“umbra unei albine uriașe”* trece, simbolic (mai curînd parabolic), pe deasupra lor. Este o *„albină mare care zboară greoi deasupra unui stup”* și care are puteri supranaturale, căci îl ia pe Antipa în zbor. *„Îl cercetează cu trompa lungă și-l apucă apoi cu picioarele ei păroase din față, îl ridică, zboară astfel cu el deasupra curții și-l așază sub o tufă întunecată.”*

Deși aluziile la opresiunea orînduirii comuniste rămîn subsidiare, narațiunea se detașează de epoca istorică respectivă și se refugiază într-un timp paralel. Finalmente, nu realismul cenușiu și apăsător predom-

ină, ci acela de coloratură magică, ce imprimă scrierii o turnură feerică unde preponderentă este insolitarea. Contribuie la aceasta descriptivismul noului roman, fluxul de natură joyceană și rememorările proustiene. George Bălăiță nu împarte maniheistic lumea în două (zile), ci o prezintă în starea ei mozaică și îi inventariază tarele umane și sociale.

Dincolo de conglomeratul întîmplărilor și al obiectualului, de intenția intelectualizării ce ține de ambiția autorului de a surprinde ipostaze verosimile ale universului înconjurător, se conturează, în natura ascunsă a lucrurilor, o ordine vitală superioară cu iluminări revelatorii. Simbolistica marșează spre sensurile majore ale aventurii cunoașterii lumilor în trecerea lor prin hotărîtoare transformări, a cunoaște însemnînd a reconstitui și a descifra ordinea tainică a Cosmosului, inaccesibilă profanilor. O dereglare monstruoasă a percepțiilor senzoriale (mai ales ale odoratului și ale privirii soziste) trădează înclinația lui George Bălăiță spre demontarea osaturii celor existente și spre pătrunderea în intimitatea mecanismelor vieții. Romanul *Lumea în două zile* ne propune spre dezlegare una dintre enigmaticele existenței umane – aceea a găsirii limitelor unde farsa degenerază în tragic și unde se învecinează seriozitatea cu frivolitatea Logosului purtător de potențialități psihopompe.

Insolita scriere pleacă de la sesizarea armoniei contrariilor real / ireal, lumină / întuneric, bine / rău, static / dinamic, impresia generală degajată fiind aceea de alunecare dintr-un plan real într-unul ireal. A fi sau a nu fi într-o lume unde omul este sclavul timpului, a căuta „dincolo” ceea ce „dincoace” nu există, a afla pînă unde se poate glumi: acestea sînt doar cîteva motive reiterante în roman. Autorul, ca și personajul său Antipa, este însetat de iluzie și de real, punînd la grea încercare perceperea lumii exterioare. Impresia degajată la lectură este aceea că scriitorul se străduiește să ne arate fața reală și ireală a lumii în același timp. Antipa este condamnat să trăiască în ireal, își face din ficțiune un mod de a percepe realul, fiindcă în realitate nu găsește o forță necesară ca să supraviețuiască. A trăi în ireal prin orice mijloace (vis, hipnoză, fantasme) la fel de bine ca și în real – aceasta este învățătura finală a *Lumii în două zile*.

AL. PALEOLOGU - RECUPERĂRI (II)

Bogdan CREȚU

II. Al. Paleologu despre creștinism

Moștenirea creștină a Europei, culegere îngrijită și, probabil, concepută de Fabian Anton reprezintă o antologie tematică, căci strânge între copertele sale eseuri mai vechi, din alte volume ale autorului, precum și unele articole, interviuri, rămase, pînă acum, sub semnul efemerității propriie spațiului revuistic în care au apărut inițial. Dată fiind și colecția editurii Eikon în care este publicat volumul („Biblioteca ortodoxă”) și girul (de fapt, „binecuvîntarea”) unui înalt prelat, pe pagina de gardă, deduc că el are intenția de a oferi o imagine, fie ea și parțială, a unei ipostaze mai puțin cunoscute, dar nu de interes secund, a lui Al. Paleologu: aceea a gînditorului interesat de problemele strict individuale ale credinței, și, la un nivel mai extins, ale creștinismului ca doctrină esențială care a jucat un rol crucial (*sic!*) în istoria Europei.

Eseistul nu are și nici nu ține să lase impresia că ar putea avea alura unui teolog: considerațiile sale nu intenționează să se debaraseze de o caracteristică nuanță confesivă, pe alocuri memorialistică, evocînd momente cheie ale vieții sale, oameni apropiați care au jucat un rol important în formarea sa și care au influențat, prin exemplul lor sau prin contact direct, avatarurile cîștigării unei credințe asumate, deloc în concordanță cu toate canoanele obișnuite, ci trecută prin filtrul reflecției sau al acumulărilor unor experiențe hotărîtoare. Faptul că obiectul dizertațiilor sale îl constituie unele aspecte care, convențional, cer un anumit bemol atașat afirmării tranșante a unor puncte de vedere divergente față de cele devenite canon, nu domolește spiritul lui Al. Paleologu, care nu ezită să-și mărturisească, deloc măsluite, opiniile disonante. Textele antologate în cartea de față, dintre care cele mai multe confesive, nu creionează portretul unui creștin care crede pur și simplu din inerție, pentru că așa cere tipicul, fără a face efortul de a înțelege esența credinței sale, ci mai curînd pe cel al unui căutător al credinței, care, o dată cîștigată, devine, prin urmare,

convingere asumată, principiu călăuzitor în viață, oferă un confort sufletesc și o anumită seninătate (de recunoscut în multe dintre actele publice ale autorului, ca și în siguranța pe care o are cînd aplică unele evaluări morale nepermise oricui).

Dacă acceptăm caracterul preponderent confesiv al volumului (trăsătură existentă, în subtext, în mai toate scrierile lui Al. Paleologu, chiar și în acelea ce tind să se apropie de rigorile și echilibrul specializat al discursului critic), unele texte ne apar ca fragmente din ceea ce ar putea fi cartea cea mai importantă a scriitorului, anume memoriile. Primele două eseuri sînt, de fapt, evocări, făcute nu după tiparul obișnuit, nu convențional, ci mai degrabă dintr-un soi de datorie personală pe care autorul simte că o are față de anumite persoane. Astfel, părintele Stăniloae și Nicolae Steinhardt sînt, pe rînd, aduși în prezentul nostru, din care moartea i-a exilat, conferindu-li-se aura binemeritată a unor modele intelectuale și spirituale de neegalat, cel puțin în istoria personală a celui ce face mărturia. Chiar dacă nu sînt inedite, ele întregind sumarul unor volume anterioare (*Alchimia existenței* și *Despre lucrurile cu adevărat importante*), textele cîștigă un spor de semnificație în contextul mai larg al acestei antologii tematice: părintele Stăniloae devine un fel de îndrumător pe calea inițierii în credință, printr-un act aparent straniu pentru un preot, dator să execute ritualul slujbei după tipic (acela de a îndemna la ascultarea *Liturghiei*, nu la îndeplinirea mecanică a gesturilor ritualice); atrăgînd atenția asupra esenței religiei ortodoxe, marcele teolog apare, astfel, ca un reper important în inițierea credinciosului, care mărturisește, la o distanță de cîteva decenii, ca semn de recunoștință nețărîmîră: „Părintele Stăniloae mi-a luat atunci solzii de pe ochi”. Evocarea aceasta plină de căldură constituie, însă, și un profitabil prilej pentru eseist de a reconstitui un apus cadru cultural, la care teologul, oponent al lui Blaga în acel moment, pusese

CRITICĂ, ESEU

umărul: cel al mișcării încheiate în jurul revistei „Gîndirea”. Privită în economia întregului text, partea introductivă este, de fapt, mai întinsă decît evocarea propriu-zisă, ceea ce nu creează nici o clipă impresia unui dezechilibru al construcției, ci, dimpotrivă, formează un cadru cît se poate de potrivit impunerii deontologiei creștine în slujba căreia Stăniloae opera: marele teolog apare, astfel, ca un om cu tare firești, ca o persoană vie, nu simplă fantoșă, elogiata convențional sau din motive ocazionale. Al. Paleologu are harul portretizării firești, al echilibrului aprecierilor, al depășirii poncifelor obișnuite în asemenea situații. Lucru care se vede cu prisosință și în „exercițiul de admirație” care este, în fond, textul numit *Septuagenarul neastîmpărat*. Multe dintre liniile pe care autorul le creionează cu precizia unui observator ce știe să decupeze din realitate esențialul și care compun, apoi, portretul lui Nicolae Steinhardt, se potrivesc de minune chiar eseistului: o curiozitate mereu trează, însetată să descopere tot timpul cîte ceva nou, care scrutează cu un ochi de Argus ceea ce se petrece în varii domenii, vitalitatea care provine din credința adîncită și dintr-o permanentă dispoziție de a vedea partea luminoasă a lucrurilor, chiar și în situațiile care, aparent, nu ar oferi nici un temei pentru rîs, „politețea obsecvioasă, într-o cadență potopitoare” și, în cele din urmă, „curajul, curajul fizic în fața morții”, încununare a unei înțelepciuni nu ușor cîștigate. Sînt toate acestea calități comune, definitorii pentru o anumită clasă de intelectuali (rectific, știind că termenul îi repugnă lui Al. Paleologu: de gînditori, fie ei și „libertini”, într-un sens mai vechi, pierdut astăzi) pentru care orice subiect, de la probleme de morală, de religie, pînă la cele legate de literatură nu sînt decît motive întemeiate de a-și expune, practic, propria modalitate de a percepe lumea.

Chiar dacă aceste prime eseuri ale volumului se vor (și chiar sînt) în primul rînd evocative, autorul lor nu își poate reprimă anumite deviații de la ceea ce constituie principalul său interes, glosînd pe marginea unor teme ce i se par prea grave pentru a le exila într-o margine nemeritată. Bunăoară, el remarcă lucid că „organizarea binelui e o utopie cu efectele cele mai funeste”, referindu-se la discursul utopic, care, folosit ca armă ideologică, devine unul dintre instrumentele instaurării răului. Cu alte cuvinte, pusă în practică, utopia își pierde mirajul, arătîndu-și cealaltă fațetă: devenită istorie, ea se transformă, de fapt, în antiutopie. Același pericol al tendinței permanente de a conferi o ordine binelui este lucid observat de moralistul erijat,

ocazional, în gînditor politic, cînd remarcă faptul că viitoarea formă administrativă a Europei, inevitabilă deja, atrage și unele dezavantaje, peste care un spirit lucid nu poate trece cu ușurință: globalizarea este și ea tot o formă de utopie, care încă își exercită farmecul neîntinat de verificarea sa în practică, dar care exclude, totuși, neutralitatea, îngrădind plaja de opțiuni a individului și, poate mai grav, chiar a statelor astfel angajate. Este motivul pentru care, renunțînd la convenționala diluare a sentențiilor grave sub patina eufemismului, Al. Paleologu afirmă tranșant într-un recent interviu (publicat în numărul trecut al „Convorbirilor literare”) că Uniunea Europeană reprezintă, în esența sa, o „catastrofă”, de fapt o formă perversă de anticuropenism. O idee ce poate stîrni reacții dintre cele mai ostile, anacronică, cum anacronice pot părea mai multe dintre opțiunile autorului. În fapt, el nu face decît să observe un mecanism care, scăpat de sub control, poate devia un simplu ideal înscris într-un sistem castrator al identității. Și, trebuie să recunoaștem, ideea unei Europe unitare, fie și numai administrativ, de nu chiar și cultural, politic, economic nu are cum să nu amintească de statul unic sau imperiile atotputernice ce organizează meticulos, dar opresiv viața locuitorilor lor în antiutopiile clasice. Istoria confirmă, aproape fără excepție, că ceea ce pare necesar la nivelul macrostructurii devine coșmar pentru individ.

E îndreptățit autorul *Bunului simț ca paradox* să se arate atît de sceptic față de unele proiecte ce par a rezolva multe dintre problemele contemporaneității? Argumentul său nu este unul umoral, nici rezultat al unei ideologii politice față de care ține să se arate obedient. Unitatea Europei a devenit susceptibilă întrucît s-a produs o fractură ireparabilă în chiar pricipiul care conferea unitate bătrînului continent: creștinismul este scindat, fapt ce conduce la crearea a două Europe, a două civilizații din ce în ce mai diferite, care apără alte principii și construiesc culturi divergente: Occidentul și Europa răsăriteană. Teza principală a cărții, reluată de autor cu diverse ocazii în ultimii ani, este cea conform căreia „Europa este o construcție creștină”. Nu geografică, nu politică, nu culturală sau de alt fel, ci creștină. Argumentarea acestei idei a făcut-o autorul ei în mod repetat în anii din urmă (parțial, în volumul *L'Occident est à l'Est*) și se bazează pe observarea de finețe a unei realități: „Adevărul este că, înainte de creștini, Europa n-a fost deloc, perorează decis eseistul. Au fost niște imperii care ocupau o parte din acest continent și din altele limitrofe. Dar numele mitologic de Europa (...) nu există ca o conștiință continentală

decît de la creștinism încoace”. Cîteva pagini mai departe, glosînd pe marginea aceleiași teze, autorul își nuanțează demonstrația: „Grecia antică și lumea romană nu erau Europa. Erau o lume asiano-mediteraneeană. Europa s-a construit de la creștinism încoace. (...) Creștinismul este cel care a determinat saltul de la cele două variante antice la Europa. Europa are o tradiție a gîndirii, un fel de a gîndi, o tradiție a culturii amprentate fundamental de creștinism, indiferent dacă un european este sau nu credincios, dacă este catolic, ortodox sau protestant – acestea sînt lucruri cu totul în afara esenței”. Prin urmare, ceea ce conferă unitate bătrînului continent este chiar temelia creștină pe care el s-a construit și de la care pornind a căpătat conștiința unui spațiu delimitat de celelalte, cu o cultură și o civilizație proprii cu un profil aparte, bine conturat. Poate tocmai în temeiul unei asemenea viziuni noile forme de organizare a Europei, care pornesc de la alte principii decît cele considerate esențiale (după Valéry, spiritul gîndirii grecești, influența romană și creștinismul), Al. Paleologu respinge o organizare, fie ea și în numele himericului „mai bine”, care se iluzionează că ar putea să recîștige o unitate risipită în urma trecerii valorilor creștine pe un plan secund. Este, de fapt, o pledoarie pentru morala creștină, singura aptă, în opinia scriitorului, să impună ordinea într-o lume mult prea grăbită pentru a mai fi atentă la propriile-i valori fundamentale.

În același stil polemic, dar nu strident, moralistul repune în discuție problema spinoasă a balcanismului, devenit, sub condeiul unor obtuși istorici sau al unor critici literari lipsiți de harul sesizării nuanțelor, punct nevralgic al autoimagologiei. Răsturnînd opinia recurentă, zdruncinînd, cu alte cuvinte, locul comun, cauzat de lenea în gîndire, ce-i repugnă, Al. Paleologu interpretează frustrantul termen în cu totul alt sens: balcanismul devine, dimpotrivă, un privilegiu, căruia „îi datorăm spiritul acesta cosmopolit, și ușor pragmatic, spiritul ironic, calitatea umorului și felul de a suporta vicisitudinile”. Prin urmare, seninătatea, deschiderea față de experiențele grele, dar mai ales umorul sînt beneficii ale aderenței la un areal în primul rînd cultural, de negăsit în restul Europei. Lucru esențial, căci, susține, pe bună dreptate, în alt loc eseistul, „cu adevărat infirmi sînt însă cei ce nu posedă simțul comicului. Cine nu are simț al comicului nu poate să înțeleagă viața, nu poate să înțeleagă ce este inteligența, iar viața fără inteligență e pură biologie”. Astfel, discursul pare a urma un soi de silogism ascuns, căci se trece subtil de la discutarea unor probleme de interes mai larg la măr-

turizarea unor credințe personale, a unor principii ce l-au călăuzit pe autorul lor în viață. Inteligent, el nu-și refuză dreptul de a cădea în ridicol („ridicul”, caligrafiază el), declarîndu-l, tocmai de aceea, ca model pe Don Quijote. A-ți asuma toate ipostazele, fie ele și mai puțin flatante, este un semn nu atît de maturitate, cît unul de înțelepciune.

Devenit, prin conduita sa și, mai ales, prin atitudinea neinteresată față de orice problemă arzătoare, prin franchețea și libertatea neîngrădită de a-și exprima punctele de vedere iconoclaste în chestiuni dintre cele mai arzătoare, un soi de înțelept al cetății, Al. Paleologu și-a cîștigat dreptul de a aplica sentinței unei lumi în schimbare, care își uită propriile origini, propriile principii fundamentale. Nu e deloc întîmplător că acum, la crepuscul, eseistul este preocupat mai ales de problemele proprii mîntuirii, dar și de cele ale conservării valorilor creștine. Este, la urma urmelor, o deschidere, o concluzie a unei vieți libere, lipsite de prejudecăți, la care nu putea să nu ajungă. Nu trebuie să fim neapărat de acord cu ideile lui, nu trebuie să aderăm la toate punctele sale de vedere, cert e că un asemenea demers are darul de a ne mai scutura din obișnuita comoditate care ne îndeamnă, de cele mai multe ori, să luăm lucrurile ca atare, fără a mai face efortul de a le filtra prin propria reflecție.

COMENTarii CRITICE

LIVIU GEORGESCU ȘI OCHIUL MIRIAPOD. O FENOMENOLOGIE, ÎNTRE ÎNCHIPUIREA GEOMETRICĂ ȘI RONDUL DE NOAPTE

Mircea A. DIACONU

După *Călăuza* (2000) și *Solaris* (2002), volume care-i atrăgeau atributul de „optzecist atipic”, Liviu Georgescu abandonează, în *Ochiul miriapod*, cel puțin parțial, viziunile cosmogonice, fiorul teluric, teribilele experiențe ale imaginației, adică toate acele construcții vizionare, viguroase și apocaliptice, care-l apropiu de suprarealism și, deopotrivă, de expresionism. Și le abandonează în favoarea imediatului, a concretului istoric și a realității biografice, toate acestea trecute prin filtrul unei decantări discret nostalgice, care proiectează lumea în penumbrelor reveriei contemplative. Într-o ciudată combinație de abstract și de materie, metafora oximoronică e substituită de notația – una trecută, însă, prin meandrele imaginarului – care înregistrează cu precizie fapte și vorbe. O notație care nu pulverizează suprasensul metaforic, articulat într-o mare construcție simfonică.

Deși păstrează structura de amplu poem, hrănit din mai vechea ambiție a totului, această ultimă carte a lui Liviu Georgescu publicată în românește e mai aproape de pariul optzecist, cu care are în comun angajarea istorică și viziunea spectaculară. Un pariu pe care, însă, poetul vrea să-l și depășească printr-o concepție proprie asupra relației dintre istorie și timp, din care se profilează o etică.

Ca și în cărțile sale anterioare, Liviu Georgescu susține un model al lumii care-și poate depăși condiția istorică, prin identificarea fie cu ideea, fie cu spiritul universal. De data aceasta, paradoxul – aparentul paradox – stă în succesiunea de versuri „Timpul s-a oprit // inima începe să bată”, o viziune optimistă (cu siguranță aurorală) pe care o hrănește parcă nu un principiu superior în ordine ontologică, ci structura însăși a materiei. Vorbind despre *Solaris*, Nicolae Manolescu constata: „Și, totuși, la capătul capătului pîlpîie o speranță: «în lumina fractală a gândirii / lumea refăcută». Cum? De către cine? În ce scop?” – se întreabă criticul. Fără a oferi răspunsuri raționabile, logica aceasta pare să țină,

în viziunea lui Liviu Georgescu, de „spiritul istoriei” – dacă nu cumva de natura însăși a materiei ei –, sau de o concepție proprie poetului, concepție care ar „depăși” realitatea, pentru a se impune ca fapt, ca adevăr al lumii, ca *model structurant* al ei. Astfel, în construcția ei, poezia devine un principiu pe care realitatea ca atare ar trebui să se desfășoare, repetîndu-l.

Pînă la această soluție, asupra căreia vom reveni, să relevăm natura celui alt braț al balanței între care lirismul lui Liviu Georgescu se mișcă. Trebuie spus că, pe de o parte, poezia aceasta este una de concepție, care instituie lumii un sens, iar pe de altă parte, una de notație, care „descrie” în limitele unui real trecut prin filtrele experienței. Lucrurile par evidente încă din cele două motto-uri: primul, în vers propriu, situează existentul „între sublim și grotesc”; cel de-al doilea, din *Marcu*, lasă să se înțeleagă că celor patruzeci de zile din pustiu, ale ispitirii de către satana, le va urma salvarea. Sîntem lăsați să înțelegem că, în afara acestui principiu care dă sens lumii, nimic nu există.

Doar la cel dintîi nivel, care-l înscrie mai acut pe Liviu Georgescu printre optzeciști, apar diferențele față de volumele anterioare – și, chiar și la acesta, ele sînt mai degrabă de obiect al radiografierii decît de limbaj. Oricum, din faptul că problematica aceasta, a cotidianului, se înscrie într-una mai cuprinzătoare, deducem că Liviu Georgescu dă optzecismului, aceluia văzut în latura sa consacrat-biografistă, o consistentă replică. Nu cred că întîmplător este parafrizat de cîteva ori titlul cîrtărescian „faruri vitrine fotografii”. Oricum, o replică dată nu explicit, ci prin desfășurarea unui program poetic și a unei viziuni particulare.

Ce este evident este faptul că, dacă titlurile anterioarelor cărți mizau pe sensul cuprinzător al concepției, de data aceasta el se raportează în mod pregnant la teritoriul supus înregistrării. O ezitare despre care am putea bănuși că a funcționat și în cazul volumului anterior, numit *Solaris*, dar care pînă în ultima clipă se intitula *Apocalypse now*. În locul „închipuirii

geometrice”, poetul preferă de data aceasta „rondul de noapte prin oasele străvezii ale miriapodului”. În locul viziunii de ansamblu, intuiția aceasta a materiei, fie ea cosmică sau prinsă în pînza cotidianului.

Cum precizam deja, „materia” noii apocalipse este concretul istoric, „uterul celei mai supraréaliste realități”. Liviu Georgescu se dovedește un pictor sagace al malformărilor politice din ultima jumătate de secol, viziunile sale punîndu-i alături pe Goya, Brueghel cel Bătrîn, Bosch sau Dali. Tușa groasă și linia subțire de stenograf înregistrează spectacolul grotesc al unei lumi primitive, informe, care lunecă pe marginea neantului.

Fie că privește „prin oasele străvezii ale miriapodului”, fie că „troleul îl tîrăște ca un ochi de miriapod prin noaptea abatorului”, poetul construiește în detaliu un univers care a fost fixat ludic de Cărtărescu (un volum se numea *Totul*), sau lapidar de Ana Blandiana, al cărui poem omonim funcționa dinamitard în decembrie 1984. În acest sens, Liviu Georgescu, azi dincolo de vreo miză subversivă, radiografiază reliefurile, fie el al golului existențial din timpul dictaturii comuniste, fie al revoluției din decembrie 1989 ori al evenimentelor ulterioare, ca acelea de la Roșia Montană ori din Irak.

O perspectivă documentar-coșmarească se prefigurează din „cîlții istoriei”, într-un delir al răului care neagă orice previziune în legătură cu religiozitatea noului secol și care validează adevărul materiei conform căruia „Nimic nu se creează totul se transformă”. Am reținut din poemul lui Liviu Georgescu imaginea polarizantă a abatorului (*abatorul memoriei, abatorul revoluției*, dar și *abatorul textului*) nu atât pentru atrocitatea pe care o presupune, cît pentru valoare simbolică. Pe de o parte, el sugerează o lume a materiei și a posibilității distrucției, pe de altă parte, un spațiu închis, asemenea unui athanor, în care schimbările, transmutările nu sînt posibile decît în direcția devorării. În acest sens, bazat pe o sinonimie metaforică, să revenim la versul emblematic pentru istorie: „uterul celei mai supraréaliste realități”. Altfel, nu voi detalia relieful acestei lumi pentru care Liviu Georgescu dovedește un simț plastic aparte. Pictorul din el nu se dezmințe. Aș reține doar încărcătura umană („sub piele se strîng viermii și colcăie disperarea”) pe care acest relief îl hrănește.

Oricum, în centrul poeziei lui Liviu Georgescu stă această apetență pentru viziunile negre, pentru neantul care pare fecundat de un, reiterativ, *sărut negru*. Concretețea înregistrării e dublată de o apetență care nu

se dezmințe pentru metaforă: „ninge din creier cu creste de cocoș / rigole rîd cu buzele de sînge / și dimineța se înalță pe valul de capete tăiate / iar într-o țeastă în gaura făcută ieri de glonț / un cuc și-a întronat un cuib // inima pe zăpadă zorile false întuneric la amiază / sori de gelatină peste țiglele roșii // [...] // privirea se umflă în ferestrele astupate de praful cîrnii albind / ca un pumn de făină / se răstoarnă încăperea într-un sărut negru / pașii scurși pe timpanul universal nu mai ajung pînă la tine / iarna moare la uși / prin locuințele lacustre schelete de pești mocnesc ca niște / menhire / materia e un praf înghețat așteptînd un semn”.

Se poate scrie un studiu amplu, cu consecințe poate nebanuite, asupra formelor sub care se prezintă materia în poezia lui Liviu Georgescu – căci, în lunecarea aceasta spre înviere, în lunecarea acesta în care există o crispă a geologicului și deopotrivă o lichefiere a sa, apar marile viziuni catastrofice, dar și regenerative. Catastroficului i se opune, ca mister absolut, renașterea. Principiul „nimic nu se creează totul se transformă” devine spre sfîrșitul volumului „nimic nu se transformă totul se creează”. Mai mult, *ieșirea din istorie* e compensată de o *intrare în timp*.

În interiorul viziunilor documentar-coșmarești, Liviu Georgescu include o amplă secvență (auto?)biografică cu iz balcanic, un fel de „cinematografie pe viu” care se inspiră din tehnica neorealismului italian. În interiorul acestei istorii pervertite, un spațiu uman construit din sordid și grotesc – provocînd însă un dram de fascinație nostalgică –, care ne amintește de G.M. Zamfirescu, de Eugen Barbu, dar, deloc ciudat, chiar de autorul lui *Nastratin Hoge la Isarlık*. Fișe de observație despre fapte și personaje, despre mahala, derizoriu și fatalitate, versurile lui Liviu Georgescu sînt memorabile dincolo de orice context în care servesc o idee.

Prozastic, înregistrînd, deci, cinematografic, reținînd fapte, replici, nume, detalii de comportament, el descinde, ca într-un paradis degradat, în pitoresc și într-un folclor biografic, reconstituind copilăria și adolescența lui Frili și cotidianul unui timp, aparent solar, care se devoră însă pe sine. Prinse parcă în amurg, scenele din lumea copilăriei, tablourile de gen, orele de muzică, întîmplările cu medici, toate refac universul balcanic al unei istorii oprite în neant și lichelim, care dă doar senzația și iluzia consistenței lumii. Este un timp căzut, buimac, recuperat printr-o ciudată metamorfoză emoțională (o indicație regizorală precizează: „nu rîde nu rîde cîntă nainte”), din care nu lipsește nota de fatalitate: „mergeam în Parcul Liberității fost Carol

sau treceam prin / curtea mitropoliei care ne producea nostalgii de adolescenți / ne gîndeam la dinu păturici și pene corcodușe / sau puneam casetofonul cu Pink Floyd și Cat Stevens / concertele cu orchestra din Parcul Libertății orele de estetică la care ni se / spunea că o tragedie și în general o operă nu trebuie luată ad / litteram ci ca pe un pretext pentru o emoție artistică / întrebarea profesorului de literatură dacă Pădurea / Spinzuraților / e un roman obiectiv sau subiectiv orele de pian și muzică de / cameră Mozart și Bach / colegi cu o tehnică ieșită din comun cucereau premii / internaționale / concursul paganini și Indianapolis o ade-vărată solistă / mai tîrziu cînta cu mânuși în frigul de la Ateneu pînă / cînd / a fugit în Germania // și pianistul era o mare speranță pe care destinul l-a țintuit în / casă / în ciuda insistențelor părinților de a merge cîteva zile cu ei în / provincie în ciuda / prietenilor care îl sunaseră cu cîteva minute înainte de / cutremur / să iasă la o cafea plîngea întruna vreau să studiez” – și urmează aici, manifestîndu-se în desfășurare, epicul acesta frînt și subiectiv referitor la momentul cutremurului, asupra căruia nu mai insist. În toate, un ochi care înregistrează cu simțurile întinse la maxim, cu furie uneori, cu revoltă și sarcasm nu o dată, simplu mîhnit și, totuși, plutind în reverie și recuperînd în felul acesta un trecut deseori atroce.

Sînt pagini în totul memorabile acelea despre lumea balcanică. Dar balcanismul acesta, cel puțin la suprafață, nu salvează nimic, ci doar oferă un context pentru felul în care aici se derulează istoria. Nimic, ar spune poetul, nu este rodul întîmplării: locurile cer un anumit fel de a fi, iar scenele coșmarești intră în tiparul acestei lumi în care nimic nu se schimbă: „Căruțele taie Bucureștiul în lung și-n lat / paiele și catranul / Se scurg spre granițele păzite / De glonțul patriei / Dulce ca mierea // Se tîrăsc prin Europa / colonizare / pe șest / în Sălașul Negru în zona zero”.

Ei, bine, în acest spațiu, în această *zonă zero*, urmează pe cîteva pagini un descîntec barbian (și de data aceasta e vorba de Ion Barbu), o incantație pe motivul melcului, care aduce cu sine un fior regenerativ care nu repetă lumi, ci instituie ființa: „Melc, melc, codobelc, / Scoate coarne boierești [...]”. E un descîntec care sintetizează parcă atît evenimentele istoriei cît și motivația re-nașterii. Iată alte cîteva fragmente: „Melcule tu mi te duci / În borhotul din spelunci / Tot te duci și vino iară / În vacarmul dintr-o pară // [...] / Tocmai cînd e luna mare / Alintare, alintare / Mătrăgună și cercei / Meliță și bob de mei / Smîrcuri,

doage, chihlimbare / [...] / Lunecă într-o oglindă / Cu grijă, să nu te prindă / Veghe mută în ochean / Ascuns bine în lighean / Pe taraba cu vedenii / Vijelie într-o ghindă”.

În economia ideatică a poemului, secvența aceasta e de o importanță aparte, căci în cele cîteva pagini care urmează se instituie o fiziologie a re-nașterii: „rămîn aici prin hățîșuri / să caut calea cu lumină rece / sub tălpi și în suflet curată / în desimi de acuarelă pe curcubeul meningelui / roșia dîră de cuvinte arse tipărește pe orizontul magic / gazele-n zefir / muzica punctului algebra interioară / flori proaspete pe creștetul numerelor / în lăcașuri excavate în ou de pigmenții unei alchimii ascetice / picură noblețea cocostîrcului în ascunzișurile deltei / și vuietul de argint al sfinților / nimic nu se transformă totul se naște / turnuri împotriva nisipului / cum lacrima se înconjoară de plîns eu mă învelesc de / timp”.

În modul acesta fragmentar, cîteva simboluri se constituie în cîmpurile semantice ale unei transmutații pe care nimic din vertijul istoriei n-o anunța. Să fie la mijloc acel „abator al textului” care funcționează ca un athanor și care poate schimba identitatea lumii? Să fie la mijloc chiar miezul acesta balcanic, al sordidului, în care clocește asceza și purificarea, ieșirea din istorie și intrarea în timp? Greu de spus cu precizie, în condițiile în care poezia lucrează cu sugestii – și, în cazul lui Liviu Georgescu, cu sugestii pe care le-aș numi *sintactice* sau *de arhitectură*. Vizez prin aceste sintagme și construcția de ansamblu a poemului, dar și o așezare în pagină care articulează un sens cu ajutorul spațiilor albe, al frînturilor de vers ori al discontinuităților vizuale. E un aranjament care păstrează echilibrul dintre prozastic și imaginar și, cum poetul însuși mărturisește, o structură simfonică, în genul lui Enescu, Stravinski sau Bartok, articulată după principiile armoniei și contrapunctului.

Dincolo de toate acestea, ceea ce contează cu adevărat este anvergura unui demers poetic care sondează viguros în ființa istoriei. Acesta este argumentul legitimării poeziei lui Liviu Georgescu – și, trebuie s-o recunoaștem, un argument rar în poezia noastră contemporană.

Liviu Georgescu, *Ochiul miriapod* (Editura Cartea Românească, 2003)

REVENIRE ÎN ȚINUTĂ DE GALĂ (II)

Liviu GRĂSOIU

Punctul cel mai de sus al artei sale lirice cred că îl reprezintă volumele *Morior ergo sum* (1981) și *Metaerotism imaginar* (1990). Îl găsim pe poet când ermetizant, când transparent, când dezlănțuit temperamental, când stăpînit și rece, când în extaz religios, când în extaz erotic, când nostalgic, când pătimaș, mereu reușind însă poeme admirabile. Asisti la un concert susținut de un virtuoz ce și-a conceput recitalul trecînd prin principalele curențe estetice și supunînd limbajul cu dar vrăjitoresc. Versurile memorabile se succed în fiecare strofă și nu o dată ajung gnomice. Exemplele ar umple mult prea multe pagini, de aceea semnez doar titlurile celor două volume, repet, antologice. *Morior ergo sum* și *Metaerotism imaginar* ar trebui publicate separat, în plachete de purtat în buzunar. Citirea lor ar fi un real folos pentru oricine, și mai cu seamă pentru tinerii autori obsedați de sex și pînădiți de pornografie. Ca și în cazul altor poeți de certă valoare există și la George Ciorănescu piese ce sintetizează credințele sale artistice, meditațiile asupra locului și rostului unui eu de deconcertantă complexitate. Iată una dintre ele, sonetul *Aproximare*: „Sub cer festiv și zodii nelumești/ În liniștea dintii, revelatoare,/ Ca sens suprem ce mîngîie și doare/ Cuvântul s-a-ntîmplat la Ipotești/ În vorbe noi rostire de izvoare – / Un trist de dulce tril doinești/ Se sting luceferi, dacă tu trăiești/ Prin lumi de armonii nemuritoare.// Sceptic hoinar prin cosmos și atom/ Ai suferit în lume, zeu și om,/ Destin și nenoroc să se-implinească.// Eteric zbor pe aripe de mit,/ Poet, profet, gîndire românească,/ Ești țara la puterea infinit”. Cadenta solemnă a versurilor, amintind de inegalabilul „Imn Eminescului” al lui Valeriu Anania, ar putea să-i irite pe alergicii la numele Poetului, dar totodată să îndemne la citirea atentă a acestui scriitor revenit târziu printre noi, în formă pur spirituală, aureolată de noblețea culturii, spre a i se acorda locul meritat în ierarhiile literare de astăzi.

Ca traducător, George Ciorănescu este un original din mai multe puncte de vedere, vizibile în volumul al

doilea al *Scrierilor* și în luxoasa ediție anastatică *Mai aproape de îngeri*, ambele scoase de Editura Universal Dalsi prin grija aceluiași profesionist al cuvîntului frumos tipărit, Iordan Chimet. *) Dorința de a transpune în românește câte ceva din marile poeme ale literaturii universale s-a manifestat din tinerețe, imediat după plecarea din România. De real ajutor s-a dovedit a fi cunoașterea foarte bună a numeroase limbi, accesul la original nefiind o problemă pentru multilateralul om de cultură și politolog. El s-a aplecat asupra unor texte și autori față de care avea afinități structurale sau stimulate biografic (am în vedere înțelegerea specială pentru exilați și mai ales pentru Dante). În plus, după cum remarcă și Roxana Sorescu în prefața semnată, George Ciorănescu „a știut, și a arătat că, prin traducere eu devine celălalt și celălalt îl însuflețește pe eu”, pentru că, în fond „sufletul poezilor e unul”. De aici sentimentul că, traducînd, poetul român își „însușește” creația altora, de pe străine meridiane, oferind versurilor o dublă paternitate. Așa s-ar explica ambiția de a traduce piese dintre cele mai cunoscute, nu doar spre a-și dovedi virtuozitatea în versificație ori în stăpînirea întregului potențial expresiv al limbii materne. O simplă enumerare a unor titluri este elocventă: „Bocet pentru Ignacio Sanchez Mejias” de F.G. Lorca, „Cîmpiile Soriei” de A. Machado, „Pătrimașul pelerin” de W. Shakespeare, „Cîntul al XVII-lea din Paradisul de Dante, bijuterii poetice de Baudelaire, Pasternak, Robert Frost, Carl Sandburg (cu al său „Chicago”), Ezra Pound, etc. Curiozitatea sa a funcționat continuu, abordînd de pildă folclor polinesian, Suretul 82 din Coran sau Psalmul 137 al lui David (Țînguirea poporului evreiesc rob în Babilon). Absolut inexplicabilă (dar definitivă pentru mentalitatea sa definitiv românească) poate părea perseverența cu care a tradus mereu în limba țării unde știa că nu se va mai întoarce

APARIȚII NEAȘTEPTATE

pesemne niciodată. Vocea singelui și fibrele neștiute ale apartenenței la un neam i-au dictat încercările și reușitele de traducător. Printre ele se detașează cartea de o frumusețe aparte, apărută la München în 1985, „Mai aproape de îngeri”, cuprinzând numai traduceri din lirica religioasă a omenirii. Ilustrația unui artist de talia lui Eugen Drăguțescu se încadrează perfect conținutului, desenele și viziunile marelui artist plastic potențînd fiorul mistic transmis la lectură. Colaborarea dintre cei doi este reliefată și de corespondența purtată pe parcursul înaintării lucrării. Postfața lui Ion Negoieșcu dezamăgește însă, criticul nefiind convins de religiozitatea poporului român și nici de existența unei tradiții în poezia noastră religioasă, afirmații contrazise de realitatea existentă mai ales în secolul XX.

Selectînd pagini din Sf. Augustin, din Charles Péguy, din Psalmii lui David, din folclorul castilian (excepțional Vicleimul celor Trei crai de la răsărit), din Sf. Fraancisc din Assisi, din Dante, din Francis Jammes, din Paul Claudel, din Evangheliile lui Luca și Ioan, din Blaise Pascal, din J.R. Jimenez, din Sf. Teresa de Avila, din T.S. Elliot și din mulți, mulți autori vestiți pentru creațiile închinat Tatălui Ceresc, Fecioarei Maria și lui Iisus, George Ciorănescu surprinde fervoarea credinței nicicînd abandonate, grație căreia artiștii au supraviețuit adesea și ca oameni și, în eternitate, prin arta născută din preamărirea Creatorului suprem.

Ediția anastatică *Mai aproape de îngeri* se situează la nivelul evenimentelor editoriale irepetabile.

Volumul al III-lea al *Scrierilor* cuprinde proza datorată lui George Ciorănescu. Talentul literar se manifestă la fiecare pagină rămînînd regretul că nu i-a consacrat mai mult timp, putînd părea un fel de amator în domeniu. Pesemne multitudinea ocupațiilor l-a îndepărtat de proză, obsesia literară numindu-se Poezia. Cu toate acestea, s-ar fi convenit totuși o succintă prefață la acest al treilea tom al operelor sale beletristice, destule fiind calitățile literatului, bine sintetizate de Alex Ștefănescu în două rînduri ce-l recomandă pe prozatorul George Ciorănescu drept un autor în descendența Odobescu.

Partea cea mai substanțială o constituie însemnările de călătorie: *Un român în Grecia* (1967), *Hallo, New York* (1982-1985) și *Canare* (1961). Călător neobosit, scriitorul poposește în trei spații cu semnificații speciale și violent contrastante: în leagănul civilizației europene, printre urme celebre ale antichității și turismului modern, în simbolul civilizației viitorului plin de îndrăzneală și fantezie și într-un decor aparte, plin de ciudățenii, cu peisaje, climă și locuitori deosebiți de europeni sau americani, dar împrumutînd câte ceva de la toți cei cu care au venit în contact. Impresiile de călătore-

rie acoperă cu stilul lor elegant și alert cîteva zeci de pagini, dezyăluind pe lîngă locurile vizitate, pe lîngă frumusețea și unicitatea lor, un spirit rafinat, un erudit cu măsură, nedorind să-și strivească cititorul cu bogăția informațiilor sau a trimiterilor la istorie. Subiectivismul este desăvîrșit, fără reticențe, umorul funcționează continuu, punctînd întîmplări semnificative. De altfel, nimic din ceea ce vede și notează autorul nu face parte din insignifiant, observațiile ținînd de geografia Greciei, de zeiescul lăcaș al zeilor care ar fi Insulele din Egee, de obiceiurile aromânilor din Pind, de viața monahală de la Muntele Athos, de mereu neuitata țară natală se parcurg pe nerăsuflăte. Ca și notațiile despre stilul de viață american, pe care încearcă să-l înțeleagă și se încumetă, chiar, la previziuni de genul: „viitoarea societate, modelată de umanismul raționalist, va reuși pentru prima oară în istoria omenirii să dea satisfacție atît principiului libertății individuale, cît și idealului egalității sociale”. Afirmația pune punct peregrinărilor prin orașul unde Statuia Libertății l-a dezamăgit (ea „invită mai mult la reflecție decît la contemplare”), iar cultura americană este corect caracterizată: „e cultura unui popor bogat, care își poate îngădui să cumpere opere de artă și artiști și să experimenteze pe linii de forță ce au dat rezultate extraordinare în economie, adică introducînd procedee matematice și tehnice în artă”. Observator subtil, lucid și detașat, George Ciorănescu reușește de fapt o eseistică savuroasă, avînd drept punct de pomire vizitarea unor locuri pline de înțelesuri și învățăminte.

Pe lîngă alte texte cu valoare documentară (*O colindă de Crăciun*, *Istoria unui cenaclu al exilului*, *Apoziția*, *Colegiul Național Sf. Sava acum 50 de ani* și *Al Busuioceanu – istoric și poet al luminii*) al treilea volum de *Scrieri* cuprinde și două scurte povestiri exotice (*Miguel* și *AI-AE*) menite a trezi regretul că spațiile spirituale și geografice necunoscute la noi nu au pătruns mai mult în beletristica ultimilor ani, pentru că totuși, destui sînt prozatorii ce le-au străbătut. Deocamdată, istoria literară reține doar *Străini din Kipukua*, romanul lui Valeriu Anania. Acest mic regret nu face decît să se adauge aceluia fundamental: necunoașterea în România a creației literare a lui George Ciorănescu, scriitor dotat cu toate darurile spre a reuși în arta sa și în competiția cu timpul.

George Ciorănescu, *Scrieri*. Vol. 2, traduceri – prefață de Roxana Sorescu, vol. 3. Proză. *Mai aproape de îngeri* – traduceri din lirica religioasă. Ilustrații de Eugen Drăguțescu, postfață de Ion Negoieșcu (Editura Universal Dalsi, București 2003).

DUBLUL FĂRĂ IEȘIRE

Dan Bogdan HANU

Într-un fel, a fost nesperat pentru mine să primesc la sfârșitul anului trecut, în interval de zece zile, mai întâi „plecarea” lui LIS și apoi „petrecerea” lui Ioan Es. Pop. Citind cele două volume, nu neapărat în această ordine, am putea exclama: QED, poezia nu e joc, nu e nici competiție, cum se acreditează destul de des, „poezia nu e seducție, ci amenințare”, ceea ce la limită, cunosc toți cei care o scriu, mulți însă – acei „inocenți care-au visat să ucidă măcar o dată” ori cei cu un instinct de conservare suficient de treaz – nu vor să o recunoască, de teamă că nu se vor ridica la înălțimea ... amenințării. Una peste alta, două cărți consubstanțiale, în care mă oglindesc uneori mai fidel decât în propriile texte.

Citind așadar acest ultim volum al lui Ioan Es. Pop (*Petrecere de pietoni*, Editura Paralela 45, Pitești, 2003) ca pe o continuarea „plecării” lui LIS, încerc iarăși acel sentiment de iluminare pe care apostatul acestor timpuri îl are în fața cărnii străfulgerate de spirit, în fața conviețuirii lor, îndepărtată de supraestetizante mize. Sentiment, de altfel, pe cât de netransmisibil, pe atât de familiar mie, dincolo de consemnele unei astenii, tot mai greu de evitat de la o primăvară la alta.

„Mă simțeam vinovat de orice încercam să fac în afară, așa că trăiam pur lăuntric”. Aici ar fi de găsit mulajul cheii – dacă nu chiar cheia însăși – pentru poietica lui I. Es. Pop. Poietica este, mai întâi de toate, măsura unui prag de adaptare care nu poate fi sau nu mai ajunge să fie metabolizat și transformat în *modus operandi*, nu poate fi depășit decât prin actul de transgresiune scripturală, căci vina organică, acel *a nu fi acasă nicăieri*, menține și obligă discursul la un regim endofazic. Poietica poate fi astfel descifrabilă ca fenomenologie a umilității dar și autenticității celui ce a ales de la început calea, soluția regeneratoare a autoexilului. Autenticitatea inalterabilă a acestei poezii survine, pe de o parte, ca o consecință a poieticii sale, care, genetic, nu se raportează la

efect, este surdă la efect, iar pe de altă parte, din faptul că pîrghiile ori circuitele sale de reprezentare nu dezvoltă niciodată un mecanism, un sistem al hybrisului, al superbiei. Diferența nu este proiectată vindicativ în afară, ci este încorporată – asemenea unei cruci care trebuie purtată pînă la capăt – în catabaza discursului care, ca în negativul unei imagini, marchează anabaza conștiinței. Suficient, se pare, pentru ca un pe cît de simplu pe atât de dens și deconcertant (prin abisalitatea sa de fascinant exercițiu de umilitate) „argument împotriva” să rastoarne *lectura* facilă a unor evenimente *normale și firești*, înscrise în codul (auto)biografic al (aproape) fiecărei vieți și să alcătuiască grundul meta(infra)poetic, suprapus peste efortul cathartic al confesiunii. Ecarterul dintre ceea ce actantul este și felul în care se desfășoară preparativele întru *livrarea/ integrarea* sa cît mai corectă în social, nu este un *no man's land*, o fișie nelocuită și stearpă a sinelui, ci un spațiu colector al strategiilor ascunderii și prezervării timpului interior. Aici este și locul unde funcția po(i)etică, cu un reflex midasian, aduce la lumină, creează deci, „încă un organ al ascunderii”, acela textual, care dublează totul și conștientizează dureros această duplicitate, de la mize și pînă la responsabilitatea inversării priorităților organice, întrucît acest al doilea organ, pendulînd între incorigibila nevoie de ficțiune („a scrie nu oferă mîntuire” sau „La 33 ce-și mai poate dori cineva decât să semene cu Mîntuitorul? Numai că unde să mai găsești un Ierusalim pe măsură?”) și cumplita luciditate („Dumnezeu, pentru care e tot atîta mister și mirarea că dispar, pe cît e pentru mine că el nu apare niciodată” ori, mai *terre-a-terre*, „cine scrie scrie din neputință”), le vampirizează, le sufocă pe celelalte, care te ajută să fii, dar nu-ți garantează devenirea, nu-ți arată cînd și pe unde poți să ieși. Organul scriptural reconstituie engrama circuitului sufletului prin corp și dă peste cap bunul mers al celorlalte, tradiționale și vitale, nu și suficiente.

Inevitabil, sîngele trece și pe aici. Wittgensteinienii boi, „mari și triști”, desprinși din cețurile plumburii ale copilăriei autorului, reprezintă o superbă metaforă (și totodată probă, de real, cum ar spune Marin Mincu) a incontur(n)abilei bucle pe care timpul interior o descrie și care, pînă la urmă, este revelație, trecută prin filtrul conștiinței, a ceva presimțit cu neclaritate.

Dublul, persistent în toate textele volumului, nu este o umbră, este chiar imaginea care face ca totul să fie reflectat, să cadă în capcana intranzitivității: „în rădăcina noastră, (...) un dumnezeu tot mai mărunț dă porunci din ce în ce mai palide, că, încet, crima se prefăcuse în sinucidere, iar omul nu mai are treabă cu alții, ci doar cu el, că poezia spune povestea celui care, vîrînd cuțitul în celălalt, simte lama rîcîind în pieptul lui și scurmînd acolo fără încetare”. Ecartul de care aminteam, intervalul vernacular al patologiei dublului, apare ca zonă de trecere (tranzitie) și simultan interfață care permite alternanța rapidă a secvențelor acestei patologii, anunțate de un deloc inocent artefact lingvistic („slagăre de concentrare” în loc de lagăre...). Sensul nu poate fi însă comutat, el este, evident, acela al unei lumi cît se poate de reală, unde *aletaeia* nu mai este posibilă decît în ipostaze contrafăcute, urmări ale unor compromisuri prealabile, ale degradării simbolurilor sacrificiale și degenerescenței contractului social pînă la caricatura grotescă. Astfel este posibilă o apariție ca „Somnorosul tată al degenerării” care „se înalță în mine zi de zi” sau, mai pe larg: „acolo, tăvălit pe cîte o halcă, să pot sta singur,/ cu coatele în sînge animal,/ să mă zgudui de plîns și să mă rog./ după opt ceasuri de rugăciune din-asta,/ aș ieși afară cu ochi limpezi și surîzători// și șase zile după aceea aș fi blînd ca un miel/ și gata de orice sacrificiu,/ fericit că în a șaptea zi mă pot întoarce/ în măcelărie, printre hălci// fiindcă numai din cauza cămii te rogi/ și cu cît carnea e mai multă,/ cu atît te rogi mai sfîșietor”. Măcelăria este biserica zilelor noastre, unde icoanele și vitraliile au fost înlocuite de carcase eviscerate. Carnea este suportul fricii, aceasta induce vinovăția, iar spiritul care o scurtcircuitează, umilitatea. Și tocmai aceasta din urmă basculează în intuiția care dejoacă, potențial cel puțin, căile pe care înaintea metastaza: „la ora asta avem mai multă decît/ cehia și ungaria la un loc,/ (...)/ sîntem poate singurii care pot exporta/ nefericire pură ca heroina -/ (...)/ mare pagubă că românii/ nu știe vinde ce are mai bun,/ iar or să ne-o ia alții

înainte,/ pentru că norocul nu vine de două ori.// și-atunci or să schimbe iar guvernul,/ crezînd că acolo e buba”. Frazarea e frustră, semnificantul nu are timp să ajungă bulimic, e pe măsura celui pe care a fost trimis să-l reprezinte. Sintactic, discursul se articulează ironic, se leagă postmodern, tensiunile acumulate îl apropie însă mai mult de formele accidentate ale unui expresionism structural, viziunea totuși mi se pare a recupera backgroundul neorealist, passolinian, plecînd dintr-un simț prin excelență al endogenului, al exuberanței tumorale și al aprehensiunii acute, primitivă și pură, care nu s-a lasat infestată și rafinată de codurile stilistice de circumstanță ori de filtrele neopozitivistice: „căci nu inima, plămînii/ mă interesează, ci organul care produce dispariția/ și cred că el își are locul în noi, nu aiurea,// doar că e mic și hidos și se ascunde,/ pentru că e singurul organ cu conștiință/ (...)/ singurul care, trăind în întuneric absolut,/ cînd iese la lumină se resoarbe,// exact ca dumnezeu”. Incizia sintagmatică a poemului este, prin inserția subtilă a antitezei, cel puțin memorabilă, reconfirmîndu-l pe Ioan Es. Pop printre *axiologii* (în ordine spirituală) ai literaturii.

Ioan Es. Pop practică o poetică a răvășirii subteranelor sinelui – chiar dacă în acest volum, ca și în *Pantelimon 113 bis*, cîmpul de forțe poetice a suferit o oarecare relaxare, s-a mai rarefiat ușor –, el se găsește concentrat asupra acestui loc geometric al pulsionilor fundamentale, pe care conștiința îl stăpînește cu atît mai greu, cu cît *instrumentul* (*bisturiul?*) *poetizării* avansează în țesuturile sale. Semnificantul poemelor lui Ioan Es. Pop, întins ca un subteran comun multor așezări (de cuvinte) pare a fi agonia înăbușită a unei lumi prinse într-un cronotop incert, nu atît anomic, pe cît depersonalizat, de aici și de aiurea, de atunci și de acum, de ce nu și de mai tîrziu?, măcinat de tulburări recesive, de convulsii teratologice și de mutații consanguine, de terifiante încrucișări între regnuri, toate perpetuate adiabatic din timpuri imemorabile. Nivelele realității se ordonează arbitrar, iar consistența lor oscilantă este devoalată peste tot. Recursul la oralitate camuflează, într-o oarecare măsură, gravul în colocvial și face din moarte un subiect al simplei treceri, traversări, o „petrecere de pietoni” fiind mai mult decît o incitantă inovație lingvistică și decît (poate) o generică intenție de a ironiza impenitentele stereotipuri de care discursul postmodern se dispensează cu greu. Ceea ce nu împiedică faptul ca ultima suflare să aibă un

efect paralizant: „numai dă palinca aia mai încoace/ și nu mai căsca în halul ăsta ochii./ în momfa, dacă vrei să vezi, intri cu ochii închiși./ aici nu ești la mare sau în maramu”. Forța discursului rezidă în chiar viciul său, acela al deconstrucției devastatoare, pînă la spectru, a eșafodajului și mecanismelor de agregare ale *normalității*. Colocvialitatea derapează uneori spre anchetă, iar de aici pînă la ieșirea în peisajul absurdului nu sînt „nici doi pași”, ca în *Sacral și peticul*, unde *prescrierea temei* survine în urma unui simulacru de maieutică, la capătul căreia adevărul este un „hohot general” explodînd în întuneric. Parabola „Corectorului” este, în același sens, că într-o asemenea *normalitate*, doar abaterea de la normă, ieșirea din circuitul existențelor lobotomizate, spargerea dogmelor, *greșeala*, mai poate fi o șansă reală. Altfel, discursul are fibră ironică, ironia este un rezultat al colajului, cert este că poemul lui Pop a devenit mai puțin opac, poate că s-a și distilat, iar articulațiile ironiei au o flexibilitate mai naturală și strălucesc, pe ici pe colo, prin punctele esențiale.

Există o pîndă perpetuă între trup și suflet, dialectica și dinamica acestei relații critice sînt prinse într-un releveu poetic construit cu ochi de geometru și de clinician în același timp. Cum salvarea lor *la pachet*, este exclusă din motive care țin nu atît de ceea ce alegi, cît de ce legi genetice ne-au fost prescrise, iar acestea tranșează rapid situația, Ioan Es. Pop se erijează în postura de fin analist al adevăratei morți, aceea care survine cu mult mai devreme decît oricine poate crede, moartea prin repetiție, ca regulă mnemotehnică prost aplicată, moartea prin golirea de conținut a comunicării, moartea ca glosolalie a actelor cotidiene și ca proces de învățare spre a conviețui exclusiv în virtutea convențiilor: „dacă nu mi s-ar fi repetat tot timpul că sînt muritor./ poate că n-aș fi murit. poate/ aș fi înființat o altă moarte./ (...)// dar am crescut, ca orice om îngrozit./ în religia morții./ o moarte care nu vine din eșecurile noastre/ ci dintr-o proastă deprindere”, proasta deprindere de a transforma viața într-un conglomerat de clișee și de a o zidi adăogînd mereu mici fetișuri care anulează tot ce nu poate fi măsurat și ne ajută să luăm rata de acumulare a convențiilor drept libertate.

Să recunoaștem că *Glossa* după Ioan Es. Pop, ca și a doua parte din *O călătorire în zori*, sînt recapitulări în stare de grație, apoteotice, ale unei *monde a l'envers* care este totodată și corporalitatea dublă, obositoare, resorbită în fantomatica ei complementaritate:

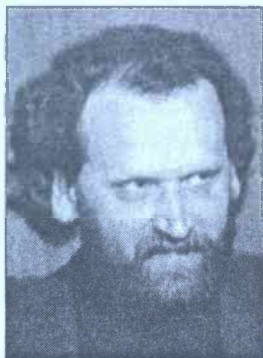
„Acum că am rămas doar între noi, să recunoaștem că de fapt nu sîntem doi. Eu sînt nimeni, tu ești nimeni, sîntem de o singură ființă”. Și, tot aici, că trupul, o „groapă cu alei”, este metafora încarnată a textului, în care se aruncă/ pătrunde hermeneutul, pentru a reconstitui imaginea celui dispărut, suprimat, precum face și musca pentru a se „îmbăta” cu „aromele” închise într-un sicriu.

În treacăt fie spus, inspirată este și ideea intercalării textelor „nouăzeciste” care, departe de a funcționa ca plombe, sînt ingenioase modificări ale unghiului pentru survolarea aceleiași obsesii.

Corpul poe(ma)tic al lui Ioan Es. Pop, dincolo de dublul asumat, își păstrează aureola, este puternic, nobil și generos, dovadă că din el se înfruptă, cu mai mult ori mai puțin disimulată nonșalanță, încă destui douămiiști, după ce nici unora dintre nouăzeciști gustul său nu le-a fost străin. „La patruzeci și unu mi-am dat seama/ că sufletul merge acolo unde e durere”. Iar de acolo unde e durere, ieșire nu e. Acum, la finele acestui text, am încă patruzeci și unu de ani. Sau, mai corect spus, nu-i mai am, cîți mai am nu știu. Așadar, subscriu.

Ioan Es. Pop, *Petrecere de pietoni*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2003

SANDA PANAIT - FULGERUL DE NISIP

Gellu DORIAN

DEBUTURI

Unele debutante găsesc căi diferite de ale celorlalți debutanți de a ajunge în fața cititorilor. Mă refer la poeziile pe care și le adună într-o carte, așa cum își adună într-un oracol adolescențele gândurile, sentimentele, iubirile ascunse, oferindu-le cu discreție lecturii celor mai apropiați prieteni. Uneori acele texte menite lecturii publice, când ies din astfel de stări, pot întruni calități artistice, dovedind că autorul este înzestrat și poate continua. Alteori acestea rămân simple însemnări iscate dintr-un orgoliu ce depășește conștiința propriei valori. Poeta despre care vreau să scriu acum se înscrie în categoria acelor debutante ce-și dau seama foarte bine că poezia nu trebuie să rămână la nivelul simplor notații de oracol, ci ea trebuie să comunice și altceva într-o formă artistică împlinită. Sanda Panait, că despre ea este vorba, știe să încarce textele, pe lângă stările emoționale transmise, și cu idei, stări poetice distincte, chiar dacă formula aleasă nu aduce nimic nou în peisajul liricii noi de la noi, când poetele se țin cot la cot cu poeții tineri insurgenți, inovează limbajul poetic, propun chiar paradigme poetice, sar din tipare. Sanda Panait, în cartea *Fulgerul de nisip*, apărută la Fundația „Lucafașul”, se înscrie în linia calmă a poeziei feminine, stăpînindu-și discursul poetic în limita tehnicilor asimilate pînă la acel moment. Disponibilitățile ei lirice sînt suficiente, iar în spatele unei timidități în fața cuvîntului scris se ascund reale surse lirice pe care poeta cu siguranță le va scoate la iveală. Mi s-a părut ciudată alcătuirea cărții, fără un cuprins, fără o structură anume, ci pur și simplu poeta adună un florilegiu de texte pe care le lasă la îndemîna cititorului, să le ordoneze cum ar dori acesta. Nu știu dacă mai sînt astăzi astfel de cititori, cînd de regulă cărțile de poezie vin spre ei cu structurile lor monolitice, cu ideaticile lor, cu forme care de cele mai multe ori ascund fonduri puternice, provocatoare. Din acest punct de vedere, cartea Sandei Panait nu m-a incitat, însă am dorit să o citesc, să văd dacă în afara sentimentului de aleatoriu mai există și altceva. Și există în cartea Sandei Panait o stare definitorie poetelor care nu-și fac un program special din a scrie poezie, ci starea de creație vine odată cu sentimentul răscolit, cu ideea vizuală, cu imaginea găsită, cu notația ce i-ar da o anume satisfacție estetică. Poeta scrie despre anotim-

puri, despre flori, despre înserare, despre apus, despre ecou, despre un miez de noapte, despre cuibul iubirii, despre ploaie, despre fulgere, despre somn, despre multe alte lucruri pe care știe să și le apropie și să le exprime într-un limbaj adecvat stărilor trăite. Poezia *Vizita* apare de două ori în carte, o dată la pagina 8 și altădată la pagina 40, acolo cu o ușoară modificare grafică. Dacă volumul ar fi avut un cuprins, redactorul de carte s-ar fi sesizat mai ușor, pentru că nu văd de ce poezia s-ar repeta. Ea este într-adevăr edificatoare privind modul de abordare și exprimare a unor stări trăite de poetă: „Cînd păduri de aștri migrează/ Pînă-n pervazul ferestrei/ Mi te strecoari în pat/ Dezlănțuind surda catifea a dorinței./ Apoi,/ Sub cutremurarea roșiatică a zorilor/ Învăluită-n mantia tăcerii/ Dispari./ Praful de timp/ Plutește acum/ Ca un pîlc de licurici/ Peste grădina mea de singurătăți.” Chiar dacă nu face parte dintr-o modalitate autobiografică, așa cum întîlnim la unii poeți, descrierea acestei împliniri provoacă o anumită stare cititorului, oferind o imagine a actului imaginat în sine. Alteori notațiile sînt perfecte și au conținut poetic dorit: „Am să sculptez/ O scorbura-n Lună/ Să ascund/ Puil de înger/ Cu aripi veșnic sîngerii” (*Cuibul iubirii*). Iar un basm sună așa: „În mine – Moartea/ Ca un Făt-Frumos”. În general, atunci cînd poezia se duce la o anumită stare de supraveghere a eului, cînd în spatele acestei neliniști se întrevăd luminițele unor stări poetice, unor idei, apare calofilia, grija de a scrie frumos, bine, clar, cald, fără să deranjeze cumva lectorul. Și în astfel de situații poezia rămîne între granițele unei lucidități din care poeta ar trebui să evadeze, să rupă calimera, pentru a oferi din magma ce, cu siguranță, fierbe în ea. Poezia care dă titlul cărții merită a fi citată în întregime: „Nevoia să alerg/ Pe culoarele lunecoase ale vieții/ Mă îmbrîncește tot mai mult./ Caut, în seninul cerului/ Seninul meu, toanele lui./ Mă caut pe mine însumi/ În platul orizont marin./ În bătaia soarelui”. Dedublarea, pe care o întîlnim și în alte poezii din această carte, explică încă una din perspectivele poeziei pe care poeta Sanda Panait ar putea-o aborda cu succes.

Peste toate aceste împliniri și neîmpliniri ale cărții poetei Sanda, rămîne o senzație plăcută de acalmie, de fior ce-ți poate dezvălui la orice pas frumusețea unor caligrafii lirice demne de toată atenția.

D I V A

Florin FAIFER

PLUTA DE NAUFRAGIU

Viitoarea mare tragediană Aglae Pruteanu s-a născut într-o familie de condiție modestă, apăsată de grija traiului zilnic. Tatăl ei, Constantin Theodoru, lucra ca intendent de spital; mama, Ecaterina, era casnică. Fata urmează clasele primare la Vaslui, fiind dată apoi la un pension particular. Cufînd, din pricina taxei prea ridicate, e retrasă de acolo și o vreme va învăța acasă, cu o profesoară din vecini. După o scurtă trecere prin Școala profesională „Sf. Sava” din Iași, este înscrisă, în 1885, la Conservator, avînd șansa, la clasa de declamație și mimică, să fie eleva unui maestru, Mihail Galino. Nu-i trebuie mult ca să-și afirme calitățile ieșite din comun, astfel încît în 1886, după producția de sfîrșit de an, se vede angajată la Teatrul Național din urbe.

Devenită Aglae Pruteanu prin căsătoria, în 1887, cu actorul Dimitrie Pruteanu, Teodora, cum i se spunea între noii ei colegi, urcă repede treptele: societară cl. II, în 1894, societară cl. I, în 1895. Pînă în 1896, cînd se inaugurează splendidul edificiu al Teatrului Național, actrița evoluează la Teatrul cel Mare din Copou și, după ce clădirea se mistuie într-un incendiu, în sala Pastia și în aceea a circuitului Sidoli. I se dusese vestea și, mai ales după cîteva reprezentații susținute în capitală, ar fi putut ușor să devină o stea a scenei bucureștene. Atașamentul față de Naționalul ieșean, ca și afecțiunea ce o lega de State Dragomir, partenerul distins din atîtea spectacole de răsunset, „cel mai desăvîrșit și mai prețios partener și coleg”, cum avea să îl evoc, au făcut-o să nu dea curs unor astfel de chemări. În 1930, cu tristețe în suflet, „coana Aglăia”, cum îi ziceau, familiar, concitadinii, a trebuit să accepte ieșirea la pensie. Ultimii ani i-a trăit în singurătatea unui cămin în care doar cîteva fotografii și teancul de cronici mai aminteau de strălucirea din trecut. Sfîrșitul i-a fost provocat de o suferință a inimii.

Cu vocea ei vibrantă, cu timbru de argint (deși, amănunt contrariu, actrița fuma... mahorcă!) și temperamentul generos, Aglae Pruteanu, această „minune a teatrului moldovenesc” (Otilia Cazimir), a pășit încă din timpul vieții în legendă. Era o răsfațată a publicului ieșean, pe care îl electriza cu interpretări pline de nerv în roluri de primă ingenuă, mai întîi, și, în zenitul carierei, de femei pasionale, etalînd o întreagă gamă de exaltări. Cu o intuiție suplă, căutînd să pătrundă în taințele sufletești ale personajelor, trecea ușor de la vodeviluri la melodrame și drame psihologice și, mai departe, la partituri din repertoriul clasic și romantic. Aici, îndeeșbi, se manifesta la cote înalte jocul ei „pasionat și dogoritor” (T. Arghezi). O avantajă și silueta cu atribute statuare (de o „noblețe marmoreană”, cu expresia de critic plastic a lui Petru Comarnescu). Din sutele de creații, au rămas multă vreme în amintirea spectato-rilor cele realizate în *Anna Karenina* și *Cadavrul viu*, după L. Tolstoi, *Hamlet*, *Romeo și Julieta*, *Othello* de Shakespeare, *Dama cu camelii* de Al. Dumas-fiul, *Hedda Gabler* și *Nora* de Ibsen, *Maria Stuart* de Schiller. În 1932, după o ultimă apariție, peste cariera mării actrițe s-a lăsat definitiv cortina.

Pruteanca a încercat să se apropie și de literatură. A început cu versuri, care i s-au publicat, sub semnătura Geta, în „Opinia” (1898-1899). Cu gentilețe, Eugen Herovanu le-a caligrafiat și o prezentare: „niște mici juvaere de gingășie și de sensibilitate feminină”. Și Gh. Gordon-Botez, în „Carmen Sylva” (1903), emite o grațiozitate: „tainice suspine ale unui suflet consumat pe jertfelnicul artei”. Sînt, de fapt, naive pianotări de flagrant mimetism eminescianizant. Cu „glasul trist și plîngător”, Geta se cufundă în reverii, suspinînd după un „vis pierdut de mîngîiere”, un amor „ideal, ceresc”. Sentimentalele notații au pe alocuri o oarecare muzicalitate („Cînd vîjiile vîntul/ Păduri scuturînd/ Un freamăt de jale/ S-aude offînd” sau: „Tainic miez de noapte/ Melodice șoapte/ Ș-acorduri senine/ De harfe divine/ În neant vibrează...”), care însă nu le scoate din sfera unui lirism de album.

Surprinzător, Aglae s-a apucat și de publicistică, scriind nu numai despre teatru (o incursiune în istoria mișcării teatrale din Moldova, în „Cele trei Crișuri”, 1928), ci atacînd și teme sociale (în „Revista scriitoarei”, 1927, „Lumea”, „Opinia”, 1935-1938). Mai mult contur au „amintirile moldovenești”. Încercările dramatice (comediile într-un act *Trei fete de măritat* și *Altădată și acum*) ale artei ei nu au ajuns să fie reprezentate.

Începută în manieră literaturizantă, cu patetisme candide („a mea era doina și o iubeam, plîngînd”), corcolind clișeul dulceag („vraja de lumini”, „vraja visului”), suita de *Amintiri din teatru* (1923) se încarcă pe parcurs de accentele unei deprimări provenite dintr-un șir de nemulțumiri și de frustrări. Replierea în amintire are o funcție consolatoare, atenuînd senzația de oboseală și sentimentul de zădărnici pe care i-l provoacă memorialistei „zilele reci și întunecoase din prezent”. Cînd nu se lasă biruită de melancolie, Aglae Pruteanu retrăiește cu un viu simțămînt serile cînd evolua, sub luminile rampei, în compania unor colegi de neuitat. Portretistica (se rețin figurile unor M. Galino, N. Luchian, C. Bălănescu, Gr. Manolescu și Aristizza Romanescu) colorează întrucîtva filele nostalgicelor suveniruri. Capacitatea de a admira a autoarei nu-i diminuează reflexivitatea, ea discutînd în limitele unei „critici impresioniste”, în care afectivitatea se conjugă cu luciditatea, „concepția” unor întruhipări scenice. Mai există, apoi, în carte, „autocritica”, adică o rememorare, în deplină, orgolioasă conștiință de sine („dar poate că insist prea mult, vorbind cu atîta lipsă de mod-estie...”), fără false sficiuni („nu mi-e rușine să mă laud cu vocea mea excepțional de bine înzestrată cu toată gama simțiri omenesti”), a vieții unei dive căreia ursitoarele nu s-au îndurat să-i menească o faimă europeană.

CÎNTECUL GINTEI LATINE ÎNTR-O VERSIUNE GERMANĂ DIN 1879

Horst FASSEL

Vasile Alecsandri a comunicat, în 16 mai 1878, lui Iacob Negruzzi, că fusese distins cu premiul felibrilor din Montpellier pentru *Cîntecul Gintei Latine*. La aproape un an după decernarea premiului, în Transilvania a apărut o traducere în limba germană, nesemnaltă pînă azi. Autorul traducerii, efectuate pe baza unei versiuni brute a lui Grigore Silasi (1836-1897), profesor de limba și literatura română la Universitatea din Cluj, a fost colegul acestuia, șeful Catedrei de limba și literatura germană, Hugo Meltzl von Lomnitz (1846-1908). Acesta înființase, după pregătiri îndelungate, în anul 1877 prima revistă de literatură comparată din lume, purtînd pe frontispiciu titlul scris în mai multe limbi (din 1879 în 12 limbi). Inițial revista avea titlul principal „Összehasonlító Irodalomtörténeti Lapok”, iar din 1879 și pînă în 1888 revista sa intitulat „Acta comparationis Litterarum Universarum”.

Hugo Meltzl era originar din Bistrița, o parte a familiei (de unde și titlul nobiliar) se trage din Slovacia (regiunea Zips = Spis). A urmat studii la Leipzig și la Heidelberg, unde și-a susținut, în 1872, doctoratul în litere. Din 1872 Meltzl a fost numit de Ministrul cultelor József Eötvös, cu fiul căruia se împrietenise la Heidelberg (Lőránd Eötvös a ajuns un fizician de renume și numele lui îl poartă azi Universitatea din Budapesta), primul șef de catedră de germană la Cluj.

În revista „Acta comparationis” au apărut mai multe traduceri din poezia populară românească, datorate lui Grigore Silasi, Oskar Mailand, Heinrich von Wlislocki, Zaharias Vizoly și lui Hugo Meltzl; de regulă, se publicau versuri din folclorul transilvan (din zona munților Țibleş, din zona Bistriței, din Hunedoara și din Banat). Alecsandri este singurul autor român – dacă o excludem pe Dora d'Istria, frecvent prezentă în paginile revistei clujene (printre altele cu un studiu de amploare despre folclorul literar românesc) – publicat de Meltzl, care greșește scrierea numelui (Alecsandrei în loc de Alecsandri), iar despre autor Meltzl nu știe practic nimic. Menționează doar: „Acest imn a fost premiat de către adunarea societății L'Alouette și a Alianței latine (Alliance Latine)”. Textul poemei lui Alecsandri a fost descoperit la Meltzl în „Revue des Idées nouvelles” (iunie 1878, p. 89) Întrucât popularizarea literaturii române în Europa s-a efectuat deseori pe baza traducerilor în limbile de circulație, redăm mai jos textul traducerii germane a lui Hugo Meltzl. Menționăm că revista clujeană, citată azi în toate tratatele de comparatistică, nu există în colecție completă decît la Cluj

(Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga; Biblioteca Filialei Academiei Române) și la Biblioteca Națională Austriacă de la Viena. La Veneția, unde se semnalează în internet colecția din 1877 pînă în anul 1888 există doar 5 numere din fondul Emilio Teza, printre care numărul 1 din 1877 și ultimul număr din 1888. Reeditarea revistei clujene a început în 2002 la Cluj și Tübingen cu prezentarea primului an de apariție 1877 (Vezi Meltzl, Hugo; Brassai, Samuel: „Acta comparationis litterarum universarum” I (1877). Ed. și postfață de Horst Fassel, Cluj-Napoca-Tübingen 2002).

Vasile ALECSANDRI

Lateinischer Hymnus

Heil hehre Königin der Völker,
In deiner ganzen Herrlichkeit,
Dir schmückt die Stirn ein Himmelszeichen -
Das leuchtet durch die Ewigkeit.
Dir ward das Ziel voranzuschreiten
Mit majestätisch-festem Schritt
An aller Nationen Spitze;
Du trägst das Licht - sie schreiten mit.
Lateinisch Volk, du Maid, du keusche,
Mit zauberisch süßem Lächelmund,
Dir neigt der Fremde sich am Wege
Und kniet vor dir: mach mich gesund!
In jeder Faser zuckt dir Leben;
Der Schönheit allerreichstes Bild
Zeigt dir der Sonnenball als Spiegel,
Smaragdmeers Woge netzt dich mild.
Lateinisch Volk, dein sind die Schätze
Der ganzen Welt; mit hohem Mut
Teilst du sie aus den Nationen,
Wie nur die beste Schwester tut.
Doch fasste Zorn dich, bist du schrecklich,
Hubst du den Arm zum blutigen Strauss:
Für deine Ehr', für deine Freiheit
Fichst du den Kampf furchtbarlich aus!
Und kommt dereinst der Tag des Herren,
Das jüngst Gericht, kraft Gottes Macht,
Lateinisch Volk, wenn Gott dich fraget:
„Was hast auf Erden du vollbracht?“ ...
Dann magst mit Zuversicht du sagen:
„O Herr, so lang ich hier gelebt
In dieser Welt, hab ich dich selber,
Dich vorzustellen nur gestrebt.”

PETRARCA ÎN CULTURA ROMÂNĂ (I)

Eleonora CĂRCĂLEANU

Aniversări precum aceasta, Petrarca 700, au meritul de a stimula noi cercetări sau recuperări oportune și, totodată, de a oferi bilanțuri și sinteze. În ce ne privește, am ales să urmărim prezența lui Petrarca în cultura noastră, relevând când, cât și cum a fost el cunoscut de cititorii din România.

Înainte de a ne ocupa de cele două aspecte importante ale receptării, cel al traducerilor românești din Petrarca și cel al studiilor cu caracter specific ce i-au fost consacrate, de-a lungul timpului, de critici și italieniști români, vom aminti o serie de mențiuni, de referiri, de trimiteri și de exemplificări descoperite, în urma unei investigări atente, în texte care nu l-au în vedere direct pe poet, dar care demonstrează cunoașterea și asimilarea lui, treptată, de către români.

Este probabil ca, înaintea primelor mărturii descoperite de noi începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, domnitorul muntean Petru Cercel sau stolnicul Constantin Cantacuzino și, mai ales, reprezentanții Școlii Ardelene, care au stat mai multă vreme în Italia, fie la studii fie din alte interese, să-i fi rostit numele în diferite ocazii. Cert rămâne însă faptul că primul român care-i așterne pe hîrtie numele este Ienăchiță Văcărescu. În *Prefața lucrării Observații sau băgări de seamă asupra regulilor și orînduieilor Gramaticii românești* (Viena, 1783), autorul susține ca desăvîrșite „versurile lui Tasso, lui Ariosto, lui Petrarca și lui Metastasio”¹.

De la data amintită (1783) pînă la momentul Gheorghe Asachi, cînd poetul italian începe cu adevărat să pătrundă în cultura română, va trebui totuși să treacă încă o jumătate de veac. Cultul pe care l-a avut G. Asachi pentru Petrarca, – cult grație căruia el nu numai a tradus și a imitat multe sonete faimoase din *Canzoniere*, dar l-a asimilat într-aft pe poet încît a transpus în dragostea spiritualizată pentru Bianca Milesi, pe care a cîntat-o sub numele de Leuca, întreaga pasiune amoroasă a versurilor petrarchești –, pare să răscumpere întrucîtva dezinteresul manifestat, pînă la 1836, față de liricul italian. Cunoașterea operei lui Petrarca de către Gheorghe Asachi are o semnificație importantă pentru istoria culturii noastre, întrucît ea a lăsat în conștiința scriitorului nostru o înfrîurire puternică, pe care ne-a transmis-o și nouă.

Merită, în continuare, o mențiune deosebită, privind receptarea versurilor petrarchești, Alexandru Depărățeanu și Iulia Hașdeu. În volumul *Doruri și amoruri* (București, 1861) Alexandru Depărățeanu alege ca motto pentru poeziile *Ella* și *Din fereastră* două versuri din *Canzoniere*: „Vergine bella, que (sic) di sol vestita/ coronata di stelle” și „Non videte (sic) vui 'l cor negli occhi miei?” Faptul că el cunoștea bine lirica lui Petrarca rezultă și din următoarele versuri din poezia în

fine, în care compară sonetele petrarchești cu înflorirea violetelor după o ploaie abundentă:

„Și ploaia precum scoate, din valle violette,
Făcea a 'nflori, Petrarca, așa de dulci sonette,
Din sufletu-ți divin!”²

Iulia Hașdeu, la rîndul ei, în *Bourgeois d'Avril* (Paris, Hachette și București, Socec, 1889) și în *Chevalerie* (Paris, Hachette și București, Socec, 1890) își precede poeziile, conform uzanței romantice, cu motto-uri din poezi preferați: Dante, Ariosto, Tasso și, mai ales, Petrarca. Iată versurile petrarchești pe care le-a ales autoarea cu scopul amintit: „S'amor non è, che dunque è quel ch' i' sento?” (*Lassitude*); „... or veggio e sento. Che per aver salute ebbi tormento; E breve guerra per eterna pace, (*La rêve du poète*). Mai mult, într-un poem din *Chevalerie*, *Petrarque à Laure*, poeta relevă faptul că Petrarca continuă s-o iubească pe Laura și după moartea acesteia, cu aceeași ardoare din timpul vieții:

„O toi, qui fus la joie et l'orgueil de ma vie,
O Laure, avec ardeur je t'ai toujours servie.”³

Dacă referirile la Petrarca s-au dovedit a fi surprinzător de puține pînă la 1900, ele se înmulțesc simțitor pe parcursul secolului al XX-lea. Perioada interbelică, bogată în contacte cu spiritualitatea europeană, în investigații și în opere originale în toate domeniile, se arată generoasă și în cazul Petrarca. Opera lui este achiziționată de multe biblioteci publice, ajungînd în felul acesta familiară multor oameni de cultură români. Un rol foarte important în impunerea lui Petrarca în conștiința persoanelor cultivate din România l-a avut Ramiro Ortiz, fondatorul, în 1913, al catedrei de italianistică a Universității din București. Claudiu Isopescu și George Călinescu, foștii săi studenți, îi vor continua strădania cu mult succes. De asemenea, Nicolae Iorga, ca foarte bun cunoscător al limbii și culturii italiene, va contribui la răspîndirea, printre români, a ideilor petrarchești. În același arc de timp, numele lui Petrarca se întîlnește în cea mai mare parte a manualelor sau cursurilor de literatură italiană publicate de profesorii de la principalele universități din țară: București, Cluj, Iași. Pentru argumentul nostru amintim cel puțin cursurile de italiană publicate de Ramiro Ortiz⁴, Anita Belciugățeanu⁵, Liberale Netto⁶, Alexandru Marcu⁷.

Interesul pentru cunoașterea personalității poetului italian – stins din cauza celui de-al II-lea război mondial și a schimbărilor politice survenite în viața publică românească – începe după 1960, încet-încet, să reînvie. Se fac acum cele mai semnificative referiri la Petrarca aflat în cărțile unor

autori cu largă deschidere spre cultura europeană precum Edgar Papu⁸, Zoe Dumitrescu-Buşulenga⁹, Adrian Marino¹⁰, Ovidiu Drîmba¹¹, cît şi în studiile cu caracter general asupra literaturii italiene publicate de italienişti iluștri ca Nina Façon¹² și Alexandru Balaci¹³.

Fără a mai zăbovi asupra acestor mărturii/ referiri, putem concludiona că, față de francezi, englezi ori germani, Petrarca pătrunde mult mai greu și mult mai tîrziu în conștiința românilor. Abia secolul al XX-lea, – perioadă în care literatura noastră și-a demonstrat emanciparea prin alinierea la cultura europeană – reușește să răscumpere șase veacuri de tăcere în jurul marelui liric italian.

*

Pentru a răspunde la întrebarea, deja formulată, cît, cum și de cine a fost făcut cunoscut Petrarca publicului cititor din țara noastră, ne vom opri, conform celor deja menționate, la traduceri petrarchești în limba română și la studiile ce i-au fost dedicate în mod special.

Dintr-un articol semnat de Ramiro Ortiz¹⁴ în revista „Roma”, rezultă că primul traducător al lui Petrarca în România este Gh. Asachi. Scriitorul nostru a tradus trei sonete (CXCII, CLXII, CCCII)¹⁵ dintr-o ediție venețiană a *Rimelor* petrarchești din 1759 (cu o *Prefață* de Tassoni, note de Gerolamo Muzio și observații de L.A. Muratori) cumpărată la Verona, după cele consemnate de el pe prima pagină, în iulie 1812.

Peste mai bine de 30 de ani de la echivalările asachiene, apar, în revista bucureșteană „Pressa” (III, 1870 și V, 1872) alte două sonete de Petrarca (XXXVI și CVI) în traducerea lui Sava N. Șoimescu.

Moldoveanul George Panu tălmăcește și publică în „Convorbiri literare” (Iași, VII, 1873) trei poeme, printre care cunoscutul *Solo e pensoso i più deserti campi* – XXXV. Cam în același timp, transilvăneanul Aron Densușianu dă prima variantă românească a cântecului patriotice *Italia mia* – CXXVIII, în „Orientul latin” (Brașov, I, 1874). Theodor M. Stoenescu, la rîndul lui, este semnatarul traducerii unui sonet petrarchesc, greu de identificat datorită libertății tălmăcirii, apărut în „Literaturul” (București, II, 1881).

Între anii 1888-1891, în revista „Familia”, ardeleanul Ioan Bocanici(u) echivalează un madrigal – LII și un număr de douăzeci de sonete, din care nu lipsesc: *Pace non trovo e non ho da far guerra* – CXXXIV, *Erano i capei d'oro a l'aura sparsi* – XC și *Non Tesin, Po, Varno, Arno, Adige e Tebro* – CXLVIII.

Și astăzi mai impresionează strădania lui Grigore N. Lazu de a da culturii române, în traducere, o antologie a poeziei diferitelor literaturi ale lumii¹⁶. În această laborioasă lucrare a tălmăcitorului ieșean, Petrarca este prezent doar prin sonetul *Levommi il mio pensiero in parte ov'era* – CCCII. Cîte un singur poem din opera ilustruului italian traduc și Lucian Bolcaș (*Fontana di dolore, albergo d'ira* – CXXXVIII, în „Familia”, 1896), Nicolae Iorga (*Italia mia*, în „Floarea dorurilor, 1905”), Mihail Dragomirescu (în

qual parte del ciel, in quale idea – CLIX, în manualul *Poetica pentru clasa VI*, București, Steinberg, 1906).

În deceniul al treilea al secolului al XX-lea numărul traducătorilor lui Petrarca crește simțitor. Antonian Nour publică în revista „Ramuri” (Craiova, XVI, 1922) versiunea românească a unui sonet (*I' son già stanco di pensar si come* – LXXIV) și a două madrigale (*Or vedi, Amor, che giovinetta donna* – CXXI și *Nova angetta sovra l'ale accorta* – CVI). În același an, apar în „Roma” trei sonete de Petrarca: unul în traducerea lui Alexandru Rally (*Voglia mi sprona, Amor mi guida e scorge* – CCXI) și două în echivalarea lui N. Stănescu (*Solo e pensoso i più deserti campi* – XXXV și *Zefiro torna e 'l bel tempo rimembra* – CCCX). Sînt de menționat apoi Ioan Ciorănescu cu traducerea sonetului *S'amor non è, che dunque è quel ch'io sento?* – CXXXII, în „Sburătorul literar”, 1926 și J. Leonard cu un sonet și o cântonă în veșmînt românesc (*Benedetto sia 'l giorno e 'l mese e l'anno* – LXI și *A qualunque animale alberga in terra* – XXII) publicate în „Roma”, 1927.

Tălmăcirii sporadice ca cele de pînă acum, răscăitate prin diverse periodice, vor continua, cu siguranță, să apară¹⁷. După 1930 însă poetul aretin începe să fie tradus, cu precădere, după un principiu unitar, găsindu-și locul într-o carte închinată în special lui.

Lascăr Sebastian este primul care-l traduce pe Petrarca în volum (bilingv)¹⁸. Folosind ediția lui Giovanni Mestica (Firenze, Barbèra, 1896), el transpune în românește douăzeci și opt de sonete. În introducere, calificînd tălmăcirile predecesorilor săi „perimate ca formă și deficitare fidelității față de original”, el motivează necesitatea acestei noi traduceri. La distanță de un sfert de veac, în 1959, L. Sebastian va publica un nou volum, mult mai masiv decît primul, cu traduceri din poemele lui Petrarca¹⁹. Această culegere antologică cuprinde optzeci de sonete și două dintre cele mai semnificative cântoce: *Cătore Cola di Rienzo* și *Cătore Italia și seniorii Italiei*. În traducere, după propria lui mărturisire, n-a putut respecta canoanele formale ale sonetului clasic, dar a căutat să redea ritmul, muzicalitatea interioară a versurilor, conținutul lor poetic și de idei.

Anul 1970 este unul favorabil lui Petrarca. Apar acum două remarcabile variante românești ale liricii semnate de Eta Boeriu²⁰ și C.D. Zeletin²¹, amîndoi traducătorii posedînd calități deosebite de exprimare artistică, o vastă cultură generală, o cunoaștere temeinică a limbii italiene, în toate subtilitățile ei. Dacă C.D. Zeletin transpune în limba noastră șazeci și două de sonete, Eta Boeriu rămîne pînă astăzi cea care a tradus cele mai multe compoziții poetice petrarchești. Din totalul de 366 de poezii ale *Căntonierului*, distinsa italianistă a tradus aproape jumătate (167). În volumul său antologic, se adaugă și echivalarea a două *Triumfuri* (al *Morții* și al *Timpului*), pentru a întregi și prin această operă, înrudită cu *Căntonierul* prin substanță și stil, profilul artistic al poetului. În echivalările efectuate, ea a reușit să recreeze poezia petrarchescă, păstrînd nealterată forma originalului.

De asemenea, un număr impresionant de poeme petrarchești (142) traduc în limba română, cu îndeminare și artă, Pavel Darie (în 1989) și Nicanor Rusu (în 2003)²². Faptul demonstrează că poezia lui Petrarca, prin tematică și formă, continuă, și astăzi, să mențină trează interesul, în țara noastră, a unor neosteniți maeștri întru ale tălmăcirii²³.

În confruntare cu poezia, proza lui Petrarca nu s-a prea bucurat de atenția oamenilor de cultură din România. Scrisă inițial în latină, și mult mai târziu echivalată în italiană, proza petrarchescă constituie expresia cea mai lucidă a gândirii și frământărilor sufletești ale scriitorului, a dimensiunilor universului său interior, a întrebărilor privind viața, arta, cultura. În pofida unor noi idei care anunță Renașterea și a unui suflu modern, prezente în operele lui ascetico-morale, puțini sînt tălmăcitorii care s-au apropiat de ele și au cutezat să le găsească un corespondent lingvistic românesc.

Din cercetările noastre rezultă că prima tentativă de a traduce ceva din proza petrarchescă aparține lui Alexandru Marcu. Este vorba de un fragment din *Familiare* (IV, I) publicat sub titlul: *Pagini de Antologie: Ascesiunea pe muntele Ventoux* (în „Roma”, VII, 1927). După multe decenii, Mihaela Paraschiv traduce, tot din *Familiare*, scrisoarea lui *Francesco Petrarca către M. Tullius Cicero cu cele mai bune urări* (în „Convorbiri literare”, mai 2000).

Cultura noastră, prin urmare, afîta vreme vitregită de cunoașterea și asimilarea prozei lui Petrarca, se îmbogățește considerabil, în această direcție, abia prin traduceri realizate de reputatul profesor George Lăzărescu, în ultimul sfert de secol XX. În *Petrarca prozator* (București, Albatros, 1975) și, mai cu seamă, în impunătorul volum de 535 de pagini, Francesco Petrarca, *Opere alese* (București, Univers, 1982), profesorul transpune în limba română, cu fluență și cu înalt profesionalism, o mare parte a prozei petrarchești: de la *De secreto conflictu curarum mearum/ Despre tainicul conflict al neliniștilor mele* (traducere integrală)²⁴, la *De viris illustribus/ Despre oameni vestiți, Rerum memorandarum libri/ Cărțile despre lucrurile ce nu se pot uita, De vita solitaria/ Despre viața solitară, De remediis utriusque fortune/ Remedii pentru o soartă sau alta* și pînă la *Invective/ Scrieri polemice* și *Familiare/ Scrisori familiare* (traduceri parțiale). Aceste echivalări rămîn o prețioasă contribuție la împlinirea „destinului” petrarchesc în țara noastră.

Prin traducerea unui număr apreciabil de sonete de către Eta Boeriu, Lascăr Sebastian și C.D. Zeletin, ca și prin echivalarea unei importante părți din proză de G. Lăzărescu, integrarea creației petrarchești în spațiul cultural românesc a înregistrat, în fine, un moment remarcabil.

NOTE:

1. Apud R. Ortiz, *Per la storia della cultura italiana in România*, București, Socec, 1926, p. 236.

2. Cf. N.I. Apostolescu, *L'influence des romantiques français sur la poésie roumaine*, Paris, Champion, 1909, p. 265.

3. *Ibid.*, pp. 373-374.

4. Ramiro Ortiz, *Istoria literaturii italiene*, București, Lito-Latina, 1922.

5. Anita Belciugățeanu, *Curs de istoria literaturii italiene*, București, Casa Școalelor, 1923.

6. Liberale Netto, *Storia della letteratura italiana*, București, Casa Școalelor, 1943.

7. Alexandru Marcu, *Istoria literaturii italiene*, București, Fundația Culturală Regală, 1944.

8. Edgar Papu, *Evoluția și formele genului liric*, București, Editura pentru Literatură, 1971.

9. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Renașterea. Umanismul și dialogul artelor*, București, Albatros, 1971.

10. Adrian Marino, *Dicționar de idei literare*, București, Eminescu, 1973.

11. Ovidiu Drîmba, *Istoria culturii și civilizației*, București, Editura științifică și enciclopedică, 1984.

12. Nina Façon, *Istoria literaturii italiene*, București, Editura Științifică, 1969.

13. Alexandru Balaci, *Storia della letteratura italiana. Duecento – Trecento*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1962.

14. Cf. Ramiro Ortiz, *Per la fortuna del Petrarca in Romania (1783-1928)*, în „Roma”, București, 1930.

15. Vezi Gh. Asachi, *Opere*, ediție critică și prefață de N.A. Ursu, București, Editura Minerva, 1973.

16. Grigore N. Lazu, *Traduceri libere și imitațiuni de poezii antice și moderne din Orient și Occident*, 2 volume, Iași, Frații Șaraga, 1894.

17. Amintim, de pildă, varianta românească a *Cîntecului Italiei*, realizată de Lucian Blaga, în volumul *Din lirica universală*, București, E.P.L.A., 1975, și prelucrarea unui poem de Petrarca de N.N. Manolescu, intitulat *Moartea Laurei*, în *Recreații*, Buzău, Editura Herald, 1939.

18. Vezi Petrarca, *Rime de dragoste*, din italienește de Lascăr Sebastian, cu o prezentare de Al. Marcu, București, Institutul de cultură italiană, 1933.

19. Cf. Petrarca, *Sonete*, traducere, cuvînt introductiv și note de Lascăr Sebastian, București, Editura Tineretului, 1959 (Cele mai frumoase poezii).

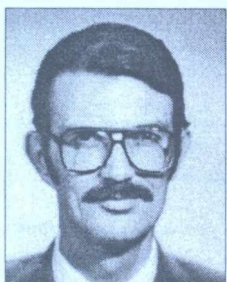
20. Petrarca, *Rime*. Traducere, antologare, note și tabel cronologic de Eta Boeriu. Cuvînt înainte de Alexandru Balaci, București, Editura Univers, MCMLXX; ediția a doua, 1974; ediția a treia, 2003.

21. Vezi *Sonetul italian în Evul Mediu și Renaștere*, București, Minerva, 1970, pp. 88-149.

22. Petrarca, *Ronsard. Cîntec de inimă îndrăgostită*, selecție și traducere de Pavel Darie, prefață de Nicanor Rusu, Chișinău, Literatură artistică, 1989; Petrarca, *Sonete*, traducere de Nicanor Rusu, București-Chișinău, Litera Internațional, 2003.

23. Semnalăm apariția unei cărți experiment – Oskar Pastior, *33 poeme cu Petrarca*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000 – deosebite prin structură (cele 33 de sonete petrarchești apar în filele volumului astfel: pe o pagină, sonetul în italiană și, mai jos, în traducerea Etei Boeriu și, pe cealaltă, transpunerea în proză a conținutului poemului în discuție în limba germană, după care urmează echivalarea textului în limba română), care, fără să aducă ceva nou în exegeza petrarchescă românească, atrage totuși atenția asupra poetului aretin.

24. În 1995 apare o nouă variantă românească a acestei opere: Francesco Petrarca, *Taina mea sau despre zbuciumul pasiunilor mele*, traducere de Mircea Platon și Alina Horvath, cuvînt înainte de Victor Develay, Iași, Agora.

FETELE MORARIU

Liviu PAPUC

CONVORBIRI RETROSPECTIVE

Elvira Morariu-Torouțiu (1894-1953), eroina aceluși triumf amoros de care am mai discutat, a fost, pe lângă o recunoscută de familie și necunoscută de publicul larg muncitoresc din subteran la operele soțului său (volumele de Studii și documente literare, revista „Floarea Soarelui” – 1927-1929 – căreia i-a dat titlul și i-a fost secretară de redacție), și o participantă la fenomenul literar din epocă, prin cronicile literare semnate E. Valuca. Contribuțiile sale se cantonează, în principal, în două publicații ale vremii: „Litere” de la București (1934-1935) și „Făt-frumos” de la Cernăuți (1934-1937). Înșiruirea operelor și autorilor avuți în vedere ne poate da o indicație asupra preocupărilor și sensibilității autoarei. Așadar, în „Litere” găsim: *N. Iorga și d-l Al.O. Teodoreanu* (pe marginea volumului *Tămie și otravă*), 1934, nr. 13, p.1, pentru ca un an mai târziu să semneze două recenzii: *Două romane: E. Lovinescu, „Mite”; G.M. Vlădescu, „Moartea fratelui meu”* (nr. 17, p. 2, 4) și *Cezar Petrescu, „Duminica orbului”* (nr. 18-19, p. 2). Aceasta din urmă este reluată și în revista cernăuțeană menționată, la p. 41-42 din anul 1935, după ce în anul anterior publicase note despre *Al. Lascarov-Moldovanu, „Mamina”* (1934, p. 27-28) și *Liviu Rebreanu, „Jar”* (p. 104-107). În anul 1935 mai semnează în „Făt-frumos” *Cezar Petrescu, „Luceafărul”* (p. 197-200), pentru ca un an mai târziu să aibă în vedere pe *Ariana Del-Vet, „Două lumi”, roman* (p. 63-68), și pe *Cezar Petrescu, „Nirvana”* (p. 145-149). Anul 1937 vede apariția unor note de lectură-meditații: *Marginalii. Ionel Teodoreanu – G.M. Vlădescu – M. Ilovici* (1937, p. 58-62), din care am putea extrage câteva pasaje:

„Sanctuarul literaturii a fost coborât pînă la revedicări de false drepturi politice, a fost transformat în câmp de luptă necinstită, ascunsă îndărătul unor măști de suferință și a fost chiar pătat de umbra hidoasă a minciunii. A mai fost slujit de mîini rudimentare și greoaie care n-au știut să prețuiască locul și l-au împodobit cu sclipiri amăgitoare și culori stridente.

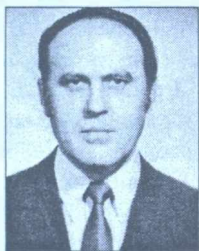
Dar acestea sînt și rămîn efemeride. Sărbătoarea

sufletului românesc se înalță solemnă, plină de soare și melancolie, din *Medelenii* d-lui Ionel Teodoreanu, din vigoarea adîncă, masivă a romanelor d-lui L. Rebreanu, din scrisul subtil al unor Camil Petrescu, Cezar Petrescu, din coloratura lui G.M. Vlădescu etc.”.

xxxxxxxxxx

Prima fiică a părintelui Constantin Morariu, Victoria (1890-1923), căsătorită cu Vasile Greciuc (Grecu) – mai târziu academician și reputat savant în literaturile clasice, nu a avut mai puține înclinații literare, fiind dotată cu o aceeași bună pregătire artistică din familie. „Intellectuală pasionată, stăpînă pe limba germană, engleză și franceză, Victoria Morariu ne-a lăsat și-o serie de traduceri, între care *Werther* al lui Goethe și, din engleză, celebrul roman *Jane Eyre* al Charlottei Bronte (cu pseudonimul Curren Bell). Fragmente din ziarul ei intim, cuprinzînd și cîteva note din pribegia ei pînă-n Elisabetgradul Rusiei în timpul marelui război de ieri, vădesc un temperament ultra-senzitiv, cu adînci tresăriri pentru poezia firii și a izolării” – ne informează fratele ei, Leca Morariu. Din păcate, toate acestea au dispărut, rămînînd tipărite doar cîteva povești culese în Pătrăuțiul de baștină: *Povestea feciorului fără de noroc*, publicată în „*Neamul românesc literar*”, 1910, p. 798-800, precum și broșura *A fost odată... Povești bucovinene*, Suceava, 1933, 31 p., în cadrul căreia mai figurează patru produse folclorice (*Avuția bogatului și mintea săracului, Cînd se scobește baba'n dinți, Masa meselor, Cînd ar fi să cînte găina*).

Dintr-o scrisoare a lui Constantin Morariu către G. Bogdan-Duică, din 27 dec. 1926, aflăm și de existența unui roman, pe care Torouțiu voia să-l tipărească, „ca să rămîie un vecinic document de tirănie monstrului, care cu banii ce i-am dat de zestre a cumpărat pămînt și a silit-o pe *scumpa mea Vicușă* să-și ia refugiu la traducerea și tipărirea de cărți, care să le vîndă și așa să aibă banii proprii și să nu mai fie silită a cere de la *monstrul dublu*, căci n-o suferea pe biata victimă *nici să se ocupe cu mîngîierea sufletească a scrisului*” (Biblioteca Academiei Române, Fond I.E. Torouțiu, cota 39(17) / XLIII).

ROMÂNIA, UNGARIA ȘI EUROPA, DUPĂ TRIANON

Gheorghe I. FLORESCU

În urmă cu doi ani, adică în 2002, în Colecția Historia a Editurii Polirom a apărut un elegant volum despre raporturile româno-maghiare, între încheierea Primului Război Mondial și parafarea Tratatului de la Trianon, volum semnat de Lucian Leuștean, un diligent și subtil cercetător. Scriind despre acea notabilă realizare istoriografică, ne exprimăm speranța – pe care o voiam, bineînțeles, și un îndemn colegial – că autorul va continua investigarea acelei arii tematice, aducând la zi o întreprindere rămasă mereu neterminată. De altfel, chiar și autorul găndea așa recunoscând că, „inițial, intenția noastră fusese să studiem raporturile dintre România și Ungaria în context european de-a lungul întregului prim deceniu interbelic, însă, pe măsură ce au sporit cantitatea și calitatea surselor pe care le-am putut detecta și ne-au fost accesibile din punct de vedere lingvistic și cultural, am conștientizat faptul că era de preferat o cercetare „pe verticală” uneia „pe orizontală”. Cu alte cuvinte, ne-am asumat responsabilitatea de a sacrifica o ipotetică „privire panoramică”, poate tentantă, dar, inevitabil, mai superficială, în favoarea unei tentative de a analiza în detaliu anumite aspecte privind România și Ungaria în primii ani interbelici”. Prezumția noastră, care nu era o sugestie expresă, nu avea, desigur, în vedere o abordare „pe orizontală”, redusă la un singur volum, ci continuarea unei explorări care ascunde încă surprize de ordin informațional și revelații interpretative, mai ales. Chiar și după ce am citit aceste ultime precizări ale lui Lucian Leuștean, continuăm să credem că gândul lui nemărturisit, dar însușit ca o frecventă măsură de prevedere, este acela de a sonda relațiile româno-maghiare, atât din deceniile interbelice, cât și din anii care au urmat. O asemenea experiență dacă va fi dusă pînă la capăt vreodată, ar trebui să se încheie cu publicarea mai multor volume analitice – secvențiale, desigur –, complinite de o sinteză, care ar îmbrățișa, „panoramic”, întreaga perioadă avută în vedere.

Explicîndu-ne titlul noului volum, autorul precizează că a preferat această formulare și nu uzitatata locuțiune „relații româno-maghiare”, pentru a evidenția „faptul că dorim să realizăm un studiu de istorie diplomatică” și că „am optat pentru analizarea raporturilor dintre statul

român și cel maghiar în context european”, iar „prezența sintagmei «Noua Europă» în titlul lucrării” are scopul de a sublinia că, „la sfîrșitul primului război mondial și în primii ani interbelici, continentul european a suferit transformări radicale”. La delimitarea temporală a incursiunii a avut în vedere semnarea Tratatului de la Trianon, ca punct de plecare, și anul 1923, care marchează o „clarificare politică internă atât în Ungaria, cât și în România”, Așadar, el și-a propus să sondeze fondul convergențelor româno-maghiare, la nivel de state, urmărind deci un dialog oficial, programat ori situațional, fără a stărui asupra conceptului „Noua Europă”, ale cărui implicații au fost deosebit de complexe și mereu fluctuante. Enunțul *România și Ungaria în cadrul „Noii Europe”* nu trebuie înțeles ca o sugestie care se referă la o evoluție paralelă, lipsită de contingente, deliberate ori circumstanțiale, de coliziuni chiar, determinate de vechi diferende și cauzatoare de neînțelegeri și adversități reciproce. Între state vecine funcționează, în general, o relație de proximitate grevată de animozități tradiționale și de reprensiuni bidirecționale, specifice unui orizont de întîlnire care nu poate fi delimitat cu precizie. În cazul vecinătății româno-maghiare, însă, neînțelegerile au fost afișate de mult, ca o componentă esențială a unor interferențe posibile, firești sau inevitabile. Dacă înainte de semnarea Tratatului de la Trianon, nemulțumirile și acuzațiile care le însoțeau aveau, îndeosebi, ca punct de plecare Bucureștii, după ce acest document internațional a devenit un reper diplomatic, insatisfacțiile, urmate de așteptate invecitive și tendințe revizioniste, s-au făcut auzite, cu precădere, la Budapesta.

Înțelegător și imparțial, așa cum îl cunoașteam, Lucian Leuștean atrage dintru început atenția cititorului că dezmembrarea unui imperiu a provocat dintotdeauna nostalgii, repugnante și încercări de „reconstituire” a ceva idealizat de memoria trecutului frumos și dispărut pentru totdeauna. Pe de altă parte, remarcă el, „erau și mai mulți aceia care se simțeau mulțumiți de dispariția

imperiului multinațional”, menținându-i pe „liderii politici români, cehi, slovaci, polonezi, sârbi, croați și sloveni, care își văzuseră multe dintre obiectivele naționale îndeplinite, până la țărani, indiferent de naționalitate, care, primind pământ, au simțit, unii pentru prima dată, că au un rost și o patrie”. Tuturor acestora li se alăturau, bineînțeles, destui alții, proveniți din diverse sfere politice, diplomatice, economice, culturale etc. Neintenționând a urmări, ca pe un scop în sine, diferențul inevitabil între nemulțumiți și presupuși mulțumiți, autorul ne informează că a fost interesat „doar de acel aspect al conflictului ce ține de domeniul relațiilor internaționale”, nu și de „situația minorităților din România Mare, ca de altfel nici de situația minorității maghiare trăitoare în cadrul statului român în perioada interbelică”. Un capitol special a fost rezervat identificării și explicării substratului „tensiunii evidente existente între minoritatea maghiară și majoritatea românească în primii ani interbelici, ca și mai târziu, tensiune ce avea să se repercuta și asupra relațiilor dintre România și Ungaria”. Apoi, o atenție aparte i-a fost acordată unei teme „ce s-ar putea numi «războiul rece» româno-maghiar: disputa dintre revizionism și antirevizionism”.

Parcursul primului capitol – *România, Ungaria și problemele reorganizării Europei Centrale și Răsăritene (1920-1921)* – relevă faptul că autorul și-a structurat sondajul pe mai multe direcții, circumscrise ariei diplomatice, pentru a reconstitui, prin intermediul unui complicat puzzle, amintit chiar de el undeva, tabloul de ansamblu al investigațiilor ulterioare. Iată care sînt „cazurile” care au făcut obiectul acestei preocupări: „*Conferința economică danubiană*”; „*Alianța polono-română-maghiară sau cehoslovaco-iugoslavo-română?*”; „*Mica înțelegere în cinci*”; „*Alianța româno-poloneză*”; „*prima încercare de restaurație habsburgică în Ungaria*” și „*Planurile*” de uniune româno-maghiară. Bineînțeles că aceste tatonări nu reconstituie întreaga paletă a posibilelor direcții de abordare, situație recunoscută de autor, întrucît aceasta a fost intenția lui.

O rememorare a lor ni se pare superfluă, întrucît numai însumarea tuturor poate face posibilă înțelegerea încercărilor de reasezare a unei părți definitorii a Europei, după ce ordinea de altădată a ajuns să nu mai răspundă noilor tendințe ale epocii. Fiecare dintre titlurile transcrise mai sus reprezintă, desigur, o inițiativă în direcția cunoașterii unei reconstrucții inevitabile viitorului Lumii Vechi. Faptul că ele au fost atît de multe este explicat de dificultățile inerente unei zone cu probleme, numeroase și grave, unde o posibilă normalizare s-a confruntat în permanență cu lipsa unei substrucții comune tuturor „pieselor” ce compuneau mozaicul statelor sud-est europene. De altfel, această

moștenire a continuat să amîne ori să compromită, pînă în zilele noastre, o reasezare compatibilă îndeosebi cu interesele Vestului european. Ideea de a înlocui monarhia bicefală dezmembrată cu o structură regională clădită pe principii teoretice ori în conformitate cu calcule străine zonei nu a avut succes datorită „rivalității dintre țările «cu interese generale», conflictului de interese politice și economice privitor la Europa Centrală și Răsăriteană, ca și opoziției țărilor succesoare”. Soluționarea unei asemenea chestiuni s-a lovit în permanență de prea multe rivalități extranece regiunii, care nu au putut fi puse de acord cu diversitatea de interese proprii statelor central-răsăritene ale Europei.

Întorcîndu-ne la „dialogul” româno-maghiar, de la care a plecat investigația în discuție, se cuvine să observăm că dincolo de intențiile ori mai bine zis de ingerințele acelora care credeau că vor dicta pentru totdeauna diplomația europeană postbelică, România și Ungaria își continuau solilocurile lor divergente, care nu se potriveau, într-o măsură rezonabilă, cu soluțiile care erau gîndite de diverși terți, în conformitate cu propriile lor aspirații. Astfel, la 20 noiembrie 1919, deschizînd lucrările primului parlament al României postbelice, ales pe baza unui sistem electoral modificat, Regele Ferdinand declara, înainte de a se fi încheiat Conferința de Pace, că „în aceste clipe înălțătoare pentru neamul românesc, sînt mîndru aflîndu-mă în mijlocul domnilor voastre, în mijlocul reprezentanților din Vechiul Regat, Basarabia, Bucovina, Ardeal, Maramureș, Crișana și Banat, unite pe vecie în Statul Român” (subl.ns.). Așadar, precedînd decizia areopagului diplomatic parizian, suveranul României vorbea deja despre perpetuarea încorporării teritoriilor care aparținuseră Imperiului austro-ungar între noile granițe ale statului în fruntea căruia se afla, amplificînd astfel potrivnicia Budapestei. Un an mai târziu, aflat într-o situație similară, Ferdinand revenea asupra aceluiași subiect, fundamental pentru soluționarea contingențelor dintre București și Budapesta, remarcînd că „situațiunea internațională a României este definitiv așezată prin tratatele cari au pus capăt războiului mondial”. Nu la fel, bineînțeles, gîndeau oficialitățile maghiare, care, departe de a fi renunțat la mentalitatea imperială, începuseră deja a imagina fel de fel de scenarii revizioniste, nesocotind prevederile documentului semnat la 4 iunie 1920. Într-o asemenea conjunctură, România s-a văzut obligată să contracareze acțiunile maghiare, acceptînd o alianță cu Polonia și apoi o colaborare cu Cehoslovacia și Iugoslavia, în cadrul Micii Înțelegeri. În paralel cu aceste măsuri de prevedere, iar de cele mai multe ori în concordanță cu ele, diplomația bucureșteană a trebuit să acționeze într-un context internațional foarte complicat,

cu inversări de roluri și cu ieșiri dramatice din scenă, care împietau reușita unei reasezări ce urma să reconcilieze litigiile generate de un conflict militar de proporții transeuropene. Toată această complicată echilibristică, predispusă oricând unui eșec greu de suportat, a avut loc sub privirile dezaprobatoare ale autorităților maghiare și concomitent cu încercările de soluționare, care s-au numit „confederația economică danubiană”, alianța polono-româno-maghiară, restaurația habsburgică în Ungaria sau uniunea româno-maghiară. Nimeni nu poate acuza, azi, lipsa inițiativelor, dar, împotriva unor posibile șanse, Budapesta a refuzat orice soluție. În plus, diferendul dintre cele două țări nu putea fi rezolvat numai prin voința lor, deci prin, nesocotirea intențiilor și a eventualelor proiecte ale „Noii Europe”.

Conștient de faptul că „dosarul” diferendului româno-maghiar continuă a fi prea complex pentru a putea fi clarificat de o investigație a cărei mărghini3re este subînțeleasă, Lucian Leuștean s-a oprit, apoi, la discutarea problemei minorităților, în viziunea Bucureștilor și a Budapestei, în primii cinci ani postbelici. Întrucît o asemenea temă presupune sondaje speciale și probabile studii de caz, greu de realizat, el a încercat să clarifice numai unele aspecte – esențiale pentru ceea ce și-a propus –, precum sistemul de învățămînt, cel al proprietății asupra pămîntului, diferite chestiuni din domeniul administrației și justiției, din cel al realităților partidiste și al presei, stăruiind, de asemenea, asupra politicii maghiare față de minorități și asupra măsurilor de protecție a acestora în perioada interbelică. Asumîndu-și această incursiune, autorul și-a propus să evidențieze, așa cum recunoaște de fapt, „rațiunile tensiunii evidente existente între minoritatea maghiară și majoritatea românească (...), ce avea să se repercuteze și asupra relațiilor dintre România și Ungaria”.

Cea mai surprinzătoare componentă a sumarului este aceea consacrată abordării relațiilor româno-maghiare din anii 1921-1923, din perspectiva revizionismului și a antirevizionismului. Și în acest caz, autorul a optat pentru urmărirea cîtorva direcții esențiale, pe care le-a considerat în măsură a ne introduce în tainele, sofisticate ori simple, ale revizionismului maghiar și ale răspunsurilor date de guvernul român. Cel interesat va descoperi în această ultimă parte a cărții informații despre natura revizionismului și formele lui de manifestare, despre legăturile diplomatice și economice dintre cele două state, proiectate, bineînțeles, pe fondul contextului politic european, precum și trei studii de caz, din această zonă problematică.

Volumul se încheie cu obișnuitele considerații concluzive, cu o bibliografie și un indice de nume.

Așa cum ne recomandă autorul, această carte trebuie

citită ca o continuare a aceleia publicate în anul 2002, cu speranța că nu peste mult timp vom dispune de o urmare a lor. La 22 noiembrie 1923, Virgil Madgearu, aflat la tribuna Camerei, constata că „există astăzi o criză mondială pricinuită de urmările războiului și ale tratatelor de pace”, subliniind că „această criză mondială a ajuns astăzi la un punct culminant”. O asemenea remarcă, avansată de un cunoscător al acelor vremuri, poate reprezenta, oricînd, pretextul și punctul de plecare al următorului volum consacrat studierii interferențelor româno-maghiare.

După tot ceea ce a realizat în încercarea de a elucida raporturile dintre România și Ungaria, în anii care au urmat imediat Primului Război Mondial, Lucian Leuștean este, la această oră, unul dintre cei mai avizați specialiști ai acestei teme. Continuarea unui asemenea demers poate fi gîndită ca o obligație morală a tînărului istoric, cu atît mai necesară cu cît subiectul avut în vedere este de o actualitate neîndoielnică. Mulți dintre noi avem impresia că deținem destule informații despre esența acestui subiect. Poate că așa stăteau cîndva lucrurile, însă cele două volume despre care am vorbit ne demonstrează că dincolo de o asemenea convicțiune, întreținută îndeosebi de un imaginar deformat de vechi repulsii, ne așteaptă încă posibile dezvăluiri documentare, însoțite de explicabile clarificări.

Cartea aceasta nu este una a reabilitării programate și nici a reconcilierii conjuncturale, pretinse de contrafaceri situaționale. O posibilă ori chiar o eventuală ameliorare sau stingere a unui diferend ce durează de secole nu pot fi concepute fără cunoașterea istoriei „cazului” respectiv. Prin urmare, restituirea integrală a unui „subiect” care ne urmărește ca o aparentă maledicție, din trecutul îndepărtat și pînă azi, este obligatorie pentru cei care sperăm că într-un viitor nu prea îndepărtat vom găsi puterea de a trece peste un contencios ajuns a întuneca orizontul unui indispensabil acord și a unei normalizări a legăturilor indicibile dintre două națiuni vecine. Intoleranța și fanatismul s-au situat întotdeauna la marginea istoriei, întreținînd neîncrederea și suspiciunea, acolo unde era necesară și posibilă înțelegerea.

Privită din această perspectivă, ultima carte a lui Lucian Leuștean poate fi acceptată și ca o chemare la reflecție, nu în ipostaza de adversari, care nu pot renunța la o memorie aluvionară împietrită și resentimentară, ci în aceea de vecini pentru totdeauna, circumstanță care incumbă, numaidecît, și pe aceea încorporată în vocabula *alături*. Sîntem convinși că dincolo de certa ei valoare științifică, semnificația acestei cărți, deci și adevărata ei finalitate, trebuie căutată în sugestiile apropierii și înțelegerii, peste care s-a trecut mereu, cu nesocotință, indiferent de urmări.

„OPȚIUNEA MANIU”

Ioan ȚEPELEA

RECUPERĂRI ISTORIOGRAFICE

Profesorul Corneliu Crăciun este unul dintre cercetătorii ale cărui principii de muncă au o cotă înaltă de demnitate, aspect ce se poate întrezări din investigațiile sale serioase, laconice și de ultimă oră asupra fenomenului istoric aureolat de prezența și de acțiunile omului politic Iuliu Maniu. *Opțiunea Maniu. Convorbiri documentare la istoria P.N.Ț. (1945-1948)* este titlul lucrării sale, apărută la Editura Logos 94, din Oradea, ea venind spre cititor cu documente edificatoare asupra perioadei menționate în titlu, chiar dacă toate acestea sînt în relație cu P.N.Ț., deși opțiunea pentru ele edifică mai ales asupra specificității perioadei, de maxime tensiuni și confruntări sub raport politic. Ni se pare, trebuie s-o recunoaștem, printre puținele sau rarele ieșiri în arena realității (adică a documentelor certificatoare dar și revelatoare ce impun asceza ca moment final al atitudinii existențiale!), a cercetărilor din domeniu. De altfel, urmărindu-i multe din demersurile sale din lucrarea la care ne referim, este imposibil să nu sesizăm acribia cu care-și elaborează concluziile și argumentările privitoare la textul unor documente pe care ni le pune la dispoziție cu acest prilej (p.50 – p. 287) și nu numai.

Meditația pe care ne-o provoacă șirul documentelor expuse de C. Crăciun, pare mai mult decît convingătoare asupra modului în care istoriografia română a fost aservită politic vreme de circa patru decenii și ceva, fiind, desigur, pur și simplu desfigurată. Istorici de teapa lui Roller, continuă să existe, spița lor, din păcate, se perpetuează, chiar dacă se încearcă mai ales crearea de alte aparențe, la fel de mistificatoare ca în perioada de dinainte de 1990.

Devine în asemenea condiții mai mult decît necesară stoparea unei atmosfere neproductive sub aspectul redării realității istorice din anii respectivi, probabil și cei mai apăsați de greutatea diversiunilor politice ce se practicau. Nu mai există nici o necunoscută astăzi privitoare la faptul că Europa postbelică s-a „planificat” încă

înainte de terminarea conflagrației. Deciziile în sensul menționat le-au luat chiar cei ce s-au investit cu calitatea de „puteri învingătoare”. Interesantă ni se pare și observația profesorului Crăciun privind „viziunea” proprie, asumată de Stalin, prin care „a pus în față dreptul celui victorios din punct de vedere militar de a-și impune propriul sistem politic”. Ca argument în sensul celor citate, era invocat doar „dreptul” de a impune sistemul propriu dacă armatele s-au impus într-un anume teritoriu. Cel puțin în cazul României, lucrurile s-au confirmat. La fel și în ce privește Ungaria sau Bulgaria.

În ce privește procesul de preluare a puterii în Europa de Est de către comuniști, este evidențiată identificarea de către Hugh Seton-Watson a 3 etape consecutive, între care prima ar fi fost „coaliția autentică”, una în care partide de orientări divergente au coexistat în coaliții diferite de tipul „Fronturilor Naționale”. Altă etapă ar fi fost cea a „coaliției de paradă”, cînd jocurile comuniștilor au devenit copleșitoare, opoziția chiar dacă avea în guvern cîte un reprezentant, el nu se putea manifesta nefiind luat în seamă. În fine, o a treia etapă, a fost cea de instalare la putere a partidelor comuniste, prin abolirea celor necomuniste și eliminarea politică și fizică a membrilor partidelor de opoziție. O asemenea etapă, în România, s-a încheiat în 1947, prin dizolvarea P.N.Ț., condamnarea fruntașilor, multitudinea de arestări, moartea în detenție a unora dintre aceștia etc.

Analogiile cu situația din celelalte țări foste ale lagărului socialist denotă înainte de toate existența unui plan, a cărui ducere la îndeplinire s-a realizat minuțios, prin directivele date de „tătucul popoarelor”. Boris Bajanov, care a fost singurul dintre secretarii lui Stalin, care i-a supraviețuit, urmărit însă cu mijloace specifice în emigrația sa, din 1928 și pînă în 1982, la Paris, identificase o serie de „calități” la acesta încă din anii 20, ani în care lupta pentru putere în Rusia sovietică atinsese cotele paroxismului. Aspectul reiese clar în evidență din „memoriile „ lui Bajanov, care relatînd despre unul din conducătorii bolșevici, Troțki, pe care-l vedea „un lider capabil și talentat, un orator excelent, cu o mare vervă agitarică”, unul care în luările sale de cuvînt se price-

pea să găsească și să lanseze lozinci potrivite, mobiliza-toare. (*Kremlinul anilor 20*, Editura Cogito, Oradea, 1991, p.95), nu omite să pună pe tapet cuvîntul lui Troțki la Plenara CC din noiembrie 1927 (cea în care Stalin propusese excluderea sa din partid), cînd verdic-tul lui fusese „grup incapabil de birocrați” și „bandă optuză de nulități birocratice”, oameni care au trădat revoluția. Și bine, zice, mai apoi Bajanov, și că „pentru a te putea menține pe lîngă Stalin și cu Stalin”, era nece-sar să-ți dezvolți „calități bolșevice”, *să-ți pierzi orice brumă de morală, să nu mai dovedești sentimente de omenie și prietenie față de oameni, cu alte cuvinte să fii lup pentru oameni, să-ți consumi viața într-un stil neomenos!* Datele perceptului invocat, din amintirile lui B. Bajanov, ne scutește de orice comentarii. Îmi pare rău că a trebuit să fac apel la o carte editată la Oradea, în 1991, pentru a înțelege, poate, mai bine evenimentele din anii imediat următori celui de al doilea război mon-dial.

Cartea în cauză a stîrnit un interes aparte, avînd și o recunoaștere pe măsură în lumea occidentală.

Eu nu găsesc nimerit să comentez lucrarea domnului profesor Corneliu Crăciun, un istoric autentic, autoșcolit la școala vieții, într-o luptă permanentă cu vicisitudinile de tot felul, dar dornic să contribuie măcar cu ceva la apropierea adevărului istoric.

Opțiunea Maniu este însă o lucrare pe care toți parla-mentarii români, toți guvernanții ar trebui s-o cunoască, s-o citească. Biblioteca, vai, atît de de diversă și, în același timp, ascunsă încă a acestei nații, este mai suferindă ca oricînd ! Explicațiile profesorului Corneliu Crăciun din prima parte a lucrării, aproximativ 50 de pg., par nu doar necesare, cît mai ales convingătoare, adică clarificate și de o parte din documentele extrase din arhivele, bihorene, sătmărene și băimărene, dar și din alte surse cu referire la segmentul de timp analizat.

Ilustrăm în final textul nostru și cu cel puțin unul din documentele (nr.10, pg.75-76) din lucrarea la care ne-am referit:

1945 august 15, București

INSPECTORATUL GENERAL AL JANDARMERIEI

COMUNICAT:

Direcțiunea Siguranței și Ord.Publice – Inspectorate de Jand.

Serviciul Siguranței

ORDIN DE INFORMAȚIUNI

Nr.22 din 15 August 1945

Sîntem informați că pe teritoriul țării se răspîndesc o serie de manifeste intitulate „DECLARAȚIILE DOM-NULUI IULIU MANIU FĂCUTE PRESEI ÎN LUNA IULIE 1945” și „CETĂȚENT”, semnat de D-nii C. Brătianu și Iuliu Maniu

În primul manifest se combat afirmațiunile D-lui Vice-Președinte al Consiliului de Miniștri Gh. Tătărescu în legătură cu acțiunea D-sale pentru încheierea Armistițiului cu U.R.S.S. și se arată punctul de vedere al D-lui Iuliu Maniu, în această privință.

Al doilea manifest constituie un atac la adresa actu-alului Guvern și măsurile sale.

Întrucît prin răspîndirea unor astfel de manifeste se creiază o atmosferă dăunătoare ordinei publice și bunelor-relații cu U.R.S.S., vă rugăm a lua măsuri pen-tru identificarea și împiedicarea răspîndirii lor.

Cazurile concrete se vor raporta de urgență acestui Inspectorat General, pentru a se aviza asupra măsurilor necesare.

Dați ordine de urmare Legiunilor.

INSPECTOR GENERAL AL JANDARMERIEI

General /ss/ Anton

Directorul Siguranței și Ord. Publice

Colonel,

N. Stoicescu]

(ANDJ-BH, Fd. Insp. Jd. Oradea, ds. 53/1945, f. 122)

ISTORIE

„GREAT RIVER REVIEW” / „REVISTA MARELUI FLUVIU”

Ajunsă la numărul 38, în 2003, apare de două ori pe an, fiind publicată de *Great River Review, Inc.*, precum și de *Anderson Centre for Interdisciplinary Studies, Minnesota* / Centrul Anderson de Studii Interdisciplinare (Minnesota). Colectivul de redacție este reprezentat de Richard Broderick și Robert Hedin, iar editorii colaboratori sînt Emilio De Grazia și Monica Drelan De Grazia. Perry Ingle semnează ilustrația de pe copertă, iar design-ul Jeanne Schacht. Acest număr include poeți și scriitori: Ted Kooser, Eric Trethewey, William Heyen, Robert Gibb, Leslie

Adrienne Miller, Jay Meek, Walt McDonald, Louis Jenkins, Susan Parker, Angela-Davis-Gardner, J.C. Hallman, Dag T. Straumswag, Fereydoun Faryad, Mihai Ursachi (tradus de Adam Sorkin cu poetul), Cassian Maria Spiridon (tradus de Mihaela Moscaliuc și Michael Waters), Dennis Saleh, Joyce Sutphen, Anna Meek, Stuart Fricbert, Page Dougherty și Colette Inez. Antologia se încheie cu *Note despre colaboratori*. Numărul *Key to the Interior*, declarat cea mai bună antologie a anului 2003, a primit premiul *Minnesota Book Award*.

FEREYDOUN FARYAD, unul dintre poeții acestei antologii, locuiește la Atena, Grecia. Orașul său natal, Khorramshar, Iran, a fost complet distrus în urma războiului dintre Iran și Irak. Realizează traduceri în persană din operele unor poeți ca Louis Aragon, Pablo Neruda, Nazim Hikmet, C.P. Cavafy, Yannis Ritsos etc., pe care le publică în Iran.

Fereydoun Faryad este tradus, în această antologie, de Scott King (din limba greacă în engleză).

1.

Cuvinte am plantat în pagină.
Un copac cu frunze mari și netede dădea muguri.

2.

Trei copaci, doi iepuri albi și un scaun gol.
Sunt absent.

3.

Ceasul cel mare s-a oprit la zece.
Cocoșul nu a mai cîntat.
Tu, care preziceai visul, și ceasornicarul
ați fost împușcați.

4.

Poeme întemnițate de ani și ani.
Cuvintele plutesc precum dorințele neîmplinite.
Mai așteaptă, încă.

5.

Acopăr găurile
cu luna, poemele
sau cu săruturile tale.

6.

Tot trecînd de la o noapte la alta
am pierdut felinarul.

7.

Masacru, masakru, nesfîrșit masakru.
Cum, oare, revarsă cerul întunericul acela?

8.

Singurătatea m-a apropiat de păsări.
M-a învățat cum să zbor.

9.

Pînă și repetabilul sfîrșit nesfîrșit.
Pregătiți drapelele.

10.

Războaie, ani, oameni masacrați.
Mame tot mai bătrîne.

11.

Copaci pe cer.
Soare pe pămînt.
Mă primesc cu versuri.

12.

O mare precum cerul albastru
cu cinci corăbii naufragiate,
trei insule înfloritoare,
și o naiadă pieptănîndu-și părul.

13.

Scrie cu creta
pe tabla nopții:
lumină, lumină, lumină.
ești poet.

14.

O pisică neagră a trecut pe aici.
Cer persan, mohorît.
Ah, canarii mei uciși.

15.

Ceasul, floarea soarelui,
se citește pe chipul verii.
Pentru vrăbii
e ora prînzului

16.

Albastru fără sens,
așteptare deșartă,
atîtea povești.
Săruturile noastre îmbătrînesc.

17.

Păstrează-ți lumina,
te așteaptă multe drumuri,
și multe nopți.

18.

Rămîn cu privirea pierdută în oglindă.

Te văd.

Tu mă vezi?

19.

Scriu.

Sora cea mică

brodează fluturi

pe marginile poemului meu.

20.

Un scaun verde

în grădina primăverii.

Geamuri închise.

Casă mohorîtă.

Se vor mai întoarce ei vreodată?

21.

Cupolă întunecată.

Nor gros de ciori.

Nici măcar o rază de lumină

pentru cîntul canarilor.

22.

Cuvînt frînt,

istorie arsă,

relatări azvîrlite pe străzile

fără cai, fără roți, fără steaguri.

Pînă și mierla

încearcă în zadar

cîntul să-și amintească.

23.

Revoluții, războaie, lovituri de stat,

iarăși, și iarăși, și iarăși.

Și un milog orb

cu o colivie în mînă

trece pe ulița în beznă,

lovind cu bastonul.

24.

Canarul lunii

în colivie de ploaie.

25.

Săruturile primite aseară de la tine

le-am plantat în pămînt.

Și a apărut un copac mare.

M-am suit pînă în vîrf.

Ating un punct nou

pentru tine,

și chiar și pentru mine.

26.

Am împrumutat aripile vrăbiilor

statuia, eu,

și zburăm

în văzduhul misterelor.

27.

Flori ofilite în vază.

Cărți necitite.

Poeme pe jumătate sfîrșite.

Chei în fîntîni aruncate.

28.

Întuneric.

Mă ridic de pe piatră.

Iau o frunză din plop

și șterg praful de pe oglinzile mele.

29.

Cum, nu știi?

E vorba de paznicul farului,

nicidecum de farul

care călăuzește

vapoarelor.

30.

Nici lună, nici stele, nici greieri.

Îngrădite fără ziduri.

Cu vîrful creionului

scobesc în noapte.

Lumina inundă înăuntrul.

31.

Limba poeziei – am învățat-o

de la stele, de la păsări, de la frunze

și de la mașina ambulantă de ascuțit cuțite .

32.

Pasărea e albastră în văzduh,

verde în copac,

roșie în imaginația ta.

Iar în colivie?

În colivie nu mai are culoare.

33.

Ca de obicei, soarele dogorește

puternic și indiferent.

Astăzi doisprezece tineri curajoși au fost uciși.

Douăsprezece rîndunele, în haine cernite,

ședeau pe puștile îndreptate în sus.

34.

Vorbesc copacului.

Copacul transmite cerului mesajul meu.

Cerul devine mai albastru.

35.

În fiecare zi trece trenul pe aici.

Oamenii coboară – fără chip,

fără bagaj, fără umbrelă.

Eu, singur, mă urc în tren.

Din vol. *Heaven Without a Passport / Cer fără pașaport*

Traduceri de OLIMPIA IACOB

LITERATURĂ UNIVERSALĂ

ÎNGERII DE SUB ACOPERIȘUL LUMII

Cristian BĂDILIȚĂ

Toată lumea cunoaște sau măcar a auzit de visul lui Iacob, povestit în capitolul 28 din Geneză. După ce a plecat de la Izvorul Jurământului patriarhul „a găsit un loc și s-a culcat, căci soarele asfințise. A luat o piatră din cele care erau acolo, a pus-o sub cap și s-a culcat în locul acela. Și a adormit, când, iată, o scară înfiptă zdravăn în pământ, al cărei capăt ajungea pînă la cer, iar îngerii lui Dumnezeu urcau și coborau pe ea. Domnul stătea sprijinit de ea și a zis: Eu sînt Domnul Dumnezeu lui Avraam, tatăl tău, și Dumnezeu lui Isaac. Nu te teme.” La sfîrșitul visului, trezindu-se buimăcit, Iacob exclamă: „Dumnezeu este în locul acesta și eu nu știam.” În tratatul său *Despre vise*, Philon din Alexandria (sec. I î.H. - sec. I.d.H.) propune cîteva interpretări posibile ale episodului. Prima este în cheie cosmologică: scara simbolizează aerul plin de viețuitoare, mai precis de suflete și duhuri, întrupate sau fără trup; situat între cer și pământ, aerul constituie elementul de legătură, liantul fin între două lumi care altfel ar fi condamnate să subziste dacă nu total, cel puțin sporadic izolate: lumea terestră și lumea cerească. Prin aer urcă și coboară din și spre cer diferite creaturi, între care cele mai nobile sînt îngerii-mesageri ai lui Dumnezeu. Aceștia au misiunea de a transmite oamenilor mesajele divine, nu pentru că Dumnezeu însuși n-ar putea s-o facă singur, ci pentru că omul n-ar suporta înțîlnirea „față către față” cu Dumnezeu. Îngerii-mesageri, aleși din categoria celor mai puri, adică neatrași de ispitele terestre, asigură serviciile acestei „telegrafii” cosmice. A doua interpretare este antropologică: scara simbolizează sufletul omului pe care circulă ascendent și descendent „cuvintele divine”. Sufletele curățite au dreptul la vizita lui Dumnezeu însuși, a „heghemon-ului”, în vreme ce prin sufletele cu reziduuri trupesti nu călătoresc decît îngerii. Din nou, îngerii! În fine, a treia interpretare, care le prelungește și le completează oarecum pe primele două, este pedagogică: scara reprezintă chiar imaginea grafică, decantată a „ascetu-

lui” al cărui traseu spiritual nu este un continuum lin și ascendent, ci un zigzag dramatic între cer și pământ. Ascetul încarnează condiția „omului de interval”, suspendat între vîrfurile scării („înțeleptul”, *sophos*) și rădăcina ei mlăștinoasă („netrebnicul”, *kakos*).

În felul acesta intrăm direct în tematica volumului *Despre îngerii* al lui Andrei Pleșu. El constituie, de fapt, a doua treaptă dintr-o trilogie culturală care acompaniază, cred, un itinerariu mai adînc, dar și mai discret, de tip spiritual. După un proiect de „etică a intervalului” (*Minima moralia*), iată-ne în fața unui „manual practic” de angelologie, care se înscrie *de plain pied* în tradiția *philosophiei perennis*. Citind, la rugămintea autorului, cîteva capitole dispersate din carte înaintea publicării, nu mi-am putut face o imagine încheiată despre ea. Am trecut-o diplomatic sub rubrica de „cărți excelente de cultură generală”. Lectura integrală mi-a revelat însă o cu totul altă miză și o cu totul altă anvergură. *Despre îngerii* este una din cele mai adevărate și fecunde cărți de filozofie pe care mi-a fost dat să le citesc. Filozofia autentică, așa cum am reamintit-o în *Platonopolis*, debușează în spiritualitate, își are încununarea într-un nimb existențial, produce un scurt-circuit metanoietic, o convertire intelectuală, de aceea pot spune că *Despre îngerii* este și una din cele mai stimulative cărți de spiritualitate pe care mi-a fost dat să le citesc. „Specialistul” din mine, patrologul „de meserie”, chițibușarul textelor originale și al perfecțiunii secundare n-a avut decît de cîștigat de pe urma înțîlnirii cu o minte perfect transparentă, de veritabil angelodidact. A. Pleșu se află în condiția „ascetului” de mai sus, pomenit de Philon, adică în condiția sufletului înscris pe „verticala subțire” a lumii. A treia carte pe care o așteptăm de la el nu poate fi decît un „manual de teologie”, de soterologie laică scris din perspectiva capătului scării.

Angelologia este un capitol substanțial din ceea ce s-ar putea numi o „metafizică a intervalului” sau „a mijlocirii”. Îngerul este ființa intervalului prin excelență. El aparține lumii cerești, dar „locul său de muncă” se află pe pământ. Circulând neîntrerupt între om și Dumnezeu, firea sa a moștenit câte ceva de la amândoi: tranzitivitatea, de la primul, nemurirea, de la cel de-al doilea. Ca și omul, îngerul este „tranzitiv”, evoluează între un „sus” și un „jos”, între un pol plus și un pol minus; dar spre deosebire de om, pentru care problema alegerii se pune clipă de clipă, pentru înger ea nu s-a pus decât o singură dată, definitiv (p. 22). Îngerul evoluează într-un registru de „viață” statică, existența omului fiind, dimpotrivă, o progresie/regresie dinamică permanentă, al cărei motor îl constituie însăși libertatea sa de decizie. De ce prezența îngerului este deopotrivă tutelară și *indispensabilă* pentru om? Pentru că, răspunde A. Pleșu, îngerul nu este altceva decât „alteritatea noastră identică, deschiderea noastră latentă către un propriu extins, către tot ceea ce, fără să ne fie străin, e altceva în noi, *altceva-ul nostru*”. Imperfecțiunea condiției umane presupune ca obligatorie atribuirea unui înger personal, deopotrivă model și țință, ghid și capăt de drum. Îngerul constituie potențialul de împlinire maximă a omului, ștacheta lui spirituală, dacă vrem.

Demersul lui A. Pleșu depășește așadar cadrul unei angelologii „dogmatice”, confesionale. Autorul recurge la un corpus variat de mărturii (islamism, religiile păgâne, budism etc.) deși favorizează tradiția creștină. Totuși, tipul de abordare este esențialmente filozofic, empatic, structurat după o logică pe care aş numi-o „confesivă”. Cartea e o cordială „luptă” cu îngerul însuși, nu un inventar de speculații „științifice” despre îngeri. Ca să reiau firul expozeului: proiectul angelic, înscris în om, vizează „performanța”, împlinirea spirituală, iar acest proiect este realizabil în coordonatele destinului monahal. Călugărul este „îngerul pe pământ”, „omul cu aripi de foc” capabil să atingă *din timpul vieții pămîntești* ștacheta cerească, să se identifice cu propriu-i model maximal reprezentat de înger. Prin urmare, dacă plecăm de la reprezentarea îngerului ca „dublu răsturnat” al omului, atunci înseamnă că și călugărul-înger va fi un dublu al nostru cu valori răsturnate. „Călugăria vrea să atragă atenția tocmai asupra amneziei generale cu privire la valori și idealuri, la inevidențele esențiale, la viața autentică. Călugărul

este un campion al inapartenenței, al neînregimentării, al rezistenței la masificare. Aș îndrăzni să spun că, din acest punct de vedere, monahismul a livrat prima generație de «hippy» din istoria culturală a lumii. Anahoretul de pretutindeni (căci vorbim de o categorie universală) se războiește cu sedentarismul convențional, cu instituționalizarea birocratică a vieții interioare (chiar cînd această instituționalizare se cheamă clericalism), cu febrila somnolență a subzistenței profane. Pentru aceasta el nu ezită să recurgă la mijloace neortodoxe, imprevizibile, menite să trezească, să contrarieze, să provoace ireversibile transformări metanoietice. El poate valoriza, de exemplu, nonsensul, paradoxul, absurdul și invită mereu la schimbarea unghiurilor, la experiența alterității înnoitoare” (pp. 131-132).

Dincolo de meticuloasa și nu de puține ori spectaculoasa „vitrină” speculativă, există în această carte un soi de respirație a gândului care o transformă într-o făptură vie, într-un fel de *alter ego* dispus să te asculte și să-ți răspundă. Capitolul despre iubirea îngerească se termină cu două pagini memorabile (195-196) pe marginea temei iubirii față de dușman (Matei 5,43-48), temă care încununează, într-un fel de hiperbolă mistică, Predica de pe Munte. Cum poate fi împlinită o asemenea poruncă? Cum să ne iubim concret dușmanii, cînd abia reușim să ne suportăm pe noi înșine, cînd abia reușim să ne reducem depărtarea față de „aproapele” nostru? „Pentru a ieși din această perplexitate”, scrie Andrei Pleșu, „trebuie ca între mine și dușmanul meu să existe un teritoriu de conciliere distinct de contorsionata noastră psihologie. Trebuie să mă sprijin pe altceva decât pe el însuși și pe mine însumi, pentru a tempera irepresibila mea (noastră) pornire adversă. (...) Dacă între mine și dușmanul meu apare un al treilea, separat de noi, sub a cărui benevolență să ne putem înfrîni, atunci relația noastră devine plauzibilă”. Acest mijlocitor, acest agent al iubirii hiperbolice, supraomenești proclamată de Isus este tocmai *îngerul*. „«Iubește-ți dușmanul» înseamnă «adu-ți aminte că îngerul său îl iubește»” (p. 196). „Adu-ți aminte că îngerul său îl iubește!” Magnific! Atenție, asta nu înseamnă că ne putem debarasa de „povara” iubirii față de dușman trecînd-o asupra îngerului său „frecventabil”, pozitiv; asta înseamnă că nu se cuvine să trecem ușor peste faptul că orice ființă pe lumea asta, oricît de „minabilă” în ochii noștri, are un corelativ divin, un alter ego pur, care o prețuiește

necon condiționat. Nu vom iubi îngerul dușmanului, ci vom înțelege că dușmanul însuși poate fi iubit datorită iubirii gratuite, *necon condiționate* pe care îngerul său i-o poartă. Cu această glosă formidabilă nu mai sîntem într-un simplu exercițiu hermeneutic, ci în plin Pateric.

Una din chestiunile dezbătute, cel puțin în tradiția creștină, este legată de „trupul” îngerilor. Pe de o parte, avem teza necorporalității — îngerul creatură „asomatică” — cum am văzut în pasajul de mai sus din Philon (un angelolog „protocreștin”), și generalizată în decursul Evului Mediu. Toma din Aquino explică necesitatea existenței îngerilor prin aceea că din ansamblul perfect *organizat* al lumii nu poate să lipsească un nivel al creaturilor *necorporale* (pp. 39-47). Aceste ființe, create, dar fără trup, care împart așadar atributele „regnurilor” extreme sînt îngerii. Totuși, tradiția patristică cea mai consistentă conferă îngerilor un trup, tocmai pentru a-i ține la locul lor, în regimul creatural. Chiar dacă de natură spirituală sau eterică, îngerul rămîne o *creatură*, dotată cu un trup mai mult sau mai puțin dens. În sistemul cosmologic al lui Origen, descris în *De principiis*, intelectele „sătule” de contemplarea lui Dumnezeu cad pe trei paliere ontologice diferite, în funcție de *ecart-ul* fiecăruia. Căzînd din condiția de beatitudine originară, de spirite pure, ele îmbracă un trup: îngerii, mai diafan, oamenii, de carne, diavolii, de foc. Corporalitatea îngerilor e răspicat afirmată, pe lîngă Origen, de Irineu, Evagrie, Ioan Casian, Augustin etc. Al doilea Sinod de la Niceea (787) justifică reprezentabilitatea îngerilor în icoane prin faptul că ei posedă un trup *vizibil*. Evident, îngerii nu pot fi văzuți oricînd și de oricine, dar vizibilitatea presupune ideea unei corporalități. Să fi cîștigat pînă la urmă tradiția philoniană maximalistă? Din ce rațiuni istorice sau teologice? Iată o nedumerire de „specialist”! Unii Părinți rezolvă dilema, raționalizînd-o: pentru ei, îngerii sînt corporali atunci cînd circulă în sfera corporalității, vis-à-vis de om, și necorporali cînd evoluează în sfera divinității. Cît despre A. Pleșu, el scrie (p. 48): „Trebuie să vă mărturisesc că, urmărind această dispută, simt iarăși adierea nefastă a dihotomiilor. Avem, într-o parte, lumea corporalității, a materiei compacte, și, în partea cealaltă, lumea spiritului pur. Tot ce există trebuie să se situeze ori acolo, ori dincolo. Și dacă realul e mai complicat? Dacă există lumi în care asemenea diviziuni devin arbitrar?” Desigur, așa este, dar în acest caz ar fi fost bin-

evenită o poziționare a angelologiei față de cristologie și antropologia creștină, cel puțin. Oare nu avem de-a face cu *trei ipostaze* complementare ale unei „metafizici a intervalului”?

Acestea fiind zise, ni-l și închipuim pe micul inchizitor post-modernist sumețindu-și indexul vigilent și perorînd uimit de „anacronismul” sau „imperinența” subiectului abordat în *Despre îngerii*: „Cum e posibil ca un fost ministru al culturii și al afacerilor externe, profesor universitar, rector al unui institut de studii post-doctorale să publice, în anul 2003, «în plină epocă a sateliților, internetului și telefoanelor mobile» o carte despre îngerii? Cum mai poți crede în «existența» unor creaturi fantasmatiche, în care astăzi nimeni nu mai poate crede cu adevărat?” Micul inchizitor va găsi un răspuns indirect la uimirile sale, într-un fragment de la pagina 190 a cărții, de pildă; de asemenea, el ar putea fi invitat să citească atent capitolul despre „lumea spirituală” (pp.175-181). În fine, tot lui i se adresează și ultimele pagini din „Elemente pentru o teorie a proximității”. Noi, aici, ne vom mulțumi să spunem un singur lucru, pe cît de grav pe atît de simplu: a crede în existența îngerilor, în mîntuirea sufletului, în Întruparea lui Dumnezeu, în viața veșnică este tot atît de legitim ca și a nu crede în ele. Există oameni, cît se poate de normali, care folosesc internetul, acceptă serviciile sateliților, cunosc perfect mecanismul de funcționare al unui ordinator sau al unui telefon mobil, dar care, în același timp, cred în existența îngerilor. „În definitiv, nu toți trebuie să ajungem analiști politici, tranzitologi, profesioniști ai reformei. E bine ca în orizontul nostru mental să apară, din cînd în cînd măcar, și lucruri mai puțin subînțelese, mai puțin actuale. Altfel ne înțepenesc încheieturile și murim de plictiseală. Reflecția despre îngerii poate fi o bună terapeutică pentru combaterea mediocrității intelectuale de a cărei amenințare nu scapă nimeni” (p. 49).

Trezindu-se, așadar, din visul epifanic, Iacob a strigat: „Dumnezeu este în locul acesta și eu nu știam”. La fel și noi, după ce întoarcem ultima pagină din cartea lui A. Pleșu, parcă am vrea să strigăm: „Îngerul este de ani de zile în fața mea și eu abia acum încep să-i percep conturul.”

Rouen, nov. 2003

(text din volumul *Văzutele și nevăzutele*, în curs de apariție la editura Curtea Veche)

EXCES ȘI TEROARE (II)

Ovidiu HURDUZEU

Teroarea

1. Atacurile sinucigașe îndreptate împotriva magistralelor postmodernității (căi aeriene, rețele informaționale) izvorăsc dintr-un nihilism radical. Nu transmit omenirii vreun mesaj esențial (ideologic, moral, religios). Oferă doar spectacolul unei violențe brute. **Terorismul de astăzi și tehnologia se întâlnesc pe terenul nihilismului.** Același dispreț față de ființa umană, aceeași dorință de a o reduce la condiția de „instrument”: bombă umană teleghidată (terorism), piesă sau funcție în rețea (tehnologie)

Am căzut cu toții de acord că Osama Bin Laden este „anti-omul” (G. Liiceanu). Ne oripilează faptul că Inamicul Public Numărul Unu „plănuește crime planeteare și îi pune pe alții să le execute” (Liiceanu). Nu suflăm însă o vorbă despre celălalt „anti-om”. Cel care a proclamat „moartea subiectului”, „dispariția sensului”, „neantul omului”, insignifianța istoriei și a cuvîntului. Cel care a golit de conținut creștinismul, rațiunea, libertatea, și democrația; cel care a întronat „aproape nimicul”, trivializînd cultura, eliminînd *adevărata* reflecție critică din cîmpul științelor sociale, instituționalizînd „gîndirea unică” (corectitudinea politică, victimismul, feminismul etc, etc) și revolta subvenționată. Cel care glorifică *status quo-ul* și contestă diversionist doar structurile deja neantizate (comunismul, fascismul, ordinea patriarhală).

Lichidare subtilă a omului. Terorism cu față umană cu atît mai eficient cu cît a dinamitat „subiectul” uman în mod plăcut, rațional, civilizat. *Killing me softly with this song...*

Teroriștii sinucigași lasă în urma lor cadavre dezmembrate, bălți de sînge și neant. Teroriștii cu față umană sfîrtecă omul în „patchwork-uri eteroclitice” pentru ca, în final, să-l modeleze într-un „spațiu flotant, fără fixație sau repere, disponibilitate pură, adaptată la accelerația combinațiilor, la fluiditatea sistemelor noastre” (Lipovetsky)

Mă întreb dacă transformarea omului într-un spectru

sau „spațiu flotant” nu este cumva la fel de cumplită precum incinerarea sa în cuptoarele de la Auschwitz, Dachau și World Trade Center. Violența brută, sub orice formă, rămîne inefficientă: alienează și deposează, menținînd distanța dintre călău și victimă, om și anti-om. Distanța (alienarea) dezvoltă o conștiință critică, permite o contra-reacție (cruciada antiteroristă lansată de administrația Bush).

2. „La tactique du modèle terroriste est de provoquer un excès de réalité et de faire s'effondrer le système sous cet excès de réalité” („Tactica modelului terorist este de a provoca un exces de realitate și de a cauza prăbușirea sistemului sub acest exces de realitate”). Afirmatia lui Baudrillard din *Esprit du terrorisme* mi se pare profund eronată. Tactica modelului terorist este de a evita cît se poate de mult realitatea. Se prea poate ca societatea postindustrială mondializată să se prăbușească sub greutatea unui „exces de realitate”, „fapta” este însă imposibil de realizat cu mijloace teroriste. Conștiinții că n-au nici o șansă în planul realității concrete, teroriștii atacă ceea ce ei percep a fi „simbolurile” societății tehnoglobaliste. Ca și cînd această societate ar mai fi încă o vastă rețea de *semne incarnate*! Dărîmi World Trade Center, pui pe butuci comerțul mondial; lovești Pentagonul, desființezi armata americană. Gîndire metaforică (magică): acționezi asupra „semnelor”. (semnificantul), modifizi realitatea lor (semnificatul). Teroriștii au „asimilat totul din modernitate și din mondialitate” (Baudrillard) – bani, speculații bursiere, tehnologiile informatice și aeronautice – în afară de esența sistemului. N-au înțeles că acționează într-o lume deja neantizată – deontologizată, demetaforizată, o lume spectrală. Au crezut că lovesc ținte reale, au doborât doar decoruri.

Excesul de violență, repede transpus în informație și imagine (tele-prezență), este „înghițit” de superfluiditatea generalizată a sistemului. Integrate în *rețelele mondiale ale terorii*, atentatele sinucigașe trec din planul tangibil al Evenimentului (momentul 11 sep-

tembrie) în cel al purei posibilități: „atac potențial”, „acțiune iminentă”, „intenție ucigașă”, „zvon credibil”. Terorismul devine pretext pentru un „model terorist” trasat de ordinator.

„Rețelele mondiale ale terorii” fac joncțiunea cu celelalte circuite „negative” ale mondializării: economia subterană, rețelele mafioate (trafic de narcotice și „carne umană”, piraterie electronică), migrația clandestină a forței de muncă. Negativitatea mafiotă sau teroristă se suprapune în mod parazitar pozitivității angelice reprezentată de *Global Information Infrastructure, Global Business Network, NGO Network* (ONG-uri – *Amnesty International, Medici fără frontiere, Oxfam*). Atât „binele” cât și „răul” conexioniști sînt forțe asimilaționiste, pun umărul la vasta operație de transpunere în realitate a utopiei tehnoglobaliste.

3. Într-o lume de oglinzi paralele, Bin Laden este imaginea negativă a Tehnicianului-tehnocrat. Să lășăm la o parte explicațiile de genul: „înfruntare dintre nord-sud”, „războiul civilizațiilor”, „umilirea lumii islamice”, „ura față de America”. Pe vremea cînd CIA-ul furniza mujahedinilor rachete Stinger și le sprijinea Jihadul, „Everybody loved Americans” (Toți îi iubeau pe americani), își amintește April Ray, soția lui Wadih El-Hage, unul dintre locotenentii lui Bin Laden. (Newsweek, 2 ianuarie 2002).

În ciuda aparențelor, Bin Laden este tipul de om care corespunde exact societății tehnocratice mondializate. Hiperbogatul Bin Laden creează o mașină de război transfrontalieră. Să nu uităm că dușmanul de moarte al mondializării rămîne statul național. Prin fapta sa, Bin Laden ridică la rang de inamic universal o armată privată (non-statală). La nivel planetar, se instituie astfel o stare permanentă de război între un inamic invizibil, deteritorializat și o coaliție anti-teroristă mondială. Nu cumva lupta împotriva umbrelor (imposibil de cîștigat) are menirea de a legitima „prin adeziune” nisaiva mecanisme mondiale? Cum ar fi o armată la dispoziția unor autorități planetare?

Bin Laden n-ar fi singurul terorist care servește, fie și indirect, scopurilor societății tehnocratice mondializate. Un terorist notoriu, italianul Antonio Negri, devine *star-ul* lumii academice occidentale printr-o carte (*Imperiul*, Harvard University Press, 2000) scrisă în colaborare cu Michael Hardt, un profesor asociat de la prestigioasa Duke University. Cartea, al cărei tiraj a înregistrat 40.000 de exemplare încă în primul an de la

apariție, a fost puternic mediatizată. *The Washington Post, The Los Angeles Times, The New York Times* îi dedică recenzii elogioase. Frederic Jameson, celebrul critic literar marxist o declară „un manifest revoluționar pentru secolul XXI”, filozoful sloven, marxist și el, Slavoj Žižek o consideră, pur și simplu, „o rescriere a Manifestului Comunist pentru timpurile noastre”. Nu voi discuta aici conținutul cății (probabil a fost deja tradusă în românește). Voi remarca doar caracterul ei diversionist. În ciuda criticii devastatoare îndreptată împotriva „Imperiului” (mondializarea de tip managerial-corporatist), cartea rămîne o apologie a lui „Global Village”. „Imperiul”, ca ultim stagiul al exploatarea capitaliste, creează premisele pentru eliberarea „mulțimilor” planetare – numite „noii barbari” – din vechile forme de exploatare („statul național” printre altele). Prin „violență afirmativă”, noii barbari vor grăbi prăbușirea întregului sistem. Concluzia: Dați mulțimilor cît mai multă globalizare ! Globalizînduse, capitalismul își sapă singur groapa!

Lui Negri, apologet al teoriei mondializării, i se iartă toate păcatele. Prea puțin contează că individul, eminența cenușie a Brigăzilor Roșii, fusese implicat în uciderea primului ministru italian Aldo Moro. (Condamnat la 13 ani de pușcărie pentru „apartenența la o grupare înarmată”, își ispășește sentința – aplicată abia în 1997 – într-o formă blîndă de arest la domiciliu.) Nu pare deranjantă nici credința sa nezdruccinată în „violența afirmativă”, nici admirația pentru comunism și fosta Uniune Sovietică.

Teroriștii „inasimilabili”, care au negat în mod radical societatea tehnologică mondializată, au avut o altă soartă. Mă refer la Theodor Kaczynski cunoscut sub numele de „Unabomber”. (3 omoruri cu bombe artizanale). Deși „cazul Unabomber” a fost intens mediatizat la vremea sa, ideile din „Manifestul Unabomber” asupra viitorului societății industriale rămîn în mare parte necunoscute. Înteligenția pro-globalistă, cea care l-a luat în brațe pe Antonio Negri, păstrează tăcerea. Nu crimele lui Theodor Kaczynski par să-i deranjeze pe „criticii sociali”. În ochii contestatarilor subvenționați, Unabomber se face vinovat de o crimă mult mai gravă. Manifestul său demască *monstruoasa coaliție dintre tehnoglobalism și sîngismul „politic corect” din universități*. Departe de a se revolta împotriva societății tehnologice, sîngistul „hipersocializat” este servitorul umil al sistemului.

Universitățile de astăzi (dominate de sîngiști) au menirea să formeze „tehnicieni” și „tehnocrați”,

nicidecum intelectuali cu veleități umanist-universaliste. „Educația tehnică” – comentează Jean Marie Apostolides –, care este esențială, vine însoțită de un învățămînt ideologic (“corectitudinea politică”) nou și complementar. Valorile stîngii par astăzi cele mai adecvate pentru formarea inginerilor, tehnicienilor și oamenilor de știință de mîine. (L’Affaire Unabomber, Editions du Rocher, 1996)

În loc de concluzii

Terorismul exercită o fascinație maladivă în lumea contemporană. Mulți intelectuali și activiști politici occidentali văd în terorist nebunul sau fanaticul care spune adevărul. Viziunea teroristă apare unora drept „privire incandescentă”, „simptomul unei lipse care caracterizează o întreagă comunitate” (L’Affaire Unabomber). Alții văd în terorism o reîntoarcere a alterității sub forma „unei pasiuni vitale”: „Contre la perfection du système, la haine est une ultime réaction vitale”- Ura este o reacțiune vitală împotriva perfecțiunii sistemului. (Baudrillard, Le Crime parfait).

Eseul de față susține o teză contrară. Terorismul este o formă de contestare fictivă a mondializării tehnologice. Un exces de violență opus simetric excesului de pozitivitate pe care-l presupune orice utopie. O rețea de tehnici ucigașe. (Este relevant faptul că Wadiah El-Hage, unul dintre locotenenții lui Ben Laden este supranumit „Managerul”). Înainte de a invoca un Allah (Ben Laden), o „multitudine” eliberată (Negri), Mama Natură (Unabomber), teroristul de astăzi întreprinde operații logistice: se apleacă atent asupra unui „manual de operare”, deschide un cont în bancă, vorbește la telefonul celular. „Al Qaeda offered good pay, even family outings, just like any big and benevolent corporation – except that this one is Terror Inc., built to kill large numbers of people – Al Qaeda oferea o plată bună, picnic-uri de familie, precum orice mare și benevolentă corporație – doar că aceasta este Terror Inc., construită să omoare un număr mare de oameni. (Newsweek, Ianuarie 14, 2002). Departe de a se situa în afara sistemului tehnologic, teroriștii acționează „înăuntru”; au interiorizat tehnologia modernă și viziunea ei instrumentală. Totuși nu au înțeles esențialul: Tehnologia este totalitară, nu suportă nimic altceva în afara ei. Ori ne adaptăm la logica, limbajul, și codurile sale, ori ne retragem să murim în caverne. Într-o societate tehnologică planetară orice situat în afara tehnologiei (Islamul, Creștinismul, Libertatea,

Democrația, Revolta etc.,etc.,) poate exista doar în chip de pretext, într-un spațiu rezervat insignifiantului. Teroristul de azi acționează în acest spațiu al insignifianței mondializate, un spectru într-o lume de spectre. Prezența sa a devenit universală întrucît nu are o identitate distinctă și autonomă, există peste tot și nicăieri.

Cum reacționăm noi, civilizații, în fața vacuității brutale a terorismului? La Madrid și în alte orașe europene, oamenii au ieșit cu miile în stradă, au plîns, s-au strîns în brațe, au strigat slogane de genul „Pentru victime”, „Pentru înfrîngerea terorismului”. În afara consensului emoționalist, a unei empatii firești față de victime, nici o mare idee, nici un principiu ferm n-au stat la baza manifestărilor de solidaritate umană. Cînd o comunitate umană este atacată violent, iar singura ei reacție este resemnarea și emoția colectivă, nicidecum strîngerea rîndurilor în jurul unor idei și principii ferme – aceea comunitate trece printr-o puternică criză de identitate. Occidentalii „tehnocratizați” de astăzi sînt pătrunși de un nihilism paralizant. Nu mai cred în valorile modernității (libertate, democrație, spiritul critic, autonomia individuală) și într-o mare tradiție culturală pe care au lăsat-o pur și simplu să moară. Ceea ce-i leagă pe „oamenii recenți” este superflul, dar, în mod cinic sau naiv, pretind că-i mai unește încă libertatea, „umanismul”, o istorie comună.

Solidaritatea emoțională prilejuită de lupta împotriva terorismului nu poate compensa destrămarea legăturilor substanțiale între indivizi și națiuni. O societate care nu mai crede cu pasiune în valorile și principiile ei fundamentale este o societate profund vulnerabilă. Astăzi tremură în fața terorismului islamist, mîine se sperie de „încălzirea globală”, pomîine de fumul de la o simplă țigară...

TOCQUEVILLE SAU CUM POATE FI IUBITĂ DEMOCRAȚIA CU MODERAȚIE (II)

Aurelian CRĂIUTU

2. Aparatul conceptual al lui Tocqueville

Adversar deschis al celor care urmăreau să transforme radical societatea franceză sau se opuneau înnoirii ei, Tocqueville a fost în esență sa un liberal moderat care a îmbrățișat principiile lui 1789 și s-a opus ideilor care făcuseră posibilă Teroarea din 1793-94. Spirit independent, Tocqueville nu a aparținut nici unui partid politic și a găsit cu greu un loc în viața politică franceză ale cărei aspecte le-a criticat memorabil în *Amintirile* sale. Compromisurile și negocierile politice care caracterizează viața parlamentară i-au fost străine. Descriindu-se pe sine drept un liberal de un tip nou, Tocqueville îi mărturisește melancolic lui Royer-Collatd în septembrie 1841: „Partidul liberal dar nu revoluționar care singur mi se potrivește, nu există în realitate. Prin urmare, sînt aproape singur.”¹

Într-o celebră scrisoare trimisă lui Henry Reeve, traducătorul englez al *Democrației în America*, în martie 1837, Tocqueville subliniașe poziția sa echidistantă în raport cu cele două lumi, aristocrată și democrată.² Adversarii mei, recunoaște Tocqueville, urmăresc să facă din mine un dușman sau adept fervent al democrației, conferindu-mi astfel o întreagă paletă de opinii. În realitate, continuă el, eu nu am nici un motiv să iubesc sau să urăsc democrația sau aristocrația și nu fac parte nici din categoria adeptilor democrației nici din aceea a oponenților ei. Aflat într-un perfect echilibru între trecut și prezent, Tocqueville se descrie pe sine ca un martor imparțial care are doar o singură pasiune supremă, pasiunea pentru libertate. „Am iubit dintotdeauna libertatea în mod instinctiv”, îi declară el prietenului său Eugène Stoffels în iulie 1836. „Toate reflecțiile mele politice mă determină să cred că în absența libertății nu se poate construi nimic solid în plan moral și politic pentru o mai lungă perioadă de timp”³. Prin urmare, dacă democrația pune în pericol libertatea, datorită adevăratului liberal e aceea de a ridica vocea împotriva ei, arătînd în același timp care sînt mijloacele pentru purificarea și educarea democrației.

Moderația lui Tocqueville transpare și într-o altă importantă scrisoare trimisă prietenului său Corcelle în aprilie 1835 (Corcelle tocmai terminase de recenzat volumul întâi al *Democrației în America*). Majoritatea partizanilor democrației, afirmă Tocqueville, nu văd în mod limpede avantajele și deficiențele reale ale idolului lor. Prea atașați de valorile democrației pe care caută să le promoveze cu orice preț, ei riscă să aleagă mijloace improprii pentru a-i maximiza virtuțile și a-i combate defectele, devenind astfel vulnerabili atacurilor oponenților lor. „În ceea ce mă privește,” afirmă Tocqueville, „aș dori să văd societatea conștientă de pericolele democrației precum un om puternic care știe că există pericole și că el trebuie să le confrunte pentru a-și atinge scopul. O astfel de persoană se expune pe sine pericolelor fără nici un regret și iluzii și nu-i este frică decît atunci cînd nu le poate vedea pe deplin”.⁴

Perspectiva moderată pe care o adoptă Tocqueville reiese cu pregnanță din analiza pe care o face democrației în capodopera sa *Despre democrație în America*. Pentru cititorul atent al cărții, este limpede că adevărata dorință și ambiție a lui Tocqueville e de a arăta care sînt mijloacele prin care democrația poate fi salvată de propriile ei defecte. Aparatul conceptual folosit de Tocqueville în această carte se bazează pe cîteva concepte esențiale: egalitate, libertate, individualism, asociații politice, opinie publică, moravuri, despotism democratic. „În centrul cărții se află două teme fundamentale: comparația între democrație și aristocrație și natura nouă a democrației moderne, ca regim politic complet diferit față de celelalte forme de guvernare politică, care aduce cu sine o adevărată transformare a naturii umane înseși.

Punctul de plecare al lui Tocqueville este definit cu claritate în introducerea la volumul întâi al cărții sale. Așa după cum am văzut deja, în societatea modernă, Tocqueville observă o irezistibilă evoluție către o egalizare crescîndă a condițiilor de viață. Vechile ierarhii și bariere între clase dispar, puterea politică este împărțită acum între mai multe centre și indivizi,

oamenii sînt conduși de aceleași legi, au sentimente, obiceiuri și opinii relativ puțin asemănătoare. Cu alte cuvinte, o nivelare socială progresivă a transformat radical viața omului modern. Ea creează astfel treptat o nouă condiție socială, iar spiritul democrației penetrează pe nesimțite toate instituțiile politice. *Egalitatea condițiilor* este astfel, în viziunea lui Tocqueville, faptul fundamental din care sînt deduse toate celelalte aspecte ale societății democratice (americane). Ea explică de asemenea de ce democrația modernă bazată pe egalitatea condițiilor este funciarmente diferită de cea antică. Revoluția egalității este un fapt împlinit, notează Tocqueville, un fapt „providențial” și irezistibil căruia nu are sens să i te împotrivești.

Accentul pus de Tocqueville pe revoluția egalității îi permite acestuia să distingă între cele două sensuri –social și politic – ale democrației. Egalizarea condițiilor caracterizează democrația înțeleasă ca și *condiție socială* (*état social*). Ca atare, ea e diferită de democrația *politică*, la temelia căreia se află suveranitatea poporului și sufragiul universal. Cu alte cuvinte, este posibil să avem un regim democratic bazat pe sufragiu cenzitar, în absența unei autentice democrații politice. Merită notat și faptul că majoritatea comentatorilor *Democrației* au observat faptul că în această carte Tocqueville a utilizat mai multe sensuri ale democrației. Astfel, prin democrație, el înțelege pe rînd suveranitatea poporului, un nou regim politic, auto-guvernare, egalitatea condițiilor, sau un fenomen irezistibil.

Dacă egalizarea condițiilor este un proces irezistibil, ea ascunde totuși o funciară contradicție. Principiul egalității, observă Tocqueville, naște două tendințe aparent ireconciliabile. Pe de-o parte, egalitatea încurajează independența și autonomia individuală; pe de altă parte, ea poate aduce o nouă formă de dependență și despotism (democratic). Altfel spus, democrația însăși poate conduce la o nouă formă de opresiune, în același timp în care poate aduce o nouă formă de libertate. Cum se explică acest aparent paradox?

Răspunsul dat de Tocqueville la această enigmă poate fi găsit în capitolul „De ce popoarele democratice arată o pasiune mai arzătoare și mai durabilă pentru egalitate decît pentru libertate” din volumul al doilea al *Democrației în America*, precum și în paginile dedicate individualismului și despotismului democratic din același volum. Egalizarea condițiilor în urma dispariției vechilor bariere legale dintre clase nu face decît să sporească pasiunea pentru egalitate. Față de aceasta din urmă, oamenii au în general un atașament mai puternic și mai durabil decît pentru libertate. În timp ce peri-

coalele libertății sînt imediat vizibile, cele ale egalității pot fi percepute doar cu greu și numai în timp; avantajele libertății nu se văd întotdeauna pe loc, în timp ce avantajele egalității sînt mai mult sau mai puțin imediate, iar originea lor poate fi detectată cu ușurință. Libertatea politică cere adesea sacrificii și perseverență, în timp ce egalitatea promite o iluzorie împlinire pe termen scurt. Pasiunea pentru egalitate devine astfel dominantă în regimurile democratice: „Cred că popoarele democratice au o înclinație naturală pentru libertate; lăsate în voia lor, ele vor căuta libertatea, o vor îndrăgi și vor regreta orice le îndepărtează de ea. Pentru egalitate însă, pasiunea lor este arzătoare, insațiabilă, nesfîrșită, invincibilă. Popoare democratice vor egalitatea în libertate; iar dacă n-o pot obține, ele o vor în continuare în sclavie. Ele vor îndura sărăcia, servitutea, barbaria, dar nu vor mai suporta aristocrația” (Vol. II, p. 96).

Pentru că principiul egalității încurajează în același timp autonomia personală și o nouă formă de dependență și despotism, marea provocare devine atunci îmbinarea spiritului egalității cu cel al libertății. „Egalitatea”, notează Tocqueville, „produce în realitate două tendințe: prima îi conduce pe oameni către independență și-i poate împinge dintr-o dată către anarhie; cealaltă îi conduce pe un drum mai lung și mai tainic, dar mai sigur, către servitute” (Vol. II, p. 239). Independența poate conduce, însă, nu numai la anarhie; într-o societate democratică, încrederea în puterea rațiunii individuale dă naștere individualismului, pe care Tocqueville îl deosebește de egoism. Ultimul se naște dintr-un instinct orb și este un viciu la fel de vechi ca și lumea însăși. Individualismul este, dimpotrivă, un fenomen specific lumii moderne, un sentiment pașnic și calculat, care-i determină pe oameni să se izoleze de masa concetățenilor lor și să se retragă în spațiul vieții private, ignorînd viața publică. „În viziunea lui Tocqueville, individualismul democratic este prin însăși natura sa un fenomen ambivalent. El este nu numai o formă de manifestare a autonomiei și libertății individuale, ci și o amenințare la adresa libertății, pentru că îi încurajează pe oameni să se izoleze de semenii lor și să neglieze astfel datoriile lor civice în sfera publică.

Astfel este posibil să apară un nou Leviatan, în fapt o nouă formă de despotism democratic, descris de Tocqueville în cîteva memorabile pagini în ultima carte a volumului doi al *Democrației în America*. Natura noului tip de despotism este radical diferită de tirania epocilor trecute; înseși vechile concepte de despotism și tiranie par a fi incapabile a reda în totalitate esența noului fenomen. Despotismul democratic nu este crud

sau violent; puterea sa este, dimpotrivă, tutelară și benevolentă, regulată și relative blîndă. Noul Leviatan nu urmărește să pedepsească, ci dorește să-și păstreze subiecții într-un perpetuu minorat.⁵ Altfel spus, despotismul democratic nu e coșmarul totalitar descris de Orwell în celebrul său roman, *1984*, ci „minunata lume nouă” schițată de Aldous Huxley în *The Brave New World*. Noul despot este Statul-Providență care urmărește să reglementeze pînă și cele mai mici detalii ale vieții cotidiene, prin intermediul unei vaste rețele de reguli birocratice ce inhibă inițiativa individuală și practica auto-guvenării, creînd astfel o imensă putere tutelară asupra unei mase inerte de cetățeni slabi, apatici, și izolați. Descrierea pe care Tocqueville o face acestei lumi este extrem de elocventă: „o societate nouă, regulată, pașnică, asamblată cu artă și uniformitate, amestec de colegiu, seminar și regiment, o societate adormită mai degrabă decît înălțuită în brațele agenților și soldaților, tiranie birocratică, care comprimă orice elan, distrugînd în germene voința de a înfăptui lucruri mărețe, dar care e dulce și regulată, egală pentru toți”⁶.

Soluția recomandată de Tocqueville pentru evitarea despotismului democratic poate părea paradoxală, dată fiind numeroasele critici pe care le aduce democrației moderne. Să ne amintim că în volumul întîi al *Democrației*, pornind de la analiza cazului american, Tocqueville sugerase faptul că guvernele democratice sînt adesea incompetente și produc legi defectuoase; mai mult chiar, într-o democrație oamenii distinși nu reușesc să cîștige alegerile, sau evită pur și simplu viața politică. Guvernele și parlamentele democratice, Tocqueville continuă, sînt adesea dezorganizate și excesiv de polarizate. Într-un regim democratic, majoritatea tinde să exercite o adevărată tiranie asupra minorităților⁷, inducînd astfel un pernicios conformism moral și intelectual. Majoritatea are adesea vederi obtuze și mioape; ea se grăbește să ia decizii pripite, fiind astfel incapabilă să urmeze un plan sistematic pentru o perioadă mai lungă de timp.

Date fiind toate aceste defecte, cum poate fi corectată democrația, care este departe de a fi un regim perfect? Încă o dată, moderația lui Tocqueville iese cu pregnanță la lumină în răspunsul pe care-l dă la această întrebare. Pentru toți adversarii (aristocrați sau revoluționari) ai democrației parlamentare, această înșiruire a defectelor sale ar fi fost de ajuns pentru a o fi condamnat în mod irevocabil. Tocqueville nu se lasă, însă, sedus de cîntecele de sirenă ale ultra-conservatorilor. Pentru a corecta unele dintre defectele democrației, el propune în mod paradoxal mai multă democrație. El este pe deplin conștient de faptul că în plan social, efectele revoluției

democratice sînt majore. Pe măsură ce educația devine accesibilă unei porțiuni tot mai largi a societății, aceasta din urmă devine mai luminată și educată, altfel spus mai pregătită pentru a profita de pe urma democrației și libertăților sale. „Gustul pentru literatură și arte devine tot mai general, știința se transformă într-un mijloc de guvernămînt, iar inteligența devine o forță socială” (Vol. I, p. 5). Această nivelare socială progresivă transformă radical viața omului modern; ea creează noi norme, tradiții, moravuri și raporturi sociale.

Marea lecție a *Democrației în America* poate fi rezumată atunci astfel: este nevoie ca în sinul oricărui regim democratic să existe forțe, idei, principii, valori și interese care să fie angrenate într-o competiție autentică pentru supremație care să dea apoi naștere unui adevărat pluralism. Altfel spus, e nevoie ca acest pluralism și această competiție să funcționeze drept frîne în calea realizării depline a logicii nivelatoare (uniformizatoare) a democrației; fără ele, democrația riscă să stagneze și, în final, chiar să dispară. Iansa democrației depinde, de aceea, de temperarea propriilor sale tendințe: „A folosi democrația pentru a modera democrația. Aceasta este singura cale deschisă salvării noastre” afirmă Tocqueville. Aceasta revine la „a discerne acele sentimente, idei, legi, care, fără a fi ostile principiului democrației, fără a avea o incompatibilitate naturală cu democrația, pot corecta, totuși, tendințele sale problematice.”⁸

Astfel, Tocqueville se pronunță pentru întărirea spiritului de asociere și a moravurilor democratice și vede în religie un acompaniament necesar al democrației. El afirmă în același timp importanța autoguvernării și a legalității. Limitele individualismului pot fi contracarate prin cultivarea principiului interesului personal bine (judicios) conceput⁹, prin intermediul căruia propensiunea naturală către egoism este balansată de percepția clară a datoriilor civice pe care trebuie să le îndeplinim în societate. Numai cel care are posibilitatea să participe direct în activitatea politică de zi cu zi, și care are oportunitatea de a-și exercita drepturile în sfera publică poate avea o percepție clară a datoriilor sale civice.

Cu alte cuvinte, în viziunea lui Tocqueville, democrația politică are resursele necesare pentru limitarea propriilor sale defecte. Pentru a combate problemele libertății, notează autorul *Democrației*, nu există decît un singur remediu eficient: libertatea politică. Nu întîmplător, popoarele cele mai dezvoltate și libere sînt tocmai acelea care cultivă asociațiile voluntare și respectă libertatea de asociere, care încurajează inițiativa individuală și responsibilitatea civică. Ele servesc în același timp și ca forme de control al puterii. Asociațiile

libere le reamintesc tuturor cetățenilor că trăiesc în societate și au datoria de a participa în această opera comună. Modul în care asociațiile libere ajută la combaterea efectelor nocive ale individualismului este tratat pe larg în capitolele IV-V, din cartea a II-a a volumul al II-lea, unde Tocqueville demonstrează că indivizii pot depăși izolarea în care se află într-o societate democratică formând diverse asociații civice sau politice. „În țările democratice”, observă Tocqueville, „știința asocierii este știința-mamă; progresul tuturor celorlalte depinde de dezvoltarea ei” (Vol. II, p. 106). Pentru ca oamenii să devină sau să rămână civilizați, ei trebuie să învețe și să-și perfecționeze neconștient arta asocierii pe măsură ce condițiile de viață devin tot mai asemănătoare.

În sfârșit, merită notată o altă caracteristică esențială a moderației lui Tocqueville. Pledoaria pe care o face democrației nu are în vedere atât efectele sale directe, cât mai ales pe cele *indirecte*. În viziunea sa, democrația este valoroasă nu pentru că se bazează pe alegeri populare sau sufragiu universal. Avantajele sale sînt de o cu totul altă natură, subiect tratat pe larg de Tocqueville în capitolul XIV al Volumului întâi al *Democrației în America*, unde este se găsește o fundamentală comparație între democrație și aristocrație, adevărată axă a întregii cărți. Democrația, notează Tocqueville, aduce cu sine un nou tip de patriotism al reflecției, bazat pe calcul și interes personal, care înlocuiește treptat patriotismul instinctiv bazat pe onoare și credință caracteristic regimurilor aristocratice. Participînd în viața publică, cetățenii cîștigă treptat conștiința drepturilor și datorită lor politice și civice. Mobilizînd energiile individuale într-o măsură mai mare decît orice alt regim politic, democrația induce în corpul social o efervescență și o vitalitate socială nemaîntîlnite în trecut. Ea creează o activitate continuă, o energie și o forță supraabundentă, care n-ar fi fost posibile într-un regim centralizat sau bazat pe privilegiul aristocratice.

Aceasta este credința unui liberal de un tip cu totul nou, care a avut privilegiul de a trăi la confluența a două epoci. Moderația lui Tocqueville este o lecție pentru fiecare dintre noi iar triumful său și revenirea sa spectaculoasă în atenția opiniei publice o certitudine că moderația nu este o rețetă a eșecului. Revenirea lui Tocqueville s-a produs în dauna lui Marx, cel care a monopolizat scena politică și intelectuală internațională pentru o lungă perioadă de timp. Între viziunea apocaliptică a lui Marx care a prezis sfîrșitul inevitabil al capitalismului și cea mult mai echilibrată, pe jumătate entuziastă, pe jumătate resemnă, a lui Tocqueville, istoria a dat dreptate celei din urmă. Democrația parlamentară nu s-a prăbușit sub loviturile clasei muncitoare,

ci a urmat direcția intuită de Tocqueville la începutul secolului trecut, către Statul-Providență. Mai mult chiar, Tocqueville a intuit în sînul democrațiilor reprezentative germenul totalitarismului, al puterii absolute. El a remarcat faptul că, din secolul al XVIII-lea și din Revoluția franceză, ca dintr-o sursă comună, au rezultat două mari curenți: primul i-a condus pe oameni către instituțiile libere, în timp ce al doilea i-a dus către puterea absolută. Conflictul dintre aceste două revoluții a marcat în mod decisive istoria ultimelor două veacuri. Citindu-l pe Tocqueville, revenim mereu la o sursă inepuizabilă de înțelepciune politică care ne permite să înțelegem în profunzime resorturile intime ale democrației moderne, precum și pericolele inerente oricărui regim democratic, pericole ce țin de tendința oamenilor de a prefera egalitatea în dauna libertății.

NOTE:

1. Scrisoarea către Royer-Collard este preluată din Tocqueville, *Selected Letters on Politics and Society*, coordonator Roger Boesche, trad. Roger Boesche and James Toupin, Berkeley: University of California Press, 1985, p. 156. Scrisoarea a apărut în volumul XI al *Operele Complete* ale lui Tocqueville (1971) la editura Gallimard.

2. Scrisoarea către Reeve este preluată din Tocqueville, *Selected Letters on Politics and Society*, pp. 115-116; ea fusese publicată inițial în Volumul VI: I (1954) al *Operele Complete* ale lui Tocqueville la editura Gallimard.

3. Scrisoarea către Stoffels este preluată din *The Tocqueville Reader*, coordonatori Oliver Zunz și Alan Kahan, Oxford: Blackwell, 2002, pp. 152-153.

4. Scrisoarea către Corcelle este preluată din *The Tocqueville Reader*, pp. 136-137.

5. Pentru despotismul democratic, a se vedea în principal capitolele VI-VII, cartea a IV-a, Vol. al II-lea.

6. Vol. II, p. 264, nota d. Fragmentul este luat dintr-o notă păstrată în arhiva Tocqueville din biblioteca Beinecke de la universitatea Yale (SUA). El nu apare în manuscrisul final al *Democrației în America* publicat de Tocqueville în 1835.

7. Tirania majorității, subiectul fundamental al primului volum al *Democrației în America*, este discutată în capitolele XV-XVI, Vol. I.

8. Acest exceptional fragment extras din buroanele nepublicate ale lui Tocqueville, este citat de James T. Schleifer, *The Making of Tocqueville's Democracy in America*, Chapel Hill, University of North Carolina Press, 1980, p. 184.

9. Această temă este tratată în cap. VIII, cartea a II-a, Vol. II din *Democrația în America* (în ediția Nolla, pp. 113-16).

BIBLIA LUI ROBESPIERRE

Mircea PLATON

DESPĂGUBIRI LITERARE

Una dintre împlinirile postdecembriste e aceea că, în camerele anumitor hoteluri, găsești într-un sertar al noptierei sau așezată lângă piciorul lămpii de veghe, la căpățiul patului, o *Biblie*. Sau doar un *Nou Testament*. Tradusă într-o limbă română sforțată puritan, tipărită pe hârtie fină, deși nu tip „foiță de țigară”, și învelită în coperti de vinilin, cartea emană un aer stângaci și steril. Mă face să-mi amintesc de cetele de țărani-cooperatori care, simbăta dimineața, se suiau în tren ca să meargă la nuntă două halte mai încolo. Îmbrăcați în ceea ce lor li se părea a fi straie de sărbătoare: costume, cămăși, cravate și năframe cu totul și cu totul din supraelastic, de o veselie decăzută care le dezvelea dinții de aur, nuntașii erau astfel separați, prin pitorescul sintetic al hainelor, de lanurile de grâu pe care, după ce coborau din tren, le mai aveau de străbătut pînă în zare, în satul mirilor. De aceea Bibliile cu pricina, împrăstiate prin hoteluri de tot felul de asociații misionare, nu m-au atras niciodată la lectură. Nu se lipsesc de nimic. Nu-mi amintesc de nimic și nici nu-mi vestesc ceva. Aerul, lumina, liniștea sau memoria alunecă peste file fără a le iriza. E ca și cum aș citi ingredientele de pe o cutie de conserve. „Jesus” la conservă, în suc neoprotestant. Citind instrucțiunile de folosire, îți poți prepara o pioasă budincă creștină însiropînd chitaristic după pofta inimii versetele tipărite de societăți anonime, venite de nicăieri și așteptînd necitite în camere de hotel glazurate în *calcio-vecchio* îmbîcsit de fum de țigară. La fel ca și predicile pe stadioane, crucifixurile de fosfor, icoanele cu becuțe și ceasurile cu cuarț, mari, galbene și din Hong-Kong, lipite în naosul unor biserici, tipăriturile respective mă stingheresc. Pentru că îmi pot închipui un Dumnezeu umil, sărac, sau glorios izbăvitor. Un Dumnezeu folcloric sau un aristocrat. Dar nu un Dumnezeu țoapă. Numai că omul de

azi are nevoie de un zeu pe măsura-i. Și dacă grecilor, cum lui Pitagora, încă li se mai dădea drept sclav vreun zeu precum Zalmoxis, lumea postmodernă pune la dispoziția celor desprinși de tradiție doar un zeu în coajă de vinilin, trăind prin moteluri și tămăduind hîținat pe stadioane.

*

Și Robespierre avea o *Biblie*. A fost găsită și confiscată, laolaltă cu alte hîrtii, după ce a fost ghilotinat. Era subliniată și adnotată. Avea o *Biblie*. Dar de crezut credea în Rousseau. Care și el avea o *Biblie*, dar îl căuta pe Dumnezeu la zvîrlitura de băț a unei emoții. Și-l închipuia picurînd în marginea unui sentiment. Deși educat la școli catolice și cu burse abațiale, Robespierre nu credea în Dumnezeul Tradiției creștine, ci în nou-venitul introdus în saloane de Rousseau¹. Robespierre nu citea *Biblia* cu discernămint ascuțit de Sfinții Părinți, ci cu simțurilel vicarului savoyard. Robespierre nu era ateu. Era, ca și Rousseau, un înverșunat adversar al ateilor dar și al Tainelor, Crezului, Ierarhiilor. Preoții, spunea el, sînt „pentru moralitate ceea ce șarlatanii sînt pentru medicină”. Și se extazia: „Ce diferit e Dumnezeul Naturii de cel al preoților”. Religia e Morală. Și moral e ceea ce asigură propășirea socială. Deci nimic din religie nu are voie să ciobească armonia socială. „Religia în limitele rațiunii” a lui Kant, un alt mare rousseauist, e de fapt religia în limitele societale. Religia ca rezultat și garanție a unui anumit mod de viață mai degrabă decît ca sursă a lui. Nu legile pogoară de la Dumnezeu, ci Dumnezeu purcede din legislație. Societatea își arvunește zeul care îi trebuie. Un Dumnezeu cu simbrie. Care să o slujească și să fie bun la toate în curtea din dos. Dar dacă societatea e matrița lui Dumnezeu, cine e matrița societății? Robespierre, desigur. Pe care-l încape Rousseau. Societatea revoluționată nu urma să fie decît confirmarea justetii relațiilor dintre Robespierre-Rousseau și Dumnezeu.

Chipul văzut al acestei intimități consumate cu lacrimi, suspine și flagelări care însă nu erau menite a smeri importanța profeților, ci a le-o exagera: „Ființă Eternă, strînge-mi în jur nenumărate mulțimi de semeni de-ai mei astfel încît să-mi asculte mărturisirile, să-mi deplîngă ocările și să roșească pentru păcatele mele. Lasă-i să-și deschidă sufletul la picioarele tronului tău cu aceeași sinceritate; lasă-i apoi să-Ți spună, dacă îndrăznește vreunul, «Am fost mai bun decît acest om»”. Astfel se roagă Rousseau la începutul *Confesiunilor* sale, cu îndolată trufie.

Dacă societatea e un construct care abia trebuie articulat, atunci trecutul nu-și mai are rostul. Deci poate fi și trebuie eliminat. De aici, anul I Revoluționar și calendarul decadar. Singurul lucru conservat din trecut, singura tradiție, o constituie autobiografia. Oamenii ruși de tradiție au tendința de a se justifica, de a-și face istoria sentimentelor, de a-și trasa genealogia moralei. Singura garanție a adevărului propriilor teorii e propria bunătate. Și aici apare simplificarea mincinoasă și solipsismul. Omul excepțional. Reacționarul poate fi un om normal. El nu trebuie să stea garanție pentru lucruri pentru care au stat alții, mai vrednici decît el, înaintea lui. Revoluționarul nu. E o linie dreaptă de la propria bunătate la propriul adevăr. Invers, conservatorii pornesc de la adevăr, care nu e unul abstract, ci istoric în esență și manifestări, pentru a găsi calea spre bunătate. Autobiografia – *Confesiunile* lui Rousseau, dar și celelalte scrieri mărturisitoare ale lui – e apologie a revelației rousseauiste și sămînță a sociogoniei în același timp. Acolo vedem cum „bobul de spumă” devine Tatăl. Și asta pentru că Rousseau și Robespierre nu erau ateii. Ei erau doar împotriva Tradiției. Adică a Întrupării. De fapt, cu unele triste și epuizate excepții, creștinătatea se împarte în cei care cred că Dumnezeu s-a făcut om și că utopia nu se va face realitate, și cei care nu cred că Dumnezeu s-a făcut om și luptă pentru ca utopia să devină realitate.

Pentru aceștia din urmă, ghilotina e instrumentul grăbirii istoriei, care nu mai rabdă nici o eroare și nici o întârziere în execuție. Care nu mai are nevoie de om decît ca victimă. Restul se petrece științific, conform legilor gravitației și Naturii. Fără arbitrarul forței și neprevăzutul iscusinței unui gîde. Fără posibilitatea de a scăpa cu viață, ca la spînzurătoare. Fără șansa unor vînturi potrivnice sau a unei furtuni de vară, ca la rug. Fără implicarea elementului timp. Adică istorie. Capul e despărțit de trup precum rațiunea de simțire și religia

naturală de adaosurile superstiției. Interesant e că, deși omul moare la această separație, filosofii se așteptau ca religia să trăiască așa, numai din cap. Sau numai din inimă. Cultul Ființei Supreme (susținut de Robespierre) și cel al Rațiunii/Naturii (oficiat de Herault de Sechelles) erau o mistică fără asceză. Garantau accesul imediat, plebeu, la Dumnezeu. Acolo unde creștinismul tradițional îl are pe Dumnezeu sus pe vitraliu sau boltă, dar Lucrarea sa, Pronia, aproape, noua credință îl ținea pe Dumnezeu la îndemînă, dar implicarea sa în istorie devenea nulă. Noi puteam da oricînd buzna în cămăruța lui de sub scări, dar el nu avea voie să se amestece în treburile noastre. Decît ca sentiment. Nu ca Taină, dogmă, asceză sau minune. Creștinismul tradițional are trepte și ocolișuri, ierarhii și realități simbolico-liturgice. Și instituțiile politice ale Europei creștine erau complicate, întîrziate și sublimite de proceduri, sfaturi, divanuri, privilegii, ordine cavaleresti, bresle și confesori. Numai dictaturile moderne sînt simple, cu o religie a iluminării cotidiene și un cult al subitului. Deschizi *Biblia*, sau *Mein Kampf*, sau *Das Kapital*, și te izbăvești.

*

Dacă e să credem în mintea omenească, apoi nu putem trece cu vederea peste certitudinile a mii de ani. Dacă rațiunea umană valorează ceva, atunci a valorat dintotdeauna. Dacă nu valorează nimic, atunci nu avem dreptul să operăm schimbări în virtutea unor concluzii obținute cu un instrumentar aproximativ. Nimic din ce e citit în afară de contextul tradiției nu are valoare. Nici măcar *Biblia*, care, și ea, nu e decît o poveste a reiterării memoriei, a ființării paradisiace, a sentițelor profetice, a înțelesului încercărilor și izbînzilor trecute. O carte a restaurării. Utopia încearcă să abolească istoria fiindcă istoria are amintiri din sinul lui Dumnezeu. Dar nu poți abolii amintirea eternitatea. Lucrurile noi care ne bucură sînt, precum pruncii, acelea care poartă în sine chipul celor vechi. Restul e parvenitism. De aceea U.E., încercînd să-și usuce rădăcinile creștine, nu va fi decît o Europă țopească. Unul din copiii abandonăți ai lui Rousseau.

1. Atașamentul lui Robespierre față de Rousseau era lipsit de nuanțe. În decembrie 1792, a distrus bustul lui Helvetius din Clubul Jacobin pe motiv că acesta fusese un intrigant care a complotat împotriva lui Rousseau. Cîteva luni mai tîrziu, i-a refuzat lui Palissot certificatul de civism pe motiv că, în urmă cu 35 de ani, Palissot îl ridiculizase pe Rousseau în comediile sale.

ROMAN

Eugen URICARU

PORTULAN

Mai răsărit decît Pașcanii, dar mereu în umbra Bacăului și într-o directă concurență de renume, trecut și potențial economic cu Piatra Neamț, așezarea de pe apa Moldovei, sau de pe valea Siretului (?) este un fragment de Moldovă imaginară. O Moldovă care a avut momentele sale de glorie încă de la întemeiere și și-a găsit deplinătatea, chiar maximum-ul strălucirii în Evul Mediu tîrziu și în literatură.

Întemeiat de un voievod din spița lui Bogdan, Roman, cel care se numea pe sine „Marele singur stăpînitor, cu mila lui Dumnezeu domn, Io Roman voievod care stăpînește Țara Moldovei din munte pînă la mare“. Voievodul care a dat numele orașului este cunoscut în istorie ca fiind cel ce ne-a lăsat primul uric de danie unui devotat boier pentru „a lui credincioasă slujbă“.

În jurul numelui și amintirii acestui voievod se ridică așezarea cea din 1391, se află consemnată, alături de Suceava ori Iași, în documente. Interesant este faptul că Romanul a existat cu mult înaintea anului cînd vodă la Moldova a ajuns Roman. Oare cu același nume? Dacă se va dovedi că orașul avea același nume înainte de 1391, în istorie, ca în prezicerea viitorului, orice este posibil, misterul se va adînci. De unde vine numele său, unic în geografia românească, nici un alt oraș nu poartă numele întemeietorului său, precum lanțul de Alexandrii, cetăți ridicate de Alexandru cel Mare?

Nici faptul că orașul se cheamă Roman pur și simplu, nu însoțit de sufixul de posesie „ești“, cum spre exemplu îl găsim la numele capitalei ori ale atîtor sate, mari sau pierdute în locuri neștiute cum ar fi acel București din Munții Apusenii, nici amănuntul că Romanul este ușor ieșit din obișnuința limbii, cetățenii săi se numesc și se autodenumesc *romașcani*, nu ne ajută să credem că așezarea aceasta are în ea ceva indicibil. Aceste nelămuriri, să nu le spunem mistere, istorice au șansa ca mai devreme sau mai tîrziu să fie limpezite, pe cînd acel „ceva“ înconjoară amintirea

despre oraș și chiar orașul însuși, ca o ceață de toamnă. Concurent în imaginația colectivă cu Botoșanii ca eleganță și bunăstare, Romanul de altă dată era un oraș plin de case bine rostuite, sănătoase și spațioase chiar după standardele actuale. Romanul avea chiar și casino. Dar Romanul avea și unul dintre cele mai frumoase parcuri urbane din România. Fiind o așezare relativ mică, totul era important în ea: Liceul, Cercul Militar, Episcopia. Dacă am căuta un prototip al orașului de provincie românesc, el s-ar afla exact aici, la jumătatea drumului dintre Focșani și Cernăuți. Romanul era așezat pe linia de mijloc, linia aurită, a Moldovei, cea care dă simetria, deci atributul frumuseții. Romanul n-a fost și nu este un tîrg dar este un orașel. N-a fost niciodată prăfuit, uitat, ci dimpotrivă a fost mereu viu, uneori scînteietor și mereu în centrul atenției. N-a prea fost norocos în disputa sa permanentă cu Piatra ori Bacăul, ca să-și adjudece prefectură, dar a fost neînterupt sute de ani scaun de judecată, ceea ce conferă unui oraș demnitate și respect. A fost plin de bani, ceea ce se vede cu ochiul liber dacă te plimbi pe străduțele sale neobișnuit de largi și gîndite cu simț urbanistic, acum e plin de oameni care caută bani. Asta nu-i rău, cînd oamenii caută să facă bani înseamnă că există motivația de a ieși din starea în care se află, pentru a intra în altă perspectivă.

Satele din jurul Romanului sînt înstărite și au dat României, și nu doar ei, nume de răsunset. Dacă numeri cu atenție, o să găsești academicieni, o droaie de scriitori și o mulțime de oameni politici. Poate ar trebui să se găsească printre oamenii de condei să scrie cineva un roman al Romanului. Nu ar fi unul cu temă „provincială“, ci mai degrabă un roman al formării de caractere. Dacă n-ar fi avut caractere, Romanul n-ar fi răzbit de pe la 1300 și ceva pînă azi, s-ar fi stins cum s-au stins Baia și Siretul. Totul se poate construi, dacă ai o linie de mijloc. Edificarea începe de la mijloc în sus: Romanul a ținut, prin istorie, cumpăna.

HERMENEUTICI ȘI DENSITĂȚI

Anton ADĂMUȚ

Demersul hermeneutic este constitutiv oricărei încercări de tip filosofic. Rămîne de văzut dacă el este și efecace, dacă este negator sau poartă cu sine pecetea judecății implicate, dar nu total pătinitoare. Actul hermeneutic este intențional în integralitatea lui. El vizează nu un sens, ci sensul ca atare. Acesta devine multiplicitate de sens și se transformă în semnificație. Actul hermeneutic este deci unul eminamente substanțial și substanțializator. Are nevoie însă, pentru a se împlini, de ceea ce Gadamer numește „conștiință istorică a eficienței”. Această eficiență o descoperă Gadamer în analitica existențială a temporalității din *Sein und Zeit*. Analitica heideggeriană a temporalității *Dasein*-ului arată, într-o manieră convingătoare, că înțelegerea nu este un mod de comportament al subiectului printre altele, ci modul de ființare al *Dasein*-ului însuși (H.-G. Gadamer, *Vérité et Méthode*, 1976, p. 10). Înțelegerea, comprehensiunea, cuminecarea, cum îi spune Noica, e determinația universală a *Dasein*-ului. Ceea ce este însă de subliniat, și aici putem afla un appendice substanțialismului, este caracterul de proiect al comprehensiunii, altfel spus, orientarea comprehensiunii spre viitor (*Ibidem*, p. 19). Comprehensiunea, ca analiză hermeneutică, devine astfel anticipativă, iar anticiparea este structurată ontologic. Relevă Gadamer că Heidegger nu s-a interesat de problema hermeneutică și de critică în istorie decât pentru a degaja, într-o intenție ontologică, structura anticipării comprehensiunii (*Ibidem*, p. 103). Este vorba de structura circulară a înțelegerii care vizează temporalitatea *Dasein*-ului. Circularitatea se insinuează cu discreție și în substanțialism deși, expres, nu este afirmată nicăieri. Dar conceptul de organicitate de care substanțialismul face alîta caz, este expresia nedeazăluită a circularității. Nu-i vorbă, conceptul organicității este preluat din biologic, dar știința biologică este crunt amenată de Camil Petrescu tocmai pentru că uzează de hermeneutică înaintea ei însăși. Avem aici în vedere carențele explicației.

Mai concesiv, sau poate mai tributar logicii tradiționale, Gadamer insistă, spre deosebire de Heidegger, pe aspectul de apropiere al trecutului de tradiție în contextul universal al elementelor constitutive

ale comprehensiunii. E considerată anticiparea ca fiind retroactivă, și atunci interogația nu mai este una proiectivă, anticipativă, ci are un sens invers. Sensul urmărește istoricitatea comprehensiunii și anume cum, o dată eliberată de obstacolele ontologice prin care conceptul introduce obiectivitatea în știință, cum poate hermeneutica reda dreptate istoricității înțelegerii. E un alt mod de a constitui concretul sub forma obiectivității secundare, dependentă însă de concept cu atît mai mult cu cît încearcă să se elibereze de el. Tradiția hermeneutică vede în aceasta un soi de „disciplină teoretică”, în genul lui Dilthey, care voia să transforme hermeneutica într-un *organon* al științelor umane. Vedem în încercarea lui Gadamer două momente esențiale: întîi istoria eficacității care, prin metodă, conduce la adevăr, și apoi caracterul de adevăr absolut al instrumentului hermeneutic. Autorul mărturisește că teza susținută în lucrare este aceea după care „istoria eficacității” se vedește a fi elementul constitutiv în toată comprehensiunea desfășurată asupra transiterii trecutului. Teza rămîne valabilă chiar și acolo unde metodologia științelor istorice moderne a penetrat și a transformat întreaga realitate istorică, orice conținut istoric transmis, într-un obiect care vrea să constate, în maniera unui dat experimental, cum transmiterea trecutului este tot atît de străină și la fel de incomprehensibilă ca și obiectul psihic. Dar, continuă Gadamer, dacă reținem teza care face din principiul „istoriei eficacității” un factor constitutiv universal al comprehensiunii, această teză nu implică faptul că ea este subordonată condițiilor istorice. Ea pretinde, și acesta este al doilea moment, să fie adevărată pur și simplu, chiar dacă este adevărat că nu are conștiință hermeneutică decât în condiții istorice determinate. Tradiția, după Gadamer, a cărei esență implică restituirea ireflectată a trecutului transmis, trebuie să devină problematică, pentru că se formează o conștiință explicită a travaliului hermeneutic de a se apropia de tradiție. Autorul oferă exemple de asemenea tip de conștiință hermeneutică, și le află la Sfîntul Augustin, din perspectiva Vechiului Testament și în epoca Reformei, prin faptul că

hermeneutica protestantă porcede din ambiția de a înțelege Sfânta Scriptură prin ea însăși, după principiul *sola Scriptura*. De aceea, cu emergența conștiinței istorice care implică faptul prezentului de a se îndepărta fundamental de întregul trecut transmis, comprehensiunea devine o problemă complet distinctă și cere, ca atare, ghidul unei metodologii (*Ibidem*, p. 14).

Am mai remarcat acest lucru, anume că nu este înțeles faptul că actul hermeneutic ascunde, printr-o implicație necesară, care nu o face însă și logică, dimensiunea concretului. Nu susținem nici pe departe o filiație între hermeneutică și actul de compensație înțelegătoare, act însoțitor în substanțialism. Vrem doar să evidențiem încadrarea într-o strictă contemporaneitate a tentativei substanțialist, faptul ei de a nu fi străină încercărilor de tip universal. Nu un universal al sistemului tradițional care dă seamă de toate zonele conștiinței, ci acela de nuanță concretă la care sfârșitul de secol XIX și începutul de secol XX trimit. Amintim, cu putere de exemplu, încercările lui Jean Wahl, Albert Spaier, Alfred Fouillée sau Louis Buchner. Mai ales că raportările se fac la Bergson și Husserl. Jean Wahl, în *Vers le concret*, analizând concepția lui A.N. Whitehead din *The concept of Nature*, arată că autorul supus cercetării se străduie să prindă datul așa cum ne este nouă *dat*, fără a face o preliminară diviziune între aparență și realitate. Conceptul naturii trebuie privit ca un concept observat. Natura este cea observată în percepție prin intermediul simțurilor noastre (A.N. Whitehead, *The concept of Nature*, 1920, pp. 3, 5). În percepția simțurilor noi avem conștiința a ceva ce nu este gândirea. Senzația este senzație de ceva, și prin aceasta Whitehead regăsește o afirmație comună lui Alexander, Russell, Husserl și neo-tomismului. Este implicată aici, drept cauză, intenționalitatea gândirii dirijată, orientată spre real. Faptul ultim este acela al unei percepții în timpul unei durate. Datul ultim al științei este, pentru Whitehead, ca și pentru Alexander, un prezent special, nu un moment fără durată. Acest prezent, ca prezență, îl aflăm în substanțialism. Iar acest prezent, diferit de moment, îl reclamă din Bergson, încât Alexander, Whitehead și Husserl se află aici de acord (Jean Wahl, *Vers le concret*, 1932, p. 117).

Albert Spaier realizează un comentariu strict fenomenologic la adresa intenționalității, a abstracției și a generalului. Reia demonstrația respingerii psihologismului și nuanțează definiția fenomenologiei, care este o cunoaștere științifică a ființei intime a lucrurilor la care rațiunea ajunge printr-o intuiție imediată. După Husserl, în percepție noi percepem ceva, în imagine imaginăm ceva, într-o propoziție exprimăm ceva, după cum iubim ceva în dragoste. Intenționalitatea este elementul comun al acestor exemple, pe care-l găndește Brentano în

Psihologia din punct de vedere empiric. Brentano susține că toate fenomenele psihice se caracterizează prin ceea ce scolastici numeau „inexistența intențională” a unui subiect. Noi numim în termeni echivoci raportul la un conținut, orientarea spre un obiect sau obiectivitatea imanentă. Prin obiect însă nu avem a înțelege o realitate, ci o intenționalitate care, prin ea însăși, este concretă. Acest fapt se va numi la Husserl „raport intențional”. Spaier insistă asupra identității funciare a abstracției și generalizării, și o face tocmai pentru că marii logicieni au tăgăduit-o. Stuart Mill distinge, de pildă, cu mare grijă, între numele *abstracte* și numele *generale*. Husserl definește numele abstracte drept nume ale *conceptelor*, iar numele generale sînt *obiectele* corespondente. Numele abstracte nu au plural; propriu-zis vorbind, este un *abstractum*. Când zicem „culori” folosim de fapt un nume *general* pentru a desemna felurile culori. Iar Husserl ajunge pînă acolo încît spune că *genul* chiar nu are plural dacă acesta este dat prin accident. Și dacă Husserl opune obiectele conceptelor, va trebui să considerăm, un moment, conceptul în comprehensiune. Numele generale pe care le aplicăm obiectelor le desemnează pe acestea doar în virtutea unei abstracții. De aici comandamentul: înapoi la lucruri. Înapoi și la *Cratylus*, pentru că există ceva consistent în spatele și în interiorul numelor. Nici un nume nu trebuie pus la îndoială, pentru că se revoltă concretul de dinapoia lui, se răzvrătește transcendentalul care face numele cu puțință, nu invers.

Fouillée crede că filosofia are nevoie de o metodă și de o doctrină care să permită concilierea naturalismului științific cu realismul științific și să se constituie astfel partea pozitivă a filosofiei. Termenul fundamental al metafizicii trebuie să fie acela de *idei-forță*. Se depărtează de concret apoi, pentru că termenul trebuie să acționeze în cosmologia și psihologia științifică, dar are dreptate cînd spune că este de evitat excesul de orgoliu științific („științificii” lui Nae Ionescu), dogmatismul și falsa umilință care este scepticismul.

Găsesc potrivit de a prezenta în continuare un punct de vedere apropiat zilelor noastre și care pune problema concretului în termenii teoriei densității. Lucrarea lui Dimitri Panine, *Théorie des densités* (1982), este o explicare a universului prin teoria densității. Cele patru părți ale lucrării tratează: lumea, Creatorul, omul și societatea. Lucrul, obiectul, sau, prin extensie, concretul, este definit drept o densitate percepută de om. Fiecare lucru, sau părțile lucrului, posedă o armătură de forțe care-l ferește de dezintegrare (D. Panine, *op.cit.*, p. 7, nota 3). Fenomenele se produc trecînd de la energia unei densități la alta și au, în termeni substanțialişti, titlu de densitate. Fenomenul este rezultatul unei diferențe de densi-

tate (de semnificație, la Camil Petrescu), ca în formula: $Da - Dr = \Delta D > 0$ unde: Da = densitatea activă; Dr = densitatea rezistentă, iar ΔD = diferența densităților. Prezentăm, pentru a vedea unele corespondențe, definițiile câtorva din conceptele esențiale teoriei densității.

Astfel:

- *calitate*: particularitate care oferă posibilitate densității de a deveni un lucru concret;
- *ființă*: prezența densităților într-un loc determinat al spațiului;
- *substanță*: partea imuabilă a lucrului în procesul de condensare-rarefiere;
- *ființa lucrului* în unitate este definită prin integralitatea substanței sale;
- *ne-ființa lucrului*: începutul eliminării substanței lucrului;
- *subiect*: acela care este capabil de a concepe densitatea ca lucru;
- *obiect*: lucrul în procesul creației sau studierii lui;
- *autenticitate*: interacțiunea neîndoiebnică a lucrurilor în unitate (*Ibidem*, pp. 120-121).

La limită, putem substitui densității concretul și ajungem la o critică analogă a hegelianismului. Hegel explică greșit mișcarea pentru că unitatea vieții și a morții este imposibilă, spune Panine. Viața și moartea au propriile lor unități. De aceea nici devenirea nu mai este o unitate a ființei și neființei, ci este o pură abstracție. Întregul mecanism metafizic al lui Hegel este inaplicabil lumii reale și hegelianismul este străin densității, după cum este străin concretului.

O altă stranie coincidență o aflăm între ceea ce numim, la Camil Petrescu, postulatul actului sau antinomia metodei (metoda nu se poate cerceta pe sine), și teoremele lui Gödel. Sensul celebrelor teoreme ale lui Gödel, formulate în 1931, revine la aceasta: nici chiar teoria cea mai elaborată nu poate, prin propriile ei mijloace, să demonstreze non-contradicția propriului ei sistem. Non-contradicția sistemului poate fi demonstrată prin mijloace mai puternice decât acelea pe care le are la dispoziție. Gentzen a dovedit aceasta pentru aritmetica elementară sprijinindu-se pe aritmetica transfinită a lui Cantor, de la care pleacă și Husserl. La rândul ei, contradicția aritmeticii lui Cantor nu poate fi probată decât prin mijlocirea teoriilor de tip superior. Astfel, concluzia lui Gödel este analogă celei a legii mișcării lucrurilor chemată să execute un plan creator complex, prin care să învingă densitatea rezistentă printr-o densitate activă de un nivel mult mai elevat decât înția formă de densitate (*Ibidem*, p. 153). Și acum o speculație tipică teoriei densității, în sensul că acceptă un lucru ca

fiindu-i compatibil atâta timp cât, în aparență, el îi este, în totalitate, străin. Ne referim la un punct de vedere opus gnoseologiei kantiene. Autorul discută despre spațiu și timp, lucru în sine, categorii, fenomen, noumen, pentru a conchide: împărțirea de către Kant a intelectului în rațiune și judecată, mijloacele prin care ne apropiem cognitiv lucrurile *a posteriori* ca și pe acelea *a priori* pe care le propune, categoriile, fenomenul, noumenul, reprezintă o contribuție importantă în gnoseologie și nu contravine cu nimic comprehensiunii realității așa cum o vedem noi (*Ibidem*, p. 156). Lucrurile se lămuresc printr-un gen de „transfer de intuiție”, dacă avem în vedere definițiile perfect speculative pe care autorul le oferă spațiului și timpului. Spațiul este, în virtutea densității și pentru a servi acesteia, o unitate a cărei formă este constituită din particulele dispuse la suprafața volumului decupat de particule de vid. Conținutul spațiului este dat de ansamblul densităților și particulelor care umplu acest volum. Orice volum în care au loc fenomene de condensare și rarefiere a densităților este un spațiu. Timpul este, la rândul său, o unitate a cărei formă este spațiul reprezentat printr-o prismă și al cărui conținut este factorul de viteză a unei particule sau a unei densități care se deplasează de-a lungul axei prisme (*Ibidem*, pp. 12, 14, 15, 120).

Am prezentat doar câteva modalități de a filozofa în interiorul metodei știind că, dacă filosofia poate pleca de la metodă, nu se va opri niciodată la ea. Incognito, marșul filosofiei se petrece de la metodă spre limita ei. Așa cum a încercat să o dovedească și autorul lui *Danton*.

PROGRAM, ISTORIE ȘI CULTURĂ

Caius Traian DRAGOMIR

EXISTENȚA CORELATIVĂ

Dacă tot adresăm (adresez – dar nu sînt singurul; problema nu este tratată de mulți; bineînțeles că nu este neapărat luată în considerație sau agreată abordarea mea dar, exprimat la persoana întîi singular sau plural, respectivul act este oricum produs) o critică aproape continuă civilizației actuale, este cazul să mergem (merg) pînă la capăt: poate dispărea această civilizație? Dar, mai întîi, cum dispar civilizațiile? Înainte de a intra în subiect, să avem totuși în vedere un aspect la care ne obligă o indispensabilă obiectivitate și, implicit, modestia: în culturi precum cea română asemenea întrebări se pot pune? Sînt ele, epistemologic, permise? Cît de îndreptățit este omul de azi – spre a nu mai vorbi de o persoană anume – să aducă în discuție asemenea teme? Psalmistul spune, la un moment dat, cerînd îndurare: „Doamne, eu nu m-am îndeletnicit cu lucruri prea înalte pentru mine”. Cred că există o suită logică a accesului – pînă în cele din urmă – la marile subiecte, universale: în primul rînd este însuși faptul că întrebarea apare unei conștiințe. Odată ce ajungi să te întrebî, înseamnă că meriți dacă nu un răspuns, măcar dreptul la o încercare de a-l obține. În al doilea rînd lucrurile pot fi avansate, pe terenul acestei cercetări, cînd altcineva nu se ocupă de respectivele teme și, în cele din urmă, cînd ele sînt tratate insuficient, insuficient de profund sau de competent de către alții (mici sau mari, inapți sau geniali). Pe scurt, pentru astfel de rațiuni, sînt convins că ne aflăm obligați să îndrăznim.

Înainte de a fi o problemă globală – înainte de a trebui, cîndva, să analizăm dispariția culturală a speciei umane, nelegată sau legată de colapsul său biologic – apare întrebarea, nu cu mult mai redusă ca implicări și semnificații, a dezintegrării, a morții civilizațiilor distincte, a căror afirmare, progres și decădere jalonează istoria umanității. Problema dobîndește sens filosofic, pentru prima oară, după apariția teoriei istoriei a lui Friedrich Hegel. Văzînd istoria ca o succesiune modulară a patru civilizații – egipteană, greacă, romană și germanică – se naștea întrebarea referitoare la dispariția vechilor culturi. În realitate,

lucrurile nu stăteau în acest mod, întrucît în viziunea spiritual-evolutivă, privind transferul ideii absolute în istorie, a lui Hegel, civilizațiile anterioare împlineau un anumit rol în devenirea spiritului și, astfel, în sinteza lor internă, ele se includeau în următoarele etape ale mișcării înspre un termen final, suprem și desăvîrșit, al umanului. Să reținem din filosofia hegeliană a istoriei acest concept al existenței de la început, în fiecare modul de civilizație, a unui rol, a unui scop definit, chiar dacă nu și explicitat cu necesitate. Sugestia teoretică poate avea o particulară utilitate în elaborarea unei mai concrete, mai pragmatice eventual, concepții asupra declinului civilizației. Cînd totuși vorbim despre declinul sau dispariția unei civilizații în termeni hegelieni nu ne putem gîndi decît la faptul încorporării trecutului în prezent și în viitor. Partea nesatisfăcătoare a hegelianismului, din acest punct de vedere dinamic, constă în conceptul de sfîrșit al istoriei care, în mod serios, nu poate fi tratat decît sau sub aspect religios, sau biologic, sau astronomic (eventual astronomic și biologic în același timp). O degradare (pînă la dispariție) de o natură pur istorică a omului ca ființă istorică nu poate avea loc decît prin dezumanizarea și deculturalizarea conștiinței. Faptul nu poate fi exclus, așa cum am notat aici, mai înainte, dar înainte de a examina vreodată (sau de a relua) un astfel de subiect, să vedem, acum, care este condiția dispariției civilizațiilor individuale, a modulelor de civilizații.

Arnold Toynbee, extinzînd la peste douăzeci aceste module, nu mai poate lăsa fără un răspuns exact istoria dispariției unora dintre civilizațiile constituite ca entități cu un profil specific și cu o identitate conturată. Răspunsul său este deosebit de complex – el vorbește despre stimulul provocărilor, atunci cînd civilizațiile progresează și apoi de prăbușirea acestora, ca urmare a pierderii controlului asupra ambianței geo-fizice și umane, a eșecului autodeterminării, a fracturilor sociale sau psihologice și al unei întregi serii de alte cauze. Experiența secolului XX, pe care Arnold Toynbee nu a trăit-o integral (moare în 1975) înclină să ne convingă asupra decăderii statelor prin transformarea lor în imperii – dorind să exercite influență și o acțiune determinantă asupra ansamblului lumii, marile state se condamnă la pierderea atît a influenței cît și a

capacității de acțiune. Moare astfel puterea (care, în sens istoric decisiv, este o irealitate, nu este decît un fals), dar nu și civilizațiile. Ce se întîmplă cu acestea?

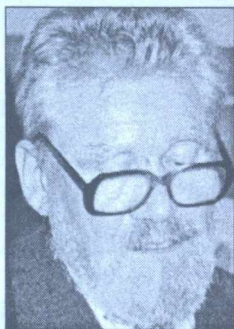
Să observăm existența a două succesiuni de mișcări, de evoluții istorice. În primul rînd aceea a Bisericii creștine care, în perioada de început, încearcă, prin mișcările gnostice, o separare de Vechiul Testament. Ulterior constatăm existența unor serii de îndepărtări și apoi de reapropieri de fondul iudaic, originar, al credinței noastre. Faptul are loc atît în planul credinței, cît și în haina de artă în care este înveșmîntată religia. În cadrul Scolasticii, ca și în cel al artei gotice, în Reformă, sau în Contrareformă, în reconstituirea actuală a unui concept iudeo-creștin originar, constatăm existența unor renașteri – pentru a apela la un termen cu rol, aici, mai curînd metaforic, explicativ – a bazei ortodoxe a credinței creștine, a fondului aflat în Vechiul Testament (în care Cel Nou se ascunde). Există în credința iudeo-creștină un program (un program – să spunem clar: Divin), iar Biserica este întruparea acestuia. Existența istorică este dezvoltare de program – nimic mai mult și nimic mai puțin; programul poate include libertatea, liberul arbitru, autodeterminarea, dar toate acestea nu vin mai puțin din același *gestalt* (în cazul Bisericii, voința divină), nu aparțin decît tot respectivului *gestalt*, din care decurg și căruia îi aparțin constrîngerile.

Cultura Occidentului European trece prin trei renașteri majore: Renașterea Carolingiană, marea Renaștere începută în Italia încă în secolul XIV și Iluminismul. Evident, toate au trăsăturile lor de originalitate și nici una nu este exclusiv o renaștere, totuși, în fiecare, elementul de revenire la Antichitatea greco-romană este evident și definitiv. Renașterea Carolingiană lasă după sine lunga și fertila evoluție scolastică. Renașterea italiană generează marea mișcare scientisă, și, ulterior, industrială a Occidentului, iar Iluminismul produce seria revoluțiilor, inclusiv aceea, actuală, a drepturilor omului, a democrației și statului de drept. Totuși, civilizația prezentă este în criză și ne putem foarte firesc pune problema amenințării la adresa ei. Am scris, am vorbit și voi continua să o fac pe cît îmi va fi cu putință – despre necesitatea unui nou iluminism, despre obligativitatea deschiderii unei noi reflecții asupra umanului, în lipsa căreia nu o civilizație anume, nu doar lumea apuseană, ci umanitatea omului este cu adevărat amenințată. De ce stau lucrurile astfel?

Dacă vom privi înapoi, în istoria celor trei renașteri vom constata cu ușurință, îndeosebi dacă textele principale sau referirile la acestea sînt comparate cu opera aristotelică și dialogurile platonice, precum și cu „Eneadele” sau marile texte augustinene, că fiecare dintre revenirile la trecut au privit doar unele aspecte ale gîndirii, tradiției și – în ultimă instanță – programului clasic, inițial, antic, al culturii și civilizației noastre. Renașterea Carolingiană stă pe un obiectiv esențial filologic – o pregătire clasică a percepției intelectuale. Marea Renaștere află în Antichitate

redescoperirea capacității elene și latine de exprimare a umanului, este o restaurare a expresivității spiritului. Iluminismul reafirmă principiile democratice ateniene și așază în lumina lor dreptul și organizarea statului, așa cum au apărut acestea în calitate de creații latine. Cu toate valorile noi, aduse în istorie de filosofia rousseauistă, ca și de liberalismul parlamentar francez sau britanic, ori de concepția socială a stîngii europene a ultimelor două secole, trebuie observat clar faptul că analizele politico-istorice din tratatul aristotelic nu sînt nici pe departe suficient revenite în filosofia europeană a politicii, precum nici analizele conținute în *Republica*, în *Legile*, sau în *De civitate Dei*. Textele lui Cicero sînt încă și mai puțin încorporate în analizele de perspectivă iluminist-renascentistă ale culturii europene. Nu mă refer aici la discuțiile de școală, la simpla cercetare a cărților în seminarii universitare necesare și sterile totodată – necesare în consemnarea cotidiană a culturii și sterile în perspectiva mării istorii a civilizației. Se socotește uneori că tot ceea ce aparține filosofiei politice platonice sau aristotelice (sau confucionistă, taoistă, budhistă) și nu intră în „gîndirea unică”, „politic corectă” actuală nu ține de cîștigurile democrate și nu ne poate interesa. Să nu uităm, în primul rînd, că ne aflăm într-o perioadă în care mari cotidiane independente (sau dintre cele ce își asumă condiția de independență) ale lumii democratice solicită restrîngerea libertăților individuale iar, în al doilea rînd, să citim cu atenție textele clasice și vom trăi surprize enorme, înțelegînd mai bine (sau înțelegînd cu adevărat) cîte rezerve, pentru o nouă evoluție liberă și elevată a personalității umane, ca și a societăților, conțin acestea.

Civilizațiile mor atunci cînd și-au împlinit programele inițiale, în baza cărora s-au constituit și au evoluat și nu mai au, astfel, alte resurse programatice. Biserica își va afla programul împlinit abia la o a doua venire în lume a Mîntuitorului. Civilizația europeană vestică nu a realizat integral dezvoltarea programului inițial, aflat în cultura clasică greacă și romană. Un nou iluminism va însemna, dacă va exista, o altă renaștere, aceasta însă ca o reluare a reflecției pornind de la sursele aflate la originea civilizației noastre. Eșecul pe calea restabilirii existenței în funcție de programul primei epoci a constituirii europenismului poate însemna o pierdere definitivă pentru condiția ontologică a omului în general. Sîntem însă pregătiți, oare, să înțelegem și să acceptăm toate concluziile care vor rezulta din reflecțiile noastre asupra ideilor conținute în *Politica*, în *Retorica*, în *Legile*, în *De civitate*? În față se află, însă, o cale, care încă nu a fost nici măcar propusă cu adevărat – și nu o obligație limitată în timp, exact încadrată între alte obiective istorice. Ea – calea – va fi cu siguranță parcursă, dar trebuie să recunoaștem că începem de la nu prea mult. Ne vedem cu atît mai chemați să vorbim despre aceasta. Un program va continua să treacă în istorie, născînd forme, pe care poate să le nască, ale culturii.

DIN NOU ETNOISTORIA (I)

Petru URSACHE

Iată o carte construită pe o premisă greșită. Este vorba despre un volum coordonat de Daniel Barbu, *Firea românilor*, tipărit în 2000 la Editura Nemira. Citim, printre altele, următorul pasaj privind intenția autorilor de a face cunoscută „firea românilor”: „Rezultatul unei asemenea încercări are mai degrabă de-a face cu tentativa de a sonda cât mai adânc cu putință modul în care ne văd alții și de a accepta critic această perspectivă, decât cu protestul și resemnarea victimei, a celui nedreptățit de istorie, a celui care își cultivă neputința și face din aceasta o virtute. Curajul de a înfrunta o perspectivă negativă poate transforma această perspectivă în fundament al unei imagini de sine critice” (p. 131).

O frază destul de vînzolită, ca multe altele din cuprinsul cărții. A lua cunoștință de „modul în care te văd alții”, nimic de zis, înseamnă un act de răspundere și de conștiință, în scopul înțelegerii propriei identități. Problema nu mi se pare nouă, cum cred unii și alții. Întrebarea „cine am fost și cine sîntem”, pe bază de izvoare interne și străine este veche în istoriografia noastră, și tratată cu deplină seriozitate. Nu și în cartea *Firea românilor*. *Ceialți* (din „cum ne văd”) nu înseamnă pentru colaboratorii lui Daniel Barbu un concept abstract și necondiționat, Ci îi vizează pe europeni, iar problema apare într-o manieră atît de agitată și de dramatizată, încît amintește de Caragiale: ce-o să zică lumea, ce-o să zică Europa și mai ales surorile noastre de gîntă latină. De fapt, lumea „crede” și „zice” ce vrea ea, potrivit intereselor proprii și unui mental prefabricat, pe care îl aplică asupra *celuilalt*, fie că se potrivește, fie că nu se potrivește. Cînd lucrurile sînt privite de la distanță, în treacăt ori tendențios, primează „perspectiva negativă”. Se presupune aici și un pitoresc voit, de dragul ficțiunii, al amăgirii. Așa s-a procedat în jurnalele de călătorie, de la Herodot la Marco Polo sau în scrierile literare consacrate unor itinerarii imaginare, tip romanul popular despre Alexandru Machedon. Chiar Dimitrie Cantemir a recurs la pitoresc pentru a atrage interesul cititorului vest-european. Dar el a privit și critic „firea românilor”, cu alte cuvinte și-a asumat răspunderea „de a înfrunta o perspectivă negativă”. Nu este singurul. N. Iorga mărturisise, într-o polemică pe tema culturii populare cu un etnograf bulgar, că orice discuție de idei obligă să se recunoască nu numai meritele, dar și defectele propriului popor, ca dovadă de respect față de națiune. Se pot da multe

alte exemple, de la I.L. Caragiale la C. Rădulescu-Motru, de la școala sociologică a lui D. Gusti la unele scrieri ale lui Mihail Sadoveanu.

Așadar, semnatarii cărții *Firea românilor* forțază, cu orgoliu, uși deschise. De neînțeles este faptul că se bazează în exclusivitate pe ceea ce numesc ei „perspectiva negativă”. În acest sens, Daniel Barbu face loc, în primul capitol, unui grupaj de texte selectate din însemnările de călătorie ale unor străini care au trecut prin Țările Române în perioada 1502-1764. Pasajele sînt decupate cu intenție, să se vadă, chipurile, „firea românilor”. Iată unul dintre ele „...acest neam (din Țara Românească) (...) e aplecat la beție și la lăcomie (...). Spiritul poporului este grosolan și necioplît, (ei sînt) deopotrivă cu vitele; nu se îngrijesc nici de slujbă ostășească și nici de treburile ostășești; sînt atît de pomiți pe hartă și ceartă, încît de cele mai multe ori nu se dau în lături de a-și omorî domni, din care cauză s-a întîmplat că, deși erau tributari doar ungurilor, au ajuns nu numai tributari turcilor, dar aproape subjugati de ei (...) românii veșnic nemulțumiți, oricum ar sta lucrurile” (Michael Bocignoli din Raguza, 1524). Întrebarea se pune: au fost românii tributari ungurilor după Posada și după Baia? „Oamenii din această țară (Moldova) sînt răi, necredincioși domnilor lor” (Bartolomeu Paprocki, 1574). La cine se referă călătorul? La marea gloată a țăranilor care, după asasinarea lui Mihai Viteazul, decapitarea lui Constantin Brâncoveanu ori tragerea pe roată a lui Horea „boicota” istoria și nu se mai interesau cine se mai afla „în scaun”? Sau la micul grup de boieri înstrăinați și ahtiați după putere? Țara era condusă de partide care se dușmăneau și se sîngerau între ele. Românii nu făceau, din păcate, excepție. Asasinatul în familie, trădarea, revolta se aflau la ordinea zilei, și la ruși, și la polonezi (îndeosebi printre jagelloni), și la englezi. Deosebirea este că, la noi, domnitorul fanariot nu strîngea bani pentru armată, ca să-și apere țara, ci pentru plata tronului către Poarta suzerană. „Cît despre deprinderea lor, românii au aici (în Transilvania) nume rău, ca și cînd toți ar fi tîlhari; încît cine trece printre ei și nu este omorît sau jefuit agață o tăbliță de mulțumire la biserică” (Ferrante Jacopi, 1584). Nu cumva era o dezinformare răutăcioasă pornită de la cancelaria maghiară, ca străinii să „înțeleagă” motivul atrocităților inimaginabile comise împotriva românilor din Transilvania? A se vedea, în opoziție, și însemnarea lui Paul Bcke de la p.

21: „Iar acum (moldovenii) fiind supuși la plata unui tribut către turci și tătari, au legături comune cu aceștia și au dobândit o pace atât de sigură încât, în orice vreme, fie ziua, fie noaptea, călătorul purcede în cea mai mare siguranță chiar dacă ar fi încărcat cu aur și pietre scumpe și chiar dacă nu ar purta la el nici o armă decât un băț în mână”. În altă parte: „Ei (valahii) urăsc foarte tare pe Papă și biserica romană și cinstesc pe voievodul lor (sic!) ca pe Dumnezeu, și în toate acțiunile și rugăciunile lor îl pun totdeauna în frunte. Ei beau peste măsură, primul pahar este în sănătatea lui Dumnezeu, al doilea în sănătatea voievodului, al treilea în a sultanului, al patrulea în sănătatea bunilor creștini, între care nu cuprind și pe noi, al cincilea îl beau pentru pace, iar al șaselea încep să-l închine pentru cei de față, cu mari ceremonii și cu urări de mîntuire, sănătate, drum bun și întoarcere bună, de împlinire a dorințelor etc.” (Pierre Lescalopier, 1574). Însemnarea este făcută de pe poziția catolicismului versus ortodoxia. Vestul nu prea făcea deosebire între ortodocși și musulmani. La drept vorbind, știau românii analfabeți și risipiți prin munți și pe șesuri *cine* și *ce* însemna *Papa*? Au dezlănțuit ei războaie religioase, ca să li se pună în sarcină astfel de învinuiri grave? În schimb, doar într-o perioadă scurtă, de câțiva ani, ca să nu cităm și alte multe exemple, celebrul general austriac Bulow a ras de pe fața pămîntului 270 de biserici din Transilvania. Firește, ortodoxe. În același timp să se observe contradicția de idei din acest mic pasaj. Chipurile, românii îl așază pe voievod mai presus de Dumnezeu. Așadar, nu au măsură și, implicit, nici sentimente religioase, asemenea păgînilor. Totuși, cînd închină ritualic primul pahar la ospete, întîi se adresează creștinește lui Dumnezeu și apoi Domnitorului. Urmează un ritual demn de luare aminte: Nu-i uită pe „bunii creștini”, pe strămoși și pe toți cei de față, pentru mîntuirea lor, în deplină înțelegere și cumințenie. „Acești români de rînd, de condiție servilă, sînt aplecați spre hoție și tilhărie, de aceea ei sînt pedepsiți aspru în Transilvania și trași de obicei în țepă, astfel că se pot vedea aproape înaintea tuturor orașelor, tîrgurilor și satelor țării astfel de spectacole îngrozitoare. Față de moartea prin țepă sau par, ei merg bucuroși la spînzurătoare cînd sînt osîndiți, spunînd că și Hristos Mîntuitorul a fost spînzurat pe cruce” (Conrad Iacob Hildebrandt, 1656-1658). Șablonul cunoscut. Țepa nu s-a folosit în Transilvania, ci în Muntenia, invenția de tortură a austro-ungarilor fiind roata. Dacă românii mergeau resemnați la moarte, invocînd sacrificiul cristic, înseamnă că aveau conștiința martirizării. „... Un popor nesus de doritor de schimbări și de prefaceri (...) nu-și prea respectă – după obiceiul aceluia popor – legămîntul căsătoriei sau chiar îl calcă cu îndărătnicie” (Johann Sommer, 1562-1563). Românii sînt conservatori, ca și polonezii ori lituanienii. La ei mămăliga nu explodează repede. Și să nu se uite proverbul în spiritul „boicotării” istoriei: „Schimbarea domnilor, bucuria nebunilor”, instituționalizat de secole. „Românii nu au legi scrise, ci toate sînt lăsate bunului plac al domnitorului sau al judecătorului și sînt cîrmuiți cu autoritate, potrivit obiceiului îndătinat” (Antonio Maria Graziani,

1564). Așadar, românii nu au scriere, nici legi. „Este atît de mare orbirea acestui popor, neștiința și nebulia lui, încît el nu știe mai nimic despre Dumnezeu și despre fericirea cerului” (Marco Bandini, 1647-1648). Românii nu au *nici religie*, iar după cum se înțelege din alte fragmente, nici stat. Iată schema completă a mentalului medieval pe care vesticii o aplicau „celorlalți”, de pe poziția forte a *celor trei, a celor șapte, a celor doisprezece*, după cum se derula cursul istoriei. „Și să știi, cititorule, că pe vremea domnilor de odinioară, dacă un moldovean s-ar fi însurat cu o catolică, domnul îndată porunceă să-i pună pe cap un cerc de aramă înroșit în foc și deci îl omora în felul acesta” (Niccolo Barsi, 1633-1639). Această acuzație nedreaptă și formulată în cuvinte asemănătoare am întîlnit-o recent într-un referat al unei doctorande de-a mea, poloneză, lector la Universitatea din Cracovia. I-am replicat astfel: soția lui Alexandru cel Bun era o poloneză catolică și se numea Ringala. Cronicarii moldoveni îi rosteau numele cu respect, „Doamna Ringala”. Nu este singurul caz de căsătorie mixtă la asemenea nivel. Au fost și domnitori de altă religie. Ca regulă generală, modelul se transmite de sus în jos: obiceiurile de la curtea domnească sînt preluate de către boierime și, prin aceasta, de păturile de jos. Căsătoriile mixte (religie, nație) nu au cunoscut opreliști la noi. „Și ca oameni lipsiți de știință de carte și care n-are cine să-i învețe cum trebuie să trăiască creștinește, ei nu socot drept păcat multe lucruri grave sau se prefac că nu le știu. În schimb, sînt foarte grijulii cu posturile mici și mari, astfel că s-ar lăsa mai bine să moară decât să calce o zi de post, chiar dacă ar fi siliți la acest lucru și de foame și de boli străine” (Franco Sivori, 1588). Dacă respectau posturile, una dintre cele mai grele dovezi de credință, înseamnă că ei cunoșteau foarte bine calendarul religios. Deci? Mai consmnez un decupaj pentru aspectele lui contradictorii. Se datorează lui Paul de Alep. „Cît despre femeile și fetele lor (ale moldovenilor), ele sînt lipsite cu totul de sfială și de cinste. El domnul obosise tîndu-le nasul, făcînd cunoscut în mod public «crimele lor» și înecîndu-le cu miile; totuși a rămas neputincios”; „Cît despre oamenii țării, ei nici nu postesc, nici nu se roagă, nu au «nici un fel de religie»; sînt creștini doar cu numele. Preoții lor sînt cei dinții care-și încep ziua la crîșmă. E ceea ce am văzut în Țara Moldovei. Cît despre Țara Românească Domnul să dea viață locuitorilor ei pentru evlavie și cumpătarea lor”:

„(Muntenii) îi iubesc pe străini, nu ca în Țara Moldovei”.

„Să se știe că toți locuitorii din Țara Românească sînt foarte evlavioși și supuși; ei se tem foarte mult de afurisenie, mai ales marii dregători”;

„Să se știe că femeile și tinerele fete din Țara Românească sînt caste, neprihănite și virtuose” (Paul de Alep, 1653-1657). Interesant. În această variantă, românii nu postesc. Se subînțelege că nu au de-a face cu religia. Moldovencele sînt depravate de nu mai prididea domnitorul să le taie nasurile, chiar dacă grozăvia nu-i confirmată de vreun izvor intern, din cîte cunoaștem. În schimb, surioarele lor, muntencele, apar ca modele de virtute.

EU SÎNT ADEVĂRUL

Tiberiu BRĂILEAN

Michel Henri este unul dintre cei mai importanți filosofi ai secolului al XX-lea. Împreună cu Emanuel Levinas, Jean-Luc Marion și Paul Ricoeur, constituie o grupare „dizidentă” ce aduce un suflu înnoitor, rupînd cu rigoarea scorțoasă a metodei fenomenologice inspirată de Husserl, Heidegger și Nietzsche și încercînd restaurarea unei gândiri teologico-metafizice, a unei fenomenologii „cu turnantă teologică” (D. Janicauld). Filosofia sa e una „fără concesii” (X. Tilliette), bazată pe o metafizică onto-teologică, rezultat al unui travaliu de peste o jumătate de secol, desfășurat într-o solitudine liber asumată și într-o aristocratică detașare de școli, ideologii și vedetisme intelectuale. Opera sa se constituie într-un sistem armonios, în căutarea esenței omului și a vieții, încununat de apariția în 1996 a unei uimitoare filosofii a creștinismului, o filosofie ioaneică, publicată sub titlul *Eu sunt Adevărul* (Editura Deisis, Sibiu, 2000), urmată de alte două lucrări: *Întrupare. O filosofie a trupului* (Deisis, 2003) și *Cuvintele lui Hristos* (apărută postum, în 2002).

Prima lucrare din această trilogie este dedicată, cum susține autorul, analizei „Vieții”, a doua este închinată „arheologiei trupului”, iar a treia se constituie într-o meditație asupra Cuvîntului ca revelare divină și a posibilității oamenilor de a-l înțelege și accepta. Aceasta din urmă nefiind încă, după știința noastră, tradusă în românește, ne vom opri în continuare asupra primelor două lucrări, apărute la Editions du Seuil, Paris, traduse și prezentate publicului românesc prin strădania neobositului și mai mult decît inspiratului Ioan I. Ică jr. și grija remarcabilei edituri sibiene.

Pentru Henri Michel, „esența manifestării” (acesta fiind și titlul monumentalei sale teze de doctorat, P.U.F., Paris, 1963) este identificabilă mai curînd în immanent, deși are ca sursă transcendentul. Exemplul sublim în acest sens este revelarea Cuvîntului lui Dumnezeu în Iisus Hristos, ca viață absolută: „La început era Cuvîntul și Cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvîntul (...) În el era Viața și Viața era lumina oamenilor” (Ioan 1.1.; 1.4.), dar și în trup: „Și Cuvîntul s-a făcut trup” (Ioan 1.14), în lume, care prin El s-a făcut, deși lumea nu l-a recunoscut, celor ce l-au recunoscut

însă și l-au primit dăruindu-le puterea de a deveni fii ai lui Dumnezeu, născuți din nou din Lumină.

Plecînd de la prologul ioaneic, în *Eu sunt Adevărul*, filosoful francez ne oferă, cum arată Ioan I. Ică jr., „o fenomenologie a Vieții absolute ca autorelevare imemorială a Ei în Primul Viu, Cuvîntul ei veșnic. În Acest Cuvînt al Vieții se revelează însă nu numai esența lui Dumnezeu ca Viață, El revelează și esența ultimă a omului, arătînd că oamenii nu vin din lume, ci din Viața care e Dumnezeu, născîndu-se ca fii în Fiul, nu ca simpli oameni în lume.

În principiu, viața este un continuum, nu poate exista decît în eternitate. Dumnezeu este viață și viața este de la Dumnezeu sau altfel spus, există o hiperputere a vieții, care generează patternuri informaționale și energetice, *mithos* și *logos*, care acționează ca modele dinamice ale realității manifestate. Viața primește trup, viața revelează trupul, aceasta este ordinea lucrurilor în tetradă. Trecerea vieții în trup, sau întruparea, se petrece traversînd o „fenomenologie a pielii” (Michel Henri), o interfață la frontiera dintre invizibil și vizibil, un alfabet ale cărui litere albe nu se citesc ci se inspiră, deschizînd calea pentru o mare uitare, urmată de o nouă cunoaștere.

Dar mitul și istoria sacră ne învață că și trupul primește viață și e aceasta diferența între cel născut și cel înviat. E o taină mare aceasta. În ce privește mitul, Vasile Lovinescu spunea că a medita asupra sa „înseamnă să faci dragoste cu ambiguitatea. Prin natura sa, mitul este echivoc, pentru că stă între două lumi, pe care le unește, despărțindu-le.” (în *Mitul sfișiat*, Institutul European, Iași, 1999). În privința textelor sacre, ambiguitatea dispăre, pentru că prin revelație, continuată de tradiție, ni se descoperă soarta lui Enoh, a lui Ilie, a lui Iisus, înălțați la cer cu trupul. Să fie acesta, cum ni s-a promis, destinul întregii umanități? Părintele Teofil Pîrîian spunea că noi nu sîntem candidați la înviere, ci la înălțare, în trupul mistic al lui Hristos.

Un dicton oriental spune că paradisul se află acolo unde te afli, un alt mod de a spune „Împărăția cerurilor este în voi”, este o stare de spirit, de conștiință. Sîntem în viață pentru a cunoaște și a manifesta ce este sacru în noi, evoluînd către triadă, către monadă, pînă la armo-

nizare și unificare cu Sursa. Viața este evoluție, dar forța vieții, respirația sa, vibrația sa, transcend timpul, pătrund pretutindeni, fără limite, susțin întreaga creație, unesc cerul cu pământul. Toate ale cerului și pământului sălășluiesc înlăuntrul nostru. „Am scris în voi întreaga cunoaștere”, spune Domnul. E de ajuns că sîntem în viață, căci viața însăși este adevărul, iar viața mea e ușa mea către adevăr.

Prin naștere și renaștere învinge viața, care creează și recreează continuu, îmbrăcîndu-ne cu cerul și pământul în curgerea lină a unui fluviu printre stînci sau în ropotul pur al unui torent țîșnind printre pietre. Astfel este și curgerea naturală a forței vieții prin venele universului, ca mișcarea vînturilor, ca unduirea valurilor. Cum floarea de lotus răsare din mlaștină pentru a înflori în toată splendoarea sa, la fel pot înflori semințele spiritului din inima ta și pot da fructe încă din această lume, încă din trup, căci și trupul e sacru și toate semnele sale.

Cînd te concentrezi și te aduni în tine, în centrul ființei tale, să păzești comoara ascunsă, litera uitată și regăsită, cînd rămii acolo înlăuntru singur cu Dumnezeu, cînd simți că e al tău și ești al Lui atunci ai atins viața eternă. În clipa aceea nesfîrșită, de grație, sufletul se deschide jubilat și cîntă asemenea unei orgi un cîntec de slavă și de recunoștință. Se desfac toate barierele legate ale sufletului, te înalți și te predai în brațele Sale răspunzînd chemării ce ți s-a dat. Dăruire pură, pentru dăruire pură, șuvoiul sufletului se revarsă cu bucurie în pocalul divin.

Putem percepe esența lucrurilor (Brâncuși), continuînd să evoluăm întru desăvîrșire, permițînd divinității dinlăuntrul nostru să strălucească din ce în ce mai tare, iluminîndu-ne calea. Spiritul și trupul nostru trebuie să fie un întreg în armonie cu activitatea întregului univers, reflectînd întreaga imagine a lumilor văzute și nevăzute, hrănindu-ne cu viața și pacea acestuia și servindu-i bucurioși pe ceilalți cu puterea iubirii. Sufletul omului nu este diferit de sufletul cerului și al pământului, dincolo de timp și spațiu, este o formă de viață, manifestare a spiritului, a iubirii.

Mîntuirea înseamnă restaurarea relației noastre filiale, originare, cu Sursa vieții, redobîndirea altitudinii spirituale la care am fost creați și mai apoi chemați. Este darul pe care ni-l oferă Dumnezeu prin nașterea Fiului Său. Cum arată Michel Henry, „Întrupîndu-se, Cuvîntul a luat asupra Sa păcatul și moartea înscrise în trupul nostru finit și le-a distrus murind El Însuși pe Cruce. Ceea ce s-a restaurat atunci e condiția originară a omului, nașterea sa transcendentală în Viața divină în afara căreia nici o viață nu vine la Viață” (p. 46). Nașterea lui Hristos recuperează apartenența noastră la Cuvîntul vieții, calitatea noastră de fii ai lui Dumnezeu în Fiul Cel Unul Născut.

REGULAMENTUL CONCURSULUI NAȚIONAL DE POEZIE

„RADU SĂPLĂCAN”

EDIȚIA A II-A

29 APRILIE – 1 MAI 2004

Concursul Național de Poezie „Radu Săplăcan”, organizat de Asociația Culturală „România din inima mea” Bistrița, Radio Cluj, Biblioteca Orășenească „Liviu Rebreanu” Beclean și revista „Mișcarea literară” Bistrița își propune evidențierea și *premierea unui volum de debut în poezie al unui tînăr poet, volum apărut în perioada aprilie 2003-aprilie 2004.*

Cei interesați (autori și edituri) vor expedia cărțile de debut în poezie pe adresa: Sorin Gârjan – Biblioteca orășenească „Liviu Rebreanu”, loc. Beclean, str. 1 Decembrie 1918 bl. D1-2 Parter cod 425100, jud. Bistrița-Năsăud, *pînă la data de 24 aprilie 2004.*

Relații suplimentare se pot obține la numerele de telefon 0263 / 343135 și 0745 / 255093.

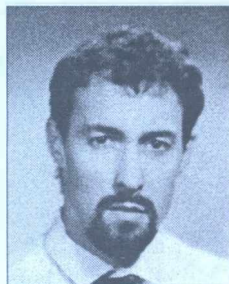
Participanții la concurs vor include în corespondență adresa de domiciliu (numărul de telefon) la care pot fi contactați în eventualitatea cîștigării concursului, autorul cîștigător urmînd a fi invitat la festivitatea de decernare a premiului.

Juriul, format din personalități ale vieții literare actuale, va anunța public cîștigătorul în cadrul celei de-a doua ediții a Colocviului Național de poezie și critică *Întîlnirile „Radu Săplăcan”*, care se va desfășura în intervalul 29 aprilie-1 mai 2004 la Bistrița, Beclean, Dej, Braniștea și Valea Vinului.

Premiul va consta în bani (5.000.000 de lei) și va fi oferit de organizatori.

CARTEA DE ȘTIINȚĂ

VORBIND FĂRĂ GREȘ DESPRE MĂRINIMIE

Marius CHELARU

*Acum ești fericit, Domnule, că glasul supușilor dumitale
Este glasul iepurelui de câmp sfișiat de ogari?*

Pádraig J. Daly, *Plângere*

Pádraig J. Daly s-a născut în 1943 la Dungarvan, un orașel cu aer de poveste, situat la țărmul mării, în districtul Waterford, sudul Irlandei, fiind educat în mai multe limbi: irlandeză, gaelică¹, vechile limbi celtice ale Irlandei și engleză. Din 1961 este în Ordinul Sf. Augustin². A absolvit facultățile de litere și pedagogie ale Universității din Dublin și Facultatea de Teologie a Universității Gregorienne din Roma. Din 1970 este preot, calitate în care a oficiat în mai multe parohii din Dublin, pentru ca, azi, să fie director și capelan al unui mare liceu din New Ross, districtul Dungarvan. A publicat 7 volume de poezie originală și câteva cu traduceri din operele poetului italian Eduardo Sanguineti, poetului gaelic din sec. al XIX-lea Tadhg Gaelach ó Súilleabháin etc. Versurile i-au fost traduse în italiană, spaniolă, franceză, suedeză, olandeză etc. În 1993 a publicat la Editura Dedalus, Dublin, volumul *Glasul iepurelui*, apărut și în limba română, la Editura Academiei Orient - Occident.

Într-un peisaj poetic din care mai fac parte John F. Deane, Seamus Heaney, laureat al Premiului Nobel în 1995, Gerard Smyth, asemuit cu un Joyce al poeziei irlandeze³, Pádraig J. Daly este considerat unul dintre cei mai buni poeți din Irlanda acestor zile (Pearse Hutchinson).

Pádraig J. Daly scrie poezie ca un mistic care se inițiază prin fiecare vers, printr-un ritual simplu, cu un discurs care nu e în nici un caz complicat, dar din care emană blîndețe, sinceritate, emoția și dorința apropierei de divinitate. Poate că forța emoțională este subliniată și de faptul că poetul își analizează/ pune în contrast sentimentele cu ceea ce înseamnă să fii preot. Rezultă o viziune spirituală a lumii așa cum o vede un suflet împăcat cu Creația. Platforma uni-

versului său liric este în *Om/ ființă*, în chiar structura lumii care apare oglindită în proiecții sintetice, uneori pe planuri multiple, alături de o limpezime cristalină, subliniind acuitatea senzorială, spiritualizînd, transfigurînd fizicul, dar fără a *împușina* lucrurile de consistența lor materială, concretă. Alături poetul pare subjugat de o veritabilă *pasiune a concretului*. Imaginea artistică nu este efectul unei ogîndiri pasive a structurii lumii. Pentru Pádraig J. Daly a fi om înseamnă să ai puterea să-ți descoperi rădăcinile, să înțelegi lumea și dincolo de lupta dintre *alb* și *negru*, *dragoste/ disperare*, *simplu/ complex* privite ca simple noțiuni abstracte, teoretizante. Să respiri întru Domnul aerul unei lumi în care „Tufele de coacăz în floare, /Lutul umed/” îți vorbesc fără greș despre mărinimie (*Plângere*). În care „Fluturile.../ Cînd se va trezi/ Are să aducă o fărîmă de tihnă din stradă (*Un vis al aripilor*, 3). Durerea, cealaltă față a medaliei colorată și în bucurie, speranță, este pentru Pádraig J. Daly un însoțitor de fiecare clipă: „Jale mînînc, jale beau, jale visez în somn de jale./ Ieri un prunc am petrecut pe ultimul drum./ Azi, un bătrîn” (*Jale*). Pentru el a fi preot înseamnă a trăi durerea și bucuria celorlalți, a *simți* durerea, păcatul, slăbiciunea tuturor: „Noi sîntem cei loviți cu piciorul pentru slăbiciunile voastre.../ Cînd furia împotriva voastră e o mare-n furtună./ Noi sîntem primele stînci de pe țărm” (*Păstorii*). Sau: „Cîndva noi am visat la țărmuri pline de îndurare/ Care acum ne chinuie zilele de veghe; Ne adunăm prin cimitire să ne plîngem morții/ Dar sărăcia ne e mai tare decît credința” (*În Hac Lacrimarum Valle*, 2, 3). Pentru că visul despre dragoste, despre liniște și viață întru Domnul a fost adesea întinat: „Pîngărit ne-a fost visul/ Pe care îl păstrăm și acum./ Nu în extaz, ci în încăpățînată credință./ Fluturîndu-ne după război sfișiatele flamuri./ Ajuțînd răniții să treacă pustiu” (*Ultimii visători*).

Nu este un vers în care putem depista sentimentalism sau emoții de conjunctură, ci mai curînd simpatie

umană, simplitate, calm și acceptare demnă a lumii în care trăim, dar și sentimentul prezenței lui Dumnezeu în pașii spiritului pe altarul care este viața de zi cu zi, prezența Lui în confesiunea întregii omeniri. Este un cânt al paradoxului forței teluricului față cu grația spiritualizantă, fără patimă, fără accent pe traume sociale/ spirituale sau angoase. Prețul, uneori, este greu pentru Pádraig J. Daly: „Cînd totul e numai bunăvoință,/ Eu stau în mijlocul mulțimii vesele/ Cu inima pălită de frig; sau Carne mea tînjește/ După o neasemuită iubire” (*Celibat* 1, 2). Strigătele de dincolo de moarte ale victimelor pe timp de pace ale Europei îl apasă. Pádraig J. Daly luptă cu rănilor create de o civilizație care pare a amenința însăși sensul vieții, în versul său răzbătînd uneori adieri ale unei dezolări mistuite în sine, surdă, fără generalizări abstracte care ar cristaliza în imagini poetice retorice, înghețate: „Orașele mîndre ale Europei/ sînt bînuite de prezența lor rugătoare// Orice drum/ Duce la locul de cîșăpire al lor. Dincolo de mesajul oficial, scrie poetul, ducem cu noi vinovăția morții lor/ În cele mai optimiste evocări ale noastre” (*Victime*).

Pentru Pádraig J. Daly poezia este o cale de introspecție, dar nu numai pentru a se descoperi pe sine, ci și pentru ceilalți, de descoperire a sensului profund al bucuriei de a fi („Lumina soarelui ne-a binecuvîntat./ Ianuri cu păsări au cîntat pentru noi./ În atingerea ploii am simțit bunătatea” – *Ultimii visători*) din perspectivă umană dar și religioasă. Nu caută cuvintele, ci le ia din vocabularul imediat, anodîn ne-ocolind metafora, dar știind și să o evite. Dorind mai curînd o muzicalitate interioară, poetul apelează la funcțiile sonorilor legate de valoarea intrinsecă a verbului, cuvintele smulgîndu-se din magma devenirii din care harul ivește frumuseți aparte. Lucrurile simple sînt dăruite prin vers cu solemnitate nesofisticată, lăuntrică. Nu sînt proiecții căutat-grandioase nici în istorie, nici în cotidian, pentru că timpul este pentru Pádraig J. Daly nu un flux distrugător, continuu, mitizant sau pulverizator, ci o stranie conexiune de elemente într-o dinamică cu rădăcinile într-o monotonie numai aparentă. Poate că este unul dintre cele mai elocvente exemple de poezie religioasă, pentru că prezența lui Dumnezeu se simte fără ostentație, într-o confesiune a unuia pentru toți: „Îmi dădeam seama de măreția lui Dumnezeu./ De cît de departe ne este și cît de aproape” (*Margaret Porete*). Citind volumul lui Pádraig J. Daly ne putem întreba Cum putem noi./ Care iubim atît de pușin./ Încătușați de atîta știință./

Să credem într-o astfel de nețărmurită iubire?” (*Crăciunul*). Un răspuns îl constituie și poemele lui.

Pádraig J. Daly, *Glasul iepurelui*, Editura Academiei Orient - Occident, București, 2003

1 *Gaeilge*, limbă indo-europeană din ramura celtică, adusă în Irlanda de celți în sec. 6 î.e.n., dînd naștere uneia dintre cele mai bogate (din Europa) literaturi medievale. Pînă în sec. 18 era vorbită de majoritatea irlandezilor, preponderent în mediul rural. Prin art. 8.1. din Constituția Irlandei (1937) este prima limbă oficială/ limba națională în Irlanda, dar minoritară; este limbă maternă, conform statisticilor, pentru cca. 60.000 de vorbitori. Se vorbește și în Irlanda de Nord (în 1991 – cca. 140.000 de vorbitori).

2 În sec XIII (cca. 1214/ 1265) s-a înființat *Ordinul cerșetor al augustinilor* sau *Sihaștrilor Sf. Augustin*. În secolul XIII grupuri izolate de sihaștri trăiau în afara orașelor/ abațiilor Italiei centrale pentru ca, în 1256, papa Alexandru al IV-lea să-i unească în Ordin, dîndu-le *Regula Sf. Augustin*. Printre membri: Münzer (Müntzer) Thomas, Toma de Kempis (Kempen), Mendell ș.a.m.d.

3 Michael Hartnett, *The Irish Press*, Dublin.

CARTEA STRĂINĂ

MEMORIE ACTIVATĂ: VASILE CONTA

Andrei STAVILĂ

Nu cu mult timp în urmă, o bună prietenă se plîngea de lipsa monografiilor autentice în spațiul cultural românesc. Avem nevoie, spunea ea, de cercetări veritabile despre Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu, Cioran, Eliade și alții. Am fost nevoit să-i dau dreptate; gîndindu-mă bine, singura lucrare de gen care m-a impresionat cu adevărat este cartea Martei Petreu despre Cioran (*Un trecut deocheat sau „Schimbarea la față a României”*, Ed. Biblioteca Apostrof, Cluj, 1999), eveniment editorial despre care am scris cu ani în urmă în această rubrică.

Anul trecut, o altă excelentă monografie a venit să umple tristele goluri în sensul amintit. Este vorba, de această dată, de cartea profesorului Florin Cîntec, *Memorie și uitare în cultura română. Cazul Vasile Conta* (Editura Timpul, Iași, 2003, 310 pag.). Două sînt scopurile fundamentale ale acestei cercetări: pe de o parte, abordarea lui Conta ca „model cultural informal” (țintă atinsă cu succes în final); pe de altă parte, autorul ieșean își propune, poate în mod prea pretențios, „o recuperare cît mai detaliată a memoriei modernității românești” prin intermediul filosofului român (pag. 13) – un subiect dificil și greu de tratat, fie și parțial, din perspectiva unilaterală menționată. În slujba atingerii scopurilor propuse, Florin Cîntec pune în joc o tehnică interpretativă bazată pe strategia hermeneutică a lui Paul Ricoeur și pe schema conceptuală triadică memorie – istorie – uitare.

Metoda adoptată asigură o înțelegere de nivel superior: grila de lectură numită de autor „arheologie spirituală” nu se rezumă doar la prezentarea informațiilor despre viața lui Conta primite prin diverse căi (acte și documente originale, texte scrise de contemporani etc.), ci merge mai departe, cercetîndu-le comparativ, analizîndu-le comprehensiv și reconstruindu-le, pentru a ajunge la un „portret moral” al subiectului (pag. 61). Pornind de la controversele în jurul anului nașterii filosofului, Florin Cîntec încearcă și recuperarea arborelui genealogic pe baza datelor oferite de Ana Conta-Kernbach, sora autorului *Teoriei fatalismului*.

Interesantă este și reconstituirea anilor de liceu și a studiilor în Belgia, a eșecurilor care se țin lanț (din motive rămase încă obscure, tînărul Conta repetă primele două clase de liceu, iar examenul final din clasa a treia este ratat din cauza îmbolnăvirii de tifos). Nu în ultimul rînd, profesorul ieșean demonstrează simplul caracter de „legendă” al mizeriei și sărăciei în care se presupune că ar fi trăit Vasile Conta (pag. 91).

Asistăm apoi la un amplu studiu privind modul în care, reîntors în țară, Conta intră treptat în rîndurile elitei intelectuale și politice. Devine profesor de drept civil la Universitatea ieșeană și membru al Societății Junimea la numai 28 de ani; cu toate că inițial se arăta complet dezinteresat de politică, a frecventat ulterior atît doctrina socialistă, cît și pe cea liberală, înființînd în 1878, împreună cu A. D. Xenopol, Partidul Liberal-Moderat (pag. 141) și devenind apoi Ministrul Cultelor și Instrucțiunii publice în guvernul liberal condus de I. C. Brătianu. Potrivit metodei propuse încă de la început, Florin Cîntec nu se mulțumește doar cu redarea acestor evenimente; dimpotrivă, analizează pe larg atît activitatea politică și cea parlamentară a filosofului, cît și relațiile pe care acesta din urmă le-a avut cu diverși oameni politici ai vremii.

Folosind aceeași grilă a dublei lecturi (documentară și comprehensivă), a doua parte a lucrării propune studiul receptării operelor lui Conta (în spațiul cultural românesc și în cel occidental) prin intermediul „spiritului vremii”, animat de ideologiile epocii (evoluționismul și scientismul). Ceea ce șochează este situația anormală a receptării lucrărilor publicate: „opera filosofică a fost comentată, în timpul vieții autorului, aproape în exclusivitate în mediile academice belgiene, franceze sau germane, în România fiind aproape ignorată” (pag. 191). Integrate apoi treptat în discuțiile filosofice autohtone, scrierile lui Conta sînt total confiscate de către ideologia comunistă prin grila de lectură impusă de Nicolae Gogoneață, „singura schimbare de atitudine și de instrumental hermeneutic” aparținînd, după 1989, profesorului ieșean Ștefan

Afloroaiei (pag. 224-226).

Poate cel mai sensibil și deopotrivă dramatic capitol al lucrării, „Conta și dosarul evreiesc”, este abordat de Florin Cântec în singurul mod care poate oferi nu doar legitimitate academică, ci și credibilitate morală autorului său: cercetătorul se delimitează de ceea ce el numește două „tipuri de lectură reducționiste” (pag. 252): lectura naționalistă și cea antisemită. Rămîne de văzut însă ce șanse are astăzi un al treilea tip de lectură, o lectură „neutră” (în cazul în care ea este principial posibilă). Nu doresc să intru acum într-o polemică pe această temă; cred însă, spre deosebire de autor, că este o mare greșeală justificarea unor atitudini radicale prin apelul la „spiritul epocii”, pe de o parte, sau la acțiunile obiectului acestor atitudini (poporul evreu), pe de altă parte. În definitiv, analiza pur contextuală dusă la extrem nu poate fi decît eronată. Despre antisemitism sau filosemitism se poate vorbi și ca despre două discursuri atemporale, dincolo de epocile în care ele s-au manifestat mai mult sau mai puțin.

Tot datorită efortului lui Florin Cântec a apărut anul trecut și cartea *Vasile Conta – Scrisori și documente inedite* (Editura Convorbiri Literare, Iași, 2003, 200 pag.). Este vorba de publicarea în premieră a unor documente necunoscute pînă acum publicului: 57 de scrisori (trimise de Conta prietenului său Vasile Constantinescu Livianu, lui Titu Maiorescu, Iacob Negruzzi, D. Căianu, Tache Andreianu etc.) și 7 documente oficiale (înscrișuri ale Liceului Național din Iași, ale rectoratului Universității „Al.I. Cuza”). Excepționale prin dezvăluirile lor, scrisorile ne arată un Conta frământat de problemele financiare și de stadiul tot mai avansat al bolii, dar în același timp un om pasionat de vioară (a luat lecții de la un profesor din Pisa) și un constant jucător la loterie („nu există loterie pe fața pămîntului pe care să nu o cunosc și la care să nu joc” – pag. 132; „Ca să ai cu ce te mîngîia în sărăcie – îi scrie prietenului său – joacă la loto și cine știe, poate să ai noroc să cîștigi; în toate cazurile vei cumpăra în fiecare săptămînă cîte o porțiune de speranță care va plăti ea singură paralele cheltuite” – pag. 65).

Dar mărturisirile cele mai „spumoase”, mustind de un umor probabil involuntar, se referă la relațiile filosofului român cu femeile, după părerea lui singurele vinovate de boala sa. Merită menționat aici un citat întreg: „(...) Mă culc la oră regulată, mănînc regulat în casă etc. Singurul lucru care-mi face rău sînt fetele. Am o fată frumoșică în casă; dacă petrec mai des cu dînsa îndată îmi face rău. Astfel, în urma unui

mic exces de ieri și alaltăieri noapte, astăzi mă simt puțin mai rău. Să știi că eu de muieri am să mor cînd voi muri (adevărat că sifilidea care-o am tot de la dînselle o am prezentă)” – pag. 55.

Există însă și pagini întregi de informații deSpre receptarea în străinătate a cărții sale *Teoria fatalismului*, despre disputele politice cu junimiștii și activitățile politice în general. Nu în ultimul rînd, citim rînduri înfricoșătoare despre atitudinea sa tranșantă în „problema evreilor” („Sînt și eu de opinia Dumneavoastră că nu putem scăpa de primejdia jidovească numai prin nemodificarea articolului 7 din Constituțiune” – pag. 138).

Cele două cărți apărute anul trecut, datorate lui Florin Cântec și editurilor ieșene „Timpul” și „Convorbiri Literare”, vin să susțină redeșteptarea interesului față de opera filosofică a lui Vasile Conta, atitudine impusă după 1989 de către profesorul ieșean Ștefan Afloroaiei. Atît scoaterea la iveală a unor documente rămase absolut inedite pînă de curînd, cît și analiza comprehensivă a vieții și receptării operei filosofului român sînt elemente necesare în vederea acestui scop. Sper că Florin Cântec va găsi atît timpul, cît și energia necesară pentru alte două întreprinderi extrem de dificile: publicarea unei ediții critice complete, definitive, a documentelor rămase încă inedite, precum și efectuarea unui studiu analitic riguros și amănunțit pe textele filosofice ale lui Vasile Conta.

SUFLETE GRI

Simona MODREANU

Indiscutabil favorit al criticii de specialitate și al librarilor, Philippe Claudel s-a aflat, în 2003, și pe listele Goncourt și pe cele Femina, câștigând în cele din urmă Premiul Renaudot pentru romanul *Les âmes grises*, publicat la editura pariziană Stock. Autorul, născut în 1962, este scriitor și jurnalist reputat, deja recompensat cu premiul France Television pentru *J'abandonne* (2000) și cu premiul Goncourt al nuvelei pentru *Les Petites Mécaniques* (2003).

Les âmes grises (Sufletele gri) e un admirabil „roman negru” apărut într-o colecție albă, un roman despre micile și marile lașități cotidiene, despre dureri intense care îndoiaie vieți și suflete, indiferent de culoarea lor, pesimismul autorului nelăsând loc pentru îndoială: „Ticăloși, sfinți, n-am văzut nicio dată de nici unii. Nimic nu e doar negru sau doar alb, griul acoperă tot. Cu oamenii și sufletele lor e același lucru... Și tu ești un suflet gri, curat gri, ca noi toți...” (trad. noastră).

Totul începe în buna tradiție realistă, cu relatarea unui fapt divers petrecut în iarna lui 1917, într-o micuță localitate de graniță, aflată la câțiva kilometri de frontul din Lorena. Blanche, o fetiță încântătoare și iubită de toți, alintată „Belle de Jour”, este găsită moartă la marginea unui canal, în apropierea locuinței unui procuror cu nume de fatalitate: Pierre-Ange Destinat, personaj misterios, grav, solitar și tăcut, retras în pustietatea Castelului său după moartea prematură a soției. Asasinatul nu va fi nicio dată lămurit, deși unii vor plăti cu viața, iar asupra altora va pluti mereu un semn de întrebare. De-a lungul evocării naratorului, martor și participant la evenimentele acelei ierni teribile și care, ajuns la vîrsta senectuții, simte nevoia să pună în ordine elementele „Afacerii”, se conturează portretele dureroase ale altor dispăruți – tînărul dezertor acuzat de crimă, frumoasa și tragica învățătoare Lysia Verhareine, care se sinucide aflînd despre dispariția

pe front a logodnicului său, medicul prea generos care moare de foame singur ca un cîine, însăși delicata și afectuoasa Clémence, soția naratorului, și ea singură în momentul nașterii –, individualități perfect conturate ce ocultează moartea a sute de mii de oameni, într-un sordid anonimat, nu departe de sat.

Cert e că Uzina, construită la sfîrșitul secolului al XIX-lea, în care lucrau toți bărbații din localitate, le-a permis să scape de înrolare, statul decretînd necesitatea funcționării acestora pe timpul războiului. Luptele se desfășoară aproape, în ritm susținut, fără să se mai știe de ce, sau dacă va mai exista un cîștigător într-o zi, dar locuitorii nu cunosc din război decît chipurile răniților și estropiaților, sau ale soldaților în putere ce trec prin sat din sau dinspre front. Grozăvia trăiește din nesiguranță. Grozăvia devoră timp. Grozăvia se lăfăie, proliferază și întinează sufletele. Nu există eroi, dar nici monștri veritabili. Doar o exasperantă zonă gri.

Culpabilitatea locuitorilor satului loren e perceptibilă, deși difuză și mută. Rușinați de soarta lor privilegiată, la adăpost de tranșeele înglodate, nu sînt însă scutiți de loviturile vieții, pe care nevoia frustă și stîngace de precizie a naratorului le transformă în lațuri tot mai strînse pentru cititorul inocent. De fapt, către final, inocența e pierdută, sacrificată de măiastra și perfida omniprezență a ambivalenței – nimic nu e cu totul negru, nimic nu poate fi cu totul alb. În afara morții, „albul morții” exprimat de paginile rămase nescrise în jurnalul învățătoarei...

Cine a ucis-o pe fetiță? Procurorul Destinat, acest văduv infinit de trist, frumos ca un personaj de Edgar Poe? Imundul judecător Mieck, capabil să comande și să consume ouă fierte moi lîngă micuțul cadavru abia găsit? Vreo bestie amețită de alcool – și nu sînt puține în acest sat cu aer de grădină zoologică? Sau vreun dezertor fugind de o lume ostilă, îngropată de vie în ger și Istorie? Dar ce importanță mai are asta

într-o lume grea de moină și de trecut, în care toți sunt „puțin” asasini, inclusiv naratorul !

Pierre-Ange Destinat. Probabil cel mai reușit portret al acestei aglomerări de suflete rătăcite. Vreme de treizeci de ani, a exercitat meseria de procuror fără nici o tresărire de emoție. Fără cruzime, doar o perfectă detașare. Cum ar fi putut un asemenea om ceda unui impuls agresiv, sugrumînd-o pe micuța Blanche ? De altfel, judecătorul Mierck și colonelul Matziev, care conduc ancheta, companioni de îmbuibare și corupție, elimină această pistă, în ciuda antipatiei profunde pe care le-o stîrnește distantul castelan, preferînd-o pe cea ca și trasată a doi tineri dezertori, țapi ispășitori providențiali. În lumea opacă și sufocantă a bărbaților, prin care și amintirile naratorului se telescopează una pe cealaltă, creionînd povestea din momente diferite, numai chipurile feminine reușesc să strecoare grație și lumină. Blanche, Lysia, Clémence aprind pentru o clipă cerul cenușiu al istoriei, dar se sting cu repeziciune.

Scormonind prin memoria-i rănită, mult timp după petrecerea evenimentelor, naratorul se străduiește să restituie, fără mare har scriitoricesc, dar cu sumbru sfredel dostoevskian, amintiri din propria casă a morților: „Scriu în viață ca și cum aș fi mort deja. De fapt, așa și e. E adevărul adevărat. E atîta vreme de cînd mă simt mort. Mă prefac că mai trăiesc puțin. Beneficiez de o amîinare, atîta tot.” Cronica destructurată a dramei povestite conduce către o altă dramă. A sa. Purtată de o sensibilitate maladivă, dar mereu reținută de o pudoare ușor sălbatică. Abia la jumătatea cărții aflăm în ce calitate participase la desfășurarea anchetei: de polițist ! Dar deja nu mai contează. Nu mai contează decît căutarea unui adevăr imposibil de reconstituit, himeră pe care o urmărește obsesiv printre rîndurile stoarse în timp. Ca un orb. Și ca un justițiar care a luat act de faptul că suportăm greu iruperea frumuseții și inocenței într-o lume a urîtului și a trivialului, un „univers pe care zeii și prințesele îl ignoră deși îl traversează, uneori, în vîrful buzelor și al picioarelor. Universul oamenilor.” Iar culoarea lor, vii sau morți, e griul, sinteza incertă a albului și negrului. Culoarea absenței transcendentei.

Pentru Claudel, Istoria e prea simplă, lineară și stupidă. Iar moartea copilei, oricît de cumplită, e o chestiune de circumstanță a unui criminal de ocazie, à la Georges Simenon. Ceea ce îl interesează pe scriitor e adîncul „dezertării” metafizice, forma atempo-

rală a „ocupației”, acea regiune a răului în care totul e îndoială și clar-obscur, unde între intenție și crimă distanța e infimă, unde iubirea și moartea se confundă, ca și cum n-am putea ucide decît ceea ce iubim. Imaginea unui Destinat, îndrăgostit inhibat și respins de tînăra învățătoare, asasin din greșeală, din spaimă, din iluzia unor identități suprapuse, îi apare strălucitoare, de parcă amîndoi, victima și criminalul, ar fi devenit martiri, uniți în frumusețea radicală a absenței.

Crima individuală se dizolvă în cea colectivă, iar din paginile lui Philippe Claudel emană o fascinație gri, învăluitoare, ce induce un sentiment de vinovăție cronică. Nu-ți mai dorești decît să nu fi comis nicio-dată vreo nedreptate, vreo răutate, vreo prostie cît de mică. Să te poți uita într-o oglindă și să te vezi alb sau negru. Dar nu gri.

ACTUALITATEA FRANCEZĂ

UNGHIURI BURANE

Ioana COSTA

Printre premierele românești din sfera filologiei clasice, oferite de Editura Polirom, se numără și *Carmina Burana*, volum aflat acum la a doua ediție. Manuscrisul cunoscut sub acest nume, descoperit la începutul secolului al XIX-lea într-o mănăstire bavareză, a fost copiat la mijlocul secolului al XIII-lea și cuprinde poeme satiric-moralizatoare, cântece de dragoste, cântece de petrecere. Această prețioasă culegere de poezie medievală (preponderent) latină a dobândit o popularitate de invidiat grație compoziției lui Carl Orff (din 1937), bavarezul care a compus, de altfel, și muzica așteptată răbdător – cam două milenii – de poeziile lui Catul: *Catulli Carmina*.

Carmina Burana este, într-un fel, un titlu mai faimos decât multe altele, chiar așezate cu mult deasupra lui în ierarhia culturii europene vechi. Faima și-o datorează răspîntiei de interese în care se află. *Carmina Burana* poate fi eticheta unui eveniment monden memorabil, să zicem un spectacol la Deutsche Oper-Berlin – intitulat, cu precizie, „*Carmina Burana. Sequenzen aus der Benediktbeurer Handschrift*” – care se transformă într-un pachet de amintiri savuroase și anecdotice: focuri pe scenă într-un oraș încă tiranizat de incendii și care își controlează temeritatea regizorală cu pompieri de veghe, în fundal, pentru liniștea dumneavoastră; voce angelică de eunuc; exces de nuditate dizgrațioasă și, prin aceasta, cu atât mai curajoasă; sală semiluminată, pentru ca publicul să poată citi textul bilingv, latin-german. Poate fi, pentru altcineva sau altă dată, titlul CD-ului pe care-l asculți cu răsuflarea tăiată și cu ochii la fotografia în care respiră Carl Orff și Riccardo Muti, privindu-se cu o înțelegere senină, pentru care indiscreția fotografului nici nu există. Poate fi, iarăși, cartea din raft pe care o iei atunci când ai nevoie de poezie vie și consistentă, de dragoste, de petrecere, de veșnică studenție. Poate fi text de studiu pentru latina tîrzie. Sau poate fi sursă de fragmente din antichitatea clasică, din cele catalogate ca „tradiție manuscrisă indirectă”. Căci filologia clasică, avară cum este, se străduiește să nu mai agonisească mărturii ale textelor antice sau măcar să își confirme sieși că textele de care dispune au fost copiate într-o formă cât mai apropiată de original; așa se face că orice aluzie la textele cunoscute sau bănuite ale Antichității este exploatată de filologi.

Din acest ultim unghi, *Carmina Burana* are dimensiuni pe care nu le putem preciza: conține, cu certitudine, frînturi de versuri sau chiar versuri întregi din autori ai perioadei clasice: Ovidiu este nu doar o sursă favorită, ci și un autor al cărui nume chiar apare uneori menționat. Poemul 105, de pildă, are șase strofe la rînd încheiate cu câte un vers preluat întocmai din *Remedia amoris* și din *Ars amandi*. Cît de numeroase sînt însă asemenea capsule ale timpului în culegerea medievală, nu se poate ști. Nu putem decît să ne repetăm în gînd pilda – încurajatoare pentru filologul clasic – a piesei *Christus patiens*, scriere bizantină datînd din sec. XI-XII, pe care specialiștii au așezat-o pînă la urmă în specia *centones* (compoziții dintr-o „sută” de petice, în care sînt refolosite versuri ale autorilor anteriori) și de unde se mai extrag, trudnic, cîteva versuri din Euripide, Eschil sau Licofron. Și unde se bănuiește că mai există multe altele de același fel.

Ediția de la Polirom este cea dintîi prezentare a culegerii *Carmina Burana* în română și pentru publicul român: este, altfel spus, prima editare a textului latinesc, însoțită de o transpunere în română. Scopul mărturisit de autorii acestei ediții (Eugen Munteanu și Lucia-Gabriela Munteanu) este expunerea textului original; traducerea în română, în proză, funcționează ca o cîrjă comodă și binevoitoare pentru cititorul care nu citește fluent latinește (sau în germana veche), în buna tradiție a juxtelor de școală. Precizia cu care cei doi autori și-au definit scopul a avut ca efect apariția unui volum important. Selecția masivă (cam două treimi) din textul codicelui bavarez este însoțită de comentarii bine echilibrate, care răspund întrebărilor interioare ale cititorului și provoacă noi și noi semne de întrebare. Reeditarea, în 2003, a volumului apărut în 1998, nu este surprinzătoare, fiind necesară. Tot așa cum va fi, în cele din urmă, necesară – după ani de asimilare a Poeziilor-Cîntece descoperite la Benediktbeuren – o transpunere în versuri românești, care să fie o lectură în sine.

Carmina Burana. Antologie de poezie latină medievală. Ediție bilingvă. Traducere și comentarii de Eugen Munteanu și Lucia-Gabriela Munteanu, Polirom, 2003 [Ediția întâi: 1998].

SCRISOARE DESCHISĂ FACULTĂȚII DE LIMBI CLASICE DIN BUCUREȘTI

Ștefan COLCERIU

Sugeram și cu alte ocazii că, la noi, cei patru ani de facultate sînt insuficienți pentru formarea unui clasicist în adevăratul sens al cuvîntului. Dar nu durata limitată a anilor de studiu pune probleme, ci valorificarea lor greșită. Altminteri, în varianta maximalistă a unui titan ca Ulrich von Wilamowitz-Moellendorf, o viață întreagă nu ajunge pentru acest nobil scop (se zice că lingvistul german își manifesta, în preajma sfîrșitului, nemulțumirea că nu ar fi pătruns cum se cade latebrele verbului grec). Îl lăsăm pe german să agonizeze sincer cu infinitudinea fascinantă a detaliului din acel domeniu absolut (verbul grec) și revenim, inchizitoriali, la propriile angoaase, mult mai puțin pretențioase.

Ca să nu fiu acuzat de rea-credință, îmi permit să constat cu „detașare” că în toți cei patru anii de studiu intens al literelor clasice, nu am avut nici măcar o dată ocazia să aud pomenite, în cadru oficial, numele lui Philon din Alexandria sau al lui Origen. Prezentarea exclusivă a lui Platon și Aristotel ca temeiuri unice ale modernității europene este nu numai incompletă, ci și inactuală. Cincizeci de ani acri de comunism au reușit să ne îndepărteze, prin cenzură și prin bagatelizare, de surse identitare de prim ordin, cum sînt cei doi autori sus-citați. În vreme ce Occidentul studios își redescoperă cu entuziasm și competență verigile cultural legitimize, noi suntem în continuare condamnați la sterilitate: repetînd la infinit același discurs, adesea pervertit de reflexe marxistoide, despre pilonii filozofiei europene (Platon și Aristotel) și ignorînd sistematic centurile lor de transmisie (în primă instanță Philon, Origen, Clement), riscăm, în cele din urmă să ne plictisescă tocmai investigarea izvoarelor prime. Or, observa într-un rînd Alexandru Paleologu, plictisescala este apanajul proștilor. Nu e, cred, greu de înțeles că ideologia comunistă urmărea, prin „demitizare”, sincopare a memoriei și trunchiere a informației, să ne decerebreze, adică să ne smintească negreșit.

Dacă un tînr clasicist din România de astăzi își dă la timp seama de neajunsurile acestui sistem frustrant, al cărui produs poate, din nefericire, deveni, el trebuie să se înhame pe cont propriu la un studiu individual extrem de dificil și riscant, pentru că neasistat. De obicei, reușesc cei care, dotați cu o anumită maturitate intelectuală și cu o motivație „ieșită din comun”, își asumă o necesară dezinstituționalizare, fapt care atrage, imediat reacția vexată a Instituției. Exemplele sînt îngrijorător de multe și, din păcate, în plină expansiune.

Polemica este complet neproductivă, cu atît mai mult cu cît se desfășoară într-un mediu general nefavorabil studiilor clasice, altă plagă adîncă provocată de comunism. Schisma

dintre „fiii rătăcitori” ai clasicismului și Instituția de la care s-au văzut nevoiți să defecteze nu îi poate afecta decît marginal pe cei dinții, dacă aceștia își vor fi găsit porțile de scăpare în domeniul care li se refuzase la un moment dat, dar poate avea efecte fatale pe termen lung pentru Instituția, care nu își va mai putea apăra legitimitatea. Reforma pe care mediile oficiale clasiciste o așteaptă, se pare în van, de la instituțiile abilitate ale Statului, trebuie să înceapă tocmai cu aceste medii. În locul eternelor lamentații protocroniste, lansate pe la diverse posturi de televiziune și, în fapt, total neconvingătoare în afara lumii destul de mici a clasicistilor, Facultatea de Limbi Clasice din București, dar și cele de aiurea au datoria morală să își schimbe profund obiceiurile, indiferent de sacrificiile implicate. Izolaționismul arrogant sau pretins neputincios nu are nici un rost. Studenții la clasice au nevoie de o temeinică pregătire filozofică, dar care să nu se oprească, așa cum spuneam, la tratarea inconsecvență și superficială a „secolului de aur”, în totalul dispreț al generațiilor ulterioare de gînditori de expresie greacă și latină. Philon, Plotin și Origen reprezintă acea calida iunctura, fără de care revendicarea de la înaintașii iluștri din Școala din Atena este vorbă goală. În același timp, studenții la clasice au dreptul la cursuri serioase de istorie greacă și romană clasică și postclasică. Absența unei viziuni istorice clare riscă să corupă o minte fragedă la lîncezeala și suficiența subculturii de tip aforistic, care se premiază penibil, citînd și atribuind greșit diverse vorbe de duh antice. În al treilea rînd, beneficiul pe care îl constituie o minimală pregătire teologică este, pentru clasicistii care se respectă, incalculabil: asemenea intelectuali, care au deopotrivă la dispoziție argumentul filologic și cel teologic, pot deveni cei mai potriviți mediatori în hiatul artificial creat de o ideologie bolnavă între laicul și clerul de la noi, hiat întreținut azi de interesele îndoielnice ale unor „intelectuali” laici fără fundament și ale unor impostori camuflați în haină popească.

Primenirea va avea efecte imediate, dacă, de exemplu, în locul unor teze de licență și al unor referate de tip „eseistic” compilate în totalitate din puținele surse exegetice de care dispunem, studenții ar fi încurajați să producă, printr-un efort individual susținut și cinstit, traduceri bogat adnotate și comentate ale atît de variatelor texte antice. În felul acesta se formează deprinderile sănătoase ale unei meserii dificile, dar valabile cultural. Semnale bune vin, în ultima vreme, de la edituri prestigioase interesate de traduceri competente și exacte din autori pereni ai Antichității. Spor la treabă!

ANTICHITĂȚI ACTUALE

DESPRE MAREA DEOSEBIRE DINTRE ARTĂ ȘI AUTOBIOGRAFIE

Mircea GHIȚULESCU

Maturitatea unui artist se măsoară după procentul în care știe să se ascundă și nu să se expună în opera de artă. Unul dintre deliciile lecturii, de exemplu, este de a tatona printre paginile cărții în căutarea chipului ascuns al autorului și nu de a-l vedea expus cu impudoare la fiecare pagină. La fel, în teatru, unde autoexpunerea regizorului este și mai penibilă, pe de o parte pentru că spectacolul *se vede* (nu se citește), pe de alta pentru că este o creație de rangul al doilea, grefată pe creația de rangul întâi, care este *scenariul* sau *piesa de teatru*, cum îi spunem de obicei. Or, a vorbi despre experiențele tale cele mai intime folosind textele altora este și neartistice și ilegal. Din aceste motive și încă multe altele ce s-ar mai putea adăuga, spectacolul după *Woyzek* de Buchner, compus la Teatrul Maria Filotti din Brăila de Radu Apostol, este al unui artist imatur care nu a învățat lecția discreției artistice fiind convins, dimpotrivă, alături de o întreagă generație, că „sinceritatea” este artă. Poate fi, nici vorbă: depinde cât de bine este ascunsă sinceritatea. Luând drept martor cu de-a sila pe acel geniu precoc al Germaniei care este Georg Buchner, acest tânăr derutat alcătuiește un scenariu inflammat de enunțuri filozofarde despre singurătate (la început) și moarte (la sfârșit) cu care, evident, piesa lui Buchner nu are nici în clin nici în mînecă. Radu Apostol nu este încă atât de matur încît să știe că arta nu este enunțativă ci exclamativă și interogativă și că un enunț de genul „toți murim” pe care construiește finalul, nu ține de artă, ci de conversația cea mai insipidă. Cehov spunea același lucru în *Unchiul Vanea*, dar replica finală a Mașei (“o să ne odihnim, o să ne odihnim”) este un exemplu instructiv de transfigurare a flecărelii filozofice în filozofie. Mai mult, Buchner este și girantul pre-dispozițiilor plurisexuale de care face atîta caz Radu Apostol în ultima vreme. Zeci de minute din cele trei ore de spectacol sînt dedicate scenelor de tandrețe dintre Franz Woyzek și prietenul său Andres care, în viziunea lui Apostol, îl dorește la pat pe blîndul frizer militar. Atență cu maniile regizorului, scenografa Alina Herescu construiește un dispozitiv, frumos în sine, un pat vertical cu nervuri de susținere pe care Franz (Călin Stanciu) și Andres, mereu machiat și parfumat ca o mireasă în noaptea nunții (Viorel Cojanu), se drăgostesc din cînd în cînd, dar mereu pe contrasens, pentru că acea crimă pasională a lui Woyzek, care o ucide, din iubire umilită, pe Marie, nu mai are motivație. Artistul matur va refuza totdeauna excesul de regie. Radu

Apostol dimpotrivă, se năpustește asupra textului cu un fel de artilerie grea și trage din toate părțile: muzică (Dorina Crișan Rusu), coregrafie (Florin Fieroiu), figurație mare și inutilă (bărbați, femei, copii cu prezențe neteatrale, tineri și bătrîni), costume năucitoare, marionete, manevre inestetice de decor, ridicări și căderi de cortine în fundal, supărătoare prin repetiție, muzică *havy metal* sus, la podul scenei unde expune admirativ bustul barbatesc al Tamburului major, amantul Mariei transformat în cîntăreț rock. Un mozaic de teme și imagini autonome, nesolidare. Trei spectacole într-unul singur, niciunul terminat. O dramă mocnită intensă, (*Woyzek* de Buchner) devine o comedie exhibiționistă cu pretenții dramatice. Radu Apostol este un om trist, dar tristețea lui nu-l face profund, cum se întîmplă de obicei, ci chinuit. Are probleme freudiene și vede în *Woyzek* destinul unei omeniri cu defecțiuni ereditare, motiv pentru care născocesc o uvertură cu copiii avortați care au devenit personaje în piesa lui Buchner. Nimic nu este imposibil în teatru și totul poate fi demonstrat, dacă nu pierzi șirul. Dar Radu Apostol și-a propus o sinteză asupra lumii fără a poseda viziunea asupra ei. Scena nu este analitică (așa cum arată spectacolul său), ci sintetică, iar sinteza înseamnă viziune: una logică și coerentă. Deocamdată, Radu Apostol se află în etapa autobiografică. Odată depășită această etapă, cînd ți se pare că tot ce ți se întîmplă în viață poate intra în spectacol, lucrurile se vor mai limpezi. Ceea ce trebuie să știm, în primul rînd, este să ne lăsăm ajutați de marile opere. Dar Radu Apostol nu a cerut decît rareori ajutorul lui Buchner dar, cînd l-a solicitat, l-a primit cu generozitate. De aceea, cele mai bune scene din spectacol pornesc din *Woyzek* și nu din abisurile lipsite de contur ale regizorului. Este realizată excepțional ideea crimei care încolțește în mintea lui Franz Woyzek prin acel „om negru”, umbră a personajului care insistă să apuce pumnalul. Din același motiv, singurele creații actoricești sînt „șoptite” de Buchner și nu de Radu Apostol. Sînt de admirat cei doi maniaci interpretați de Cornel Cîmpoiaie (Căpitanul) și George Țoropoc (Doctorul) dar și Mihaela Trofimov în Marie, roasă de remușcări și, parcă, de iminența morții. În rest, un galimatias filozofico-muzical-coregrafic, costisitor ilustrat. Avangarda, pozitivă ca atitudine, a teatrului din Brăila dă semne, după *Drept ca o linie* și *Marchiza de Sade*, că se blochează, tematic, în halucinații sexuale, ca și cum n-ar mai fi alte probleme pe lume.

ZECE ANI...

Adrian PALCU

GONG

Se spune că artistul mare e acela care îi stîrînește imaginația și-l transformă în comentator logoreic și entuziast deopotrivă pe simplul spectator, ca și pe criticul rafinat (acesta din urmă tot un simplu spectator, dar care face eforturi – disperate și ridicole – de a-și nega simplitatea). Cea mai gravă atitudine față de un artist este să-l ignori, să nu simți nevoia irepresibilă de a vorbi despre creațiile lui, să treci pe lângă el cu zîmbetul amabil și condescendent al unei civilizații de salon. Un artist neinteresant e ca o amantă pe care o frecvențezi, la răstimpuri lungi, din obligație. A-l nega vehement, a simți nevoia să-l desființezi, e încă simptomul unei prezențe care contează, a unei personalități consistente care stîrînește reacții – deci atinge zone demne a sta sub zodia reflecției.

Care e secretul calității ce face diferența între unii și ceilalți nu vom ști niciodată, și poate nici nu ne-ar folosi la ceva să aflăm. Criteriile estetice, parcelarea științifică a artei, axiologia academică, delimitările de rigoare ca și fidelitățile de conjunctură, funcționează ca jaloane obligatorii pînă la un anumit nivel al onorabilității profesionale. De la acel nivel în sus, intrăm în teritoriul inefabilului. În aburul parfumat cu esențe tari al magiei.

În lumea teatrului există actori foarte mari care fac de-a lungul unei cariere respectabile, să spunem, 10-15 roluri cu adevărat demne de reținut. Roluri despre care creatorul lor să poată afirma, împăcat cu sine și pe deplin convins, că sînt bune, autentic performante, că le contabilizează într-un eventual palmares ca pe niște veritabile izbînzii. Că „i-au ieșit”, cum se spune în jargonul oamenilor de teatru. Despre asemenea performanțe, cronicarii vor căuta cu acrimă – și le vor găsi mai de fiecare dată! – metafore cît mai sofisticate, fraze cît mai meșteșugit aduse din condei, argumente pertinente, pentru a semna și explica anume caracteristici obligatorii, pe care pariază teoria artei scenice ca pe niște adevăruri irefutabile. Vor exemplifica profesoral, prin aceste realizări scenice, canonul unei arte care, desigur, își are legitățile ei.

Dar există actori – rarissimi! – în fața cărora ești atît de bulversat, încît resimți o imensă presiune interioară care, succesiv admirației mute cu care le urmărești evoluția, te îndeamnă să vorbești, să exprimi impactul lor asupra ta. Dar despre care – îți dai seama instantaneu – nu ai la îndemînă cuvintele cele mai potrivite. Nimic din ceea ce desfășoară el, Actorul, sub reflectoare – nemiloase pentru

alții, purtătoare de glorie pentru el – nu își găsește corespondentul în limbajul standard (sau oricît de excentric) al discursului pe marginea fenomenului scenic. Un asemenea artist iese din rubricile înguste ale tuturor disciplinelor academice – se sustrage, pur și simplu – se risipește în aburul magic de care vorbeam, și – fără să-ți dai seama – îți pătrunde în suflet. De acolo îți paralizează complet ascuțimea critică a minții și-ți relativizează pînă la spulberare toate criteriile. Te face să plutești, fericit că ți s-a dat șansa să îl întâlnești, nu fără a-ți inocula permanenta spaimă a finitudinii temporale a acestui contact. Pentru artistul de geniu nu există epitete sau metafore care să-l prindă, fie și într-un contur fugitiv. Îți trebuie un fler special, pentru a nu trece pe lângă el fără să remarci mina de aur.

Un astfel de personaj a traversat, ca un tren de mare viteză, spațiul teatral românesc. A gravitat în cîmpul nostru vizual un timp atît de scurt, încît mulți nu au realizat pe deplin ce a însemnat plecarea lui. Se numea George Constantin și toți cei care l-au văzut, cum se spune, „pe viu”, păstrează o amintire de mare preț acelor momente. Se hrănesc și acum – la zece ani de la dispariția fizică a actorului – din energia luminoasă acumulată atunci.

Cît de acasă se simțea în marea literatură rusă, cît de natural putea să ajungă la abisurile pline de contraste tari ale sufletului slav. Ce Gaev minunat a făcut! De unde avea știința de a intuit exact și de a reda cu afîta naturalețe culele sufletești ale celui bufon tragic de viță nobilă? Mister! În *Unchiul Vanea* te plimba atît de firesc în zone atît de tainice, încît erau momente cînd aveai impresia că dacă Cehov l-ar fi cunoscut personal, ar fi scris și pentru domnul George, nu numai pentru Olga Knipper, Stanislavski & comp. Ce revărsare de tonalități și nuanțe pentru a ne spune, de sub masca de cabotin petrecăreț a lui Prohor Hrapov, că cele mai periculoase canale se deghează în șarmul cuceritor al celor mai joviale și lipicioase personaje. Ce scipiri ghidușe jucau în ochii lui cînd se amuza să îmbrace halatul impecabil al doctorului Julien, alergînd adolescentin după un „fluturaș” de fată pentru a rămîne pînă la urmă, după toate tribulațiile amoroase și după toate încercăturile amuzante generate de acestea, cu „floarea de cactus”. În *Scrisori de dragoste* cred că îi făcea plăcere să o emoționeze pînă și pe partenera sa de scenă dincolo de convenția situațiilor din text, nu numai pe partenerii din

stal, tăcuți și înduioșați pînă la lacrima ce-și făcea – chiar și la cei mai imparțiali critici – apariția în colțul ochiului.

Sînt unul dintre cei care au avut privilegiul, în cîteva rînduri, de a-l urmări „la lucru“ pe acest uriaș, jovial și fragil, în ultima perioadă a vieții sale – rolurile enumerate mai sus au fost întrupate în ultimii lui zece ani – și mă înfior și acum cît de clar și de persistent mi s-au întipărit în memoria afectivă detaliile acestor patru-cinci întâlniri *live*.

Ultima dintre ele – și singura în care m-am aflat în preajma sa dincolo de bariera protocolară a rampei – s-a întîmplat într-o noapte toridă de iunie a anului 1993. Venise în turneu la Timișoara împreună cu colegii lui din distribuția spectacolului *Fecioara și moartea* (o foarte interesantă piesă despre vinovații și compromisuri în epocile de tranziție politică de la un regim dictatorial la democrație, scrisă de Ariel Dorfman), alături de Valeria Seciu, directoarea care îl invitase special pentru rolul doctorului Roberto Miranda la Teatrul Levant într-o perioadă cînd – deși la apogeul forțelor sale artistice – nu prea mai era solicitat să joace. Îmi amintesc și acum rîsul acela homeric, din întreaga lui ființă, forța aceea de nestăvilit care a acaparat scena din prima secundă a apariției sale, jocul aparențelor, al disimulărilor, balansul între credibilitate și minciuna bine ambalată, subterfugile la care recurgea pînă în ultima clipă pentru a nu-și recunoaște identitatea, pentru a amîna scadența expierii. Preț de minute bune avea de îndurat în tăcere, cu un căluș în gură, legat fedeleș de scaunul în care indicația regizorală îl țintuise, desfășurarea evenimentelor, schimbul de replici al partenerilor săi. Tăcerea încărcată de semnificații, jocul ochilor cînd vioi și alunecoși, cînd disperați și pierduți de groază în fața răzbunării femeii pe care doctorul o torturase cîndva – toate purtau cîte ceva din încărcătura atîtor roluri cărora le dăduse viață pînă atunci. Am înțeles imediat că e unul dintre cei aleși!

În culise ne-am apropiat de cabina sa cîțiva studenți, simpli spectatori cărora, probabil, ni se citea lucirea fascinației în priviri. Am rămas ultimul pentru că vroiam să prind toate dialogurile pe care le purta cu ceilalți. Vorbea de necesitatea vitală pentru un actor oricît de mare – sau mai ales pentru actorul mare – de a avea întâlniri profesionale frecvente cu regizori mari. M-a surprins privirea lui de un albastru incredibil și simplitatea cu care răspundea fiecăruia, fără să schițeze măcar vreun gest de oboseală ori plictiseală. I-am spus atunci că – tocmai citind pentru prima oară *Frații Karamazov* și știind distribuția de la Nottara dintr-un caiet program ce mi-l adusese de la București o rubedenie care văzuse spectacolul – mi-am vizualizat celebrul text dostoevskian avînd permanent în minte pe George Constantin în Feodor Pavlovici Karamazov. Cred că i-am mai spus atunci multe alte banalități. A zîmbit și, la solicitarea mea de a păstra o amintire concretă a acelei serii, care pentru mine avea dimensiuni cosmice, mi-a scris o dedicație pe care o am și acum. M-a impresionat atunci – și mă tulbură acum – prin concizia ei: „Mulțumesc!“ și a semnat – George Constantin. Apoi, am coborît împreună în

stradă, în Piața Operei. Ne-am despărțit schimbînd amabilități, eu sperînd în secret că aceasta a fost o întîlnire de bun augur și că de acum înainte voi avea multe prilejuri de a-i spune cu „mulțumesc, maestre“, după seri de teatru adăvurate precum cea despre care vorbesc.

Dar Dumnezeu a hotărît altfel... I-a trimis în lumea amintirilor frumoase, de unde ne vizitează, mult mai des decît ne-am fi închipuit atunci, sub chipul lui Lear, al lui Falstaff, al lui Petru Rareș, al lui Henric, al lui Lopahin, al lui Iona, al lui Porfiri, al lui Stomil, al lui Tăganov, al lui Saru Sinești, al lui Grigore Bucșan, al lui Timon, al Tatălui (din *Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* de Horia Lovinescu), al lui Prospero, al lui Bogoiu, al lui Krogstad, al lui Monsieur Jourdain, al lui Harpagon...

Dacă la zece ani de la dispariția fizică a unui mare actor de teatru mai sînt spectatori – și nu puțini, vă asigur – care, sfidînd realitatea fizică, tînjesc să-l vadă pe scenă, e cea mai solidă dovadă că însemnele geniului i-au fost așezate, prin har divin, pe umeri. Și că, de-a lungul unei vieți chibzuite, a știut să le șlefuiască cu responsabilită migală spre a le da strălucirea nobilă, definitivă și etern misterioasă a Marii Arte, întru desfătarea celor ce, nu de puține ori, își lăsau baltă „toate interesele“ spre a se duce să vadă ultima premieră a lui George Constantin.

Degajat, mulțumit și împlinit, ascunzîndu-și elegant spaimile și pășind țanțoș într-o fabuloasă noapte de vară pe caldarîmul fierbinte din Piața Operei – așa mi-l amintesc pe George Constantin.

PINTILIE ȘI VOCAȚIA SA EPICĂ (IV)

Bogdan ULMU

CARTEA DE TEATRU

S-ar putea scrie o carte despre... cartea marelui regizor, volum mustos, agreabil-stufos, plin de eseuri și fragmente regizorale profitabile, colcăind de întâmplări cu rezonanțe artistice, teribil prin confesiunile OMULUI, chinutului, „schizofrenului” – cum se autogratulează, undeva!... Sînt multe cronici, care te fac să fii mîndru că ești conațional cu Pintilie: despre *Rața Sălbatecă*, *Tartuffe*, *Astă seară se improvizează*, *Livada cu vișini*, ca și despre montările citate în numerele anterioare ale revistei noastre, criticii parcă se-ntrec în alegerea superlativelor: „Primele minute ale spectacolului sînt printre cele mai frumoase pe care le-am văzut vreodată în teatru”, „miracolul învierii bătrînului Ibsen”, „energia sa face montarea remarcabil de americană, îndrăzneala lui lasă urme arse pe podea!”, „poate ați mai văzut *Tartuffe*, dar vi s-au aburit vreodată ochelarii?” ș.a.m.d. La unul dintre spectacole, regizorul mărturisește chiar că a avut... 100 de articole scrise despre acea reprezentație! (îl urăsc pentru asta, eu, practicianul cu cel mult zece cronici la un spectacol...).

E și minunat ilustrată cartea, cu schițe de decoruri și costume, cu multe fotografii din spectacole, cu instantanee de la repetiții și filmări. Am fost martori și la lupta autorului cu editorii: cartea e masivă, acum are 530 de pagini, format între A4 și A5. Editorul îl ruga, mereu, să mai scoată – ceea ce înseamnă că, inițial, ea avea peste 600 de pagini! Ar fi trebuit, cred, să o publice în două volume; fiindcă Pintilie face parte din rara categorie de directori de scenă care nu doar că știe să povestească, dar are un adevărat viciu epic rapid remarcabil: „Relația mea cu cuvintele e o relație semantic-erotică. Nu acord nici unui cuvînt încredere pînă nu-l confrunt cu obsesia, idiosincrazia mea, pînă nu trăiesc cu el”.

Dar o parte din critici, cînd îi descriu fantasmale concretizate pe scenă, dau un verdict riscant: „Pintilie ăsta e nebun!” (p.183). O fi! (am mai auzit

asta, nu o dată, cînd actorii-mi vorbeau despre Manea, Șerban, Hausvater și Zholdak). Nebunia face parte din geniu și, sînt convins, Pintilie e un geniu al regiei de teatru; nu și al filmului, după umila noastră părere! Nebunia, adică geniul, i-au deschis porțile marilor teatre ale lumii. Temperamental, sînt mai aproape de Ciulei – despre care nu s-a spus că-i genial, dar a montat mai mult, cu succes constant, pe 5 continente...

Articolul de azi îl voi încheia cu mărturiile despre *Livada cu vișini*. Text pe care LP l-a montat și aici, acum aproape patru decenii (l-am văzut! Era teribil de interesant). Peste 20 de ani, la Washington, regizorul reia piesa și, zice-n bricabrac, nu păstrează din montarea de la Bulandra decît truvaiul cu grîul. Dar acum explică și de ce e important grîul, pentru el: i-a salvat viața, demult, cînd a zburat cu mașina și a aterizat pe un pat de grîu. Există un duh al grîului, spune LP, salvator – pentru el, dar și pentru eroii piesei. Textul e plin de duhuri, cum așa frumos demonstrează: „duhurile boierilor lîngă cele ale sclavilor, duhurile inocenților asasinați lîngă cele ale asasinilor inocenți (*sic!*), duhurile ființelor și duhurile lucrurilor. Duhul cărților și duhul lui Grișa cel înecat[...] În dulap locuiește duhul jucărilor[...] Iar livada e plină de fantomele păcatelor eroilor”...

Un om care imaginează atîta, în interiorul textului, dar și în tăcerile dintre cuvintele sale, un artist care parcă vrea să ne convingă, mereu, și de harul lui epic (egal celui regizoral), un neliniștit care pendulează, pe scenă, între demență și ingenuitate, cred că nu poate fi niciodată analizat... pînă la capăt. Chiar dacă, în aparență, volumul lui de memorii este încheiat. Cît e-n viață – și după aceea – Pintilie nu și-a spus ultimul cuvînt. Din fericire...(va urma)

TODO SOBRE ALMODÓVAR

Ștefan OPREA

Cînd, în martie 2000, obținea Oscarul la categoria „film străin” pentru *Todo sobre mi madre*/ *Totul despre mama mea*, Pedro Almodóvar era deja un cineast de autoritate internațională – socotit cel mai important regizor spaniol de după Luis Bunuel. Trecuse victorios prin competiții festivaliere de prim rang, la unele fiind distins cu cele mai de seamă premii. În ‘88, actrița sa Carmen Maura cucerise Premiul Felix (Oscarul european) pentru rolul din *Muheres al borde de un ataque de nervios*/ *Femei în pragul unei crize de nervi*, francezii îi acordaseră, în ‘91, Premiul César pentru film străin (*Tacones lejanos* / *Tocuri înalte*); la Karlovy Vary ‘95 cucerise Premiul special al juriului și premiul de interpretare prin Marisa Paredes (*La flor de mi secreto*/ *Taina inimii mele* / *Floarea secretului meu*); Academia Europeană de film îi nominalizase, în ‘97, *Carne tremulă*/ *Sînge fierbinte*, iar la Cannes, în același an, i se acordase Legiunea de Onoare. Francezii, cum se vede, i-au arătat cea mai aleasă prețuire, „Cahiers du Cinéma”, mai ales, contribuind decisiv la consolidarea statutului său internațional; în paginile prestigioasei reviste s-a scris că *Sînge fierbinte* este „un mare film al epocii noastre”. Asemenea opinii, exprimate la cel mai înalt nivel al criticii de specialitate, au contat desigur atunci cînd lui Almodóvar i s-a acordat Premiul de regie la Cannes ‘99 (*Todo sobre mi madre*) și, în același an, Premiul César de onoare. Încît, Oscarul ‘99 nu era o surpriză pentru nimeni, ci doar îl impunea pe spaniolul – atît de prețuit în Europa – atenției publicului american printr-un film ale cărui motive tematice nu-i erau străine (o mamă care își pierde fiul într-un accident de mașină încearcă să-și găsească fostul soț – un travestit bolnav de SIDA), dar care îi oferă o viziune foarte particulară asupra lumii, asupra dramelor cotidiene ale existenței. Neobișnuit cu amestecul ciudat – specific lui Almodóvar – dintre tonalitățile melo și umorul feroce, spectatorul american a reacționat indecis la început, pentru ca apoi – după intervențiile criticii și după ce a aflat cîte ceva despre cineastul *self-made-man* – să cadă în admirație.

Am zis *self-made-man* și poate nici unui alt cineast european nu i se potrivește atît de exact calificativul. Ca regizor, Almodóvar (Pedro Almodóvar Caballero, n. 1949, Calvaza la Calatrava – La Mancha) este un autodidact. Școlile de cinema fuseseră desființate în Spania lui Franco, dar marea dorință a adolescentului de a deveni cineast nu cunoaște opreliști pentru răzvrătitul excentric evadat dintr-un sever liceu de

mănăstire și intrat în zona de libertinaj a punk-iștilor. Își alcătuiește o trupă punk-rock și susține concerte pe străzi îmbrăcat în haine de damă; vinde vechituri la talcioc, e funcționar de telefoane, joacă teatru la Madrid, în trupa „Los Goliardos” (repertoriu neconformist) și, în același timp, face, cu mijloace proprii, filme scurte (după povestiri scrise de el însuși), cu care atrage atenția asupra sa și cîștigă popularitate în gruparea „La Movida” din anii ‘70.

În 1980 izbutește să realizeze primul său lung metraj, *Pepi, Lucy, Bom y otras chicas del Monton*/ *Pepi, Lucy, Bom și alte gagici din cartier*, film care, împreună cu următorul – *Laberinto de pasiones*/ *Labirintul pasiunilor* (82) – ilustrează mișcarea pop underground din Spania. Trăsnete, irevențioase, inegale și confuze, debordînd însă de un haz nestăpînit – aceste prime pelicule conțin sugestii, idei, trăsături pe care le vom regăsi în aproape toată opera sa viitoare; aici se află originea insolitelor tonalități melo, a convulsiilor și provocărilor stilistice și tematice. Aici întreaga patologie a dragostei libertine, sugestiile unei sexualități bulversante, intensitățile pasionale în joc alternativ cu detașări parodice și, peste toate, umorul negru revărsat ca o maree pe plaja fierbinte a sentimentelor.

Cariera internațională începe odată cu *Entre tinieblas*/ *Obiceiri necurate* (‘83), film despre comportamentul îndoielnic al unor călugărițe... delicate. Ca tin, noua peliculă nu se deosebește de primele două, dar se observă o mai mare siguranță în construcția narativă, în decoruri și cadre, semn al maturizării treptate a cineastului, confirmată imediat de comedia *Que he hecho yo para merecer esto*/ *Cu ce am greșit să merit asta?* (‘85). Haosul și mizeria – materială și morală – dintr-o familie de oameni simpli e un reflex al dezordinii sociale. Carmen Maura, una dintre actrițele preferate ale lui Almodóvar, interpretează excelent rolul unei femei de serviciu nevoită să muncească pînă la epuizare spre a-și întreține familia (un soț infidel și doi copii atînși de vicii esențiale – droguri și homosexualitate). Portretul femeii – în conturări foarte diverse, de la excentricitate pînă la tușa emoțională pregnantă – devine, începînd cu acest film, una din preocupările constante ale cineastului, încît va fi numit „cineast al sexului slab”, „feminograf” etc. Exploatînd cu finețe talentul unor actrițe ca Maria Paredes, Victoria Abril, Carmen Maura,

MARI REGIZORI

Veronica Forqué, explorează ca nimeni altul universul feminin, încercând să-i descifreze tainele, eternul farmec, capacitatea de seducție sau înclinațiile erotic-obsesive, dar nu de dragul de a le pune în evidență „în sine”, ci pentru a descoperi tragedia/comedia existenței și relația cu moartea. Cele mai dure adevăruri ale vieții găsesc la Almodovar exprimări surprinzător de bizare, vesele la suprafață, dar amare și dureroase în substanță. Ca regizorul însuși, personajele au față de mediul înconjurător și față de convențiile de orice natură reacții neașteptate, uneori chiar nefirești, ciudate, nonconformiste. Regizorul le privește când cu tandrețe, când cu maliție, fiind însă permanent alături de ele, apropiindu-și-le ca pe niște ființe desprinse din... coasta sa; se înconjoară de ele și se simte bine în mijlocul lor ca într-o – cum zicea un critic – „menagerie veșnic agitată, tragică și comică”, în care se mișcă în voie prostituate, călugărițe, homosexuali, gospodine, staruri de televiziune, scriitori, cîntăreți, doctori, polițiști, taximetriști, drogați etc. Toți aceștia – și, odată cu ei, regizorul – au nezdruncata credință că sexualitatea e refugiu salvator, singurul în măsură să ne potolească nevrozele cu care ne-a copleșit civilizația modernă. Analizînd diferitele forme sub care e tratat sexul în filmele spaniolului, Andreea Chiriac („Pro Cinema”, 18/1977) schița următorul tablou: sexul ca obsesie și unică formă de comunicare (*Labirintul pasiunii*); ca mod de caricaturizare a mass-media (*Kika*); ca mobil al crimei (*Tocuri înalte*); ca mod de seducție (*Atamé!*); ca expresie a frustrării (*Ce-am făcut să merit asta?*, *Taina inimii mele*); ca aspirație supremă și interzisă (*Obiceiuri necurate*).

După ce, în '86, realizează *Matador, la ley del deseo/ Legea dorinței*, film pe care o parte a criticii îl consideră capodopera acestei perioade, și după ce cu *Muheres al borde de un ataque de nervios/ Femei în pragul unei crize de nervi* ('88) se exersează în comedia sofisticată, cu irizații post-moderniste – părăsind, cel puțin în aparență, stilul care îl consacrase și impunînd un vizualism fastuos – revine la inspirația și la procedeele inițiale cu *Atamé!! Leagă-mă strîns!* ('89) și cu *Tacones lejanos / Tocuri înalte* ('91). Revenirea se simte mai ales în tonurile melodramatice, acum însă Almodovar făcînd adevărate jocuri superioare de-a melodrama – cu structurile și tonalitățile căreia știe să jongleze, descompunînd-o și recompunînd-o cu o abilitate de maestru. Două actrițe, Victoria Abril și Marisa Paredes (fiică și mamă în *Tocuri înalte*) se confruntă în plan sentimental după ce nu se întîlniseră vreme de 15 ani. Fiica e prezentatoare tv. mama e o cîntăreață celebră, iar bărbatul aflat între ele a fost și al uneia și al celeilalte. Subiectul pare banal, dar cineastul scoate din el o problemă serioasă, colorată de emoție și, nu se putea altfel, de ironie, eleganță și umor.

Tot o femeie stă în centrul filmului următor, *Kika* ('93). S-a spus despre aceasta că este unul din cele mai atășante personaje ale cineastului, un amestec ingenios de feminitate, grație, nonșalanță, inconștiență, senzualitate fals inocentă și superficialitate aparentă – ea conferind peliculei culoare și sens (interpretă: Veronica Forqué). Filmul este însă mai mult decît un portret feminin, este o satiră în care evoluează de fapt

o galerie de personaje a căror constituție și comportament sînt kitsch, integrate unui mediu asemenea. Ochiul critic mai fin a descifrat aici și elemente de suprarealism, ca să nu mai vorbim de barocul atît de specific întregii opere almodovariene.

Uneori cineastul are nostalgii și atunci devine autobiografic – vag și aluziv doar – ca în *La flor de mi secreto/ Taina inimii mele* (tradus în românește și *Floarea secretului meu*, '95). Marisa Paredes revine aici cu un alt portret feminin remarcabil – o scriitoare, autoare de romane sentimentale, intră în criză de inspirație și cade în alcoolism cînd își dă seama că soțul nu o mai iubește. Romanul ei următor e un strigăt de disperare, expresie a crizei ei existențiale și a obsesiei morții. Cineastul își amplifică unele amintiri din copilărie în structura narativă a filmului, poate mai mult pentru că a efectuat filmările pe locurile lui natale (cum mai făcuse și anterior).

În *Carne tremulă/ Carne viel Sînge fierbinte* ('97) Almodovar ecranizează un roman de Ruth Rendell, voind să demonstreze că indivizii se află la discreția hazardului și că acesta hotărăște întîlnirile cele mai neașteptate. Film de dragoste, în fond, iar în formă – comedie, thriller și melodramă, *Carne tremulă* îmbină love-story-ul cu violența, dar și cu meditația ironică asupra șanselor pe care viața ni le oferă spre „a plăti” celor ce ne-au „îndatorat”. Tînărul care face închisoare pe nedrept se răzbună pe polițiști iubindu-le nevestele. Nu fapta însă e importantă pentru cineast, ci ocazia pe care ele i-o oferă de a medita asupra falsității sentimentelor, asupra senzualității și pasiunii, traînd totul într-o manieră în care inflexiunile romantice ale tonului se împletesc cu stări și situații hilare. Portretele feminine sînt din nou punctul forte al demersului regizoral, actrițele folosite – de data aceasta altele decît cele cu care ne obișnuisem – dezvăluind fine psihologii și reacții în fața provocării masculine (Angela Morina, Francesca Neri).

Cam acestea au fost direcțiile în care s-a mișcat cineastul pînă la Premiul Oscar '99. Și pînă atunci, dar mai ales de atunci încolo, calificativele pe care i le acordă critica internațională sînt, aproape întotdeauna, superlative. În cîteva fraze caracteristice: „Regizor unic, pitoresc și incomod”, „histrion ce cotrobăie insolent printr-un univers kitsch, pentru ca un moment mai tîrziu să vizeze timid la Cervantes și Gongora”, „cal troian în cetatea melodramei”, „geniu oficial al cinematografului spaniol”, „cineast cu o intuiție providențială, care reinventează limbajul cinematografic și jonglează cu paradoxurile”, „deși aparent e haotic și delirant, el organizează totul pînă la amănunt”, „sanționează cu perseverență și sarcasm uriașa cantitate de kitsch ce invadează traiul cotidian al unui popor care i-a născut pe El Greco și Velasquez”, „potretizează fauvist angoasa și vulnerabilitatea sfîrșitului de mileniu”, în filmele sale „amoralitatea filosofică înlocuiește pornografia lipsei de talent și a propagandei”.

În 2002 revine în competiția Oscar cu *Habla con ella / Vorbește cu ea*, obținînd premiul pentru scenariu original, dar pierzîndu-l pe cel de regie în favoarea lui Roman Polanski. Pentru același film: Globul de Aur (film străin) și Premiul Căsar.

LA VEST DE LUNĂ

Valentin CIUCĂ

ȘEVALET

Beneficiar al unor succesive stagii de studii și documentare în țări din spațiul comunitar european, Luigi Puiu lasă impresia unui spirit mobil în creație și un exersat simț al marketingului cultural. Mobilitatea lui intelectuală, bunele maniere, *fair play*-ul îi permit performanțe artistice și sociale de notorietate. Pedant cu măsură, se respectă pe sine și nu-i uită pe ceilalți. În general, place, deoarece producția lui artistică are, în continuitate, o remarcabilă diversitate. Evită locurile comune cu peisaje nostime sau melancolice, gestualismul cam prostănac al ultimului val aflat în criză de identitate și de idei și exploatează o formulă grafică ce l-a purtat spre succes. Un succes nu doar de public ci și de critică astfel încât poate lucra relaxat și construi proiecte de anvergură. Aflu, cu satisfacție, de intrarea lui pe piața artistică americană și nu ezit să cred că va avea parte de o bună primire.

Expoziția de la Centrul cultural francez, unde s-a mai produs și altădată, reprezintă, sub un generic urmuzian *La vest de lună*, o altă dimensiune a reportajelor sale într-o realitate virtuală. Scenele imagine de Luigi Puiu au calitatea unei intelectualități frisonată de provocările adresate omului fără o identitate precisă și vrea să-i confere, din perspectiva artei, una. Fie ea și absurdă. Jocul acesta dintre anonim și o stare civilă amorfă este sursa dezvoltărilor în imaginar unde personajele se mișcă asemenea unor marionete trase de sforile invizibile ale unei derutante manipulări. Cine urmărește cu atenție grafica artistului va sesiza că în pofida pozitivismului aparent, Luigi Puiu tratează maladiile sufletului prin exercițiile de exorcizare ale artistului. Nota dominantă a acestui ciclu țintește spre ideea de desacralizare a aparentului în favoarea analizei lucide a esenței. De aceea, toate construcțiile mentale cultivă o sugestivă ambiguitate, între real și imaginar interpunându-se filtrele unui umor dacă nu trist de-a dreptul, oricum posac.

Dintre soluțiile pur plastice de care uzează cu oare-

care perseverență două mi se par elocvente. Prima privește omul ca angrenaj mecanic, un utilaj cu termenul de valabilitate depășit și ale cărui resorturi dau seamă despre o netrebnică folosință. Mîinile sînt elemente dintr-o construcție uzată moral, înșii fără identitate seamănă cu roboți uitați într-o magazie cu piese de schimb a memoriei, ruginite și, oricum, inutilizabile. Personajele feminine aparent mai bine tratate la bursa capricioasă a simpatiei graficianului sînt și ele aidoma unor manechine de mucava plasate în recuzita unui teatru de provincie. Impresia de perisabil și improvizație generează o formă incipientă de disperare. Dacă valorile dispar viața devine un non-sens sau o dimensiune a ficționalului. Dezasamblarea mecanismului uman seamănă cu o privatizare contemporană pe un singur leu, sau dolar dacă doriți. Dezordinea s-a generalizat și haoticul guvernează ca într-un tablou expresionist. Ceea ce este oarecum paradoxal în compozițiile lui Luigi Puiu constă în faptul că imaginile nu au renunțat la grație. Mîinile fără sînge, ochii fără privire, inimile fără sentimente au, totuși, o eleganță, fie ea și convențională. Cea de a doua dominantă de viziune generează jocurile aparente ale dublului, oglinda, venețiană sau nu, are rolul de a sugera distanța dramatică dintre aparență și esență, epidemic și profund. În fapt, oglinzile au rolul clovnului ce-și permite în nebunia lui să rămînă unicul lucid. Pe suprafața lor imprevizibilă se desfășoară spectacolul funambulesc al deriziunii și viciului.

Impecabile ca arhitectură a imaginii, desenate cu rigoarea unui virtuoz chiar și atunci cînd exagerează, compozițiile acestea atrag încă o dată atenția asupra faptului că lucrul bine gîndit este exprimat în chip sugestiv și plurisemantic. Aflat la maturitate, Luigi Puiu a ieșit din limitele spațiului artistic național și poate striga deșteptarea și altor adormiți sau indiferenți oriunde s-ar afla ei. În general, viitorul lumii sună prost...

Liviu Papuc, *Marginalii Junimiste*, Editura Timpul, 2003. Coperta, Doina Buciuileac, cu un cuvânt însoțitor, pe coperta a patra, de Lucian Vasiliu.

Formația de cercetător meticolos în arhive se vede și în aceste *Marginalii junimiste* la Liviu Papuc.

Acribios pînă la sufocare, meticolos și organizat ca un notar de modă veche, calculat ca un metronom cu stea în frunte, Liviu Papuc aduce în atenția cititorului amănunte culturale, aparent minore, care conturează un secol românesc (sec. al IX-lea), un secol dominat de Titu Maiorescu,

Eminescu, Creangă, Caragiale, Slavici și lista ar putea continua.

Date despre Tipografia Junimii, despre Librărie, despre bibliotecarul Eminescu, despre procesul Eminescu-Petrino (a fost o afacere politică), despre istoria unui duel care nu a mai avut loc, despre bibliotecile junimiste, iată doar cîteva repere, tentante, ale unei cărți pe care o citești pe nerăsuflăte, a unei cărți care va face lumină în suficientele pete negre ale perioadei amintite.

Pentru a dovedi, dacă mai este nevoie, că această carte *Marginalii junimiste* de Liviu Papuc este extrem de actuală, voi încheia cu un citat dintr-un editorial de C. Meissner la comemorarea Junimii: „Mă întreb: redeșteptarea atît de vie a dragostei pentru ceea ce a fost, să nu fie motivată oare de mîhnirea față de ceea ce a fost să nu fie motivată oare de mîhnirea față de ceea ce este, de scîrba ce o provoacă cele ce se petrec sub ochii noștri: incorectitudinea și necinstea atît de generalizate, arivismul uluitor al multora la înalte situații nemeritate și la averi suspecte, dezlănțuirea pînă la paroxism a patimilor, mizera stare economică și financiară a Statului și a indivizilor?! (p. 20.)

Atîta timp scurs de la scrierea acestor rînduri și atîta realitate contemporană că îți și spui: „Măi să fie!” Din nefericire: „geaba răsfoim terfeloagele, la nimica nu ajută” și „biet popor săracul înapoi tot dă ca racul”.

Daniel Corbu, *Documentele haosului*, Editura Junimea, Iași, 2003, în colecția „Dictatură și scriitură”, cu o prefață de Gheorghe Grigurcu.

Antologia *Documentele haosului* de Daniel Corbu, apărută în colecția „Dictatură și Scriitură” (!) inițiată și coordonată de Cezar Ivănescu, ni-l prezintă pe autor într-o „înută” care vrea să fie definitivă, deși cine mai știe ce se va mai întîmpla în viitor.

Avînd aceeași grupă de sînge liric cu înaintașii Dimitrie Stelaru, Emil Botta, Constantin Tonesgaru și

Ion Caraion, cum lasă să se înțeleagă prefața acestei cărți, Daniel Corbu apelează ca și cei pomeniți la diverse „trucuri” și „butaforii” pentru a „însena” poemul, a-și construi cartea, în esență destinul liric. Chiar autorul spune: „Zilnic priveai ștreangul negru / ȘTREANGUL NEGRU/ Învățați: / arta o mică înșelătorie ... / (Ștreangul negru, p.110) aluzie livrescă la Șalul negru, care în definitiv tot un ștreang este.

Făcînd o selecție extrem de severă din volumele de poezii publicate anterior: *Intrarea în scenă* (1984), *Plimbarea prin flăcări* (1988), *Preludiu pentru trompeță și Patru pereți* (1992), *Documentele haosului* (1993), *Spre nefericitul nicăieri*, (1995), *Manualul bunului singuratic* (1997), *Duminica fără sfîrșit* (1998), și *Cartea urmelor* (2001), Daniel Corbu propune, prin această antologie chipul poetului decupat dintr-o oglindă a timpului și speră în stabilitate atunci cînd vînturi răzlețe vor bate.

Însoțită de un aparat critic demn de invidiat, cartea lui Daniel Corbu pare un T.A.B. poetic, dar cu vestă antiglonj.

Prin *Documentele haosului* Daniel Corbu dovedește încă o dată, dacă mai era nevoie, că generația optzecistă are resurse lirice inepuizabile și că nu a fost doar o furtună într-un pahar cu apă.

De la Gheorghe Grigurcu și pînă la Theodor Codreanu, critici literari importanți grădilează în cuvinte frumoase și pline de esență poezia lui Daniel Corbu.

Cum poezia nu se poate povesti, lăsăm plăcerea lectorului de a se delecta cu poemele unui Daniel Corbu mereu surprinzător.

Valeriu Stancu, *Cantina cu cearcăne*, Editura Cronica, Iași, 2003. Prefață de Luca Pițu.

Dacă deceniul al cincilea al deja defunctului secol XX a fost considerat pe drept cuvînt obsedantul deceniu al terorii politice, Valeriu Stancu, prin prozele din *Cantina cu cearcăne* demonstrează că și deceniul opt al aceluiași secol a fost unul obsedant, mai ales economic, și al îngrădirilor de manifestare a conștiinței civice.

Cele douăsprezece povestiri și cu personajul ocupator, comunismul, treisprezece sînt de fapt un fel de cină de taină într-o „cantină cu cearcăne”, un ritual al eliberării prin diverse întîmplări, care mai de care mai lumești.

Un grup de tineri, cu preocupări diverse, se supune în ansamblu și se supun în particular unui ritual șamanic de scuturare a zgurei sociale.

Sub aparenta comportare vulgară, de fapt naturistă (de la natural nu de la natură), o comportare de oameni normali, se derulează filmul unei vieți extrem de complexe.

Hoț de văzduh, lacăte de ceață... și *Poșta* propun două tipuri feminine triste dar împlinite, două personaje memorabile care în ultimă instanță află sau chiar știu ce vor de la viață pentru că de fapt viața trebuie trăită și nu povestită sau văzută pe ecran.

Curajul personajelor este nu unul de sinucigaș, ci de doritor de viață, luînd ceea ce i se potrivește cel mai mult într-un anumit timp și spațiu.

Prozele pe alocuri capătă nuanțe suprarealiste și se vede construcția de tip poetic.

Valeriu Stancu, prin *Cantina cu cearcăne*, arată că de un anume trecut trebuie să ne despărțim rîzînd.

Theodor Codreanu, *Caragiale – abisal*, Editura Augusta, Timișoara, 2003. Copertă de Camil Mihăescu.

Critic important în literatura română, Theodor Codreanu vine pe piața literară cu un nou volum consistent, de această dată despre Caragiale, pe care îl caracterizează astfel: „Caragiale cultivă *poetica acului de albină*, adică una dominată de materialitatea stranie a focului, căci acel ac poate să ardă sau să învenineze, iar cîte odată să și *încălzească*”.

Cele șapte chipuri ale lui Caragiale, așa cum îl descoperă Theodor Codreanu pe marele dramaturg, ar fi șapte metamorfoze „proteice”: jurnalistul, comediograful, autorul tragic, sinteza comic-tragic, faza momentelor și schișelor, amintirile și epistolele și eposul folcloric, așa cum îl prezintă și Mircea Tomuș.

Călătorind pe filonul abisal al Marelui Dramaturg I. L. Caragiale, Theodor Codreanu propune cititorului o altă grilă de deciptare a operei caragialiene, fiind o punte spre tragicul Bacovia, cu care are

suficiente puncte comune.

De la Eminescu la Caragiale, *A fost Caragiale român?*, *Naționalismul lui Caragiale*, *Cronotopia*, *Poetica oglinzilor sferice*, *Focul*, *Stilul Hiperlitotic*, *Moftul sau antitezele eșuate* (*Transcendența deviată*, *Miticism și manieră*), *Norocul: De la moft la destin*, *Caragiale – abisul*, (*Epopeea bufă a moftologiei românești*, *Întoarcerea la perechea regală*), *De la Caragiale la Bacovia* sînt o parte din reperele care conturează drumul cărții lui Theodor Codreanu prin vasta operă a lui Caragiale.

După: *Eminescu – Dialectica stilului* (1984), *Modelul ontologic eminescian* (1992), *Dubla sacrificare a lui Eminescu*, *Controverse eminesciene* (1998), *Complexul Bacovia* (2002), *Eseu despre Cezar Ivănescu* (1998), *Basarabia sau drama sfișierii* (2003), *Caragiale – abisul* este o nouă contribuție la o eventuală istorie literară a marilor valori românești.

Profund național și mereu preocupat de destinul României, fie și prin cultură Theodor Codreanu s-a impus ca un model demn de urmat de mai tinerii confrăți și nu numai.

Sanda Șfichi, *Cartea Binelui*, *Muntele uitării*, I, Editura Pim, Iași, 2003, coperta de Minodora Dobrovăț Bizgă și prefață de Constantin Dram.

Concepută ca un „manual pentru copiii de toate vîrstele, *Cartea Binelui*, *Muntele uitării*, I, se alătură celorlalte volume publicate de autoare ca tematică. Personajul central, un copil perpetuu, Gogoșneacă recidivează, conșturînd un univers în care riști adeseori să te pierzi dacă ți – ai pierdut candoarea și sinceritatea copilăriei.

Din ce în ce mai rare, cărțile pentru copii, atunci cînd apar trebuie să fie și de cele mai multe ori sînt o sărbătoare.

Concepută „sub forma unui basm alegoric modern cartea Sandei Șfichi are drept finalitate o totală și plină de pasiune ardentă pleoară pentru Adevăr, Iubire, Frumusețe, Libertate, Curățenie, Energie, Vindecătoare într-un proces *sui-generis*, în care inițierea lui Gogoșneacă poate fi inițierea fiecărui cititor, „care poate deveni mai nobil în gîndirea sa”, concluzionează în deplină cunoștință de cauză Constantin Dram.

Există un timp cînd pentru a ne copilări apelăm la lectura cărților de bună calitate, așa cum este aceasta semnată de Sanda Șfichi.

Maria-Elena Cușnir, *Nordul Mirărilor*, Editura Junimea, Iași, 2004, 86p, coperta: Mihai Bujdei, cu o reproducere din Picasso și un cuvînt însoțitor de Cezar Ivănescu.

Nordul Mirărilor de Maria-Elena Cușnir nu este numai un titlu ci și o întreagă lecție de magistică și ezoterie în spațiul cosmic al Maramureșului.

La o primă lectură, cartea pare un dialog al învinșilor, învinși de propriile emoții, de propriile trăiri, de propriile elanuri: „Trupul meu / Abia mai încap / Adăpostit / Între himerele tale” (*Setea nopților*, p 7).

Versuri care zidesc un univers de natură magică.

Poate că poezia este alchimie a cuvintelor, mister și levitație a gîndurilor, poate că este chiar duhul pietrelor însuflețit de suflarea poetului, poate că este „Văzduh pîrjolit”. La toate aceste supoziții încearcă Maria-Elena Cușnir să dea un răspuns: De aceea / Lasă-ți sufletul / Să-i ascult / Clipele / Ce veșnic se zbat / Între mirările noastre / (*Lasă-ți sufletul*, p 11).

Lumea copilăriei rătăcită în memorie, își face loc, din inimă pe coala albă „În zbor / Aripile fluturilor / Tulbură / rugăciunea mileniului //...” (*Insomniile păpușilor*, p 10) dînd viață cînd „Ninsoarea, întoarsă / Cu fața la lună, / Pleacă orbită / Tîrîndu-și picioarele / Lăsînd în umbră / Coaja somnului / (*Pedeapsa poezilor*, p 14), „Cînd lumina smerită / Curge tăcut” (*În fața dimineții*, p 15).

Autoarea aduce în poezia sa precizia gestului celor din Nord, care pun mereu în evidență esența și curățenia morală și spirituală înaintea neantului. De aceea autoarea pare a-și trăi viața retro. În orașul de adopție se simte prizonieră și încearcă marea evadare prin cuvinte, prin metafore, prin amintiri.

Pentru autoare *Orașul tipă*, „e plină strada de degetele lacome ale cămătarilor”, „slugarnicii încoronați săgetează aerul spre ușa impostorilor”, și de aceea: „Neîndurătoare e noaptea, / Doar ea îi scufundă / în urletul cîinilor” (*Sărbătoarea impostorilor*, p 43).

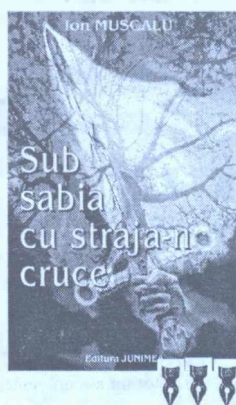
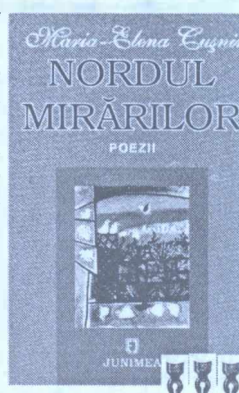
Dar evadarea din acest univers apocaliptic este posibilă tot prin poezie: „Stropii copilăriei / Se împotrivesc / Orașului străin.” (*Nordul mirărilor*, p 55) căutînd „Încelele mirilor / Cînd / Respirația muntelui / Se îndepărtează” (*Semnele golului*, p 73).

O carte frumoasă într-un început de primăvară promițătoare, oferă Maria-Elena Cușnir cititorului „bolnav de poezie”.

Ion Muscalu, *Sub sabia cu strajă-n cruce*, Editura Junimea, Iași, 2003, cu prefață de Constantin Dram.

Cea de a șasea carte a lui Ion Muscalu se menține tot într-un univers istoric, gen Sadoveanu, cu întîmplări dintr-un trecut foarte îndepărtat. În fond, aceste personaje sînt niște ecouri din evul mediu timpuriu al pămînturilor strămoșești, puse în valoare, cu har, de autor.

Sub sabia cu strajă-n cruce, readuce în literatura română proza de capă și spadă, dar numai sub aspect exterior, pentru că, în profunzime, universul

lunii în care se derulează acțiunea este extrem de complex, presărat de cugetări din popor, profunde și cu multe sensuri.

Ion Muscalu reînvie locuri, fapte, întâmplări așa cum a făcut un înaintaș al său din literatura universală, Walter Scott, și unul din literatura română, Mihail Sadoveanu.

Spre deosebire de alte romane ale confracților contemporani, acest roman al lui Ion Muscalu se poate povesti. Este un mare merit acum, când proza este mai mult metaforică, de sugestie și de obsesie. Personajele lui Ion Muscalu sînt credibile, aproape că ai senzația că ele trăiesc și că te poți întîlni cu ele în orice clipă.

„Proza lui Ion Muscalu dovedește că dincolo de modă și timp, singurul lucru care rezistă este talentul scriitorului și capacitatea sa de a se înfrupta dintr-un larg imaginar colectiv, construind, cu evidentă pricepere, propriul teritoriu imaginar, pe care îl oferă, cu fiecare nouă carte, cititorilor săi avizați” concluzionează criticul Constantin Dram, cu o precisă și analitică radiografie în prefața la această carte.

Folosind cărțile sale și ca programe în salvarea unor locuri istorice supuse uitării, Ion Muscalu trezește prin proza sa un interes dublu. Apetitul spre lectură și cel spre istorie. Și nu sînt în zadar „voroavele” autorului.

Horia Gârbea, *Vacanță în Infern*.
Editura „Muzeul literaturii române”,
București, 2003.

Volumul al doilea al cărții *Vacanță în Infern* de Horia Gârbea se ocupă de prozatori, dramaturgi, critici și de alți osîndiți, spre a contura cercurile de: noroi, scîndură, gheață, smoală și cuie, arsenal trebuitoriu” în această cameră a torturilor unde dorește să-și petreacă o binemerită vacanță. Cartea cu prieteni, căci prieteni sînt cei cu care vrei să-ți petreci un timp în Infern, pune în prim plan nume dragi autorului. De la Nicolae Breban pînă la Adrian Mihalache, panoplia este

extrem de diversă, făcîndu-l pe cititor să parcurgă interesat flexurile dramatizabile ale autorului. Concepută ca o radiografie, rece dar tonică, *Vacanța în Infern* de Horia Gârbea aduce la „rampă” „actori” cu garda mereu sus gata să bulverseze scara de valori, cel mai adesea „dinainte stabilită”.

Amănuntele picante, dar și datele precise, luciditatea comentariilor despre prieteni și cărțile lor, frumusețea alegerii majorității titlurilor, fac din această carte un manual de luciditate și înțelepciune demn de parcurs nu numai în *Vacanțele din Infern* ci și în orele de studiu.

Emilian MARCU

LEGENDĂ:	MAI PUȚIN ACCEPTABILĂ –
	ACCEPTABILĂ –
	BUNĂ –
	FOARTE BUNĂ –
	EXCEPȚIONALĂ –

FUNDAȚIA CULTURALĂ ĂNTARES

Serile de literatură ale revistei „Antares”

În perioada 21-22 mai 2004 se va desfășura la Galați cea de-a VI-a ediție a *Serilor de literatură* ale revistei „Antares”. Cu acest prilej se organizează un concurs pentru premiarea celor mai bune volume de proză, poezie, eseu, apărute în anul 2003. Lucrările care vor sosi la redacție, Galați, Str. A.I. Cuza, Bloc „Cristal”, Et. 3, Ap. 2; Tel: 0236/412036; 0744/205032, pînă la data de 15 mai 2004 (data poștei) vor fi selecționate de un juriu format din membri ai Uniunii Scriitorilor și Ministerului Culturii și Cultelor. Se vor respecta regulile de concurs (plic sigilat, motto, CV), la care se adaugă obligatoriu și o *recomandare critică*. Se acordă următoarele premii:

ORDINUL CAVALERILOR DANUBIENI

Premiul **OPERA OMNIA** pentru întreaga activitate

Premiul pentru cel mai bun volum de proză

Premiul pentru cel mai bun volum de poezie

Premiul de critică

Premiul pentru debut.

VITRINA CĂRȚILOR
CONVORBIRI LITERARE

PANORAMIC EDITORIAL

IAȘII LA... 1948 DOMNULUI LIVIU PAPUC

Lucian VASILIU

SCIATICĂ DE COPOU

Distrus de război, orașul Iași încerca să se adune din cenușă...

Materialul pentru acest text (fragment dintr-o comunicare mai amplă) l-am adunat, cu precădere, din ziarul „Opinia” (la solicitarea Anei Blandiana, pentru Memorialul de la Sighet, cu prietenescul concurs al lui Liviu Papuc, bibliotecar erudit și cercetător inspirat, slujitor al Bibliotecii Universitare „M. Eminescu” – Iași).

Din punct de vedere cultural, continuă să apară „Revista științifică V. Adamachi” (fondată în 1910), „Revista română de șah” (fondată în 1925 de Mihail Sadoveanu), „Opinia” („ziar popular cotidian” – sic!) și „Lupta Moldovei” (ziar pentru Moldova al P.C.R.).

Într-un bilanț artistic al Filarmonicii Moldova, al Teatrului Național și al Salonului Oficial, este remarcat sprijinul lui Vasile Luca, nou venit în frunte Ministerului Finanțelor. Filarmonica, avându-l director pe „valorosul muzician” Serafim Antropov, sub bagheta dirijorilor Mircea Bîrsan, Antonin Ciolan etc., cu soliști, între alții, Radu Aldulescu, Ion Voicu, Elvira Löbel, „și-a mărit activitatea concertînd (...) la șezătorile A.R.L.U.S., la festivalurile muncitorești (...), precum și în cadrul săptămînii româno-sovietice, contribuind din plin la cunoașterea muzicii sovietice”.

Teatrul Național, aflat sub noua direcție a lui Marin Iorda, a prezentat, în premieră pe țară, piesa *Chestiunea Rusă*, de Simonov. Situația actorilor se pune în același bilanț semnat de Mircea Banu, a fost „mult îmbunătățită, prin aplicarea Statutului Artiștilor”.

În domeniul artelor plastice este marcată deschiderea Pinacotecii Moldova, deschiderea Salonului Oficial, precum și apariția a „două talente tinere certe: Dan Hatmanu și Naum Corcescu”. Mircea Banu constată că „lipsurile, scăderile nu des-

curajează, ci devin noi îndemnuri. Îndemnuri de a face din Iași nu orașul artei boeme, izolate, ci al artei pentru toți”.

Ansamblul artistic muzical „Doina Moldovei”, sub conducerea lui Dumitru Popovici, a organizat, în 7 ianuarie, primul concert pentru muncitori, în sala cinematografului *Phoenix*. În program au fost și două dansuri rusești și două dansuri românești.

Teatrul Poporului din Iași și-a reînceput activitatea cu „delicioasa comedie sovietică Mr. Perkins în țara bolșevicilor de Korneciuc, precum și cu piesa *Sub castanii din Praga*, de Constantin Simonov.”

În 1948 la Iași funcționau patru cinematografe. La *Capitol* puteau fi văzute filme de genul *Neînfrînții* („după celebrul roman” al lui Boris Gorbatoș), *Imnul tinereții* („grandioasă realizare sovietică în Tehnicolor”) sau *Lumini și umbre* („excepțională realizare maghiară a anului 1947”). La cinema *Sidoli* rula *Proclamarea Republicii Populare Române*. La *Trianon*, pelicule precum *Carmen* (cu Jean Marais) sau *Mizerabilii*. Pe cînd la cinematograful *Phoenix* consemnăm: *Două lumi* (realizare a studiourilor sovietice din Leningrad) și *În numele vieții* (producție distinsă cu premiul „Lenin”).

Aflăm, în cuprinsul publicațiilor studiate, rareori cîte o „poezie”: *Jurămîntul* de Alexandru Jar („Opinia”, nr. 408), *Flux de primăvară* de Dușan Kostici (din lirica nouă jugoslavă), în traducerea lui Ion Frunzetti (nr. 422) sau *Cîntec pentru Grivița Roșie* de Sen Alexandru (nr. 428).

Se alocă fonduri pentru „înfăptuirea concretă a Operei de Stat Moldova”.

Încep tratative cu Biblioteca Universității, aflată fără local, după război, să se mute complet la Fundația Regală Regele Ferdinand (numită doar *Fundație...* n.n.). La 1 decembrie 1945, diriguitorii fundației acceptaseră, pentru timp de 9 ani, un contract de închiriere. Acum, prin „abolirea Monarhiei”, se fac presiuni pentru ca Fundația să devină edificiu

public – sălaș al Bibliotecii Universității. Clădirea e grav deteriorată, plouă în depozite, în sălile de lectură, aula este impracticabilă.

În nr. 432 al gazetei „Opinia” aflăm că „după dezastrul războiului nedorit de noi și după ani grei de pribegie a colecțiilor din muzeu, s-a putut redeschide în cele din urmă și reda marelui public neprețuitul tezaur artistic, de pictură și sculptură (...). Pinacoteca este deschisă Marțea, Joia și Duminica, iar persoanele care vor sosi în grup, vor fi primite în orice zi din săptămână”.

„CENACLUL LITERAR al scriitorilor și oamenilor de litere din Iași se va reuni, pentru prima dată, Vineri, 5 Martie 1948, ora 7 seara în Cabinetul Teatrului Național (...). Responsabilitatea organizării cenaclului o are d. N. Țătomir, din partea USASZ”.

Poetul George Lesnea a terminat de tradus poemul *Poltava*, de Pușkin, precum și romanul în versuri *Evgheii Oneghin*, pentru Editura Cartea Rusă.

Este semnalată activitatea științifică „de promovare a cunoștințelor de Istorie românească” a Institutului de Istorie Națională „A.D. Xenopol”. Sînt remarcate comunicările dr.

Preot Paul Mihail (*O copie manuscrisă a cronicii lui Ion Neculce*) și a prof. C. Turcu, subdirectorul Arhivelor Statului (*Știri noi referitoare la Alexandru Davidei*).

La prima șezătoare a literaților ieșeni au luat parte „d-na Otilia Cazimir, d-nii: George Lesnea, Marin Iorda, N. Țătomir, Gh. Agavriloaiei, av. L. Bartfeld etc.”. S-a discutat și eventualitatea unei pagini săptămânale ieșene în revista *Flacăra* din București. Ieșenii duceau lipsă de gazete literare (*Opinia*, nr. 449).

„Mergînd pe Calea 23 August (fostă Carol I – n.n.), înainte de a ajunge la Toma Cozma sau Berthelot (vechi străzi ieșene – n.n.), pe stînga, se dărîmă clădi-

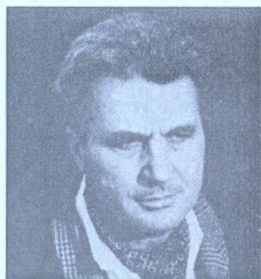
rea fostului Cerc Militar. Cîți dintre cei ce pășesc alături de cărămida lovită de tîrnăcoape, știu că la 4 februarie 1834, în prezența generalului Paul Kiseleff se inaugura, în acea clădire, Muzeul Societății de Medici și Naturaliști?” (Alex. Andronic, în *Opinia*, nr. 500).

În sala CORSO, expoziția artiștilor ieșeni cuprinde lucrări semnate de Corneliu Baba, Ion Irimescu, Eugen Boușcă, Otto Briese, Victor Mihăilescu-Craiu, Ioan Petrovici, Costache Agafiței, Richard Hette...

A. Paluga, primar, și L. Weiselberg, ajutor de primar, și-au propus, după refacerile edilitare din Piața Unirii, „sistemizarea întregului oraș” (*Opinia*, nr. 511).

Treptat, treptat, micile rubrici culturale, și așa destul de firave, sînt înlocuite cu texte purtînd titluri precum *Oameni și fapte din URSS*, *Critica și auto-critica*, *lege de dezvoltare a societății sovietice*, *De ce nu există și nu poate exista șomaj în URSS*, *Noua lege a cultelor* etc.

CEZAR IVĂNESCU

Constantin PARASCAN

CUM I-AM CUNOSCUR...

Mesager și născător al unor semne ciudate, descinzând, oricum, din preistoria îndepărtată. Pe chipul său, de sus și până jos, din zenit și până-n nadir, unde se află capul său plutind în țării și rădăcinile care nu-l țin legat ci-l hrănesc permanent cu seve de esențe rare, sînt tăiate liniile destinului său unic. Astfel, cuvîntul scrijelit, gemut, șoptit... este bătrîn și greu, gravid de licori tari, ici iuți, fulgerătoare, colo blînde, vindecătoare, însoțit pururi, pururea pururi, de muzicile începutului de Lume. Secretul, dureros, sfîșietor pe care-l are de mărturisit sieși întîi și-ntîi, și poate și celor care se uită la această închipuire cu ochi străini, oricum neînțelegînd mai nimic din ce le este dat să vadă, poate fi cules, fir cu fir, sădit din loc în loc în *cîntecele* sale. În acest Imperiu straniu, în acest Pustiu vrăjit nu se poate pătrunde decît cu cheia, greu de găsit și-apoi de deslușit, pe care o dețin castelanii săi zăvorîtori de secrete. Odată intrat în Valea Plîngerii, în tărîmul în care te poți cunoaște mai bine cel puțin cu o cîtime, vei rămîne supusul și-n același timp deținătorul unui cod, și vei purta cu tine mai apoi măcar umbra Crengii de aur.

Dumnezeu a adunat într-un singur loc, punîndu-i și amestecîndu-i într-un creuzet anume, pe Abel și Cain, pe Dumnezeu și Lucifer, pe Alexandru cel Bun și Vlad Țepeș, pe Făt Frumos și Zmeul, pe Ilcana Cosînzecana și Muma pădurii, pe Apollon și Dionisos, Luceafărul și Cătălin din vis și din realitate... și astfel a făcut să se ivească și să propovăduiască Lumii o nouă religie acest Înger și Demon ce poartă numele Cezar Ivănescu. După ce i-ai fost aproape... n-ai cum să nu-l iubești, n-ai cum să nu-i cazi prozelit, n-ai cum, ca un somnambul, să nu-i cauți calea spre lumină și întuneric, spre Paradis și Infern. Fascinația sa ține de maladiv.

Cam gură bogată, cum sintetizează înțeleptul popor de la Decebal și Traian încoace, un comportament asemănător cu al Poetului Cezar Ivănescu, și înainte și după 1989. Celor care nu știu, sau au uitat, le spunem și le amintim că avem de-a face cu două chipuri de a fi și de a se manifesta public total diferite. În aparență. E vorba, și aici, de măști. Măștile personajului. Cînd l-am cunoscut întîi, prin anii '80 (desigur, 1978-1980, fiindcă lectorul de azi ar putea crede, după cum a început acest *portret*, că Omul nostru ar fi putut trăi și pe la anii '80 înainte de Cristos. El, poate, da, dar eu..., nu știu, și astfel n-aș mai fi avut cum să-l cunosc, direct și personal!), poetul Cezar Ivănescu era meru însoțit de alte

personaje: admiratori, învățăcei, ucenici, tineri și tinere poete, prozeliți, oricum, mai cu seamă tinere de tot poete, mirese, preotese ale Divinci ieșiri din lume. Repet, nu l-am văzut niciodată umblînd singur. Preotul nu putea să slujească de unul singur. Dar raporturile Maestrului cu ceilalți erau de-o armonie desăvîrșită, nu de subordonare nici într-un caz. Cînd ridica din cînd în cînd tonul, săgetînd, fulgerînd cu privirea (și explodînd în interior parcă), admonesta duhurile din închipuirea sa, din aerul negru care năvălea peste dînsul și nicidecum pe iubiții săi slujitori.

Îl văd și-n această clipă, plutind între ceilalți, pe aleea care urca domol spre Casa Pogor, îmbrăcat cu un anterieu larg, dintr-un macat de culoare galbenă, cu poalele filfîind într-o parte și alta, cu o cruce mare, de lemn, legată cu o sfoară de cîlți sau de buci, scămăoasă (așa o văd eu și azi..., poate să nu fi fost așa!), oricum, ofensînd, uimind, dinamitînd scelerozele și încremenirile în costume albastre, strîmte și cu cravate înguste și noduri mici, meschine și impotente. Tot ce arăta celor din jur, și sieși, era insurgență, dezgust, strigăt îndurerat, sfîșiere nu numai lăuntrică. Poate că astfel se salva, aflat după această mască, așa cum am mai spus, de ciuma și încremenirea din jur. Poate!

Prima mărturie este din 24 ianuarie 1981. Ziua Unirii în care s-au adunat la Casa Pogor cam mulți doritori de poezie și dialog poetic între Cezar Ivănescu și Mihai Ursachi. O nesfîrșită și de neuitat seară de poezie. Cei doi s-au „îngînat” îndelung spre deliciul însetaților de vis și bucurie a spiritului. A fost prezent apoi la 9 aprilie 1982, cînd Cenaclul literar Junimea ajunsese la ședința cu numărul 100, și, ca niște junimiști autentici care se respectă, am făcut din acest moment o sărbătoare. Mai erau prezenți și alți poeți, dar „legea” a fost făcută de Cezar Ivănescu. Un recital de poezii, memorabil. Și..., pășind din sărbătoare în sărbătoare, la 26 noiembrie 1982, la împlinirea, de această dată, a 5 ani de activitate neîntreruptă și serioasă și extraordinară a aceluiași cenaclu Junimea, dar și 10 ani fără o lună de la inaugurarea Casei Pogor ca secție de bază a Muzeului Literaturii, într-o companie de elită, credem noi, „au fost față” Cezar Ivănescu, Gabriela Negreanu, Virgil Mazilescu, Petre Stoica, Mihai Șora, Traian T. Coșovei, Liviu Ioan

Stoiciu. Conduc „ostilitățile” Daniel Dimitriu și C. P. și L. V.

Iubitor de poezie, și de tineri poeți, cum s-a înțeles, fodor și susținător al Cenaclului *Numele poetului*, repede devenit *de renume*, cu rubrică-prezentare în revista „Luceafărul”, Cezar Ivănescu a făcut o descindere în Iași, în data de 4 aprilie 1986, la Casa Pogor, la Cenaclul Junimea pe care-l cunoștea bine, îl aprecia și-l susținea. C. Pricop era acum șeful Junimii. L. Vasiliu îl seconda din partea Muzeului Literaturii. Se cuvine reținut un dar-autograf din această zi: „Pentru Constantin Parascan afecțiunea și prețuirea noastră/ Maria și Cezar Ivănescu/5aprilie 1986, Iași”, cu un scris și el supraetajat, biciuit, plin de țepușe și semne ciudate, desigur, dintr-un alt timp și dintr-o altă Lume.

„Sînt la Iași, la Junimea, cu gândul de a mă desprinde de revista «Luceafărul» și de a inaugura ședințe festive ale cenaclului *Numele poetului*, nu ca al lui Adrian Pănescu, acest excroc național și internațional. Am venit în capitala Moldovei ca poet, care întotdeauna a fost umilit, jefuit și înșenuncheat și am plecat cu forța de a înfrunta Bucureștiul plin de mizerie. Sînt însoțit de grupul intim al cenaclului meu: Soția mea, Maria Ivănescu, traducătoare de excepție din limba franceză, Gheorghe Șerban, Mihaela Muscaru, Gabriela Crețan. Ascultați un poem înregistrat, scris de mult, *Dorul de Moldova*, cu strofa despre Bucovina și Basarabia tăiată! E foarte bine în Moldova, e foarte rău în restul lumii. Al doilea text care mi-a patronat opera și cartea *Doina*, e cel cu epigraful din Eminescu, de asemenea scos de cenzură. Țineți minte, la anul 1985 Eminescu e cenzurat! *Doina* e un text demn de a fi cunoscut de toată lumea. Un alt text scos, cenzurat, despre perioada stalinistă, este *Tatăl meu – Rusia*” (cu accentul pe *i*)

După cum se vede dintr-o rapidă ochire, la Casa Pogor se puteau prezenta situații ca aceasta. Se puteau adică prezenta publicului (și, slavă Domnului, se aflau atunci la Pogor peste 100 de oameni!) texte respinse de cenzură, texte nu cu aluzii, ci cu numiri directe. Săgețile ținteau nu piramida sau vîrfurile ei, ci paznici, oșteni supraveghetori, așa încît nu cred că trebuia numaidecît să intre cineva în alertă de grad zero. Chestiunile, desigur, se contabilizau, se puneau la dosare, repercusiuni imediate nefiind. Oricum, spre mine nu a „transpirat” nimic. O singură dată s-a întîmplat să fim „cercetați” cu întrebări la „domiciliu”. Nu „să fim”, ci să fim, fiindcă nu știu, nu mi s-a spus și n-am auzit să mai fi fost chestionat altcineva. E vorba de piesa *Dictatorul*, scrisă de studenta la Drept Mira Alexiu (pseudonim, numele adevărat nu-l mai rețin). Faptele nude au fost: Mira Alexiu mai citise piese de teatru la Junimea. La un moment dat a venit la mine cu această lucrare, cu titlul *Dictatorul*. Sigur, titlul trimitea direct la vîrfurile piramidei. Faptul că acțiunea era localizată undeva, în Africa, se pare, era doar un pretext, o convenție. Ținta era clară, fie că așa-i venise autoarei, fie că era o provocare, nu știu, mai ales că lucrarea avea un preambul, din punct de vedere estetic, al structurii și conținutului, care

nu avea nici o legătură cu restul. Am citit cu atenție, și în discuția directă i-am propus autoarei să renunțe la această parte, de cam două-trei pagini, în care era vorba despre racolarul unui student în sistemul de securitate, că informator. Era o chestiune ciudată, fără legătură, cum spuneam, cu ideea piesei. Autoarea a acceptat că am dreptate, a renunțat la cele două-trei pagini și a citit lucrarea în ședință publică la Junimea, după ce au văzut textul și L. V. și D. D. Nu după mult timp, colonelul Ștefănescu, în biroul meu de muzeograf de la Pogor, între mai multe întrebări, a fost și cea referitoare la piesa *Dictatorul*. Da, i-am spus cum s-au petrecut lucrurile, ca-n textul de mai sus, dar în final mi-a cerut să scriu ceea ce am spus și să-i dau dumnealui. Să scriu adică despre faptul că eu cred că această piesă nu a fost periculoasă, că nu se referă decît la un subiect de undeva din Lumea a III-a. Eu am refuzat să fac o declarație scrisă, pe motivul simplu că nu vreau să existe scrisul meu original la ei, la Serviciul pe care-l reprezintă dumnealui. Să scrie dinșul, să consemneze exact ce i-am spus, așa cum, desigur, noi știm, se consemnează tot ce se întîmplă la fiecare ședință a Junimii. Mi-a spus atunci că nu ar trebui să refuz atîta timp cît „e de bine”. Dar, dar eu nu vreau să rămînă scrisul meu la dumneavoastră (mă feream, e drept, să spun direct Securitate!). Bine, dar dacă vă vom chema Sus, la Noi, atunci va trebui s-o faceți. Nu știu, să așteptăm momentul acela. Sigur, ne-am despărțit ca mița cu cîinele, prefăcîndu-ne că nu e nimic grav, că nu plutește în fond nici o amenințare directă, cu toate că dialogul arăta aceasta. N-am fost chemat Sus, și aceasta s-a datorat faptului că am alergat la Omul meu norocos, i-am povestit tot și l-am rugat să mă apere, să mă ajute cum poate, fiindcă eu, chiar „invitat” Sus, nu voi face nici o declarație, fiindcă nu vreau să-mi pătez cu nimic imaginea în posteritate, neștiind cît din ceea ce am făcut eu va mai interesa posteritatea, dar măcar acel lucru negativ, din punctul meu de vedere, să nu existe. Am fost încă o dată atenționat de Omul binevoitor, profesorul P. F., care era urmărit și supravegheat zi de zi, nu ca noi, poate, din cînd în cînd, să fiu atent la toți colaboratorii, fiindcă fotocopiile ale paginilor din *Dictatorul* citit la Junimea se află la Securitate. Cine avea acces în arhiva Muzeului, în antecamera Bibliotecii unde se țineau cronicile de procese verbale și manuscrisele textelor prezentate în cenaclu, făcuse acele fotocopii și le încredințase serviciului de vigilență.

Atît a fost. În rest, timp de zece-patrusprezece ani, din 1975 în 1989, nu m-a întrebă, nu m-a atenționat nimeni cu nimic. Nu știu dacă lui Daniel Dimitriu i s-a întîmplat aceasta. L-am întrebă adesea dacă e interelat, dacă i se cer informații despre ce facem și ce se întîmplă. Mi-a răspuns negativ. Așa că nici despre seara aceea în care au fost prezenți Cezar Ivănescu și „intimii” săi la Casa Pogor, iar poetul a prezentat și a „strigat” și cîntat cu toată ființa pasajele cenzurate, nu am știință să fi existat repercusiuni. A urmat, atunci, o lungă seară de poezie și muzică. Cezar Ivănescu se întorcea spre sine, adînc și total, cu ochii abia mijind spre interior, și murmură, gemînd, sfîșîind, biciuind, lingînd și

mîngîind, descîntînd muzică și vers, împletindu-le, făcîndu-le să se sărute, să se îmbrățișeze și să se îmbrîncească, vîers și cînt și cuvînt născute atunci parcă din măruntaiele, din zăcămintele neatînse de vis, de aripă, de privire omenească. Învăluitoare, seducătoare atmosfera. Autentică, tangentînd arta fină, de esențe, superioară.

După 1990 drumurile lui Cezar Ivănescu spre obîrșii (oricum, rădăcini ancestrale, nu fixate geografic nesemnificativ), traversînd întotdeauna prin *Baaad*, s-au pietruit și așternut cu dorurile vechi, prinzîndu-l mai mult decît înainte *Dorul de Moldova*.

O vreme a adăstat în Țicăul nemuritor, comunicînd bine și cu „pensionarii” locului dar mai ales cu Fugărita-fiica. Mai apoi a preluat direcția Editurii Junimea unde se află și acum. În această postură a susținut apariția monografiei mele, inițiînd, de fapt, colecția „Monographia”, *Ion Creangă – Măștile inocenței, Viața și Opera*, în anul 2000.

Deși o parte din viețuire și-o trece în Bucureștiul hulit cîndva, Cezar Ivănescu face parte azi din spațiul vital al Iașului etern.

Ofer, în final, în premieră, discursul poetului (cu care ar fi trebuit să încep, dacă aș fi respectat „cronologia” mărturiilor mele prețioase), rostit în Aula Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu” din Iași, în 18 octombrie 1978, la primul și singurul Colocviu Național de Poezie, discurs „reținut” de mine chiar atunci, din ziua întîi a dezbaterilor, din care-l recunoaștem pe Cezar Ivănescu cel de totdeauna: ironic, insurgent, direct, tăios, neiertător, curajos:

„Nu am un text scris și consider, poate este exagerat, dar consider că nu trebuie să venim să ne citim pur și simplu textul scris de-acasă, e o chestiune care, din punctul meu de vedere, știu eu...”

Am luat cuvîntul cu două scopuri foarte clare: 1. Astăzi de dimineață, în poziția în picioare, am ascultat discursurile cîtorva colegi. Unul dintre aceste discursuri mi-a plăcut profund și consider că este datoria noastră, a scriitorilor români, să-nțelegem exact și calitatea noastră și condiția exactă în care ne aflăm; este vorba de discursul tovarășului Ion Gheorghe, care a creat o falsă senzație de mafiotism general în lumea literară românească. Tovarășul Ion Gheorghe are o condiție excelentă, i se publică chiar o carte de 600 de pagini care, după opinia mea de poet român rațional, cartezian, este o carte absolut dementă (Aplauze, rumoare!) și se publică această carte, eu însumi am făcut un referat pozitiv pentru publicarea ei, pentru ca să ne bucurăm cu toții de veritabilul democratism al zilei de astăzi. Peste durerea unor colegi de-ai mei, Nora Iuga a așteptat opt ani, pînă să..., adică așteaptă încă, nu i-a apărut, și eu am așteptat opt ani, dar am așteptat mai mult de acești opt ani pînă să public.

Sigur că da, trebuie să luptăm să ne cîștigăm condiția democratică. Dar vreau să spun acest lucru: nu cred că la ora actuală eu personal am avut, ca să spun așa, un accent pamfletar – apropo de colegul nostru George Macovescu – mai de mult cînd nu era președinte al Uniunii Scriitorilor,

dar era ministru de externe. Consider absolut neloial și dictat de un anumit cerc proletcult... tot atacul tovarășului Ion Gheorghe (Aplauze!).

Al doilea lucru pe care vreau să-l subliniez este o chestiune pe care poate n-am s-o exprim exact și într-o arie perfect creștină ca un coleg al nostru Ioan Alexandru. Dar mă supără nespuse de aproape zece ani de zile articolele scrise de colegul Ioan Alexandru prin reviste și discursurile sale, în care, pe lîngă o notă umanist-creștină, intervine un leit-motiv al atacului împotriva unui anumit gen de literatură, ceea ce domnia sa numea „scoaterea gunoierului în față”. Este vorba de o literatură dură care încearcă să reveleze, printr-un limbaj nu afit de cădelnițat, edulcorat și plin de apă de trandafiri, condiția reală a omului de astăzi. Eu sînt, aș putea spune, un suferitor în această chestiune, mult cenzurat din cauza acestui limbaj liber, care încearcă, știu eu, să stabilească condiția reală a omului de astăzi. Nu cred că... cu acest discurs foarte limpede creștin dar care evită condiția reală, concretă și dramatică a omului concret, vom vorbi despre noi cei de azi. Fiind supărătoare această chestie, am vrut s-o revelez și afit am avut să vă spun”.

Iar peste două zile, în 20 octombrie, la Casa Pogor, la ședința de deschidere a noii stagiuni 1978/1979 a Cenaclului Junimea, în prezența a peste 200 de participanți, într-un recital memorabil, după Ana Blandiana și înaintea Ninei Cassian, Cezar Ivănescu se arată mai puțin insurgent, nemulțumit și categoric, rostînd:

„Sînt foarte emoționat. Nu am curaj. Am să vă recit o poezie, dar poate o uit și eu ca domnul... o să vă recit o poezie dacă-mi amintesc, dacă nu, mă opresc la mijloc. E un joc de dragoste... e o poezie cu muzică dar acum nu se poate cînta: Voi ce mă priviți la față/ Îndrăgiți-mi fața mea/ Mai îndăduiți-mi fața/ Fiîndcă mult va singera// Și în mînuri și-n picioare/ Cuie-mi vor împlînta/ Mai îngăduiți-mi mîna/ Și-n țărîna talpa mea// Vă iubesc dar lîngă mine/ Nimărui n-am spus să stea/ Mai îngăduiți-mi locul/ Cît măsoară umbra mea// Bate vînt în pomul care/ Lemn de cruce îmi va da/ Mai îngăduie-l secure/ Cît îi tremură frunza”.

A fost un regal. Se încheiase Colocviul Național de Poezie, iar poeții se adunaseră în lăcașul Poeziei, unde citiseră Eminescu, Alecsandri..., rostînd și ei, peste veac, legămîntul, afit consacrații, invitații, cît și membrii cenaclului Junimea, alături de cei trei, citați mai sus: Ion Sofia Manolescu, Cecilia Dincetate, Daniela Crăsnaru, Constanța Buzea, Virgil Mihai, Aura Mușat, Ion Hurjui, Nicolae Turtureanu, Paul Balahur, Lucian Vasiliu, Doina Mihaela Sava, Nichita Danilov, Valeriu Stancu, Mirela Mandric, Vasile Tudor, Mariana Codruț, George Bădărău.

Nu știu cît se vede sau se simte prezența poetului Cezar Ivănescu în capitala administrativă, dar în capitala spirituală a României „statuia” sa era nu numai necesară, ci și obligatorie. Fiecare om și om la timpul și la locul lor.

ÎNSEMĂRILE UNUI PREOT DE ȚARĂ (XII)

Ioan PINTEA

Pe Prea Sfințitul Ioan Selean I-am cunoscut în trecut, nu cred că-și mai aduce aminte, în anul 1994, la Mănăstirea Văratec. De atunci l-am ținut mereu în „admirație”, urmărindu-i cu sufletul la gură faptele și luptele neobosite pentru credință și nație. Dumnezeu a binecuvântat să-l întâlnesc iarăși trecută, în tandem cu Nicu Gălățeanu, la Mănăstirea Izvorul Mureșului, complex monastic monumental de stil brâncovenesc, ctitorit din temelii după proiectele, planurile și ideile Prea Sfinției Sale. Aici, în casa arhiepiscopiei, am stat la poveste câteva ceasuri bune și, pe lângă discuțiile despre „proiectele culturale” pentru Harghita și Covasna, am depănat gânduri despre Sfinții Părinți, pictura creștină din catacombele Romei, Nicolae Delarohia, Sfințul poet Ioan Iacob Hozevitul, ale cărui moaște le-a purtat pe brațe, le-a spălat și așezat în noua raclă, păstrând drept suvenir sacru patrafrirul Sfințului, „Biblia” Bartolomeu, Protopopul Dâmbu, și am aflat un fapt surprinzător, și anume că în anul 1986 am fost împreună pe baricadele examenului de intrare la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu.

După întâlnirea de la Izvorul Mureșului ne-am văzut de mai multe ori la reședința episcopală din Miercurea Ciuc și de fiecare dată, nu ascund acest gând, mi-am dorit să-și „facă vreme” – știu cât este de ocupat, a pus singur pe picioare o Episcopie, a construit biserici, a ridicat mănăstiri, bate zilnic pe jos, cu mașina, cu căruța, teritoriul Eparhiei – și să vină la o Liturhie, la o Vecernie, la un Maslu, la mine acasă, în parohia mea, la Chintelnic.

Gîndul s-a împlinit, Dumnezeu a binecuvântat, și Vlădica Ioan a venit, nu întâmplător, cred, de Duminica Ortodoxiei, într-una din cele mai vechi parohii ortodoxe din Protopopiat în satul nașterii primului Protopop ortodox al Bistriței și înfiului profesor de limba și literatura română al poeziei George Coșbuc, Grigore Pletosu, la Chintelnic.

Recunoscut prin smerenia înaltă, trăită pînă în cele mai mici amănunte, semănător de pace (el este cel care a pecetluit Pacea de la Cozia în timpul „mineriadei” din 1999) cu vocație de constructor (a terminat, pe lângă Facultatea de Teologie, și Facultatea de Instalații și Automatizări, în 1976), împlinit ca teolog (prin studiile de doctorat la Institutul Biblic din Ierusalim) și fericit, duhovnicește, ca arhiereu, Prea Sfințitul Ioan e un model de Părinte, de Avvă și un Ierarh atipic pentru vremea noastră. L-am auzit spunînd propoziții memorabile: „Eu sînt călugăr. Sînt singur. Nu am pentru cine să strîng avere. Bucuria mea este Biserica și familia mea sînteți voi, împreună cu toți credincioșii. Simt că viața mea trebuie să se sacrifice

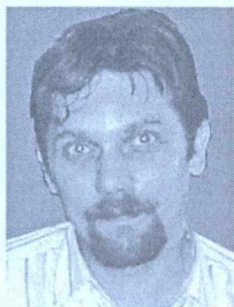
pentru semeni, să se fărîmîteze pentru ei și să se împrăștiie ca firimiturile într-un pahar cu apă. Nu-mi aparțin. Sînt al tuturor și bucuria sufletului meu este imensă atunci cînd îmi pot jertfi viața pentru Biserică și oameni”. Și am simțit în aceste cuvinte duhul Patericului. Am avut senzația că ascult și văd siluetele marilor singuratici ai Pustiei.

Prea Sfințitul Ioan este, însă, în lume. În lumea noastră și a celorlalți din Harghita și Covasna. Aici are Prea Sfinția Sa misiune de apostol pentru păstrarea, luminarea, menținerea și mîntuirea sufletului românesc. Îl văd, prin excelență, un luptător. Un luptător, sub poruncă evanghelică. Arhiepiscopul nostru Bartolomeu i-a făcut un portret scurt, dar cuprinzător: „contemplativ și practic, cărturar și salahor, îndrăzneț și prudent, dîrz și elastic, vizionar și actual, aici și pretutindeni, înțelept și cutezător”.

Preocupat de propășirea Bisericii și a Școlii, Vlădica Ioan atrage atenția: „Ne îndreptăm cu pași mari spre procesul de integrare europeană și globalizare a lumii. În Occident, în unele țări, nu se mai predă religia în școli. Să știți tineri că Mircea cel Bătrîn îi scria Sfințului Nicodim de la Tismana: *îți mulțumesc că m-ai învățat a scrie*, că Universitatea de la Sorbona a fost înființată de un călugăr, pe la anul 1200, începînd cu 16 tineri, într-o casă modestă. Acum, în marile universități ale lumii, deși întemeiate de Biserică, nu se mai vorbește despre Dumnezeu”. Făptuitor și iubitor de cultură, după ce a înființat la Sfântu Gheorghe Centrul Ecclesiastic de Documentare – Mitropolit Nicolae Colan, „lăcaș al minții, al culturii și inimii”, și la Miercurea Ciuc Centrul Cultural Român – Miron Cristea, Prea Sfinția Sa ne reamintește istoria convergentă a Bisericii și Culturii: „La români cultura a început în pridvorul bisericilor și mănăstirilor. Dacă noi, în veacurile XI-XII, n-am avut universități ca în Occident, am avut în schimb pridvoare de biserici și mănăstiri, de unde ni s-au transmis atît cultura, cît și credința străbună”.

Părintele Nicolae Steinhardt a scris un mic text despre *Cum se recunoaște un arhiereu?*. Cred că Vlădica Ioan îl știe, și, dacă nu îl știe, îi spun eu, cu smerenie, că deja a dat „răspuns bun” acestui „chestionar”.

După ce se recunoaște Arhiereul Ioan Selean? „După mitră? După cîrjă? După engolpion? După crucea de aur? După mantie? După doctoratul în teologie? NU! După curaj. După atenție la nevoile turmei sale. După solidaritatea cu turma. După prezența în locuri de primejdie. După capacitatea înfruntării, la nevoie, a puterii de stat. După zelul pentru cauza lui Hristos. După apărarea Bisericii, cu orice risc.

DESPRE HUMANA DIGNITATE

Dragoș COJOCARU

SUAVUL SUSPIN

Departate de tot părea Roma cea plină de farmece, încărcată de istorie și acoperită de cer senin. Până să ajung la colinele ei, m-am pomenit în carne și oase, precum Dante (pe care îl tot studiez, și nu mă mai satur) în alegorie, încâlcit în hățișurile hidoase ale birocrăției, împotmolit în innecesare, dar indispensabile, proceduri secretariale: trufașe semnături, telefoane incontinate, fioroase ștampile. Cozi ca de balaur, și tradițională bațjocură.

La Accademia di Romania nu-i loc, primesc multă așteptată veste: e *full* de studenți. Bănuiesc, toți aceștia au produs cel puțin câte douăzeci și ceva de volume de italianistică, cel puțin câte șaptezeci și ceva de articole prin sumedenia de reviste de cultură, sau au îndrumat, la rîndul lor, cel puțin alte câteva mii de alți învățăcei. Doar n-or fi fost, cu toții, nepoți, ori cel puțin protejați, ai nu știu cărui ministru sau, mă rog, în termeni medievalistici, să zicem, baron... Fiindcă la noi, în frumosul spațiu carpato-danubiano-pontic cel plin de dor, Evul Mediu s-a încheiat, o dată pentru totdeauna, îndată după memorabilul an 1848!

Așadar, plec spre Roma, bursier a două guverne prin acord bilateral, fericit posesor al unui cec acoperind salariul minim pe economie, însă nu prea știu încotro mă îndrept. Poate, precum antonomasticul Badea Cîrțan, la noapte voi adăsta pe lîngă columna lui Traian, veghind pînă spre zori la memorabilele înțeleștări dintre neînduplecații noștri strămoși. În mai puține vorbe, îmi pierdusem, precum călătorul pe lumea de dincolo, speranța de-a mai ajunge pe culme.

Lipsit de găzduire, mă apuc să întreb în stînga și-n dreapta. Care îmi oferă un cort (lesne de transportat), care mi se laudă cu surioarele așezate pe locurile vechilor sabine, care cunoaște o doamnă care, însă, are deja două fete care stau la ea... Un amic, premiat de revista noastră și purtat cu gingășie peste mai micile noastre șapte încrețituri de relief, mă lasă cu ochii în soare, ba ce zic, în întuneric. Mai apoi are să se supere, dar telefonul meu s-a închis... Iată, s-a stins. Pînă la urmă...

Persoanele care m-au găzduit: nici ele nu mă cunoșteau, nici eu pe ele. E drept, fuseseră oaspeții Universității noastre, însă nu apucasem să le întîlnesc. Cînd un glas benefic și salvator mă îndeamnă să le contactez. *Socco-o-o-o-o-o-*

orrini... La repezeală, scriu un mesaj de tatonare, asudato-hilaro-disperato-ș.a.m.d. Și, „culmea”, primesc răspunsul de acceptare, cu o seară înainte de dimineața plecării, cînd amicul de mai sus era, mai mult ca probabil, *occupatissimo*, iar eu recapitulam, cu ochii minții, cele mai frumoase și mai largi poduri de peste Tibru...

Dar ce oameni am cunoscut! Eugenia Serafini își împarte timpul între istoria artei, pe care o predă la Accademia di Belle Arti din Carrara, poezie și pictură, organizarea a numeroase manifestări multimediale, monografii, critică de artă și premii. A fost tradusă la Craiova. Soțul ei, Nicolò Brancato, este expert în arheologie, universitar, poet, după câte aflu, în retragere, autor al unui tom de epigrafie pe care-l am în față și care îmi ridică părul măciucă, de admirație și de tardivă emulare („*Ecco*, de asta aș fi vrut să mă ocup și eu!”): *Roma. Iscrizioni dal Medioevo al Duemila. La storia della città raccontata sui muri* (Il Gabbiano, 1999). Ambii conduc *Accademia in Europa di Studi Superiori onlus*: ARTECOM. Intelectuali de primă mînă, i-au avut ca profesori pe Natalino Sapegno și Giovanni Beccati, ori pe Santo Mazzarino și Walter Binni... Iar asta, efect la noi paradoxal, îi face și mai oameni. Mă primesc în casa lor și mă cinstesc. Profesorul Brancato mă călăuzește prin labirinturile romane și mă inițiază în tainele Bibliotecii, dar și ale vinurilor italiene. Profesoara Serafini îmi povestește lucruri necunoscute despre Bernini (feblețe comună) și mă invită, în inima Romei (mă uit spre Castel Sant'Angelo), la o prezentare de cărți de artist, unde universitara-mi prezintă petrarhistă de peste mare e aplaudată călduros. Și unde cunosc akte chipuri, pentru unii legendare, pentru mine (doar, încă) incredibile: Mario Verdone și Sofia Corradi, Umberto Maria Milizia și fiica Sara, Paolo Guzzi, Francesco De Girolamo... Fost-am purtat, din iad, prin cerurile artei și prieteniei...

Nu mă pot despărți (nu de pană, ci) de tastieră, la aceste momente aniversare, fără un gînd de recunoștință care, firesc și parcă de la sine, mă poartă spre doamna Eleonora Cărcăleanu, încă o dată providențială în raporturile mele cu patria lui Dante. Încredințarea că din peregrinările cultural-încărcate ale subsemnatului va trage folos (uncori suferin-da) italianistica română îi va prilejui și confirma cea mai mare satisfacție, dincolo de orice altă mulțumire.

MERSI, ANTOINE!

Cătălin MIHULEAC

REALITATEA FANTASTICĂ

De fiecare dată când pe masa mea aterizează câțiva cartofi – indiferent de forma pe care o îmbracă: pai, piure, natur sau țărănești –, înainte de a mă ospăta, spun:

– Mersi, Antoine! Mersi bocu!

Trec drept un ciudat, din cauza obiceiului meu, iar odată, un chelner m-a pus la punct:

– Nu permit nimănui să-mi spună Antoine!

– Nu dumneavoastră v-am spus așa.

– Serios, atunci cui?, că nu mai este nimeni prin jur.

– Lui Antoine Parmentier.

Deoarece, dacă astăzi, din toată sărăcia, ne permitem să aliniem pe masă șase cartofi cu priviri sfioase, datorăm asta sus-pomenitului Parmentier, farmacistului Parmentier.

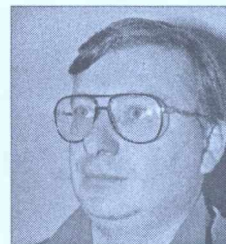
Importat din Peru, pe la 1540, cartoful nu presimțea nimic din gloria care i se prepara. În prima lui perioadă europeană, bondocul cartof trecea drept un toxic, fiind inclus doar în meniul vitelor, mai puțin simandicoase, prin natura profesiei lor de rumegătoare.

Parmentier, trăitor între 1737 și 1813, a prins drag de această legumă umilă și i-a hotărât un destin de superstar. Mai întâi, i-a făcut o asemenea propagandă la curte, că însuși Ludovic al XVI-lea, cu un teribilism caracteristic regilor și copiilor, și-a împodobit butoniera cu flori de cartof. Apoi, pentru a-și impune marfa în rîndul maselor, a uzat de o șmecherie: a aranjat să se planteze cartofi pe terenurile de la periferia Parisului, și a pus să fie păziți ostentativ ziua, ca să îndemne populația să-i fure noaptea.

Ceea ce populația a și făcut, întrucît populațiile reacționează identic la anumiți stimuli. În acest mod a început incredibila ascensiune a cartofului, care a scăpat de la inaniție atîtea și atîtea neamuri, și-l scapă și pe-al nostru, cot la cot cu cinstita fasole.

Recunoștința popoarelor are însă picioare scurte. În timpul Revoluției, uitînd că nu crapă de foame tocmai datorită cartofului, bunii francezi și-au reamintit că Parmentier a avut pilă la Rege, motiv pentru care l-au declarat „dușman al poporului”.

În 1813 Antoine Parmentier, căruia îi mulțumim și pe această cale, a luat loc, elegant și cuminte, în cimitirul Père Lachaise, alături de *La Fontaine*. Ulterior, celor doi li s-a alăturat un alt prieten de-al nostru: *Jim Morrison*, de la formația „Doors”. Uneori, cînd plictiseala din cimitir e prea mare, cei trei se întîlnesc noaptea, la un pahar de absint, o fabulă cîntată și o porție zdravănă de cartofi.

POȘTA ȘI COMPUTERUL

Horia GÂRBEA

LOVITURA LIBERĂ

Merg des la poștă. Expediez și primesc cărți, scrisori, mandate. Deunăzi, liniștitul oficiu fierbea. Înăuntru, lume ca-n metrou la ora de vîrf, condiții excelente pentru hoții de buzunare, lume nervoasă ridicată pe vîrfuri să vadă spre ghișeu, unde părea că se întîmplă ceva catastrofal. Unii clienți mormăiau oarece, alții stăteau resemnați; loc de citit ziarul, oricum, nu era. Ce să fie? La întrebarea mea mută, un tip mai știutor mă lămurește.

– Dom’le, au trecut la poștă și impozitele, și factura de la telefon. Nu mai e loc să te miști. Trei funcționare și nu fac față.

– Nu-i asta, intră în vorbă o femeie energică. Au băgat calculatoarele.

N-am zis nimic, dar m-am gîndit: bravo, era și timpul. Cînd, peste vreo oră, am ajuns la tejgheaua de marmură, am văzut cam ce se petrecea cu adevărat. E drept că poșta a fost împovărată cu servicii de plată pentru impozite, taxe, facturi de telefon. Dar mai e ceva. Avea dreptate cucoana. Au apărut PC-urile! Acum mandatele se trimit de pildă on-line! Adio telegraf, good bye, bătrîne Edison. A apărut notiunea e-mandat, scrisă clar la ghișeu.

În fața unui monitor nou legat la un Pentium III, o funcționară căuta să miște mouse-ul, să dea click-urile de rigoare, iar altele două, contrazicîndu-se aprig între ele, îi dădeau indicații verbale tare, ca și cum sărmana ar fi locuit peste un deal. „Acum deschide fișierul, acum apasă pe F5; nu, deșteapto, pe F6 trebuie să apeși, taci, fată, din gură, că nu e așa”.

Din cînd în cînd, titulara postului, derutată complet, se răstă la client: „Mai spuneți o dată codul”. După o luptă fizică epuizantă, mandatul a fost pare-se completat și trimis în măruntaiele calculatorului. Una dintre sfătuitoare a strigat ca la Călugăreni:

– Gata! Ieși și apasă pe „trimite”.

Din păcate conexiunea internet, după ce a rotit o clepsidră cîteva minute, a refuzat pare-se colaborarea. Oficianta a lovit violent cîteva taste, mai să le sfărîme, apoi a dat să revină la document ca să reia procedura.

– Unde dracu’ e formularul!?

– Nu l-ai salvat, deșteapto? au urlat în cor celelalte două, deodată cu cîteva clienți.

– Ce să salvez? a șoptit buimăcită femeia.

Aceasta replică mi s-a părut excelentă pentru final. Am ieșit din rînd și am plecat să caut un oficiu unde progresul tehnic nu a fost încă „implementat”. N-am fost singurul. Din ușă, un cetățean răcnea ritmic peste capetele celorlalți: „Aveți timbre judiciare?” Dar cele trei oficioane plîngeau neputincioase în fața performanțelor PC și nu-i răspundeau.

LA BÁLVÁNOS, ACUM ȘI-UN VEAC

Radu TĂTĂRUCĂ

Eram pe cale să adorm, ascultînd. Între mine și Verdi, Flavia. Duc mîna după cap să-mi aranjez perna; simt o rezistență nefirească în unghii simultan cu un sunet de pînză sfișiată.

– Ce Dumnezeu? Îmi intră puf în nas, strănut, stîrnesc un stol de pene care mă gîdilă pe față.

– Salut! Mulțumim, eliberatorul! Ne vedem la Cairo. Adio!

– Aida!

Am rupt perna! Cu unghiile tăiate frumos aseară, înainte de petrecere. Ating buricul inelarului cu degetul mare. Mă înțep rău, ca în gladiță. Duc mîna la obraz, temător; iar mă înțep. Scot cealaltă mîna dintre cutele cearșafului și spatele de teracotă fierbinte al Flaviei și constat, în lumina – dacă de lumină poate fi vorba – halucinantă a Lunii:

– Mi-au crescut gheare. Fără „!”. Ca și cum ar fi vorba de altul.

De tine.

Să pipăi dacă nu m-am pricopsit și cu gheb păros. Coarne. Copite. Sau coadă. Oare n-am coadă?

Stai cuminte! O cange cu cinci gheare prin țesătura fină a lenjeriei ar face prăpăd.

Am sau n-am? Mă rog în gînd Celui care dă cu lumea de pămînt să n-am.

Chem ușor, fără să mă întorc:

– Flavia.

– Sforrr, hîîrr, sforrr, hac!

Aseară ne-am făcut de cap în pavilion, ca în vîrf de sarcină la băi. Cînd nu ne-a mai trebuit muzica, am tăbărit în cameră la Suzi-Izvorul 3 ale cărei surse naturale de băutură au făcut-o răsfățata bărbaților. Ne-a răpus, o vreme, și țuca; am trecut la bancuri: cu moldoveni, ardeleni, evrei, unguri. Cîte o pereche o ștergea iar la dans. Probabil. Cvorumul s-a restabilit în momentul de maximă glorie literară al Flaviei Catinari, poetesa, desigur blondă, a seriei, expertă în ceramică de Kutý; o ramură a familiei sale era din Galiția.

– Ai auzit de Kitev, n-ai auzit, ești un ignorant, știi

geografie cît să te încurci între fustoaiele lui Suzi – reproș gratuit – de aia nu mai beți voi, moldovenii, apă din Ceremuș. Cînd o să te las, o să apară alta: „Phui! Țsta-i ca o sită.” Ce te faci cînd vine și-ți spune: „Ești inconsistent ca o sită”?

– Mă sui în cui!

Ei, sita, ce minunată născocire!

Spaima era! Avocățescă, deci prefăcută, a lui Silberman, a mea (notarială, așadar autentică), a băieșitelor și a bucătăreselor. Venea din Arad, o familie mixtă, sau trixă, prea știa toate limbile, bucătăririle, coclaurile și istoriile Mitteleuropei. Crezînd că e cu avocatul, în prima săptămînă mă rezumasem la bună ziua. S-au recuperat apoi rapid celelalte formule de salut.

– *Odă stăpînei casei*, așa a început. A făcut o revrență. Clasică. La cît băuse, eu aș fi pendulat, aș fi pendulat și aș fi spart covorul cu nasul.

Un prieten, nu-l cunoașteți, a murit. Cînd? *Pomelnic:*

*În vremea cînd eram sărac,
Nu ca acum,
Acum mă fac,
Sub streășina Eternității,
Pe Ciric,
Ori pe zăcute ape de Bahlui,
Despovărate de povara vieții,
Visleau în cercuri
Suflete.*

*Era și-un Iași,
Care a fost,
Și nu mai e.*

Se apucase de băut răzbit. Cu vecinii, singur, cu prietenii, cu dușmanii, apoi iar cu sine, iar cu dușmanii – foștii prieteni – iar cu vecinii – cei noi; can viață. La fel de brusc, s-a lăsat. De bucurie prostească, soacra, nu toată lumea are soacre

deștepte, i-a adus o jucărie, o minune tehnică, dar mai mult minune. Rătușca aia care picotește, picotește, pîn-ce cade cu ciocul în pahar. Pe urmă o ia de la capăt. „Rața se duce la baltă, chiar dacă a clocit-o găina.” Torouțiu. Destin, sau ADN? Omul meu s-a uitat la perpetuum, s-a uitat cu un ochi la celălalt ochi, nu înțelegea – nu că ar fi fost vreun încuiat – s-a uitat, s-a uitat, iar a treia zi și-a cumpărat balansoar și frapieră. Paie avea. A urmat cam o lună de refuz al oricărei credințe, alta decît cea a Hristosului sîngelui; întru care s-a și stins. Iar eu am devenit mai bogat cu încă o pîrloagă.

– Mă ascultă cineva? imperativă, tragediana.

Miklos Silberman și ursul. Baladă

(Parcă era odă! Avocatul ne turna, ca pe un vesel rug al asumatului martiriu, flăcări de votcă peste lichior, vin peste cafea, coniac lîngă pahar.)

*Miklos Silberman, odată,
Cînd ieșea de la mofete,
O zări pe sora Suzi –
aplecată –
Cum le vine cîteodată,
Deh, la fete.*

– Soră Suzi, soră Suzi,
Ce-am văzut? M-am speriat!
Oare-acolo-ntr-o picior,
E pădure-adevărat?

– E pădure, nene Miklos,
Codru des, înfricoșat,
Sare ursul să te muște,
Dacă tu prea mult uitat.

– Soră Suzi, soră Suzi,
Eu la tine vrem salvam
Am arc tare de la tata
Și-analize bune am.

– Miklos Silberman, ai grijă,
Să țințești fără cusur,
Nu cumva, din vreo greșeală,
Să nîmerești ursu-n cur –
s-ar putea să ai surprize –
Și să calci în analize.

A fost doar începutul. Acum însă am reala neli-niște a ignoranței în care mă aflu. Mai tare:

– Flavia!

Un da somnoros, somnoros, că-mi vine, cu toate că nu-mi arde, să casc. Ceea ce vei face și tu.

– Ce vrei?

Deși a avut de două ori parte în seara asta de superlativul traiului în comun, își drege glasul ca pen-tru canonul trei. Întreabă alintat:

– Apă?

Doamnele știu că – și de ce – bărbaților, la 03.01, le trebuie numaidecît apă.

– Aprinde lampa. Vezi, nu cumva mi-a crescut coadă?

Bărbații știu că – și de ce – la 03.01, doamnele, trezite, plusează:

– Nu îmi trebuie lumină ca să văd cum crește coada!

Două degete pedestre mici, dar viguroase, pleacă în excursie pe căi știute.

– Ți-a crescut pe dracu! Noapte bună!

Vorbele – nu degetele – m-au gîdilă în ceafă cu răsufierea șarpelui.

De aici poate ieși o ispită.

CONSEMNĂRI

D'ALE ASOCIAȚIEI

Liviu APETROAIEI

• 25 martie a intrat în calendarul cultural ieșean prin evenimentul de la Casa Pogor, inițiat acum 11 ani de un grup de scriitori – Bunavestire – Sărbătoarea poeziei, ajuns acum la ediția a XI-a și completat, la inițiativa lui Cezar Ivănescu, acum 8 ani prin Festivalul Internațional de Poezie Româno-Canadiană „Ronald Gasparic”, în acest an la ediția a VIII-a, aflat sub auspiciile Uniunii Scriitorilor din România, ale Muzeului Literaturii Române Iași, ale Fundației Culturale „Ronald Gasparic” și ale Societății Culturale „Junimea '90”.

La orele prînzului, publicul reunit cu această ocazie a asistat la un Te Deum – slujbă de pomenire a poetului Ronald Gasparic, oficiată de pr. paroh Dumitru Merticaru, la vernisajul expoziției de artă plastică semnată de Laura Hepp (Germania), continuate de o amiază a colecționarului (prin expoziția de obiecte de artă din colecția preotului Dumitru Merticaru) și de un recital poetic (cu participarea scriitorilor invitați). Prezidiul, coordonat de Cezar Ivănescu și Vasile Andru, a încheiat momentul prin acordarea premiilor actualei ediții, în urma deliberării făcute de un juriu al cărui președinte de onoare este Eugen Uricaru, și care este compus din Cezar Ivănescu – președinte și Daniel Roy (Canada), Vasile Andru, Theodor Codreanu, Daniel Corbu, Vasilian Doboș, Gheorghe Grigurcu, Adrian Dinu Rachieru, Lucian Vasiliu, membri. Au primit laurii și diplomele **Louis Arti** – Franța (care nu a putut fi prezent) – premiul pentru autor din străinătate, **Constantin Hrehor** (Suceava) – premiul pentru autor român și **Nona Luminița Iancu** (Tîrgoviște) – premiul pentru debut.

• 27 martie, în aceleași Galerii „Pod Pogor-fiul” a ieșit la rampă Liviu Papuc, prezentîndu-și recent încheiata cercetare în istoria literaturii. „Marginalii junimiste”, volumul în cauză, apărut la editura Timpul din Iași, i-a adus la masa discuțiilor pe universitarul Dan Mănuță, specialist consacrat al fenomenului „junimist” și pe Cassian Maria Spiridon, editor al cărții. Prin manuscrisele vremii, Liviu Papuc găsește repere interesante despre nașterea „Convorbirilor literare”, de la redacție și pînă la tipografie, mărturii despre Eminescu, în ipostază de revizor școlar, bibliotecar, jurnalist, Ion Creangă, Veronica Micle, Titu Maiorescu, Iacob Negruzzi, P. P. Carp ori Vasile Pogor. Polemicile de natură politică și culturală sunt la rîndul lor reflectate în paginile de față, mai ales că junimiștii au fost, dincolo de statutul cultural de elită, și înfocați parlamentari sau miniștri. „Marginalii junimiste” este o carte venită la timp pentru cei care au încă îndoieli asupra fenomenului

care a generat cele mai importante mutații sociale, politice și culturale în România din jumătatea a doua a secolului al XIX-lea.

• 5 aprilie îi adună pe membrii Comitetului Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor.

Se aprobă convocarea membrilor Filialei pentru data de 22 aprilie, la ora 12.00, în Sala „Coandă” din Palatul Culturii. Vor fi discutate propunerile pentru modificarea Statutului Uniunii Scriitorilor. Vor fi aleși cinci delegați care vor participa la Adunarea Uniunii Scriitorilor, la București, pentru votarea noului statut.

Al doilea punct important al discuțiilor s-a referit la acordarea premiilor Filialei pentru 2003. Juriul, alcătuit din cinci membri plus doi scriitori (ca rezerve de jurizare), așteaptă volumele, în două exemplare, **pînă la data de 1 iunie 2004**. În prima fază a jurizării, vor fi selectate trei volume pentru fiecare secțiune, urmînd ca la ultima înțîlnire, juriul să stabilească prin vot secret premiile. Pentru 2003, au fost validate 7 premii, după cum urmează: Premiul de excelență, pentru o personalitate care a împlinit cel puțin 70 de ani; Premiul pentru poezie; Premiul pentru proză; Premiul pentru critică, istorie și teorie literară, eseu, ediții critice; Premiul pentru dramaturgie, jurnal, memorialistică, traduceri, literatură minorităților, literatură pentru copii și tineret; Premiul pentru debut; Premiul pentru debut în proză acordat de Fundația „Traian Olteanu”.

• Sfîrșitul de aprilie vine cu tolba plină de evenimente pentru scriitori. Zilele „Convorbiri literare” (22-25 aprilie), revistă care va ieși din tipografie cu numărul 100, în serie nouă (de fapt chiar numărul în care consemnăm), se vor suprapune favorabil peste ediția a XII-a Tîrgului de cărți „LIBREX” 2004 (21-25 aprilie). Anul acesta, Palatul Culturii va fi gazdă a evenimentului (inițiat acum 12 ani ca Salon de carte, la Muzeul „Mihai Eminescu”, din Parcul Copou) și avem încredințarea că prestigioasele instituții dedicate cărții vor onora momentul sărbătoresc al Iașilor culturali.

• Vestă tristă. Săptămîna Mare a chemat-o la ceruri pe blînda și buna Eugenia Popa-Cohuț, la 77 de ani împliniți pe 19 martie. Medic de profesie și membră a Uniunii Scriitorilor – Filiala Iași, Eugenia Popa-Cohuț a publicat, în special, literatură pentru copii (**Băiatul și leii cei triști** – 1971, **Moartea leului Rank** – 1976, **Povestea unui om de zăpadă** – 1986), și romanele **Am să fiu pasăre** – 1972, **Mama** – 1982, **Prietenii lui Ștefănuț** – 1984, **Elogiu durerii** – 2001. Gînd pios și odihnă veșnică!

MESIA DE LA VORONEȚ

Andrei VARTIC

Din rănile tale curge sînge roșu, lipicios, ca și al nostru, tu ești înșetat ca și noi, iată, colbul, și muștele s-au lipit de sudoare ta, cum, deci, îndrăznești să spui că nu ești om, că ești Dumnezeu? Așa pictura s-a pictat în anii lui Ștefan cel Mare la Voroneț.

Totul e întrebare în această lume în care viul se naște paradoxal și moare fără să înțeleagă de ce i-a picat anume lui destinul vieții, destinul biologic și, în fine, cel spiritual și moral. Dar pînă unde putem ajunge cu aceste întrebări? Cît de departe este Dumnezeu de om? Poate coborî Dumnezeu pînă la noi? Putem să-L pipăim, să-I controlăm pulsul cu sărutul? Noi, oamenii, sîntem făcuți din pofte și dureri, noi avem gîtlejuri pe care turnăm vin, noi ne batem pentru putere, dar și pentru a fi primii dintre anonimi, noi ne împopoțonăm în haine aurite sau în zdrențe, gîtuim și sîntem gîtuiți, dar tu, tu care, iată, ești ca și noi, care alungi comercianții din templu și te uiți la Magdalena desenînd incertitudini în nisipul Palestinei, tu, tu de ce zici că ești Dumnezeu?

În plină epocă de glorie, Ștefan cel Mare pictează biserica Voronețului, construită în anul 1488. Dar de ce îi țipă lui Isus mulțimea pestriță din acea pictură? De ce urlă surlele, de ce bat asurzitor alămurile, de i se arată la cer, adică – ai obraz, timpitule, te vede Iahve de sus, cum îndrăznești să spui că ești Dumnezeu? Iar El își tace, privește luminos înaintea ca un copil, privește în sine, în adînc, poate în adîncul nostru de azi, de martie 2004.

Cum s-ar putea, năîngule, mai strigă mulțimea, ca Iahve să se înfrupte din pește, vinul și pîinea noastră sau să stea cu noi la taifas despre măslini și mei? Cum s-ar putea să bea apă de la o oarecare samariteancă? Oare El nu are apă în ceruri mai multă și mai gustoasă decît toate apele acestui pămînt nerod? Dar oare știe El de sete? Știe El de pofta de femeie care-ți întunecă mințile? Și iară bătăi în alături, și iară stridențe de trîmbețe, și iară gesturi obscene. Iar El tace, se uită mai repede spre ziua de azi decît spre cea de la 1498, ba nu, privirea Lui trece prin noi, prin rostul ființei noastre omenești, o purifică și se duce încă și mai departe, departe de tot, acolo unde bate ceasul Cosmosului, care este tot El. Așa pictură s-a pictat în anii lui Ștefan cel Mare la Voroneț.

Fondul spiritual al acestei picturi, superbă simfonie de forme și culori, comparabilă doar cu „Sărutul Iudei” de Giotto, întrece cu mult, după opinia noastră, minunea executării ei. Vrerea lui Ștefan de a lăsa după sine biserici excepționale era așa de mare că putea să aducă toți pictorii geniali ai lumii pentru asemenea lucrare. Ci pictorii renascentiști, cu toate grandoriile lor, nu puteau picta ce dorea Ștefan să vadă pictat la Voroneț, și anume – apropierea omului de Dumnezeu.

Nici scrierile timpului, nici tradiția nu ne spun cine a pictat Voronețul. Cert e că lucrarea s-a făcut în una din cele mai cumplite vremi ale creștinătății, după căderea Constantinopolului. Este sigur că pictorul Voronețului a fost

nu numai un artist genial, ci și un profund om religios, un clarvăzător, un mergător iluminat pe drumul arătat de Mesia. El înțelesese perfect că, de fapt, Dumnezeu nici nu coborîse spre noi în zilele lui Pilat, El este mereu foarte aproape de muritorii săi, așa de aproape că respirația, sudoarea, sîngele, of-urile Lui de pe Sfînta Cruce sînt reale, omenești.

Dar a fost chip ca această gîndure să fie posibilă în anii 1488-1498, cînd s-a zidit și pictat Voronețul? O carte de excepție, e vorba de *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său*, scrisă la numai 16 ani după moartea lui Ștefan cel Mare, demonstrează că evenimentul plastic și spiritual de la Voroneț este autohton, românesc. Iată un mic fragment din acel uluitor scris, pentru care abia Noica a găsit mirare și entuziasm: „Ci, mai întîi de toate este tăcerea, iar tăcerea face oprire, oprirea face umiliță și plîngere, iar plîngerea face frică și frica face smerenie, smerenia face socoteală de cele ce vor să fie, iar acea socoteală face dragoste și dragostea face sufletele să vorbească cu îngerii. Atunci va pricepe omul că nu este departe de Dumnezeu”.

Omul nu este departe de Dumnezeu, ne învață fresca de la Voroneț. Dumnezeu se atinge în fiecare clipă de hainele noastre, de vinul pe care îl bem, de femeile pe care le iubim, de puterea politică pe care o vrem cu nesaț, de trîmbețele care ne asurzesc, de alămurile care ne cutremură, de rostul ființării noastre paradoxale. El este sudoarea, sîngele, apa, pîinea, nisipul pe care desenăm, cocoșul ce vestește trădarea lui Petru, vîntul pe care îl vînam. El e foarte aproape, atît de aproape că putem să discutăm cu îngerii Lui. Și pentru acest destin atît de omenească trebuie doar să pășim din treaptă în treaptă spre cerurile Lui, care-s numai cele ale iubirii.

Geniala pictură de la Voroneț arată că gîndirea religioasă românească a dat lumii un formidabil model al apropierei de Dumnezeu. Unele din cele 9 trepte descrise de Neagoe erau cunoscute în antichitatea cea mai veche. Altele s-au discutat de anahoreții creștini din Asia Mică, s-or fi cunoscut la Athos sau prin mănăstirile timpurii din Serbia. Dar, cu certitudine, sinteza lor orientată spre apropierea de Dumnezeu (și nu spre cunoașterea lui abstractă) s-a copt și s-a conștientizat anume la mănăstirile și schiturile din principatele românești.

Ștefan cel Mare a construit peste 30 de biserici și mănăstiri, majoritatea după 1487, cu un efort uman și material uriaș. Nu era mai simplu să cumpere tunuri, să instruiască o armată de elită și să recucerească și Bizanțul, și Ierusalimul, și să rămînă astfel „pe veci” în topul cuceritorilor acestei lumi? Da, se putea. Probabil costul unei asemenea Cruciade nu era cu mult mai mare decît al celor 30 de biserici. Ci Ștefan cel Mare a construit și pictat excepționale biserici fiindcă Dumnezeu este atît de aproape și deșertăciunile omenești atît de mari, și sfîntul Daniil privește atît de smerit din fresca de la Voroneț.

VARIA

DIN VALURILE PRESEI

Poezia, primăvară 2004, stă sub semnul „Poezie și suflet”, din care spicuim: *Hrana sufletului* de Cassian Maria Spiridon, interviuri cu Lucian Alecsa, John Hoppenthaler, Guy Goffette, *In memoriam Mihai Ursachi* de Vasile Proca (*Noi, Padișahul întregii Melancolii*), poeme originale de George Popa, Valeriu Stancu, Vasile Proca, Lucian Alecsa, Echim Vancea, Angela Furtună, Shaul Carmel, Sorin Roșca, Bianca Marcovici, poeme traduse din Mihai Eminescu, George Bacovia, Lucian Blaga, Laurențiu Ulici, Nichita Stănescu, Magda Isanos, Radu Stanca, *Orient, Occident, muzică, poezie și suflet* de Marius Chelaru, *Visul și poezia precum un text dialogic al sufletului* de Noemi Bomher, *Motivul sufletului în poezia religioasă a lui V. Voiculescu*, inedita Lucian Blaga în orizont răsăritean de Alexandru Pintescu.

Cronica, nr. 3, închină mai multe pagini dispariției premature a lui Mihai Ursachi (*Ziua de doliu a muzeografului literar*, poem de Lucian Vasiliu, „Salonul literar”, acompaniat de Școlar întru melancolie de Dan Mănuță, *Solitarul Mihai Ursachi și al său „Suflet de seară”* de Vasile Iancu), la care se adaugă poeme de Indira Spătaru, Minerva Chira, Ioana Coșoreanu, Doina Antonie, Olga Alexandra Diaconu, inedite de Nichita Stănescu și *Cu fața spre trecut* de Florin Faifer (evocare a lui Nicolae Barbu).

Din Bucovina literară, nr. 3, extragem interviul cu Erich Beck, poeme de Carmen-Veronica Steiciuc, *Fata morgana* de Elisabeta Isanos.

În Oginda literară, nr. 3, avem poeme de Dumitru Spătaru, *Despre limitele cunoașterii* de Leo Butnaru, *O întruchipare a armoniei: Cella Delavrancea* de Virginia Șerbănescu, interviuri cu Mihai Cimpoi și Radu Cărneci.

Ateneu, nr. 3, vine cu schișa dramatică *Măseaua* de Mircea Radu Iacoban, Leo Butnaru despre *O revistă („Contrafort”)*, „Iuda”, dosarul de urmărire informativă a lui Alexandru Ivasiuc, prezentat de Ioana Boca, *Despre canon* de Irina Petraș, interviu cu Mihai Chiuariu.

Mozaicul, nr. 1-3, face „Anatomia violenței” (eseuri de Gabriel Coșoveanu, Mircea A. Diaconu, Ion Militaru, Horia Dulvac ș.a.), interviu cu Cornel Mihai Ungureanu, *Jurnalul lui Virgil Mazilescu* de Ramona Șendrescu.

Din Ramuri, nr. 2-3, alegem *Macedonski – 150 de ani de la naștere* (C.M. Popa și Marian Barbu), *Radu Mareș și eroii manipulatori* de Nicolae Prelipceanu, poeme de Leo Butnaru și Petre Got, *Dilema „ieșirii prin cer” în teatrul sorescian* de Toma Grigore, *Mircea Eliade și fețele ficțiunii* de Marian Victor Buciu, proză de Florin Oncescu, Cornel Mihai Ungureanu, Jean Băileșteanu, Camil Moisa, *Romanul ca natură plină de voci amestecate* de Henri Zalis.

Orizont, nr. 3, se „dedică” lui Andrei Pleșu (și cu un amplu interviu), dar găsim și *Jurnal, 1991* de Mariana Șora, *Un ascet în pustiul civilizației* de Coriolan Babeți, poeme de Anghel Dumbrăveanu și Ioan Crăciun, *Lumea răsturnată a lui M. Blecher* de Radu Ciobotea.

Din Tribuna, nr. 38, ne alegem cu *Dimensiunea creștină a unui basm cult: „Făt-Frumos din lacrimă”* de M. Eminescu de Lucia Hărdău, *Proza lui Ioan Groșan* de Alexandru Vakulovski, *Agârbiceanu la „Tribuna” – Cluj. 1938-1940* de Gheorghe Stoica.

Contemporanul, nr. 3, vine cu un grupaj de eseuri despre Nichita Stănescu, poeme de Paul Vinicius și Horia Zilieru, Robert Șerban în dialog cu Cornel Ungureanu, *Trei apropiieri de curajul sincerității* de Henri Zalis (profil Radu Cosășu).

Din Contrafort, nr. 1-2, alegem interviul cu Mircea A. Diaconu, poeme de Maria Șleahitișchi, *Caragiale(s)licuri* de Vladimir Beșleagă, *Ilona și împărăția* de Vitalie Ciobanu (proză).

Axioma, nr. 3, ne aduce *Despre starea literaturii române, azi* de Constantin Trandafir, poeme de Marian Ruscă și Ion Roșioru, *Mircea Eliade – întâlnire cu opera* lui Aldous Huxley și Thomas Hardy de Andi Bălu, interviu cu Mihai Gălățanu.

PRESSOFAG

CURIER DE AMBE SEXE

Daniel CORBU

Adrian TODOR, Arad. Versuri de substanță, cu mici greșeli de ritm și număr de silabe, tributare esteticii de acum un veac, fără un ton și o muzică personale. La douăzeci și doi de ani e timpul înverșunatelor lecturi din marii poeți ai secolului douăzeci, de la Rilke și Trakl la Hlebnikov, de la Seferis și Hlebnikov la Ginsberg sau Gibră. Cît despre revistă, mijlocul cel mai sigur de a o avea este abonamentul.

Radu DELEANU, Vaslui. Citit-am textul Dvs. lung, în zece părți, cu titlul *Elegiile vrăjitorului*. Cîteva scînteieri lirice există, cîteva imagini încîntă, dar se simte prea mult ingineria textuală, construcția forțată care deranjează, ca și obositoare înșiruire de imagini. Vă așteptăm cu texte noi! În pesimista Dvs. scrisoare ne scrieți: „Vă trimit un grupaj de versuri pe care cu siguranță nu le veți publica pentru că: 1) sînt un anonim oarecare; 2) nu cunosc pe nimeni din redacție; 3) versurile mele nu sînt postmoderniste; 4) versurile mele nu îndoiește colțurile gramaticii... Vă cer mii de scuze”. Mai întîi, nu înțeleg de ce să cereți scuze de la noi. Nu v-am

greșit cu nimic. În al doilea rînd, presupunerile Dvs. sînt false, pentru că la „Convorbiri literare” primează valoarea și nu alte principii.

Nicoleta LEFTER, Galăț. Semne clare de talent în *Pămîntul, Alfa și Nimicul tăcut*. Vă așteptăm cu un nou grupaj.

Remus CREȚAN. Încercări modeste și în proză și în poezie.

Eugen SUMAN, Iași. Am remarcat *Nebunul, Geografie aleatorie și Depart*, pe care le-am propus spre publicare. Țineți pe foarte aproape!

Elena ȘOFĂU, Iași. Texte romantice, simple, ușoare, cu multe versuri șchioape, scrise în estetica începuturilor noastre poetice. A căuta rime nu e ajuns! E nevoie de conținut și de o muzică proprie, altfel totul rămîne fără orizont.

Dan PANAET, București. Felicitări pentru devenirea Dvs. în starea de student al Facultății de filosofie din București! Și mai ales pentru excelentul grupaj pe care ni l-ați trimis și pe care l-am predat redactorului de poezie pentru publicare.

P.S. *Curierul* roagă pe toți corespondenții noștri să așeze în plicul (sau emailul) trimis și o scurtă fișă bio-bibliografică.

DE 100 DE ORI CONVORBIRI LITERARE

CUPRINSUL REVISTEI

1996

Nr. 1 (ianuarie)

- Cassian Maria SPIRIDON – *Un alt început* / 1
 Mihai EMINESCU – *Trecut-au anii...* / 1
 Cezar IVĂNESCU – *Avatara (EMINESCU)* / 1
 Mihai URSACHI – *Navigatorul, sau Balada literaturii* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Convorbiri de-a lungul timpului* / 2
 Nicolae PANAITE – *Semne și înfățișări* / 2
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Provincializați? Provincializăm...* / 2
 Gîndirea e imaginea spirituală a României Mari – Interviu inedit cu Nechifor Crainic realizat de Pan M. VIZIRESCU / 3
 Marcel PETRIȘOR – *Direcții și sinteze estetice moderne* / 4
 Ion APETROAIE – *Emil Cioran sau paradoxurile scriitorului* / 4
 Emil BRUMARU – *Bocet de adult* / 4
 Luca PIȚU – *Sentimentul occidental al urii de sine* / 4
 Matei VIȘNIEC – *Poezii* / 5
 Liviu Ioan STOICIU – *Poezii* / 5
 Dorin SPINEANU – *Vrăjeli d'amour* / 6
 Nicolae IONEL – *Adon și Lia* / 7
 Ion HADĂRCĂ – *Pericle – păpușarul sau artistul și puterea* / 7
 Dan C. BODEA – *Reîntroparea simbolică; Mimarea sentimentelor* / 8; *Tristețea ceremonioasă* / 9
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Cristian Simionescu – „Maratonul” (antologie)* / 9
 Constantin DRAM
 – *Turciada habsburgică a unui bun român* / 8
 – *Prezentul deja trecut al narațiunii* / 8
 – *Sub semnul debutului depășit* / 9
 Cristian LIVESCU
 – *... A sosit un revizor: M. Nițescu* / 8
 – *Ion Simuț sau critica nuanțelor* / 9
 Lucian VASILIU – *Aurel Dumitrescu* / 10
 Nichita DANILOV – *Biblioteca din nord* / 10
 Dan STANCA – *De veghe* / 10
 Dan C. BODEA – *Rapelul avangardist* / 10
 Dan-Silviu BOERESCU – *Neîntreruptă luptă și incestuoasă coabitare a binelui cu răul în om, în lume și în timp* / 10
 Val CONDURACHE – *În umbra iluziei* / 11
 Dan MĂNUCĂ – *Iluminările unui poet* / 11
 O. NIMIGEAN – *Sadoveanu – text și pretext* / 11
 Doru SCĂRLĂTESCU – *In Der Lieben Stadt Berlin, 1872-1874* / 12
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schiț* / 12
 – *Psalmul 5; Psalmul 6 (traduceri)* / 12
 E.I. – *Încă o întârziere simptomatică* / 12
 Ingrid ILINCA – *Contradițiile Renașterii* / 12
 Val GHEORGHIIU – *Dimineață regăsită* / 13
 Samir GOLESCU – *Obiectiv și subiectiv în interpretarea muzicală (I)* / 13
 Mihaela MÎRȚU – *Postmodernism la Teatrul „Luceafărul”* / 13
 Florin FAIFER – *Metafore cu venin* / 13
 Elvira SOROHAN – *Călinescu se amuză* / 14
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Un spirit autarhic* / 14
 Emil IORDACHE – *Opera colectivă* / 14
 Aurel ȘTEFANACHI – *Îngerul poștaş* / 15
 Gellu NĂDUF – *Debut poezie* / 15
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor franceze* / 15

Interim – *Revista presei* / 15

Iannis RITSOS – *Sonata lunii* / 16

Traducere și prezentare de Valeriu MARDARE

NR. 2 (februarie)

- Cassian Maria SPIRIDON – *Spiritul critic în absența criticilor I*
 Dan STANCA – *Metafizica naționalismului* / 1
 Gellu DORIAN – *Mihai Ignat-Klein* / 2
 Aurel ȘTEFANACHI – *Provincia de la centru sau invers* / 2
 Liviu PAPUC – *Începutul (I)* / 2
 Adi CRISTI – *Jocuri de glezne, sărituri ca mingea* / 2
 Nicolae PANAITE – *Nicolae Sava* / 2
 Daniel CORBU – *Provincia fără frontiere* / 2
 „Mare parte din criticii literari de azi scriu tot pentru cititorii de ieri” – Interviu cu criticul literar Laurențiu Ulici, Președintele Uniunii Scriitorilor din România, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 3
 Gabriel MARDARE – *Yvon Le Men dresor de alfabestii* / 3
 Gheorghe GRIGURCU – *Pe un motiv al d-lui Z. Ornea* / 4
 Val CONDURACHE – *Plictisul de a sta între proști* / 4
 G. DIMISIANU – *Copilăria furată?* / 4
 Mihai URSACHI – *Povestea unui călător* / 4
 Luca PIȚU – *Heidegger, Sandra Brown și noi* / 4
 Ioan VIERU – *Poezii* / 5
 Grigore SCARLAT – *Poezii* / 5
 Nichita DANILOV – *Amurg* / 6
 Dumitru Augustin DOMAN – *Scris undeva, covorul de zăpadă din zori* / 6

Vasile POPA HOMICEANU – *Ninge de Pași în Paradis* / 6
 Daniel CORBU – *Proză scurtă* / 7
 Emil BRUMARU – *Impudoriile iubitei ideale* / 7
 Violeta LIVINSCHI NICHIFOR – *Poezii* / 7
 Constantin DRAM – *Ah, ipocrit cititor!* / 8
 – *Delațiunea continuă* / 8
 – *Un senior al teritoriilor inventate* / 8
 – *Plăcerea povestirii* / 9
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Regăsirea-n singurătate* / 9
 Dan C. BADEA – *One man show* / 9
 Cristian LIVESCU – *O panoramă post-modernistă a literaturii contemporane* / 8
 Constantin HREHOR – *Cezar Ivănescu* / 10
 Mircea COLOȘENCO – *Ion Barbu și Jean-Arthur Rimbaud* / 10
 Lucian VASILIU – *Junimișii basarabeni* / 10
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Nordul poeziei sau ierarhiile pergamentelor* / 10
 George BĂDĂRĂU – *Et in Jilava ego* / 10
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Despre moarte, fără nostalgii numai primăvara* / 10
 Dan-Silviu BOERESCU – *Polemică, sinucidere & disperare: zi-i literatură și te mîntuie* / 11
 Dan C. BADEA – *Visul de nemărginire* / 11
 Codrin Liviu CUȚITARU – *Zoon aisthetikon și zoon politikon sau Despre creșterea și descreșterea criticii literare* / 11
 O. NIMIGEAN – *Fețe-fețele modernității* / 11
 Dan MĂNUCĂ – *Vatra care ucide – Boris Baidan* / 12
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 12
 Codrin Liviu CUȚITARU – *Fenomenologia lui „afară” sau eșecul imaginarului* / 12
 N. IONEL – *Convorbiri duhovnicești* / 12
 Val GHEORGHIU – *Neantul (plastic) valah* / 13
 Ștefan OPREA – *Luis Buñuel „infrarealistul”* / 13
 Mihaela MÎRȚU – *Tango, o piesă politică* / 13
 Florin FAIFER – *„Tranziția”, în parabole* / 13
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Administrarea talentului literar* / 14
 Anton ADĂMUȚ – *Cronica sofistului la înțimplare* / 14
 Liviu LEONTE – *Camil Petrescu și (pre)judecățile criticii* / 14
 Dorin SPINEANU – *Cumetrii, fini și nași* / 15
 UTAHAVE – *Din valurile presei* / 15
 Iolanda VASILIU – *Flash info* / 15
 Aurel ȘTEFANACHI – *Îngerul-Postaș* / 15
 Bogdan ȘTEFANACHI – *Natură și lege* / 15
 Reiner Maria RILKE – *Deschisul către inefabil – prezentare și traducere George POPA* / 16

NR. 3 (martie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Puncte cardinale la români* / 1
 Adrian MARINO – *Rezistența culturală, o problemă deschisă* / 1
 Gellu DORIAN – *În același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Începuturi (II)* / 2
 Adi CRISTI – *„Nebuniile” colocviului de poezie* / 2
 Petru URSACHE – *„Titu Maiorescu a pierit...”* / 2
 „Sub noua grilă de lectură, poate să nu rămînă nimic, numai aceea judecată să fie dreaptă, spre binele literaturii noastre”.
 Interviu cu prozatorul Corneliu ȘTEFANACHE (a consemnat Cassian Maria SPIRIDON) / 3
 Gheorghe GRIGURCU – *Fobia baricadelor* / 4
 Val CONDURACHE – *Dincolo de bine și de rău* / 4
 Luca PIȚU – *Ciorăniile din jurul lui Cioran și Lovinescu* / 4
 Gabriela CREȚAN – *Poezii* / 5

Cristina SCARLAT – *Poezii* / 5
 Nichita DANILOV – *A fost Nichita Stănescu un poet mistic?* / 6
 Dan LUNGU – *Spre cimitir* / 6
 Cristian W. SCHENK – *Poezii* / 6
 Iulian DOROFTEI – *Hector* / 7
 Emil BRUMARU – *De-aș avea o sumă fabuloasă* / 7
 Codrin Liviu CUȚITARU – *Derrida și poezia non-bucureșteană contemporană sau Despre margine și centru la români* / 8-9
 Radu CIOBANU – *Iubirea ca stare de bunăvoință* / 9
 Constantin DRAM
 – *Între text și lumea lui Ahura* / 8-9
 – *Nimicul ca temă* / 8
 Cristian LIVESCU – *Tribulațiile patafizice ale Magistrului din Cașvana* / 8-9
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Pasărea ștampilată* / 10
 Nicolae PANAITTE – *Semnele și înfățișarea* / 10
 Nichita DANILOV – *Poezii* / 10
 Emil IORDACHE – *Un Oblomov al timpului nostru* / 10
 Lucian VASILIU – *„Optzecistul” Geo Dumitrescu* / 10
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Poezia sărbătorilor intime* / 10
 Dorin SPINEANU – *Mihuleac, ficior de casă* / 10
 Dan Silviu BOERESCU – *Literatura contemporană între publicistică, politică, onirism inițiat și reconstituire arheologică* / 11
 Bogdan ȘTEFANACHI – *Natură și lege (II)* / 11
 O. NIMIGEAN – *Praxisul și perfecțiunea* / 11
 Elvira SOROHAN – *Călinescu se apără* / 12
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 12
 Val GHEORGHIU – *Gornistul suna prea devreme* / 13
 Ștefan OPREA – *Capodopere* / 13
 Mihaela MÎRȚU – *Despre Scapino și Horațiu Mălăie* / 13
 Florin FAIFER – *Niște ludici* / 13
 Anton ADĂMUȚ – *Cronica sofistului la înțimplare* / 14
 Cezar IVĂNESCU – *Vasile Remete* / 15
 Dan MĂNUCĂ – *Insectarul realismului socialist* / 15
 Aurel ȘTEFANACHI – *Îngerul Postaș* / 15
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor franceze* / 15
 UTAHAVE – *Din valurile presei* / 15
 Paula MEEHAN – *Omul pe care l-a însemnat iarna. Prezentare și traducere de Mihai URSACHI* / 16

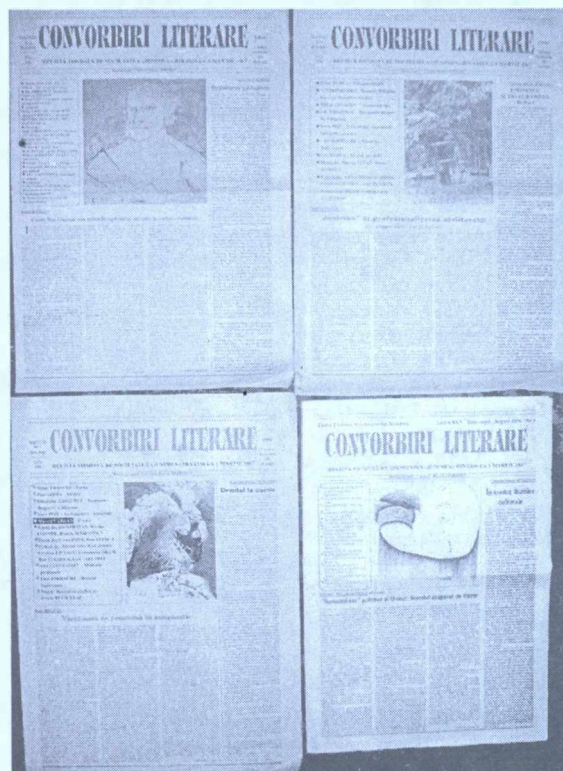
NR. 4 (aprilie)

Cassian Maria SPIRIDON – *În contra socialismului* / 1
In memoriam – Ioanid Romanescu / 1
 Gellu DORIAN – *În același raft. Poeme* / 2
 Liviu PAPUC – *Tipografia* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Semnele și înfățișarea* / 2
 Ion BELDEANU – *Să existe o artă a refugiuului/refugiului* / 2
 Ioanid ROMANESCU – *In memoriam* / 3
 Lucian VASILIU – *Ioanid Romanescu, „piratul”*
 Florin FAIFER – *O fantezie neobișnuită*
 Ioan HOLBAN – *Apărarea poeziei*
 Val CONDURACHE – *Cine știe viața asta pe de rost?*
 Emil BRUMARU – *Plecare*
 „Cîte ceva despre destinul meu”. Interviu cu criticul literar Gheorghe GRIGURCU, realizat de Nicolae PANAITTE / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Poeme* / 5
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Cu â din a* / 6
 Dorin SPINEANU – *Un auxiliar al poliției politice: Al. Dobrescu* / 6
 G. MASTER X. – *Introducerea în pRostirea filosofică rom(â)nească* / 6
 Vasile PROCA – *Poezii* / 7

Adi CRISTI – Poezii / 7
 Grigore ILISEI – *Pasaj de rațe sălbatice* (fragment de roman) / 8
 Dumitru VACARIU – *Alegerea șefului* (fragment de roman) / 9
 Codrin Liviu CUȚITARU – *Lumea ca reprezentare* / 10
 Constantin DRAM
 – *Dobrogea! Dobrogea!* / 10
 – *Dragostea și literatura* / 10
 – *Dorința de a spune mai repede* / 10
 Cristian LIVESCU – *Gabriel Liiceanu sau narativul precarității*
finței / 11
 Dan MĂNUCĂ – *Un studiu exhaustiv* / 12
 Nicolae CÂRLAN – *Proba întru poezie* / 12
 Sergiu AILENEI – *Triumful cinismului* / 12
 Mihai URSACHI – *Poeme* / 12
 Andrecă-Luciana DUMITRIU – *Poezii* / 12
 Emil IORDACHE – *Plugușorul cu motor* / 13
 Lăcrămioara PETRESCU – *Oile lui Panurge* / 14
 Anton ADĂMUȚ – *Cronica sofistului la întîmplare* / 14
 Luca PIȚU – *Conotațiile emanate de tancurile sovietice (I)* / 14
 Dan Silviu BOERESCU – *Revolta literaturii și isteria istoriei* / 15
 Dan GIOSU – *Bucuria că există Dorin Popa, față tristă* / 15
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Despre lumi plătuite; Reîntregirea*
partiturii / 15
 Dan C. BADEA – *Meseria de artist* / 16
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 16
 Manuela HOROPCIUC – *Poezii* / 16
 Constantin MIU – *Poezia religioasă a lui Voiculescu și Argezi* / 16
 Val GHEORGHU – *Un Artachino* / 17
 Mihaela MÎRȚU – „*Timolēon '93*”, un ultim avatar al lui
Pierrot? / 17
 Ștefan OPREA – *Kirk Douglas, un bătrîn fericit* / 17
 Alexandru LUNGU – *Poezii* / 18
 Nichita DANILOV – *Orașul* / 18
 Al. HUSAR – *O vizită lui Alexandr Soljenișin* / 18
 C.D. – *Eseurile unui poet – Dan Botta* / 19
 Aurel ȘTEFANACHI – *Îngerul-poștaş* / 19
 UTAHAVE – *Raționalism, misticism, intoleranță* / 19
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor franceze* / 19
Plîngerile lui Ieremia (fragment). Prezentare și traducere de Gh.
 BADEA / 20

NR. 5 (mai)
 Cassian Maria SPIRIDON – *Reabilitarea spiritualității* / 1
 Gabriel STĂNESCU – *Cazul Nae Ionescu sau triumful spiritului*
socratic în cultura română / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Tipografia (II)* / 2
 Nicolae PANAIT – „*Ăștia sînt de sus!...*” / 2
 Ion BELDEANU – *Ar fi avut cincizeci de ani* / 2
 Traian MOCANU – *Theodor Pallady – 125 de ani de la naștere* / 3
 Constantin DRAM – *De la povestire la roman și înapoi* / 3
 Gheorghe GRIGURCU – *Însemnări despre G. Călinescu (I)* / 4
 Mihai URSACHI – *Poezii* / 4
 Luca PIȚU – *Conotațiile emanate de tancurile sovietice (II)* / 4
 Mircea POPOVICI – *Poezii* / 5
 Constantin SEVERIN – *Poezii* / 5
 Dorin PLOSCARU – *Poezii* / 5
 Valentin MATEI – *Cămașa străbunicului* / 6
 Ioan BETINSCHI – *Să știi că Nauma* (fragment din romanul
Baraca) / 7
 Rodica DRAGHINESCU – *Parașutiști* / 7

Saviana STĂNESCU – *Proză scurtă* / 8
 Emil BRUMARU – *Salvați sufletele noastre* / 8
 Lucian VASILIU – *Gellu Dorian, la masa de scris* / 8
 Emil NICOLAE – *Poezii* / 8
 Costache ARITON – *Din ceas, dedus adîncul...* / 9
 George POPA – *Poezii* / 9
 Codrin Liviu CUȚITARU – *Șocul cultural și șocul de tranziție.*
Un model liric / 10
 Ioan HOLBAN – *Sînt necesare reeditățile?* / 10
 Cristian LIVESCU – *Virgil Ierunca sau de veghe la ne-uitare* / 11
 Natalia CANTEMIR – *Mazepa* / 12
 Dan C. BADEA – *Nostalgia intimității* / 12
 Emil IORDACHE – *Mutația Sadoveanu (I)* / 13
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Literatură și mahala* / 14
 Anton ADĂMUȚ – *Cronica sofistului la întîmplare* / 14
 Florin PARASCHIV – *Peșitori și cîntăreți* / 14
 Dorin SPINEANU – *Să scrie, ce contează că-s incult!* / 14
 Doru SCĂRLĂTESCU – *Gînduri despre Nichita Stănescu* / 15
 George BĂDĂRĂU – *În labirintul inițiaților* / 15
 Dan MĂNUCĂ – *Constantin Ciopraga – 80. Sensul vieții* / 16
 Al. HUSAR – *Lucian Blaga și mitul* / 16
 Mihaela MÎRȚU – „*Eu nu mai sînt comunist, nu mai am nevoie*
să mint!” / 17
 Florin FAIFER – *Rîsete și îngîndurări* / 17
 M. TRAIAN – *Apocalipsa după Chirnoagă* / 17
 Nichita DANILOV – *Unde apare magistrul Ursachi, călărind o*
insectă pe vechiul hipodrom / 18
 Nicolae TATARU – *Hristos Yannaras: Abecedar al credinței* / 18
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 18
 Val CONDURACHE – *La cimitirul Bellu e deja arhiplin* / 18
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor franceze* / 19

UTAHAVE – *Falsul Liviu și adevăratul Antonesei bîntuie prin Iași* / 19

Zbigniew HERBERT – *Poezii*. Traducere și prezentare Radka JANOWSKA-LASCAR și Daniel MURGEANU

NR. 6 (iunie)

- Cassian Maria SPIRIDON – *Eminescu și telegramele Havas* / 1
 Dan MĂNUCĂ – *"Junimea" și profesionalizarea scriitorului* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Tipo-editoriale* / 2
 Nicolae PANAITE – *„Bătrînii: cîteva colibe plutitoare”* / 2
 Ion BELDEANU – *Duduia cu pălărie și criza poeziei* / 2
 Mihai URSACHI – *Eminescu și noi* / 3
 Gheorghe GRIGURCU – *Însemnări despre G. Călinescu (II)* / 4
 Luca PIȚU – *Conotațiile emanate de tancurile sovietice (III)* / 4
 Ion DUMBRAVĂ – *Poezii* / 5
 Ion HURJUI – *Poezii* / 5
 Marius TUPAN – *Vama posedaților* (fragment de roman) / 6
 Emil BRUMARU – *Poezii* / 6
 Gabriel STĂNESCU – *Poezii* / 7
 Horia GÂRBEA – *Iluzia colectivă* / 7
 Petre ȚUȚEA – *Teologie* / 8
 N. STEINHARDT – *Bucuria fiindului, bucuria filosofării* / 9
 – *Mărturisire* / 9
 Ioan PINTEA – *Un semn de întrebare?* / 9
 Codrin Liviu CUȚITARU – *Idei pentru o istorie critică a poeziei postbelice* / 10
 Constantin DRAM – *Proba de virtuositate* / 10
 Cristian LIVESCU – *Mihai Eminescu sau despre sentimentul de irealitate* / 11
 Adrian Dinu RACHIERU – *Un „nouăzecist”: Cezar Ivănescu* / 12
 Ioan HOLBAN – *O descriere nu-mi folosește nici măcar ca semn* / 12
 Emil IORDACHE – *Mutația Sadoveanu (II)* / 13
 Gheorghe BADEA – *Destine paralele: Eminescu-Keller-Drosinis* / 14
 Al. HUSAR – *Minunile gîndului* / 15
 Ionel SAVITESCU – *Reeditarea unui clasic: Constantin Negruzzi* / 15
 Lucian VASILIU – *Theodor George Calcan sau biblioteca de pe malul Ozanei* / 16
 Dorin SPINEANU – *E prea muuuuuult* / 16
 Anton ADĂMUȚ – *Cronica sofistului la împlinire* / 16
 Nichita DANILOV – *Un dialog cu Spectatorul condamnat la moarte* / 17
 Const. PAIU – *Omagiul criticului* / 17
 Florin FAIFER – *O mască ride...* / 17
 Ștefan OPREA – *Octogenarul Gregory Peck* / 17
 Dan C. BADEA – *Recviemul revoluției* / 18
 George BĂDĂRĂU – *O carte de adîncă învățătură* / 18
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 18
 Ionel NECULA – *Răspuns Masterului X* / 19
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor literare franceze* / 19
 UTAHAVE – *Pantheonul, Adevărul literar și artistic și mîncătorii de puncte de suspensii* / 19
 Aurel ȘTEFANACHI – *Îngerul Poștaș* / 19
 Friedrich NIETZSCHE: *Voința de putere*. Prezentare și traducere Florin PARASCHIV / 20

NR. 7 (iulie)

- Cassian Maria SPIRIDON – *Dreptul la opinie* / 1
 Ioan HOLBAN – *Viața mea se consumă în imaginație* / 1

Gellu DORIAN – *Constantin Hrehor* / 2

Liviu PAPUC – *Editoriale (I)* / 2

Nicolae PANAITE – *„Fratele meu, Străinul”* / 2

Traian MOCANU – *Gheorghe D. Anghel – 30 de ani de la moarte* / 2

Al. ANDRIESCU – *Dreptul la replică* / 2

Mihai URSACHI – *Poezii* / 3

Paul GOMA – *„Modele”* / 3

Gheorghe GRIGURCU – *Însemnări despre G. Călinescu (III)* / 4

Luca PIȚU – *Ambasadorii itineranți (I)* / 4

Marcel VÂRLAN – *Poezii* / 5

Ion STRATAN – *Proză scurtă* / 5

Nicolae COANDE – *Poezii* / 5

Doina POPA – *Sfînta tinerețe* / 6

Bianca MARCOVICI – *Poezii* / 6

Dan STANCA – *Noul Hristos* / 7

Emil BRUMARU – *Poezii* / 7

Ioan APETREI – *Hazardul & fidelitatea en gros și en detaile* / 8

Constantin DRAM – *Discursul literar între filosofie și religie* / 8

Cristian LIVESCU – *Monica Lovinescu sau Memorialul unei răni necicatrizate* / 9

Adrian Dinu RACHIERU – *În anotimpul adolescenței, Constantin Ștefuriuc* / 10

Ana-Maria ZLĂVOG – *Expozițiunea discursului în „Făt Frumos din lacrimă”* / 11

Dan C. BADEA – *Platon antiplatonice* / 11

Alex. ȘTEFĂNESCU – *Modestă propunere* / 12

Anton ADĂMUȚ – *Cronica sofistului la împlinire* / 12

Lucian VASILIU – *Mai înaltă decît strigătul, Carmelia Leonte* / 12

Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 12

Dorin SPINEANU – *Și sparie gîndu’!* / 12

Emil IORDACHE – *Mutația Sadoveanu (III)* / 13

Ionel SAVITESCU – *Un model de formare a personalității* / 13

Aurel ȘTEFANACHI – *Îngerul Poștaș* / 13

Mihaela MÎRȚU – *A V-a ediție a Galei Internaționale a teatrelor de marionete de la Botoșani* / 14

Florin FAIFER – *Irizări, improprietăți și oarecare ifose* / 14

Ștefan OPREA – *Hoinarul Peter Finch* / 14

Iolanda VASILIU – *Revista revistelor franceze* / 15

UTAHAVE – *„Dilema” și dilema poeziei* / 15

G. MASTER X – *Un miel pentru Simone* / 15

Antonio PORPETTA – *Eu sînt un „Francțiror”*. Prezentare și traducere de Dana DIACONU / 16

NR. 8 (august)

Cassian Maria SPIRIDON – *În contra iluziilor culturale* / 1

Zdzisław HRYHOROWICZ (Polonia) – *„Romanul-sac” polonez și Urmuz: literalul acaparat de literar* / 1

Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2

Liviu PAPUC – *Editoriale (II)* / 2

Nicolae PANAITE – *Harap-Alb și NATO* / 2

Emil IORDACHE – *Încrederea în rațiune și pumnul zdravăn* / 3

Adrian ALUI GHEORGHE – *Arestați-l pe Luca Pițu!* / 3

Anton ADĂMUȚ – *Cronica sofistului* / 4

Dan LUNGU – *Variațiuni Coca-Cola* / 4

Luca PIȚU – *Ambasadorii itineranți (II)* / 4

Literatura este ca un nisip mișcător. Interviu cu poeta Ioana Crăciunescu. A consemnat Cassian Maria SPIRIDON / 5

Valeriu STANCU – *Poezii* / 5

Alex. ȘTEFĂNESCU – *Jungla de forme* / 6

Marcel PETRIȘOR – *Ginduri în mers* / 6
 Florin PARASCHIV – *L'aveu* / 6
 Ilie CONSTANTIN – *Poem.*, traduse din limba franceză de
 Miron KIROPOL / 7
 Grigore SCARLAT – *Selena* / 8
 Gheorge OLTEANU – *Poezii* / 9
 Constantin HUȘANU – *O raită* / 10
 George VULTURESCU – *Memoria apei* / 10
 George IZBĂȘESCU – *Poezii* / 11
 Constantin DRACSIN – *Poezii* / 12
 Marius FOTACHE – *Poezii* / 12
 Dan C. BADEA – *Portretul artistului la bătrânețe* / 13
 Radu NEGRU – *Esopicul Creangă (IV)* / 14
 Dorin SPINEANU – *Riduiala continuă!* / 14
 Constantin DRAM – *Experimentul: cartea și/sau viața* / 15
 Ioan HOLBAN – *Amarnica probă a timpului* / 16
 Cristian LIVESCU – *Criza eminescologiei (I)* / 17
 Ioan APETREI – *Olga Vrabie – "Un basm neisprăvit"* / 18
 C.D. – *Poet purtând mantaua amurgului* / 18
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Textul ca și ceremonial și întoarcerea
 epicului spre sine* / 19
 – *Critica tranziției și...*
 Gheorghe I. FLORESCU – *Istorie și istorii* / 20
 Ion MILOȘ – *Poezii* / 20
 Rodica MUREȘAN – *Funcția terapeutică a retragerii în lirism* / 21
 G.B. – *Natura duală a poetului* / 21
 Doina TUDOROVICI – *America între miracol și coșmar* / 21
 Dan MĂNUCĂ – *Un samurai autohton: generalul Gheorghe
 Băgulescu* / 22
 Constantin MIU – *Toposuri ale erosului în romanul „Maitreyi”* / 23
 Ionel SAVITESCU – *Înfățișarea este cea mai mare minciună* / 23
 Sergiu AILENEI – *Intenția criticii stilistice* / 24
 Cristina SCARLAT – *Receptarea editorială a eseisticii lui
 Mircea Eliade* / 24
 Al. HUSAR – *Catedra de umanism* / 24
 Gabriela GABOR – *O carte a barocului italian în biblioteca lui
 Mihai Eminescu* / 25
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 25
 Carmelia LEONTE – *Un poet iugoslav cere iertare limbii
 române* / 26
 George BĂDĂRĂU – *Conspirația oamenilor în negru* / 26
 Florin MIHĂESCU – *Dansul fizicii și iluzia cosmică* / 26
 Mihaela MÎRȚU – *Teatrul austriac contemporan* / 27
 Ștefan OPREA – *Glenda Jackson-60* / 27
 Florin FAIFER – *Transparențele limbajului esopic* / 28
 Nichita DANILOV – *Viermele politichiei* / 28
 Lucian VASILIU – *Christian W. Schenk sau pauza dintre cuvinte* / 28
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor franceze* / 29
 Mircea COLOȘENCO – *Reflexe iberice în literatura română:
 Tirso de Molina* / 29
 UTAHAVE – *Epoca de tranziție sau despre deriva culturală* / 29
 Adam J. SORKIN – *Postmodernismul în poezia română:
 „Anormalul normal”. Prezentare și traducere de Mihai URSACHI* / 30

NR. 9 (septembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Schimbarea la față a lui Cioran* / 1
 Natalia CANTEMIR – *Lacrimile spală* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Editoriale (III)* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Simt duhul unor poeme* / 2

Adam Sorkin – *Mihai Ursachi: motorul nemuririi* / 3

Traducere de Doina Tonner

Mihai URSACHI – *Poem* / 3

Luca PIȚU – *Ambasadorii itineranți (III)* / 4

Florin PARASCHIV – *Restul paradoxal* / 4

„Aș vrea să-mi văd cărțile tipărite în românește, dar nu cu prețul
 „cumințeniei”. Dialog cu scriitorul Paul Goma, consemnat de
 Cassian Maria SPIRIDON / 5

Paul GOMA – *Către compatrioți* / 6

Lucian VASILIU – *Vasilian Doboș, poetul plastician* / 6

C.D. – *Despre vremuri deja intrate în istorie într-o nouă carte* / 6

Ioanid ROMANESCU – *Poezii* / 7

Constantin ARCU – *Diavolul și consultantul* / 8

Claudian COSOI – *Poezii* / 8

Bogdan SUCEAVĂ – *Ora nibelungilor* / 9

FAN-FAN – *Țăgherii au confundat coada vacii cu ștampila
 primăriei* / 10

Diana ILIEȘ – *King and Queen of America* / 11

Ioan ȚEPELEA – *Poezii* / 11

Aurel ȘTEFANACHI – *Poezii* / 12

Gheorghe GRIGURCU – *Însemnări despre G. Călinescu (IV)* / 13

Gabriel STĂNESCU – *Intelctuali și intelectuali* / 13

Radu NEGRU – *Esopicul Creangă (V)* / 14

Constantin DRAM – *Proza scurtă de la Tulcea la Galați* / 15

Ioan HOLBAN – *Discurs asupra somnului și morții* / 16

Cristian LIVESCU – *Horia Roman Patapievici sau spectacolul
 multiplicării* / 17

Emil IORDACHE – *Manuscrisele nu ard?* / 18

Ana-Maria ZLĂVOG – *Poetul critic sau nostalgia limitei* / 19

Cristina ONOFRE – *Poezii* / 19

Gheorghe I. FLORESCU – *O biografie N. Iorga* / 20

Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 20

Cristina SCARLAT – *Mircea Eliade* / 21
 Dan MĂNUCĂ – *Istoria literară ca proces integrativ (I)* / 22
 Gh. MACARIE – *Între Bizanț și Occident* / 22
 Ionel SAVITESCU – *A ignora trecutul înseamnă a-l repeta* / 22
 Adrian Dinu RACHIERU – „*Biografia*” unui „rebel” / 23
 Dan C. BADEA – *Arheologia eșecului* / 23
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Libertatea cititorului* / 24
 George PRUTEANU – *Despre Alex. Ștefănescu* / 24
 Anton ADĂMUȚ – *Despre măsură* / 24
 Liviu Ioan STOICIU – *Contra Jurnal bucureștean* / 25
 Sergiu AILENEI – *Scurtă istorie a ideilor despre stil* / 25
 George BĂDĂRĂU – *Literaritatea textului* / 26
 Laszlo ALEXANDRU – *Toate-s vechi și nouă toate* / 27
 Al. HUSAR – *Sacra via* / 27
 Mihaela MÎRȚU – *Agresivitatea socială și nevoia de teatru* / 28
 Ștefan OPREA – *Greta Garbo, la Iași, în 1934!* / 28
 Florin FAIFER – *Să dăm o șansă traducțiilor!...* / 29
 Nichita DANILOV – *Zvonuri, aberații, afișe electorale* / 29
 Dorin SPINEANU – *Nostalgiea cenzurii* / 29
 C.D. – *Recenzii* / 29
 UTAHAVE – *Aniversări, căldorii, mese rotunde* / 30
 G. MASTER X. – *Politic-F(r)iction* / 30
 Vladimir VOINOVICI – *Viața și nemaipomenitele aventuri ale soldatului Ivan Cionkin. Prezentare și traducere de Adriana NICOARĂ și Leonte IVANOV* / 32

NR. 10 (octombrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Întoarcere pe un drum plin de pulbere* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă (I)* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Ginduri pentru un virtual portret al editorului* / 2
 Dumitru MINTENCU – *Poezii* / 3
 Lia POPOV – *Poezii* / 3
 Gheorghe UNGUREANU – *Poezii* / 3
 Vitalie ZĂGREA – *Poezii* / 3
 Gheorghe GRIGURCU – *Însemnări despre G. Călinescu (V)* / 4
 Luca PIȚU – *Sînt oare împotenți atei?* / 4
 „Cînd mă uit în urmă și realizez că au trecut șapte ani, îmi dau seama că a fost aproape o formă de sinucidere pentru mine ca scriitor”. Dialog cu poeta Ana Blandiana, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 5
 „Numele lui Pan Halippa trăiește ca un miracol în sufletele basarabenilor”. Interviu cu Iurie Colesnic, consemnat de Nicolae BUSUIOC / 6
 Mihai IGNAT – *Poezii* / 7
 Ștefan BAȘTOVOI – *Poezii* / 7
 Marius CHELARU – *Pușcări și „saloanele” ei* / 8
 Dorin SPINEANU – *La Baaar* / 9
 Sorin ROȘCA – *Poezii* / 9
 Adrian FILIP – *Viitorul omenirii (fragment)* / 10
 Stelian BABOI – *Nu fiți triști, pămînteni* / 11
 Dan MOVILEANU – *Poezii* / 12
 Gheorghe CUZIC – *Poezii* / 12
 Cristian ȚICU – *Poezii* / 12
 Mihai URSACHI – *Despre rege* / 13
 Sever AVRAM – *Spațiul public – o utopie necesară?* / 13
 Paul GOMA – *Înjurătura* / 14
 Al. HUSAR – *O dinastie* / 14
 Constantin DRAM – *Documentul unei stări de spirit* / 15

– *Cui i-e frică de Mircea Streinul?* / 15
 Ioan HOI.BAN – *Poezia, ca document al memoriei colective* / 16
 Cristian LIVESCU – *Andrei Pleșu – de la angelologie la tranziție* / 17
 Emil IORDACHE – *Cărțile pe masă* / 18
 Lucian VASILIU – *Calendar cu poezi* / 18
 Dan C. BADEA – *Best-seller despre o pietricică* / 18
 Adrian Dinu RACHIERU – *Trompeta lui Ioanid* / 19
 C.S. – *Tineri poeți debutanți la Festivalul „Pomi Luceafărul...”* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *Un om și o epocă – I.C. Brătianu (1864-1927)* / 20
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schiț* / 20
 Cristina. SCARLAT – *Eugen Simion din nou despre Mircea Eliade. Un „Spiritu al amplitudinii”* / 21
 Lucian BĂLEANU – *Timpul personajului eliadesc* / 21
 Dan MĂNUCĂ – *Istoria literară ca proces integrativ (II)* / 22
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Redimensionarea „poetizării trecutului” sau pathosul constructiv „în răsăririle magicului”* / 22
 Constantin MIU – *Apa vie și apa moartă a lui Marin Sorescu* / 23
 Irina CHIRICA-ADÂSCĂLIȚEI – *Scenariu cu oameni, statui și zeități* / 23
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Libertatea cititorului* / 24
 Anton ADĂMUȚ – *Altfel despre măsură* / 24
 Liviu Ioan STOICIU – *Contra Jurnal bucureștean* / 24
 Gellu DORIAN – *O călătorie spre Nord* / 25
 George BĂDĂRĂU – *Rubayatele lui Omar Khayyam* / 26
 Luminița ADĂMUȚ – *Paideia între logică și limbaj educațional* / 27
 Sergiu AILENEI – *Dicționarul filosofiei balcanice* / 27
 Ionel SAVITESCU – *Un sondaj în psihologia națională* / 27
 Ștefan OPREA – *Paradoxalul Alec Guinness* / 28
 Florin FAIFER – *Tot despre traducțiuni* / 28
 Vasilian DOBOȘ – *În mediere cu etermitatea* / 28
 Radu NEGRU – *Esopical Creangă (VI)* / 29
 G. MASTER X. – *Un nou pericol în zăriștea vremii: (iri)dențiști bretoni* / 30
 Ion BORODA – *Poezii* / 30
 Mihaela MÎRȚU – *Contestarea spectatorului* / 30
 UTAHAVE – *Compromisul ca mod de existență* / 31
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor literare franceze* / 31
 Dorin SPINEANU – *Un afor – Iosif Sava* / 31
 Wislawa Szymborska – *Premiul Nobel pentru literatură. Prezentare și traducere de Natalia CANTEMIR* / 32

NR. 11 (noiembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Ruginit-au grațiile?* / 1
 Elisabeta ISANOS – *Închinare către Cetatea Iașilor* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă (II)* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Orfebrierul din Sibiu* / 2
 Paul GOMA – *Canalia canală* / 3
 Mihai URSACHI – *Istorie (poem)* / 3
 Liviu Ioan STOICIU – *Contra Jurnal bucureștean* / 3
 „Sunt sigură că nu suntem vindecați de comunism”. Dialog cu Doamna Monica Lovinescu. A consemnat Cassian Maria SPIRIDON / 4-5
 Gheorghe GRIGURCU – *Însemnări despre G. Călinescu (VI)* / 6
 Sergiu AILENEI – *Lumea „Țiganiadei”* / 6
 Rodica DRAGHINESCU – *Poezii* / 7
 George BĂDĂRĂU – *Poezii* / 7
 Ruxandra CESEREAU – *Subterana (fragment)* / 8
 Dan Florin POPESCU – *Între stații* / 9
 Nichita DANILOV – *Poetul Ștefan Baștovoi și dumnezeii săi*

îmbrăcați în pijamale vârgate / 9

Mircea PETEAN – *De la Cluj la Slobozia via Piatra Neamț* / 10
Constantin HUȘANU – *Omar din dealul Copoului* / 10
Irina ADĂSCĂLIȚEI-CHIRICA – *Hugo Hamilton și atracția marginalizării* / 10

Alex. ȘTEFĂNESCU – *Sincerități* / 11
Dorin SPINEANU – *Blăstemurile părințești* / 11
Anton ADĂMUȚ – *Cronica sofistului* / 11
Poetul la 75 de ani – Vasile LEVIȚCHI / 12
Luca PIȚU – *Despre Aurel Dumitrașcu și Luca Hoișie* / 13
Luminița ADĂMUȚ – *Platon, între filosofie și mit* / 13
Radu NEGRU – *Esopical Creangă (VII)* / 14
Horațiu Ioan LAȘCU – *Poezii* / 14
Constantin DRAM – *Critica prozei* / 15
Ioan HOLBAN – *Omul hamletian și cel don quijotist* / 16
Cristian LIVESCU – *Măștile geniului* / 17
Emil IORDACHE – *Dialog peste epoci* / 18
Natalia CANTEMIR – *Compromiterea înșelăciunii* / 19
Jean GENET – *O lectură a „Fraților Karamazov”* / 19
Gheorghe I. FLORESCU – *Cuvinte către români* / 20
Nicolae IONEL – *Jurnal de schiț* / 20
Dan MĂNUCĂ – *Șarpele din ciutură* / 21
Lucian VASILIU – *Marius Marian Solea sau universul creștin* / 21
Lucian BĂLEANU – *Singura literatură esențială* / 21
Ana-Maria ZLĂVOG – *Risipa care sfințește întoarcerea fiului risipitor* / 22

Sorin VIDAN – *Fragmente despre cuvinte și singurătate* / 22
C.S. – *Valeriu Stancu și agenția de eufemisme* / 22
Sadoveanu și literatura religioasă (colocvii) / 23
Costel DRON-STEJARI – *Poezii* / 23
Cristina SCARLAT – *Dan Pița și Mircea Eliade – față în față* / 24
Ionel SAVITESCU – *Prietenia înseamnă egalitate* / 24
George GRIGORE – *Silvestru Octavian Isopescu și versiunea Coranului în limba română* / 25

Mihai GĂLĂȚANU – *Proză scurtă* / 25
Grigore SCARLAT – *„Singele alcătuiind un cub perfect”* / 26
Al. HUSAR – *Patosofia* / 27
Carmen NEAMȚU – *Un fenomen sufocat de prejudecăți* / 27
Mihaela MÎRȚU – *Despre o rugăciune de prisos* / 28
Ștefan OPREA – *Michael Cimino – un regizor păgubos?* / 28
Vasilian DOBOȘ – *La un pas de o nouă dimensiune* / 28
Florin FAIFER – *Lejeritatea cu și fără pretenții* / 29
UTAHAVE – *Revista „Cronica” și spiritul creator ce bîntuia acolo de ziua Sfintei Parascheva* / 29

Iolanda VASILIU – *Revista revistelor literare franceze* / 29
G. MASTER X. – *Un nou pericol în zăriștea vremii: (iri)dentiștii bretoni* / 30

Petru BEJAN – *Drept la replică* / 30
Franz BARTELT – *Poezii. Traduceri de Doina Cecilia IORDĂCHESCU și Adrian ALUI GHEORGHE* / 21
Javier Garcia SANCHEZ – *IB, IB, IB. Traducere și prezentare de Coman LUPU* / 32

NR. 12 (decembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Cartea albă a diversității* / 1
Adam PUSLOJIC – *Marin Sorescu sau starea de necesitate* / 1
Marin SORESCU – *Poezii* / 1
Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă (III)* / 2
Nicolae PANAITTE – *Există un timp al erorii* / 2

Liviu Ioan STOICIU – *Contrajurnal bucureștean* / 3
Anton ADĂMUȚ – *Durerea celui alt* / 3
Mihai URSACHI – *Prezintă și traduce pe Don Eulert* / 3
Gheorghe GRIGURCU – *M. Nițescu d'outre tombe* / 4
„Mircea Eliade este cel mai important dintre cei care, în exil, reconstruiesc utopia”. Dialog cu criticul Cornel UNGUREANU. A consemnat Cristina SCARLAT / 5
„Vremurile au nevoie de noi”. Dialog cu poetul Ioan VIERU. A consemnat Anca POPOVICI / 5
Aurel DUMITRAȘCU – *Aventura imaginii și aventura discursului* / 6
Aura CHRISTI – *Poezii* / 7
Augustin IOAN – *Poezii* / 7
Marcel VÂRLAN – *Poveste de Crăciun* / 8
Tudor Călin ZAROJANU – *Un zîmbet într-o dimineață* / 10
Ilie DANILOV – *S.O.S. („Minipiesă” într-un sfert de act și ceva)* / 10
Mircea Horia SIMIONESCU – *Fărădelegea vaselor comunicante* / 11

Paul GOMA – *Și noi dormeam, soro...* / 12
Ana-Maria ZLĂVOG – *A nimănui și a tuturor, poezia (I)* / 12
Luca PIȚU – *Heteroclită de Crăciun* / 13
Alex. ȘTEFĂNESCU – *Tudor Arghezi ca simulant* / 13
Adrian ALUI GHEORGHE – *Poezia înainte de toate* / 14
Lucian VASILIU – *Calendarul cu poezii* / 14
Natalia CANTEMIR – *Spiritul luminismului, sociologia și școala* / 14
Constantin DRAM – *Provocarea povestirii* / 15
Ioan HOLBAN – *Poezii pe care le-a scris magistrul Ursachi pe cînd se credea pelican* / 16
Cristian LIVESCU – *Ioan Petru Culianu, ucenicul neascultător* / 17
Emil IORDACHE – *Spre trecut bilete nu se vînd* / 18
G. MASTER X. – *Un nou pericol în zăriștea vremii: (iri)dentiștii bretoni* / 19

Gheorghe I. FLORESCU – *Liberalismul românesc, încotro?* / 20
Anton ADĂMUȚ – *Înapoi la Platon* / 21
Ionel SAVITESCU – *Un Platon pe înțelesul tuturor* / 21
Grigore SCARLAT – *Calul troian al lui Titu Popescu* / 21
Adrian Dinu RACHIERU – *Magda Isanos – o poetă uitată* / 21
Dan MĂNUCĂ – *Omul care dialoghează cu visul* / 22
Cristina SCARLAT – *Despre spectacolul magic al lui Mircea Eliade* / 22

Adina Gabriela DINIȚOIU – *Voluptoșii cărții* / 23
Sergiu AILENEI – *Camil Petrescu sau triumful rațiunii asupra instinctului* / 23
Laszlo ALEXANDRU – *Scrisoare deschisă domnului Petru Dumitriu* / 24

UTAHAVE – *Din valurile presei* / 25
Iolanda VASILIU – *Revista revistelor literare franceze* / 25
Vasilian DOBOȘ – *Multum în parvo* / 25
George BĂDĂRĂRU – *Basho sau numele haiku-ului* / 26
Radu NEGRU – *Esopical Creangă (VIII)* / 27
Nicolae IONEL – *Jurnal de schiț* / 27
Mihaela MÎRȚU – *Katowice, 13-15 noiembrie 1996: Congres internațional: Teatrul contemporan în diferite culturi stiluri și convenții* / 28
Florin FAIFER – *Răzlețe* / 29
Ștefan OPREA – *Doi oameni pentru eternitate: Morus și Scofield* / 29
N.D. ZAHARIA – *Expoziție Liviu Suhar la Budapesta* / 30
Dan HATMANU – *Un discipol al Almei Mater* / 30
Dan STANCA – *Clasic în fața lui Dumnezeu* / 30
Rani DREW – *Ziua în care a chelit Karl Marx. Prezentare și traducere de Irina ADĂSCĂLIȚEI-CHIRICA* / 32

ZILELE REVISTEI „CONVORBIRI LITERARE”

REGULAMENTUL DE ACORDARE A PREMIILOR REVISTEI *CONVORBIRI LITERARE*

În fiecare an, cu prilejul Zilelor revistei *CONVORBIRI LITERARE*, un juriu format din membri ai redacției revistei acordă premii literare anuale pentru:

– merite deosebite în activitatea publicistică-editorială a unor edituri și reviste literare și de cultură. (la această secțiune pot fi acordate până la patru premii pe ediție);

- cărți și autori de poezie;
- cărți și autori de proză;
- cărți și autori de teatru;
- cărți și autori de critică;
- cărți și autori de eseu;

– promovarea literaturii române în alte spații culturale, prin traduceri de calitate, interferențe culturale etc. (unul până la patru premii de ediție);

- premiul de excelență (un singur premiu);
- premiul *Opera omnia* (un singur premiu).

Toate premiile, inclusiv Premiul *Opera omnia* va avea ca mențiune : „Sub egida Ministerului Culturii și Cultelor.

Un autor nu poate primi decât o singură dată în viață premiul revistei *CONVORBIRI LITERARE*, indiferent la ce secțiune a fost premiat; nu poate fi laureat, în anii următori, și la alte secțiuni. Excepție face premiul *Opera omnia*, care poate fi acordat unui autor care a mai fost premiat la una din secțiunile menționate.

Juriul poate hotărî neacordarea unora dintre premii.

Prima ediție, Iași, 26-27 martie 1997

Programul manifestarilor

26 martie 1997

ora 10 – Deschiderea festivă

orele 11-13 – Masă rotundă cu tema *Societatea Junimea și revista „Convorbiri literare”*

orele 17-19 – Simpozion: *Titu Maiorescu și revista „Convorbiri literare”*, cu susținerea și discutarea lucrărilor pe această temă

27 martie 1997

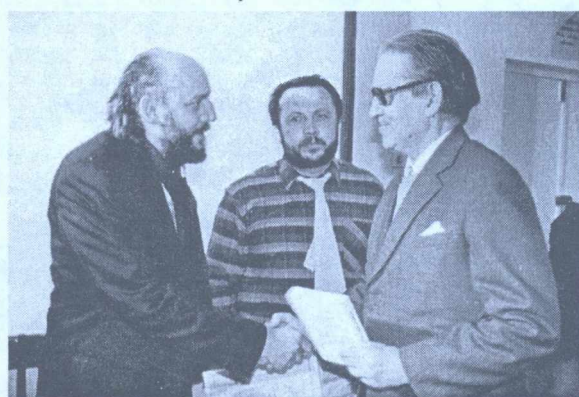
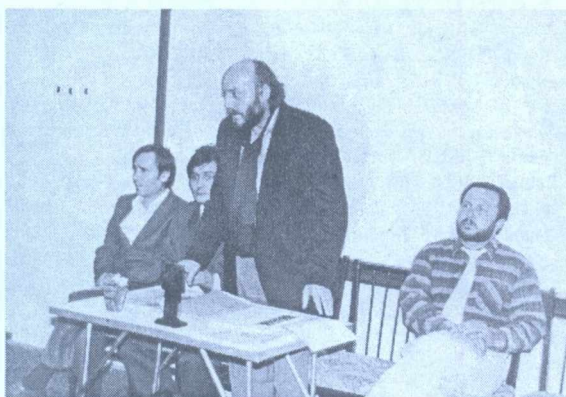
orele 10-13 – Remember: *Revista „Convorbiri literare” în vremea Junimii și la o sută treizeci de ani de la fondare*

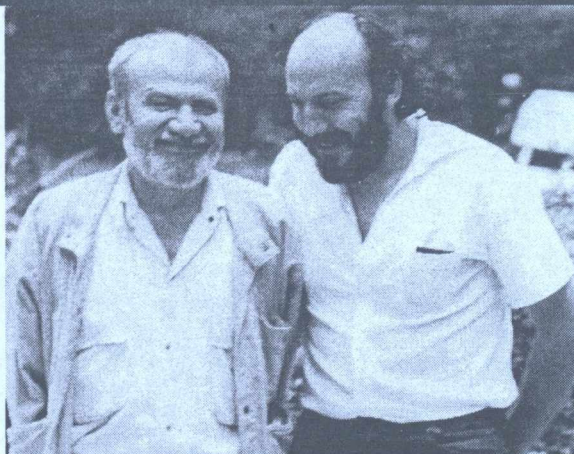
orele 17 – Decernarea premiilor

ora 18 – Festivitatea de închidere a Zilelor revistei „Convorbiri literare”

Premiile primei ediții:

Dan Laurențiu – premiul pentru poezie
Alexandru George – premiul pentru proză
Luca Pițu – premiul pentru critică
George Astaloș – premiul pentru teatru
Cristian Livescu – premiul pentru eseu

CUPRINSUL REVISTEI

Nr. 1 (ianuarie)

- Cassian Maria SPIRIDON – *Ion Creangă și Mitropolia* / 1
 Mihai EMINESCU – *Stele-n cer* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă (IV)* / 2
 Nicolae PANAITE – *Corbul lui Daniel* / 2
 Liviu Ioan STOICIU – *Marți, 20 august 1996* / 3
 Mihai URSACHI – *Traduce un poem de Friedrich Hölderlin* / 3
 Sergiu AILENEI – *Ultimul sofist* / 3
 Gheorghe GRIGURCU – *Pelerin între două cetăți* / 4
 Anton ADĂMUȚ – *Asupra condițiilor cunoașterii complementarității* / 5
 „Cum a găsit Mircea Eliade piatra filosofală”. Dialog cu Mircea Handoca realizat de Cristina SCARLAT
 Gabriel STĂNESCU – *Scrisori despre gândirea Zen* / 6
 Adrian ALUI GHEORGHE – *O „recomandăție”* / 6
 Simona Grazia DIMA – *Poezii* / 7
 Luminița COJOCARU URBACZEK – *Poezii* / 7
 Virgil RAȚIU – *Week End cu vinătoare (fragment)* / 8
 Gheorghe SCHWARTZ – *Cadoul ultimelor zile ale vieții* / 9
 Ionel SAVITESCU – *Confucius – regele culturii* / 10
 Lucian VASILIU – *Tot mai departe, generația* / 10
 I.A.C. – *Olivia Manning și imaginea Bucureștiului* / 10
 Dorin SPINEANU – *În fine, Cornel George Popa s-a dat la roman* / 10
 Adrian Dinu RACHIERU – *Un „suflet vechi”: Gheorghe Tomozei* / 11
 Al. HUSAR – *Ducele Tomasi de Lampedusa* / 11
 Vasile PROCA – *Poezii* / 12
 Paul GOMA – *Comunismul din România începe să ia apă* / 13
 Cati MOTEA SATMARIN – *Poezii* / 13
 DRACULA – *Panoramic editorial* / 14
 Constantin DRAM – *Critica prozei* / 15
 Ioan HOLBAN – *Poezi români din Basarabia* / 16
 Cristian LIVESCU – *Gazetăria eminesciană – spațiul comunicării nesublimat* / 17
 Emil IORDACHE – *Un destin poetic complet* / 18
 Al. ȘTEFĂNESCU – *Pagină de jurnal* / 19
 Dan MĂNUCĂ – *Jurnal de scriitor* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *România lui Keith Hitchens* / 20
 Nicolae CÂRLAN – *Ion Luca – un caz litigios fără soluționare?* / 21

- Cristina SCARLAT – *Poesia la „Prier”* / 22
 Mariana CODRUȚ – *N-avem timp de veșnicie!* / 22
 Irina ADĂSCĂLIȚEI CHIRICA – *John Barth sau jocul literaturii cu ea însăși* / 22
 Ana-Maria ZLĂVOG – *A nimănui și a tuturor, poezia* / 23
 Ion HRINCESCU – *Poezii* / 23
 Gina NIMIGEAN – *Istoria – „Bina cea mare a lumii”* / 24
 Luminița ADĂMUȚ – *Despre o mare reconstrucție* / 24
 Adrian POPESCU – *Jurnal spiritual (1987-1989)* / 25
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 25
 Dan STANCA – *Simplitatea curățeniei* / 25
 George BĂDĂRĂU – *Un scriitor canadian contemporan: Sylvain Riviere* / 26
 Dan C. BADEA – *Spencer împotriva statului* / 26
 Radu NEGRU – *Roată, roțile istoriei* / 27
 Erling SCHOLLER – *La statuia lui Ion Creangă* / 27
 Sever AVRAM – *Democrațiile occidentale – între crepuscul și șansa renașterii* / 28
 G. MASTER X – *Siorania, pământ strămutat* / 28
 Mihaela MÎRȚU – *Aferim! la centenar* / 29
 Ștefan OPREA – *Mastroianni* / 29
 Vasilian DOBOȘ – *Un colind prin galeriile de artă ieșene* / 30
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor literare franceze* / 30
Poezii greacă contemporană. Traducere de Valeriu MARDARE / 31
 Yves BONNEFOY – *Poezii. Traducere și prezentare de George POPA* / 32

Nr. 2 (februarie)

- Cassian Maria SPIRIDON – *La ce bun cultura?* / 1
 Mihai URSACHI – *Poezii* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă (V)* / 2
 Nicolae PANAITE – *„Ochiul privirii verticale”* / 2
 Gheorghe GRIGURCU – *Garabet Ibrăileanu și spiritul critic în cultura românească* / 3
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Metronomul* / 4
 Liviu Ioan STOICIU – *Miercuri, 21 august 1996* / 4
 Anton ADĂMUȚ – *Despre două cărți* / 4
 Nicholas CATANOY – *Christian W. Schenk – Mandala* / 4
Biblioteca Universitară din Iași este plină de manuscrise grecești originale – Dialog cu cercetătorul Haritonas Karanasios realizat de Liviu PAPUC / 5
 Lucian VASILIU – *Cărți puține, poezie multă* / 6

Adrian Dinu RACHIERU – În căutarea „Tatălui prim” / 6
 Sergiu AILENEI – Căile libertății / 6
 Carmelia LEONTE – Poezii / 7
 Arthur PORUMBOIU – Poezii / 7
 Dan LUNGU – Delegație / 8
 Dumitru UNGUREANU – Tunul filozoafiei / 9
 Bianca MARCOVICI – Transmisie directă / 9
 FAN-FAN – Răzbunarea cașbecă / 10
 Emil MLADIN – Pedepsa / 11
 Ion CHICHERE – Sonete / 12
 Andrei PATRAȘ – Poezii / 12
 Dinu MIHAIL – Din viața și însemnările retorului Lucaci / 13
 I.S. – Recenzii / 13
 Adrian ALUI GHEORGHE – Debuturi / 14
 Dorin SPINEANU – Ultimele monologuri închipuite ale unui
 Bancher / 14
 A.M.Z. – De la „criza de închidere” la „criza de deschidere” / 14
 Constantin DRAM – Despre o anume nostalgie și
 „dezdădăcinare” / 15
 Ioan HOLBAN – Trebuie să scriu partea nemuritoare a vieții
 mele / 16
 Cristian LIVESCU – Emil Cioran sau cearta gînditorului cu
 lumea / 17
 Emil IORDACHE – A nu te vinde diavolului bălțat / 18
 Dan MĂNUCĂ – Jurnalul de scriitor (II) / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – Viața politică din anii 1945-1947 (I) / 20
 Nicolae CĂRLAN – O premisă monografică / 20
 Costache ARITON – „Narcisismul” barbian / 21
 Nichita DANILOV – Despre Saviana Stănescu sau feminitatea
 asumată / 21
 Irina ADĂSCĂLȚEI-CHIRICA – Tolkien – „Lumea cărților”
 sau „Cartea lumii”? / 22

Ionel SAVITESCU – Spre o nouă viziune asupra vieții / 22
 Cristina SCARLAT – Milan Kundera în limba română / 22
 Ana-Maria ZLĂVOG – Postmodernismul – această necesară
 controversă / 23
 Dan STANCA – Asceza detașării / 23
 Angela Anisia DEAK – Ivirea textului R.D. / 23
 Mircea A. DIACONU – Fețe văzute și nevăzute ale optzecis-
 mului / 24
 Iolanda VASILIU – Revista revistelor literare franceze / 25
 Eugen RUSNAC – Academicianul Paul Gore și spiritualitatea
 românească / 25
 Nicolae IONEL – Jurnal de schiț / 25
 C.S. – Voci din piața poeziei / 25
 George BĂDĂRĂU – Troica rusească / 26
 Mihaela MÎRȚU – A fost odată... Ciubăr Vodă / 27
 UTAHAVE – Oportunismul de catifea, ca formă a mîrlăniei cul-
 turale / 27
 Sever AVRAM – Democrațiile occidentale – între crepuscul și
 șansa renașterii / 28
 Victor STEROM – Poezii / 28
 G. MASTER X – Siorania, pămînt strămutat / 28
 Val GHEORGHIU – Imperiul „deranjaților” / 29
 Ștefan OPREA – Imperiala Vanessa / 29
 C.S. – Un nou tele-play după Mircea Eliade / 29
 Valentin CIUCĂ – Prima tușă / 30
 Luminița ADĂMUȚ – Explic, deci înțeleg / 30
 Ion TRUCĂ – Unicitatea picturii / 30
 Poeți contemporani de limbă franceză / 31
 – Traducere și prezentare Valeriu STANCU

Nr. 3 (martie)

Cassian Maria SPIRIDON – Titu Maiorescu și „Convorbiri li-
 terare” / 1
 Iacob NEGRUZZI – Convorbiri literare / 1
 Gellu DORIAN – Pe același raft / 2
 Liviu PAPUC – Jubiliar / 2
 Dan MĂNUCĂ – Jumea și sistemul formal / 3
 Anton ADĂMUȚ – Recurs la normalitate / 3
 Nicolae STEINHARDT – Predică în Duminica dinaintea
 Marelui Post / 4
 Petre ȚUȚEA – Eseu / 5
 Mihai URSACHI – A fi – to be / 6
 Victor PENCU – Poezii / 6
 Flaviu CRISTIAN – Poezii / 6
 Reacțiile unor scriitori la venirea Regelui Mihai în România / 7
 – Dialoguri realizate de Cristina CÎRSTEA și Nichita DANILOV
 Paul MIRON – Literatura în exil / 8
 Horia GÂRBEA – Cine l-a ucis pe Marx? / 9
 Paul GOMA – Sabina / 10
 Mălina ANIȚOAI – Dumnezeu care doarme / 11
 Lucian VASILIU – Pomelnic – 130 / 11
 Mircea PETEAN – Poezii / 12
 Ioan FLORA – Poezii / 12
 Luca PIȚU – Heteroclită de primăvară / 13
 Alex. ȘTEFĂNESCU – Coșmar de critic literar / 13
 Al. CISTELECAN – Dorin Tudoran / 14
 Luminița ADĂMUȚ – Neuitarea dominantă / 14
 Gina NIMIGEAN – Romanic-romanes / 15
 Grigore BOSTAN – Poezii / 15
 Constantin DRAM – Povestea și ariile ei literale / 16
 Cristian LIVESCU – Fascinantele agete ale lui E. Lovinescu / 17

Emil IORDACHE – *Dulce ca fierea, patria universală* / 18
 Liviu Ioan STOICIU – *Duminică/luni 8/9 septembrie 1996, ora 2.15* / 19
 Emil BRUMARU – *Poezii* / 19
 Al. HUSAR – *Miracolul public* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *Viață politică din anii 1945-1947(II)* / 20
 Gheorghe GRIGURCU – *Literatura mi-a absorbit în bună măsură viața* / 21
 Ionel SAVITESCU – *Existența este dorință și suferință* / 21
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Cezar Baltag – ochii tăcerii* / 22
 Nicolae PANAITTE – *Evanghelia după Merejkovski* / 22
 Dan GIOSU – *Poetul inițiat. Cezar* / 22
 Ligia CONSTANTINESCU – *Charlotte Brontë la dublă aniversare* / 23
 Gabriela OMĂT – *„Nae Ionescu fusese diavolul”* / 23
 Laszlo ALEXANDRU – *Repere actuale pentru o gândire corectă* / 24
 Dan CIACHIR – *Rîsul generalizator* / 25
 Dan STANCA – *Erezie și logos* / 25
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 25
 George BĂDĂRĂU – *În lumea spirituală a evreilor* / 26
 Sergiu AILENEI – *Psihologia balcanică – o posibilă disciplină* / 27
 G. MASTER X – *Siorania, pământ strămutat* / 27
 Adrian Dinu RACHIERU – *Un temperament livresc, Crișu Dascălu* / 28
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor franceze* / 28
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Solidaritatea de generație sau traumele noțiunii de lider* / 28
 Ștefan OPREA – *Depardieu, urîtul fermecător* / 29
 Mihaela MÎRȚU – *Holstomer sau agresivitatea iscată de diferență* / 29

Valentin CIUCA – *Frunoșii nebuni...* / 30
 Val GHEORGHIU – *Mandarin, mandarină* / 30
 Vasilian DOBOȘ – *Cu dragoste băndăreană la Iași* / 30
Poeți sîrbi contemporani. Traducere și prezentare Ioan FLORA / 31
 Lorand GASPĂR – *Timpuri corozive (poem). Prezentare și traducere de Doina Cecilia IORDĂCHESCU și Adrian ALUI GHEORGHE* / 32

Nr. 4 (aprilie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Bilanț și perspective* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Tipografia (III)* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Semnele și înfățișarea* / 2
 Gheorghe GRIGURCU – *Timpuri trecute dar nu fără dureri ascunde* / 3
 Mihai URSACHI – *Poezii* / 3
 Liviu Ioan STOICIU – *Nimic nou sub soarele refacerii vieții noastre interioare* / 4
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Crește numărul celor care mă dușmănesc* / 4
 Constantin MARIN – *Regăsirea de noi* / 5
 Bianca MARCOVICI – *Poezii* / 5
 Al. HUSAR – *O viziune a lui Wiener* / 6
 Sergiu AILENEI – *Pentru o nouă critică* / 6
 George ASTALOȘ – *Cînturi de ocnă* / 12 / 7
 George ASTALOȘ – *Micro-glosar argotic* / 7
 George BĂDĂRĂU – *Proză* / 8
 George POPA – *Poezia* / 8
 Ciprian IEȘAN – *Viața neromanțată a românului Donose* / 9
 Eugen ANDONI – *Golanii* / 10
 Lucian VASILIU – *Apelul de seară* / 12
 Ion POPESCU DIRETEANU – *Poezii* / 12
 Cristina SCARLAT – *Reșița – „orașul cu poezii”* / 13
 Rodica DRAGHINESCU – *Traectorii intestinale* / 13
 Anton ADĂMUȚ – *Lumea pentadă* / 14
 Anca LUCESCU – *Poezii* / 14
 Irina ADĂSCĂLIȚEI-CHIRICA – *Brâncuși în interpretări insolite* / 14
 Cristina CÎRSTEA – *Mihail Gălbănuș – un posibil model al insurecției* / 15
 Adrian Dinu RACHIERU – *Lecția recapitulativă* / 15
 Ioan APETREI – *Cununa anului* / 15
 Constantin DRAM – *Lumea: între amintiri și umbre* / 16
 Cristian LIVESCU – *Măștile geniului* / 17
 Emil IORDACHE – *Școala de poezie „Geo Dumitrescu” și nu numai* / 18
 Dan MĂNUCĂ – *Există literatură regională?* / 19
 Ionel SAVITESCU – *Religiile Indiei Antice* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *Bibliografia istorică a României* / 20
 Constantin MIU – *De la ascetică la mistică în poezia religioasă a lui Voiculescu (II)* / 21
 Constantin ȚICU – *Poezii* / 21
 BRIAREU – *Panoramic editorial* / 22
 Florin PARASCHIV – *Ciubăr-Vodă și valorile neamului* / 23
 Bogdan CREȚU – *Două noi interpretări ale poeziei lui Nichita Stănescu* / 24
 Ana-Maria ZLĂVOG – *„Jocul de-a himerele” sau jocul amintirilor* / 24
 Carmen NEAMȚU – *Dicteuri ale conștiinței textuale* / 25
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 25
 Costache ARITON – *În duhul greuceanului...* / 25

Mihaela MÎRȚU – *Caragiale în 1997: Safta e importantă!* / 26
 Al. VIZITIU-DUMASCA – *Poezii* / 26
 Radu NEGRU – *Curriculum vitae* (poem) / 27
 Ion TRUICĂ – *Marele risipitor* / 27
 Rodica ALBU – *Și irlandezul e născut poet...* (I) / 28
 Luminița ADĂMUȚ – *Multivalențe* / 28
 Val GHEORGHIU – *Regele a plîns* / 29
 Ligia CONSTANTINESCU – *În căutarea patriei* / 29
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor franceze* / 29
 Ștefan OPREA – *Fred Zinnemann* / 30
 Valentin CIUCĂ – *Pictură și heraldică* / 30
 G. MASTER X – *Siurania, pămînt strămutat* / 31
Cîntarea Cîntărilor, traducere de Gh. BADEA / 32

Nr. 5 (mai)

Cassian Maria SPIRIDON – *Cîntă, zeiță...* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Tipografia* (IV) / 2
 Nicolae PANAITE – *Mitologia privirii* / 2
 Gheorghe GRIGURCU – *Bucuria poate fișni din miezul deznădejdiei* / 3
 Mihai URSACHI – *Poezii* / 3
 Dan MĂNUCĂ – *Un umanist: Nicolae I. Popa* / 4
 Liviu Ioan STOICIU – *Marți, 10 septembrie 1996, seara* / 4
 Luca PIȚU – *Despre Goma și alții/altele* / 5
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Înflnire de gradul trei* / 5
 Florin FAIFER – *Un belfer printre belferi* / 6
 Anton ADĂMUȚ – *Despre lucrurile petrecătoare* / 6
 Alexandru LUNGU – *Poezii* / 7
 Horia BĂDESCU – *Poezii* / 7
 „Am readus proza română spre roman” Dialog cu scriitorul Nicolae Breban realizat de Nichita DANILOV / 8
 Șerban MADGEARU – *Iolanda* / 9
 Eugen FLOREA – *Misterul Călimanului* / 9
 Rodica DRAGHINESCU – *Stație finală?* / 10
 Răzvan Ioan BOANCHIȘ – *În două vorbe, viața mea* / 10
 Victor COJOCARU – *Ofertă de dragoste ocultă* / 10
 Lucian VASILIU – *Versuri și grafică* / 11
 Cristina CÎRSTEA – *Aura Christi – utopia cutremurată* / 11
 Iulia PANĂ – *Epistolă* / 11
 Iancu GRAMA – *Poezii* / 12
 Vlad NEAGOE – *Poezii* / 12
 Dan Silviu BOERESCU – *Religie versus putere în Egiptul antic și în romanul post-romantic* / 13
 Niadi CERNICA – *Măgă și cristale* / 13
 Constantin MARIN – *Filosofia substanței* / 14
 Mircea A. DIACONU – *Correspondența lui Eminescu* / 14
 Adrian Dinu RACHIERU – *Ce este postmodernismul?* (I) / 15
 Constantin DRAM – *Timpul, ca erou pozitiv* / 16
 Cristian LIVESCU – *Adrian Marino, mai-mult-ca-lucidul netem-perat* / 17
 Emil IORDACHE – *O complicitate poetică fertilă?* (I) / 18
 Augustin IOAN – *Denudarea arhitecturii și orașul malign* / 19
 Iuliana CONSTANTINESCU – *Poezii* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *The playboy king: Carol al II-lea* / 20
 Gina NIMIGEAN – *O zbatere patetică, dar nu retorică* / 21
 Ionel SAVITESCU – *Petru Creția: O instituție de cultură* / 21
 Carmen NEAMȚU – *Aplombul, vivacitatea, inteligența* / 21
 Al. HUSAR – „Universul candorii” / 22
 Irina ADĂSCĂLIȚEI-CHIRICA – *John Fowles – „Magicianul” cuvîntului, care seduce și trădează* / 22

Sergiu AILENEI – *De ce sineronomismul* / 23
 Nicolae COANDE – *Tainicul pelerin* / 23
 Florin PARASCHIV – *Reflecții la spiritul „Tel Quel”* / 24
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor literare franceze* / 25
 Luminița ADĂMUȚ – *Un nou model paidetic* / 25
 Dan STANCA – *Meditații despre rugăciunea inimii* / 25
 Ion TRUICĂ – *Demiurgul și lucrarea sa* / 25
 George BĂDĂRĂU – *Spațiul francofon* / 26
 Costache ARITON – *2. Eclipse etice* / 27
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 27
 Mihaela MÎRȚU – *De la Hamlet la Don Juan* / 28
 Val GHEORGHIU – *Amigo! Și ești ca nou* / 29
 Dan HATMANU – *În intimitatea maestrului* / 29
 Ștefan OPREA – *Apogeul actriței Juliette Binoche* / 29
 Vasilian DOBOȘ – *Nevoia de o altă estetică* / 29
 Lucian BLAGA în limba spaniolă. Traducere și prezentare Rafael Pisot / 30
 Ion APETREI – *Din temnița de trup și de zăvoare* / 30
 G. MASTER X – *Siurania, pămîni strămutat* / 31
 Valentin CIUCĂ – *Tatăl și fiul* / 31
 Medbh McGuICKIAN și Seamus HEANEY – *Poezii*. Traduceri de Rodica ALBU și Marina VRACIU / 31

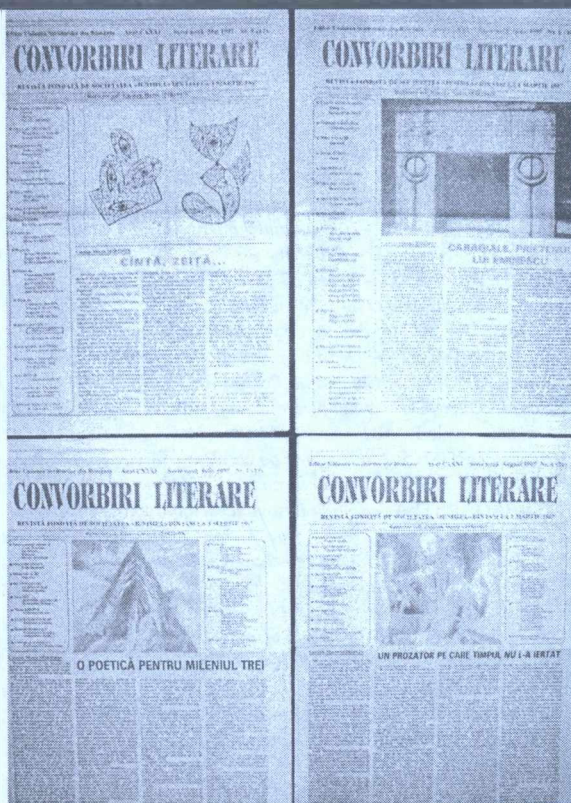
Nr. 6 (iunie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Caragiale, prietenul lui Eminescu* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Completări* / 2
 Nicolae PANAITE – *Din tăcere ne vom înălța* / 2
 Gheorghe GRIGURCU – *Trăiască cenzura!* / 3
 Delia FORST – *Poezii* / 3
 Ilie CONSTANTIN – *O versificație și un poem* / 4
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Fuziunea controlată* / 4
 „Casa ca un accent circumflex”. Dialog cu Sanda Stolojan realizat de Lucian VASILIU / 5
 Lucian VASILIU – *Ba(c)hlaviană* / 5
 Florin FAIFER – *Acterienii* / 6
 Liviu Ioan STOICIU – *Miercuri, 11 septembrie 1996, la prînz* / 6
 Miron KIROPOL – *Făt Frumos din lacrimă* (vol.III) *Egiptul* / 7
 Dan Silviu BOERESCU – *Timp suspendat* / 9
 Diana LAZĂR – *Debut* / 8
 Ion BELDEANU – *Înainte de sosirea trenului* / 9
 Ioan BETINSCHI – *Invitație pentru simăbătă seara* / 10-11
 Ionica NAOMI – *Povestire și discurs în Făt-Frumos din lacrimă* / 12
 Liviu Ioan STOICIU – *Moartea este vis* / 13
 Nicolae COANDE – *Holospațiul melancoliei* / 13
 UTAHAVE – *Contrapunct cu Stoiciu și Manolescu* / 13
 Ioan Es. POP – *Poezii* / 14
 Mircea A. DIACONU – *Georghe Astaloș sau ecuația tăcerii* / 15
 Constantin DRAM – *Provocarea scriitorului* / 16
 Cristian LIVESCU – *Petru Creția sau hermeneutica „virtuților formative” ale operei* / 17
 Emil IORDACHE – *O complicitate poetică fertilă?* (II) / 18
 Ion APETREI – *Scriitorul și urma lui* / 18
 Dan MĂNUCĂ – *Yorik și Oscalambur* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *Cine este Eminescu, azi?* / 20
 Dan STANCA – *Taina originilor* / 21
 Nicolae IONEL – *Jurnal de schit* / 21
 Costache ARITON – „După rînduiala Ta rămîne ziua...” / 21
 G. ISTRATE – *Din scrisorile Otiliei Cazimir* / 22
 Al. HUSAR – *Cetatea blestemată* / 22
 Viorela CODREANU TIRON – *Poezii* / 23

Mihaela MIRȚU – *Sfârșit de stagii* / 24
 Marina VRACIU – *O carte de balcanistică în căutarea unui editor* / 24
 George BĂDĂRĂU – *Cultura românească în exil* / 25
 Mihai URSACHI – *Poezii* / 25
 Adrian Dinu RACHIERU – *Ce este postmodernismul (II)* / 26
 Augustin IOAN – *Destalinizarea arhitecturii estice* / 27
 Adrian POPESCU – *Poezie* / 27
 Cristina CÎRSTEĂ – *Hazardul obiectiv al lui Horia Gârbea* / 28
 Luminița ADĂMUȚ – *Dumnezeu și răul* / 28
 Sergiu AILENEI – *Istoria literară ca pretext* / 28
 Dan HATMANU – *Marcel Guguianu* / 29
 Valentin CIUCĂ – *Sugestii suprarealiste* / 29
 Ștefan OPREA – *Mike Nichols, regizorul „generației vizuale”* / 29
 Ion TRUCĂ – *Semnele poetului* / 29
 G. MASTER X – *Siorania, pământ strămutat* / 30
 Iolanda VASILIU – *Revista revistelor literare franceze* / 30
 Julian BARNES – *Papagalul lui Flaubert. Traducere și prezentare de Irina ADĂSCĂLIȚEI-CHIRICA* / 31

Nr. 7 (iulie)

Cassian Maria SPIRIDON – *O poetică pentru mileniul trei* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Librăria (I)* / 2
 Nicolae PANAIT – *Șingele a băut la gazda mea în ușă* / 2
 „Puterea actuală trebuie să scoată România din mizerie și s-o catapulteze în sărăcie”. Dialog cu scriitorul George Astaloș realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 3
 Ilie CONSTANTIN – „Ca printr-o sticlă afumată luna...” / 4
 Mihai URSACHI – *Poezii* / 4
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *D'ale literaturii* / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Poezii* / 5
 Luca PIȚU – *Activitățile semiotice ale tovarășului Nicolae C. / 5*
 Vasile ANDRU – *Poezii* / 6
 Gabriel FUNICA – *Cum este cu puțință să fii cu totul prezent* / 6
 Liviu Ioan STOICIU – *Despre neoromantismul poeziei de azi, despre pesimismul lui recitlat* / 6
 Traian T. COȘOVEI – *Poezii* / 7
 Elena LOGHINOVSKI – *Eminescu și Pușkin – asocieri contrastive* / 8
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* / 9
 Alexandru GEORGE – *Nemaiomenita aventură a doctorului Nimbus și a profesorului Klaps* / 10
 Petre POREA – *Călăul* / 11
 Basarab NICOLESCU – *Feminizarea socială și dimensiunea poetică a existenței* / 12
 Dan SOCIU – *Poezii* / 13
 Gheorghe OLTEANU – *Poezii* / 13
 Vioarel SAVIN – *Poezii* / 14
 Florentin PALAGHIA – *Poezii* / 14
 Mircea A. DIACONU – *Devitalizare și livresc* / 15
 Constantin DRAM – *Proza scurtă, din nou* / 16
 Cristian LIVESCU – *Culianu renaștentistul și „jocurile primejdioase”* / 17
 Emil IORDACHE – *Mai mult decât literatură* / 18
 Marina VRACIU – *Un filosof al Galagului* / 18
 Dan MĂNUCĂ – *Lirica lui Marin Sorescu în versiuni germane necunoscute* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *Ferdinand I și Marea Unire* / 20
 Dan STANCA – *Penele arhanghelului* / 21
 Nicolae IONEL – *Ascensiunea convergentă a conștiințelor în Hristos (I)* / 21

Sorin VIDAN – *Sacru și melancolie* / 21
 Dan Silviu BOERESCU – „Autobiografia romanșată”... a unui gourmet / 22
 Florin FAIFER – *Arțăgosul* / 23
 Ionel SAVITESCU – *Eminescu – o nouă ipoteză asupra morții* / 23
 Grigore SCARLAT – *Amestec de ispite contradictorii* / 24
 Ioan VIERU – *Poezii* / 24
 Alexandru PINTESCU – *Gheorghe Glodeanu și/sau fascinația eseului* / 24
 George BĂDĂRĂU – *Scriitori italieni* / 25
 Adrian Dinu RACHIERU – *Ce este postmodernismul (III)* / 26
 Anton ADĂMUȚ – *Generația Andrei: generația culturală* / 27
 Augustin IOAN – *Din nou Hrușciiov, dar și Ceaușescu* / 27
 Ligia CONSTANTINESCU – *Emily Brontë* / 28
 Cristina CÎRSTEĂ – *De la poezia-păpușă la poezia lamentației* / 28
 Valentin CIUCĂ – *Virtuțile decorativului* / 29
 Ion BELDEANU – *Un gest reparator pentru Eminescu* / 29
 Ștefan OPREA – *Fericirile regizoarei Agnès Varda* / 29
 G. MASTER X – *Siorania, pământ strămutat* / 30
 Ioan ȚEPELEA – *Controversatul an 1919* / 31
 Dan HATMANU – *Pictorița Hartmann* / 31
 Sergiu AILENEI – *Balkanism, bizantinism, fanarism* / 31
 Gerard MANLEY HOPKINS – *Poeme. Prezentare și traducere de Simona-Grazia DIMA* / 32

Nr. 8 (august)

Cassian Maria SPIRIDON – *Un prozator pe care timpul nu l-a iertat* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Librăria (II)* / 2

Nicolae PANAITTE – *Cuvîntul care intră în poem* / 2
 Dan HATMANU – *Nicolae Constantin* / 2
 Arşavir ACTERIAN – *Pagini de jurnal* / 3
 Luca PIȚU – *Despre Sandu Mușina, teopracticianul paradigmatic* / 4
 Nichita DANILOV – *Marian Drăghici – o biografie absidală* / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Atitudini față de Argezi* / 5
 Sorin VIDAN – *Spaima de a nu fi nicăieri* / 5
 Liviu Ioan STOICIU – *Sînt un autor interzis la „Dilema”* / 6
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Probleme* / 6
 George BĂDĂRĂU – *Poezii* / 7
 Mihai URSACHI – *O poveste cu Emil Botta* / 8
 G. MASTER X – *Infabulare de vacanță* / 8
 Ilie CONSTANTIN – *De la cazarmă la „săptămîna poeziei”* / 9
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa (II)* / 9
 Silviu LUPĂȘCU – *Omul fără escopetă* / 10
 Cristian Vasile BAHU – *Șoarecii* / 10
 Marian DRUMUR – *Începători pe catalige* / 11
 Constantin HUȘANU – *Nocturna* / 11
 Cristina CÎRSTEA – *Rodica Draghinescu între eros și singurătate* / 12
 Luminița ADĂMUȚ – *Despre eroarea naturalistă* / 12
 Alina DURBACĂ – *Poezie* / 12
 Anton ADĂMUȚ – *Asclepiadul* / 13
 Ionel SAVITESCU – *Recurs la memorie* / 13
 Irina ADĂSCĂLIȚEI-CHIRICA – *Dragoș Protopopescu sau nedreptatea uitării postume* / 13
 Adrian Dinu RACHIERU – *Ce este postmodernismul (IV)* / 14
 Mircea A. DIACONU – *Avangardiștii la răscruce* / 15
 Constantin DRAM – *Proza românească din exil* / 16
 Cristian LIVESCU – *Măștile geniului* / 17
 Emil IORDACHE – *Șalom Alehem – un model carnavalesc al lumii (I)* / 18
 Ioan APETREI – *Între „permis” și „nepermis”* / 18
 Dan MĂNUCĂ – *Memorii inedite* / 19
 Lucian VASILIU – *Neîntrerupta confesiune* / 19
 George POPA – *Lalla Laldee – Cătenul dansului* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *Dialoguri româno-americane* / 20
 Costache ARITON – *La dublul soare* / 21
 Nicolae IONEL – *Ascensiunea convergentă a conștiințelor în Hristos (II)* / 21
 Ion BELDEANU – *Cenzura cu ochi galeși* / 22
 Al. PINTESCU – *Poezii* / 22
 Nicolae NEGRU – *Amnezia basarabească* / 22
 Laszlo ALEXANDRU – *Cum judecăm?* / 23
 Ion HURJUI – *Poezii* / 23
 Gina NIMIGEAN – *Publicistica eminesciană. Teme culturale: Biserica* / 24
 Bogdan CREȚU – *Alexandru Paleologu. Eseu despre noblețea care obligă* / 24
 Vasile SPIRIDON – *Ochiul nepereche* / 25
 Vlad SORIANU – *O pledoarie pentru idealism* / 25
 Nicolae COANDE – *Creierul care (se) scrie* / 25
 BRIAREU – *Panoramic editorial* / 26
 Augustin IOAN – *Egalită, fraternită, arhitectură* / 27
 Al. HUSAR – *Cetatea Albă* / 27
 Marius CHELARU – *Chesivunile unui „concitadin al lui Dumnezeu”* / 28
 Claudia COSTIN – *Lucian Blaga și „teatrul nou”* / 28
 Michael FRIEDRICH – *Sacru nu vine în lume* / 28
 Dan STANCA – *Viața părinților deșertului* / 29

Ioan ȚEPELEA – *Controversatul an 1919 (II)* / 29
 Dr. A. KULAKOV – *Honor Lulu* / 29
 UTAHAVE – *Din valurile presei* / 29
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Cine a zis că plouă-n England?* (I) / 30
 Camelia BOCA – *Expoziții la British Library* / 30
 Ștefan OPREA – *Mari actori de azi: Faye Dunaway* / 31
 Valentin CIUCĂ – *Dincolo de impresie* / 31
Lirica irakiană contemporană. Prezentare și traduceri din limba arabă de George GRIGORE / 32

Nr. 9 (septembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Poezia mileniului trei* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Reveniri* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Trupul îngropat în amurg* / 2
 „Instinctul m-a îndreptat spre sculptură”
 Dialog cu sculptorul Ion Irimescu, realizat de Grigore ILISEI / 3
 Mihai URSACHI – *Emmanuela* / 4
 Luca PIȚU – *Povestea canibalului ideologic* / 4
 Ion ȘTIUBEA – *Poezii* / 4
 Sergiu AILENEI – *Cum se scrie un eseu* / 5
 Lucian VASILIU – *Aurel Dumitrescu. Poezii* / 5
 Anton ADĂMUȚ – *Homosexualitatea în filosofia greacă (I)* / 5
 Liviu Ioan STOICIU – *Generația „ceaușelor”* / 6
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *O sută de mii de stilouri* / 6
 Gh. BULGĂR – *Un cărturar unanist* / 6
 Ioan ȚEPELEA – *Poezii* / 7
 Vasile BAGHIU – *Telefonul roșu de la morgă* / 7
 Isidor CHICET – *Cetatea interzisă* / 8-9
 Leo BUTNARU – *Embrionul de înger* / 10
 Iuliana BÎRLIBA – *Debut* / 10
 Ilie CONSTANTIN – *Profesorul meu diriginte, Eugen Campus* / 11
 Ionel SAVITESCU – *Riscurile culturii* / 11
 Dan MĂNUCĂ – *Logica și straniu* / 12
 Adrian Dinu RACHIERU – *Paradoxul rebreanlian (I)* / 13
 Ion BĂLU – *Eugenia Mureșanu – o iubire a lui Lucian Blaga* / 14
 Mircea A. DIACONU – *Poezii din Basarabia* / 15
 Constantin DRAM – *(I) Relevanța povestirii* / 16
 B. GEORGE – *Lirismul lui Dan Ciachir* / 16
 Cristian LIVESCU – *În căutarea „constantelor ignorate”* / 17
 Emil IORDACHE – *Șalom Alehem – un model carnavalesc al lumii (II)* / 18
 C.S. – *Gheorghe Pituț: Poezia ca semn al vârstei* / 18
 Iolanda VASILIU – *„Cum poate cineva să fie ieșean?” sau gîl-ceava romancierului cu istoricul* / 18
 Marta PETREU – *O specie pe cale de dispariție* / 19
 Luminița ADĂMUȚ – *Nevoia de sociologie a educației* / 19
 Nicolae IONEL – *Liurgie este cea mai mare lucrare pe pămînt* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *Împasul întregirii și al reîntregirii* / 20
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa (III)* / 21
 Nichita DANILOV – *Cu Ioan Es. Pop pe strada Popescu* / 21
 Cristina CÎRSTEA – *Fișă de observație: Lucian Vasilescu* / 22
 Cristina SCARLAT – *Voluptatea insonniilor* / 22
 Bogdan ULMU – *Caragiale-Dicționar* / 23
 Friedrich MICHAEL – *Între aristocrație și noblețe* / 23
 Nicolae NEGRU – *Demersul (post)modernist și defensiv tradiționalist (I)* / 24
 Ion BELDEANU – *Glumă să fie?* / 24
 G. MASTER X – *Infabulare de vacanță* / 25
 Gavril ISTRATE – *O monografie Aron Cotruș* / 25
 Constantin ABĂLUȚĂ – *Haiku și transdisciplinaritate* / 26

Augustin IOAN – *Simbolurile în arhitectură* / 26
 Costache ARITON – „Ceasornicul în chip de drac. Dă-i și zdrobește-l” / 27
 Dan STANCA – *Christos angelos!* / 27
 George BĂDĂRĂU – *Incursiuni în cultura spaniolă* / 28
 Valentin CIUCĂ – *Riky și Sacha* / 29
 Ștefan OPREA – *Istoria secretă a filmului românesc* / 29
 UTAHAVE – *Literatorul* / 29
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Cine-a zis că plouă-n England?* (II) / 30
 Camelia BOCA – *Expoziții la British Library* (II) / 30
 Amadeu Baptista. Prezentare și traducere de Dana DIACONU / 31
 Antonio Porpetta. Prezentare și traducere de Dana DIACONU / 32

Nr.10 (octombrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Literatura arestată* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Reveniri* (II) / 2
 B. GEORGE – *Proust – spațializarea timpului* / 2
 Emil IORDACHE – *Tema poetului* / 3
 Mihai URSACHI – *Politikon sau răzbușnarea Armatei* / 4
 Ion BĂLU – *Ființa umană și agresivitatea comunistă* / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Libertatea neîmplinirii* / 5
 Florin FIAFER – *Furiosul* / 5
 Liviu Ioan STOICIU – *Afară! Afară! Ieși afară!* / 6
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Mărturisiri la 50 de ani* / 6
 Gabriel FUNICA – *Douăsprezece exerciții despre singurătate* / 6
 Aurel ȘTEFANACHI – *Poezii* / 7
 Dan STANCA – *Noaptea Muzeului* / 8
 Diana ILIEȘ – *Fecioara* / 9
 Cristina CÎRSTEA – *Andrei Bodiș: „Un telefon în creier”* / 10
 „Există critici tineri dar nu și critică tînăără”. Dialog cu Dan Silviu Boerescu / 10
 Ioan Romeo ROȘIANU – *Revenirea unui refugiat în el însuși* / 10
 Dan MĂNUCĂ – *Arhivele secrete rusești și începuturile romanului românesc* (I) / 11
 Friedrich MICHAEL – *Poezii* / 12
 Mircea POPOVICI – *Poezii* / 12
 Florina ZAHARIA – *Poezii* / 12
 Adrian Dinu RACHIERU – *Paradoxul rebreanian* (II) / 13
 Ilie CONSTANTIN – *Promoția imediat precedentă: Florin Mugur* / 14
 Sorin VIDAN – *Cearța cu Cioran* / 14
 Mircea A. DIACONU – *Altfel de exhibare de sine* / 15
 Constantin DRAM – *Instantanee epice* / 16
 Cristian LIVESCU – *Două nebuloase: utopia și experimentul* / 17
 Anton ADĂMUȚ – *Homosexualitatea în filosofia greacă* (II) / 18
 Nichita DANILOV – *Nevoia de alb* / 18
 I.S. – *Un clasicist întîrziat* / 18
 Ioanid ROMANESCU – *Poezii* / 19
 Sergiu AILENEI – *O prioritate a istoriei literare* / 19
 Al. HUSAR – *Ion Miloș – drama alterității* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *Europa interbelică* / 20
 Ionel SAVITESCU – *Jurnalul unui iconoclast* / 21
 Vlad SORIANU – *Nevoia de exorcizare* / 21
 George POPA – *Ion Barbu – Margini de seară* / 21
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* (IV) / 21
 Irina ADĂSCĂLIȚEI-CHIRICA – *Flannery O'Connor – imaginea obsedantă a sudului american* / 22
 Friedrich MICHAEL – *În așteptarea peratologiei* / 23
 Augustin IOAN – *Simboluri în arhitectură* (II) / 23

Nicolae NEGRU – *Demersul (post)modernist și defensivă tradiționalistă* (II) / 24
 Ion BELDEANU – „Junimea” din Cernăuți / 24
 Silvia MĂNDĂȘESCU – *Debut* / 24
 BRIAREU – *Panoramic editorial* / 25
 George BĂDĂRĂU – *Imperiul liric japonez* / 26
 Costache ARITON – *Nu se știe ca pămîntul* / 27
 Nicolae IONEL – *Intrarea în Împărăție* / 27
 Petru URSACHE – *Folclorul religios* / 27
 Bogdan ULMU – *Caragiale-Dicționar* / 28
 Ștefan OPREA – *Un maestru al filmului german: ieșeanul Lupu Pick* / 28
 Mihaela MÎRȚU – *Chirița și marxismul* / 29
 CALUL TROIAN – *Curier... de ambe sexe* / 29
 Ioan ȚEPELEA – *Controversatul an 1919* (III) / 30
 Iolanda VASILIU – *Cioran – Caiete inedite* / 30
 Ion TRUICĂ – *Scenografia* / 30
 G. MASTER X – *Mic tratat de hostologie* / 31
 Nicolae PANAITE – *O distinsă tăcere pictată amănunțit* / 31
 UTAHAVE – *Corabia „Poesis”* / 31
 Din poezia suprarrealistă arabă
 Prezentare și traducere de George GRIGORE / 32

Nr.11 (noiembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Un filosof neîmplinit* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Reveniri* (III) / 2
 Nicolae PANAITE – *Să pîlpîi într-un colț de întuneric* / 2
 Din nou despre o istorie deschisă a literaturii române din

Basarabia. Dialog cu scriitorul Mihai Cimpoi, realizat de Nicolae TOMESCU / 3

Mihai URSACHI – *Politikon sau răzbușarea Armatei* (II) / 4

Nichita DANILOV – *Poezii fluviale* / 4

Literatura trece într-o altă zonă. Dialog cu poetul Leo Butnaru, realizat de N.D. / 4

Florin FIAFER – *Confidenta* / 5

Dan LUNGU – *Scenariul întoarcerii la origini* / 5

Liviu Ioan STOICIU – *Îmi construiesc o ariergardă literară...* / 6

Alex. ȘTEFĂNESCU – *Cîteva scandaloase observații de bun-simț* / 6

Cristina SCARLAT – *Poezia de după moarte* / 6

Ion HADÂRCĂ – *Poezii* / 7

Doina POPA – *În afara virtușului* / 8

Daniel BĂNULESCU – *Cei șapte regi ai orașului București* / 9

Grigore ILISEI – *Frînturi de viață, frînturi de moarte* / 11

Gheorghe IOVA – *Poezii* / 12

Grigore SCARLAT – *Poezii* / 12

Sterian VICOL – *Poezii* / 12

Adrian Dinu RACHIERU – *Scriitori și politicieni* / 13

Gavril ISTRATE – *Sextil Pușcariu, limba română* / 13

Cristina CÎRSTEA – *O nedefinită nostalgie* / 14

Ce s-ar face scriitorul fără critici. Dialog cu scriitorul Horia Gârbea realizat de C.C. / 14

G. MASTER X – *Mic tratat de hostiologie* / 14

Mircea A. DIACONU – *Poezii din exil* (I) / 15

Constantin DRAM – *Între baroc și document* / 16

Cristian LIVESCU – „*Basarabenismul*” și presiunea identitară / 17

Emil IORDACHE – *Momentul refolosirii deșeurilor* / 18

Bogdan ULMU – *Efimiș* / 18

Anton ADĂMUȚ – *Homosexualitatea în filosofia greacă* (III) / 19

Gheorghe I. FLORESCU – *Ion I.C. Brătianu, omul politic* / 20

Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* / 21

Ilie CONSTANTIN – *Scrișori de la Miron Radu Paraschivescu* / 21

Dan MĂNUCĂ – *Arhivele secrete rusești și începuturile romanului românesc* (II) / 22

Ionel SAVITESCU – *Centenar: Jacob Burckhardt* / 23

Ion BELDEANU – *Balada vrînceanului rădăcitor* / 24

Nicolae NEGRU – *Scriitorul basarabeian între mît și antîmît* (I) / 24

George POPA – *Yves Bonnefoy – Mirtul* / 24

Friedrich MICHAEL – *Riscurile rațiunii* / 25

Augustin IOAN – *Simboluri calculatoare în arhitectură* (III) / 25

Costache ARITON – *Nu se știe ca pămîntul* (II) / 26

Nicolae IONEL – *Lunea este o teocrație care funcționează sac-rificial* / 26

George BĂDĂRĂU – *Mari scriitori germani* / 27

Mihaela MÎRȚU – *Altfest '97* / 28

Traian MOCANU – *Liviu Șoptelea, un om al codrilor* / 28

Ștefan OPREA – *Premiul Oscar și românii* / 28

Ion TRUICĂ – *Fantezii pariziene* / 28

A. KULAKOV – *Ca la ei, nu ca la noi...* / 28

UTAHAVE – *Între România și Europa* / 30

CALUL TROIAN – *Curier... de ambe sexe* / 30

Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile* (I) / 31

Sergiu AILENEI – *O carte de filosofie a limbajului* / 31

Horațiu Ioan LAȘCU – *În memoriam* / 31

Hugo von Hofmannsthal. Prezentare și traducere de Miron KIROPOL / 32

Nr.12 (decembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Profesorul de estetică al culturii române* / 1

Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2

Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă* (VI) / 2

Nicolae PANAITTE – *Se aude o ploaie de iarnă* / 2

Andrei ȚĂRANU – *Predispozițiile culturii autohtone* / 3

Anton ADĂMUȚ – *Homosexualitatea în filosofia greacă* (IV) / 4

Lucian VASILIU – *Vremea parastasurilor* / 4

Maria CARPOV – *Delimitări* / 5

Bogdan ULMU – *Caragiale-Dicționar* / 5

Gabriel ȘTĂNESCU – *Jurnal de cobai* / 5

Liviu Ioan STOICIU – *Încotro să o mai iau, prietene Aurel?* / 6

Alex. ȘTEFĂNESCU – *Plăcerea și rușinea de-a scrie* / 6

Sorin VIDAN – *Imperiul fragmentarității* / 6

Gabriel FUNICA – *Alte douăsprezece exerciții de singurătate* / 6

Lucian STROCHI – *Emisferele de Brandenburg* / 7

Ilie CONSTANTIN – *Scrișori de la Miron Radu Paraschivescu* (VII) / 8

Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile* (II) / 8

Valeriu STANCU – *Zidul* / 9

Cătălin MIHULEAC – *Mîini murdare...* / 10

Vasile POPA HOMICEANU – *Sinistrul* / 11

Ioan NISTOR – *Poezii* / 12

Lucian TEODOSIU – *Poezii* / 12

Adrian Dinu RACHIERU – *Postmodernism și elitism* / 13

Dr. A. KULAKOV – *Pragul legitim al (p)roștirii în filosofie* / 13

Ion BELDEANU – *Prăbușit ca o pasăre fulgerată* / 14

Nicolae NEGRU – *Scriitorul basarabeian între mît și antîmît* (II) / 14

Călina TRIFAN – *Poezii* / 14

Mircea A. DIACONU – *Poezii din exil* (II) / 15

Ioan APETREI – *Anatomia unui divorț* / 16

Sergiu AILENEI – *Stilistica lui Tudor Vianu – între istorie și permanență* / 16

Cristian LIVESCU – *Un manifest al senzualismului* / 17

Emil IORDACHE – *Poezele pruncului vinovat* / 18

Gina NIMIGEAN – *Publicistica eminesciană – teme culturale* / 18

Carmelia LEONTE – *Dansul lui Shiva* / 19

Iancu HUZUM – *Poezii* / 19

Gheorghe I. FLORESCU – *1 Decembrie 1918, ieri și azi* / 20

Cristina CÎRSTEA – *Balada lui Daniel Bănușescu* / 21

Friedrich MICHAEL – *De la filosofia culturii la satanism* / 21

Dan MĂNUCĂ – *Arhivele secrete rusești și începuturile romanului românesc* (III) / 22

Petruș ANDREI – *Poezii* / 23

Jenica IONESCU – *Tudor Arghezi, arte poetice* / 24

George BĂDĂRĂU – *Indianismul Ananda K. Coomaraswami* / 25

Petru URSACHE – *Savânt în diasporă* / 26

Dan STANCA – *Cronica ortodoxă* / 26

Nicolae IONEL – *Rugăciune pentru damnați* / 26

Ion TRUICĂ – *Magnificul Baba* / 27

G. MASTER X – *Mic tratat de hostiologie* / 27

Ilie DANILOV – *Podul lui Marco Polo* / 28

Florica Elena LAURENȚIU – *Itinerar american* / 28

Augustin IOAN – *Simboluri în arhitectură* (IV) / 29

Ștefan OPREA – *Mike Nichols, regizorul „generației vizuale”* / 29

Mihaela MÎRȚU – *Azilul de noapte, între ardere și putrefacție* / 30

Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* / 31

George POPA – *Stéphane Mallarmé (1842-1898)* / 31

Varlam ȘALAMOV – *Proză scurtă*. Traducere din limba rusă de Adriana NICOARĂ și Leonte IVANOV / 32

ZILELE REVISTEI „CONVORBIRI LITERARE” EDIȚIA A II-A, 24 – 25 APRILIE 1998

Programul manifestarilor

ora 10:

– Deschiderea festivă

orele 11-13:

– Colocviul cu tema *Actuala Societate Junimea și actuala revistă „Convorbiri literare”*

orele 17-19:

– Masă rotundă cu tema: *Revistele de cultură moldave, versus viața literară din zonă*

25 aprilie 1998

orele 10-13:

– Simpozion: *Revista „Convorbiri literare” în peisajul literar și publicistic actual*

orele 17:

– Decernarea premiilor

orele 18:

– Festivitatea de închidere a Zilelor revistei „Convorbiri literare”.

Premiile ediției a II-a:

– premiul pentru întreaga activitate literară și spiritul polemic susținut în paginile noii serii a „Convorbirilor literare” – Gheorghe Grigurcu

– premiul pentru întreaga activitate, cu deosebire pentru realizarea monumentalei antologii *O mie și una de poezii românești* – Laurențiu Ulici

– premiul pentru întreaga activitate de critic și istoric literar, inclusiv pentru colaborarea care onorează noua

serie a „Convorbirilor literare” – Dan Mănuță

– premiul pentru afirmarea valorilor culturale românești în Italia și contribuția deosebită în domeniul criticii literare moderne – Marin Mincu

– premiul pentru valorificarea moștenirii literare – Ion Simuț

– premiul pentru susținerea generației '90, inclusiv pentru dragostea arătată pisicilor – Dan Silviu Boerescu

– premiul pentru colaborarea la noua serie a „Convorbirilor literare” și pentru volumul *Lumi narrative* – Constantin Dram

– premiul pentru obstinația de a rămâne mereu incomod în politica literară de cadre – Liviu Ioan Stoiciu

– premiul pentru ampla frescă a dezintegrării societății totalitare cuprinsă în trilogia *Coroana Izabelei* – Marius Tupan

– premiul pentru romanul *Casa cu stori galbene* – Mariana Codruț

– premiul pentru solidaritatea față de generația sa, manifestată prin colecția de poezie *La Steaua* – Gellu Dorian

– premiul pentru constituirea unui spațiu românesc substanțial – Vasile Popa Homicenu

– premiul pentru prima sută de numere a revistei „Poesis” – George Vulturescu

– premiul pentru merite deosebite în susținerea fenomenului cultural orădean, național și nu numai – Ioan Țepelea

– premiul pentru noua formula a revistei „Contrapunct” – Ioan Vieru

CUPRINSUL REVISTEI

Nr. 1 (ianuarie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Puțină mitologie* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Harta Iașilor junimiști* / 2
 Nicolae PANAITE – *Vrăbii tăifăsuind deasupra Americii* / 2
 Leca MORARIU – *File de jurnal* / 3
 Dan MĂNUCĂ – *Tudor Vianu: un anti-postmodern* / 4
 Mihai CIMPOI – *Tudor Vianu și cezura rațiunii* / 5
 Florin FAJFER – *Anxiosul* / 6
 Liviu Ioan STOICIU – *Ruina morală* / 6
 Eduard ȚARĂ – *Poezii* / 6
 Ilie CONSTANTIN – *Scrisoare de la Miron Radu Paraschivescu* (VIII) / 7
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* (V) / 7
 Stelian BABOI – *Biroul celui care a fost zi de zi* / 8-9
 Constantin FĂNTĂNARU – *Proză* / 9
 Gheorghe IZBĂȘESCU – *A doua zi era 23 mai 1821* / 10
 Horia GÂRBEA – *Animalul roz* / 11
 Eduard Filip PALAGHIA – *Insectar de vise* / 11
 Emanoil MARCU – *Poezii* / 12
 Minerva CHIRA – *Poezii* / 12
 Ion DUMBRAVĂ – *Poezii* / 12
 Gheorghe GRIGURCU – *Revizuirile: un orizont deschis* / 13
 Mihai URSACHI – *Povestea unui călător* / 13
 Dr. A. KULAKOV – *Un dictatore rus pe nume Welt* / 13
 Nichita DANILOV – *Supraviețuitorul lui Adrian* / 14
 Dan-Silviu BOERESCU – *Cinicele și insolitele istorisiri ale unui bătrân dandy* / 14
 Mircea A. DIACONU – *Trei metamorfoze ale realului* / 15
 Constantin DRAM – *Pluralitatea registrelor* / 16
 Cristian LIVESCU – *Glose asupra teatrului eminescian* / 17
 Emil IORDACHE – *Ohne hast, ohne rast* / 18
 Sergiu AILENEI – *Esența originală a operei lui Creangă* / 18
 Gina NIMIGEAN – *„...Un spirit nou de muncă și iubire de adevăr să intre în școalele vechi...”* / 19
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Spre o asociație a cititorilor de poezie...* / 19

Gheorghe I. FLORESCU – *Istorie și mit în conștiința românească* / 20
 Cristina CÎRSTEĂ – *Răscoală împotriva poeziei* / 21
 Dan ZBÂRCEA – *Poezii* / 21
 Rodica DRAGHINESCU – *Frigulețul de natură moartă* / 21
Iubesc alteritatea. Interviu cu Rodica DRAGHINESCU, realizat C.C. / 21

Augustin IOAN – *Simboluri în arhitectură* (V) / 22
 Friedrich MICHAEL – *Noduri problematice în filosofia limbajului* / 22

Gavril ISTRATI – *George Coșbuc azi* / 23
 Eugenia FARAON – *Poezii* / 23
 Adrian Dinu RACHIERU – *Sinuciderea Americii?* / 24
 George BĂDĂRĂU – *O istorie a literaturii latine* / 25
 Costache ARITON – *Primiți cu solstițiul?* / 26
 Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile* (III) / 26
 Nicolae IONEL – *Occidentul și ortodoxia* / 26
 Ion BELDEANU – *Ce știu germanii despre Bucovina* / 27
 Iulia PANĂ – *Poezii* / 27
 Nicolae NEGRU – *Scriitorul basarabean între mit și antimit* (III) / 27

Valentin CIUCĂ – *Corneliu Baba, necunoscutul* / 28
 Ion TRUICĂ – *Aura sacră a penelului* / 28
 Lucian VASILIU – *Aura Aureil* / 28
 UTAHAVE – *Din valurile presei* / 28
 Bogdan ULMU – *Personaj în viață* / 29
 Ștefan OPREA – *Luminile și umbrele unui „Dicționar de cinema”* / 29

G. MASTER X. – *Mic tratat de hostologie* / 30
 Iolanda VASILIU – *Din nou despre Cioran* / 30
 CALUL TROIAN – *Curier de ambe sexe* / 30
 Corina TULBURE – *(F)utilitatea ficțiunii: Ernesto Sábato* / 31
 Ion FLORICEL – *Frumos apus* / 31
 Rainer Maria RILKE – *Poeme către noapte. Prezentare și traducere de George POPA* / 32

Nr. 2 (februarie)

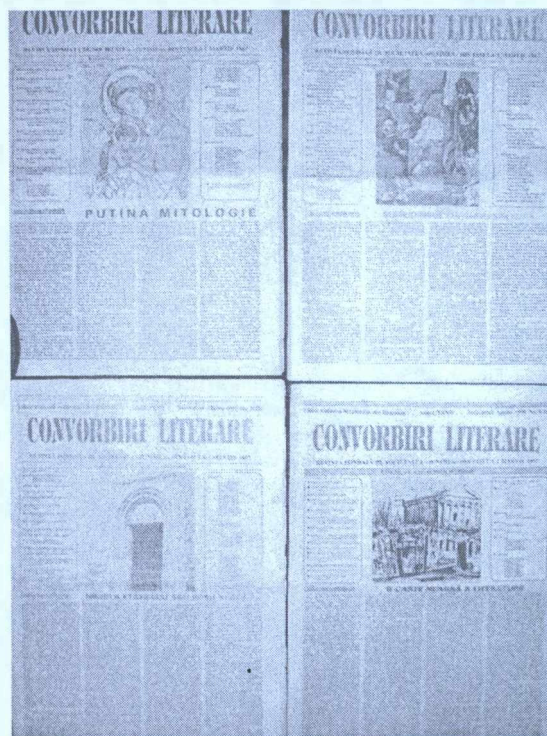
Cassian Maria SPIRIDON – *Bumerangul lui Gherasim Luca* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Politică versus cultură* (I) / 2
 Nicolae PANAITE – *În mine este ceva mai vechi decât omul* / 2
Prin căutări, dacă nu altcun, mă consider un postmodern. Dialog cu scriitorul Marin Mincu, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 3
 Petre RĂILEANU – *Gherasim Luca – „Această mortală intrare în miraculos...”* / 4-5
 Liviu Ioan STOICIU – *Indispoziția mea sufletească a provocat o rupere de nouri* / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *În spațiul enigmatic al istoriei* / 6
 Ilie CONSTANTIN – *Scrisori de la Miron Radu Paraschivescu* (IX) / 7
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* (VI) / 7
 Marius TUPAN – *Răspîntia* / 8
 Magda URSACHE – *Mitocanul universitar* / 9
 Mihai URSACHI – *Darul duhovnicei sau „dosarul” unui preot ortodox român* / 10
 Maria CARPOV – *Obiecte* / 10
 Dr. A. KULAKOV – *Talibani, canibali...* / 10
 Ion BĂLU – *Eminescu și „complexul voievodal”* / 11
 Gina NIMIGEAN – *„...Un spirit nou de muncă și iubire de adevăr să intre în școalele vechi...”* (II) / 11
 Dan MĂNUCĂ – *E. Lovinescu: ieșirea din Maelström* / 12
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Post-modernul limbaj din post-tranziție* / 12

Florin FAIFER – *Glumele* / 13
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 13
 Alexandru-Cristian MILOȘ – *Poezii* / 14
 Maria Sorina POPA – *Poezii* / 14
 Emilian MARCU – *Poezii* / 14
 Adrian Armand GIURGEA – *Poezii* / 14
 Mircea A. DIACONU – *Marin Mincu și conștiința fragilității* / 15
 Constantin DRAM – *Din nou, Biblioteca București* / 16
 Gavril ISTRATE – *Certificatul poetic al sufletului nostru latin* / 16
 Cristian LIVESCU – *Incursiune pe planeta moft* / 17
 Emil IORDACHE – *Înfilnirea cu un mare poet* / 18
 Sergiu AILENEI – *Stilul povestirilor lui V. Voiculescu* / 18
 Dan-Silviu BOERESCU – *O viziune polemică a visului nostru despre copilărie* / 19
 Nicolae COANDE – *Fragmente despre vid(an)* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *O criză dinastică* / 20
 Adrian Dinu RACHIERU – *Identitate și mentalitate (I)* / 21
 Ioan NISTOR – *Carte mîniei* / 21
 Irina CHIRILĂ – *Vasile Lovinescu – anatomia piciorului de plai și a gurii de rai* / 22
 Friedrich MICHAEL – *Sensul esoteric al tradiției* / 22
 Marius CHELARU – *Popas în „grădina ascunsă”* / 23
 Augustin IOAN – *Cutremurătoare, starea monumentelor* / 23
 Cristina CÎRSTEA – *De la stări toxice la stări poetice* / 24
 Lucian VASILIU – *Craiova-Brașov-Lausanne* / 24
Scritorul trebuie să-și facă reclamă... Dialogul cu scriitorul Dan Lungu, realizat de C.C. / 24
 George BĂDĂRĂU – *Din lirica maghiară* / 25
 Nicolae IONEL – *Liturghia – cerul pe pămînt* / 26
 Costache ARITON – *Miliarde de sori* / 26
 Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile (IV)* / 26
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimit (IV)* / 27
 Ion BELDEANU – *Nici măcar o librărie* / 27
 Rodica DRAGHINESCU – *Felurite atitudini și ținute stilistice* / 28
 Antonia ILIE – *Poezii* / 28
 Valentin CIUCĂ – *Anica* / 29
 Bogdan ULMU – *Damele & doamnele* / 29
 Ștefan OPREA – *„Carele de foc”* / 29
 Mihaela MÎRȚU – *Godot pare să seosească* / 30
 CALUL TROIAN – *Curier de ambe sexe* / 30
 G. MASTER X. – *Mic tratat de hostiologie* / 31
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„O bucată de tencuială într-o poiană”* / 31
 Leslie MARMON SILKO – *Ceremonia. Prezentare și traducere de Irina CHIRICA* / 32

Nr. 3 (martie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Nichita Stănescu sau roșu vertical* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Politică versus cultură (II)* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Pipăi pereții de-o veșnicie* / 2
Dialogul cultural româno-maghiar este o datorie morală
 Dialog cu scriitorul Ioan Țepelea realizat de Grigore SCARLAT / 3
Destinul nu este hotărît de oameni
 Dialog cu maestrul Ion Irimescu, la 95 de ani, realizat de Nichita DANILOV / 3
 Gheorghe GRIGURCU – *O singurătate solară* / 4
 Liviu Ioan STOICIU – *Vreau să mor* / 4
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 4

Luminița HIRCA – *Jocul transparent al cuvintelor în poezia lui Nichita Stănescu* / 5
 Radu MOȚOC – *Dimitrie Onciul* / 6
 Lucian VASILIU – *Casa lui Radu Florescu* / 6
 Alina DURBACĂ – *Hai să naștem cămile sau un liliac înflorit* / 6
 Mihai URSACHI – *Darul duhovnicei sau „dosarul” unui preot ortodox român (II)* / 7
 Gavril ISTRATE – *Primul traducător român al „Castelului din Carpați”* / 7
 Dorin BERCEA – *Fiara ce ne chinuie* / 7
 Cornel COTUȚIU – *1881, pe deal, la unbră* / 8
 Geluca CHIPERI – *Excomunicații* / 9
 Daniel PIȘCU – *Mă chemau păsările* / 10
 Dan MĂNUCĂ – *Oală cu pămînt de epocă* / 11
 Maria CARPOV – *Specii* / 11
 Nichita DANILOV – *Cuscii anului 2000* / 12
 Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile (V)* / 12
 Rodica MUREȘAN – *Poezia ca elixir* / 12
 Iolanda VASILIU – *Expolangues, Paris* / 13
 G. MASTER X. – *Mic tratat de hostiologie* / 13

Al. HUSAR – *Muzeul Inchiziției* / 14
 Marin MALAICU – *Poezii* / 14
 Mircea A. DIACONU – *Poeți ai orașului București* / 15
 Constantin DRAM – *„Autenticitatea scriiturii”...* / 16
 Cristian LIVESCU – *Personalități labirintice* / 17
 Ionel SAVITESCU – *Fortuna labilis* / 17
 Emil IORDACHE – *La limita dintre tratat și curs universitar* / 18
 Valeriu MARDARE – *Antologia poezilor balcanici* / 18
 Irina CHIRICA – *Lawrence Durrell...* / 18
 Florin FAIFER – *Figurine* / 19
 Dan-Silviu BOERESCU – *Diavoli și exorciști* / 19

Gheorghe I. FLORESCU – *Un dicționar și un autor* / 20
 Sergiu AILENEI – *Cuvîntul ca personaj* / 21
 Nicolae CÎRLAN – *Ion Barbu într-o exegeză nouă* / 21
 Ilie CONSTANTIN – *Pamfletul de la Amara (II)* / 22
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa (VII)* / 22
 Adrian Dinu RACHIERU – *Identitate și mentalitate (II)* / 23
 Friedrich MICHAEL – *Metafizică, poezie și poezia metafizică* / 23
 Augustin IOAN – *Barocul și Sfîntul Giulgiu* / 23
 Cristina CÎRSTEA – *Zap...! Zap...! „Didascalie”, Caraman!* / 24
 Alexandra Nicoleta SÂNDULESCU – *Poezii* / 24
 Diana POPESCU – *Poezii* / 24
 „Consider că experiența mea este fascinantă...”
 Interviu cu prozatoarea Ioana Drăgan, realizat de C.C.
 George BĂDĂRĂU – *De la subterana lui Dostoievski la „Marea subterană” a lui Andrei Platonov* / 25
 Petru URSACHE – *Mitul frumuseții* / 26
 Costache ARITON – *Liturghia de la Machu Pichu* / 26
 Nicolae IONEL – *Nebunia pentru Hristos* / 26
 Ion BELDEANU – *Masa mea de scris e o piatră căzută din cer* / 27
 Susanna PĂSTRĂGUȘ – *Poezii* / 27
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimît (V)* / 27
 Simion BĂRBULESCU – *Între două etape existențiale* / 28
 Mircea PLATON – *Despre tăcerile lui Dumnezeu* / 28
 Gina MODORANU – *Panoramic editorial* / 29
 Mihaela MÎRȚU – *Microclimat teatral* / 30
 CALUL TROIAN – *Curier de ambe sexe* / 31
 Valentin CIUCĂ – *Între certitudine și speranță* / 31
 Ion TRUICĂ – *Poezia spațiului urban* / 31
 Bogdan ULMU – *Crăcănel* / 31
 Sfîntul Gherman I, Patriarhul Constantinopolului – *Predică la Buna Vestire*. Prezentare și traducere de Gh. BADEA / 32

Nr. 4 (aprilie)

Cassian Maria SPIRIDON – *O carte neagră a literaturii* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Politică versus cultură (III)* / 2
 Mariana MANTU – *Textul și contextul* / 2
 Laurențiu ULICI – *Ochiul diurn și ochiul nocturn al poeziei* / 3
 Ion HADÎRCĂ – *Granițele antologiei* / 3
 Liviu Ioan STOICIU – *Proiectele mamut* / 3
 Adrian Dinu RACHIERU – *Funcția paralizază pornirile belicoase* / 3
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel (II)* / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Un snobism al somnului* / 4
 Liviu Ioan STOICIU – *Politica literară de cadre (I)* / 4
 Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile (VI)* / 5
 Mihai URSACHI – *Triptic Pascal* / 5
 Ilie CONSTANTIN – *Pamfletul de la Amara (II)* / 5
 Cătălin ȚÎRLEA – *Anotimpuri de trecere* / 6
 Marin MINCU – *Poezii* / 7
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Poezii* / 7
 Gellu DORIAN – *Cațavencii* / 8-9
 Nicolae CÎRLAN – *Dramaturgul Ion Luca între alb și negru* / 10-11
 Adam PUSLOJIE – *Poezii* / 12
 Poezia folosește cuvintele din disperare
 Dialog cu Nichita Stănescu realizat de George SANDA / 12
 Nichita STĂNESCU – *Inedite* / 12
 Ana BLANDIANA – *Poezia, între tăcere și păcat* / 13
 Dan MĂNUCĂ – *Ponciful „oralității” lui I. Creangă sau despre re-oralizare* / 14
 • Mircea A. DIACONU – *Gabriela Melinescu sau etica visului* / 15

Constantin DRAM – *Între alegorie și structură* / 16
 Cristian LIVESCU – *Măștile geniului* / 17
 Emil IORDACHE – *Instantanee critice* / 18
 Daniel CORBU – *Nichita* / 18
 Mihaela MÎRȚU – *Tragicul între derizoriu și grotesc (I)* / 18
 Dan-Silviu BOERESCU – *Vecinul lui Breban* / 19
 Florin FAIFER – *Povestășul* / 19
 Gheorghe I. FLORESCU – *Națiune și identitate națională* / 20
 Adrian Dinu RACHIERU – *Fuga din Balcani* / 21
 Simion BĂRBULESCU – *O amplă frescă a dezintegrării* / 22
 Mircea PLATON – *Reverile poetului cunoscut îndeobște sub numele de Phosphorus* / 22
 Augustin IOAN – *Arhitecturi referențiale* / 23
 Friedrich MICHAEL – *Strugurii filosofiei sînt acri* / 23
 Cristina CÎRSTEA – *Drumul ascuns al Ninei Vasile* / 24
 Val TALPALARU – *Poezii* / 24
 Acuz poezia contemporană de paradă... Interviu cu poetul Nicolae Coande, realizat de C.C. / 24
 George BĂDĂRĂU – *Lirică italiană contemporană* / 25
 G. MASTER X. – *Mic tratat de hostiologie* / 25
 Costache ARITON – *Mintuitoria dogmă a oului* / 26
 Nicolae IONEL – *Ce este Taizé?* / 26
 Petru URSACHE – *Frumusețea, ca „dar” al apei (I)* / 26
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimît (VI)* / 27
 Lucian VASILIU – *Sava, domnilor, Nicolae Sava!* / 27
 Ion BELDEANU – *Aprilie negru la Fîntîna Albă* / 27
 BRIAREU – *Panoramic editorial* / 28
 Valentin CIUCĂ – *Aneta Nicolae ziua sfîntelor Ioane* / 29
 Miron KIROPOL – *Iașul neadormit* / 29
 Iolanda VASILIU – *Despre Mal du siècle* / 29
 CALUL TROIAN – *Curier de ambe sexe* / 29
 Bogdan ULMU – *Ludic* (I) / 30
 Ion TRUICĂ – *Scenografia spațiului metafizic* / 30
 Ștefan OPREA – *Oscar '97* / 30
 George POPA – *Paul Valéry* / 31
 Poezia latini postclasici. Prezentare și traducere de Tr. DIACONESCU / 32

Nr. 5 (mai)

Cassian Maria SPIRIDON – *E. Lovinescu și forma care-și creează fondul* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Dan Mănuică microfîșă bibliografică* / 2
 Cristina CÎRSTEA – *Zilele revistei „Convorbiri literare”* / 3
 Critică și istoria literară mi-au dat posibilitatea de a fi liber
 Dialog cu criticul și istoricul literar Dan Mănuică, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 4
 Nichita DANILOV – *Ancheta „Convorbirilor literare” cu Mihai Ursachi* / 6
 Gellu DORIAN – *O temă de reflexie* / 6
 Amalia-Florentina VOICU – *Poezii* / 6
 Maria CARPOV – *Cărți, cititori și mutații mentale* / 7
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 7
 Mihai URSACHI – *Stiloul și pistolul* / 7
 Ilie CONSTANTIN – *Pamfletul de la Amara* / 8
 Gheorghe GRIGURCU – *Poezii* / 9
 Ioana DINULESCU – *Poezii* / 9
 Miron KIROPOL – *Casa lui Jacquot* / 10-11
 Ioana DRĂGAN – *Jurnal de vedere* / 12
 Ștefan CARAMAN – *An American Story* / 13

Eugen FLOREA – *Comoara voevodesei* / 14
 Virgil CARIANOPOL – *Poezii* / 15
 Christian W. SCHENK – *Poezii* / 15
 Nicolae IONEL – *Este o slavă să trăiești* / 16
 Nichita DANILOV – *Pustnicul Emil și icoana Tamaretei* / 16
 Lucian VASILIU – *Flora Iova sau Iova Flora* / 16
 Ion HURJUI – *Pictori în dialog* / 16
 Ion BĂLU – *Poezia – „Cenușăreasă a bucuriei și a morții* / 17
 Anca-Maria RUSU – *Un teatru al cuvîntului (I)* / 17
 Dan-Silviu BOERESCU – *Îngeri cu buze crăpate* / 18
 Bogdan ULMU – *Ludicul (II)* / 18
 Mircea A. DIACONU – *Mircea Ivănescu și vârstele poeziei* / 19
 Constantin DRAM – *Prețul metafizic al... textului* / 20
 Cristian LIVESCU – *Începuturile unui scandal literar: „cazul Eminescu”* / 21
 Emil IORDACHE – *„Duiosia” lui Dan Mănuță* / 22
 Nicolae PANAITTE – *Nisipoasa melancolie foșnește* / 22
 Sergiu AILENEI – *Un studiu exemplar despre Rebreanu* / 22
 CALUL TROIAN – *Curier de ambe sexe* / 23
 Nicolae CÎRLAN – *File din dosarele proletcultismului și ale realismului socialist (II)* / 24
 Petru ZUGUN – *O inadvertență în „Alexandru Lăpușneanu” de C. Negruzzi* / 25
 Ilie DAN – *Un savant european: Sextil Pușcariu* / 25
 Dan MĂNUCĂ – *Apolog pentru generația șaizecistă* / 26
 Liviu Ioan STOICIU – *Politica buureșteană de cadre (II)* / 27
 Florin FAIFER – *„Meșterul”* / 28
 G. MASTER X. – *Mic tratat de hostiologie* / 28
 Adrian Dinu RACHIERU – *Postmodernitate și postmodernism* / 29
 Daniel CORBU – *Grafiile sacre* / 30
 D.N. ZAHARIA – *Dezarhivarea miticului* / 30
 Anton ADĂMUȚ – *Dileme ontologice (I)* / 31
 Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile (VII)* / 31
 George BĂDĂRĂU – *Literatura comparată și comparații* / 32
 Costache ARITON – *Chip cioplit* / 33
 Petru URSACHE – *Frumusețea, ca „dar” al operei (II)* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Cavinte despre românii-americiani* / 34
 Cristina CÎRSTEA – *Valentin Iacob și pianul său* / 35
 „*Avem cu toții nevoie de timp*”. Interviu cu poetul Ștefan Drăghici, realizat de C.C. / 35
 Dr. A. KULAKOV – *Sic tir cu baksuri ...* / 35
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimit (VII)* / 36
 Ion BELDEANU – *Cernăuții de altădată...* / 36
 Mihaela MÎRȚU – *Tragicul între derizoriu și grotesc (II)* / 37
 Ion TRUICĂ – *În oglinda timpului* / 37
 Ștefan OPREA – *Ingmar Bergman: „Fanny și Alexander”* / 38
 Valentin CIUCĂ – *Insomnii de primăvară* / 38
 George POPA – *Murillo Mendes (1901-1975)* / 39
 Sławomir MROZEK – *Proză scurtă. Traducere de Radka JANOWSKA-LASCAR și Daniel MURGEANU* / 40

Nr. 6 (iunie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Amintirile unui secund* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Petre P. Carp (I)* / 2
 Sergiu AILENEI – *Între verosimil și fantastic* / 2
 Mihai URSACHI – *Nasos Vayenas sau Grecia adevărată* / 3
Eminescu, om al profunzimilor materiei. Dialog cu Mihai Cimpoi
 – Mihai Drăgănescu / 4
 Numai păsările zburau peste graniță. Dialog cu Nicolae Breban,
 realizat de Lucian VASILIU / 5

Sorin VIERU – *Cîteva considerații naive și poate întârziate despre Eminescu și eminescianism* / 6
 Al. HUSAR – *Viziunea timpului la Eminescu (I)* / 7
 Maria CARPOV – *Cărți, cititori și mutații mentale* / 8
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 8
 Gheorghe GRIGURCU – *Eminescu-Ceaușescu* / 9
 Mirela CHELARU – *Determinism cu bucluc* / 10
 Theodor PARAPIRU – *Proză scurtă* / 11
 Florin ȘLAPAC – *Proprietarul* / 12
 Constantin HUȘANU – *Spre rădăcina arborelui genealogic* / 13
 Marian DRUMUR – *Cu tătică în oraș* / 14
 Indira SPĂTARU – *Poezii* / 15
 Gabriel STĂNESCU – *Poezii* / 15
 Sorin GÎRJAN – *Poezii* / 15
 Liviu Ioan STOICIU – *Puțină conștiință tragică nu ni-ar strica* / 16
 Victor TEIȘANU – *Lucian Valea, după șase ani* / 16
 Dan MĂNUCĂ – *„Jugul lui Eminescu”* / 17
 Noemy BOMHER – *Reprezentarea magică a mitologiei*

românești / 18
 Vasile POPA HOMICEANU – *Fascinația ludicului* / 18
 Bogdan ULMU – *Tipătescu* / 19
 B. GEORGE – *Aspectul ludic al limbajului* / 19
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa (X)* / 20
 Irina CHIRICA – *Un maestru al paradoxului* / 20
 Gabriel FUNICA – *Citindu-l pe Savater* / 20
 Mircea PLATON – *Privirea lui Orfeu* / 21
 Anton ADĂMUȚ – *Dileme ontologice (II)* / 22
 Mircea A. DIACONU – *Poeți din veac* / 23
 Constantin DRAM – *Dorin Tudoran și „ediția de mîne”* / 24
 Cristian LIVESCU – *Creativitatea unui arhipelag de identități* / 25
 Ion BELDEANU – *O altfel de poezie* / 26

Adrian ALUI GHEORGHE – "Prezență obligatorie la culesul firelor de nisip..." / 26

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 26

Dan-Silviu BOERESCU – *Domestica sau neștiutele drame* / 27

G. MASTER X. – *Mic tratat de hostiologie* / 27

Florin FAIFER – *Avocatul* / 28

Gavril ISTRATE – *Jurnalul lui Galaction* / 28

Marius CHELARU – *George Astaloș sau utopia privită ca un „proiect doar aparent irealizabil”* / 29

Dr. A. KULAKOV – *Omul președintelui* / 29

Horia DULVAL – *O paradigmă a logicii plastice* / 30

Ion CHICHERE – *Un vortex fermecat* / 30

Nicolae COANDE – *Sub cifra lui Als Obl* / 30

Nichita DANILOV – *Vina lui Mușina* / 31

Ștefan OPREA – *„Un bărbat și o femeie”* / 31

Anca Maria RUSU – *Un teatru al cuvîntului (II)* / 32

Cristina PETRACHE – *Oratorul* / 32

Diana PALADE – *Poezii* / 32

Dumitru OGĂȘANU – *Contextul național și internațional al realității Marii Uniri* / 33

Veronica GAVRILĂ – *Poezii* / 33

Gheorghe I. FLORESCU – *Revizui, demitizări, exagerări...* / 34

Costache ARITON – *Trista înstruțare a boului* / 35

Antonia IOAN ILIE – *Pîngerile Veronicăi* / 35

Petru URSACHE – *Frunusea ca dar al focului* / 35

Mihaela MÎRȚU – *Teibele și „diferența” ei* / 36

Nicolae PANAITTE – *Pînă dimineață mai sînt cîteva ceasuri* / 36

UTAHAVE – *Cultură vie și cultură moartă* / 37

Gheorghe TOMA – *Poezii* / 38

Livia Oana ANINOȘANU – *Poezii* / 38

Marin TUDOR – *Poezii* / 38

Sorin SMĂRÂNDESCU – *Poezii* / 38

Ionel SAVITESCU – *Regii vindcători* / 39

Gina MODORAN – *Panoramic editorial* / 40

Ana-Maria ZLĂVOG – *Dialogînd* / 41

Simona CUCUTAN – *„În van căta-veți* / 42

Dorin POPESCU – *Amurgul agorafob...* / 42

Paul GOMA – *Gaura din... istorie* / 43

L.V. – *Zilele revistei „Basarabia”, Colocviul „Starea poeziei”* / 44

Ioana GAFTON – *La semiți, morala și dreptul sînt una* / 44

George BĂDĂRĂU – *Dicționare de literatură universală* / 45

Cristina CÎRSTEA – *Augustin Ioan – portret al artistului în tinerețe* / 46

Valentin CIUCĂ – *Artă și erotică* / 46

Cinghiz AITMATOV – *Norul alb al lui Genghis-Han* / 47

Repudiind o perioadă, existentă istoric, nu avem dreptul să-i repudiem pe marii scriitori care au avut ghinionul existențial s-o trăiască. Convorbire cu Cinghiz Aitmatov, realizată de Emil IORDACHE / 48

Nr. 7 (iulie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Teroare în nunele poporului* / 1

Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2

Liviu PAPUC – *Despre Eminescu* / 2

Maria CARPOV – *Spațiu, tăcere și comunicare implicită (I)* / 3

Ontologie, sociologie, mitopoetică (I). Dialog cu Mihai Cimpoi – Ilie Bădescu / 4

Perioada poreclită tranziție. Dialog cu Dorin Tudoran realizat de Lucian VASILIU / 5

Mihail FRIDMAN – *Imaginaea românului în spațiul lingvistic rusesc* / 6

Gheorghe GRIGURCU – *Aspecte ale criticii postideologice (I)* / 7

Dr. A. KULAKOV – *Bacalaureat de tip A* / 7

Isabela VASILIU-SCRABA – *Imposibila înstrăinare de propria esență* / 8

Ionel SAVITESCU – *Jurnalul unui centenar: Ernst Junger* / 8

Adrian ALUI GHEORGHE – *„Să nu-i fie rece pruncului sfînt din icoană...”* / 9

Cristina SCARLAT – *Despre poezia (mereu) tînărlă* / 9

Al. HUSAR – *Viziunea timpului la Eminescu (I)* / 10

JUNIMIST – *D'ale Asociației* / 10

Liviu Ioan STOICIU – *Complex de muscali* / 11

Florin FAIFER – *Ghidușul* / 11

Adrian IONA – *Poezii* / 11

Nichita DANILOV – *Săptămîna alergătorului de cursă lungă: Traian T. Coșovei* / 12

G. MASTER X. – *Mic tratat de hostiologie* / 12

Nicolae LEAHU – *Capătul (fragment)* / 13

Mircea V. CIOBANU – *Poezii* / 13

Aura CHRISTI – *Vulturi de noapte* / 14

Ilie CONSTANTIN – *Spre un altundeva abia retușat* / 16

Cătălin CROITORU – *Un domn ca oricare altul* / 17

Dan LUNGU – *Bătrînul, Ceaușescu și planul* / 18

Ilie DANILOV – *De la totem la simbol* / 19

Ion FILIPCIUC – *Cioburi cu proză și în(locuitori) din Suceava* / 19

Antonio PATRAȘ – *Semnele timpului în roman* / 20

Sergiu AILENEI – *Utopie și realitate* / 20

Dan-Silviu BOERESCU – *Viața transformată în literatură* / 21

Anton ADĂMUȚ – *Sfîrșitul groparilor?* / 22

Ana-Maria ZLĂVOG – *Erosul ca mit al cuvîntului* / 22

Mircea A. DIACONU – *Biblioteca din Nord* / 23

Constantin DRAM – *„Un dram de subversiune narativă”* / 24

Cristian LIVESCU – *Creativitatea unui arhipelag de identități (II)* / 25

Emil IORDACHE – *Transformarea literaturii în maculatură* / 26

Leonte IVANOV – *Bulat Okudjva, „un trubadur în trecere prin viață”* / 26

Ion COZMEI – *Trudind din greu la Eminescu* / 27

Simion BĂRBULESCU – *În căutarea adevăratei identități* / 28

Ioan NISTOR – *Fotogramele virtualei „ieșiri”* / 29

Daniel CORBU – *Nicolae Sava – „Proză, domnilor, proză!”* / 29

Gabriel FUNICA – *Exerciții de singurătate* / 29

Adrian Dinu RACHIERU – *Reforma și re-fondul (I)* / 30

Dan MĂNUCĂ – *Pildele unui doctorat ratat (I)* / 31

Pan M. VIZIRESCU – *Poezia Ion Minulescu* / 32

Ion BELDEANU – *Poeții de mine* / 32

Ioan TEPELEA – *Republica celor 133 de zile (VIII)* / 33

Silvy Schönbberger – *Anul 1947 cu foamea din Moldova și ajutorul Suediei* / 33

Angela FURTUNĂ – *Poezii* / 33

Gheorghe I. FLORESCU – *Chemarea istoriei* / 34

Costache ARITON – *Apropo de turismul estival* / 35

Petru URSACHE – *Legenda celor trei meșteri* / 35

Eleonora CĂRCĂLEANU – *Omăgiu poetului Giacomo Leopardi* / 36

Dorin PLOSCARU – *Poezii* / 36

Gavril ISTRATE – *Eu sînt ținta* / 37

Nicolae PANAITTE – *Carnea tălmăcită de ruguri* / 37

Traian MOCANU – *Sîmeze* / 38

Ștefan OPREA – *Un parodist: Danny Boyle* / 38

George BĂDĂRĂU – *Viziuni moderne în poezia chineză* / 39

Gina MODORAN – *Panoramic editorial* / 40

Nicolae COANDE – *Sîngele coborît în stradă* / 40

Valentin CIUCĂ – *Un jurnal livresc* / 41

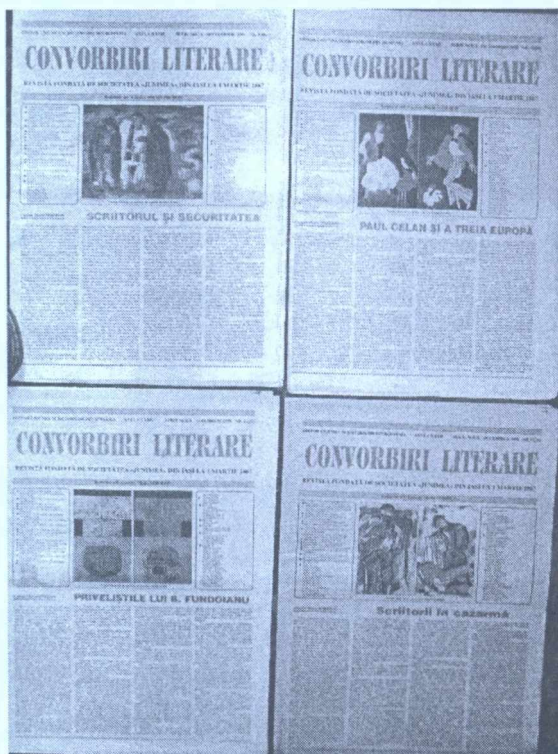
Mircea PLATON – *Valoarea omului* / 41

Cristina CÎRSTEA – *Poemul – explorator al memoriei* / 42

Bogdan ULMU – *Leonida* / 42
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimit* (VIII) / 43
 Alexandru VIZITIU DUMASCA – *Marș soldășesc* / 43
 Augustin IOAN – *Arhitectura sacră antebelică* / 44
 Marius CHELARIU – *Periplu prin memorie* / 44
 Loredana PĂUNESCU – *Poezii* / 45
 Ioana DUDNIC – *Poezii* / 45
 Gabriel RAȚIU – *Poezii* / 45
 Iulian CIMPOEȘU – *Poezii* / 45
 UTAHAVE – *Din valurile presei* / 46
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 46
 George POPA – *Lirică japoneză* / 47
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* (XI) / 47
Poezii contemporană nord-americană – Michael WATERS.
 Prezentare și traducere de Mihai URSACHI / 48

Nr. 8 (august)

Cassian Maria SPIRIDON – *Poeți și critici* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Localul lui Cujbă* / 2
 Nicolae PANAIT – *Poemia sau drumurile au plecat în afară* / 2
 Victor MORARIU – *August 1918* (file de jurnal). Prezentare de Nicolae CÂRLAN / 3
Ontologie, sociologie, mitopoetică (II).
 Dialog cu Mihai CIMPOI – Ilie Bădescu / 4
 Maria CARPOV – *Spațiu, tăcere și comunicare implicită* (II) / 4
Dacă Eminescu ar fi fost suedez... Dialog cu scriitorul și traducător Ion Miloș, realizat de Lucian VASILIU / 5
A fi poet astăzi înseamnă o aventură... Dialog cu poetul Ioan MOLDOVAN, realizat de Nichita DANILOV / 5
 Gabriel STĂNESCU – *Nae Ionescu și raportul românism-ortodoxie* / 6

Gheorghe GRIGURCU – *Critica postideologică* (II) / 7
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Ceva despre ideile platonice și despre Artiștotel* / 8
 Nichita DANILOV – *„Căderea Bastiliei”* / 10
 Mihai URSACHI – *Arta politicoasă a dialogului* / 10
 Liviu Ioan STOICIU – *Beția cruntă de la Buciumeni-Tomescu* / 11
 Dan-Silviu BOERESCU – *Legendă, parabolă, mit* / 11
 Olvian RADOVICI – *La Cernăuți printre români* / 12
 Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile* (IX) / 12
 Aurel ȘTEFANACHI – *Poezii* / 13
 Noemi BOMHER – *O plimbare culturală prin Bratislava* / 14
 Ioana GAFTON – *Impresii de la Konstanz* / 14
 Ilie DANILOV – *Sărbătoarea primăverii* / 15
 Florica Elena LAURENȚIU – *Itinerar american* / 16
 Camelia TOMA – *Beta vulgaris* / 17
 Echim VANCEA – *Poezii* / 17
 Valentin CHIFOR – *Democrația valorilor culturale* / 18
 Constantin HREHOR – *Poezii* / 19
 Ion ENACHE – *Poezii* / 19
 Anton ADĂMUȚ – *Bergson sau despre paricidul eleat* (I) / 20
 G. MASTER X. – *Cine se teme de semantica?* / 20
 Vasile SPORICI – *Voci false în gândirea metaștiințifică românească* / 21
 Pan M. VIZIRESCU – *C. Rădulescu-Motru* / 22
 Mircea A. DIACONU – *Ion Mircea și narcisismul armoniei* / 23
 Constantin DRAM – *Întrebările obsesive* / 24
 Cristian LIVESCU – *Copiii lui Saturn* / 25
 Emil IORDACHE – *Pledoarie pentru Plușkin* / 26
 Daniel CORBU – *Ion Mureșan – jocurile lucidității* / 27
 Sorin VIDAN – *Note de provincie* / 27
 Luminița ANDREI – *Mircea Eliade – editor de texte sacre* / 28-29
 Simion BĂRBULESCU – *Comedia – ca modalitate de denunțare a formelor aberante* / 30
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Stimularea oratoricului* / 30
 Carmelia LEONTE – *O lecție de curaj* / 30
 Li JIAYU – *Enigmele lăsate de Mao Zedong* / 31
 Dan MĂNUCĂ – *Pildele unui doctorat ratat* (II) / 32
 Florin FAIFER – *Înlăcrămatul* / 33
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„... Ce căldură mare, nene lăncule!”* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Românii americani și Unirea cea Mare* / 34
 Costache ARITON – *De Uvedenrode Clamavi* / 35
 Petru URSACHE – *Apă vie și apă moartă* / 35
 Ștefan OPREA – *Theo Angelopoulos purtând pe umeri un palmier (de aur)* / 36
 Ion TRUICĂ – *Anotimpurile orașului muzeu* / 36
 Augustin IOAN – *Arhitectura sacră (interbelică)* (II) / 37
 Valentin CIUCĂ – *Truică și ai lui* / 37
 George BĂDĂRĂU – *Estetica lui Pius Servien* / 38
 Dan C. BADEA – *Între nu și da* / 39
 Camelia CRĂCIUN – *Problema personajelor în proza eminesciană* (I) / 39
 Al. Florin ȚENE – *Panoramic editorial* / 40
 Dr. A. KULAKOV – *Estival schukar* / 40
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 41
 JUNIMIST – *D'ale Asociației* / 41
 Cristina CÎRSTEĂ – *De la eseu la poezie* / 42
 Sergiu AILENEI – *Ultimul om universal* / 42
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimit* (IX) / 43
 Ion BELDEANU – *La ce bun fundațiile...* / 43

Arleen TEODORESCU – *Sensul tragic la Thomas Hardy* / 44
 Valeriu MARDARE – *Gonia timpului și „Trandafirii Myrtaliei”* / 44
 Bogdan ULMU – *Aderență & inaderență* / 45
 PRESOFAG – *Din valurile presei* / 46
 George POPA – *Pierre-Jean Jouve (1887-1976)* / 47
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa (XII)* / 47
 Yves BROUSSARD – *Purul adevăr*. Traducere de Andra SOARE / 47
 Umberto SABA – *Poezii*. Traducere și prezentare de Miron KIROPOL / 48

Nr. 9 (septembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Scritorul și securitatea* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Petre P. Carp (II)* / 2
 Nicolae PANAITTE – *De ieri, sînt mai puține nopți* / 2
 Stéphanie MALLARMÉ – *Răspunsuri la ancheta despre evoluția literaturii*. Traducere de Iolanda VASILIU / 3
 „*Scrisul e și o farmacie, nu numai depozit de materiale*”. Dialog cu scriitorul Costache OLĂREANU, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 4
Libertatea nu se cere de la nimeni. Dialog cu Gheorge IOVA, realizat de Lucian VASILIU / 5
 Ioan HOLBAN – *Gala Galaction* / 6-7
 Gheorghe GRIGURCU – *Critică postideologică (III)* / 8
 C. MARIUS – *Trece adevărul cu capul spart* / 8
 Ilie CONSTANTIN – *Senne mnemotehnice pe comedia umană (I)* / 9
 Mihai CIMPOI – *Dan Mănuță; obsesia cercului* / 10
 Cristina SCARLAT – *Mircea Eliade: dramaturgul* / 11
 Mihai URSACHI – *O scrisoare din exil* / 12
 I.C. CORJAN – *Discursul didactic – discurs poliedric* / 12
 Li JIAYU – *Poezii* / 13
 George POPA – *Eugenio Montale (1896-1981)* / 13
 Daniel PIȘCU – *O recitare* / 14
 Vasile MIHĂESCU – *Poezii* / 15
 Liviu Ioan STOICIU – *Dispariția imaginii despre sine* / 16
 Dan-Silviu BOERESCU – *Unde ești tu, Eckerman?* / 16
 Camelia TOMA – *Fluturile* / 17
 Dumitru Augustin DOMAN – *Năprasnica sinucidere a lui Augustin Doman* / 17
 Dumitru VACARIU – *Dialog cu Marele Creator* / 18
 Livia COTORCEA – *Poezii* / 19
 Tatiana RĂDULESCU – *Poezii* / 19
 Anton ADĂMUȚ – *Bergson sau despre paricidul eleat (II)* / 20
 Alexandru PLEȘCAN – *Banda lui Mobius* / 20
 Daniel CORBU – *Între dimensiunea mitologică și cea morală a poeziei* / 21
 Marius CHELARU – *Pagini din viața ficțiunii numită America* / 22
 Gavril ISTRATE – *Dicționarul Academiei* / 22
 Mircea A. DIACONU – *Cristian Simionescu, grefier al realelor* / 23
 Constantin DRAM – *Salvarea prin scris* / 24
 Cristian LIVESCU – *Glose despre înființarea Eminescu* / 25
 Sergiu AILENEI – *O carte singulară* / 26
 Emil IORDACHE – *O lume cu certitudinea delațiunii* / 26
 Simion BĂRBULESCU – *Cartea lui Iov sau triumful spiritului novator (I)* / 27
 Adrian Dinu RACHIERU – *Reforma și re-fondul (II)* / 28
 Camelia LEONTE – *Cărți noi la Helicon* / 29
 Marin IFRIM – *Poezii* / 29
 Cornel MUNTEANU – *Problema pamfletului în literatură* / 30
 Florin FAIFER – *Senzuala* / 31

G. MASTER X. – (CD)*Rom-mania* / 31
 Dan MĂNUCĂ – *Delavrancea (I)* / 32
 Ionel SAVITESCU – *Un fanariot luminat* / 32
 Costache ARITON – *Cuadratura cercului* / 33
 Petru URSACHE – *Soare bun și soare negru* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *La răscruce de ani și interese* / 34
 Dumitru OGĂȘANU – *Actele elaborate de Consiliul Național Român Central în vederea pregătirii Unirii Transilvaniei cu România* / 34
 Ștefan OPREA – *“Mephisto” sau atmosfera de amenințare* / 36
 Bogdan ULMU – *Trahanache* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Un poet al griurilor colorate* / 37
 Ion TRUCĂ – *Imperiul culorilor* / 37
 Andreea-Luciana DUMITRIU – *Poezii* / 37
 Augustin IOAN – *Infecția marxo-leninistă* / 38
 Alexandru-Cristian MILOȘ – *Poesiile unei persoane publice* / 38
 Ioan Cătălin SAVA – *În memoriam Iosif Sava* / 39
 Ștefan OPREA – *Dreptul la replică* / 39
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Între discurs și răzvrătire* / 40
 Dr. A. KULAKOV – *Vacalauriada sau cruciada cōpiilor* / 40
 Al. Florin ȚENE – *Un eseu despre supraviețuire* / 40
 Camelia CRĂCIUN – *Problema personajului în proza eminesciană (II)* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *De la prețiozitate la... unghia leului* / 42
Conceptul de generație are un înțeles relativ... Dialog cu Iulian Boldea, realizat de C.C.
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 43
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 43
 Ioana GAFTON – *O istorie din imagini* / 44
 Sorin VIDAN – *Asupra scrisului* / 44
 Vasile Constantin CIOCIRLAN – *Laic și religios* / 45
 Dan STANCA – *După chipul și asemănarea lui Dumnezeu* / 45
 Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile (X)* / 46
 Ioan BELDEANU – *Se va mai vorbi românește la Cernăuți?* / 46
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimit (X)* / 46
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa (XIII)* / 47
Încerc să aduc limba poeziei în prim plan. Dialog cu poetul american Michael Waters, realizat de Mihaela MOSCALIUC / 47
 Luis Hernán RAMÍREZ – *Poeme*. Traducere de Al. HUSAR

Nr. 10 (octombrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Paul Celan și a treia Europă* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Negruzzisme* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Pe fișii de pustiu* / 2
 Gheorghe GRIGURCU – *Aspecte ale criticii postideologice (IV)* / 3
 Mihai URSACHI – *Căderea poeziei* / 3
Chiar și trandafirii au spini, nu-i așa? Dialog cu istoricul Vladimir F. Wertman despre românii americani, consemnat de Gheorghe I. FLORESCU / 4
 Irina CHIRICA – *Actualitatea marilor clasici* / 5
 Ioan HOLBAN – *Camil Petrescu și notele sale zilnice* / 6
 Bogdan ULMU – *Zoe* / 7
 Liviu Ioan STOICIU – *Decupaje din realitățile noastre livești* / 8
 Christian W. SCHENK – *Un expresionism banal* / 8
 Ilie CONSTANTIN – *Senne mnemotehnice pe comedia umană (II)* / 9
 Delia DUNĂ – *Poezii* / 9
 Luminița ANDREI – *Regele Arthur din tradiția britanică* / 10
 I. S. – *Festivalul Național „G. Bacovia”* / 10
 Isabela VASILIU-SCRABA – *„Immanent” și „transcendent” în filosofia platonice* / 11
 Ion BORODA – *Poezii* / 11
 George POPA – *Poezii* / 12
 Daniel CORBU – *Mircea Cărtărescu sau postmodernismul cu*

orice preț / 13

Ștefan OPREA – "Viața și dragostea într-o vilă stil..." / 14
 Ilie DANILOV – *Spre Sinaia, la odihnă* / 16
 Ardian-Christian KUCIUK – *Frecție pe un obraz de lemn* / 17
 Mălina ANIȚOAEI – *Acea blestemată jumătate* / 17
 Al. HUSAR – *Rățiunea poeziei* / 18
 Ion Iancu LEFTER – *Poezii* / 19
 Ion STRATAN – *Umbra regelui* / 19
 Ioan NISTOR – *Poezii* / 19
 Ionel GHERGHINA – *Poezii* / 19
 Anton ADĂMUȚ – *Bergson sau despre paricidul eleat (III)* / 20
 Sergiu AILENEI – *Memoriile unui critic* / 21
 G. MASTER X. – *Limba și sexul la români* (I) / 21
 Ovidiu MORAR – *Diotima sau avatarurile așteptării frustrate* / 22
 Mircea A. DIACONU – *Mihai Ursachi sau modul alchimic* / 23
 Constantin DRAM – *Personajul și măștile sale* / 24
 Cristian LIVESCU – *Despărțirea de textualism* / 25
 Emil IORDACHE – *Trupul firav în care se ascunde un bestiar* / 26
 Ion APETREI – *Locuitorul fără planetă personală* / 26
 Simion BĂRBULESCU – *Cartea lui Iov sau triumful spiritului*
novator (II) / 27

Adrian Dinu RACHIERU – *Eliadă și contra elită* (I) / 28
 Gavril ISTRATE – *O ediție necunoscută din opera lui Creangă* / 29
 Carmelia LEONTE – *Îndrăzneală și ambiguitate* / 29
 Ionel NECULA – *Ștefan Zeletin – contemporanul nostru* / 30
 Codruța MORARI – *Micro-eseuri* / 30
 Florin FAIFER – *Dăscălița* / 31
 Dr. A. KULAKOV – *Bordelul și logistica* / 31
 Dan MĂNUCĂ – *Delavrancea (II)* / 32
 Ionel SAVITESCU – *Spiritualitatea iudaică* / 32
 George BĂDĂRĂU – *Poezii* / 33
 Noemi BOMHER – *Semnul sălbăticiunii în opera sadoveniană* / 34
 Marius CHELARU – *Purgatoriul luptei cu sine* / 34
 Costache ARITON – *Luminile păunului* / 35
 Petru URSACHE – *Sărbătorescul* / 35
 Cristina SCARLAT – *Un nou volum despre Mircea Eliade* / 35
 Ion COZMEI – *Melancolia poetului filolog* / 36
 Ilie DAN – *Cătrele iubirii* / 36
 Serghei IOANICESCU – *Libertatea de a deznădăjdi* (I) / 36
 Valentin CIUCĂ – *La Belle Epoque* / 37
 Dan JUMARĂ – *Origini – romanian roots* / 37
 Augustin IOAN – *Deriziune, mahala, postmodernism* / 38
 Șerban C. ANDRONESCU – *Balada Mânăstirii Argeșului și teo-*
ria dublei semințe (I) / 39

Al. Florin ȚENE – *Panoramic editorial* / 40
 Camelia CRĂCIUN – *Problema personajului în proza emines-*
ciană (II) / 41

Sorin VIDAN – *Asupra scrisului* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Febrilitatea senzuală: Adela Greceanu* / 42
 Ștefan CARAMAN – „Îmi doresc să ajung un «gen de autor»...” / 42
 Ioan BELDEANU – *E vremea arhivelor...* / 43
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimit (XI)* / 43
 Gina MODORAN – *Despre literatură, altfel* / 44
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Carte sau... „cärticică”?* / 44
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 45
 JUNIMIST – *D'ale asociației* / 45
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Diana DIACONU – *Lorca și teatrul experimental (I)* / 47
 Dámaso Alonso-CENTENAR. Prezentare și traducere de Daniel
 LASCU / 48

Nr. 11 (noiembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Priveliștile lui B. Fundoianu* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Politică versus cultură (IV)* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Umbra cît o fințindă* / 2
 Andrei ZANCA – *Corespondențe* / 3
 Mihai URSACHT – *Poezii* / 3
Ființa care gîndește este ființa la care vin gîndurile – adică omul.
 Dialog cu filosoful Sorin Vieru, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 5
 Bujor NEDELCOVICI – *Marii convertiți* / 5
 Michel CARASSOU – *De la DADA la existențialism* / 7
 Petre RĂILEANU – *Fundoianu/ Foundane* / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *Aspecte ale criticii postideologice (V)* / 8
 Ilie CONSTANTIN – *Semne mnemotehnice pe comedia umană (III)* / 9
 Marcel MUREȘANU – *Poezii* / 9
 Ioan HOLBAN – *Geo Bogza în copilărie și adolescență* / 10
 Christian W. SCHENK – *În virtute* / 11
 Gh. BULGĂR – *Dan Tărchilă – la trei sferturi de veac* / 11
 Anton ADĂMUȚ – *Despre ce este știința politicului* / 12
 Cristina SCARLAT – *Poezii* / 12
 Grigore SCARLAT – *Poezii* / 13
 Dumitru SPĂTARU – *Poezii* / 13
 Sanda ALUPI – *Plecarea* / 14
 Viorel Olivian PAȘCANU – *Orgoliu* / 16
 Constantin PARASACAN – *Ion Creangă și luna în care a trăit* / 16
 Bucur DEMETRIAN – *Noaptea lui Vincent sau: jurnalul eternă*
întoarcere / 16
 Liviu Ioan STOICIU – *De ce e bine să ne meargă din ce în ce mai rău* / 17
 Ion LIHACIU – *Dacă Paul Celan ar fi trăit* / 17
 Eugenia POPA COHUȚ – *Spovedania* / 18
 Ioan Pavel AZAP – *Poezii* / 18
 Ion HURJUI – *Poezii* / 19
 Dorel VIȘAN – *Poezii* / 19
 Sergiu AILENEI – *O carte actuală* / 20
 Carmelia LEONTE – *Fabulă mistică* / 20
 Dan-Silviu BOERESCU – *1989: Mazoneria salvează România?* / 21
 G. MASTER X. – *Limba și sexul la români (II)* / 21
 Corneliu BÎLBĂ – *Filosofia românească, între genealogie și critică* / 22
 Mircea A. DIACONU – *A propos de textualism* / 23
 Constantin DRAM – *Din nou proza scurtă* / 24
 Cristian LIVESCU – *Scritorii și puterea* / 25
 Emil IORDACHE – *Retina cimitir* / 26
 Daniel CORBU – *Un inteligent epigon stănescian* / 26
 Adriana ȘCHIOPU – *Personajul lui Cervantes...* / 27
 George CEAUȘU – *Săbii și coifuri de hirtie* / 27
 Adrian Dinu RACHIERU – *Eliadă și contra elită (II)* / 28
 Luminița ANDREI – *Mit și adevăr istoric* / 29
 Sergiu IOANICESCU – *Libertatea de a deznădăjdi (II)* / 29
 Simion BĂRBULESCU – *Cartea lui Iov sau triumful spiritului*
novator (III) / 30
 Florin FAIFER – *Feminista* / 31
 Florin MUSCALU – *Un poet... dur(đu)!* / 31
 Dan MĂNUCĂ – *Neojunimismul agonizant (I)* / 32
 Ionel SAVITESCU – *Paradoxul Noica* / 32
 Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile (XI)* / 33
 Gabriel DALIȘ – *Poezii* / 33
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Un congres al Academiei româno-*
americane de științe / 34
 Ion BELDEANU – „Drept aceea, noi...” / 35
 Petru URSACHE – *Cazul M(ăriei)* / 35

Dan STANCA – *Mica filocalie a rugăciunii inimii* / 35
 Valentin CIUCĂ – *Rigoare și tandrețe* / 36
 Iancu GRAMA – *Cerceluși din amestit* / 36
 Ștefan OPREA – „*Howards End*” de James Ivory / 36
 Ion TRUCĂ – *Arhitectura imaginii metaforice* / 37
 Elena CHIȚIMIA ARMENESCU – *Poezii* / 37
 Vasilian DOBOȘ – *Alma Redlinger la Galeriele „Pogor”* / 37
 Augustin IOAN – *Casele Domnului* / 38
 Bogdan ULMU – *Spiridon* / 38
 Mihai Dinu GHEORGHIU – *Între erudiție și parodie* / 39
 Șerban C. ANDRONESCU – *Balada Mănăstirii Argeșului și teoria dublei semințe* (II) / 39
 Al. Florin ȚENE – *Panoramic editorial* / 40
 Noemi BOMHER – *Despre romanele cu cheie* / 41
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Limbaajul disimulării și conștiința critică* / 41
 Gavril ISTRATE – *Semnificația Ardealului* / 41
 Cristina CÎRSTEĂ – *Ce mai zace prin marsupiu?* / 42
 Nicolae COANDE – *România: cu dragoste și cu ură...* / 42
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimit* (XII) / 43
 George POPA – *Rainer Maria Rilke: două fețe ale veșniciei umane* / 44
 George BĂDĂRĂU – *Jurnale de călătorie în China* / 44
 George MOUNIN – *Problemele teoretice ale traducerii*.
 Traducere de Olimpia IACOB / 45
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 46
 JUNIMIST – *D'ale asociației* / 46
 Dr. A. KULAKOV – *Ah, murgul zeilor!* / 46
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* (XIV) / 47
 Diana DIACONU – *Lorca și teatrul experimental* (II) / 47
 Guy MORGAN – *Albert și germanii. Prezentare și traducere de Liviu PAPUC* / 48

Nr. 12 (decembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Scritori în cazarmă* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă* (VII) / 2
 Nicolae PANAIT – *A fi! A fi! A fi!* / 2
 Andrei ZANCA – *Modelul ierarhic* / 3
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Despre participarea la unu/ mul-
 tiplu închipuit asemenea unei totalități* / 3
*Scopul meu principal este să stabilesc ce s-a întâmplat cu literatu-
 ra fără mele în anii comunismului*
 Dialog cu criticul și istoricul literar Alex. Ștefănescu realizat de
 Cassian Maria SPIRIDON / 4
 Mihai URSACHI – *Poezia ființei: de la Hölderlin la Paul Celan*.
 Traducere din engleză de Liviu PAPUC / 6
 Liviu Ioan STOICIU – *Postmodernismul aplatizează valorile?...!* / 7
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Fragmente incomode* / 8
 Ioan HOLBAN – *Liviu Rebreanu și jurnalul românesc* / 10
 Dan-Silviu BOERESCU – *De la teatrul livresc la teatrul politic,
 și retur* / 11
 Simion BĂRBULESCU – *O carte de zidire sufletească* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Marii converțiți* / 12
 Anton ADĂMUȚ – *Nostalgiea intervalului* / 12
 Vanghea Mihanj STERYU (Scopia), Kiryacula DABIJA STE-
 FANOVSKA (Tetovo), Ghena NAVOVSCA (Bituli), Anita
 STERYU-CIOCIU (Scopia), Itsa NICOLOVA (Scopia), Violeta
 NICOLOVA (Scopia) – *Poezii ar(o)mând în Macedonia* / 13
 Silviu LUPĂȘCU – *Recviem pentru un „puf”* / 14
 Adrian GROAPĂ – *TEO-a-Gonia* / 15
 Gheorghe GRIGURCU – *Poezii* / 16

Gabriel STĂNESCU – *Poezii* / 16
 Petre DUMITRESCU – *Se transmise viața și nu o viață* / 17
 Marius CHELARU – *Ispita dialecticii sau altfel de Scylla...* / 17
 Rodica DRAGHINCESCU – *Foarte încet* / 18
 Livia COTORCEA – *Poezii* / 18
 Ilie CONSTANTIN – *Semne mnemotehnice pe comedia umană* (III) / 19
 Ion BĂLU – *Poemele doamnei Marta Petreu* / 20
 Nicolae COANDE – *Bad boy – T.T.C.* / 21
 Ionel SAVITESCU – *Universul lui Kafka* / 21
 Ovidiu MORAR – *Metanorfozele criticului* / 22
 Mircea A. DIACONU – *Poezii române de dincolo de Styx* / 23
 Constantin DRAM – *Antieroi și seducția discursului* / 24
 Cristian LIVESCU – *Un lovinescian „fundamentalist”*: Gheorghe
 Grigurcu... / 25
 Emil IORDACHE – *Știința trecerii suple* / 26
 Sergiu AILENEI – *Un aristocrat al scrisului* / 26
 Florin FAIFER – *Histrionul* / 27
 Nicolae NEGRU – *Scritorul basarabean între mit și antimit* (XII) / 27
 Adrian Dinu RACHIERU – *Elită și contra elită* (III) / 28
 Luminița ADĂMUȚ – *Modestia moralei stoice* (I) / 29
 Luminița ANDREI – *Mitul regelui Arthur în literatura cultă bri-
 tanică* / 30
 Constantin PARASCAN – *„Ion Creangă și lumea în care a trăit
 (1837-1889)”* / 31
 Mihaela COJOCARU – *Scrierile contesei Dash despre români* / 32
 Dan MĂNUCĂ – *Neojunimismul agonice* (II) / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *România și Antanta în anii 1916-1917* / 34
 Costache ARITON – *Gînduri la început de post* (I) / 35
 Petru URSACHE – *Apă vie și apă moartă* / 35
 Valentin CIUCĂ – *De la figurativ la abstract* / 36
 Ștefan OPREA – *O oază de sentimente în deșertul violenței* / 36
 Gheorghe IZBĂȘESCU – *Poezii* / 36
 Mihael MÎRȚU – *Călătorii dincolo de aparențe* (I) / 37
 Augustin IOAN – *Biserici de lemn* / 38
 Sergiu IOANICESCU – *Liberatea de a deznădăjdui* (III) / 38
 Șerban C. ANDRONESCU – *Balada Mănăstirii Argeșului și teo-
 ria dublei semințe* (III) / 39
 Corina MATEI-GHERMAN – *Poezii* / 39
 Al. Florin ȚENE – *Panoramic editorial* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Introducere în metodele moderne de anal-
 iză literară* / 41
 Cristina CÎRSTEĂ – *Peștele pescar și copilul Baștovoii: o poveste* / 42
 Daniel CORBU – *Noul expresionism liric* / 42
 Livia ANINOȘANU – *Poezii* / 43
 Ioan ȚEPELEA – *Marea Unire în „memoria” românilor* / 44
 Bogdan ULMU – *Dandanache* / 4
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„Cînd toate cărțile sînt scrise, ești
 liber să scrii orice...”* / 45
 JUNIMIST – *D'ale asociației* / 45
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 45
 G. MASTER X. + Dr. A. KULAKOV – *O pauză în jur de Anul
 Nou* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *UK MAIL* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* (XV) / 47
 Adriana ȘCHIOPU – *José Saramago – o țară, un autor* / 48
 Rafael PISOT – *Comemorarea unei generații 1898-1998*.
 Prezentare și traducere de Dana DIACONU / 48

ZILELE REVISTEI

„CONVORBIRI LITERARE”

EDIȚIA A III-A, 22-23 APRILIE 1999

Programul manifestărilor

ora 10:

– Aula M. Eminescu, Universitatea „Al.I. Cuza” Iași – deschiderea festivă

orele 12-14:

– Casa cu Absidă, Centrul civic Iași – Colocviul *Critica în revistele literare și de cultură. Anii '90*

orele 17-19:

– Muzeul Literaturii Române, Clubul Junimea – Masa rotundă *Momente critice în literatura națională*; lansări de cărți ale scriitorilor din

Asociația Iași și ale invitaților

Vineri 23 aprilie, 1999

orele 10-13:

– Casa cu Absida, Centrul Civic Iași – Simpozionul *Maiorescu-Lovinescu: De la formele fără fond la*

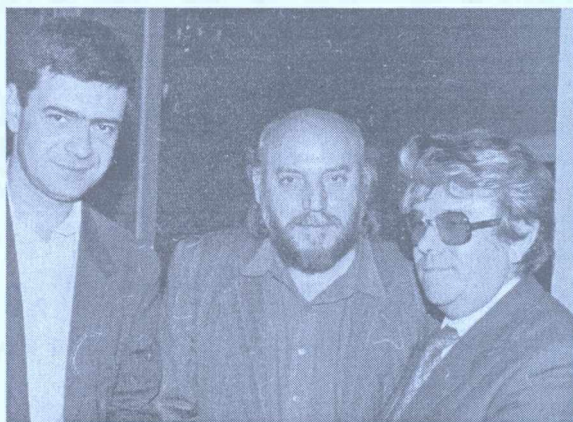
cele care îl creează

ora 11:

– Muzeul Literaturii Române, Clubul Junimea – Expoziția de pictură Angela Tomasselli; prezintă Ana Blandiana

ora 13:

– Centrul Cultural Francez – Masa rotundă: *Interferențe culturale francofone în spațiul central și*

est-european. Participă: Miron Kiropol (Paris), Rita Kleiman (Chișinău), Valeriu Stancu, Emil Iordache

ora 15:

– Muzeul Literaturii Române, Clubul Junimea – Lansare de carte – Nicolae Breban, *Ziua și noaptea*. Prezintă: Dan Silviu-Boerescu și Cătălin Țirlea

ora 17:

– Casa cu Absidă, Centrul Civic Iași – Decernarea premiilor

ora 18:

– Festivitatea de închidere a Zilelor revistei „Convorbiri literare”.

Premiile ediției a III-a:

- premiul revistei „Limba română” din Chișinău pentru substanța discursului de profil
- premiul pentru realizări editoriale – colectivului de realizatori al *Dicționarului Enciclopedic ilustrat* (Editura Cartier, Chișinău, 1998)
- premiul pentru volumul de proză *Lupoaica* – Pavel Pelin
- premiul pentru contribuția adusă la cunoașterea tendințelor literaturii române din Basarabia în perioada postbelică – Nicolae Negru
- premiul pentru volumul de critică *Poezia de după poezie* – Emilian Galaicu-Păun
- premiul pentru excelența calitate a rubricii *Nisipul din clepsidră* susținută în „Convorbiri literare” – Gheorghe I. Florescu
- premiul pentru realizarea excepțională a emisiunii TV *Dreptul la adevăr* – Mariana Sipoș
- premiul pentru volumul de critică și istorie literară *Mișcarea „Iconar”* – Mircea A. Diaconu
- premiul pentru contribuții importante în domeniul dramaturgiei – Horia Gârbea
- premiul pentru romanul *Anotimpuri de trecere* – Cătălin Țirlea
- premiul pentru volumul *Răstălmăcirea jocului și tălmăcirii în și din franceză* – Valeriu Stancu
- premiul de Excelență – Ana Blandiana, pentru opera literară și civică de excepție
- premiul „Opera omnia” – Miron Kiropol

CUPRINSUL REVISTEI

Nr. 1 (ianuarie)

- Cassian Maria SPIRIDON – *Un orfic: Dan Laurențiu* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă (VIII)* / 2
 Nicolae PANAITE – *Un fel de durere de secol* / 2
 Gheorghe GRIGURCU – „*Legea morală*” / 3
 Mihai URSACHI – *A treia meditație din golful francezului... / 3*
Unde sînteți voi, foști ai mei studenți... Dialog cu criticul și istoricul literar Nicolae Manolescu, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4
 Virgil IERUNCA – *Jurnal parizian* / 6
 Liviu Ioan STOICIU – *De la greva foamei la supărarea colegială* / 7
 Basarab NICOLESCU – *Fundoianu, Lupașcu și felurita splendoare a ființei* / 8-9
 Benjamin FUNDOIANU către Ștefan LUPAȘCU / 10
 Andi BĂLU – *B. Fundoianu despre Oscar Wilde* / 10
 Constantin PARASCAN – „*Ion Creangă și lumea în care a trăit (1837-1889)*” / 10
 Ion BĂLU – *Eminescu și „complexul voievodal”* / 11
 Florentin PALAGHIA – *Poezii* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Marii convertiți* / 12
 Vasile BAGHIU – *Gheorghe Iova între experiment și valoare literară* / 12
 Carmen FIRAN – *Poezii* / 13
 Marta BĂRBULESCU – *Poezii* / 13
 Ion TOPOLOG – *Trei povestiri ale unui explorator, înainte de a muri (I)* / 14-15
 Stelian BABOI – *Măreața vînătoare românească* / 16-17
 Minerva CHIRA – *Poezii* / 18
 Ilie CONSTANTIN – *Semne mnemotehnice pe comedia umană (IV)* / 19
 Ligia CONSTANTINESCU – *Poetica nuvelei – spațiu al imagerului ironic* / 19
 Nicolae COANDE – *Despre obscure și – eventual – „dioscure”* / 20
 Gavril ISTRATE – *Limba literaturii și istoria ei* / 20
 Anton ADĂMUȚ – *Nepartizanatul filosofic* / 21
 Marius CUCU – *Despre dimensiunea repaosului* / 21
 Grigore SCARLAT – *Aburul fără sfîrșit al iluziei* / 22
 Daniela VISTERNICU – *Poezii* / 22
 Ioan HOLBAN – *Tudor Mușatescu – un jurnal început la 42 de ani* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Cărți de peste... ani* / 24
 Cristian LIVESCU – *Conștiința poeticității* / 25
 Emil IORDACHE – *Lupta cu romanticul de sine* / 26
 Sergiu AILENEI – *În spațiile blestemate – M. Blecher (I)* / 26
 Florin FAIFER – *Patronul* / 27
 Simion BOGDĂNESCU – *Poezii* / 27
 Dan-Silviu BOERESCU – *Înainte și după ZAPP* / 28
 Simion BĂRBULESCU – *Din perspectiva relațiilor paradigmatică* / 28
 Carmelia LEONTE – *Personalitate sau lipsă de valoare?* / 29
 Alex. VLAD – *Între exactitatea nuanței și esența sensului* / 29
 Olimpia IACOB – *O perspectivă diacronică asupra comunicării ironice* / 29
 Pan M. VIZIRESCU – *G. Bacovia* / 30
 Nicolae CĂRLAN – *Povestirea, o structură narativă perenă* / 31
 Dan MĂNUCĂ – *Teză de admitere la facultatea de litere* / 32

Eugen EVU – *Frigul suedez* / 32
 Gheorghe I. FLORESCU – *America: o altă față a lumii* / 33
 Ionel SAVITESCU – *Religiile și filosofile Indiei antice* / 34
 Vasile PROCA – *Poezii* / 35
 Valentin CIUCĂ – *Un Falstaff melancolic* / 36
 Simion BĂRBULESCU – *Un poet al culorii* / 36
 Bogdan ULMU – *Venturiano* / 37
 Ștefan OPREA – *Genica Athanasiosu* / 37
 Augustin IOAN – *Arhitectura ortodoxă: un final deschis* / 38
 Șerban C. ANDRONESCU – *Balada Mănăstirii Argeșului și teoria dublei semințe* (IV) / 39
 Claudia COSTIN – *Lucian Blaga – „Luntrea lui Caron”...* / 39
 Al. Florin ȚENE – *Panoramic editorial* / 40
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„...Luna peste lac împinge barca”* / 41
 Iolanda PRODAN – *Șase saloane cu Vaclav Havel* / 41
 Daniel CORBU – *Un poet al scrisului agonice* / 42
 Antonia IOAN ILIE – *Poezii* / 42
 Grigore PETRESCU-ROTARU – *Poezii* / 42
 Ion BELDEANU – *E dispus cineva să-l asculte pe Lorin Fortuna?* / 43
 Dumitru OGĂȘANU – *Unirea Bucovinei cu Regatul României* / 43
 Stelian CARNICU – *Poezii* / 43
 Eugen MUNTEANU – *A fost păstrat numele împăratului Traian în tradiția populară românească?* / 44
 George BĂIDĂRĂU – *Studii de lingvistică și stilistică* / 45
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 46
 Dr. A. KULAKOV – *Nouă sute nouăzeci și nouă* (I) / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa* (XVI) / 47
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Națuni-ferment* / 47

G. MASTER X – *Partidul aburist* / 47
 Georg TRAKL (1887-1914) – *Poezii* / 48

Nr. 2 (februarie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Poezia de după gratii* / 1
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă* (IX) / 2
 Nicolae PANAIT – *Mina mea roșie se scufundă* / 2
 Gheorghe GRIGURCU – *Aspectul hetairic al cărții* / 3
 Mihai URSACHI – *Biblia lui Wulfila* / 3
O fiară este poezia, dar și arta în general, dar și timpul
 Dialog cu poetul, prozatorul și criticul Ilie Constantin consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4
Literatura rămâne un element constitutiv al „genei” mele intelectuale – Dialog cu sociologul Mihai Dinu Gheorghiu consemnat de Ioana VASILESCU-COȘEREANU / 6
 Ligia CONSTANTINESCU – *Poetica nuvelei – spațiu al imaginii ironice* (I) / 7
 Virgil IERUNCA – *Jurnal parizian-1950* / 8
 Liviu Ioan STOICIU – *Vampirizarea „tlectualilor români”* / 9
 Eleonora CĂRCĂLEANU – *Nessun Maggior Dolore...* / 10
 Dumitru IRIMIA – *In memoriam* / 10
 Ioan ȚEPELEA – *„Adevărul absolut” și istoria* / 11
 Carmelia LEONTE – *Serile singurătății* / 11
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„...Apă nervală”* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Marii convertiți* / 12
 Ovidiu MORAR – *Mistica de-mistificării* / 12
 Costel STANCU – *Poezii* / 13
 Simon-Petru OPREA – *Poezii* / 13
 Eugen ANDONE – *Iupaidia-iupaidia* / 14
 Ioan HOLBAN – *Octav Șuluțiu – povestea vieții mele o concep monumental* / 16
 Ion BĂLU – *G. Ibrăileanu și B. Fundoianu* / 18
 Ilie CONSTANTIN – *Semne mnemotehnice pe comedia uncană* (V) / 19
 Adrian Dinu RACHIERU – *Sensibilitatea postmodernă* (I) / 20
 Gavril ISTRATE – *Academicianul Emil Petrovici* / 21
 Benoit VITSE – *Iași, orașul meu* / 21
 Alexandru TOFAN – *Mecanismul învățării în „De Magistro”* / 22
 Doru Mugur PAUL – *Poezii* / 22
 Constantin DRAM – *Povestirea, între inocență și confidențial* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Dinu Flămând, poezia cetății umane* / 24
 Cristian LIVESCU – *Canoane, serii, tipologii* / 25
 Emil IORDACHE – *Cinismul ca formă de ascetism* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Despre tema iubirii în Evul Mediu și nu numai* (I) / 26
 Christian W. SCHENK – *Antologi, antologii și selecții* / 27
 Ion ROȘIORU – *Exilul ca experiență hipertextuală* / 27
 Bogdan ULMU – *Un jurnal „neplăcut”* / 28
 Ion BORODA – *Asceză și har* / 28
 Ion BELDEANU – *Efortul de translație* / 29
 Șerban C. ANDRONESCU – *Balada Mănăstirii Argeșului și teoria dublei semințe* (V) / 29
 Nicolae COAȘIDE – *Contra... zicerea d-lui Dimisianu* / 29
 Ana-Maria ZLĂVOG – *Nimic nu se pierde, totul se transformă* / 30
 Luminița ADĂMUȚ – *Modestia moralei stoice* (II) / 30
Modelele vin și pleacă precum fluturii
 Dialog cu pictorul Liviu Suhar consemnat de Vasilian DOBOȘ / 31
 Constantin HUȘANU – *Imagini mitice* / 31
 Vasile POPA HOMICEANU – *Jurnal de idei neghioabe* / 31
 Dan MĂNUCĂ – *Dinamica alegoriei* (I) / 32
 Florin FAIFER – *Sangvinic* (I) / 32

Mircea PLATON – *Eseu asupra poeziei moderne* / 33
 Ionel SAVITESCU – *Viena crepusculară* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Originile și formarea unității românești* / 34
 Petru URSACHE – *Descîntec și poezie* / 35
 Ștefan OPREA – *Alexandru Mihalescu* / 36
 D.N. ZAHARIA – *Noile realisme (I)* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Vocile tăcerii* / 37
 Grigore SCARLAT – *Un pictor din Satu Mare* / 37
 Cristian SIMIONESCU – *Forme de relief: Tudor Onica* / 37
 Bogdan ULMU – *Teatru în teatru* / 38
 Seamus HEANEY – *Poezii. Prezentare și traducere de Mariana VRACIU* / 39
 Rodica ALBU – *Trei poeți irlandezi* / 39
 Olimpia IACOB – *În luptă cu „spini și pălămidă”* / 39
 Al. Florin ȚENE – *Panoramic editorial* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Pavel Pelin: între Cehov, Gogol și Celine* / 42
 Toma URSĂRESCU – *Poezii* / 42
 Augustin IOAN – *Jurnal de traversare a spațiului: Grecia? Dobrogea!* / 43
 Alex. VLAD – *Yves Broussard: Operă de viață* / 43
 Vasile SPORICI – *Moartea psihanalizei* / 44
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 45
 Marius CHELARU – *Mundi terminum...* / 46
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe: D'ale Asociației* / 46
 Miron KIROPOL – *Cufărul lui Pessoa (XVII)* / 47
 Radu TĂTĂRUCĂ – *„Pontul” unei lumi apropiate* / 47
 Mihail JVANEȚKI, Kir BULICIOV – *Proză scurtă. Traducere și prezentare de Adriana NICORĂ și Leonte IVANOV* / 48

Nr. 3 (martie)

Ioanid ROMANESCU – *Inedit* / 2
 Andrei ZANCA – *Corupția și erotica ei* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Înure ziaristică și literatură* / 3
 Cunoașterea poetică este mai riguroasă decât cea științifică.
 Dialog cu scriitorul Basarab Nicolescu, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4
 Ioan BETINSCHI – *Poezii* / 6
 Am dorit foarte mult, în tinerețe, să călătoresc în străinătate. Dialog cu scriitorul Mircea Ivănescu, consemnat de Lucian VASILIU / 7
 Gheorghe GRIGURCU – *„Idolatrizarea” lui E. Lovinescu?* / 7
 Mihai URSACHI – *Poezii* / 8
 Liviu PAPUC – *Masoneria junimistă (X)* / 9
 Nicolae PANAIT – *Goarna de aur a singuraticului* / 9
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„Cu tălpile goale pe tălșul dulce-amărui al lunii...”* / 9
 Sorina BĂLĂNESCU – *„Cineva ascultă taina lunii”...* / 10
 Daniel CORBU – *Între epifanie și iconoclastie* / 10
 Ilie CONSTANTIN – *Exil interior, exil exterior* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Marii convertiți* / 12
 Grigore SCARLAT – *Legitimitate și uzurpare* / 12
 Miron KIROPOL – *Poezii* / 13
 Gheorghe SCHWARTZ – *Ucenicia unui sfânt* / 14
 Cristian George BREBENEL – *Guvernământul general al genezei* / 15
 Cristina CÎRSTEA – *Poezii* / 17
 Alexandru NEMOIANU – *După nisip* / 17
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 18
 Dr. A. KULAKOV – *999 – răsună valeda* / 18

Tom CLARK – *Poezii* / 18
 Andrei ZANCA – *În memoriam Marian Papahagi* / 19
 Ion RECRUTUL – *Poezii* / 19
 Ioan HOLBAN – *N. Iorga – justificarea unui destin* / 20
 Mircea PLATON – *„Ce caută Ceaușescu ăsta în rai?”* / 22
 Olimpia IACOB – *Renga în limba Albionului* / 22
 Marius CHELARU – *Zdrețele lui Tristan* / 22
 Constantin DRAM – *După natură...* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Dan Laurențiu și nostalgia spațiilor paradisiace* / 24
 Cristian LIVESCU – *Secundarul, ca istorie ascunsă a unanității* / 25
 Emil IORDACHE – *Un ghem de reflexe și de ură* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Despre tema iubirii în Evul Mediu și nu numai (II)* / 26
 Ioan ȚEPELEA – *Republica celor 133 de zile* / 27
 Anton ADĂMUȚ – *Metafizica luminii* / 27
 Dan-Silviu BOERESCU – *Tărîmul unei morți pulverizate în vrajă...* / 28
 Marius Marian ȘOLEA – *Poezii* / 28
 Antonio PATRAȘ – *Despre prostie, „sine ira et studio”* / 29
 Nicolae COANDE – *„Gheara” poemului* / 29
 Ioan NISTOR – *Afinitate și ego-ism optzecist* / 30
 Dan MĂNUCĂ – *Dinamica alegoriei (II)* / 31
 Vasile POPA HOMICEANU – *Jurnal de idei neghioabe* / 31
 D.N. ZAHARIA – *Noile realisme (II)* / 32
 Florin FAIFER – *Sangvinic (II)* / 32
 Gheorghe I. FLORESCU – *Revista româno-americană* / 33
 Adrian Dinu RACHIERU – *Sensibilitatea postmodernă (II)* / 34
 Ion BORODA – *Buna-Vestire* / 35
 Vasile Constantin CIOCĂRLAN – *Argumente pentru un calendar religios-științific (I)* / 35
 Bogdan ULMU – *Lunea & lumile* / 36
 Lidija DIMKOVSKA – *Forme de relief* / 37
 Valentin CIUCĂ – *Un tânăr artist* / 37
 Ion TRUCĂ – *Ecouri picturale* / 38
 Valentin MUNTEANU – *O pictură de mare forță* / 38
 Ștefan OPREA – *Genica Missirlio* / 38
 Ion STOICA – *Poezii* / 38
 George BĂDĂRĂU – *Un discurs mediat* / 39
 Al. Florin ȚENE – *Panoramic editorial* / 40
 Gina MODORANU – *Panoramic editorial* / 41
 Ion BELDEANU – *Două cărți consacrate Bucovinei* / 42
 Luminița ADĂMUȚ – *Modestia moralei stoice (III)* / 42
 Rugăciunea Sfântului Patrick – Traducere de Rodica ALBU / 43
 Peter HARBINSON – *Epocile de aur ale Irlandei* – Traducere de Lucia-Cristina ALBU / 43
 Ionel GHERGHINA – *Poezii* / 44
 Lucian PARFENE – *Poezii* / 44
 Gabriel DALIȘ – *Poezii* / 44
 Liviu APETROAIE – *Poezii* / 44
 Augustin IOAN – *„Infecția marxisto-leninistă” (II)* / 45
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 45
 G. MASTER X – *Arhangheli de operetă...* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Diagnostic de eurostază* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Radosławna IANOWSKA-LASCAR – *Bicentenarul profetului romantic* – Adam MICKIEWICZ / 47
 Nicu GAVRILUȚĂ – *Un ghid și o sinteză culturală* / 47
 Jorge Luis BORGES – *Proză în românește de Andrei IONESCU* / 48

Nr.4 (aprilie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe; D'ale Asociației* / 2
Cassian Maria SPIRIDON – *De la formele fără fond la cele care îl creează* / 3

Creatorul artelor e omul cel mai puternic, dar și cel mai slab.
Dialog cu scriitorul Miron Kiropol, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4-5

Cititorii să ne citească pe toți aceia care mai credem că singura mîntuire ne vine numai de la artă. Dialog cu scriitorul Marius Tupan, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 6-7

Bătălia pentru stelele ce ni se cuvin. Dialog cu istoricul Ștefan S. Gorovei, consemnat de Liviu PAPUC / 8

Vasile POPA HOMICEANU – *Acordeonul* (fragment) / 9

Mircea PLATON – *Interlocuțiuni* / 10

Ionel SAVITESCU – *Fragmente binevenite* / 10

Cristian SIMIONESCU – *Forme de relief* / 11

Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 11

Bujor NEDELCOVICI – *Marii convertiți* / 12

George POPA – *Deschideri metafizice ale spiritualității bucovinene* / 12

Ion HADÂRCĂ – *Poezii* / 13

Gheorghe GRIGURCU – *Cazul Sadoveanu* / 14

MASTER X – *Of, inimioară...* / 15

Dr. A. KULAKOV – *Anomalia nominală sau numele nenumitului* / 15

Liviu PAPUC – *Încă un tablou* / 16

Ioan HOLBAN – *Mihail Sadoveanu* (I) / 16

Anton ADĂMUȚ – *Despre o chestiune scolastică* / 17

Ofelia ICHIM – *Mircea Eliade: o viziune misionară* / 18

Gabriel FUNICA – *Rosturi și rostire europeană* / 18

DING CHAO – *Primele contracte cu limba română* (Prezentare de Ilie DANILOV) / 19

G.D. – *Lumină lină* / *Gracious Light* / 19

Cristina GAVRILUȚĂ – *Jung și analogiile alchimico-creștine* / 20

Ioan NISTOR – *Versul ca refugiu al străzii* / 21

Olimpia IACOB – *A te pătrunde de energia limbii* / 21

Sorin VIDAN – *Provincie și angoasă* (I) / 21

Grigore SCARLAT – *Fără vîrstă* / 22

Gina MODORANU – *Un veac de literatură* / 22

Constantin DRAM – *„Una salus victis”* / 23

Mircea A. DIACONU – *Vasile Baghiu, bovaris sau și alienare* / 24

Cristian LIVESCU – *Conceptul de anxietate și critica postmodernismului* / 25

Ion APETREI – *Valeriu Cristea, provocatorul de însetare dos-toievskiană* / 26

Emil IORDACHE – *Un fel de pustnic* / 26

Al. HUSAR – *Estetica lui Leonardescu* / 27

Dumitru DUMITRAȘCU – *Mesajul unui oaspete al luminii* / 27

Simion BĂRBULESCU – *Modalități ale eseului* / 28

Gheorghe A.M. CIOBANU – *Primele trei minute ale... universului eminescian* / 29

Christian W. SCHENK – *Poezii* / 29

Petru URSACHE – *Iordan Datcu: Dicționarul etnologilor români* / 30

Bogdan ULMU – *O ediție de autor* / 30

Dan MĂNUCĂ – *Timotei Cipariu – poet* / 31

Constantin OSTAP – *Al. O. Teodoreanu (Păstorel) – patriotul* / 32

Indira SPĂTARU-PĂȘCĂNEANU – *Cărțile de impresii – mărturii ale timpului* / 32

George BĂDĂRĂU – *Sinteze culturale* / 33

Viața fiecăruia este un pod..., dialog cu istoricul Gh. I. Florescu,

consemnat de Cassian MARIA SPIRIDON / 34-35

Ion BORODA – *Taina biruinței* / 36

Vasile Constantin CIOCÂRLAN – *Argumente pentru un calendar religios-științific* (II) / 36

Valentin CIUCĂ – *Salonul ieșean de artă naivă* / 37

Ștefan OPREA – *Spielberg... în război* / 37

Bogdan ULMU – *Politica* / 38

Traian MOCANU – *Constantin Dracsin – In memoriam* / 39

Ion BELDEANU – *„Septentrion literar”* / 39

Nicolae PANAITE – *Am visat noi la toate astea* / 39

Ioan ȚEPELEA – *Lecțiile istoriei* / 40

Vlad SORIANU – *O lirică postmodernă* / 40

Dan SOCIU – *Poezii* / 41

Dan-Silviu BOERESCU – *Singe albastru, acrișor* / 42

Cristina CÎRSTEA – *Poetul „cineva” „pur”...* / 42

Bogdan ULMU – *Anecdota cu parapon* / 42

Gavril ISTRATE – *Prima ediție din poeziile lui Eminescu...* / 43

Ioana GAFTON – *O dezvăluire* / 43

Miron BLAGA – *Poemul de dragoste* / 43

Florin PARASCHIV – *Coșbuc și Maiorescu* / 44

Florin FAIFER – *Latinistul* / 45

Mircea CIUBOTARU – *Un testament din vremea holerei* / 46

Liviu PAPUC – *Sub semnul lui Creangă* / 46

Rodica ALBU – *Femeile, literatura și Irlanda de azi* / 47

Oana PETROVICI – *Irlandezele – uitate de bărbați în afara Renașterii* / 47

Marele premiul al poeziei spaniole: Rafael PISOT, Jose HIERRO, Antonio PORPETTA. Traduceri de Dana DIACONU / 48

Nr. 5 (mai)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe; D'ale Asociației* / 2

Cassian Maria SPIRIDON – *Exilul și literatura* / 3

Lumea a devenit prea complicată și perversă... Dialog cu scriitorul Bujor Nedelcovici, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4

Dan Bogdan HANU – *Poezii* / 5

Toți sîntem botezați și înnoilați sub semnul culturii greco-latine. Dialog cu filologul Traian Diaconescu, consemnat de Gh. BADEA / 6-7

Scriitorul român și cultura noastră nu sînt pregătiți pentru noua situație. Dialog cu scriitorul Ion Cristoriu, consemnat de Marin IFRIM / 8

Anton ADĂMUȚ – *Examenul sfîrșitului de mileniu* / 9

George POPA – *Fata păcătoasă* / 9

Norman MANEA – *Noi sîntem cu toții în exil* / 10

Dan-Silviu BOERESCU – *Mindra lune vechi...* / 11

Bujor NEDELCOVICI – *Marii convertiți* / 12

Stelian BABOI – *Resurecția filosofiei prin nous-ul pragmatic* / 12

Gheorghe GRIGURCU – *Poezii* / 13

Costache ARITON – *Cîntul uidei logodite sub cer* / 14

Nicolae PANAITE – *A zidi vorbe și urme* / 14

Petru CIMPOEȘU – *Protosifon* / 15

Corneliu BICHINET – *Libera inițiativă* / 16

Victor DURNEA – *Din nou despre datinile și credințele poporului român* / 17

Ioan ȚEPELEA – *Cine și cum scrie istoria* (I) / 18

Mircea PLATON – *Sacru și melancolie* / 18

Mihai CIMPOI – *Un adevărat Ulyse intelectual* / 19

Cornel GALBEN – *Zugravul de melancolie* / 19

Constantin CIOPRAGA – *Un antrenant repertoriu de aforisme* / 20

Alex. VLAD – *Morfile și alternanțele* / 20

Ioan HOLBAN – *Mihail Sadoveanu* (II) / 21
 D.N. ZAHARIA – *Noile realisme* (III) / 22
 Dr. A. KULAKOV – *Lecție de gastronomie critică* / 22
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Două debuturi* / 23
 Gerard STAN – *Istoricismul sau aberația savantă* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Doi poeți. Solitudinea lui Eros și vocile* / 24
 Cristian LIVESCU – *Testamentul unui eminescolog* / 25
 Emil IORDACHE – *Pușkinogol* / 26
 G. MASTER X – *Amurgul zmeilor* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Stăpînul Ibrahim* / 27
 Sergiu AILENEI – *Un supraom dostoevskian* / 27
 Paulina POPA – *Poezii* / 27
 Anton ADĂMUȚ – *Max Weber și spiritul capitalismului modern* / 28
 Horia GÂRBEA – *Scrisoarea unui valah* / 28
 Nicolae COANDE – *Scena literaturii...* / 29
 Adrian Dinu RACHIERU – *Reformarea elitelor* (I) / 30
 Dan MĂNUCĂ – *Paradoxul român* / 31
 Simion BOGDĂNESCU – *Fire de praf la statuie* / 31
 Florin FAIFER – *Povestitorul* / 32
 Doris MIRONESCU – *Poezii* / 32
 Alexandru TOFAN – *Povestea arheilor* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Minoritățile naționale din România (1918-1931)* / 34
 Ion BORODA – *Semn și faptă* / 35
 Vasile Constantin CIOCĂRLAN – *Argumente pentru un calendar religios-științific* (III) / 35
 Adrian-Silvan IONESCU – *Expoziția de pictură Val Gheorghiu* / 36
 Virgiliu ONOFREI – *George Matei Cantacuzino, modelul universal* / 36
 Ștefan OPREA – *Elia Kazan sub umbra tristeții!* / 37
 B. ULMU – *Vișniec, infatigabilul...* / 37
 Petru URSACHE – *Sabina Ispas, sub aripa cerului* / 38
 Bogdan ULMU – *Ironia* / 38
 Augustin IOAN – *Jurnal de traversare a spațiului: Seattle, Washington* (I) / 39
 Marius CUCU – *Fericirile nebuniei* / 39
 Radu Sergiu RUBA – *Poezii* / 40
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Pro și contra* / 42
 Ion BELDEANU – *Nostalgia păguboasă a unui mît* / 42
 Olimpia IACOB – *Poeți contemporani* / 42
 Rodica ALBU – *„Istoriile” Irlandei* / 43
 Jennifer JOHNSTON – *Iluzionistul* (fragment) / 43
 Sorin VIDAN – *Provincie și angoasă* (II) / 44
 Ofelia ICHIM – *Mircea Eliade: o viziune misionară* (II) / 44
 Liviu PAPUC – *După serbare* / 45
 Marian BARBU – *Mărturia unei pasiuni...* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Pe lista „C”* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Etienne GILSON – *„Atributele divine; cunoașterea lui Dumnezeu pe calea negației”. Traducere de Raluca ARSENIE* / 47
 Théophile DE VIAU – *Poezii. Traducere și prezentare de Miron KIROPOL* / 48

Nr. 6 (iunie)

Andrei ZANCA – *Homo Brutalis* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *G. Călinescu între autonomia esteticului și angajamentul partinic* (I) / 3
Tata era un om foarte serios. Dialog cu doamna Ioana Brătianu, consemnat de Lucian VASILIU / 4

Lucram pînă la brîu în apă. Dialog cu istoricul și scriitorul Gheorghe Gane, consemnat de Lucian VASILIU / 5
Cartea e bună și să îți ușa deschisă cu ea. Dialog cu scriitorul Sorin Comoroșan, consemnat de Ion BELDEANU / 5
Homo historicus și homo ethicus. Dialog Mihai Cimpoi – Al. Zub / 6
 Cristian POHRIB – *Poezii* / 7
Sigur, cu Eminescu intrăm și în mileniu trei. Dialog cu istoricul literar Dimitrie Vatamaniuc, consemnat de Constantin HREHOR / 7
 Gheorghe GRIGURCU – *Corneliu Coposu despre scriitori* / 8
 Ana-Maria ȘTEFAN – *Două sonete* / 9
 Andrei PATRAȘ – *Poezii* – Prezentare de Corneliu ȘTEFANACHE / 9
 Al. HUSAR – *Spre omul Eminescu* / 10
 Andi BĂLU – *Condiția scriitorului tînăr* / 11
 Ovidiu MORAR – *Cazul Eminescu* / 12
 Vasile POPA HOMICEANU – *Jurnal de idei neghioabe* / 12
 Ioan ȚEPELEA – *Poezii* / 13
 Dina HRENCIUC – *Ca o lespede, căldura...* (fragment) / 14
 Eugenia POPA COHUȚ – *Lecția de chiromanție* / 14
 Dumitru Augustin DOMAN – *Țuică mirosind a iărînă* / 15
 Rita KLEIMAN – *Pușkin și noi în același timp-spațiu* / 16
 Mihaela MUDURE – *Vladimir Nabokov și multiculturalismul american* / 18
 Olimpia IACOB – *Dan Laurențiu în engleză* / 18
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 19
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„E vremea ca Dumnezeu să adune apa mării într-un bob de sare...”* / 19
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 19
 Marius CHELARU – *Călătorie pe apele fără hotă ale sen-surilor* / 20
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Exerciții de lumină interioară* / 20

Simion BARBULESCU – *Între Eminescu și Caragiale* / 21
 Ion BELDEANU – *Un „hăitaș” al clipei* / 21
 Grigore SCARLAT – *O „apocalipsă” care se amână* / 22
 Mircea PLATON – *Bucă* / 23
 Nicolae PANAIT – *Noi sintem visuri* / 23
 V. SORIANU – *Imagini și sentimente* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Trei poezi* / 24
 Cristian LIVESCU – *Senzualism expresiv și ceremonie semnificantă* / 25
 Ioan PINTEA – *De la „burghezul-proletar” Steinhardt la monahul Nicolae* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Oful epopeic: Chanson de Roland* / 26
 Florin FAIFER – *Cerebralul* / 27
 Nicoleta-Ruxandra URIEȘ – *Poezii* / 27
 Ion BĂLU – *„Biblioteca Apostrof”* / 28
 S. BĂRBULESCU – *Un optzecist polonez* / 28
 Luminița ADĂMUȚ – *Ambiguități morale în existențialism (I)* / 29
 Dan-Silviu BOERESCU – *Așteptarea – un refugiu (?)* / 29
 Adrian Dinu RACHIERU – *Reformarea elitelor (II)* / 30
 Dan MĂNUCĂ – *Călinescu: reverie barocă în Elada (I)* / 31
 George BĂDĂRĂU – *Postmodernismul Lindei Hutcheon* / 32
 Geo OLTEANU – *Prezentul etern în poezia lui Mihai Eminescu...* / 33
 Gavril ISTRATE – *De la „Dacia literară” la limba română* / 34
 Ionel SAVITESCU – *O revoluție singeroasă* / 34
 Ion BORODA – *Vocație apostolică* / 35
 Vasile Constantin CIOCĂRLAN – *Argumente pentru un calendar religios-științific (IV)* / 35
 Valentin CIUCĂ – *Atelierul și sufrageria* / 36
 Bogdan ULMU – *Pristanda* / 36
 Manuela HOROPCIUC – *Poezii* / 36
 Mircea A. TONITZA – *Dionysos, o editură pentru români* / 37
 Gheorghe A.M. CIOBANU – *La aniversarea unei mari acuarelste: Iulia Hălăucescu* / 37
 Ion TRUICĂ – *Mărturisire a culorilor* / 37
 Petru URSACHE – *Un mod de a exista* / 38
 Marius CUCU – *Prăbușiri spre interior* / 38
 Augustin IOAN – *Jurnal de traversare a spațiului: Seattle, Washington (II)* / 39
 Constantin BOBOC – *Poezii* / 39
 Gheorghe I. FLORESCU – *Calendarul românilor americani* / 40
 Ștefan OPREA – *Festivalul internațional de teatru de la Piatra Neamț* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Time out, it's time to go on* / 42
 Magda URSACHE – *Cu cărțile sub vreme* / 42
 Ștefan CARAMAN – *Tineri autori* / 43
 Ion ROȘIORU – *Zvonul tăcerii* / 44
 Vlad SORIANU – *Redescoperirea credinței* / 44
 Rodica ALBU – *Tradiția anglo-irlandeză în teatru* / 45
 Fintan O'TOOLE – *Teatrul irlandez contemporan...* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Cuvinte în vacanță* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
Pernette du Guillet – Poem. Prezentare și traducere de Miron KIROPOL / 47
 Viktor EROFEEV – *Moscova-Petușki*. Traducere de Andriana NICOARĂ și Leonte IVANOV / 48

Nr. 7 (iulie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe; D'ale Asociației* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *G. Călinescu între autonomia esteticului și angajamentul partinic (II)* / 3

Gheorghe GRIGURCU – *Despre resentiment* / 4
Prin crăpătura ușii, G. Ibrăileanu. Dialog cu publicistul Mircea Carp, consemnat de Lucian VASILIU / 5
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 5
Am trăit trei ani de libertate absolută. Dialog cu filologul Eugen Munteanu, consemnat de Victor DURNEA / 6
 Ioan HOLBAN – *Lucian Blaga (I)* / 7
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționistului* / 8
 George POPA – *Umanism și cultură* / 9
 Constantin PARFENE – *Un manager abil al presei literar-științifice* / 10
 Mihaela PARASCHIV – *O voce în apărarea clasicismului greco-latin: Marcus Antonius Muretus (I)* / 10
 Constantin BARBU – *„Divina tragedie” sau depășirea cărții* / 11
 Marius CHELARU – *Europa și zona literelor roșii* / 12
 Sanda-Maria ARDELEANU – *O carte care lipsea* / 12
 Ion STRATAN – *Poezii* / 13
 Zamfira-Rodica ZAMFIRESCU – *Poezii* / 13
 Ion ȚĂRANU – *O rugă a lui Ahasverus (fragment)* / 14
 Cristina PODOREANU – *Cvintologice (Debut proză)* / 16
 Nicolae LUPAN – *Însemnări de deșărat (I)* / 17
 Mircea PLATON – *Nostalgie și luciditate* / 18
 G. MASTER X – *Portretul unui gentleman* / 18
 Dumitru PANĂ – *Poezii* / 19
 Radu CANGE – *Poezii* / 19
 Al. Florin ȚENE – *Poezii* / 19
 Ovidiu MORAR – *Capcanele logosului* / 20
 Simion BĂRBULESCU – *Vladimir Beșleagă – un mare povestitor* / 21
 Ioan NISTOR – *„Supărările și contrarietățile” poeziei* / 22
 Negoiaș IRIMIE – *Țene joacă și Ulici câștigă* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Literaturi bidimensionale* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Adrian Popescu – eros și agape* / 24
 Cristian LIVESCU – *Din „măștile geniului”* / 25
 Emil IORDACHE – *Vulturul ce nu a mai putut să zboare* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Feminitate și păgînatate carolingiană* / 26
 Liviu PAPUC – *Prelecțiunile Junimii* / 27
 Daniel CORBU – *Tînăr, neliniștit și experimentalist* / 27
 Grigore SCARLAT – *Poezii* / 27
 Vlad SORIANU – *Nostalgiea tinereții* / 28
 Constantin CIOPRAGA – *Prozele Gloriei Lăcătușu* / 28
 Ștefan DUMITRESCU – *O Arcadie comună* / 28
 Luminița ADĂMUȚ – *Ambiguități morale în existențialism (II)* / 29
 Dan MĂNUCĂ – *Călinescu: reverie barocă în Elada (II)* / 33
 Mircea POPOVICI – *Poezii* / 31
 Ștefan OPREA – *Ecouri shakespeariene în publicistica lui Eminescu* / 32
 Florin FAIFER – *Calamburgul... și consoarta* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Relații științifice și culturale româno-americane...* / 34
 Ion BORODA – *Ilie Tesviteanu* / 35
 Vasile Constantin CIOCĂRLAN – *Argumente pentru un calendar religios-științific (V)* / 35
 B. ULMU – *Spațiul* / 36
 D.N. ZAHARIA – *Noile realisme (IV)* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Culoare și gest* / 37
 Ion TRUICĂ – *În căutarea timpului trecut...* / 37
 Ionel SAVITESCU – *În căutarea unui model* / 37
 Petru URSACHE – *Al. Husar, Miorița (I)* / 38
 Marius CUCU – *Eva și șarpele* / 39
 Bogdan ULMU – *Arta dialogului* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40

George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 41
 Cristina CÎRSTEĂ – *Imago mundi* / 42
 Benoît VITSE – *Fundoianu în Ucraina* / 42
 Ion BELDEANU – *Poezia cu pancartă de gît* / 43
 Gabriel GHERASIM – *Idealul egalității* / 43
 Nicolae PANAITTE – *Mă dai afară din pămînt* / 43
 Alexandru TOFAN – *Limba în care vorbim despre Dumnezeu* / 44
 Maria BOGHIAN – *Poezii* / 44
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 45
 Dr. A. KULAKOV – *Trandafirii tăi...* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Un eseu pe-un bob de orz și Ducele către contabili* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Rodica ALBU – *Din nou despre teatrul irlandez contemporan* / 47
 Donald O'KELLY – *Bat tatăl, Rabbit fiul*. Traducere de Teodora GHIVIRIGĂ / 47
 Dieter SCHLESACK – *Poezii*. Traducere de Andrei ZANCA / 48

Nr.8 (august)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Liviu PAPUC – *În familie – La Chișinău* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Paradoxul la români* / 3
 ...Am destin, și pentru așa ceva nu există merite personale. Ți se dă. Dialog cu scriitorul Dorin Tudoran, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4-5

Călătorie la origini (I). Dialog Vasile Tărășeanu cu Vasile Andru / 6-7

Miron KIROPOL – *Povestea deviaționistului* (II) / 8
 Gheorghe GRIGURCU – *Opiniile unui ucenic ascultător* / 9
 Daniel CORBU – *Liviu Petrescu și poetica postmodernismului* / 10
 Florin FAIFER – *Rapsodul* / 11
 Ada D. CRUCEANU – „...Într-o știință arhaică” / 11
 Sorin VIDAN – *Infernalul celălalt* / 12
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Ion ZUBAȘCU – *Plîngerea diacului Ion în sbornicul de pe Valea Izei* / 13

Nicolae RUSU – *Dio Luludia* / 14
 Nicolae PANAITTE – *Se curbează pămîntul* / 15
 Gabriela MARIN-THORNTON – *În afara prelegerilor* / 16
 Grigore SCARLAT – *Zodia reculului moral* / 17
 Antonio PATRAȘ – *Ion D. Sirbu și meandrele istoriei* / 18
 Ion HURJUI – *Poezii* / 19
 Arcadie SUCEVEANU – *Poezii* / 19
 Ioan HOLBAN – *Lucian Blaga* (II) / 20
 Simion BĂRBULESCU – „*Despărțiți de istorie, dar uniți în spirit*” / 21

Mircea PLATON – *Deadev* / 22
 Dragoș COJOCARU – *Moartea Aldei și la Leial Campaignie* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Întoarcerea fiului recititor* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Nichita Danilov. Tablouri fără ramă* / 24
 Cristian LIVESCU – *Exegeze asupra scriitorilor de azi* / 25
 Noemi BOMHER – *Marele perdant* / 26
 Lucian ALECSA – *Duminica fără sfîrșit* / 27
 Nicolae COANDE – *Compasul sonor al unui strigăt* / 27
 Adrian ALUI GHEORGHE – „*Mă clatină venirea unui somn frumos...*” / 28

Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 45
 Luminița ADĂMUȚ – *Ambiguități morale în existențialism* (III) / 29
 Sorin COMOROȘAN – *Visătorul* / 29
 Dan MĂNUCĂ – *Antiheroismul cotidian* (I) / 30
 Mihaela MUDURE – *De la multiculturalism la manualul de lit-*

eratură română / 31

Elena CHIABURU – *Cartea românească manuscrisă din nordul Moldovei* / 32

Dan RAVARU – *Troțki, maniheism și revoluției* / 32
 Ligia CONSTANTINESCU – *Miracolul comunicării irednice?... / 33*

B. ULMU – *Un dramaturg de dincolo de Prut* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Documente despre relațiile româno-sovietice (1917-1934)* / 34

Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Mucenicia Brâncovenilor* / 35
 Ion BELDEANU – *Pan Kobevko de la „Ceaș” strîmbă iar din nas* / 35
 Valentin CIUCĂ – *Imposibila viață posibilă* / 36

Ștefan OPREA – *Paradisul pierdut al cinematografului* / 36
 Gheorghe A.M. CIOBANU – *Ion Irimescu. Fiorul original* / 37
 D.N. ZAHARIA – *Noile realisme* (V) / 37
 Petru URSACHE – *Al. Husar, Miorița* (II) / 38
 Gheorghe AZAP – *Poezii* / 38

Gavril ISTRATE – *Copil-copilărie* / 39
 Constantin ABĂLUȚĂ – *Poezii* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 41

Cristina CÎRSTEĂ – *Suzan Mehmet – altfel decât lumea...* / 42
 George ROCA – *Poezii* / 42
 Olimpia IACOB – *Ioanid Romanescu în engleză* / 42
 Mihaela PARASCHIV – *O voce în apărarea clasicismului greco-latin: Marcus Antonius Muretus* (II) / 43

Ionel SAVITESCU – *Recuperarea unui jurnal* / 43
 Livia COTORCEA – *Dostoievski și actualitatea* / 44
 Ovidiu MORAR – *Portretele artistului... după treizeci de ani* / 45
 Bogdan ULMU – *Ultima provocare* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Chineze whispers* / 46
 Liviu PAPUC – *Titu Maiorescu și sinteza Junimii* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Andrei ZANCA – *Vălurile unei lumi* / 47
 Louis HAMELIN – *Jocul cu bileuțe. Prezentare și traducere Constantin GRIGORUȚ* / 48

Nr. 9 (septembrie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 G. MASTER X – *Marginalul și mărginiții* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Noica și devenirea întru ființă a filosofiei românești* / 3

Max HACMAN – *Despre Constantin Noica (fragmente de jurnal)* / 4
Transilvania – locaș al vampirilor? Dialog cu scriitoarea Beătrice Lungulescu (Franța), consemnat de Lucian VASILIU / 5

Călătorie la origini (II). Dialog Vasile Tărășeanu – Vasile Andru / 6-7

Miron KIROPOL – *Povestea deviaționistului* / 8
 Gheorghe GRIGURCU – *Complicitatea cu tine însuși* / 9
 Gabriela DUDA – *Un ospăț al cuvintelor și al spiritului* / 9
 Mihai CIMPOI – *Între cumpăt și computer* / 10

Mircea PLATON – *Întrețăriri* / 11
 Bogdan ULMU – *Iertare* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Ionel SAVITESCU – *Un fragment de istorie bizantină* / 12

Al. HUSAR – *Poeme de odinioară* / 13
 Mihai URSACHI – *Poezii* / 13
 Petru URSACHE – *Romanul comunitar* / 14
 Gabriela GALBĂN – *Poezii* / 14
 Florin FAIFER – *Îndrjtitul* / 15
 Ioan Romeo ROȘIIANU – *Poezii* / 15

- Mihaela BARZEANU – *Ora 7 și... restul* / 16
 Pavel PELIN – *Partidul* / 16
 Andrei STAVILĂ – *Probleme fundamentale în teologia apofatică* / 17
 Ovidiu MORAR – *Clasic/baroc/manier-ism* / 18
 Ștefan BAȘTOVOI – *Poezii* / 19
 Dan Mircea CIPARIU – *Poezii* / 19
 Simion BĂRBULESCU – *Altfeliitatea unor povestiri și romane contemporane* / 20
 Marius CUCU – *Deschiderea gândului profund* / 21
 Lucian ALECSA – *Urma de foc* / 21
 Ioan HOLBAN – *Lucian Blaga (III)* / 22
 Alex. VLAD – *Încercare și resemnare* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Psihologii fractale* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Mariana Marin. Realitate și textualism* / 24
 Cristian LIVESCU – *Realul citit ca pe o cartel* / 25
 Emil IORDACHE – *Refugiul în fabulatoriu* / 26
 Dr. A. KULAKOV – *Omul nou ca Noica este* / 27
 B. ULMU – *Proba actualității* / 27
 Mihaela MUDURE – *Lung e drumul pînă la post-etnicitate* / 28
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 28
 Constantin BARBU – *Petrecerea gândirii de la regat la imperiu* / 29
 Veronica GAVRILĂ – *Poezii* / 29
 Dan MĂNUCĂ – *Antierotismul cotidian (II)* / 30
 Simion BOGDĂNESCU – *Prozator și poet de idei* / 31
 Gheorghe I. FLORESCU – *Mărturia românești în lume* / 32
 Vasile SPORICI – *Exegeză Stéphane Lupasco* / 33
 V. OMAR – *Scrisoare din Alep* / 33
 Gavril ISTRATE – *N.I. Popa* / 34
 Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Înălțarea Sfintei Cruci* / 35
 Antonia IOAN ILIE – *Poezii* / 35
 Ștefan OPREA – *„Farmecul discret al burgheziei”* / 36
 Ion BELDEANU – *Nevoia de rezistență* / 36
 D.N. ZAHARIA – *Noile realisme (VI)* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Un diletant simpat* / 36
 Geo VASILE – *Georges Dumitrescu* / 37
 Cătălin ANUȚA – *Inedite* / 37
 Ioan ȚEPELEA – *80 de ani de... meditație* / 38
 Ada D. CRUCEANU – *Singurădiță cu nota zece la purtare...* / 38
 Corina AJDER – *De vorbă cu un puf de păpădie* / 38
 Anton ADĂMUȚ – *Despre mistica sacrului* / 39
 Olimpia IACOB – *Ileana Mălăncioiu în engleză* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Festivalul internațional de poezie* / 41
 Benoît VITSE – *August la Sankt-Petersburg* / 41
 Dragoș COJOCARU – *Oful pragmatic: Cîdul Campeador* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Trei starturi și un autor: Ștefan Caraman* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Cronica debuturilor* / 42
 Alina TACU – *Poezii* / 43
 Amelia STĂNESCU – *Poezii* / 43
 Monica RÂPEANU – *Poezii* / 43
 Ioana DUDNIC – *Poezii* / 43
 Livia COTORCEA – *Dostoievski și actualitatea* / 44
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Cărți la Marineasa (I)* / 45
 Daniel CORBU – *Despre avaturile infernului migrator* / 45
 Nicolae PANAITTE – *Izvodiri de calendare* / 46
 Liviu PAPUC – *Revenirea lui Miron Pompiliu* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Rodica ALBU – *Alți trei poeți irlandezi* / 47
 Seán Ó TUAMA – *Poezii* / 47
 Colin BREATHNACH – *Poezii* / 47
 Aine Ní GHLINN – *Poezii. Traduceri de Christian TAMAȘ* / 47
Poeți din Elveția – Tadeus PFEIFER, Frank GEERK, Alois BISCHOF, Werner LUTZ. Prezentări și traduceri de Radu TUCULESCU / 48
Nr.10 (octombrie)
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe; D'ale Asociației* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Literatura și logica dinamică a contradictoriului* / 3
 Față de publicațiile literare interbelice sîntem cu cel puțin un semînt mai jos. Dialog cu criticul și istoricul literar Nae Antonescu, consemnat de Grigore SCARLAT / 4
 Anton ADĂMUȚ – *Smerenia puterii (I)* / 5
 G. MASTER X – *Pornografie academică* / 5
 Bogdan ULMU – *Virstele* / 6
 Mihai URSACHI – *Poezii* / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *Solidaritate și disociere* / 7
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționistului* / 8
 Florin FAIFER – *Afabilul* / 9
 Dr. A. KULAKOV – *Noi ca la mormînt vorbim* / 10
 Ion BELDEANU – *Se pare că la mijloc este altceva* / 10
 B. ULMU – *O rara avis* / 10
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Cărți la Editura Marineasa (II)* / 11
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Simion BOGDĂNESCU – *Poezii* / 12
 George POPA – *Poezii* / 13
 Dragoș COJOCARU – *Oful astronomic: Francesco Petrarca* / 13
 Alexandru UIUTU – *Om din fața casei în care locuiește (fragment)* / 14
 Constantin NICOARĂ – *Aer condiționat* / 15
 Constantin ARCU – *Noaptea bolnavilor (fragment)* / 16
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Difficila problemă a participării în filosofia platonice (I)* / 17
 Constantin BARBU – *Unde se ascunde necesitatea în eliberare* / 17
 Alin-Mihai GHERMAN – *Capcanele imposturii* / 18
 Ion VĂDAN – *Poezii* / 19
 Octavian DOCLIN – *Poezii* / 19
 Mihai CIMPOI – *Sacral (I)* / 20
 Simion BĂRBULESCU – *Poezia ca expresie a senzualității și intelectualității* / 21
 Ioan HOLBAN – *B.P. Hasdeu, jurnalul intim* / 22
 Alex. VLAD – *Salvarea și feminitatea* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Romanul maladiilor prezentului* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Poeți ardeleni* / 24
 Cristian LIVESCU – *Exegeze eminesciene* / 25
 Dan MĂNUCĂ – *Robinson și poezia* / 26
 Emil IORDACHE – *Pîș-pîș sau telecomandorul telecomandoului* / 27
 Vlad SORIANU – *Un roman al sintezelor* / 28
 Olimpia IACOB – *Cuvîntul intrupat* / 28
 Andi BĂLU – *I. Botez și receptarea literaturii engleze* / 29
 Pan M. VIZIRESCU – *Liviu Rebreanu* / 30
 Nicolae PANAITTE – *Singur ca o cheie pierdută* / 31
 Ioana JIPA – *Forme hipertextuale ale poeziei eminesciene (I)* / 32
 Inna SNARSKAIA – *Poezii (traducere de Ghenadi FESKOV și A.M. AFTANASEI)* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Studiile românești la sfîrșit de secol* / 33
 Andrei ZANCA – *Desprinderea întru reîntoarcere (I)* / 34
 Mircea POSPAI – *Poezii* / 34
 Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Puterea evlaviei* / 35

Sorin VIDAN – *Despre demon* / 35
 Gheorghe A.M. CIOBANU – *A înșulești penelul cu aripi de gând* / 36
 Ștefan OPREA – *„Craii de Curtea Veche”* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Singurătăți laolaltă...* / 37
 Ion TRUICĂ – *Viața și expresia formelor umane* / 37
 Florentin PALAGHIA – *Poezii* / 37
 Ada D. CRUCEANU – *„Don Azap”* / 38
 Lucian ALECSA – *Veninul metafizic* / 38
 Dana DIACONU – *Două traduceri românești din lirica religioasă spaniolă* / 39
 Anca Mihaela SPÎNU – *Poezii* / 39
 George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 40-41
 Cristina CÎRSTEA – *Poezia gălățeană alină sau florind?* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Daniel Ștefan Pocovnicu* / 42
 Dan Mircea CIPARIU – *Poker cu etermitatea. La Satu Mare* / 42
 Ligia CONSTANTINESCU – *Poetica nuvelei: spațiu al imaginii narului ironic?* (I) / 43
 Petru URSACHE – *Mitul estetic* / 44
 Constantin MIU – *Un alt fel de jurnal* / 44
 Petre DUMITRESCU – *Ce însemnează să fii înțelept azi?* / 45
 Nicolae COANDE – *Despre obscuri și – eventual – dioscuroși* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Cu pixul încordat* / 46
 Liviu PAPUC – *Caracuda Junimii* (I) / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Rafael PISOT – *Dacă Cristofor Columb nu ar fi spus nimic...*
 Traducere de Dana DIACONU / 47
 Ioan ȚEPELEA – *80 de ani de la un eveniment...* (I) / 47
 KIM YANG-SHIK – *Poezii* (Prezentare și traducere de Sinziana BADEA) / 48

Nr. 11 (noiembrie)
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 G. BĂDĂRĂU – *Toamna, la Hermeziu* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Transdisciplinaritatea – un manifest pentru întoarcerea în istorie* / 3
 Saga irlandeză *Tăin Bo Cuailnge* și tradiția similară europeană – *un punct de vedere*. Dialog cu prof.dr. Hildegard L.C. Tristram (Germania), consemnat de Rodica ALBU / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Constantin Noica și Titu Maiorescu* / 5
 N. STEINHARDT – *Domnul Thiers* / 6
 Dumitru IRIMIA – *A mai plecat un prieten* / 7
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționistului* / 8
 Ionel NECULA – *Cioran și exercițiul cioranizării* / 9
 Gheorghe A.M. CIOBANU – *Suferințele tânărului... Faust* / 10
 Eugen ANDONI – *Rumik, icaric, rilkeian* / 11
 Anton ADĂMUȚ – *Smerenia puterii* (II) / 11
 Gabriel FUNICA – *Exerciții de singurătate* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Ioana JIPA – *Forme hipertextuale ale poeziei eminesciene* (II) / 12
 Aurel DUMITRAȘCU – *Poezii* / 13
 Cristian Tiberiu POPESCU – *Povestea nefericitului prinț Akbar...* / 14
 George CEAUȘU – *De-a mama și de-a tata* / 16
 Ovidiu BUFNILĂ – *Lumina pe pod* / 16
 Constantin BARBU – *Ce fel de a fi este acela care nu se atașează niciunui lucru?* / 17
 Andrei ZANCA – *Deschiderea întru reîntoarcere* (II) / 17
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Dificila problemă a participării în filosofia platonice* (II) / 18
 Vasile TARȚA – *Poezii* / 18
 Mircea PLATON – *Sîngăcii de dreapta* / 19
 Benoît VITSE – *Praga, lumina și lumina* / 19
 Mihai CIMPOI – *Sacral* / 20
 I. HOLBAN – *Corbusier, Corbusier. Corbu...* / 20
 Florin FAIFER – *Focșănenii* / 21
 Dan RAVARU – *O posibilă monografie* / 21
 Ioan HOLBAN – *G. Ibrăileanu, amintiri din copilărie și adolescență* (I) / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Exilul, ca un jurnal* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Alți poeți ardeleni* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Virtuțile istoricului literar* / 25
 Livia COTORCEA – *Pușkin și Ceadaev* / 26
 Adrian Dinu RACHIERU – *Bătălia pentru Basarabia* (I) / 27
 Anca Maria RUSU – *Eugen Ionescu „între două punți”* (I) / 28
 Lucian PARFENE – *Poezii* / 28
 Marius CHELARU – *Fin de siècle – început de eternitate?* / 29
 Ada D. CRUCEANU – *Ținutul povestirii* / 29
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 30
 Grigore SCARLAT – *„Critica este viața mereu rețrăită a operei”* / 30
 Daniel CORBU – *Concupiscenta, îngerii și apocalipsele după Marta* / 31
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Poezia de după eclipsă* / 31
 Lucian ALECSA – *La hotarele tainei* / 32
 Gheorghe I. FLORESCU – *Z. Ornea: „Portrete”* / 33
 Tod HARTMAN – *Profeții ai modernității: istoricii revizionști* (I) / 34
 Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Solia unui mesaj teandric* / 35
 Ion TRUICĂ – *Zborul și plutirea culorilor* / 36
 Bogdan ULMU – *Judecată & prejudecată* / 36

Valentin CIUCA – *Modestia ca dimensiune a valorii* / 37
 Ștefan OPREA – *Toamna teatrală* / 37
 Dan STANCA – *Omul în tradiția creștină* / 38
 Dr. A. KULAKOV – *Rugați-vă pentru noi, ca frațele sovietic,*
Alexandru / 38
 Ianoș TURCANU – *Poezii* / 38
 Ion BELDEANU – *Pentru că Eminescu „se încăpățânează” să*
nu fie Mihailo Eminovici / 39
 Gavril ISTRATE – *G. Bogdan-Duică* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Michael Astner și poezia calității* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Cronica debuturilor* / 42
 D.N. ZAHARIA – *Noile realisme (VII)* / 43
 Claudian COSOI – *Poezii* / 43
 Dana DIACONU – *Un Picaro al secolului nostru (I)* / 44
 Dragoș COJOCARU – *Cidul, erou creștin și exemplar* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Despre cunoaștere* / 46
 Liviu PAPUC – *Caracuda Junimii (II)* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Tadeusz LAPALEWSKI – *Chopin în vizită la Nietzsche.*
 Traducere de Pavel TUDOSE / 47
 Ioan ȚEPELEA – *80 de ani de la un eveniment... (II)* / 47
Poeme dedicate lui Frederic Chopin / 48
 Friederich Schiller. Traducere de Mihai URSACHI / 48

Nr. 12

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe; D'ale Asociației* / 2
 Nicolae PANAITTE – *A plecat, s-a întors, nu mai este, a mai fost*
văzut... / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Metamorfozele lui Nicolae*
Manolescu / 3
 Ștefan S. GOROVEI – *În căutarea adevărului istoric* / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Eroticon (II)* / 5
 Constantin PRANGATI – *G.T. Kirileanu și ediția Creangă din*
1957 / 6
 Maria CARPOV – *Despre lizibilitatea vizibilului (I)* / 7
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționistului* / 8
 Tod HARTMAN – *Profeți ai modernității: istoricii revizionști*
(II) / 9
 George POPA – *Viață fără moarte* / 10
 Anton ADĂMUȚ – *Smerenia puterii (III)* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Constantin HUȘANU – *O construcție cinematografică* / 12
 Viorel SAVIN – *Poezii* / 13
 Arthur PORUMBOIU – *Poezii* / 13
 Simona Grazia DIMA – *Poezii* / 13
 Iustin PANȚA – *Manual de gânduri care liniștesc/ manual de*
gânduri care neliniștesc / 14
 Daniel CORBU – *Dimensiunea filosofică a poemului* / 16
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 16
 Constantin BARBU – *Metaopera nebună* / 17
 Mihaela ALBU – *Afît de departe... afît de aproape* / 18
 Lucia BERDAN – *Liber vitae: lectura hermeneutică a unui*
basm / 19
 Olimpia IACOB – *Poezii ferită de zgomot* / 20
 Andrei STAVILĂ – *Hermeneutica silogismelor amărăciunii* /
 20
 Florin FAIFER – *Necruțătorul* / 21
 Leo BUTNARU – *Poezii* / 21

Ioan HOLBAN – *G. Ibrăileanu, amintiri din copilărie și ado-*
lescență (II) / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Erezia spovedaniei estetice* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Alți doi poeți ardeleni* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *De la respectul textului la unicitatea lecturii* /
 25
 Emil IORDACHE – *Copeica și Kopeikin* / 26
 Adrian Dinu RACHIERU – *Bătălia pentru Basarabia (II)* / 27
 Mircea PLATON – *Glose despre altădată* / 28
 Petruș ANDREI – *Poezii* / 28
 Ada D. CRUCEANU – *„Arderea cârșilor”* / 29
 Geo VASILE – *Isodiri poeticești în limba fantastică* / 29
 Simion BĂRBULESCU – *Altfelitatea poeziei contemporane* / 30
 Ion BELDEANU – *Doi poeți cernăușeni* / 31
 Nicolae COANDE – *Codul genetic al suferinței* / 31
 Oxana BANDALAC – *Modele de generare a universului la*
Nichita Stănescu / 32
 Ionel SAVITESCU – *Jurnalul unui inconoclast: Paul Goma* / 33
 Costel ZĂGAN – *Poezii* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *România și primul război mondial* /
 34
 Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Un ales al credinței* / 35
 Ion TRUCĂ – *O artă gravă învăluită de mister* / 36
 Antoni PERERA – *Realism și magie în opera lui Velazquez* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Nică Murariu, în album* / 37
 B. ULMU – *D'ale Caragialelui* / 37
 Ștefan OPREA – *„Tom Jones”* / 38
 Bogdan ULMU – *Actualitatea... cu două tăișuri!* / 38
 G. MASTER X – *Sfârșit de veac în Buhăiești* / 38
 Petru URSACHE – *Migrația semnelor* / 39
 Ivica ANTESKI – *Poezii* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 41
 Dan Bogdan HANU – *Poezia la Paralela 45* / 42
 Gheorghe OLTEANU – *Poezii* / 42
 Irina CHIRICA – *Omul în dimensiunea sa supracosmică –*
William Blake / 43
 Marius OLTEANU-NICOLAE – *Cei care visează* / 43
 Diana DIACONU – *Un Picaro al secolului nostru (II)* / 44
 Anca-Maria RUSU – *Eugen Ionescu, „între punți” (II)* / 44
 Eduard LEMNY – *Poezii* / 45
 Iulian GRIGORIU – *Frumosul măturător al băilor* / 45
 Marius Daniel POPESCU – *Scritorul public* / 45
 Eduard FILIP PALAGHIA – *Poezii* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Să vorbești cui nu te-ascultă* / 46
 Liviu PAPUC – *Caracuda Junimii (III)* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Dragoș COJOCARU – *Iubire și durere – Cidul familist* / 47
 Ioan ȚEPELEA – *80 de ani de la un eveniment... (III)* / 47
 Marius CHELARU – *De la politica zonelor de influență la con-*
curența... / 47
 William JAMES – *Pragmatismul. Teoria pragmatică a ade-*
vărului. Traducere de Raluca ARSENIE / 48
 Friedrich Hölderlin – *Poezii (în românește de Mihai URSACHI)*
 / 48

ZILELE REVISTEI „CONVORBIRI LITERARE” EDIȚIA A IV-A, 21-22 APRILIE 2000

Programul manifestărilor:

Vineri, 21 aprilie 2000

orele 10-10,30:

– Casa cu Absidă: Deschiderea zilelor revistei „Convorbiri literare”

orele 10,30-13:

– Casa cu Absidă – Colocviul *Eminescu și Junimea ieșeană*

orele 16,30-17,30:

– Muzeul Teatrului – Comunicări APLER (Asociația Publicațiilor literare și a editurilor din România)

orele 17,30-19:

– Muzeul Teatrului – lansări de cărți și prezentări de reviste literare

Sâmbătă, 22 aprilie 2000

orele 13-13,30:

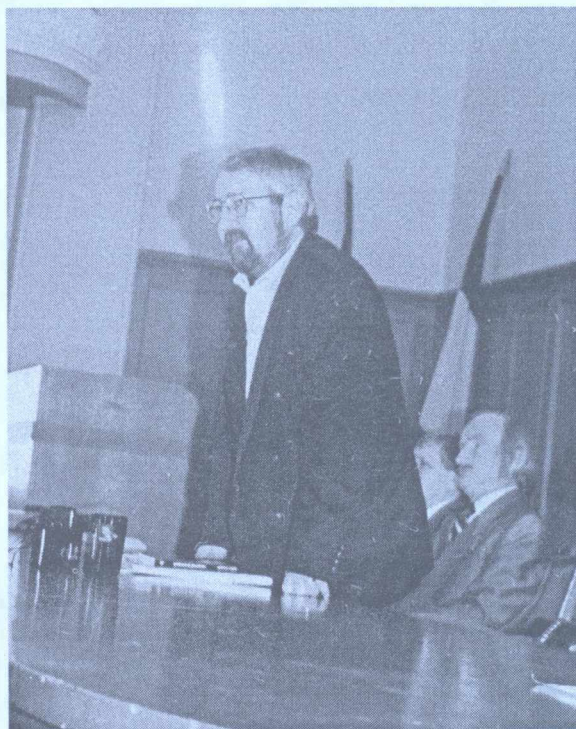
– Palatul Culturii – Premiile revistei „Convorbiri literare”

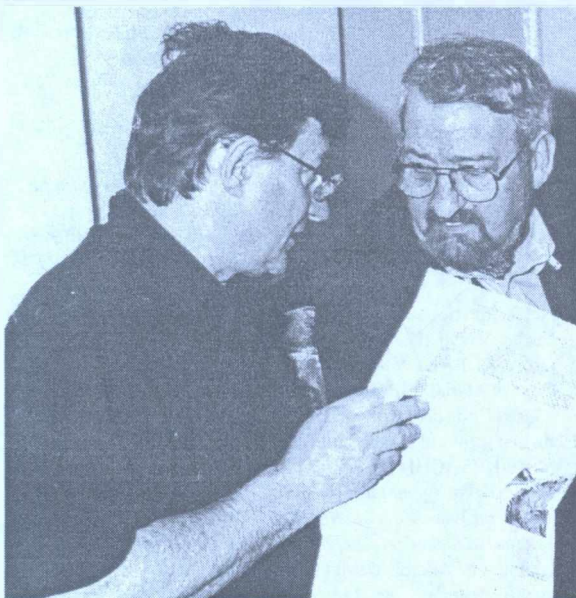
ora 14:

– „Bolta Rece” – Festivitatea de închidere a Zilelor revistei „Convorbiri literare”

Premiile ediției a IV-a:

- Revista „Antares” reprezentată de Corneliu Antoniu
- Revista „Contrafort”, reprezentată de Vasile Gârneț
- Maria Ana Tupan (pentru anglistică)
- Benoît Vitse (pentru românofonie)
- Cătălin Mihuleac (pentru proză)
- Gabriel Chifu (pentru poezie)
- Adrian Alui Gheorghe (pentru poezie)
- Elvira Sorohan (pentru critică)
- Dan Cristea (pentru eseu)
- Sorin Alexandrescu (pentru eseu)
- Romul Munteanu (pentru eseu)
- Mihai Șora (pentru eseu)
- Nicolae Breban („Opera omnia”)

CUPRINSUL REVISTEI

Nr. 1 (ianuarie)

- Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Ion BUZERA – *Asceza poemului sau despre „înfrângerea animei”* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Iubita poetului* / 3
M-am definit ca medic de meserie, poet de profesie, zugrav de vocație târzie. Dialog cu poetul Alexandru Lungu, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4
Procesul revizuirilor, în nobilul sens lovinescian, dar și cu o purificare de zgura ideologiei, se va produce în chip inevitabil (I). Dialog cu poetul și criticul Gheorghe Grigurcu, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 6
 Maria CARPOV – *Despre lizibilitatea vizibilului (II)* / 9
 Florin FAIFER – *Profesorii* / 9
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului (VII)* / 10
 Anton ADĂMUȚ – *Despre un anume fel de îndatoriri* / 11
 Costache ARITON – *Fântâna lui Narcis (I)* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Marius CUCU – *Lumina chemărilor divine* / 12
 Alexandru LUNGU – *Poezii* / 13
 Grigore SCARLAT – *Poezii* / 13
 Mircea M. POP – *Poezii* / 13
 Johannes GELICH – *Intrarea în paradis e ferecată* / 14
 Anatol MORARU – *Nou tratat de igienă* / 15
 Roxana SORESCU – *Gîndire poetică și gîndire științifică – rapo-
 turi interdisciplinare în opera lui M. Eminescu* / 16
 Mihai URSACHI – *Așteptare* / 17
 Lucia BERDAN – *Mihai Eminescu. Basmele nemuririi* / 17
 George POPA – *Sublimul eminescian* / 18
 Katia FODOR – *Poezii* / 19
 Al. HUSAR – *Eros și thanatos* / 20
 Gabriel STĂNESCU – *Poezii* / 21
 Ioan HOLBAN – *G. Ibrăileanu, amintiri din copilărie și ado-
 lescență (III)* / 22
 Lucian ALECSA – *Romanț al fatalității* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Pentru un alt realism* / 23

- Mircea A. DIACONU – *Nicolae Prelipceanu, binemuritorul* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Surse germane ale creației eminesciene* / 25
 Cristian LIVESCU – *Exegeze despre Creangă și nu numai...* / 26
 Emil IORDACHE – *Copeica și Kopeikin (II)* / 27
 Dragoș COJOCARU – *La o mie patru sute?* / 27
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 28
 Olimpia IACOB – *Naturalețe și simplitate* / 28
 Constantin BARBU – *Cum e cu puțință altceva și de ce îi este
 omului frică de acel ceva cu totul altfel?* / 29
 Simion BĂRBULESCU – *Poeți din diaspora* / 30
 Adrian Dinu RACHIERU – *Eminescu și doctrina naționalismului
 organic (I)* / 31
 Nicolae PANAITE – *Visul care te știe demult* / 31
 Dan STANCA – *Evangheliile gnostice* / 32
 Augustin IOAN – *Loc public versus spațiu privat* / 32
 Ovidiu MORAR – *De-a poezia* / 33
 Andrei STAVILĂ – *Hermeneutica silogismelor amărăciunii (II)* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Biografia lui Take Ionescu* / 34
 C. ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Martorul și mărturisitorul epifaniei* / 35
 Ștefan OPREA – *Eminescu despre publicul de teatru* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Dumitru Macovei sau plenitudinea culorii* / 37
 Ion TRUICĂ – *Micro și macrocosmosul picturii* / 37
 Bogdan ULMU – *Zița* / 38
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 38
 Marius CHELARU – *Cumpănă de fiecare zi a literaturii române
 în România* / 38
 Petru URSACHE – *Povestea morții* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 41
 Dan Bogdan HANU – *Absența celui alt pol al clepsidrei* / 42
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„Unde sînt e-mailurile de altă-
 dat”...? (I)* / 42
 G. BĂDĂRĂU – *Logica absurdului* / 42
 Dan Silviu BOERESCU – *Un apocalips serial: de partea cealaltă
 a nopții* / 43
 Dumitru D. PALADE – *Poezii* / 43
 Andreea VLĂDESCU – *O perspectivă multiplă asupra Spaniei* / 43
 Rafael PISOT – *La moartea lui Rafael Alberti* / 44
 Alex. VLAD – *Stoicism – sarea vieții* / 44
 B. ULMU – *O dramaturgie ciudată...* / 45
 Gavril ISTRATE – *Constantin Balmuș* / 45
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Viscolul Eminescu* / 46
 Liviu PAPUC – *Eminescu revizor* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Ada D. CRUCEANU – *„Ce-am făcut cu talentul?”* / 47
 Ion BELDEANU – *O antologie ratată* / 47
 Catherine CHAVEAU – *Controversa regăsirii mormîntului lui
 Iisus (I). Traducere de Dorin PLOSCARU* / 48
- Nr. 2 (februarie)**
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe. D'ale Asociației* / 2
 Bogdan ULMU – *Teatrul scurt* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Victoria unui marginal* / 3
Ne aflăm în era textului, în egală măsură limbaj și prezență (II)
 Dialog cu poetul și criticul Gheorghe Grigurcu, consemnat de
 Cassian Maria SPIRIDON / 4
 Mihai URSACHI – *O chestiune politică sau de economie
 politică?* / 5
 Maria CARPOV – *Semiotica emoțiilor și a pasiunilor* / 6
 Dr. A. KULAKOV – *Limba română de la etajul I* / 6

Dmitri A. DOSTOIEVSKI – „Soarele vieții mele” (I). Traducere de Emil IORDACHE / 7
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului* (VIII) / 8
 Doru SCĂRLĂTESCU – *Interogarea divinității în creația finăru-lui Eminescu* / 9
 Adrian Dinu RACHIERU – *Eminescu și doctrina naționalismului organic* (II) / 10
 Liviu Ioan STOICIU – *Strîmbînd din nas* / 11
 Gheorghe MOCUȚA – *Eminescu, între sfințire și izbăvire* / 11
 Adrian VOICA – *Două cărți despre Eminescu* / 12
 Bogdan ULMU – *Mița & Ximena* / 12
 Radu TĂTĂRUCĂ – „La curtea regelui Adolf” (I) / 13
 M.P. – *Pan M. Vîzirescu* / 13
 Marioara BACTU – *Coșmarul* / 14
 Gavril ISTRATE – *Ion Osadenco* / 15
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 16
 Olimpia IACOB – *Dragoste și nestatornicie* / 16
 Anton ADĂMUȚ – *Convorbiri, discuții, dialoguri* / 17
 Marian ȚĂRANU – *Despre izvoarele filosofiei* / 17
 Ioan HOLBAN – *Timotei CIPARIU* / 18
 Ioan Dumitru DENCIU – *Realitatea mediată ca literatură* / 18
 Nae ANTONESCU – *Revista „Însemnări ieșene”* (I) / 19
 Florin FAIFER – *Alții...* (I) / 20
 Radu SĂPLĂCAN – *Făptura epică sau cei doi Dragolea...* / 20
 Mircea PLATON – *Două secole de mitologie națională* / 21
 Ada D. CRUCEANU – *La modul impersonal* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Madame Bovary & Don Juan* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Petre Got. Plîns de heruvimi* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Literatură și politică* / 25
 Cristian LIVESCU – *M. Eminescu – spre o direcție nouă a atitudinii exegetice* / 26
 Valentin TAȘCU – *Poezii* / 27
 Ion BELDEANU – *De ce înîrzie ridicarea monumentului Eminescu la Cernăuți* / 27
 Al. PINTESCU – *Gheorghe Grigucru între „candoarea” și „demonia afirmării”* / 28
 Grigore SCARLAT – *Arhivele paradisului* / 29
 Adrian ALUI GHEORGHE – „Unde sînt e-mailurile de altădată...?” (II) / 30
 Ion STRATAN – *Sentimentul expresiei* / 30
 Veronica STĂNILĂ – *Traectorii onirice în creația eminesciană* / 31
 Petru URSACHE – *Folcloristul total* / 32
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Din nou despre românii americani* / 34
 Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Unitate de credință* / 35
 Daniela AMANCEI – *Poezii* / 35
 Valentin CIUCĂ – *Autoportretele lui Dan Hatmanu* / 36
 Gheorghe A.M. CIOBANU – *Irimescu – statornicie și zbor* / 36
 Adina DUMITRU – *Poezii* / 36
 Ștefan OPREA – *Barbra Streisand. Globul de aur* / 37
 Ion TRUCĂ – *Mirifica lune a tapiseriei* / 37
 Mioara AVRAM – *Prejudecăți lingvistice* / 38
 Simion BĂRBULESCU – *Alfelitatea unor romane feminine* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Ioan Chira și schimbarea la față a poetului* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Cronica debuturilor* / 42
 Daniel CORBU – *Despre intimitatea publică a poeziei* / 43
 Ioan ȚEPELEA – *Moment istoric care a marcat profund viața poporului ungăr: armata română la Budapesta* (IV) / 44

Andrei STAVILĂ – ... *Unde ne sînt antrenorii?* / 44
 Dan Silviu BOERESCU – *Arta perversă a manipulării timpurilor* / 45
 Vasile POPA HOMICEANU – *Sub semnul ironiei* / 45
 Dragoș COJOCARU – *Un suspin cervantin* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Liviu PAPUC – *De-ale lui Pogor* / 46
 Ilie DAN – *Poezii românești în versiune franceză* / 47
 Catherine CHAVEAU – *Controversa regăsirii mărmitului lui Iisus* (II). Traducere de Dorin PLOSCARU / 47
 Wolf von AICHELBERG – *Poezii*. Traducere de Dan DĂNILĂ / 48
 Rose AUSLANDER – *Poezii*. Traducere de Mircea M. POP / 48

Nr. 3 (martie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Dr. A. KULAKOV – *Un fleac de singurătate* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Un Novalis moldav* / 3
 „Scrișul are același rost ca și viața. Scriu așa cum trăiesc...”
 Dialog cu scriitorul Nicolae Balotă, consemnat de Ion ZUBAȘCU / 4
 Mihai URSACHI – *Oceanida* / 5
 M-au unplut zgomotul și furia, azi aleg numai muzica. Dialog cu poetul Cezar Ivănescu, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 6
 Trebuie să facem ceva împotriva „comodităților”
 Dialog cu Andrei DIMITRIU, președinte-director general al Societății Române de Radiodifuziune, consemnat de Camelia SAVITESCU / 6
 Au prezentul nu ni-i mare... (Spectacol omagial 15 ian.2000 – Botoșani) / 7-8
 Dmitri A. DOSTOIEVSKI – „Soarele vieții mele” (II). Traducere de Emil IORDACHE / 9
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului* (IX) / 10
 Maria CARPOV – *Între ipotetic și real* / 11
 Ion BELDEANU – *Farsa anti-Eminescu de la „Lunea-Svit”* / 11

- Liviu Ioan STOICIU – *Incinerarea* / 12
 Dorin MURARIU – *Kilometrul cincizeci* / 12
 Ion STRATAN – *Poezii* / 13
 Liviu GEORGESCU – *Poezii* / 13
 Stelian BABOI – *De acum începe sfârșitul lumii* / 14
 Cătălin MIHULEAC – *Mă crezi proastă?* / 15
 Ioan HOLBAN – C.A. Rosetti (I) / 16
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 16
 Mircea PLATON – *Cazul Eminescu* / 17
 Simion BĂRBULESCU – *Dinspre etic și parenetic – spre estetic...* / 18
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 18
 Gheorghe GRIGURCU – *Poezii* / 19
 Nicolae CREȚU – *Străina gură* / 20
 Vasile SPIRIDON – *Spre o depășire a contingentului* / 21
 Nae ANTONESCU – *Revista „Însemnări ieșene”* (II) / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *O carte pe zi* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Aura Christii și condiția poeziei* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Dificultățile pamfletului* / 25
 Radu TĂTĂRUCĂ – *„La curtea regelui Adolf (II)”* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Cidul surghiunit* / 26
 Nicolae PANAIT – *Veșmîntul de văzuț și de omăt* / 26
 Aurelia MERLAN – *Eveniment universitar* / 27
 Marin IFRIM – *Regula unui joc fără reguli* / 27
 Caius Traian DRAGOMIR – *Louis-Fernand Celine. Nevoia de subiect* / 28
 Nicolae CREȚU – *Jurnalul „de sertar” și „athanorul” comunist* / 28
 Bogdan ULMU – *Ludicul lucid* / 29
 Lucian ALECSA – *Ultimul om* / 29
 Florin FAIFER – *Alții...* (II) / 30
 Dan RAVARU – *România la 1913* / 30
 Horst FASSEL – *Balkan total. Apariția imaginilor transnaționale în literatura germană din epoca interbelică până la 1889 (I) (în românește de Victor DURNEA)* / 32
 Marian ȚĂRANU – *Despre izvoarele filosofiei* (II) / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Poezia română în traducere engleză* / 34
 Constantin PARASCAN – *Data nașterii lui Ion Creangă (I)* / 35
 Ion TRUICĂ – *Geta Brătescu – jocul liniei și al culorii pe câmpia candorii* / 36
 Gheorghe A.M. CIOBANU – *De la „Voroneț” la „San Pietro”* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Sinteze necesare* / 37
 Ștefan OPREA – *O istorie critică a filmului românesc* / 37
 Ion MAFTEI – *George Cotos, însemnat de Constantin Brâncuși* / 38
 George L. NIMIGEANU – *Poezii* / 38
 Daniel CORBU – *Despre singurătatea textuală, pretextuală și contextuală* / 39
 Ada D. CRUCEANU – *O lectură sentimentală* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 George BĂDĂRĂU – *Panoramic editorial* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Trăiri subterane* / 42
 Dan Bogdan HANU – *La limita inefabilului* / 42
 Mărturie despre Nicolae Baloă în închisoare / 43
 Adrian Dinu RACHIERU – *Eminescu și doctrina naționalismului organic* (III) / 44
 Anton ADĂMUȚ – *Despre unirea capetelor* / 44
 Adrian ALUI GHEORGHE – *... Fiecare în tennita lui* / 45
 Radu SĂPLĂCAN – *Custode de ziduri: 113 bis, Ioan Es. Pop* / 45
 Liviu PAPUC – *N. Gane pentru Eminescu* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Ioan ȚEPELEA – *Moment istoric care a marcat profund viața poporului ungăr: armata română la Budapesta (V)* / 47
 Olimpia IACOB – *Melos juvenil* / 47
 Gheorghios SEFERIS – *Poezii. Traducere de Geo VASILE* / 48
Nr. 4 (aprilie)
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Nicolae PANAIT – *Alarma din sînge* / 2
 Mircea PLATON – *Exerciții de „reacționarism”* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Destinul unei poete* / 3
Mi-e teamă de omul care n-a deschis în viață o carte de versuri.
 Dialog cu scriitorul Alexandru Husar, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4
 Al. HUSAR – *Poezii* / 5
 Florin CÂNTEC – *Privind în depărtări civilizația...* / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *Amintirile conturează un clasicism al ființei* / 6
 Maria CARPOV – *Reconstituirea unei paradigme* / 7
 Sorina BĂLĂNESCU – *Absurdul ca formă de existență a teatrului* / 8
 Anton ADĂMUȚ – *Despre împăcarea surorilor vitrege* / 8
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului (X)* / 9
 Boris N. TIHOMIROV – *Un bruion necunoscut al lui F.M. Dostoievski. Traducere de Emil IORDACHE* / 10
 Liviu Ioan STOICIU – *Activiști și securiști* / 11
 Ada D. CRUCEANU – *Narativul moștenirii* / 11
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„Chintă la singurătate, domnule poet...”* / 12
 Florin FAIFER – *Alții...* (III) / 12
 Stelian BABOI – *Miracolul transfigurării faptului de viață în artă* / 13
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 13
 Ilina ANTIM – *Melificarea* / 14
 Mircea FILIP – *Împuțernicirea* / 15
 Nicolae CREȚU – *Dezamăgirea lui Hyperion* / 16
 Traian DIACONESCU – *Motivul speranței la Ovidius și Eminescu* / 17
 Ioan NISTOR – *Viața de hîrtie sub clopot de sticlă* / 18
 Antonio PATRAȘ – *Dreptul la critică* / 19
 Ion PANAIT – *Poezii* / 19
 Ioan HOLBAN – C.A. Rosetti (II) / 20
 Livia COTORCEA – *O povestire profetică* / 21
 Ioan CHIDEȘCIUC – *Taras Șevcenko în românește* / 21
 Ion BĂLU – *Liviu Ioan Stoiciu și romanul textualist* / 22
 Vasile SPIRIDON – *Gloria geierului* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Teama, ca formă de libertate* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Două experiențe poetice* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Utopie și pragmatism* / 25
 Christian W. SCHENK – *Însemnări pe marginea colocviului „Eminescu”* / 26
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Ipotești, kilometrul 8* / 27
 Dragoș COJOCARU – *Diplomația Cidului sau despre două surori* / 27
 Horst FASSEL – *Balkan total. Apariția imaginilor transnaționale în literatura germană din epoca interbelică până la 1989 (II) (în românește de Victor DURNEA)* / 28-29
 Caius Traian DRAGOMIR – *Nichita Stănescu – nespecificitatea suferinței și exilul în abis* / 30
 Adrian Dinu RACHIERU – *Eminescu și doctrina naționalismului organic* (IV) / 30
 Doru SCĂRLĂTESCU – *Variațiuni pe aceeași temă: Eminescu și religia* (II) / 31
 Alexandru BURLACU – *Proza basarabeană și modelul Creangă* / 32
 Constantin PARASCAN – *Data nașterii lui Creangă (II)* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *N. Titulescu și politica externă a României* / 34

- Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Iorest (de la Putna) și Sava Brancovici* / 35
 Dr. A. KULAKOV – *Satrapazlicuri...* / 35
 Claudiu GROZA – *Sărmanul dramaturg* / 36
 Nicolae BUSUIOC – *Mirajul textului* / 36
 Ion TRUICĂ – *Carte de învățătură* / 36
 George POPA – *Iulia Hălăucescu – fiică a munișilor și doamnă a florilor* / 37
 Ion HURJUI – *Poezii* / 37
 Valentin CIUCĂ – *Guguianu* / 37
 Alex. VLAD – *Un poet corso-provensal* / 38
 Andrei STAVILĂ – *Despre onto-etică* / 38
 I. HOLBAN – *Un risipitor* / 39
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 39
 Constantin BARBU – *Știința gree a chenomeriei* / 40
 Simion BĂRBULESCU – *O poetică a romanului românesc interbelic* / 41
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 41
 Cristina CÎRSTEĂ – *Coincidenția oppositorum* / 42
 N. CREȚU – *Despre scriitura autobiografică* / 42
 Minerva CHIRA – *Poezii* / 43
 Martha IZSAK – *Poezii* / 43
 Dellia DUNĂ – *Poezii* / 43
 Bianca MARCOVICI – *Poezii* / 43
 Nae ANTONESCU – *Revista „Însemnări ieșene” (III)* / 44
 Ionel SAVITESCU – *Corespondență între doi poeți* / 45
 Liviu PAPUC – *Parlamentarul Alecsandri (I)* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Dan Bogdan HANU – *Certitudinea este bolta acestor poeme* / 46
 Ioan ȚEPELEA – *Moment care a marcat profund viața poporului ungar: armata română la Budapesta (VI)* / 47
 Ion BELDEANU – *Voci din Bucovina* / 47
 Daniel CORBU – *Poezii și libertate* / 47
 Valimir HLEBNIKOV – *Poezii. Traducere de Leo BUTNARU* / 48
- Nr. 5 (mai)**
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe; D'ale Asociației* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Testamentul artistic argheziei* / 3
Nu este important ce urmezi, mecanică sau literă... Dialog cu scriitorul Marian Popa, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4-6
 Maria CARPOV – *Note despre cod, sens, comunicare...* / 7
 Klara Lucia LOSONCZY – *Umanitatea (fragment)* / 7
 Gheorghe GRIGURCU – *Album Mircea Eliade* / 8
 Cristina CÎRSTEĂ – *Poezii* / 8
 Boris N. TITHOMIROV – *Liubov Dostoievskaja – fiica scriitorului (I). Traducere de Emil IORDACHE* / 9
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului (XI)* / 10
 Ioan HOLBAN – *C.A. Rosetti (III)* / 11
 Mihai CIMPOI – *Elitism, postmodernitate, postmodernism* / 12
 Dan Bogdan HANU – *O poezie de impact* / 12
 Mircea POPOVICI – *Poezii* / 13
 Gheorghe MOCUȚA – *Poezii* / 13
 Ion ȚĂRANU – *Depoziția lui Solomon Tertullian* / 14
 Nicolae BREBAN – *O discuție inutilă* / 16
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 17
 Caius Traian DRAGOMIR – *Albert Camus – definirea de sine a Occidentului* / 18
 Ovidiu MORAR – *Istoria unui handicap estetic: receptarea avangardei* / 19
 Andra BRUCIU – *„Nu bani vă cer, ci vremea și auzul...”* / 20
 Florin FAIFER – *Altele* / 21
 Cristina SCARLAT – *De la poezie la poezie* / 21
- Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 21
 Geo VASILE – *Romanul cu o mie de figuranți* / 22
 Iulian GRIGORIU – *Miza pe 13 bis* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Proza poezilor optzeciști* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Critica poeziei* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Între teorie și eseu* / 25
 Augustin IOAN – *Încheiere la locuințele anului 2000 (I)* / 26
 Gavril ISTRATE – *Mario Ruffini* / 26
 Constantin BARBU – *Marea traversare a vidului* / 27
 Grigore SCARLAT – *Depozit cu semne de ntrebare* / 27
 Lucian TEODOSIU – *Poezii* / 27
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Doză poete: Ioana Dinulescu și Cristina Cîrstea* / 28
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 28
 Petru ZUGUN – *Semantism creștin la Mihai Eminescu* / 29
 Maria LIȘCĂ – *Poezii* / 29
 Nicolae BUSUIOC – *Despre trei femei* / 30
 Sergiu AILENEI – *Rebreanu azi* / 30
 Adrian Dinu RACHIERU – *Eminescu și Basarabia* / 31
 Doru SCĂRLĂTESCU – *Variațiuni pe aceeași temă: Eminescu și religia (III)* / 32
 Simion BĂRBULESCU – *Fir de praf la statuie* / 32
 Mircea PLATON – *Prejudecăți literare* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Academia româno-americană de științe și arte (1975-2000)* / 34
 Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Apostolul iubirii* / 35
 Cătălin ANUȚA – *Poezii* / 35
 Ștefan OPREA – *Monografia „Luceafărului”* / 36
 Dragoș COJOCARU – *Fiul și ficele faptelor sale* / 36
 Radu TĂTĂRUCĂ – *So long, Neolithic* / 36
 Ion TRUICĂ – *Luminișul Apostu* / 37
 Valentin CIUCĂ – *Prematură retrospectivă* / 37
 Andrei STAVILĂ – *Filosoful gazetar și politicianul histrion* / 38
 Claudiu GROZA – *2 + / - 1* / 38
 Bogdan CREȚU – *Din nou despre OuTopos* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Simion BĂRBULESCU – *Tradiție și inovație în poezia contemporană* / 41
 C. CÎRSTEĂ – *O deflagrație a amintirii* / 42
 Liviu Ioan STOICIU – *Înșimțarea. De dincoace de mormînt* / 42
 Benoît VITSE – *La est mereu ceva nou* / 43
 Bogdan ULMU – *Semne & cifre* / 43
 Radu SĂPLĂCAN – *Un estel al existenței interioare* / 44
 M. CHELARU – *Aperto libro* / 44
 Ada D. CRUCEANU – *Au murit poveștile...* / 45
 Marius CHELARU – *Sub raza gândului etern* / 45
 Vlăduț SCUTELNICU – *Poezii* / 45
 Liviu PAPUC – *Parlamentarul Alecsandri (II)* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Ioan ȚEPELEA – *Moment care a marcat profund viața poporului ungar: armata română la Budapesta (VII)* / 47
 Constantin PARASCAN – *Data nașterii lui Creangă (III)* / 47
 „Franciscus Petrarca către M. Tullius Cicero cu cele mai bune urări”. Prezentare și traducere de Mihaela PARASCHIV
- Nr. 6 (iunie)**
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„...Ce tragedie să aparății lui mîine!”* / 2
 Mircea PLATON – *Înșoșiri în Turnul Babel* / 2
 Nicolae PANAITTE – *Singurătatea ca un strigăt continuu* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Un conservator liberal* / 3
 Practicîndu-l cu laicii, nu secularizezi isihasmul ci, dimpotrivă, îi

introduceți pe laici într-un teritoriu al sacrului. Dialog cu scriitorul Vasile Andru, consemnat de Marius VASILEANU / 4-5
 Maria CARPOV – *Raționalism și experiență* / 6
 Constantin BARBU – *Marea traversare a vidului* / 7
 Gheorghe GRIGURCU – *N-a fost un nou Titu Maiorescu* / 8
 Boris N. TIHOMIROV – *Liubov Dostoievskaia – fiica scriitorului* (II). Traducere de Emil IORDACHE / 9
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului* (XII) / 10
 Mihai CIMPOI – *Autoapărarea lui Eminescu* / 11
 Gabriel STĂNESCU – *Proverbele la români* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Sergiu AILENEI – *Marele cuiar de destrăbălări* / 12
 Alexandru TOFAN – *Spre o filosofie creștină* / 13
 Vasile PROCA – *Poezii* / 13
 Cătălin MIHULEAC – *N-o să permit orașului să-și facă inversare de sex!* / 14
 Mircea PAPIU – *Evul mediu Pe alături* / 16-17
 Autobiografia lui Nicolae STEINHARDT / 18
 Niadi CERNICA – *Valorificarea literară a relației Kantiene Nouen – fenomen în „Sărmanul Dionis”* / 18
 Caius Traian DRAGOMIR – *Marin Preda față în față cu problema Ion Antonescu* / 19
 Ion HADÂRCĂ – *Poezii* / 19
 Liviu Ioan STOICIU – *Intimitatea de dincoace de normă* (II) / 20
 Iulian GRIGORIU – *Hermaphrodit* / 20
 Anton ADĂMUȚ – *Despre împăcarea surorilor vitrege* (II) / 21
 Lucreția TERCHILĂ – *Poezii* / 21
 Lucia BERDAN – *„Miorița”. Transfigurări cosmice* / 22
 Radu SĂPLĂCAN – *Poezii* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Asceza în proză a poetului* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Ion Zubașcu: omul disponibil* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Oglinzi paralele* / 25
 George POPA – *Integrare europeană și identitate culturală* / 26
 Antonio PATRAȘ – *Semnele lui Cronos* / 27
 Traian DIACONESCU – *Coincidențe literare și afinități electice* / 28
 Petru URSACHE – *Doina, la prima ei audiție* / 29
 Ioan HOLBAN – *Jurnalul lui Titu Maiorescu* (I) / 30
 Vasile SPIRIDON – *Afinități specioase* / 30
 Gheorghe I. FLORESCU – *Paul E. Michelson: Romanian Politics, 1859-1871* / 31
 Titu Maiorescu s-a întors la Iași / 32
 Victor DURNEA – *Revizuirile maioresciene* (I) / 33
 Nae ANTONESCU – *Mici reviste ieșene* / 34
 Vasile GOGEA – *(Re)citindu-l pe Eminescu* (I) / 34
 Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Fericiții Ieronim și Augustin* / 35
 Ștefan OPREA – *Un festival al tinereții și modernității teatrului* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Un scandal ratat* / 37
 Bogdan ULMU – *Noroc & ghinion* / 37
 Ion TRUICĂ – *Cum înfloarește un album de artă* / 37
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 38
 Doru SCĂRLĂTESCU – *Eminescu în contextul spiritului junimist* / 38
 Olimpia IACOB – *Un analist performant* (I) / 39
 Doru PRUTEANU – *Cît de rău poate fi* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Simion BĂRBULESCU – *Despre o estetică a dificultății* / 41
 Constantin HREHOR – *Pietre – poem* / 41
 Cristina CÎRSTEĂ – *Flaviu Cristian* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Cronica debuturilor* / 42
 Dragoș COJOCARU – *Marino vs. Luna* / 42
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Cea mai cuprinzătoare definiție a*

metafizicii / 43
 Nicolae BUSUIOC – *„Frumosul meu regat natal”* / 43
 Adrian Dinu RACHIERU – *Eminescu și Basarabia* (II) / 44
 Andrei STAVILĂ – *Despre intelectuali și politică* / 44
 Augustin IOAN – *Înceiere la locuințele anului 2000* (II) / 45
 Ion BELDEANU – *Iar e pusă limba română la colț?* / 45
 Liviu PAPUC – *Doina lui Eminescu* / 46
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Poezii* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Ada D. CRUCEANU – *Der Abendstern* / 47
 Marius CHELARU – *Despre eternul feminin...* / 47
 Nodar DUMBADZE – *Tamerlan*. Traducere de Adriana NICOARĂ și Leonte IVANOV / 48

Nr. 7 (iulie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Mihai BISERICANU – *Prix International Jeunes Auteurs* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Petre Țuța și primirea certitudinii* / 3
 Petre ȚUȚEA – *Dogmele sau primirea certitudinii* / 4-5
 Miorița m-a îndemnat să învăț limba română. Dialog cu traducătorul Sumiya Haruya, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 6

Ofelia ICHIM – *Personalități ieșene* / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *Imperfecțiunea care mă face să visez* / 7
 Liviu Ioan STOICIU – *Despre pasivitatea scriitorilor basarabeni* / 7
 Iulian GRIGORIU – *Un poet captiv* / 8
 Boris N. TIHOMIROV – *Liubov Dostoievskaia – fiica scriitorului* (III). Traducere de Emil IORDACHE / 9
 Dragoș COJOCARU – *Desfătare diurnă la Gianbattista Marino* / 9
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului* (XIII) / 10
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 11
 Mircea PLATON – *Grame* / 11
 Ioan HOLBAN – *Jurnalul lui Titu Maiorescu* (II) / 12
 Ioana DINULESCU – *Poezii* / 13

Lucian STROCHI – *Poezii* / 13
 Petru CIMPOEȘU – *Multi level method* / 14
 Gellu VLAȘIN – *Poezii* / 15
 Alexandra TÂRZIU – *Proza scurtă* / 16
 Delia DUNĂ – *Imaginea: între dorință și putere* / 17
 Caius Traian DRAGOMIR – *Eugen Ionescu – Gloria ca marginalitate* / 18
 Ion BELDEANU – *A rămâne în picioare în fața valului* / 18
 Nicolae BUSUIOC – *Formule posibile* / 19
 Anton ADĂMUȚ – *Lunea de dos* / 19
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Trei debuturi* / 20
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 20
 Ada D. CRUCEANU – „Este o splendoare” / 21
 Andrei STAVILĂ – *În slujba spiritului, filosofia...* / 21
 Marius CUCU – *Pastel* / 22
 Marin IFRIM – *Poezii* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Ludoteca de serviciu* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Petre Stoica. Melancolie și beatitudine* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Privilegiile interdisciplinarității* / 25
 Victor DURNEA – *Revizuirile maioreșcine (II)* / 26
 Magda URSACHE – *Cenușa genului* / 27
 Lucian ALECSA – *Dincolo de barieră* / 27
 Simona-Grazia DIMA – *Eseul între pasionalitate și rigoare* / 28
 Olimpiu NUȘFELEAN – *Copilul dezmetic și poezia spațiului...* / 28
 Onoriu COLĂCEL – „Rădăcirea Domnului”. De la discursul bi-
 blic la cel gazetăresc / 29
 Helmuth FRISCH – *Eminescu și limba germană* / 30
 Vasile SPIRIDON – *Proletarizând voios la soare* / 30
 Rodica MUREȘAN – *Între tradiție și modernitate* / 31
 Olimpia IACOB – *Un analist performant (II)* / 31
 Andi BĂLU – *O comunicare: „Stilul lui Dimitrie Cantemir”* / 32
 Sergiu AILENEI – *Edenul și Sodoma* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Unirea Basarabiei cu România în
 presa vremii* / 34
 Ioan Alexandru TOFAN – *Despre îngrijirea cuvintelor* / 34
 Costache ARITON – *Piatra calendarelor* / 35
 Ion BORODA – *Mucenicul tălmăduitor* / 35
 Bogdan ULMU – *Istoricele* / 36
 Claudiu GROZA – *Înșelătoarele fețe ale realității* / 36
 Valentin CIUCĂ – *A colecția înseamnă a înțelege* / 37
 Ștefan OPREA – „Farinelli”... / 37
 Mircea PETEAN – *Moș Rațiu și Alfonso al său* / 37
 Adrian VOICA – *Riscurile arheologului literar* / 38
 Ilie DAN – *Din nou despre fantastic* / 38
 Mihaela ALBU – *Mihai Eminescu și Constantin Noica...* / 39
 George POPA – *Ridicarea spre sine* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Simion BĂRBULESCU – *Semnificația unor cărți de esuri...* / 41
 Cristina CÎRSTEĂ – *Un mod de a escalada singurătatea* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Cronica debuturilor* / 42
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Nae Ionescu și Vasile Băncilă* / 43
 Adrian Dinu RACHIERU – *Eminescu și Basarabia (III)* / 44
 Vasile GOGEA – *Morile și crematoriile istoriei (II)* / 44
 Augustin IOAN – *Înceiere la locuința anului 2000 (III)* / 45
 Dan RAVARU – *Snobism invers sau despre originea lui Vlahuță* / 45
 Liviu PAPUC – *Alexandru Macedonski la Iași?* / 46
 Radu TĂTĂRUCĂ – *UK MAIL* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Mircea M. POP – *Eminescu la editura germană „Dionysos”* / 47
 Alex VLAD – *Poemul – Golem și singurătatea* / 47
 Istok OSOJNIK – *Poezii. Traducere și prezentare de Ales MUSTAR* / 48

Nr. 8 (august)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 2
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Virgil Ienău, o conștiință critică a exilului* / 3
 „Trecut-au anii...” la Los Angeles. Dialog cu scriitorul Nicolae
 Constantinescu – *Consul General al României la Los Angeles, SUA,
 consemnat de Petra VLAH* / 4
 Arta de a construi întru binele neamului tău. Dialog cu doamna
 Georgeta B. Washington, președinte a L. Uniunii și Ligii Societăților
 române din America, consemnat de Ioan ȚEPELEA / 4
 Petra VLAH – *Poezii* / 5
 Gheorghe GRIGURCU – *Alba-neagra* / 6
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului (XIV)* / 7
 Helmuth FRISCH – *Eminescu și „naturile catilinare”* / 8
 Victor DURNEA – *Revizuirile maioreșcine (III)* / 9
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Nae Ionescu și Petre Țuța* / 10-11
 Constantin MIHAI – *Nae Ionescu, prolegomene la o filosofie creștină* / 12
 Coriolan GHEȚIE – *Însemnări și amintiri (1932-1939)* / 12
 Valeriu STANCU – *Poezii* / 13
 Matei VIȘNIEC – *Recviem (fragment)* / 14-15
 Bogdan CREȚU – *Eșecul comunicării în dramaturgia lui Matei Vișniec* / 16
 Aura CHRISTI – *Însemnările unui egocentric* / 17
 Anton ADĂMUȚ – *Ce nu merită Nae Ionescu* / 18
 Andrei STAVILĂ – *Misterul Eliade* / 18
 Caius Traian DRAGOMIR – *Jorge Luis Borges – cărțile și timpul* / 19
 Noemi BOMHER – *A lua prânzul și a minca în literatură* / 20
 Constantin MIU – *Spovedanie și acatist în Luceafărul* / 21
 Ioan HOLBAN – *Jurnalul lui Titu Maiorescu (III)* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *O retorică apocaliptică* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Liviu Ioan Stoiciu. Vizionarism și cere-
 bralitate* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Publicistica politică eminesciană* / 25
 Petru URSACHE – *Dramaturgia lui Eliade* / 26
 Claudiu GROZA – *O poetică a cuvântului* / 27
 Adrian ALDEA – *O ilustră familie de pictori* / 27
 Emil IORDACHE – *Optimismul de la Tirgu Jiu* / 28
 Nicolae PANAITTE – *Semnele și înfățișarea* / 28
 Mihai CIMPOI – *Eminescu, poet al întregului românesc* / 29
 Vasile GOGEA – *O întâlnire posibilă* / 29
 Theodor CODREANU – *Eminescu – Modelul moral în corespon-
 dența inedită* / 30
 Andrei ZANCA – *Poezii* / 30
 Mircea PETEAN – *O carte dintr-o suță* / 31
 Olimpiu NUȘFELEAN – *Călătorii interioare* / 31
 Lucian MERIȘCA – *Violența – antidot alienării* / 32
 Liliana IFTENIE – *Cărțile înluminale ale lui William Blake* / 32
 Vasile SPIRIDON – *Viciul asumat* / 33
 Ioan Alexandru TOFAN – *Vrajă și împăcare în istoria creștină* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Relațiile româno-germane în prima
 jumătate a secolului XIX* / 34
 Gabriela INEA – *Poate că nu sîntem niciodată pierduți* / 34
 Costache ARITON – *Piatra calendarelor: știința revelată (II)* / 35
 Ion BORODA – *Pelerinaj și priveghere* / 35
 Valentin CIUCĂ – *Obsesia labirintului* / 36
 Bogdan ULMU – *Demonul* / 36
 Ștefan OPREA – „81/2” de Federico Fellini / 37
 Ion BELDEANU – *O antologie a literaturii române din Bucovina* / 37
 I.C. CORJAN – *Sergiu Grapă sau martorul (i)realității imediate* / 37
 Marius CHELARU – *Haine noi pentru Um Al-Kitab (Maica
 Scripturilor) lumii arabe* / 38

Dan STANCA – *Dincolo de ecumenism* / 38
 Gavril ISTRATE – *Ilie Bărbulescu* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Simion BĂRBULESCU – *Alfel de noi comentarii critice!* 41
 Cristina CÎRSTEĂ – *Pavel Pelin – scribul* / 42
 Sergiu AILENEI – *Romanul egocentric* / 42
 Ada D. CRUCEANU – *Asincroni* / 43
 Nicolae BUSUIOC – *Aici, în labirint...* / 43
 Lucian ALECSA – *Prețul supraviețuirii* / 44
 Shaul CARMEL – *Poezii* / 44
 Augustin IOAN – *Firmitas, soliditas, venustas. Încă* / 45
 Constantin BUICIUC – *Un roman proustian* / 45
 Liviu PAPUC – *Cele trei Junimi (I)* / 46
 Ancelin ROSETI – *În „numele poetului”* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Liviu Ioan STOICIU – *Calomnia – ca ultim argument al ieșirii din anonim* / 47
 Miriam GAMBURD – *Proză autobiografică. În românește de Emil IORDACHE* / 48

Nr. 9 (septembrie)

Iulian GRIGORIU – *Carte de muncă* / 2
 Ion Iancu LEFTER – *Poezii inedite* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Certitudinile lui Geo Dumitrescu* / 3
 Caius Traian DRAGOMIR – *Gilberto Freyre – Brazilia ca mișcă în filosofia culturii și istoriei* / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Echilibru critic* / 5
 Lucian VASILIU – *Orient prin Occident...* / 6
 Claudiu GROZA – *Poeticească zăveră...* / 7
 Liviu Ioan STOICIU – *Prima zi la vila scriitorilor din Neptun* / 8
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 8
 Andrei STAVILĂ – *Echidistant, despre postmodernism* / 9
 Ioan Alexandru TOFAN – *Cartea cu daruri* / 9
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului (XV)* / 10
 Helmuth FRISCH – *Importanța revistelor și ziarelor germane pentru dezvoltarea intelectuală a lui Eminescu* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Theodor DAMIAN – *Poezii* / 13
 Mircea PETEAN – *Poezii* / 13
 Vasile IANCU – *Sindrofie cu salvare* / 14
 Radu TĂTĂRUCĂ – *De lirism natura* / 15
 Constantin ARCU – *Delir pe patul de moarte* / 16
 Livia COTORCEA – *M. Eminescu – despre identitatea de neam (I)* / 17
 Florin FAIFER – *Eminescu, dramaturg?* / 18
 Ion BELDEANU – *Vară zăludă cu scrisori deschise* / 18
 Ștefan OPREA – *Succesul ieșenilor!* / 19
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„Am văzut în lumea mea un înger dar nu știu să-l descriu...”* / 19
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Nae Ionescu și Emil Cioran* / 20
 Alex. VLAD – *Tăcere și trudă* / 21
 Cristian LIVESCU – *Canonicul Eminescu și paradigma genilor „exilate”* / 22
 Olimpia IACOB – *Doina Cetea în engleză* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Utopia și bovarismul* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Fragmente despre Cezar Baltag* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Bunul stil clasic* / 25
 Emil IORDACHE – *Moscova mai crede în cărți* / 26
 Gheorghe MARCIUK – *Aforisme* / 26
 Mihai FRIEDMAN – *Pe meridianele geniului* / 26
 Ada D. CRUCEANU – *Ținutul își arată colții* / 27
 Florin PARASCHIV – *Iezuiții, Naphta și comunismul teocratic* / 28

PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 28
 Ion BĂLU – *Petre Got, „Argumente contra neantului”* / 29
 Ovidiu MORAR – *Exerciții de îndoială* / 30
 Dumitru MUREȘAN – *Poezii* / 30
 Sebastian DRĂGULĂNESCU – *Eminescu și vămile timpului. Melodie și ezitare* / 31
 Constantin MIHAI – *Argumente pentru actualitatea lui Eminescu* / 32
 Victor DURNEA – *Revizuirile maioreștiene (IV)* / 32
 Sergiu AILENEI – *Rețeaua de simboluri* / 33
 Alexandru SFÂRLEA – *Un demers de acut interes* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *The 25th Annual Ara Congress „Silver Anniversary”* / 34
 Costache ARITON – *Rădăcini* / 35
 Ion BORODA – *Teandrie și timp liturgic* / 35
 Ion TRUICĂ – *Conturul unui vis* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Reconversii stilistice* / 36
 Bogdan ULMU – *Amant* / 36
 Bogdan ULMU – *Un ambasador eficient al României: Liviu CIULEI* / 37
 Emilian MARCU – *Poezii* / 37
 Liviu CAPȘA – *Timpul care curge prin lemn* / 37
 Simion BĂRBULESCU – *Cuprindere la relația dintre literatură și viață...* / 38
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Dan RAVARU – *Eminescu, „Opere Politice (I)* / 41
 Vasile GOGEA – *Cîte feluri de ziare avem?* / 41
 Cristina CÎRSTEĂ – *Nostalgie discretă a purificării* / 42
 Dan Bogdan HANU – *O exorcizare a indeterminabilului* / 42
 Gavril ISTRATE – *Supplex libellus valachorum* / 43
 I. ROȘIORU – *Emoții în sezonul indiferenței* / 43
 Magda URSACHE – *Editore – traditoare* / 44
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 44
 Cecilia BURTICĂ – *Interrelaționări canonice* / 45
 Claudia MUTHER – *Poezii* / 45
 Liviu PAPUC – *Cele trei Junimi (II)* / 46
 Daniel CORBU – *„Ultimul mohican” al generației ‘80* / 46
 Nicolae BUSUIOC – *Există o iubire...* / 46
 Ioan ȚEPELEA – *Românii în Europa anilor 1918, 1919 și 1920* / 47
 Ionel SAVITESCU – *Problematika omului strămutat* / 47
 Vahé GODEL – *Poezii. Prezentare și traduceri de Delia DUNĂ* / 48

Nr. 10 (octombrie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Ion BELDEANU – *Reuniune internațională consacrată Bucovinei* / 2
 Vasile SPIRIDON – *Obosii din fire* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Vămile lui Ioan Alexandru* / 3
 Ion NEAGOE – *Pagini de jurnal (inedit)* / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Doamna Zoe Dumitrescu-Busulenga uită / 5 Ipoteze americane. Dialog cu profesorul Charles M. Carlton, consemnat de Gheorghe I. FLORESCU* / 6-7
 Andrei STAVILĂ – *Între Cioran și ființa românească* / 8
 Anton ADĂMUȚ – *De deo: cazul Toma* / 8
 Liviu Ioan STOICIU – *Două studii de caz* / 9
 Ion HADĂRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului (I)* / 9
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului (XVI)* / 10
 Vasile GOGEA – *Cauza rețelilor noastre* / 10
 Petru URSACHE – *Imaginea dublului la Eminescu* / 11
 Gellu DORIAN – *Cafeneaua Kafka* / 12-13
 Dan STANCA – *Domnul clipei* / 14-15
 Daniel CORBU – *Banchetul* / 16-17
 Dan DĂNILĂ – *Poezii* / 17

- Al. Florin ȚENE – *Phillipe Jones – poetul metaforelor de cristal* / 18
 Iulian GRIGORIU – *Oul de lui* / 18
 Sterian VICOL – *Recviem pentru mama* / 19
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 20
 Ioan HOLBAN – *Jacob Negruzzi* / 20
 Gabriel STĂNESCU – *Poezii* / 21
 Antonio PATRAȘ – *În lumea personajului* / 22
 Lucia BERDAN – *Căldătoria, drumul spre sine* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Cartea eșecurilor memorabile* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Printre contemporani* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Esești de ieri și de azi* / 25
 Emil IORDACHE – *Citind același autor* / 26
 Caius Traian DRAGOMIR – *Henry Miller și Giovanni Casanova – expansiunea și planurile unanului* / 27
 Dumitru D. PALADE – *Aurora Augusta* / 27
 Livia COTORCEA – *M. Eminescu – despre identitatea de neam (II)* / 28
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 29
 Nicolae CREȚU – *„Utopia” lui Leonida* / 30
 Mariana DAN – *Binele și răul la Laza Kostici și la Mihai Eminescu* / 31
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Metafizica lui Nae Ionescu...* / 32
 Constantin MIHAI – *Valoare și cultură în metafizica naționale-ciană* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Bibliografia istorică a României, 1994-1999* / 34
 Claudiu GROZA – *Șuba lui Marx* / 35
 Ion BORODA – *Ipostaza sfințeniei* / 35
 Ștefan OPREA – *Anatomia unui asasinat politic* / 36
 B. ULMU – *Citind un destin* / 36
 Bogdan ULMU – *Poliția* / 37
 George POPA – *Orfeu și miriapodele* / 37
 Valentin CIUCĂ – *Pictorul din Săntu Tropez* / 37
 Cristian LIVESCU – *O ediție care provoacă multe semne de întrebare* / 38
 Marius CHELARU – *Un poet răbdător și un prozator impetuos* / 39
 Sanda PANAIT – *Poezii* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Dan RAVARU – *Eminescu, opere politice (II)* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Un trubadur pe internet* / 42
 Nicolae BUSUIOC – *La umbra marilor biblioteci* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Dialectul subconștientului* / 42
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„Pielea poetului, vai de pielea poetului...”* / 43
 Tudor GHIDEANU – *Metafizica lui Eminescu* / 44-45
 Liviu PAPUC – *Mihai Eminescu în context bucovinean* / 46
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Liber alege* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Marius VASILEANU – *De la „treptele nedumeririi” la „curajul de a crede”* / 47
 Ada D. CRUCEANU – *Cenzura unde-mi era...?* / 47
 Alexandar Sașa GRANDICI – *Poezia contra războiului*.
 Traducere de Lucian PAVEL / 48

Nr. 11 (noiembrie)

- Marius CHELARU – *Cheia către o poartă a gândirii numită Derrida* / 2
 Ionel SAVITESCU – *Trasee eminesciene* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *La apa Vavilonului, acolo șezum și plînsăm* / 3
 In Memoriam Laurențiu ULICI / 4-5
 Liviu Ioan STOICIU – *„Faliții” postcomuniști ai literaturii române* / 6
 Bogdan ULMU – *Batista* / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *Fuzee ratîndu-și șansa de-a fi aște / 7*

- Caius Traian DRAGOMIR – *Treizeci și șase de poeți nemuritori pierzînd vremea* / 7
 Nicolae CREȚU – *Al treilea* / 8
 Mariela ROTARU CONSTANTINESCU – *Cînt și rugă* / 8
 George POPA – *Sublimul în lirica lui Hölderlin* / 9
 Miron KIROPOL – *Povestea deviaționismului (XV)* / 10
 Bianca MARCOVICI – *Alt glob n-aveți?* / 11
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Ion HADÎRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului (II)* / 12
 Paulina POPA – *Poezii* / 13
 Claudiu COSOI – *Poezii* / 13
 Alexandra TITU – *Voi scriu bogat* / 14
 Vasile IANCU – *Sindrofie cu salvare (II)* / 15
 Marius TUPAN – *Batalioane* / 16-17
 Dellia DUNĂ – *Eminescu și Dali...* / 18
 Leonard MATEI – *Poezii* / 19
 Tincuța HORONCEANU BERNEVIC – *Poezii* / 19
 Dionisie DUMA – *Poezii* / 19
 Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚCHI – *Cygnus, fantasma ambiguă* / 20
 Ion POPESCU-SIRETEANU – *Numele lui Eminescu* / 21
 Sergiu AILENEI – *Univers paralel* / 22
 Vasile GOGEA – *Despre o oarecare mîngiere* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *America, America (I)* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Lucian Alexiu. Emil Nicolae* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Patrimoniul literar european* / 25
 Emil IORDACHE – *Replicînd unei gazete „ne-cumînte”* / 26
 Eliade – *un spirit universal. Dialog cu cercetătoarea și eseista Elena BORTĂ, consemnat de Liviu CAPȘA* / 27
 Anton ADĂMUȚ – *Despre „comunitatea” unei neînțelegeri* / 27
 Indira SPĂTARU – *La 22 august 1890* / 27
 Horia Ion GROZA – *Vicța poemului său despre lirica lui Gabriel Stănescu* / 28

Constantin BOBOC – *Poezii* / 28
 Constantin MIHAI – *Ontologie și redescoperire* 29
 Ioan HOLBAN – *Umbra stelei care îmi moare pe gât* / 29
 Corina MATEI GHERMAN – *Poezii* / 29
 Ioan D. GOIA – *Toamna trubadurului* / 30
 Iulian GRIGORIU – *Poezia-păpușă* / 30
 Andrei STAVILĂ – *Două cărți în dialog* / 31
 Alex. Mihai PĂUN – *Despre buricul pământului* / 31
 Nae ANTONESCU – *Revista „Convorbiri literare” – perioada interbelică* (I) / 32
 Nicolae BUSUIOC – *Întîlnire nocturnă* / 33
 Petru URSACHE – *Descîntec și psihanaliză* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *N. Iorga și Brăila* / 34
 Costache ARITON – *Rădăcini II* / 35
 Ion BORODA – *Împărțirea credinței* / 35
 Oana LAZĂR – *De cîte ori m-am întîlnit cu Ion Truică* / 36
 Dragoș COJOCARU – *Scăparea nocturnă a lui Marino* / 36
 Gheorghe A.M. CIOBANU – *„Paradisul... repierdu”* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Etapă și parcurs* / 37
 Ștefan OPREA – *Ion Sava – novator al regiei de teatru* / 37
 Vasilian DOBOȘ – *Și dacă el nu era...* / 37
 Simion BĂRBULESCU – *Antologii și dicționare* / 38
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Dan RAVARU – *Eminescu, „Opere politice” (III)* / 41
 Cristina CÎRSTEA – *Legămîntul cu pasiunea* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Cronica debuturilor* / 42
 Ada D. CRUCEANU – *...Să povestească minunatele isprăvi* / 43
 Gheorghe LUPU – *Un înger cu harfă* / 43
 Ioan-Alexandru TOFAN – *...Îngeri și coruri de martiri...* / 44
 Gabriel ONȚELUȘ – *Inefabilul actului critic* / 44
 Ion BELDEANU – *Toamnă culturală la Suceava* / 45
 Olimpia IACOB – *Eminescu în engleză* / 45
 Liviu PAPUC – *Întrebări la Eminescu* / 46
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Liber alege* (II) / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Dominique STANCHEV-LANGLOIS – *Expatriata. În românește de Constantin ABĂLUȚĂ* / 48

Nr. 12

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Laurențiu Ulici, de la prima la ultima verba* / 3
 Magdalena CONSTANTINESCU-SCHLESACK – *În memoria lui Laurențiu ULICI* / 4
 Horia ZILIERU – *„Povestire, prin imagini”* / 4
 Indira SPĂTARU – *Spre zarea nemuririi* / 4
 Daniel CORBU – *„Mai iubind o carte, mai rînd o fată”* / 4
 Maria CARPOV – *Lingvistica și știința comunicării* / 5
 Christian W. SCHENK – *Poezii* / 5
 Basarab NICOLESCU – *Îl merităm oare pe Eminescu?* / 6
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Poezia: esență de Dumnezeu* / 6
 Călin Traian DRAGOMIR – *Maurice Druon – penmaniera percepției tragice* / 7
 Anton ADĂMUȚ – *Stînga-dreapta sau despre oi și capre* / 8
 Marius CHELARU – *Cea mai civilizată dintre pasiunile unane* / 8
 Ion CHIRIAC – *Poezii* / 8
 Vasile SPIRIDON – *Între templu și teatru* / 9
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 9
 Miron KIROPOL – *Cronica deviaționistului* (XVI) / 10
 Ioan HOLBAN – *Pavel Dan* (I) / 11
 Nicolae PANAIT – *Noime și deslușiri* / 11

Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Constantin MIHAI – *Petre Țuțea: problema cunoașterii din perspectivă religioasă* / 12
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Poezii* / 13
 Teodor PARAPIRU – *Alegeri în republica Zoo* / 14
 Ioana DRĂGAN – *Caractere* / 15
 Ada D. CRUCEANU – *„Povești din puzzle”* / 16
 Andrei STAVILĂ – *Regăsirea sensului prin reevaluarea transcendenței* / 16
 George VULTURESCU – *Poezii fulgerelor* / 17
 Nicolae BUSUIOC – *Ca niște verigi de aur* / 17
 Ion TRUICĂ – *Sacralitatea formei* / 17
 Andrei ZANCA – *Inocența lozincii și suavitatea clișeului* (I) / 18
 Liviu Ioan STOICIU – *Ascensiunea extremismului publicistic* / 19
 Nicolae CREȚU – *„Lecția” lui Maiorescu* / 20
 Corneliu NEAMȚU – *Dialoguri francofone* / 21
 Ionel NECULA – *A fi tînr în Berlinul anilor 1933-1943* / 22
 Sergiu AILENEI – *Păsări cu aripi de singe* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *America, America!* (II) / 23
 Mircea A. DIACONU – *Vîrstele poeziei* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Nostalgiile spiritului clasic* / 25
 Emil IORDACHE – *Scritorul și ziarul* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Prin „infernul balcanic”* / 26
 Raluca ARSENE – *Discursul nebulului la Foucault* (I) / 27
 Elena VULCĂNESCU – *Poezii* / 27
 Augustin IOAN – *Locul public* (I) / 28
 Stelian BABOI – *Ferice de cel adormit de nuforii poeziei* / 28
 Grăia NOVAC – *Efecte deductive. certitudini optative* / 29
 Ovidiu MORAR – *Galaxia Onochealos* / 30
 Ion HADĂRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului* (III) / 31
 Ioan-Alexandru TOFAN – *„Că aceia se vor mîngîia...”* / 31
 Nae ANTONESCU – *Revista „Convorbiri literare” și perioada interbelică* (II) / 32
 Petru URSACHE – *Căutătorii de adevăr* / 33
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Un om mîndru de numele său: Vlad Țepeș* / 34
 Costache ARITON – *Eclipsa postfestum* (I) / 35
 Ion BORODA – *Nevoia într-un desăvîrșire* / 35
 Sorina BĂLĂNESCU – *Și eu am văzut „peștișorul de aur”...* / 36
 Bogdan ULMU – *Epoca* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Grația și forța desenului* / 37
 Ștefan OPREA – *Festivalul național de teatru* / 37
 Simion BĂRBULESCU – *Debuturi editoriale la sfîrșit de mileniu* / 38
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Ieremia HAGIU – *Discurs panigiric* / 41
 Daniel CORBU – *Recurs la indiferență* / 42
 Gellu DORIAN – *Ultimele trei-întîlniri cu Laurențiu Ulici* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Dincolo de modă* / 42
 Cornel MUNTEANU – *Semantica textuală în eminescologie* / 43
 Vasile GOGEA – *„Geniile universale” și banul public* / 43
 Anca Maria CHEMOIU – *Grotescul – categorie critică la Eminescu* / 44
 Olimpia IACOB – *Epifaniile lui Virgil Mihailu* / 45
 Alina CĂRĂC – *Dreptul la replică* / 45
 Liviu PAPUC – *Clasicii junimiști și învățămîntul* / 46
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Acasă, fără cai mascați* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Mircea PLATON – *Melancolie și optimism apofatic* / 46
 Marius CUCU – *Despre liniște* / 47
 Kurt DRAWERT – *Poezii. Prezentare și traducere de Andrei ZANCA* / 48

ZILELE REVISTEI „CONVORBIRI LITERARE” EDIȚIA A V-A, 10-13 MAI 2001

2001

Programul manifestărilor

Joi, 10 mai 2001

ora 10 (Casa cu Absidă – Centrul Civic

Iași:)

– Deschiderea festivă a Zilelor revistei „Convorbiri literare”

orele 11-13:

– Colocviul *Revistele literare între prestigiu și anonimat*; lansări de reviste;

orele 17-19:

– Muzeul Teatrului: Simpozionul *Piața cărții și critica de întâmpinare* – lansări de cărți

Vineri, 11 mai, 2001

orele 10-13:

– Muzeul „M. Eminescu”: Colocviul *Literatura română la început de mileniu – Moștenirea. Punct și de la capăt?*

orele 18-20:

– Radio Iași: *Podium poetic cu participarea actorilor ieșeni. Decernarea premiilor revistei „Convorbiri literare”. Festivitatea de închidere a Zilelor revistei „Convorbiri literare”*

Premiile ediției a V-a:

– pentru revista „Porto-Franco”, reprezentată de Sterian Vicol

– pentru revista „Semne”, reprezentată de Paulina Popa

– pentru revista „România literară”, reprezentată de Nicolae Manolescu

– pentru relațiile între țărîmurile poezie-teologie și România-America – Theodor Damian

– pentru rememorarea destinului neamului – Ion Hadârcă

– pentru critică – Sergiu Ailenei

– pentru eseu – Iustin Panța

– pentru proză – Stelian Baboi

– pentru poezie – Radu Florescu

– pentru lirica sa și viza Schenk acordată poeziei românești în Germania – Christian Schenk

– pentru o mare proză fidelă și un jurnal infidel – Bujor Nedelcovici

– premiul de Excelență – Constantin Ciopraga

– premiul *Opera omnia* – Petru Ursache

CUPRINSUL REVISTEI

Nr. 1 (ianuarie)

- Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Oana SACALIUC – „Stăpîn pe visul meu...” / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Macedonski, adversarul lui Eminescu* / 3
 Dumitru IRIMIA – *Anul Eminescu la Veneția* / 4
 Alexandru BOGZA – „Marele titan Cuclin” (I) / 5
 Maria CARPOV – *Traducerea poeziei: între dorință și respect* / 5
 Liviu Ioan STOICIU – *Îmi lipsește o pisică* / 6
 Spiridon POPESCU – *Poezii* / 6
 Ioan HOLBAN – *Pavel Dan* (II) / 7
 Ion HADÂRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului* (III) / 7
 Sergiu AILENEI – *Cheful cu lăutari* / 8
 Anton ADĂMUȚ – *Elemente metafizice noi în filosofia creștină* / 8
 Al. HUSAR – *Un stat de cultură în gândirea lui Eminescu* (I) / 9
 Cosmin PERȚA – *Poezii* / 9
 Miron KIROPOL – *Cronica deviaționistului* (XVII) / 10
 Ion HIRGHIDUȘ – *Interogații asupra existenței în exces* / 11
 Valentin CIUCĂ – *Un mare rural – Horia Bernea* / 11
 Ionel SAVITESCU – *Scrisorile unui damnat* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Caius Traian DRAGOMIR – *Giovanni Papini – Crepusculul filosofilor* / 12
 Gheorghe GRIGURCU – *Poezii* / 13
 Dumitru VACARIU – *Răsturnarea clepsidrei* / 14
 Dan Florin POPESCU – *Proză scurtă* / 15
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 15
 Ilie CONSTANTIN – *Călătoria* / 16
 Constantin HUȘANU – *Interviu cu un muritor la poarta veșniciei* / 17
 Andrei ZANCA – *Înocența lozincii și naivitatea clișeului. Estetica manipulării* / 18
 Cristina CÎRSTEA – *Poezii* / 19
 Chira CHIRATTA – *Poezii* / 19
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Poezii din tabără* / 20
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 20
 Gabriel STĂNESCU – *Ce rămîne după sau interogație asupra marilor treceri* / 21
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Rest la două mii* / 21

- Nicolae CREȚU – *Ludicul Emil Brunaru și „măștile” lui* (I) / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Exorciții* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Traian T. Coșovei și Dan Mircea Cipariu: magistru și discipol* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Fețele unui epistolar* / 25
 Emil IORDACHE – *Sărmanul om bogat* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Cesurile suspinului* / 26
 Constantin MIHAI – *Ion Paraschivescu – pelerinaj spre ținutul poeziei* / 28
 Ion BĂLU – *CD-ROM Eminescu* / 28
 Vasile SPIRIDON – *Pustia de viață* / 29
 Ion BELDEANU – *Cartea românească – o Cenușăreasă* / 29
 Andrei STAVILĂ – *Din nou, despre Noica...* / 29
 Raluca ARSENE – *Discursul nebunului la Foucault* (II) / 30
 Gheorghe LUPU – *Un naționalism cumpătat* / 30
 Nae ANTONESCU – *Revista „Convorbiri literare” – perioada interbelică* (III) / 31
 Petru URSACHE – *Omul sfințește locul* / 32
 Vasile GOGEA – *Grîul și frazele* / 32
 Vasile ADĂSCĂLIȚEI – *O ipoteză de ivire a izvoarelor la români* / 33
 Gheorghe FUNICA – *Exerciții de singurătate* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Aromâni în Bucovina* / 34
 Costache ARITON – *Eclipsa postfestum* (II) / 35
 Ion BORODA – *Clarviziune, teologie și fapte* / 35
 Bogdan ULMU – *Epoca* (II) / 36
 Valentin TALPALARU – *Poezii* / 36
 Claudiu GROZA – *O lume nebună* / 36
 Valentin CIUCĂ – *La masă cu Bogdan Ulmu* / 37
 Ștefan OPREA – *Bătînd într-o tobă de tinichea* / 37
 Nicolae BUSUIOC – *Tainele cetății* / 38
 Simion BOGDĂNESCU – *Fir de praf de statuie* / 38
 Ada D. CRUCEANU – *Sorin Titel* / 38
 Matila GHYKA – *Nae Ionescu. Prezentare și traducere Mircea PLATON* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Simion BĂRBULESCU – *Două contribuții la cunoașterea modernismului* / 41
 Dan Bogdan HANU – *Generozitatea împlinirii de a fi invers* / 42
 Constantin OSTAP – *Cartea unui moldovean din Paris* / 42

Radu NEGRESCU SUȚU – III / 42
 Iulian GRIGORIU – *Cu vinerea-n lacrimi...* / 43
 Marius CHELARU – *Există un capitalism ortodox și unul catolic?* / 44
 Mircea M. POP – *Sub semnul obiectivismului liric* / 44
 Augustin IOAN – *Locul public* (II) / 45
 Olimpia IACOB – *Lecția de viață a lui Ion Miloș* / 45
 Nicolae PANAITTE – *Viscol, cernere, izbăvire...* / 45
 Liviu PAPUC – *Necrolog Eminescu* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Ioan Alexandru TOFAN – *Eminescu și ceilalți* / 47
 Petra VLAH – *Jennifer* / 47
 Monica M. GRECU – *Luceafărul într-o universitate americană* / 47
 Georges THINES – *Poezii*. Traducere și prezentare de Delia DUNĂ / 48

Nr. 2 (februarie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Arca magistrului orfic* / 3
 Liviu Ioan STOICIU – *Înainte de conferința scriitorilor* / 4
 Andrei STAVILĂ – *Actualitatea imperativului categoric* / 4
Am mare credință în destinul poporului român și al poeziei române. Dialog cu poetul Mihai Ursachi, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 5
Orî în brișcă cu doi cai, ori în roabă. Dialog cu academicianul Sorin Comoroșan, consemnat de Ion BELDEANU / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *Iarăși despre dl. Radu Cosașu* / 7
 George BĂDĂRĂU – *Poezii* / 7
 Mircea PLATON – *Stereotipia cîntecului bătrînesc* / 7
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Sanctificare prin estetizare* / 8
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 8
 Al. HUSAR – *Un stat de cultură în gîndirea lui Eminescu* (II) / 9
 Miron KIROPOL – *Cronica deviaționistului* (XVIII) / 10
 Valentin CIUCĂ – *Ion Trimescu la 98 de ani – primăvara patriarhului* / 10
 Dumitru IRIMIA – *Două evenimente artistice de excepție la Veneția* / 11
 Vasile SPIRIDON – *Petre Stoica – „trecătorul de demult”* / 12
 Nicolae PANAITTE – *Carnea mea – apa care se bate de maluri* / 13
 Constantin NICORĂ – *Remember* / 14
 Marian DRUMUR – *Instalarea șefului de punct* / 15
 Stelorian MOROȘANU – *Cum poate fi ajutată omenirea* / 16
 Ilie CONSTANTIN – *Aquarius versus aquarius* / 17
 Martha IZSAK – *Poezii* / 17
 Cătălin MIHULEAC – *Din smerenia părintelui Onisim lipsea o literă* / 18
 Dorin POPA – *Poezii* / 19
 Radu I. PETRESCU – *O scrisoare pierdută? Sau despre core-spondența lui I.L. Caragiale* / 20
 Alexandru BOGZA – *„Marele titan Cuclin”* (II) / 21
 Nicolae CREȚU – *Ludicul Emil Brumar și „măștile” lui* (II) / 22
 Ion HADÂRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului* (V) / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Minotaurul din text* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Poezii și anarhie* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Amurgul foiletonului* / 25
 Emil IORDACHE – *Ciocoflendurele, limba și diplomația* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Amoruri și frumuseți hispanice* / 26
 Caius Traian DRAGOMIR – *Eugen Ionescu – anarhismul de dreapta și ideologia opoziției* (I) / 27
 I. ROȘIORU – *Romanul ce-și caută autorul* (I) / 27
 Ion BĂLU – *Doi poezi* / 28
 Constantin MIHAI – *În jurul foiletonului lui Constantin Noica* / 29

Daniela ANDRONACHE – *Poezii* / 29
 Geo VASILE – *Un veac de fatalitate* / 30
 Nae ANTONESCU – *Revista „Convorbiri literare” – perioada interbelică* (III) / 31
 Vasile GOGEA – *„Patria vieții”* / 31
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 31
 Petru URSACHE – *Înapoi la Gusti* / 32
 Ana ZEGREAN – *Poezii* / 32
 Costache G. ARITON – *„Aprecieri nedrepte și ofensatoare”* (I) / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Henri M. Berthelot, apărătorul României?* / 34
 George POPA – *Poezii* / 34
 Costache ARITON – *To Discovery Channel & Cartoon Network* / 35
 Ion BORODA – *Mărturisirea înure primejdie și sublim* / 35
 Bogdan ULMU – *Moartea* / 36
 Ștefan OPREA – *Spectacole tinere pentru toate vîrstele* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Artă și tehnologie* / 37
 Marius CHELARU – *Trei pași spre inima Belgiei* / 37
 Al. Florin ȚENE – *Supliment de existență* / 38
 Traian MOCANU – *Artiști ieșeni la Galeria „Apollo”* / 38
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Nae Ionescu și Mircea Eliade* (I) / 39
 Ion ROȘIORU – *Mare și eros* / 40
 Simion BĂRBULESCU – *Altfelitatea unor studii eminesciene și a literaturii pentru copii* / 41
 Ioan HOLBAN – *Singularitatea unui jurnal intim* (I) / 42
 Dan Bogdan HANU – *Curcubeu de cuvinte* / 42
 Anton ADĂMUȚ – *Ce să spun?* / 43
 Ioan Alexandru TOFAN – *Drunul spre Indii* / 43
 Angela PÂNZARU – *Poezii* / 44
 Alexandru SFÂRLEA – *Poezii* / 44
 Ieremia LENGHEL – *Poezii* / 44
 Ion ROȘIORU – *Poezii* / 44
 Augustin IOAN – *Locul public* (III) / 45
 Ion BELDEANU – *Identități deturnate* / 45
 Liviu PAPUC – *Eminescu în „Meseriașul român”* / 46
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Megaloichthys* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Nicolae BUSUIOC – *Lecturi fragile* / 47
 Sergiu AILENEI – *Societatea gregară* / 47
 Ada D. CRUCEANU – *Un „program” literar* / 47
 Mario BENEDETTI (Uruguay) – *Miss Amnezia*. Prezentare și traducere de Stelian CEAMPURU / 48

Nr. 3 (martie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Adrian ALUI GHEORGHE – *„...copacii negri afirmă de cer...”* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Metamorfozele criticii* / 3
Revizuirile critice sînt legitime. Dialog cu criticul Romul Munteanu, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4
 Nicolae PANAITTE – *Găsit în cădere* / 5
 Maria CARPOV – *Un alt fel de vocabular* / 6
 Dan Bogdan HANU – *Tratat de soft-aparențe* / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *Bilanțul unei comemorări Mateiu Caragiale* / 7
 Luminița ADĂMUȚ – *Grecul vechi și datoria patriei* / 8
 Ion BĂLU – *Liviu Ioan Stoiciu, scriitură și destin* (I) / 8
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 9
 I. ROȘIORU – *Romanul ce-și caută autorul* (II) / 9
 Miron KIROPOL – *Cronica deviaționistului* (XIX) / 10
 Caius Traian DRAGOMIR – *Eugen Ionescu – anarhismul de dreapta și ideologia opoziției* (II) / 11

Vasile GOGEA – *Ce trece cu vremea... nu trece cu vremurile* / 11
 Sergiu AILENEI – *Spațialitatea simbolică* / 12
 Marius CHELARU – *Căminul – castel al bărbatului sau paradis al siguranței?* / 12
 Carolina ILICA – *Poezii* / 13
 Stelian BABOI – *Goana după vînt* / 14-15
 Adina DUMITRIU – *Și din ce cauză v-ați îmbolnăvit?* / 16
 Klara LOSONCZY – *Despre Victor* (fragment) / 17
 Horia Ion GROZA – *Poezii* / 17
 Bianca MARCOVICI – *Poezii* / 18
 Bogdan ULMU – *Caragiale, firește* / 18
 Daniel CORBU – *Un cavaler al metaforei* / 18
 Petre GOT – *Poezii* / 19
 Crina BUD – *Pillat și apele lirismului său* / 20
 Lucia BERDAN – *Artur Gorovei în viziunea lui Petru Caraman* / 20
 Mircea PETEAN – *Horia Munteșu* / 21
 Anton ADĂMUȚ – *Un Socrate dement – Diogene cinicul* / 21
 Alexandru BOGZA – *„Marele titan Cuculin”* (III) / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Nostalgiu iscoditoare* / 23

Mircea A. DIACONU – *Magda Cârneci, privind înapoi cu minie...* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Literatura și abordarea sistemică* / 25
 Emil IORDACHE – *Sentiment și rațiune, de la caz la caz* (I) / 26
 Dragoș COJOCARU – *Aserveți amoroase hispanice* / 26
 Oana LAZĂR – *Carnaval în ramă* / 27
 Traian MOCANU – *Texpoart* / 27
 Ioan Alexandru TOFAN – *Îndreptarea ereticului* / 27
 Vasile SPIRIDON – *Ochiul licanotropic* / 28
 Andrei STAVILĂ – *O carte despre Schimbarea la față* / 29

Ion HADĂRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului* (VI) / 30
 Alexandru SFÂRLEA – *Un poet al contrastelor* / 30
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Nae Ionescu și Mircea Eliade* (III) / 31
 Teodora Felicia ȚEPELEA – *Tradiție și inovație în lirica belgiană de expresie franceză* / 31
 Costache ARITON – „*Aprecieri nedrepte și ofensatoare?*” (II) / 32
 Roxana VASILE – *Poezii* / 32
 Petru URSACHE – *Cetatea culturală* / 32
 Ionel BANDRABUR – *Nebunia de a scrie* / 32
 Gheorghe I. FLORESCU – *Conservatori și conservatorism în România* / 34
 C. ARITON – *Mistericale* / 35
 Ion BORODA – *Solemnitate și devoțiune* / 35
 Augustin IOAN – *Locul public* (IV) / 36
 Valentin CIUCĂ – *Alt paradis bălțat* / 36
 Dumitru VELEA – *Excesul vederii* / 37
 Claudiu GROZA – *www.apocalipsa.ro* / 37
 Ștefan OPREA – *O imagine integrală a dramaturgiei române contemporane* / 38
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 39
 Al. HUSAR – *Un stat de cultură în gândirea lui Eminescu* (III) / 40
 Simion BĂRBULESCU – *Cîteva debuturi în roman* (I) / 40
 Ion ROȘIORU – *O antologie de excepție* / 41
 Liviu Ioan STOICIU – *Un altfel de exercițiu cîrțitor* / 42
 Magda URSACHE – *Mihai, robul lui Dumnezeu* / 42
 Nicolae BUSUTOC – *O poveste adevărată* / 43
 George BĂDĂRĂU – *Cuvînt și cultură* / 43
 Ioan HOLBAN – *Singularitatea unui jurnal intim* (II) / 44
 Vasile IANCU – *Din „cioburi” imagistice, o monografie Eminescu* / 45
 Liviu PAPUC – *Un bust pentru Eminescu* / 46
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Mafie și jurnalism* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Ion BELDEANU – *Apa vie a identității* / 47
 Carlos DIAS – *Cîteva mituri care împiedică formarea vocațiilor*.
 Traducere de Cristina POPA / 48

Nr. 4 (aprilie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Ion HADĂRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului* (VII) / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Gheorghe Grigurcu și autonomia cronicii literare* / 3

Nu numai folclorul a devenit un „fapt muzeistic”, chiar și țărănul. Dialog cu esteticianul Petru Ursache, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4-5

O instituție academică românească, A.R.A., care funcționează de mai bine de un sfert de secol pe pămîntul Americii. Dialog cu profesorul Ion Paraschivoiu, președintele A.R.A.-SUA, consemnat de Ioan ȚEPELEA / 6-7

Gheorghe GRIGURCU – *O pledoarie pentru stagnare* / 8
 Liviu Ioan STOICIU – „*Fauna pișcotarilor*” / 9
 Miron KIROPOL – *Cronica deviaționistului* (XX) / 10
 Lucia BERDAN – *Petru Ursache, etnologul* / 11
 Constantin MIHAI – *Mircea Vulcănescu – coordonatele metafizicii creștine* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Titus PÎRVULESCU – *O carte despre specificul românesc* / 12
 Adrian Dinu RACHIERU – *Criticul și poezia* (I) / 13
 Vasile IANCU – *O noapte prea scurtă* / 14
 Constantin SIMIRAD – *Aventura* / 15
 Ion ȚĂRANU – *Moștenitorul* / 16-17

Radu TATARUCA – *Viteză normală* / 18
 Vasile ANDRU – *Călătorii inițiatice* / 19
 Vasile SPIRIDON – *Apărarea și ilustrarea poeziei* / 20
 Mircea PETEAN – *Adrian Suciu* / 21
 Augustin IOAN – *Locul public* (V) / 21
 Ioan HOLBAN – *Tudor Mușatescu și împlinirea prin jurnal* / 22
 Monica RÂPEANU – *Poezii* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Doi prozatori* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Șerban Foarță. Formă și sens* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Sacral în lirica basarabească* / 25
 Emil IORDACHE – *Sentiment și rațiune, de la caz la caz* (II) / 26
 Dragoș COJOCARU – *Despre blazonele unui dac* / 26
 Costache ARITON – „*Apostrofări nedrepte și ofensatoare*” (III) / 27
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 27
 Ion BĂLU – *Scritură și destin* (II) / 28
 Vasile GOGEA – „*Cea dintâi datorie a națiunii*” / 28
 Gheorghe LUPU – *Cezar Baltag într-o primă monografie* / 29
 Ioan Alexandru TOFAN – *Poezii și rugăciune* / 29
 Grigore SCARLAT – *Literatură de sertar* / 30
 Alexandru SFÂRLEA – *Un subiect major* / 30
 Olimpia IACOB – *Poeți români în haină englească* / 31
 Caius Traian DRAGOMIR – *Olivia – despre Europa și paradoxul inocenței* / 32
 Mariana Daniela ȚANE – *Poezii* / 32
 Sergiu AILENEI – *Fizionomia lombrosiană* / 33
 Ionel SAVITESCU – *Puterea credinței* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Exerciții de memorie* / 34
 C. ARITON – *Unde a împins boul cu cornul* / 35
 Ion BORODA – *Sub semnul bucuriei pascale* (I) / 35
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 35
 Ion TRUȚĂ – *Rătăcirile liniei în infern* / 36
 Bogdan ULMU – *Actualizarea* / 36
 Ștefan OPREA – *Premiile Oscar 2000* / 37
 Ion BELDEANU – *A fi ziarist român în Ucraina* / 37
 Valentin CIUCĂ – *Dana a ajuns viitorul din urmă...* / 37
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Anul 1983, anul „Mircea Vulcănescu”* / 38
 Luminița ADĂMUȚ – *Lumea homerică și oamenii ei* (I) / 39
 Claudiu GROZA – *(Pre)facerea lumii* / 39
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 40
 Simion BĂRBULESCU – *Cîteva debuturi în roman* (II) / 41
 Dan Bogdan HANU – *Ascensiunea circumscrierii poetice* / 42
 I. ROȘIORU – *Romanul ce-și caută autorul* (III) / 42
 Andrei STAVILĂ – *Între filosofie și teologie* / 43
 Anton ADĂMUȚ – *Secrete și datorii* / 43
 Nicolae BUSUIOC – *Spre Huși lui Ralea* / 44
 Lucian ALECSA – *Prada din rai* / 44
 Marius CHELARU – *Pădurea de simboluri plămădită de pașii dervişilor* / 45
 Mircea M. POP – *Din nou despre ceea ce nu trebuie să se uite* / 45
 Liviu PAPUC – *Un indice bibliografic* / 46
 Nicolae PANAITTE – *Larma singelui* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Adrian ALUI GHEORGHE – „...Două mîini pentru a mă apăra de întuneric” / 47
 Teodora Felicia ȚEPELEA – *Phillipe Jones sau o poetică a contrastelor* (I) / 47
 Eje WINTER – *Poezii. Traducere de Franciska RICINSKI-MARIENFELD* / 48

Nr. 5 (mai)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Interioare* / 2
 Vasile LEAC – *Poezii* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Critica de întîmpinare interfață operă-cititor* / 3
 Petru URSACHE – *Constantin Ciopraga. Profesorul* / 4
 Din perspectiva actualei libertăți de opinie, epoca respectivă avea dimensiuni închizitoriale. Dialog cu academicianul Constantin Ciopraga, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 5
 Paul MIRON – *Scrisoare din Freiburg* / 6
 G. MASTER X – *Sentimentul românesc al ființei* / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *Două feluri de curaj* / 7
 Ion BELDEANU – *Confuzie și mediocritate* / 7
 Liviu Ioan STOICIU – *Scind de pe locul doi* / 8
 Nicolae BUSUIOC – *Un jurnal reconfortant* / 8
 Caius Traian DRAGOMIR – *Homer – antiutopia la originea literaturii* / 9
 Bogdan ULMU – *Iordache* / 9
 Miron KIROPOL – *Cronica deviaționistului* (XXI) / 10
 Ofelia ICHIM – *În chip poetic locuiește omul* / 11
 Nicolae PANAITTE – *Trudă și cîntec* / 11
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 12
 Ion CHICHERE – *Poezii* / 13
 Radu Sergiu RUBA – *Poezii* / 13
 George POPA – *Imposibila aventură* / 14
 Mădălin ROȘIORU – *Lia Butelia* / 15
 Liviu LEONTE – *Un roman baroc* / 16
 Daniel CORBU – *Un poem biblic postmodern* / 16
 Vasile IANCU – *Măștile multiple ale autorului într-o vastă parabolă* / 17
 Ioan HOLBAN – *Gala Galaction și traiectoria eului* (I) / 18
 Ioan Alexandru TOFAN – *Cuvînt cu putere multă...* / 19
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 19
 Costache ARITON – *Apostrofări nedrepte și ofensatoare* (IV) / 20
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 20
 Mircea PETEAN – *Letiția Ilea* / 21
 Onoriu COLĂCEL – „*Tokyo by night*” / 21
 Marius CHELARU – *Pagini dintr-un destin simplu dar deloc obișnuit* / 22
 Florin MINU – *Boemul* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *De la eseu la ethosul prozei* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Alexandru Lungu – koh-i-noor-ul de lumină și dragoste* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Despre „inocența” lui Ion Creangă* / 25
 Emil IORDACHE – *Rusia. vs. Sonia Marmeladova* / 26
 Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚCHI – *Cygnus, fantasma ambiguă* / 26
 Anton ADĂMUȚ – *Prejudăcata arhimedică: un caz aplicat* / 27
 Claudiu GROZA – *Teatrul obosit* / 27
 Vasile SPIRIDON – *Cîntul călătorului neprihănit* / 28
 Ion BĂLU – *Zalmoxis – un eveniment editorial de excepție* / 29
 Iulian GRIGORIU – *Sexul lui Proust sau religia textului* / 30
 Vasile GOGEA – *Învierea lui Hristos și misiunea școlii* / 30
 Liviu GRĂȘOIU – *Secvențe din lirica feminină: voci noi* / 31
 Andrei STAVILĂ – *Constantin Barbu în filosofia românească* (I) / 31
 Luminița ADĂMUȚ – *Lumea homerică și oamenii ei* (II) / 32
 Oana LAZĂR – *Poeemele interioare ale lui Gabriel Gheorghiu* / 33
 Ion HADÂRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului* (VIII) / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *American Romanian Academy Journal* / 34
 C. ARITON – *Unde ești Negară?* / 35

Ion CHICHERE – „Semenicul” / 35
 Ștefan OPREA – *Steven Soderbergh, independentul... hollywoodian!* / 36
 Ion TRUICĂ – *Ecoul motivelor muzicale* / 37
 Ion DUMBRAVĂ – *Autorul pre titlul lui* / 37
 Valentin CIUCĂ – *India și noi...* / 37
 Dumitru VELEA – *Excesul vederii* / 38
 Augustin IOAN – *Locul public* (VI) / 38
 Alexandra TITU – *Ion Irimescu* / 39
 Olimpiu NUȘFELEAN – *Poezii* / 39
 Simion BĂRBULESCU – *Sub povara altfelității* (I) / 40
 Constantin MIHAI – *Între Scylla și Caribda* / 40
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 41
 Dan Bogdan HANU – *Consonanța sau „acordul fin” al contrariilor* / 42
 Ioan ȚEPELEA – *În lăuntrul poemului* / 43
 Ion BUZERA – „*Entretiens*” și ideologie / 43
 Vasile George DÂNCU – *Dimensiunea poetică a simbolului* / 44
 Sergiu AILENEI – *Contrast și compatibilitate* / 44
 Irving KRISTOL – *Tragedia „multiculturalismului”. Prezentare și traducere de Mircea PLATON* / 45
 Cătălin ANUȚA – *Poezii* / 45
 Liviu PAPUC – *Eduard Diogenide și a sa Nebulozitate literară* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Lucian ALECSA – *Anotimpuri ostile* / 47
 Teodora Felicia ȚEPELEA – *Phillipe Jones sau o poetică a contrastelor* (II) / 31
 Millosh Gjergj Nikolla MIGJENI – *Literatură universală*
 Traducere și prezentare de Gustavo LORIA / 48

Nr. 6 (iunie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 William F. BUCKLEY – *Bon-Mots* (I). Prezentare și traducere de Mircea PLATON / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Eminescu și transdisciplinaritatea* / 3
 Grigore SCARLAT – *Înapoi la clasici* / 4
 Adrian Dinu RACHIERU – *Criticul și poezia* (II) / 4
 Caius Traian DRAGOMIR – *Lumea modernă și aroganța handi-capului* / 5
 Gheorghe GRIGURCU – *Amintiri despre Leonid Dimov* / 6
 Marius CHELARU – *Lectura ca formă a bucuriei* / 6
 Constantin CIOPRAGA – *Fascinația sonetului* / 7
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 7
 Vasile SPIRIDON – *Armonia silvosferelor* / 8
 Nicolae BUSUIOC – *Lecturi sub bătrînul meu cireș* / 8
 Anton ADĂMUȚ – *Confesiunea ca jurnal duhovnicesc* / 9
 Miron KIROPOL – *Cronica deviaționistului* (XXII) / 10
 Mihaela MUDURE – *Micuța frază* / 11
 Vasile SPORICI – *Prima monografie Ștefan Lupașcu în românește* / 12
 Ion BELDEANU – *Cernăușeanul Ilie Motrescu sau tragismul asumat* / 13
 Ioan HOLBAN – *Gala Galaction și traiectoria eului* (II) / 14
 Vasile George DÂNCU – *Homo aestheticus în postmodernism* / 14
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Doi poeți* / 15
 Ioan Alexandru TOFAN – *Cărți... cărți... cărți...* / 15
 Sergiu AILENEI – *Din nou antiteza* / 15
 Horia GÂRBEA – *Marile momente și „micile pasiuni”. Exemplul veteranului* / 16
 Luminița ADĂMUȚ – *Lumea homerică și oamenii ei* (III) / 16
 Nicolae CREȚU – „*Jocurile*” lui Urmuz / 17
 Costache ARITON – „*Pecetuiesc pămîntul văzutei tale fețe*” / 18

Maria BOGHIAN – *Poezii* / 19
 Mădălina Irinel FRÂNCU – *Poezii* / 19
 Marina CAP-BUN – *Raport la înfîlțirea cu îngerul* / 20
 Ion HURJUI – *O posibilă carte incendiară* / 21
 Mircea PETEAN – *Adrian Dinu Bunb* / 21
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 21
 Onoriu COLĂCEL – *Autoportret Ion Simuș în arena actualității* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Legea conservării spiritului* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Angela Marinescu – delirul ca formă a totalității* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Monografie pentru un minor* / 25
 Emil IORDACHE – *Rusia. vs. Sonia Marmeladova* (II) / 26
 Dragoș COJOCARU – *Despre Evul Mediu feminin* / 26
 Cristian LIVESCU – *Pentru cîteva zile, Mainz a rimat cu Neany* / 27
 Sorina BĂLĂNESCU – „*Cîntec despre oastea lui Igor*” în ediție trilingvă / 28
 Luminița-Elena TURCU – *Un studiu remarcabil* / 29
 Virgil PANAIT – *Poezii* / 29
 Ion BĂLU – *Mirajul vocalelor celeste* / 30
 Constantin MIHAI – *Valoarea simbolică a actului poetic* / 31
 Ludmila ROTĂRAȘ – *Poezii* / 31
 G. SCARLAT – *Reviste literare interbelice* / 32
 Florin FAIFER – *Mondenul* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Un diplomat american despre sovietizarea României* / 34
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Negustori de vorbe grele* / 35
 George POPA – *Comunicare pentru comuniune* / 35
 Valentin CIUCĂ – *Ambiții deplin motivate* / 36
 Bogdan ULMU – *Pampon* / 36
 Ștefan OPREA – *Viva Anthony Quinn!* / 37
 Constantin TRANDAFIR – *Poezia ca tensiune bine temperată* / 38
 Martin MOLDOVAN – *Poezii* / 38
 Petru URSACHE – *De civitate rustica* / 39
 Florina ZAHARIA – *Poezii* / 39
 Simion BĂRBULESCU – *Debuturi poetice și alte cărți de poezie* / 40
 Andrei STAVILĂ – *Constantin Barbu în filosofia românească* (II) / 40
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 41
 Dan Bogdan HANU – *O politică a echilibrului devorator* / 42
 Constantin MIU – *Poeți ai sudului* / 42
 Liviu Ioan STOICIU – *O biografie neoromanțată cu poetul-aventurier Corneliu Antoniu* / 43
 Elena VLĂDĂREANU – *Poezii* / 43
 Mircea A. DIACONU – „*Constelația*” Traian Chelariu (I) / 44
 Al. Florin ȚENE – *Pelerinaj la locurile sfinte* / 45
 Claudiu GROZA – *Ce crimă, monșer?* / 45
 Valentin CIUCĂ – *Sfaturi în lumină...* / 45
 Liviu PAPUC – *Bibliografie Eminescu* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Nicolae PANAIT – *Legănarea pustiului* / 46
 Christian W. SCHENK – *Poeții tot au dreptate* / 47
 Wolf von AICHELBURG – *Poezii*. Traducere de Christian W. SCHENK / 47
 Ivița ANTESKI – *Literatură universală*. Traducere de Cornelia SOFRONIE / 48

Nr. 7 (iulie)

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 2
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 2
 Ghenadie NICU – *Poezii* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Ce-i mîna pe ei în luptă...* / 3
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Cartea de debut. Versul și reversul* / 4

Bogdan ULMU – *Proiectul (imperfect) al unei tragedii* / 4
 Gheorghe GRIGURCU – *Un privilegiat* / 5
 Marius CHELARU – *Din nou străin, călătorind prin sine sau muzica amniotică a unei alfel de luni* / 5
 Liviu Ioan STOICIU – *Cum să eviți o criză interioară* / 6
 Nicolae CREȚU – „Efectul” *Bacovia* / 7
 Livia COTORCEA – *Un roman al memoriei* / 8
 Ion HADĂRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului (IX)* / 8
 Petru URSACHE – *Cetașii* / 9
 Raluca BLĂNARU – *Petrecerea* / 9
 Miron KIROPOL – *Cronica deviaționistului (XXIII)* / 10
 Al. ZUB – *Un așezămînt (in)formativ* / 11
 Ioan HOLBAN – *Gala Galaction și traectoria eului (III)* / 11
 George POPA – *Joc și eliberare* / 12
 Luminița ADĂMUȚ – *K. Popper despre originile platoniciene ale totalitarismului (I)* / 12
 Vasile George DÂNCU – *Tudor Cățineanu sau filosoful-matador* / 13
 Nicolae BUSUIOC – *Este jurnalul imprevizibil?* / 13
 Ovidiu FUNĂREANU – *Întîmplări din anul șarpelui* / 14
 Carmen DINAR – *Cîntîtorul* / 15
 Isidor CHICET – *A doua venire* / 16
 Andrei STAVILĂ – *O clipă de răgaz* / 18
 Ionel SAVITESCU – *Prin meandrele memoriei* / 18
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 19
 Sergiu AILENEI – *Timp și temporalitate* / 19
 Florin FAIFER – *Comedianul* / 20
 Crenguța GÂNSCĂ – *Sorescu de dinainte de... Sorescu* / 20
 Mircea PETEAN – *Emil Pinteș* / 21
 Gheorghe LUPU – *Supraviețuirea prin poezie* / 21
 Anton ADĂMUȚ – *Camil Petrescu și Hegel* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Tonul împăcării* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Aproximații critice* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Dramatismul cumpenei critice* / 25
 Emil IORDACHE – „Aristocrați la lefi, birocrați la biruri” / 26
 Dragoș COJOCARU – *Zburătăcind prin Italia* / 26
 Horia GÂRBEA – *Cutia strînută a gloriei* / 27
 Ion BELDEANU – *Poezia la Cernăuți* / 27
 Oana-Cristina STOICA – *Ubi bene ibi patria* / 27
 Mircea M. POP – „Cocoșul decapitat” în tiraj de masă / 28
 William F. BUCKLEY – *Bon-Mois (II)*
 Traducere de Mircea PLATON / 28
 Mircea POPA – *O frescă de mari proporții a Ardealului* / 29
 Al. Florin ȚENE – *Scriitori israelieni de limbă română* / 29
 Ion BĂLU – *Eminescu și seducția istoriei* / 30
 Ionel BANDRABUR – *Demența de a scrie* / 30
 Dan REINHARDT-CARAİMAN – *Pe urmele unui manuscris cu... bucle negre* / 31
 Isabela VASILIU-SCRABA – *Mircea Vulcănescu într-un „sonor” dicționar* / 32
 Constantin MIHAI – *Forme ale discursului subversiv* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Encyclopedia of Eastern Europe* / 34
 Costache ARITON – *Oul lui Columb (I)* / 35
 Ion BORODA – *Comuniune, teandrie și pastorație* / 35
 Grigore ILISEI – *Virtuozul Alupi* / 36
 Bogdan ULMU – *Titircă (II)* / 36
 Oana LAZĂR – *Capcanele Micului Prinț...* / 36
 Ștefan OPREA – *Teatru la Focșani* / 37
 Valentin CIUCĂ – *Vernisaj... cu anticipație* / 37
 Caius Traian DRAGOMIR – *Jean Jacques Rousseau, Ion Luca Caragiale* / 38
 Ion ȚICALO – *Dorul eminescian (I)* / 39

Simion BARBULESCU – *Debuturi poetice și alte volume de poezie (II)* / 40
 Ion ROȘIORU – *Panoramic editorial* / 41
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Bariera. Încep intrigi în care* / 42
 Dan Bogdan HANU – *Rolul poetului în evul „angelic”* / 43
 Stelian BABOI – *Iluminarea ființei prin arta interogației* / 43
 Al. HUSAR – *Mesajul unui roman* / 44
 Daniel CORBU – *Poeemele ulterioare ale lui Matei Vișniec* / 44
 Ovidiu MORAR – *Ce culori ale romantismului* / 45
 Liana Maria BALASZ – *Poezii* / 45
 Liviu PAPUC – *Încă un indice* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Lucian TEODOSIU – *Poezii* / 46
 Bruno HILLEBRAND – *Chestiuni preliminare sau introducere. Traducere și prezentare de Cristian Ioan LUPU* / 47
 Jorge Luis BORGES – *Poezii. Traducere de Andrei IONESCU* / 48

Nr. 8 (august)

Andrei ZANCA – *Hans Magnus Enzensberger (I)* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Între filosofie și teologie* / 3
Pot spune că sînt un scriitor fericit. Dialog cu poetul Cezar Ivănescu, consemnat de Cassian Maria SPIRIDON / 4
 Irina MAVRODIN – *Conceptul de antologie* / 5
 Gheorghe GRIGURCU – *Cine e „laș” dintre noi, domnule Z. Ornea?* / 6
 Nicolae CREȚU – *O țigăncă, două „țigănci”* / 7
 Micaela GHÎTESCU – *Cultura Europei de Est versus cultura Europei de Vest: convergență sau divergență?* / 8
 Bogdan GHIU – *Pentru o nouă literatură minoră* / 8
 Dumitru CHIOARU – *Babel după Babel* / 9

Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 9
 Aurel DUMITRAȘCU – *Jurnal / decembrie 1983. Inedit* / 10-11
 Liviu Ioan STOICIU – *În întâmpinarea marelui cutremur* / 12
 Arthur PORUMBOIU – *Poezii* / 13
 Ion BELDEANU – *Poezii* / 13
 Vladimir BEȘLEAGĂ – *File de jurnal (I)* / 14
 Dumitru Augustin DOMAN – *Meseria de a muri* / 15
 Noe IONESCU – *Poezii* / 15
 Marian DRUMUR – *Două povestiri* / 16
 Mihai IGNAT – *Poezii* / 16
 Valentin IACOB – *Mahala de rai* / 17
 Marinică POPESCU – *Poezii* / 17
 Liviu GRĂSOIU – *Reperete necesare* / 18
 Marius CHELARU – *Cînd iubirea cîntă violet* / 18
 Vasile George DÂNCU – *De la comunicarea fără limite la limi-
 tele comunicării* / 19
 Daniel CORBU – *Un tragic nemîntuit* / 19
 Nicolae BUSUIOC – *Cel mai bun sfetnic?* / 19
 Florin FAIFER – *Diplomatul* / 20
 Grigore SCARLAT – *Marta Petreu. Falanga* / 20
 Mircea PETEAN – *Vasile Chira* / 21
 Ioan HOLBAN – *Gala Galaction și traiectoria eului (VI)* / 21
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 22
 Augustin IOAN – *Locul public (VII)* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Poezia neîntreruptă* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Gabriel Stănescu și locuirea în chip poetic* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Eminesciense* / 25
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Poezia începutului de mileniu* / 26
 Paul AIONIȚEI – *Poezii* / 26
 Liviu BECERU – *Miorița (revelația devenirii)* / 26
 Ion BĂLU – *Textele legionare ale lui Mircea Eliade* / 27
 Maria-Ana TUPAN – *Timp, istorie, narativitate* / 28
 Anton ADĂMUȚ – *Camil Petrescu și Descartes* / 30
 I. BELDEANU – *Polonezii din Bucovina* / 30
 Andrei STAVILĂ – *Cartea cărților...* / 30
 Camelia BURGHELE – *Despre frumusețea cazului Mărie* / 31
 Ionel NECULA – *Zeflemeaua cioraniană sau neantul valah în
 dezabie* / 31
 Luminița ADĂMUȚ – *K. Popper despre originile platoniciene ale
 totalitarismului (II)* / 32
 Ioan Alexandru TOFAN – *Căutătorii adevărului* / 32
 Vasile SPIRIDON – *Măștiile unilnei* (I) / 33
 Claudiu GROZA – *Pilaf, surduc, amor – Festivalul de teatru de la
 Sibiu (I)* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *România de dincolo de America* / 34
 Adrian Dinu RACHIERU – *O voce din America* / 35
 Bogdan ULMU – *Muzica* / 35
 Sergiu AILENEI – *Sublima persiflare* / 35
 Valentin CIUCĂ – *Lirism, narație, expresie...* / 36
 Dumitru VELEA – *Excesul vederii – „Livada cu vișini” la Teatrul
 Național din Iași (II)* / 36
 Horia GÂRBEA – *Manele și iubiri* / 36
 Ștefan OPREA – *Julia Roberts sau Zina clopoșel* / 37
 Bogdan ULMU – *Absurd & sarcasm* / 37
 Ion TRUȚĂ – *Hidalgo la Apollo* / 37
 Vasile ADĂSCĂLIȚEI – *Eminescu și teatrul folcloric* / 38
 Adrian VOICA – *„Cartea lui Eminescu”* / 38
 Ion ȚICALO – *Dorul eminescian (II)* / 39
 Andrei DIMITRIU – *La aniversară* / 40
 Gheorghe LUPU – *O carte acuzatoare* / 40
 Amalia VOICU – *Poeme creștine* / 40

Ion HADARCA – *Eseu de exorcizare a Leviathanului (X)* / 41
 Dan LĂZĂRESCU – *Montaigne, Antioh Cantemir și lumea lor* / 41
 Caius Traian DRAGOMIR – *Coroana fără sceptru* / 42
 Ioan ȚEPELEA – *Ofertă extraordinară către toți românii talentați* / 42
 Gavril ISTRATE – *Traian Bratu – 60 de ani de la moarte* / 43
 Andi BĂLU – *Lirica lui Dragoș Protopopescu* / 44
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 45
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Pentru unii revoluția a venit prea
 devreme...* / 45
 Daniel CORBU – *Căldură, literați nervoși, transparență goală* / 45
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Liviu PAPUC – *Noi documente eminesciene* / 46
 Cătălin MIHULEAC – *Plimbări prin cimitir* / 46
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Salvatorul patriei* / 46
 T.S. ELIOT – *Critică literară marxistă. Prezentare și traducere de
 Mircea PLATON* / 47
 Luminița COJOACĂ – *Poezii* / 47
 William SHAKESPEARE – *Sonete. Traducere de Miron
 KIROPOL* / 48

Nr. 9 (septembrie)

Michèle MATTUSCH – *Nostalgie, melancolie și tristețe la coti-
 tura timpurilor (I)* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Solitarul pustiilor piețe* / 3
*Cultura este o parte convențională omului, în care sacrul și pro-
 fanul se contopesc...* Dialog cu P.S. Calinic Argatu, consemnat de
 Cassian Maria SPIRIDON / 4
 G. MASTER X – *Antamarea conversațiunii (I)*
 Convorbiri cu Maria Carpov / 6
 Irina MAVRODIN – *„C'est un véritable malheur pour un auteur
 que d'être compris” (I)* / 6
 Gheorghe GRIGURCU – *Scritorul român în comunism* / 7
 Mircea ELIADE – *Epistolar – inedit. Prezentare și text îngrijit de
 Ion FILIPCIUC* / 8
 Marius CHELARU – *Uitarea noastră cea de toate zilele* / 9
 Constantin CIOPRAGA – *Despre jurnale și memorii* / 10
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 11
 Peter VIERECK – *De ce? Cum? Prezentare și traducere de Mircea
 PLATON* / 11
 Ion DUMBRAVĂ – *Poezii* / 12
 Theodor DAMIAN – *Poezii* / 12
 Miron KIROPOL – *Poezii* / 13
 Dumitru UNGUREANU – *Lacul Țicnitului* / 14
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Cultul morților* / 15
 Mircea FILIP – *Rătăcirile în Maelström (Inedit)* / 16
 Horia GÂRBEA – *Plăcerea șuetei și tristețea vorbelor în vînt* / 16
 Vladimir BEȘLEAGĂ – *File de jurnal (II)* / 17
 Nicolae CREȚU – *„Spațiul” – metaforă a poemului (I)* / 18
 Vasile George DÂNCU – *Despre frumos... numai de bine!* / 18
 Ioan HOLBAN – *Sucurile negre ale vieții de zi cu zi* / 19
 Dan CRISTEA – *Jurnalul Gabrielei Melinescu (I)* / 20
 Costache ARITON – *Legitimitatea artei ca joc secund (I)* / 21
 Mircea PETEAN – *Romana Nimu* / 21
 Constantin DRAM – *Mirabila cîmpie sau fotografie de grup cu
 domni și tovarăși* / 21
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Diagnosticul sinucigaș* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Matei Vișniec: poeme ulterioare sau
 căderea în text* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *O istorie cu... istorii* / 25
 Emil IORDACHE – *Competența „ca în tren”* / 26
 Dragoș COJOCARU – *Pluriperspectivismul unui plai de dor* / 26

- Liviu Ioan STOICIU – *De pe fundul Mării Negre* / 27
 Sergiu AILENEI – *Despre un chiriaș grăbit* / 27
 Ovidiu MORAR – „Un frondeur prin caracter” / 28
 Grigore SCARLAT – *Cine sînt eu?* / 29
 Florin FAIFER – *Bancherul* / 30
 Gheorghe VERMAN – *Aici „Radio Moldova”* / 30
 Nicolae BUSUIOC – *De la Socrate la Eminescu* / 31
 Liviu GRĂSOIU – *Apariții neașteptate* / 31
 Cornel MUNTEANU – *Glose de istorie literară* / 32
 Ion HADÂRCĂ – *Eseu de exorcizare a Leviathanului (XI)* / 32
 Vasile SPIRIDON – *Măștile unilnei (II)* / 33
 B. ULMU – *Comedia de actualitate – o rară avis!* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Romania: A Crossroads of Europe* / 34
 Luminia ADĂMUȚ – *Convertirea la filosofie – sofistii și urmările sofisticii* / 35
 Bogdan ULMU – *Vorba (I)* / 35
 Ștefan OPREA – *Jack Lemmon – cel mai blind dintre tigri (I)* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Impostorii în artă* / 36
 Ion TRUCĂ – *Gigantul* / 36
 Dumitru IRIMIA – *Anul Brâncuși la Veneția* / 37
 Caius Traian DRAGOMIR – *Ce înseamnă să spui că nu ai înțeles* / 38
 Claudiu GROZA – *Translucida salvare a ființei – Festivalul de teatru de la Sibiu (II)* / 38
 Ion BĂLU – *Breviar editorial* / 39
 Theodor CODREANU – *Bacovia: cubul negru și disoluția finală (I)* / 40
 Noemi BOMHER – *Reverie și vis în opera lui M. Blecher (I)* / 41
 Dan Bogdan HANU – *Nostalgiile unui poet „cool”* / 42
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 42
 Andrei STAVILĂ – *Reforma Universității* / 43
 Ion HURJUI – *O carte deschisă* / 43
 Anton ADĂMUȚ – *Camil Petrescu și Kant* / 44
 Adrian ALUI GHEORGHE – „Veneția – un pahar gol filmat de Tarkovski...” / 45
 Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 45
 Luminia MIHAI – *Poezii* / 45
 Cătălin MIHULEAC – *Stagiul muzical obligatoriu* / 46
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46
 Liviu PAPUC – *Din nord* / 46
 Andrei ZANCA – *Hans Magnus Enzensberger (II)* / 47
 Hans Magnus ENZENSBERGER – *Poezii. Traducere de Andrei ZANCA* / 48
- Nr. 10 (octombrie)**
 Michèle MATTUSCH – *Nostalgie, melancolie și tristețe la cotitura timpurilor (II)* / 2
 Cassian Maria SPIRIDON – *Gellu Naum, un drumeț incendiar* / 3
 MEMENTO Iustin PANȚA, Florin MUSCALU, Traian OLTEANU / 4
 Nicolae TURTUREANU – *Lupoica albă*
 Dan Bogdan HANU – *Visul are nenumărate capete*
 Lucian VASILIU – *Iustiniana*
 Grigore ILISEI – *Plecarea fraților de sînge*
 Irina MAVRODIN – „C'est un véritable malheur pour un auteur que d'être compris” (II) / 5
 Gheorghe GRIGURCU – *Între Adam și Eva* / 5
 LANA – *Poezii* / 5
 O singură literatură română – a IV-a întâlnire a scriitorilor români din lumea întreagă. Apel către Parlamentul României, președintele României, primul ministru al Guvernului României / 6
 Nicolae BREBAN – *Rezistența prin cultură* / 6
 Mihai CIMPOI – *(Post)fețele exilului* / 7
- Slavco ALMAJAN – *Distanța apropielii* / 7
 Gheorghe SĂSĂRMAN – *Unde ne sînt cititorii* / 8
 Theodor DAMIAN – *O singură literatură română* / 8
 Gabriel PLEȘEA – *O singură literatură română* / 9
 Constantin MIU – *Poetica textului în povestea lui Harap Alb* / 9
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 10
 Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 10
 Iulian BOLDEA – *Rebreanu și poetica romanului* / 11
 Aura CHRISTI – *Poezii* / 12
 Leo BUTNARU – *Poezii* / 12
 Alexandru LUNGU – *Poezii* / 13
 Dionisie VITCU – *Poezii* / 13
 Simone GYÖRFI – *Partidul e în toate* / 14
 Ovidiu BUFNILĂ – *Trei povestiri* / 14
 Tudor ARTEIE – *Cele patru tentative de sinucidere ale lui Mihai Vanghele* / 15
 Mihail HAREA – *Un biet pui de delfin* / 16
 Vladimir BEȘLEAGĂ – *File de jurnal (III)* / 17
 Liviu Ioan STOICIU – *Roman zero* / 18
 Catinca PIPER – *Balkanismul lingvistic – formă de multiculturalism* / 18
 Gheorghe LUPU – *Strigă acum...* / 19
 Indira SPĂTARU – *Poezii* / 19
 Daniel CORBU – *Poezii* / 19
 Noemi BOMHER – *Reverie și vis în opera lui M. Blecher (II)* / 20
 Dan CRISTEA – *Jurnalul Gabrielei Melinescu (II)* / 20
 G. MASTER X – *Antamarea conversației (II). Convorbiri cu Maria Carpov* / 21
 Mircea PETEAN – *Luminia Urs* / 21
 Constantin DRAM – *Un slujitor al cuvîntului: Nicolae Balotă* / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Romanul politic* / 23
 Mircea A. DIACONU – *Un fragment critic* / 24
 Dan MĂNUCĂ – *Stilistica seriilor* / 25
 Dragoș COJOCARU – *Despre înfișetarea unor limbi* / 26
 Ion BĂLU – *Organizarea textului narativ în „Absenții”* / 26
 Adrian Dinu RACHIERU – *Alternativa Marinol* / 27
 Ioan HOLBAN – *La o reeditare...* / 28
 Dan RAVARAU – *Proza lui Ioan Baban* / 29
 Mădălina ELENESCU – *Poezii* / 29
 Vlad SORIANU – *O liră nedreptățită: Octavian Voicu* / 30
 Florin FAIFER – *Un studios. Seriozitatea ca valoare* / 31
 Mircea POP – *Un nou roman de Mircea Eliade în germană* / 31
 Bogdan ULMU – *Dramaturgul la 60 de ani* / 31
 Constantin CIOPRAGA – *Despre modelul romanului baroc* / 32
 Constantin MIHAI – *Modelul paideic platonician* / 32
 Emil MANU – *Camil Petrescu și estetica ziaristicii* / 33
 Anton ADĂMUȚ – *Carșil Petrescu și Husserl* / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – *Sfaturi peste timp* / 34
 Andrei STAVILĂ – *Octavian Doelin: „un romantic modern”...* / 35
 Marius CHELARU – *O epistolă către Europa* / 35
 Ștefan OPREA – *Jack Lemmon – cel mai blind dintre tigri (II)* / 36
 Valentin CIUCĂ – *Rondo veneziano* / 36
 Emil MANU – *Poezii* / 36
 George POPA – *Imaginarul brâncușian: nostalgia reînceputului* / 37
 Augustin IOAN – *Locul public (VIII)* / 38
 I. HOLBAN – *Între tăcere și păcat* / 38
 Caius Traian DRAGOMIR – *Despre sentimente și revoluții* / 39
 Laura GUȚANU – *Viața, altfel* / 39
 Theodor CODREANU – *Bacovia: cubul negru și disoluția finală (II)* / 40
 Vasile SPIRIDON – *Refuzul dogmei (I)* / 40
 Mihai Răzvan UNGUREANU – *Spiritualizînd frontierele, prin*

trafic de valoare românească... / 41

Dan Bogdan HANU – „Chipul diseminat” – scene de gen / 42

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 42

Nicolae CREȚU – „Spațiul” – metaforă al poemului (II) / 43

Nicolae BUSUTOC – *Sub obsesia cărților* / 43

Sergiu AILENEI – *O istorie a utopiei* / 44

Horia GÂRBEA – *Poezia fără limite* / 44

Daniel CONSTANTIN – *Chang Shiang Hua, o lacrimă din republica viselor* / 44

Radu TĂTĂRUCĂ – *Nepotul lui Miron Costin* / 45

PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46

Liviu PAPUC – *Procesul Eminescu-Petrino – o afacere politică* (I) / 46

Rodica ALBU – *Poezii irlandeze contemporani în limba română* / 46

William S. SCHLAMM – *Lui Arthur Miller, dar de nuntă*.

Prezentare și traducere de Mircea PLATON / 46

Andrei ZANCA – *Hans Magnus Enzensberger* (III) / 47

Herman HESSE – *Poezii*. Traducere și prezentare de George POPA / 48

Nr. 11 (noiembrie)

Michèle MATTUSCH – *Nostalgie, melancolie și tristețe la cotitura timpurilor* (III) / 2

Cassian Maria SPIRIDON – *Despre existența tragică* (I) / 3

Irina MAVRODIN – *Viața și moartea artei?* / 4

Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 4

Calinic ARGATU – *Fereastra lui Iorga* / 4

Gheorghe GRIGURCU – *Insulele privilegiatului* / 5

Constantin CIOPRAGA – *Un umanist: G. Ibrăileanu* / 6

Sergiu AILENEI – *G. Ibrăileanu despre Max Nordau* / 7

Nicolae CREȚU – *Mobilitatea criticii* / 8

Noemi BOMHER – *Donna angelicata de la Bălățești* / 9

Doru SCĂRLĂTESCU – *Avatarurile teoreticianului literar* / 10

Gavril ISTRATE – *Ibrăileanu în amintirea studenților* / 11

Lăcrămioara PETRESCU – *Despre roman* / 11

Caius Traian DRAGOMIR – *Dincolo de literatură* / 12

Constantin MIU – *Un neoclasicism declarat* / 12

Pavel GĂTĂIANȚU – *Poezii* / 13

George CALCAN – *Poezii* / 13

Ion BORODA – *Poezii* / 13

Olga Delia MATEESCU – *Casa de înșelăciuni* (fragment) / 14

Livia DIMULESCU – *Trei povestiri* / 15

Cosmin COSTINAȘ – *O povestire cu un personaj oarecare* / 16

Marius FOTACHE – *Gustul vinului vechi* / 17

Liviu Ioan STOICIU – *Roman zero* / 18

Cristian LIVESCU – *Regizorul Gabriel Negry și „Taina crinului”* / 18

Adrian Dinu RACHIERU – *Critica și poezia* (III) / 19

Cătălin MIHULEAC – *Bob Dylan: o pleacă de pseudonim* / 19

Vasile IANCU – *Istoria unui asasinat politic ratat. Ținta: Paul Goma* / 20

Gellu DORIAN – *Pe același raft* / 21

Mircea PETEAN – *Gheorghe Țiplea* / 21

Nicolae BUSUTOC – *De la interferențe periculoase la simțul umanismului* / 21

Constantin DRAM – *Imaginarul homicienian și fascinația limbajului* / 22

Daniel Ștefan POCOVNICU – *Solidaritatea paranoiei* / 23

Mircea A. DIACONU – *Andrei Zanca: exilul și împărăția* / 24

Dan MĂNUCĂ – *Servituțiile cronicii literare* / 25

Emil IORDACHE – *Proprietarii de limbă* (I) / 26

Dragoș COJOCARU – *În căutarea lui Umberto Eco* / 26

Marius CHELARU – *De la demiurgul coșcar la partea amară a*

lui Cristos / 27

Ion Alexandru TOFAN – *Despre iertarea aproapelui* / 27

Cristian POHRIB – *Poezii* / 27

Ioan HOLBAN – *În cimitirul bibliotecii, răscoliți de resentimente* / 28

Vasile George DÂNCU – *Cunoașterea poetică la Basarab Nicolescu* / 29

Vasile SPORICI – *Filosofia – aventura unui discurs* (I) / 29

Costache ARITON – *Oul lui Columb* (II) / 30

Theodor CODREANU – *O nouă voce lirică* / 30

Laszlo ALEXANDRU – *Vibrant omagiu* / 30

Ion BĂLU – *Ioan Alexandru, refuzul modernității* / 31

Ionel SAVITESCU – *Impresii despre realitate* / 32

Andrei STAVILĂ – *De la Brâncuși la Bergerac* / 32

Petru URSACHE – *O carte adevărată despre întimplări adevărate* / 33

Eugen MUNTEANU – *Un autor inclassabil – o carte incalculabilă* / 33

Dorina Maria HĂRĂNGUȘ – *Poezii* / 33

Gheorghe I. FLORESCU – *România: A Crossroads of Europe* / 34

Bogdan ULMU – *Proape două decenii de teatru* / 35

Mircea GHIȚULESCU – *Oare suride Shakespeare?* (I) / 35

Claudiu GROZA – *Scene – nu doar – din viața lui Ștefan* / 35

Augustin IOAN – *Locul public* (IX) / 36

Ion TRUCĂ – *Vuietul muntelui* / 36

Valentin CIUCĂ – *Mihai Grati sau poezia elementelor* / 37

Ștefan OPREA – *Poveste din Cartierul de Vest* / 37

Lucia BERDAN – *Constantin Brâncuși: masa tăcerii, masa destinului...* / 37

Florin FAIFER – *O voce care ar mai fi avut multe de spus* / 38

Nicolae PANAITTE – *Potriviți șoptite* / 38

Constantin PRANGATI – *Dialog epistolar: Vasile Șoarec-Simion Mehedinți* (I) / 39

Al. HUSAR – *Crezul artistic al lui Goga* (I) / 40

Vasile SPIRIDON – *Refuzul dogmei* (II) / 41

Dan Bogdan HANU – *Despre „a doua întâlnire” și unica* / 42

Adrian ALUI GHEORGHE – *„Nordul este o știință de graniță...”* / 42

Horia GÂRBEA – *Zăpezile de altădată?... / 42*

Mircea PLATON – *Constantin Rădulescu-Motru* (I) / 43

Anton ADĂMUȚ – *Camil Petrescu și Bergson* / 44

Mihail COZMEI – *O prezență benefică în spațiul radiofonic românesc* / 44

Lucian VASILIU – *Curier de ambe sexe* / 45

Radu TĂTĂRUCĂ – *O afacere în vest* / 45

Mariela ROTARU CONSTANTINESCU – *Solilocurile Liviei Iuliei Bălan* / 46

Liviu PAPUC – *Procesul Eminescu-Petrino – o afacere politică* (II) / 46

PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 46

Andrei ZANCA – *Hans Magnus Enzensberger* (IV) / 47

Mateja MATEVSKI – *Poezii*. Traducere de Carolina ILICA / 48

Nr. 12 (decembrie)

Michèle MATTUSCH – *Nostalgie, melancolie și tristețe la cotitura timpurilor* (IV) / 2

Andrei ZANCA – *Hans Magnus Enzensberger* (V) / 2

Cassian Maria SPIRIDON – *Despre existența tragică* (II) / 3

G. MASTER X – *Implementarea temelor. Semiopolis* (I).

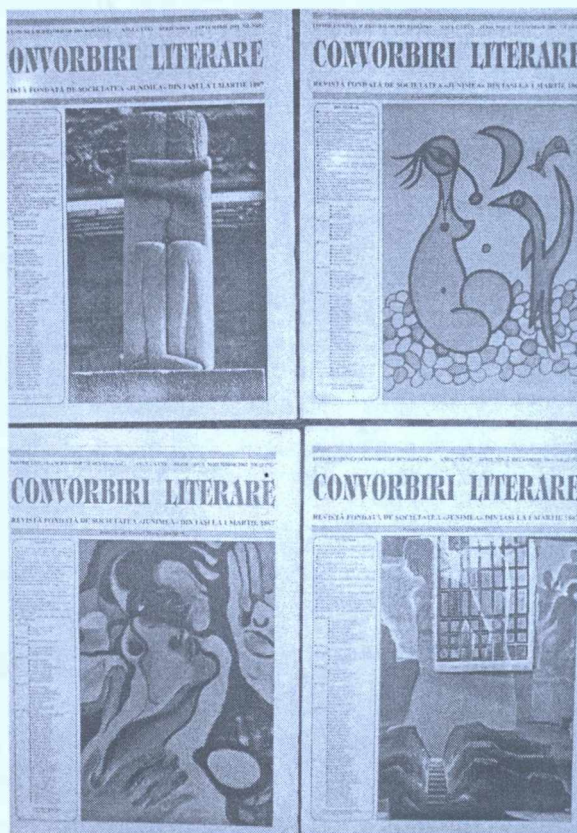
Convorbiri cu Maria Carpoș / 4

Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 4

De vreme ce Cațavencu „a intrat în pământ”, el trebuie să iasă din pământ. Dialog cu regizorul și scriitorul Virgil Tănase consemnat de Constantin COROIU / 5

Isabela VASILIU-SCRABA – „Scăparea prin tangentă” sau C. Noica și M. Vulcănescu / 6
 Alexandru PINTESCU – Constantin Noica „în cumpătul vremii” / 7
 Adrian ALUI GHEORGHE – Poezii / 7
 Sergiu AILENEI – Fragilitatea aristocratică / 8
 Lucia BERDAN – Mănăstirea cosmică în colinde / 8
 Ioan HOLBAN – Activitatea dramaturgiei pasive / 9
 Liviu Ioan STOICIU – Starea de boală 2001 / 10
 Eleonora CĂRCĂLEANU – „Cîntecul fratelui soare”... / 10
 Adrian Dinu RACHIERU – Nicolae Breban: utopia romanului (I) / 11
 Liviu ANTONESCU – Două amintiri cu Radio Iași / 11
 Nicolae TURTUREANU – Poezii / 12
 Theodor DAMIAN – Poezii / 12
 Christian W. SCHENK – Poezii / 12
 Gheorghe GRIGURCU – Poezii / 13
 Miron KIROPOL – Ioana d'Arc (fragment) / 14
 Valeriu STANCU – Arhanghelul Munchausen / 15
 Corneliu BICHINEȚ – Aparatul de sudură / 16-17
 Cătălin CHIRILĂ – Piesă de teatru în două acte scrisă atunci cînd mă durea mîseaua... / 18
 Petru URSACHE – Bi-unitatea eros-thanatos / 19
 Gellu DORIAN – Pe același raft / 20
 Ludmila ROTĂRAȘ – Capete de pod / 20
 Florin FAIFER – Genialoidul / 21
 Mircea PETEAN – Elena M. Cîmpian / 21
 Constantin DRAM – Regimul povestirii / 22
 Daniel Ștefan POCOVNICU – Despre o corectare fîrzie a adolescențului miop / 23
 Mircea A. DIACONU – Marian Drăghici. Cartea ratării? / 24
 Dan MĂNUCĂ – Diaspora literară nord-americană / 25
 Emil IORDACHE – Proprietarii de limbă (II) / 26
 Dragoș COJOCARU – Pe masa concilierii / 26
 Radu TĂTĂRUCĂ – Ares / 27
 Simion BOGDĂNESCU – Imaginarul imaginarului / 27
 Horia GÂRBEA – Poezii / 27
 Cristian LIVESCU – Momentul Cătălina Buzoianu la Teatrul Tineretului din P. Neamț / 28
 Crenguța GÂNSCĂ – Marin Sorescu – portret de eseist / 29
 Gheorghe Boris LUNGU – În memoriam / 29
 George BODEA – Funcții ale basmului în romanul „Băiatul drumului” de Vasile Posteuță / 30
 Ovidiu MORAR – Jocuri și... cărți / 31
 Vasile SPORICI – Filosofia – aventura unui discurs (II) / 32
 Tudor GHIDEANU – Resurrecția sonetului / 33
 Gabriel STĂNESCU – Poezii / 33
 Gheorghe I. FLORESCU – România interbelică / 34
 Caius Traian DRAGOMIR – Dreptatea lui Hegel / 35
 Andrei STAVILĂ – Obsesia „fînței”. „Discipolii” lui Noica / 35
 Valentin CIUCĂ – Împlinire și destin / 36
 Constantin CIOPRAGA – Un artist remarcabil: Dan Hatmanu / 36
 Cătălin MIHULEAC – Nemurirea prin pamflet / 36
 Mircea GHITULESCU – Oare suride Shakespeare? (II) / 37
 Ștefan OPREA – Un tablou urît, pictat cu veselie! / 37
 Ion TRUCĂ – Rigoare și stil / 37
 Cristian R. VELESCU – Liviu Suhar / 38
 Bogdan ULMU – Un „manual” pentru Facultatea de teatru, semnat Vlad Mugur (I) / 38
 Oana LAZĂR – La „Casa mea” / 38
 Al. HUSAR – Crezul artistic al lui Goga (II) / 39
 Constantin PRANGATI – Dialog epistolar: Vasile Șoarec-Simion Mehedini (II) / 39

Alexandru BURLACU – Despre proza basarabeană din anii '20-'30 / 40
 Andrei Lucian DRĂGOI – Poezii / 40
 Ioan Alexandru TOFAN – Istoria neadevărată / 41
 Marius CHELARU – De la Joy d'amour la obscenitatea sentimentală... / 41
 Anton ADĂMUȚ – O paradigmă de cîștigat / 41
 Noemi BOMHER – Tradiția universală și românească a labirintului (I) / 42
 Theodor DAMIAN – Nașterea Domnului ca vocație și misiune / 42
 Mircea PLATON – Constantin Rădulescu-Motru (II) / 43
 Lăcrămioara PETRESCU – Poeți și critici / 44
 Vasile George DÂNCU – Poezii. Poetică. Poeți / 44
 Dan Bogdan HANU – Despre Oblomov, Emil Iordache și mine / 45
 Lucian VASILIU – Curier de ambe sexe / 45
 Nicolae BUSUIOC – Dialog și libertate / 45
 PRESSOFAG – Din valurile presei / 46
 Liviu PAPUC – Procesul Eminescu-Petrino – o afacere politică (III) / 46
 Hans Magnus ENZENSBERGER – Poezii. Traducere de Andrei ZANCA / 47
 Konstantinos KAVAFIS – Poezii. Traducere de Gheorghe BADEA / 48

ZILELE REVISTEI „CONVORBIRI LITERARE” EDIȚIA A VI-A, 9-10 MAI 2002

Programul manifestărilor:

Joi, 9 mai 2002:

- ora 10,00 (*Casa cu absidă „Laurențiu Ulici”*), Deschiderea festivă a Zilelor revistei *Convorbiri literare*;
- orele 11,00-13,00: Colocviul *I.L. Caragiale* și revista *Convorbiri literare* - lansări de reviste;
- orele 17,00-19,00 (*Muzeul Teatrului*): Simpozionul *Actualitatea lui I.L. Caragiale*; lansări de carte.

Vineri, 10 mai 2002:

- orele 10,00-13,00 (*Podul Casei Pogor*): Colocviul *Revista Convorbiri literare la 135 de ani de la fondare*;
- orele 18,00-20,00 (*Teatrul „Luceafărul”*): Podium poetic cu participarea poezilor invitați. Decernarea premiilor revistei *Convorbiri literare*. Festivitatea de închidere a Zilelor revistei *CONVORBIRI LITERARE*.

PREMIILE REVISTEI pe anul 2002

Juriul, format din: Cassian Maria Spiridon (președinte), Dan Mănucă, Lucian Vasiliu, Cătălin Mihuleac, Dragoș Cojocaru și Liviu Papuc (membri).

- Premiul special pentru afirmarea latinătății în contemporaneitate, lui Dante CERILLI, Italia

- Premiul pentru reușita culturală revistei *SEMN*, care apare la Bălți și este citită în toate colțurile țării, reprezentată de Nicolae LEAHU, redactor șef

- Premiul pentru deschiderea literară și culturală revistei *Bucovina literară* care a împlinit, de curând, 60 de ani, reprezentată de Ion BELDEANU, redactor șef

- Premiul pentru cultivarea dialogului cultural româno-german promovat prin revista *Dichtungsring*, reprezentată de Francisca RICINSKI MARIENFELD

- Premiul pentru excelența programului editorial editurii DIONYSOS, reprezentată de Christian W. SCHENK

- Premiul pentru performanță culturală Festivalului Internațional de Poezie *Noaptea de poezie de la Curtea de Argeș*, prin domnul Dumitru M. ION

Ioan HOLBAN - Premiul pentru coerență și expresivitatea profilelor critice contemporane

Marian POPA - Premiul pentru cuprinderea întregului spectru al literaturii române din perioada postbelică până la Revoluție

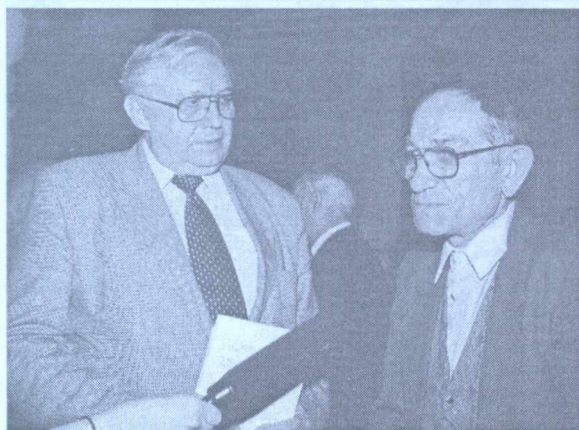
Ștefan OPREA - Premiul pentru întreaga sa operă dramatică

Lucian ALECSA - Premiul pentru construcțiile românești

Leo BUTNARU - Premiul pentru înălțimea expresiei lirice și altitudine civică

Mircea MUTHU - Premiul pentru subtilitatea eseisticii sale, susținută de o comparatistică de anvergură

Mihai CIMPOI - Premiul *Opera Omnia*

CUPRINSUL REVISTEI:

Nr. 1 (ianuarie)

Cassian Maria SPIRIDON – „Convorbiri literare” la început de an 2002 / 1

Nu există genii în afara socialului (I) – dialog cu romancierul Nicolae BREBAN / 2

Semiopolis (II) / Unde ne sînt redactorii – G. Master X în „Convorbiri” cu Maria CARPOV / 7

Constantin CIOPRAGA – Caragiale: un filon popular-fabulos / 9

Irina MAVRODIN – Concepte tari, concepte slabe / 12

Nicolae STROESCU-STINIȘOARĂ – Note de lectură / 13

Gheorghe GRIGURCU – Conștiința peripatetică (plimbăreață) a domnului Andrei Pleșu / 15

Dan CRISTEA – Amintiri din copilărie (I) / 18

Iancu GRAMA, poezii / 20

Gheorghe LUPU, poezii / 21

Vasile PROCA, poezii / 22

Nicolae PANAITTE, poezii / 23

Ion ENACHE, poezii / 26

Vasile TĂRĂȚEANU, poezii / 27

Dorin PLOSCARU, poezii / 28

Toma URSĂRESCU, poezii / 30

Mirol KIROPOL – Năluca / 31

Marius TUPAN – Pisica neagră / 33

Ciprian IEȘAN – Eroi ai zilelor noastre de azi și de mîine. C. Onan Barbarul / 39

Mircea A. DIACONU – Romulus Bucur. Cîntecele de cibernet / 43

Adrian ALUI GHEORGHE – Cărți de poezie / 46

Mircea PETEAN – Grigore Moș / 47

Ovidiu MORAR – Emil Brumaru – un melancolic incurabil / 48

Vasile George DÂNCU – De la arta poeziei la poezia artei / 51

Daniel Ștefan POCOVNICU – Intelectualul și armata / 53

Dan MĂNUCĂ – Ficțiunea și non-ficțiunea jurnalului / 56

Adrian Dinu RACHIERU – Alternativa Marino (II) / 59

Liviu GRĂȘOIU – O privire asupra exilului românesc / 64

Daniel CORBU – Poetica temporalității / 66

Dan Bogdan HANU – Această rezervație imposibilă, ființa / 68

Gellu DORIAN – Celor ce vin / 70

Nicolae CREȚU – Universalitatea mării poezii / 71

Martin MOLDOVAN – Geneza elegiilor eminesciene / 74

Adrian CREȚU – O paradigmă a tragicului de la Eminescu la Bacovia și Cioran / 77

Ioan HOLBAN – Titu Maiorescu în viziunea lui Z. Ornea / 82

Florin FAIFER – Melancolicul / 86

Sergiu AILENEI – Simboluri vitaliste la Panait Istrati / 88

Alina CIOBANU – Eroul civilizator în poveștile lui Ion Creangă / 89

Alexandru BURLACU – Modele prezumtive în romanul lui C. Stere (I) / 91

Constantin MIHAI – „Cazul” Mircea Eliade. Între revizuire și recuperare / 94

Ionel SAVITESCU – Memoriile și corespondența unui cărturar / 96

Indira SPATARU – *Exilul, o cale a mîntuirii* / 97
 Liviu PAPUC – *Procesul Eminescu-Petrino – o afacere politică* (IV) / 98
 Carolina ILICA – *Sylviane Dupuis sau descrierea non-existenței* / 100
 Sylviane DUPUIS, poezii. Prezentare și traduceri de Carolina ILICA / 101
 Gregor LASCHEN, poezii. Prezentare și traduceri de Franciska RICINSKI MARIENFELD / 103
 Omar KHAYYAN, în românește de George POPA / 104
 Vitali KOLODII, poezii. Prezentare și traduceri de Mircea LUTIC / 105
 GAOXING – *Tata*. Prezentare și traducere de Nora ZAINA / 107
 Gheorghe I. FLORESCU – *Interferențe româno-americane timpurii* / 111
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 114
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *O poliție a sentimentelor* / 116
 Calinic ARGATU – *Un Creangă monahal* / 117
 Liviu Ioan STOICIU – „Dacă desenezi draci pe pereți...” / 119
 Caius Traian DRAGOMIR – *Plăcerea și extremismul* / 121
 Emil IORDACHE – *Doriți 12 scaune?* / 123
 Andrei ZANCA – *Manipularea tăcerii (I)* / 124
 Dragoș COJOCARU – *Baudolino – facerea și primirea mîncării* / 127
 Mircea PLATON – *Despre comunism ca o plăcintă cu mere* / 129
 Ionel NECULA – *Ion Petrovici despre fenomenul cultural românesc în sistem pavilionar* / 130
 Anton ADĂMUȚ – *De la sfinți la apostoli* / 133
 Noemi BOMHER – *Tradiția universală și românească a labirintului* (II) / 136
 Petru URSACHE – *O hermeneutică a obiceiurilor* / 139
 Ioan-Alexandru TOFAN – *Despre necinstirea trupului* / 141
 Andrei STAVILĂ – *Raționalismul – tema vremii noastre* / 142
 Marius CHELARU – *La începutul poeziei este sunetul* / 143
 Mircea GHIȚULESCU – *Teatrul poetului* / 144
 Bogdan ULMU – *Testamentul artistic al lui Vlad Mugur* (II) / 145
 Cristian LIVESCU – *Momentul Cătălina Buzoianu la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț* (II) / 146
 Ștefan OPREA – *Ludwig de Luchino Visconti* / 148
 Valentin CIUCĂ – *Dinastii artistice...* / 149
 Ion TRUCĂ – *Aurul și lemnul* / 150
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 151
 Crina BUD – *Poezia ca nuntire* / 152
 Nicolae BUSUIOC – *De la mirajul creației la femeia scriitoare* / 154
 Mihai CIMPOI – *Podul de gînd și suflet românesc* / 155
 Virgil SORIN – *Portret psihologic: Alex. Ștefănescu* / 156
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 157
Curier de ambe sexe / 160
 Biblioteca revistei, nr. 1/ianuarie 2002: Valeriu STANCU, *Crematoriul de suflete*

Nr. 2 (februarie)

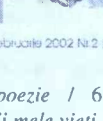
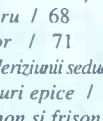
Cassian Maria SPIRIDON – *Caragiale și Eminescu sau fețele lui Janus* / 1
O demisie unică în toată Europa de Est (II) – dialog cu romancierul Nicolae BREBAN, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 5
 Inedit – Vasile A. GHEORGHITĂ – *O întâlnire cu I.L. Caragiale* / 10
 ANCHETA: I.L. CARAGIALE – AZI / 11
 Marian POPA, Mircea GHIȚULESCU, George MUNTEAN, Liviu GRĂSOIU, Sergiu AILENEI, Ion ROTARU, Michèle MATTUSCH, V. FANACHE, Nicolae CREȚU, Crișu

DASCALU, Dumitru MICU, Ioan DERȘIDAN, Cornel MUNTEANU, Fănuș BĂILEȘTEANU
 Constantin CIOPRAGA – *Perspective* / 28
 Irina MAVRODIN – *Cadavre deshumate* / 31
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Note de lectură* / 32
 Gheorghe GRIGURCU – *Un pre-șăizecist* / 33
 Dan CRISTEA – *Aminiri din copilărie* (II) / 35
 Ion CHICHEIRE, poezii / 37
 Ioan Vintilă FINTIȘ, poezii / 38
 Mihai LEOVEANU, poezii / 39
 Liviu APETROAIE, poezii / 40
 Tudor NEGOCESCU, poezii / 42
 Miron KIROPOL – *O legendă* / 43
 Constantin NOVAC – *RONSON sau cum am descoperit esența toamnei* / 45
 Gheorghe SCHWARTZ – *Memoria îngerilor și demonilor* / 49
 Tudor Călin ZAROJANU – *Salutări de la unu* / 52
 Vasile IANCU – *Ultimul pariu* / 57
 Cătălin GOMBOȘ – *Atunci cînd latră cîinii sau cine caută nu întotdeauna găsește* / 60
 Mircea A. DIACONU – *Nicolae Țone. Un tratat despre știința*

CONVORBIRI LITERARE

REVISTA FONDATĂ DE SOCIETATEA JURNALISTĂ LA 1 MARTIE 1987

Redactor șef Cassian Maria SPIRIDON

„I.L. CARAGIALE – AZI” Ștefan OPREA, Mircea GHEORGHITĂ, George POPA, Andrei STAVILĂ, Vasile A. GHEORGHITĂ, Ion TRUCĂ, Lucian VASILIU, V. FANACHE, Nicolae CREȚU, Crișu MATTUSCH, Mihai CIMPOI, Bogdan ULMU, Tudor Călin ZAROJANU, Cornel MUNTEANU, Fănuș BĂILEȘTEANU	
O demisie unică în toată Europa de Est dialog cu romancierul Nicolae BREBAN	
Constantin CIOPRAGA: Perspective Ioan MAVRODIN: Cadavre deshumate Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Note de lectură Gheorghe GRIGURCU: Un pre-șăizecist	
Miron KIROPOL: O legendă Constantin NOVAC: RONSON sau cum am descoperit esența toamnei Gheorghe SCHWARTZ: Memoria îngerilor și demonilor	
Bujor NEDELCOVICI: Jurnal infidel Alex. ȘTEFĂNESCU: O poliție a sentimentelor Andrei ZANCA: Manipularea tăcerii	

Februarie 2002 Nr. 2 (74)

morții și a reînvierii / 63
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Cărți de poezie* / 65
 Daniel CORBU – *Poemul scurt al lungii mele vieți* / 66
 Ioan HOLBAN – *Poezia lui Horia Zilberu* / 68
 Liviu GRĂSOIU – *Spre bucuria copiilor* / 71
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Mecanismul derizivității seducătoare* / 73
 Dan MĂNUCĂ – *Ipotezele unei structuri epice* / 76
 Dan Bogdan HANU – *Păcatul între canon și frison* / 79
 Gellu DORIAN – *Valentin Radu – Înapoi la Arcadia* / 81
 Nicolae CREȚU – *Jocuri ale naratorului* / 82
 Florin FAIFER – *Temperamentalul* / 85
 Alexandru BURLACU – *Modele prezumtive în romanul lui C. Stere* (II) / 86
 Const. MIU – *Psihologia fricii* / 88
 Liviu PAPUC – *Procesul Eminescu-Petrino – o afacere politică* (V) / 90
 Carolina ILICA – *Iovan Koteski – Un „poet blestemat”?* / 91
 Iovan KOTESKI, poeme în traducerea Carolinei ILICA / 93

Yves BONNEFOY, poeme prezentate și traduse de Rodica DRAGHINESCU / 97
 Faye MOSKOWITZ – *O scurgere din inimă*, prezentare și traducere de Mihaela MUDURE / 99
 Gheorghe I. FLORESCU – *Românii din America* / 101
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 105
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Spray-ul cu care se mîzgălesc pereții* / 107
 Caius Traian DRAGOMIR – „*Vorbe, vorbe, vorbe*” / 108
 Andrei ZANCA – *Manipularea tăcerii (II)* / 110
 Mircea PLATON – *Eternitatea în travesti* / 113
 Vasile George DÂNCU – *Poeticul și limbajul* / 115
 Horia GÂRBEA – *Marile familii* / 116
 Catinca PIPER – *Balkanismul lingvistic – formă de multiculturalism? (II)* / 117
 Cătălin MIHULEAC – *Amarul vieții de american* / 118
 Emil IORDACHE – *O ființă de genul neutru* / 119
 Dragoș COJOCARU – *Funcții ale tragicului în Divina Comedie* / 122
 Petru URSACHE – *Fundamente mitice ale totemismului* / 124
 Ioan-Alexandru TOFAN – *Epistolar din Paradis* / 126
 Andrei STAVILĂ – *Singura noastră obsesie: ființa...* / 127
 Marius CHELARU – *Armonia dintre credință și știință între nașterea Purgatoriului și 'Umm al-Kitab* / 128
 Mircea GHÎȚULESCU – *Jubileul Caragiale. Tablă de materii* / 131
 Bogdan ULMU – *Testamentul artistic al lui Vlad Muguș (III)* / 132
 Ștefan OPREA – *Rațiune și simfrie de Ang Lee* / 133
 Valentin CIUCĂ – *Oamenii de bronz ai cetății* / 135
 Ion TRUICĂ – *Un sentiment numit România* / 136
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 137
 George POPA – *Dialogul dintre civilizații* / 138
 Sergiu AILENEI – *Un spirit polemic* / 140
 Ion CRISTOFOR – *Între poezie și istorie* / 141
 Mircea PETEAN – *Dispariția și farmecul ei deosebit* / 142
 Mircea CIUBOTARU – *Un dicționar de expresii românești* / 144
 Stelian BABOI – *O viziune interogativă asupra lumii* / 147
 Nicolae BUSUIOC – *Lista lui Khrishan Kumar* / 148
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Inima vinului* / 149
 Nicolae PANAITTE – *Potriviți șoptite* / 150
 Dr. Cassian CRĂCIUN – *Har de la Dumnezeu – harul cuvîntului* / 152
 Lucian MUNTEANU – *Nimic fără dăruire* / 152
 Ion ZUBAȘCU – *Sinucigași de profesie* / 154
 Liviu Ioan STOICIU – *Lipsa de măsură* / 156
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 158
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 160
 Biblioteca revistei Convorbiri literare nr.2 / februarie 2002:
 AUTOEXECUȚIA (poeme), Adrian ALUI GHEORGHE

Nr. 3 (martie)

Cassian Maria SPIRIDON – Iacob Negruzzi și *Convorbiri literare* / 1

Aleg încă o dată România, să mă îngrop în piramida națiunii mele (III) – dialog cu romancierul Nicolae BREBAN, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 5

Curajul este o atitudine de viață, nu o petardă ce răsună ocazional – dialog cu criticul și poetul Gheorghe GRIGURCU, realizat de Romulus DIACONESCU / 10

Omenirea nu poate trăi fără idei generoase – un interviu cu F.M. DOSTOIEVSKI pe tema războiului. Traducere și prezentare de Ilie DANILOV / 15

Aurel DUMITRAȘCU – *Poezia lui Virgil Mazilescu. Măștile și personajele*. Inedit / 17

Irina MAVRODIN – *Inocența pierdută* / 20

Nicolae STROESCU STINIȘOARA – *Note de lectură* / 21

Ioan HOLBAN – *Cărțile păzite de șobolanul Bosch* / 22

Gabriela CREȚAN, poezii / 27

Florina ZAHARIA, poezii / 28

Maria PAL, poezii / 29

Monica RÂPEANU, poezii / 30

Margareta CURTESCU, poezii / 31

Luminița COJOACĂ, poezii / 32

Cristina BOGHIAN, poezii / 32

Ștefania HĂNESCU, poezii / 33

Corina MATEI-GHERMAN, poezii / 34

Iuliana Mirela CĂRNARU, poezii / 35

Sena SÜLEYMAN, poezii / 36

Diana COFSINSKI, poezii / 36

Mihai MERTICARU, poezii / 38

Miron KIROPOL – *Din nou despre lucrările diavolului* / 39

Nicolae LEAHU – *Trei narațiuni* / 41

Florin ONCESCU – *Biserica arsă* / 43

Mircea A. DIACONU – *Virgil Ierunca. Poeme de exil* / 45

Adrian ALUI GHEORGHE – *Poezie post-optzecistă* / 47

Vasile SPIRIDON – *Glose de aproximare* / 48

Daniel CORBU – *Baricada de cuvinte sau mica vicioasă poezia* / 50

Emil MANU – *Neobaladele și neosonetele lui Tudor George* / 51

Daniel Ștefan POCOVNICU – *Realismul ca sacrificiu* / 53

Theodor CODREANU – *Orestia* / 56

Liviu GRĂȘOIU – *O explicație amănunțită* / 58

Dan MĂNUCĂ – *Bibliografie călinesciană comentată* / 60

Grigore SCARLAT – *Scriitorinul* / 63

Alexandru PINTESCU – *Ion Simuș între agorafilie și bibliopolis* / 65

Dan Bogdan HANU – *Arheologia solitudinii* / 67

Gellu DORIAN – Adrian Urmanov – *Cămurile canonice* / 69

Ion POPESCU-SIRETEANU – *Ibrăileanu despre Heliade-Rădulescu* / 71

Ion BĂLU – *Ioan Alexandru. Modele spirituale* / 73

Nicolae CREȚU – „*Inteligența*” ca ironie / 76

Constantin MIU – *O scrisoare pierdută într-o nouă interpretare* / 79

Florin FAIFER – *Apolinicul* / 81

Ilie DAN – *Farmecul manuscriselor lui Labiș* / 83

Alexandru BURLACU – *Poezia basarabească: Arcadia în negativ (I)* / 84

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, 1 A I MARTIE 1947

Aleg încă o dată România, să mă îngrop în piramida națiunii mele (III) – dialog cu romancierul Nicolae BREBAN Curajul este o atitudine de viață, nu o petardă ce răsună ocazional – dialog cu criticul și poetul Gheorghe GRIGURCU Omenirea nu poate trăi fără idei generoase – un interviu cu F.M. DOSTOIEVSKI	
Aurel DUMITRAȘCU – Poezia lui Virgil Mazilescu. Măștile și personajele. Inedit	
Irina MAVRODIN – Inocența pierdută Nicolae STROESCU STINIȘOARA – Note de lectură	
Bujor NEDELCOVICI – Jurnal infidel Alex. ȘTEFĂNESCU – Spray-ul cu care se mîzgălesc pereții Petru URSACHE – „În” am devenit „închis”	

Marie 2002 Nr. 3 (75)

Elvira SOROHAN – <i>O revistă și colaboratorii ei</i> / 75	
Traian DIACONESCU – <i>Iordanes. Considerații filologice și istoriografice despre retragerea lui Aurelian din Dacia Traiana (I)</i> / 77	
Florin FAIFER – <i>Moșierul</i> / 81	
Alexandru BURLACU – <i>Poezia basarabeană: Arcadia în negativ (II)</i> / 83	
Grigore SCARLAT – <i>Vis și realitate</i> / 86	
Liviu PAPUC – <i>Procesul Eminescu-Petrino – o afacere politică (VII)</i> / 89	
Carolina ILICA – <i>Recunoașteți autorul?</i> / 90	
SZLAFKAY Attila – <i>Poeme</i> / 95	
Alexandr GORODNITZKI – <i>Poeme</i> / 96	
Maria CIURSINA – <i>Poeme</i> / 97	
Henrik al DANEMARCEI – <i>Destinul obligă</i> (fragmente din volumul de memorii. Prezentare și traducere de Grete TARTLER) / 98	
Gheorghe I. FLORESCU – <i>11 septembrie 2001</i> / 102	
Eugen URICARU – <i>La început de călătorie</i> / 105	
Alex. ȘTEFĂNESCU – <i>De ce s-a inventat literatura</i> / 106	
Bujor NEDELCOVICI – <i>Jurnal infidel</i> / 107	
Caius Traian DRAGOMIR – <i>Literatura ca Gestalt. Lautréamont, Caragiale, avangardele</i> / 108	
Emil IORDACHE – <i>Întregirea unui profil de cărturar</i> / 110	
Noemi BOMHER – <i>Bucătărie clasică: G. Călinescu</i> / 111	
Sergiu AILENEI – <i>Geniu și supraom</i> / 113	
Anton ADĂMUȚ – <i>Aretologia ca mod de a fi participativ</i> / 114	
Mircea PLATON – <i>„Rock & popi”</i> / 118	
Dragoș COJOCARU – <i>Un român în Italia</i> / 120	
Radu TĂTĂRUCĂ – <i>O denie sub drapel</i> / 122	
Cătălin MIHULEAC – <i>De ce țin cu taurul</i> / 123	
Horia GÂRBEA – <i>Din Anul lui Caragiale...</i> / 124	
Ion BELDEANU – <i>Cernăuți: Iluzii și deziluzii</i> / 125	
George POPA – <i>Tragicul la Hölderlin</i> / 127	
Petru URSACHE – <i>Antropologia, o știință colonială?</i> / 129	
Ioan-Alexandru TOFAN – <i>Aleșii</i> / 131	
Tiberiu BRĂILEAN – <i>A treia cale</i> / 132	
Marius CHELARU – <i>Patru oglinzi paralele</i> / 134	
Mircea GHIȚULESCU – <i>De ce? Iată întrebarea</i> / 137	
Bogdan ULMU – <i>Cașavencii de ieri și de azi</i> / 138	
Cristian LIVESCU – <i>Momentul Andrei Șerban la Teatrul Tineretului (II)</i> / 139	
Valentin CIUCĂ – <i>Ion Irimescu, uitat...</i> / 141	
Ion TRUICĂ – <i>Victor Brauner</i> / 142	
Ștefan OPREA – <i>Black is beautiful! Premiile Oscar 2001</i> / 143	
Lucian VASILIU – <i>Adnotări fulgurante</i> / 145	
Eugen COJOCARU – <i>România la „Salonul de carte” parizian ediția 22-27 martie 2002</i> / 146	
Nicolae BUSUIOC – <i>Un alt chip al Margueritei Yourcenar</i> / 148	
Constantin MATEI – <i>Lucian Valea ... remember...</i> / 149	
Gheorghe ISTRATE – <i>Două cărți – două destine paralele – prietenilor mei, Dumitru Pricop și Ion Panait</i> / 151	
<i>In memoriam RADU SĂPLĂCAN</i> (Adrian ALUT GHEORGHE, Liviu PAPUC, Gheorghe PÂRJA, Sorin GÂRJAN) / 152	
Grigore VIERU – <i>Radio Iași</i> / 155	
Erată la interviu (publicat în numerele 1,2 și 3/2002) cu romancierul Nicolae Breban / 155	
PRESSOFAG – <i>Din valurile presei</i> / 157	
Daniel CORBU – <i>Curier de ambe sexe</i> / 160	
Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr.4 / aprilie 2002: Carolina ILICA, NUMĂRĂTOARE INVERSĂ	

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JURNALUL DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1947
Redactor șef: Călin Maria SPIRIDON

Nu e nimic mai presus... decât un singur lucru: pietatea, rugăciunea și reflecțiunea în jurul rugăciunii (inedit) – dialog cu romancierul Petru DUMITRIU

Poeme inedite

Aurel DUMITRAȘCU, Dan DAVID

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Note de lectură
Gheorghe GRIGURCU: Refuzul calofiliei
Constantin CIOPRAGA: Perspective

Irina MAVRODIN: La Râșinari, despre clișeu și operă
Eugen URICARU: O criză depășită – Iași
Alex. ȘTEFĂNESCU: Despre moarte...

Mihai CIMPOI: „Tranzitivul” caragialian
Ioan HOLBAN: Apărarea poeziei
Mircea MUTHU: Piteceșul

Cronica literară:

Mircea A. DIACONU
Daniel Ștefan POCOVNICU
Dan MĂNUCĂ

Mai 2002 Nr.5 (77)

Nr. 5 (mai)

Cassian Maria SPIRIDON – *Din vremea proletcultismului în floare* / 1

Nu e nimic mai presus de științele exacte și experimentale și de filosofia care reflectă asupra lor, decât un singur lucru: pietatea, rugăciunea și reflecțiunea în jurul rugăciunii (inedit) – dialog cu romancierul Petru DUMITRIU, realizat de Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ / 6

Aurel DUMITRAȘCU, Poeme inedite / 11

Dan DAVID, Poeme inedite / 12

Irina MAVRODIN – *La Râșinari, despre clișeu și operă* / 13

Gheorghe GRIGURCU – *Refuzul calofiliei* / 14

Constantin CIOPRAGA – *Perspective (2)* / 16

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Note de lectură* / 20

Ioan HOLBAN – *Apărarea poeziei* / 22

Mircea POPOVICI, poezii / 26

Ion COVACI, poezii / 27

Oana LAZĂR, poezii / 28

Ioana GRECEANU, poezii / 29

Bianca MARCOVICI, poezii / 30

Gheorghe VIDICAN, poezii / 30

Miron KIROPOL – *Și a fost seară și a fost dimineață* / 31

Telorian MOROȘANU – *Borș de lobodă și curente literare* / 34

Mircea A. DIACONU – *Poezii ai Sătmăului* / 38

Daniel Ștefan POCOVNICU – *Sinuciderea lentă a jurnalului* / 41

Dan MĂNUCĂ – *De la comparatism la istorie literară* / 44

Iulian BOLDEA – *Ștefan Augustin Doinaș* / 47

Liviu GRĂSOIU – *Un alt fel de memorialistică* / 49

Vasile SPIRIDON – *Loja inițiatoare* / 51

Vlad SORIANU – *Sensul în lirica lui Sergiu Adam* / 53

Daniel CORBU – *Tarele postmodernismului abisal-agonic* / 55

Ion HURJUI – *Un roman de nota zece* / 56

Dan Bogdan HANU – *Refacerea albului* / 58

Gellu DORIAN – *Dan Socu – Borcane bine legate, bani pentru încă o săptămână* / 60

Mihai CIMPOI – *„Tranzitivul” caragialian* / 62

Sebastian DRĂGULĂNESCU – *Astronomie, meteorologie și temperatură critică la Caragiale* / 65

Mihaela MÎRȚU – *Tehnici dramatice în comediile lui I.L. Caragiale* / 68

Traian DIACONESCU – *Iordanes. Considerații filologice și istoriografice despre retragerea lui Aurelian din Dacia Traiana* (II) / 72
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Valori din fondul G.T. Kirileanu din Piatra Neamț (Soarta bibliotecii lui Ion Creangă)* – fragment / 76
 Florin FAIFER – *Logofătul* / 78
 Ion BELDEANU – *Fenomenul Labiș* / 80
 Liviu PAPUC – *La încă o aniversară* / 82
 Carolina ILICA – *Harfa lui Seamus Heaney* / 83
 Seamus HEANEY – *Sonete din Elada și alte poeme*. Traduceri de Carolina ILICA / 85
 Wislawa SZYMBORSKA – *Poeme*. Prezentare și traduceri de Nicolae MAREȘ / 88
 SHU Ting / 94, YEYanbin / 95, ZHANG Ye / 97, Prezentări și traduceri de DING Chao
 Günter KUNERT – *Poeme*. Prezentare și traduceri de Andrei ZANCA / 98
 Eleonora CĂRCĂLEANU – *Giuseppe Petronio, „Profesor onorific” al Universității „Al.I. Cuza” din Iași* / 100
 Gheorghe I. FLORESCU – *Un istoric și o carte* / 102
 Eugen URICARU – *O criză depășită* – Iași / 105
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Despre moarte...* / 106
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 107
 Caius Traian DRAGOMIR – *Geniul* / 108
 Emil IORDACHE – *Trei eseuri despre profanare* / 110
 G. Master X. – *Beție de cuvinte, șopîrle și vorbe care umblă la cona Caragiale* / 113
 Mircea PLATON – *La răscruci – în apărarea sensului* / 115
 Nicolae CREȚU – *„Capricii”, jocuri, „edict” ale poetului Mihai Ursachi* / 117
 Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚCHI – *Scufița roșie și principul eucatastrofei* / 120
 Sergiu AILENEI – *Psihologism și naturalism* / 124
 Cătălin MIHULEAC – *Muzeul falsurilor* / 125
 Mircea MUTHU – *Pitorescul* (I) / 126
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Capătul de sfoară* / 130
 Elvira SOROHAN – *Topîrceanu. Poezia ironiei și ironia poeziei* / 132
 Dragoș COJOCARU – *Edificii dantești* / 134
 Petru URSACHE – *Semne bune anul are?* / 136
 Ioan-Alexandru TOFAN – *Pelerinul* / 138
 Marius CHELARU – *Penumbra Mythos-ului face adevărul mai frumos* / 139
 Lîgia CONSTANTINESCU – *Un debut în proza irlandeză* – *Antonia Logue* / 141
 Mircea GHÎȚULESCU – *Dicteul comic* / 145
 Bogdan ULMU – *Gellu Dorian și teatrul scurt* / 146
 Ștefan OPREA – *Sidney Poitiers: culoare și valoare. Premiile Oscar 2002* / 147
 Valentin CIUCĂ – *Visul caligrafului* / 149
 Ion TRUICĂ – *Demiurgul* / 150
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 151
 Nicolae BUSUIOC – *Miniaturi, ornamente și caligrafie* / 152
 Ilie ILAȘCU – *Tiraspol, celula nr. 13, 18 aprilie 2001* / 153
 Festivalul Internațional „Noptile de poezie de la Curtea de Argeș” România, scurt istoric / 153
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 157
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 160
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr.5 / mai 2002
 Dan Bogdan HANU, *AMINTIRI DIN CAZARMA DE CATIFEA*

Nr. 6 (iunie)

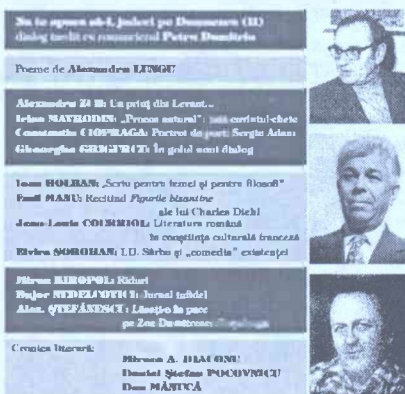
Cassian Maria SPIRIDON – *O dragoste împărțită, Eminescu – Veronica* (I) / 1

Nu te apuca să-L judeci pe Dumnezeu (II), dialog inedit cu romancierul Petre DUMITRIU, realizat de Nicolae STROESCU STÎNISOARA / 6

Alexandru ZUB – *Un prinț din Levant...* / 8

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JURNALIZMULUI DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1987
 Redactor șef: 4 mii lei Mariu SPIRIDON

Iunie 2002 Nr. 6 (78)

Irina MAVRODIN – *„Proces natural”: iată sintagma-cheie* / 10
 Liviu GRĂSOIU – *O istorie a literaturii române pentru italieni* / 11
 Constantin CIOPRAGA – *Portret de poet: Sergiu Adam* / 13
 Nicolae STROESCU STÎNISOARĂ – *Despre învinșii eliberării* / 15
 Ioan HOLBAN – *„Scriu pentru femei și pentru filosofi”* / 17
 Jean-Louis COURRIOL – *Literatura română în conștiința culturală franceză* (I) / 19
 Alexandru LUNGU, poezii / 22
 Vlăduț SCUTELNICU, poezii / 24
 Victor STEROM, poezii / 25
 Angela FURTUNĂ, poezii / 26
 Marta IZSÁK, poezii / 27
 Marian CONSTANDACHE, poezii / 28
 Carmen JGHEBAN ELENIN, poezii / 30
 Miron KIROPOL – *Riduri* / 31
 Ion DRĂGĂNESCU – *Candy* / 34
 Mircea CÎRSTEĂ – *Instituția* / 35
 Mircea A. DIACONU – *Ștefania Ploeanu și avatarurile scrisului barbar* / 37
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Jurnalul și literatura* / 39
 Dan MĂNUCĂ – *Romanul popular* / 42
 Iulian BOLDEA – *Sfidările „antiliteraturii”* / 45
 Nicolae CREȚU – *Energiile metaforei* / 47
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Trei debuturi* / 50
 Ion BĂLU – *Petre Got, clipa dintre hotare* / 52
 Vasile SPIRIDON – *Trunchiul de piramidă* / 54
 Lucreția BĂRLĂDEANU – *Scriptori români în exil* / 56
 Dan Bogdan HANU – *Zgomotele și ecoul (controlat)* / 58
 Bogdan CREȚU – *Neajunsurile unei monografii* / 60
 Corina-Gabriela BĂDELIȚĂ – *Federigo Tozzi – o lecție contextuală* / 62
 Olimpia IACOB – *Sub semnul autenticității* / 64

Gellu DORIAN – *Răzvan Țupa* – Fetiș / 67
 Sergiu AILENEI – *Eminescu în ultimii ani* / 69
 Constantin MIHAI – *Răsfrîngerii ale tradiției culturale patristice*
 – *O exegeză a poeziei eminesciene Reverie* / 71
 Gavril ISTRATI – *Alexandru Piru* / 72
 Elvira SOROHAN – *I.D. Sîrbu și „comedia” existenței* / 74
 Lucia OLARU NENATI – *„Junimea Moldovei de Nord” – o*
săgeată în timp / 76
 Florin FAIFER – *Păgubosul* / 80
 Ionel SAVITESCU – *Cazul N. Steinhardt* / 82
 Liviu PAPUC – *Codicil la procesul Eminescu – Petrino* / 84
 Carolina ILICA – *Franca Bacchiega, „o femeie, un fel de afi”* / 85
 Franca BACCIEGA. Poezii. Traduceri de Carolina Ilica / 86
 Anna AHMATOVA – *Kitejanka*. Prezentare și traduceri de Livia
 COTORCEA / 91
 Linda HUTCHEON – *Ironie și literatură*. Traducere de Ligia
 CONSTANTINESCU / 94
 Margaret ATWOOD – *Sosirea acasă*. Prezentare și traducere de
 Mihaela MUDURE / 99
 Gheorghe I. FLORESCU – *Take Ionescu, omul politic* / 101
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Lăsați-o în pace pe Zoe Dumitrescu-*
Buşulenga / 104
 Bujor NEDELCOVICI – *Jurnal infidel* / 105
 Emil MANU – *Recitind* Figurile bizantine ale lui Charles Diehl / 107
 Caius-Traian DRAGOMIR – *Literatura ca Gestalt. Lauréamont,*
Caragiale, avangardele / 109
 Emil IORDACHE – *Trei eseuri despre frustrare* / 111
 Anton ADĂMUȚ – *Camil Petrescu despre stil și culturi corelate* / 114
 Mircea MUTHU – *Pitorescul* (II) / 119
 Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚCHI – *Lewis Carroll: povestea*
șmerchinului / 121
 Silviu LUPĂȘCU – *Sărutul divin* (I). Imagini ale morții în
 Aggadh din Talmudul babilonian. Tanatologia tammam-ilor și
 amoraim-ilor (sec. I-V D.Hr.) / 123
 Petru URSACHE – *O nouă exegeză a Mioriței* / 126
 Ioan Alexandru TOFAN – *Minunile cîntate* / 128
 Marius CHELARU – *În umbra creatorilor de suflet* / 130
 Stelian DUMISTRĂCEL – *În paralel? În... trist!* / 132
 Mircea GIȚULESCU – *De la Mazilu la Puși Dinulescu* / 133
 Bogdan ULMU – *Interviul – gen la modă!* / 134
 Ștefan OPREA – *Imposibila aventură* / 135
 Valentin CIUCĂ – *Octav Băncilă – un clasic minor* / 137
 Ion TRUCĂ – *Privind orașul...* / 138
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 139
 Ilie DAN – *Remember. „Sînt pasărea ce are să cadă”* / 141
 Ștefan EPURE – *O antologie a poeziei mistice persane* / 142
 Gheorghe GRIGURCU – *În golul unui dialog* / 143
 Mircea PLATON – *Un conte rus* / 145
 Dragoș COJOCARU – *Îmblînzitorul marchiz de Zubizarreta* / 146
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Capătul de sfoară* / 147
 G. Master X. – *Limba lui. Note răzlețe despre eminescolatinitate* / 148
 Virgil BULAT – *Cartea unui diplomat* / 150
 Cătălin MIHULEAC – *Andreea Marin are vulcan* / 152
 Nicolae BUSUIOC – *Ultima șansă* / 152
 Ion BELDEANU – *Alba-neagra sau despre o anume discrim-*
inare / 153
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 154
 Comunicat / 155
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr.6 / iunie 2002
 Ioan ȚEPELEA, *POTCOAVE DE FARISEI*

Nr. 7 (iulie)

Cassian Maria SPIRIDON – *O dragoste împărtășită, Eminescu –*
Veronica (II) / 1

O istorie trăită a patristicii franceze (I) – dialog cu profesorul
 emerit de la Paris IV – Sorbona, Monique ALEXANDRE, realizat
 de Cristian BĂDILĂȚĂ, tradus de Elena SOARE / 5

„Nu putem să așteptăm ca francezii să învețe limba română” –
 interviu cu criticul literar, traducătorul și profesorul universitar
 francez Jean-Louis COURRIOL / 9

Gheorghe GRIGURCU – *Poezia e o dreptate în sine...* / 11
 Irina MAVRODIN – *Scritorul și Pomul Cunoașterii* / 12
 Constantin CIOPRAGA – *B. Fundoianu – între două literaturi* / 13
 Dan CRISTEA – *„În peștera fierbinte a poemului”* (Avancronică
 la un volun de versuri) / 16

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Întrezăriri – fragmente*
inedite – / 18

Ioan HOLBAN – *Cele două ipostaze ale criticului* / 21
 Jean-Louis COURRIOL – *Literatura română în conștiința cul-*
turală franceză (II) / 25

Leo BUTNARU, poezii / 29
 Spiridon POPESCU, poezii / 30
 Nicolae ROTARU, poezii / 30
 Tudor NEGOESCU, poezii / 31
 Ovidiu GLIGU, poezii / 32
 Ilie GORJAN, poezii / 33
 Manuela HOROPCIUC, poezii / 34
 Venera ANTONESCU, poezii / 36
 Lavinia BRANIȘTE, poezii / 37
 Geo VASILE – *Venera Antonescu sau Elegiile unui cărturar singur* / 36
 Miron KIROPOL – *Ucenicul vrăjitor* / 38
 Marian DRUMUR – *După bătălia de la Stalingrad* / 41
 Mircea A. DIACONU – *Dan Bogdan Hanu – Despre ruine și vise* / 44
 Daniel Ștefan POCOVNICU – *Fericitul accident al lecturii* / 46
 Dan MĂNUCĂ – *Datorii uitate* / 49
 Iulian BOLDEA – *Provocarea memoriei* / 52
 Liviu GRĂSOIU – *Ultima...* / 54
 Marius CHELARU – *Acolo unde diavolul are haine alb-negru* / 56
 Mirela MARIN – *Onomastica personajului în proza lui D.R.*
Popescu / 58

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL XXXVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ PONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IASI, LA 1 MARTIE 1967

O istorie a patristicii franceze... (I) dialog cu profesorul emerit de la Paris IV – Sorbona, Monique ALEXANDRE „Nu putem să așteptăm ca francezii să învețe limba română” dialog cu criticul literar, traducătorul și profesorul universitar francez Jean-Louis COURRIOL Gheorghe GRIGURCU: <i>Poezia e o dreptate în sine</i> Irina MAVRODIN: <i>Scritorul și Pomul Cunoașterii</i> Constantin CIOPRAGA: <i>B. Fundoianu – între</i> două literaturi Dan CRISTEA: „În peștera fierbinte a poemului” Miron KIROPOL: <i>Ucenicul vrăjitor</i> Marian DRUMUR: <i>După bătălia de la Stalingrad</i> Petru URSACHE: <i>Dicționar</i> Iulian BOLDEA: <i>Provocarea memoriei</i> Ioan HOLBAN: <i>Cele două ipostaze ale criticului</i> Florin FAIFER: <i>Filologul</i> Alex ȘTEFĂNESCU: <i>Fenomenul paranormal</i> în literatura română George POPA: <i>Profețiile lui Leonardo da Vinci</i> Cronica literară Marius A. DIACONU Daniel Ștefan POCOVNICU Dan MĂNUCĂ	
--	---

Iulie 2002 Nr. 7 (79)

Olimpiu NUȘFELEAN – *Dialogul ca izbândă* / 62
Doris MIRONESCU – *Poezia ca spațiu de locuit* / 64
Ion ROȘIORU – *Perpetua căutare a fericirii* / 66
Dan Bogdan HANU – *Roșu spre negru* / 68
Gellu DORIAN – *Elena Vlădăreanu. Pagini* / 70
Constantin MIHAI – *Eminescu și creștinismul – Imaginea cristică în poetica eminesciană* / 71
Lăcrămioara PETRESCU – *Caragiale. Malentendu și... mal entendu* / 75
Florin FAIFER – *Filologul* / 77
Sergiu AILENEI – *Sfârșit de veac în București* / 79
Leonte IVANOV – *Sfârșitul unei tradiții (D.C. Moruzi)* / 81
Virginia ȘERBĂNESCU – *Doamnă Voinescu, am fost colega...* / 85
Liviu PAPUC – *Opinii românești despre roman* / 89
Carolina ILICA – „*Treaz și în vis...*” (I) / 90
Ștefan Aug. DOINAȘ, poezii / 91
Sylviane DUPUIS, poezii / 91
Franca BACCHIEGA, poezii / 92
Ioan ȚEPELEA, poezii / 92
Mara RADOVIC, poezii / 92
Abd El-Karim Al-Khalqy, poezii / 92
LANA, poezii / 93
Yasuo FUJITOMI, poezii / 93
Olga ȘTEFAN, poezii / 93
Jon MILOS, poezii / 94
Vukman OTAŠEVIC, poezii / 94
Heidi PATAKI, poezii / 95
Risto VASILEVSKI, poezii / 95
Shaip EMERLLAHU, poezii / 96
Vasile MENZEL, poezie / 96
Radhia RIAHI, poezie / 97
Ivan GOLUBNICI, poezie / 97 Traduceri de Carolina ILICA și Dumitru M. ION
Carles MIRALLES. Poeme. Prezentare și traduceri de Traian DIACONESCU / 98
Daniel SCHENK – *Nebunie curată (fragment de roman)*. Prezentare de Valeriu STANCU. Traducere de Paula VĂLCU / 100
Gheorghe I. FLORESCU – *Jurnalul unui om politic: Grigore Tracu-lași* / 102
Alex. ȘTEFĂNESCU – *Fenomene paranormale în literatura română* / 105
George POPA – *Profețiile lui Leonardo da Vinci* / 106
Caius Traian DRAGOMIR – *Suprema iluzie* / 108
Emil IORDACHE – *Privindu-l pe Harms (I)* / 110
Anton ADĂMUȚ – *Zodia tatălui* / 114
Silviu LUPAȘCU – *Sărutul divin (II). Imagini ale morții în Aggaddoth din Talmudul babilonian. Tanatologia tammam-ilor și amoraim-ilor (sec. I-V D.Hr.)* / 116
Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚCHI – „*Atitudini anglo-saxone*”. *Poetică implicită și coregrafie relațională* / 119
Traian DIACONESCU – *Historia Augusta. O nouă lecțiune a textelor lui Vopiscus (I)* / 122
Noemi BOMHER – *Dreptatea și proverbele* / 126
Aurora MARIN – *Mikel Dufrenne. Despre obiectul estetic și obiectul de artă* / 128
Ruxandra APETROAIA – *Aspecte sociale în mit* / 130
Petru URSACHE – *Dicționare* / 131
Stelian DUMISTRĂCEL – *Fotbal și semiotică* / 133
Mircea GHIȚULESCU – *Spectacolul comparațiilor* / 135
Bogdan ULMU – *Jurnalul lui Valeriu Moisescu* / 136
Adrian ALUI GHEORGHE – *O istorie a sentimentului „nașut” T.T.* / 137

Bogdan CREȚU – *Grotescul în dramaturgia lui Matei Vișniec* / 138
Claudiu GROZA – *Crimele parodice sau despre absolut* / 141
Valentin CIUCĂ – *Noua ordine amoroasă* / 142
Ion TRUICĂ – *Paul Bortnovski – 80* / 143
Ștefan OPREA – *Copilăria lui Ivan, de Andrei Tarkovski* / 144
Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 146
Mircea PLATON – *Cavaleriască existență...* / 147
Dragoș COJOCARU – *Despre Francesca da Rimini* / 150
Horia GÂRBEA – *Suflete moarte* / 152
Cătălin MIHULEAC – *Băiete, un Cioran cu lămție și un Noica de la gheață* / 152
Ion BELDEANU – *Ștefan Kelar sau Ștefan Chelaru* / 153
Nicolae BUSUIOC – *Nu mai priviți de sus* / 154
Ioan ȚEPELEA – *Pentru o imagine edificatoare* / 156
Radu TĂTĂRUCĂ – *Capătul de sfoară* / 158
PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 159
Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 160
Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr.7 / iulie 2002
Miron KIROPOL, FRUCTUL ȘI CENUȘA

Nr. 8 (august)

Cassian Maria SPIRIDON – *Ștefan Aug. Doinaș, și lectura poeziei / I O istorie trăită a patristicii franceze (II) – dialog cu profesorul emerit de la Paris IV – Sorbona, Monique ALEXANDRE, realizat de Cristian BĂDILĂ* / 5
Florin CÂNTEC – *Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)* / 9
Irina MAVRODIN – *Literatură și simbol (I)* / 11
Alexandru ZUB – *Ion Omescu* / 13
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Întrezăriri – fragmente inedite* – / 15
Ioan HOLBAN – *Proza Anei Blandiana* / 18
Ileana MARIN – *Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu* / 23
Gheorghe GRIGURCU, poezii / 26
Aurel ȘTEFANACHI, poezii / 28
George BĂDĂRĂU, poezii / 30
Ion DUMBRAVĂ, poezii / 31

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL XXXVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI LA 1 MARTIE 1967
Editoare: prof. Cassian Maria SPIRIDON

O istorie a patristicii franceze... (II)
dialog cu profesorul emerit de la Paris IV – Sorbona
Monique ALEXANDRE
Florin CÂNTEC: Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Literatură și simbol (I)
Irina MAVRODIN
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Întrezăriri

Ion Omescu
Alexandru ZUB

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)
Florin CÂNTEC

Întrezăriri – fragmente inedite
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ

Proza Anei Blandiana
Ioan HOLBAN
Ileana MARIN: Planurile glisante ale discursului istoric la Sorin Alexandrescu

Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (I)

Petru M. HAȘ, poezii / 32
 Dorina Maria HĂRĂNGUȘ, poezii / 33
 Virgil DIACONU, poezii / 34
 Gabriela GERGELY, poezii / 35
 Alexandru DINIAȘI, poezii / 35
 Dionisie VITCU, poezii / 36
 Vasilica ONCIOAIA, poezii / 37
 Miron KIROPOL – *Zîmbetul* / 38
 Gellu DORIAN – *Maestrul și maeștrii* / 39
 Mircea A. DIACONU – *Poezia – între cultură și natură* / 45
 Constantin DRAM – *Identități* / 47
 Dan MĂNUCĂ – *Critica localistă* / 50
 Adrian ALUI GHEORGHE – „Hurrah, New York!” / 53
 Daniel CORBU – *Lana și lumea sa fantasmagorică* / 55
 Geo VASILE – *Călătoria la capătul conștiinței încărcate* / 56
 Cristina IRIDON – *Răzvrătirea lui zoon politikon (I)* / 61
 Liviu GRĂSOIU – *Subiecte niciodată epuizate* / 65
 Gellu DORIAN – *Dumitru D. Palade – Ați citit se poate vedea* / 67
 Florin FAIFER – *Fabulistul* / 68
 Traian DIACONESCU – *Historia Augusta. O nouă lecțiune a textelor lui Vopiscus (II)* / 70
 Leonte IVANOV – *Sfârșitul unei tradiții (D.C. Moruzi)* / 72
 Veronica BÂTCĂ – *Nicolae Isăilă și proza lui de început (I)* / 76
 Liviu PAPUC – *Dicționarul ieșenilor* / 78
 Carolina ILICA – „Trez și în vis...” (II) / 79
 Toma BINCEV / 79
 Dusan GOVERDARICA / 79
 Baki YMERI / 80
 Gao XING / 80
 Dobrilo PAVIC / 80
 Naji NAAMAN / 81
 Dobroslav CUK / 81
 Anca ȘTEFAN / 93
 Paulina POPA / 82
 Andres EHIN / 82
 Novica TELEBAK-TENT / 82
 Renée FERRER / 83
 Mateia MATEVSKI / 83
 Moma DIMIC / 84
 Savo KOSTADINOVSKI / 84
 Danica NAIN-RUDOVIC / 84
 Serghei GLOVIUK / 84
 Milanov KALLUPI / 85
 Miloș LINDRO / 85
 Gabriel Codruț BERCEANU / 85
 Nicole CAGE-FLORENTY / 86
 Traduceri de Carolina ILICA și Dumitru M. ION
 Ivan GOLUBNICI – *Poeme. Prezentare și traduceri de Emil IORDACHE* / 87
 Sarah KIRSCH – *Trei poeme de dragoste. Prezentare și traduceri de Francisca RICINSKI-MARIENFELD* / 89
 Franz HOHLER. Prezentare și traduceri de Andrei ZANCA / 91
 Meister Eckhardt, *Predicatorul...* Traducere de Sebastian MAXIM / 94
 Gheorghe I. FLORESCU – *Twentieth century Romania: a retrospective* / 98
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *A face omletă din oul dogmatic* / 101
 Ovidiu HURDUZEU – *Vremurile conformismului generalizat* / 102
 Emil IORDACHE – *Privindu-l pe Harms (II)* / 106
 Constantin MIHAI – *Ștefan Augustin Doinaș – Modelul Caragiale* / 111

Bogdan CREȚU – *De la poemele luminii la întunecatul april* / 112
 Petru URSACHE – *Calendarele* / 116
 Ioan Alexandru TOFAN – „Mînca-v-ar Raiul!...” / 118
 Cristian BĂDILITĂ – *Despre originile enigmatice ale creștinismului alexandrin* / 119
 Marius CHELARU – *Culorile copilăriei și mierea dulce-amăruie a vieții* / 122
 Tiberiu BRĂILEAN – *Dinamica capitalismului* / 123
 Stelian DUMISTRĂCEL – *Marin Preda dinspre retorică* / 125
 Bogdan ULMU – *Recitindu-l pe Mazilu* / 127
 Ștefan OPREA – *Rod Steiger – ultimul rol* / 128
 Mihaela MUDURE – *Între par și impar* / 130
 Valentin CIUCĂ – *Spectacolul Bălașa* / 132
 Ion TRUCĂ – *Refugiul culorilor* / 133
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 134
 Constantin CIOPRAGA – *Maria Bărbulescu sau tristețea de a exista* / 136
 Ion BĂLU – *Bio-bibliografia lui Nichita Stănescu* / 138
 Dimitrie COSTEA – *Imposibila aventură* / 139
 Monica RĂPEANU – *Liam, „nudul hirtiei” și lectura de tip „fer-eastră”* / 140
 C. DRAM – *Fabrica de cuvinte* / 141
 Mircea PLATON – *Cavaleasca existență... (II)* / 142
 Ioan ȚEPELEA – *Despre întreținerea libertății* / 146
 Cătălin MIHULEAC – *După un moment publicitar, continuăm știrile* / 148
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Un adevăr făcut să doară* / 149
 Sergiu AILENEI – *Moștenirea neașteptată* / 150
 Ion BELDEANU – *O frumoasă iluzie și altă* / 151
 Nicolae BUSUIOC – *Noapte cu poezii* / 152
 Ludmila ROTĂRAȘ – *Imaginarul vestimentar în romanul Principele* / 153
 Ion BORODA – *Privilegiul unui destin de lux* / 155
 Olimpia IACOB – *Realități aluzive* / 156
 PRESSOFAG – *Din valorile presei* / 159
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 160
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr.8 / august 2002: Andrei ZANCA, *ORICE ÎNTOARCERE*

Nr. 9 (septembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Petre Țușea și stilurile culturale* / 1
Cine altcineva decât noi înșine este vinovat de insuficiența noastră performanță pe plan internațional?, dialog cu eseistul și criticul literar Sorin ALEXANDRESCU, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 6
Scriori inedite ale lui Vasile Conta (II). Text stabilit și note de Florin CÂNTEC / 13
 Irina MAVRODIN – *Literatură și simbol (II)* / 16
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Un Dumnezeu deconectat* / 18
 Gheorghe GRIGURCU – *Desincronizările hazlii ale istoriei* / 20
 Constantin CIOPRAGA – *Mihai Cimpoi – LX* / 22
 Alexandru ZUB – *V. Pârvan: Momente solemne* / 24
 Dan CRISTEA – *Memoriile unui „om de lume”* / 26
 Florin FAIFER – *Chipul și „măștile” lui Ștefan Oprea* / 29
 Ioan HOLBAN – *Sensul recuperator al demersului critic* / 31
 Dumitru VACARIU, poezii / 34
 Alexandru Cristian MILOȘ, poezii / 36
 Francisca RICINSKI-MARIENFELD, poezii / 37
 Indira SPĂTARU, poezii / 30
 Eugenia ȚĂRĂLUNGĂ, poezii / 41
 Gabriel BERCEANU, poezii / 42

Mira MARINCAȘ, poezii / 42
 Adina TĂRICEANU, poezii / 42
 Dan PANAET, poezii / 43
 Ion Iancu LEFTER, poezii. Inedit / 44
 Miron KIROPOL – Povestire cu nimeni / 45
 Lavinia BRANIȘTE – Septembrie / 47
 Gellu DORIAN – Maestrul și Maestrii (II) / 49
 Mircea A. DIACONU – Ion Pop. Marginalii asupra războiului dintre... semnificat și semnificat / 56
 Constantin DRAM – Relatarea lui Paul Miron / 60
 Dan MĂNUCĂ – Discursul istoric pozitiv (I) / 62
 Adrian ALUI GHEORGHE – „Biblioteca de poezie” de la Botoșani / 65
 Mircea GHIȚULESCU – Fructul capcană / 67
 Carletta Elena BREBU – Sergiu Adam. Scrisori din țara coconilor albi / 68
 Cristina IRIDON – Răzvrătirea lui zoon politikon (II) / 70
 Dan Bogdan HANU – Despre lucrurile care (ne) supraviețuiesc (I) / 74
 Gellu DORIAN – Ilia Vodăian. Schimbul de noapte / 76
 Helmut FRISCH – Eminescu – cititor al lui Carus Sterne și al lui Dioscoride / 77
 Mircea POPA – Eminescu în corespondența unor editori de-ai săi / 81
 Virginia ȘERBĂNESCU – În memorian. Horia Stanca / 83
 Emil IORDACHE – Fantoma și lichelele / 84
 George POPA – Aforismele lui Leonardo da Vinci / 87
 Liviu PAPUC – „România Jună” rediviva / 89
 Carolina ILICA – Reabilitarea metaforei / 90
 Kiril KADIISKI – Poezii. Traduceri de Carolina ILICA și Dumitru M. ION / 92
 Francisco HERNANDEZ / 96
 Amado NERVO / 97
 Traduceri de Al. HUSAR și Ana Maria COSTACHI
 José Luis QUESADA / 99
 José Angel LEYVA / 101
 Claudia PUENTE / 103
 Prezentări și traduceri de Al. HUSAR
 AUGUSTIN – Copii, acesta este ceasul de pe urmă! Traducere de Roxana MATEI / 104
 Sebastian MAXIM – Margareta Porete sau Mistica nemulțumirii / 110

Margareta PORETE – Oglinda sufletelor simple și înjosite (fragment). Traducere de Sebastian MAXIM / 110
 Gheorghe I. FLORESCU – Cultura română în America și Canada / 113
 Ion ȚEPELEA – Despre Biserica Română Unită / 116
 Alex. ȘTEFĂNESCU – A fi sau a nu fi în Who's who / 118
 Cristian BĂDILĂ – Genul lung și geniul scurt / 119
 Ovidiu HURDUZEU – Flux / 120
 Caius Traian DRAGOMIR – Din nou despre faptul că natura imită arta / 125
 Noemi BOMHER – Cruella / 127
 Ioan Alexandru TOFAN – Rosturile frumuseții / 129
 Marius CHELARU – Despre continentul spiritual sau dincolo de aparență la poporul mandarinilor / 130
 Ioana COSTA – Jurnalul nocturn / 133
 Bogdan ULMU – Recitindu-l pe Mazilu (II) / 134
 Claudiu GROZA – Trinta cu absurdul (I) / 135
 Ștefan OPREA – Stalker / Călăuza de Andrei Tarkovski / 136
 Valentin CIUCĂ – Bartok / 138
 Ion TRUICĂ – Dragoș Vodă / 139
 Lucian VASILIU – Adnotări fulgurante / 140
 Liviu GRĂSOIU – În amintirea lui Perpersicius / 141
 Dumitru IRIMIA – Un debut de excepție: Camelia Toma, Cucuveaua din strună / 143
 Sergiu AILENEI – Un Eminescu spaniol / 145
 C. DRAM – Trecere printr-o gară regală / 146
 I. HOLBAN – Când sufletul ia forma respirației / 147
 Horia GÂRBEA – De ce țineau frizerii cu Progresul? / 148
 Cătălin MIHULEAC – Nevastă / 148
 Dragoș COJOCARU – Aforismele marchizului / 149
 Mircea PLATON – Cavaleriasca existență... (III) / 150
 Radu TĂTĂRUCĂ – Echivoc / 153
 Ion BELDEANU – Un demers publicistic hazardat / 155
 Nicolae BUSUIOC – Mirajul textului / 156
 PRESSOFAG – Din valurile presei / 158
 Daniel CORBU – Curier de ambe sexe / 160
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 9 / septembrie 2002: Dumitru M. ION, FARAONUL (fragmente din secolul XX)

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CIOCVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN LAZI, LA 1 MARTIE 1867
 Editor: prof. Emilian Măruș, NEOTON

Cine alinauvara doctei mai fugară este vltuorât de huseleasta noului performanță po plus interconvențional dialog cu excelență și critică la fiera ALEXANDRESCU

Scrisori inedite ale lui Vasile COSTA

Irina MAVRODIN: Literatură și simbol (II)
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Un Demnitar deconectat
 Gheorghe GRIGURCU: Desincronizările lui
 Constantin CROFĂGĂ: Măști Cimpot – LX
 Florin FAIFER: Clujul și „amplu” lui Ștefan Olyca

Dana CRISTEA: Memorie și sam, „om de hane”
 Ioan BOLĂRĂ: Sentința zăpăzitor al demeritului critic

Miron KIROPOL: Povestire cu nimeni
 Gellu DORIAN: Maestrul și Maestrii (II)

Helmut FRISCH: Eminescu – cititor al lui Carus Sterne și al lui Dioscoride
 Cristian BĂDILĂ: Genul lung și geniul scurt
 Ovidiu HURDUZEU: Flux

Cronica literară
 Mircea A. DIACONU
 Constantin DRAM
 Dana PLĂCĂ

Septembrie 2002 Nr. 9 (81)

Nr. 10 (octombrie)

Cassian Maria SPIRIDON – Petre Țuțea și stilurile culturale (II) / 1
 Poezia caută să se ofere ca o alternativă la pierderea credinței – dialog cu poetul irlandez John F. DEANE, realizat de Cassian Maria SPIRIDON, traducere de Liviu PAPUC / 6
 Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (III). Text stabilit și note Florin CÂNTEC / 9
 Irina MAVRODIN – Despre toleranță / 13
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – Dăruirea românească a unui vechi exilat / 14
 Gheorghe GRIGURCU – Un caz / 17
 Alexandru ZUB – Feminism și „gîndire corectă” / 19
 Bujor NEDELCOVICI – Cum se călărește un tigru de hîrtie... / 22
 Dan CRISTEA – Jurnalul lui Brebeanu sau „reversele gloriei” / 27
 Ioan HOLBAN – Liniștea unei perfecte securități psihologice / 29
 Mihaela GALU, poezii / 33
 Adrian IOVAN, poezii / 33
 Daniela RAȚIU, poezii / 34
 Corneliu POPEL, poezii / 35
 Cristian George BREBENEL – Guvernămîntul general al genezei / 36

- Dorin MUREȘAN – *Hypostasis* / 40
 Emil BALTAG – *Nesfârșita scară* / 49
 Mădălina PUȘCALĂU – *Formă de viață cu 4 tablouri și 4 acte* / 44
 Mircea A. DIACONU – *Liviu Georgescu. Fânța și spiritul istoriei sau despre titanism* / 47
 Constantin DRAM – *Istorie și povestire* / 51
 Dan MĂNUCĂ – *Discursul istoric pozitiv (II)* / 54
 Constantin CIOPRAGA – *Dorin Popa – măștile poetului* / 58
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Debuturi* / 60
 Liviu GRĂȘOIU – *Jurnalul continuă* / 62
 Dan Bogdan HANU – *Despre lucrurile care (ne) supraviețuiesc (II)* / 64
 Gellu DORIAN – *Bogdan Valentin Lepădatu – Coridele inorogului* / 66
 Emil MANU – *Melancolia agrestă (Zaharia Stancu)* / 68
 Adrian Dinu RACHIERU – *Provocarea lui Eliade (I)* / 71
 Florin FAIFER – *Trubadurul* / 75
 N.A. URSU – *Trecut, prezent și perspective în cercetarea filologică românească (I)* / 77
 Veronica BÂTCĂ – *Nicolae Ișăilă și proza lui de început (II)* / 82
 Liviu PAPUC – *V. Pogor și legea Pruteanu* / 85
 Carolina ILICA – *Muza Annei Ahmatova* / 87
 Anna AHMATOVA – *Traduceri de Carolina ILICA* / 89
 W. SHAKESPEARE – *Sonete* – Traduceri de Miron KIROPOL / 90
 Jerzy BROSKIEWICZ – *Doktor Twardowski* – Prezentare și traducere de Natalia CANTEMIR / 92
 Gheorghe I. FLORESCU – *Relații româno-americane (1859-1901)* / 95
 Ioan ȚEPELEA – *România și regii săi (I)* / 99
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Scriitori și nescriitori* / 102
 Cristian BĂDILITĂ – *Metafizica prostului gust* / 103
 Ovidiu HURDUZEU – *Multiculturalism și uniformizare* / 105
 Emil IORDACHE – *Trei eseuri cu întrebări* / 110
 Sergiu AILENEI – *Sfârșitul omului universal* / 113
 Caius Traian DRAGOMIR – *Decizii* / 114
 Virginia BLAGA – *Jocul intertextual (aplicație pe Levantul de Mircea Cărtărescu)* / 116
 Petru URSACHE – *Blestemul cel mare* / 120
 Tiberiu BRĂILEAN – *Gîndirea socială a Bisericii* / 122
 Marius CHELARU – *Asfîmpărarea setei prin suferința-ndelungată născută iubire* / 125
 Ioana COSTA – *Dovleacul de leac* / 126
 Mircea GHIȚULESCU – *Dramaturgia sau Omul cu mîrțoga* / 127
 Bogdan ULMU – *Recitindu-l pe Mazilu (III)* / 128
 Claudiu GROZA – *Trînta cu absurdul (II)* / 129
 Ștefan OPREA – *Casanova* / 131
 Valentin CIUCĂ – *Exerciții de admirație* / 133
 Ion TRUCĂ – *Retrospectivă Ion Murariu* / 134
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 135
 Magda URSACHE – *În umbra cuvintelor, poezie* / 136
 Olimpia IACOB – *Alte zboruri* / 137
 Horia GÂRBEA – *Bărbații și Barbie* / 141
 Eleonora CĂRCĂLEANU – *Fabulistul și povestitorul Leonardo da Vinci* / 142
 Dragoș COJOCARU – *Leonardo – natura și omul* / 145
 Mircea PLATON – *Despre Frumusețea lumii văzute* / 148
 M. PLATON – *Comisarul Niculescu se întoarce* / 149
 Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚCHI – *Aventurile lui Alice în limba română* / 150
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Troglopedia (I)* / 153
 Ion BELDEANU – *O direcție aflată în derivă* / 154
 Nicolae BUSUIOC – *Matematică și literatură* / 156
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 158

EDITOR: UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CIOCOVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ PERIODICĂ DE SOCIEDATEA JURNALĂ DIN IAJE, LA 1 MARTIE ÎNT

Poeta, omul și se oferă
 ca o alternativă la polarizarea credinței
 (dialog cu poetul istoric al lui F. DEASE)

Scrieri inedite ale lui Yvette CONTA

Irina MAVRODIN: Despre toleranță
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Dăruirea
 românească a unui vechi exilat
 Gheorghe GRIGURCU: Un caz
 Al. ZUB: Feminism și „glorie corocă”
 Bogdan NEDELCU: Cum se cântărește
 un tigan de hîrtie

Ion CRISTEA: Jurnalul lui Kefevor
 sau „revedere glorioasă”
 Ioan HOLBAN: Limbajul și poezia
 poetului

Emil MANU: Melancolia agrestă (Zaharia Stancu)
 Adrian Dinu RACHIERU: Provocarea lui Eliade (I)
 Florin FAIFER: Trubadurul

Alina ȘTEFĂNESCU: Scriitori și nescriitori
 Cristian BĂDILITĂ: Metafizica prostului gust
 Ovidiu HURDUZEU: Multiculturalism și uniformizare

Cronica literară

Mircea A. DIACONU
 Constantin DRAM
 Dan MĂNUCĂ

Octombrie 2002 Nr. 10 (82)

Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 160
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr.10 / OCTOMBRIE
 2002: George POPA, CATRENELE DIN VALEA VINULUI

Nr. 11 (noiembrie)

- Cassian Maria SPIRIDON – *De la canonul junimist la post-modernitate* / 1
 Literatura produce întotdeauna cunoaștere și autocunoaștere –
 dialog cu poeta și eseista Irina MAVRODIN, realizat de Cassian
 Maria SPIRIDON / 4
 Văd lumea teologică a Părinților Bisericii ca poet – dialog cu
 poeta Marie-Ange SĖBASTI, realizat de Cristian BĂDILITĂ / 4
 Gib I. MIHĂESCU: *Scrisori către Susanna Dovalova* / 10
 Emil MANU – *Biografia unui roman* / 10
 Scrisori inedite ale lui Vasile CONTA (IV). Text stabilit și note de
 Florin CÂNTEC / 13
 Irina MAVRODIN – *Critica: între magie și știință* / 16
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Politică și spiritualitate* / 18
 Gheorghe GRIGURCU – *Transcendența inversă, trupească, a
 spiritului creator* / 21
 Alexandru ZUB – *V. Pârvan în „Jurnalul” unui benedictin* / 22
 Dan CRISTEA – *„Virstele” poetice ale lui Adrian Popescu* / 25
 Ioan HOLBAN – *Mîine, repetabilul mîine* / 28
 Carmelia LEONTE, poezii / 32
 Minerva CHIRA, poezii / 33
 Elena VULCĂNESCU, poezii / 34
 Liviu CAPȘA, poezii / 34
 Valentin ELEAZAR, poezii / 35
 Emil TUDORACHE, poezii / 37
 Costel STANCU, poezii / 37
 Eduard COVALI – *Dincolo* / 38
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Bătrînul și Marta (roman) (frag-
 ment)* / 41
 Mircea A. DIACONU – *Ruxandra Cesereanu și Simona Popescu* / 44
 Constantin DRAM – *Viața ca un cineroman sau căderea din ficți-
 une în real* / 47
 Dan MĂNUCĂ – *Tirană estetică și pînzele cenușii ale ade-
 vărului* / 50
 Constantin CIOPRAGA – *Proze recente* / 53

Liviu GRASOIU – *O altă față a memorialisticii* / 55
 Vasile IANCU – *Înfățișările lui Caragiale în Iași „Junimii”* / 57
 Dan Bogdan HANU – *Ultima verba* / 59
 Gellu DORIAN – *Vlad Scutelnicu – Strigătul sferei* / 61
 Mircea MUTHU – *Bizanț fără Bizanț* / 63
 Adrian Dinu RACHIERU – *Provocarea lui Eliade (II)* / 65
 Florin FAIFER – *Mezinul...* / 69
 N.A. URSU – *Trecut, prezent și perspective în cercetarea filologică românească (II)* / 71

George POPA – *Moartea sublimului* / 114
 Caius Traian DRAGOMIR – *Conducătorul de cvadrigă (reflecții privitoare la epocile aroganței)* / 117
 Nicolae CREȚU – *„Începșarea” alegoriei* / 119
 Petru URSACHE – *Moartea continuă* / 122
 Ioan Alexandru TOFAN – *Ispitele pelerinului* / 124
 Marius CHELARU – *Drumul adevărului între lumea lui Dumnezeu și cea a lui Allah de la înțelegere la realitate* / 125
 Mircea GHITULESCU – *Memoria și uitarea* / 127
 Bogdan ULMU – *Domnul Gârbea sînt ceilalți!* / 128
 Claudiu GROZA – *Cine mă trece strada* / 129
 Bogdan ULMU – *O grea pierdere a teatrului românesc, (în memoriam Ileana BERLOGEA)* / 130
 Ștefan OPREA – *Festivaluri teatrale* / 131
 Valentin CIUCĂ – *Lumina întunericului* / 133
 Ion TRUICĂ – *Petrașchivici: plastician-histrion-prieten* / 134
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 135
 Sergiu AILENEI – *Lumea ca bestiariu* / 136
 Horia GÂRBEA – *Suflete de luptători în zarea Cîmpiei* / 137
 Ioana COSTA – *Elina care alină* / 138
 Mircea PLATON – *Adevărul și existența lui Grigore Popa* / 139
 Dragoș COJOCARU – *Salahoria rînofugală* / 142
 Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚCHI – *Lewis Carroll: ceasuri erotice* / 144
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Troglopedia (II)* / 147
 Cătălin MIHULEAC – *Păsărea se îndlță grațioasă* / 148
 Alina BĂISAN – *Poeți de pe toate meridianele* / 149
 Ion BELDEANU – *O mie de ani de la ce?* / 150
 Nicolae BUSUIOC – *Delectare filosofică* / 151
 Ion SIMUȚ – *Un necaz* / 153
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 158
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 160
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 11 / NOIEMBRIE 2002
 Nicolae SAVA, *SEMNE și alte poeme*

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL XXXCVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Literatura produce întotdeauna
 cunoaștere și autocunoaștere
 dialog cu poezia și esecista Irina MAVRODIN

Văd însemn teologică
 a Părtășilor Discreți sa poet
 dialog cu poezia Marie-Ange SÉBASTI

Inedit:

Gib I. MIHĂILESCU – Scriori către Susanna Dovaloni

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ:

Politica și spiritualitate
 Gheorghe GRIGURCU: Transcendența învinsă, trupească,
 a spiritului creator
 Alexandru ZUB: V. Păvan în „Jurnalul” unui benedictin
 Constantin CIOPRAGA: Proze recente

Dan CRISTEA: „Virtutele” poetice ale lui Adrian Popescu
 Ioan HOLBAN: Mîine, reputații mîine

Adrian ALAI GHEORGHE: Bătrîni și Maria (roman)
 PATERIC: O nouă traducere realizată de Cristian BĂDILĂ

Adrian Dinu RACHIERU: Provocarea lui Eliade (II)
 Alex. ȘTEFĂNESCU: De cine mi-e milă

Eugen URICARU: Craiova

Ovidiu HURDUZEU: Eternitatea de neon
 George POPA: Moartea sublimului

Cronica literară:
 Mircea A. DIACONU
 Constantin DRĂG
 Dan MĂNUCĂ

Noiembrie 2002 Nr. 11 (83)

Liviu PAPUC – *Doi „uitați” ai Iașilor (I)* / 78
 Carolina ILICA – *„Poeți din cer”* / 79
 Iosif NONESVILI – *Traduceri de Carolina ILICA și Dumitru M. ION* / 80
 W. SHAKESPEARE – *Sonete*, Traduceri de Miron KIROPOL / 83
 Giuseppe BONAVIRI – *Prezentare și traduceri de Geo VASILE* / 85
 Marie-Ange SÉBASTI – *Traduceri de Cristian BĂDILĂ* / 87
 Vladimir JANOVIC / 88
 Katerina RUDCENKOVA / 90
 Zdenek HRON / 91
 Petr BORKOVEC / 92
 Prezentări și traduceri de Lidia NASINCOVA
 PATERIC – *O nouă traducere realizată de Cristian BĂDILĂ* –
Despre avva Ioan cel Pitic / 94
 Emil IORDACHE – *Încă o sinecdochă a lumii literare* / 99
 Iuri POLIAKOV – *Iedul în lapte* (fragment de roman). Traducere
 de Emil IORDACHE / 100
 Gheorghe I. FLORESCU – *România în primul război mondial* / 103
 Ioan ȚEPELEA – *România și regii săi (II)* / 106
 Eugen URICARU – *Craiova* / 108
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *De cine mi-e milă* / 109
 Cristian BĂDILĂ – *Un „om-punte” între Washington și
 București* / 110
 Ovidiu HURDUZEU – *Eternitatea de neon* / 112

Nr. 12 (decembrie)
 Cassian Maria SPIRIDON – *Globalismul și arma sa culturală* / 1
*Declarînd delicat treburile omenești ca neserioase, Nicu
 Steinhardt se apropia tîptil de sfințenie – dialog cu criticul și eseis-
 tul Virgil NEMOIANU, realizat de Cristian BĂDILĂ* / 7
*Poezia e un modus vivendi cu autoardere – dialog cu poetul și
 traducătorul ceh Zdenek HRON, realizat de Daniel CORBU, tra-
 ducere de Lidia Nasincova* / 11
 N. STEINHARDT – *În tinerețe cărțile nu s-au dat încă pe față* /
 12
 Florin CÂNTEC – *Scriori inedite ale lui Vasile Conta (V)* / 14
 Irina MAVRODIN – *„Străinul” adică scriitorul* / 17
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Aliații uitați* (fragmente
 inedite) / 18
 Gheorghe GRIGURCU – *Curajul iubirii* / 21
 Alexandru ZUB – *Z. Ornea. Excelența cărturarului* / 22
 Ioan HOLBAN – *Altfel, despre Bacovia, Minulescu și
 Macedonski* / 25
 Ion STRATAN – *Turneul* / 28
 Dionisie DUMA, *poezii* / 30
 Mircea PLATON, *poezii* / 32
 Constantin BOBOC, *poezii* / 34
 Ilie DANILOV – *Poveste de speriat copii* / 35
 Mircea GHEORGHE – *Petrecerea* / 37
 Mircea A. DIACONU – *Vasile Gârneș și Daniel Bănuțescu* / 42

Constantin DRAM – *Starea povestirii. Împlinire și continuitate* / 45
 Dan MĂNUCĂ – *Cronica și plăcerea textului* / 48
 Constantin CIOPRAGA – *Sonetele lui Ion Hadârcă* / 51
 Liviu GRĂSOIU – *Un anumit fel de debuturi editoriale* / 53
 Dan Bogdan HANU – *Tatuajele vieții pe pielea poemului* / 55
 Gellu DORIAN – *Alex Amalia Călin – Poezii* / 57
 Horst FASSEL – *Nicolaus Lenau din perspectiva germanilor bănățeni... (I)* / 59
 Bogdan CREȚU – *Eminescianismul și caragialismul – constructe culturale și sociale* / 63
 Liviu PAPUC – *Dan Simonescu la 100 de ani* / 65
 Gheorghe I. FLORESCU – *Relații româno-maghiare între 1918 și 1920* / 66
 Ion ȚEPELEA – *România și regii săi (III)* / 70
 Carolina ILICA – *„Atipicul” Tobias Burghardt* / 73
 Tobias BURGHARDT – *Poeme. Traduceri de Carolina ILICA și Dumitru M. ION* / 74
 William SHAKESPEARE – *Sonete. Traduceri de Miron KIROPOL* / 77
 Eugen URICARU – *Cluj* / 79
 Alex. ȘTEFĂNESCU – *Înainte și după... / 81*
 Cristian BĂDILĂ – *Două cărți despre iudaism ale lui N. Steinhart* / 82
 Ovidiu HURDUZEU – *Antiamericanismul „corectitudinii politice”* / 85
 Emil IORDACHE – *Trei eseuri despre prostia alfabetizată* / 91
 Anton ADĂMUȚ – *Ce nu este metoda lui Camil Petrescu* / 95
 Caius Traian DRAGOMIR – *Despre esența istoriei și despre șocul civilizațiilor* / 98
 Daniel CORBU – *Intimitatea publică a poeziei* / 101
 Constantin MIHAI – *Nicolae Steinhardt, intelectualul monah sau monahul intelectual (schită de portret)* / 103
 Petru URSACHE – *Tratate universitare* / 105
 Ion Alexandru TOFAN – *Îndreptățirea filosofiei* / 107
 Marius CHELARU – *Despre fericirea și nefericirea omului sau valoarea lui Bi-smi-llah în Epistolele luminii* / 108
 Sebastian MAXIM – *Lacrimile creștinismului medieval* / 111
 Tiberiu BRĂILEAN – *Despre globalizare* / 112
 Ștefania FERCHEDĂU – *Prezența Didonei (o analiză a cărții a IV-a a Eneidei)* / 114
 Ioana COSTA – *Căsătorii epigrafice* / 117
 Ștefan COLCERIU – *Politici de război sau cum revine istoria* / 118
 Mircea GHIȚULESCU – *Ucraina, ce miracol* / 120
 Bogdan ULMU – *Margareta Baci și Naționalul ieșean* / 121
 Claudiu GROZA – *Sarcastic, tragic și nicicând seren* / 122
 Ion TRUCĂ – *Spectacolul lecturii* / 123
 Adrian PALCU – *Generoasă diversitate sub semnul clasicului* / 124
 Ștefan OPREA – *Pledoarie pentru identitate* / 126
 Valentin CIUCĂ – *Ușa ca portret interior* / 128
 D.N. ZAHARIA – *Surprizele artei paleolitice* / 129
 Gloria LĂCĂTUȘU – *Între comunicare (comentariu la o expoziție)* / 132
 Natalia CANTEMIR – *Muzică și istorie (I)* / 135
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 136
 Florin FAIFER – *Niște „uimiri” sau despre... dulceața mătrăginei* / 137
 Sergiu AILENEI – *Ieșirea din timp* / 140
 Horia GÂRBEA – *O poveste adevărată. De Crăciun* / 142
 Cătălin MIHULEAC – *Serge Nicolaesco ne-a prezentat colecția de patriotism „Iarna 2002-2003”* / 143
 Dragoș COJOCARU – *Restituirea suspinului carolingian* / 144
 Gabriela E. DIMA – *„Binele suprem este cunoașterea”* / 147

Radu TĂTĂRUCA – *Troglopedia (interludiu)* / 150
 Dante CERILLI – *Convorbiri literare la Iași: virtute și lașitate în Oda lui Bertola către Metastasio. Traducere de Corina-Gabriela BĂDELIȚĂ* / 151
 Nicolae BUSUIOC – *Între istorie și cultură* / 154
 Ion BELDEANU – *Privind dincolo de vreme* / 156
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 158
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 160
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 12/decembrie 2002: Ioan FLORA – *BĂTRÎNI ÎN PLOAIE*

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL XXXVII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTA FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Căsan Maria SPIRIDON

Declinăm deosebită treburile conștienți cu meseriile, Nici Steinhardt nu apropiă tipul de sfârșit de dialog cu criticul și ecstasul Virgil NISTORIANU

Poezia e nu modus vivendi cu autoare de dialog cu poetul și traducătorul cehi Zdeněk HROB

Invitat: N. STEINHARDT În tinerețe cărțile nu s-au dat încă pe fire

Turcanul, un poem de Ion STRATAN

Irina MAVRODIN: „Strădan” adică scriitorul Alexe STROESCU ȘTEFĂNESCU: Alina Ișut Gheorghe GRIGORU: Cursul învățării Alexandru ZUC: Z. Ornea. Escalența cărții lui Constantin CIOPRAGA: Sonetele lui Ion Hadârcă

Ioan BOILIAN: Altfel despre Bucovina, Măndreanu și Macedonici Caius Traian DRAGOMIR: Despre esența istoriei... Ioan ȚEPELEA: România și regii săi

Eugen URICARU: Cluj Alex. ȘTEFĂNESCU: Înainte și după Cristian BĂDILĂ: Două cărți despre iudaism ale lui N. Steinhardt Ovidiu HURDUZEU: Antiamericanismul „corectitudinii politice”

Cronica literară: Mircea A. DIACONU Constantin DRAM Dan MĂNUCĂ

Decembrie 2002 Nr. 12 (84)

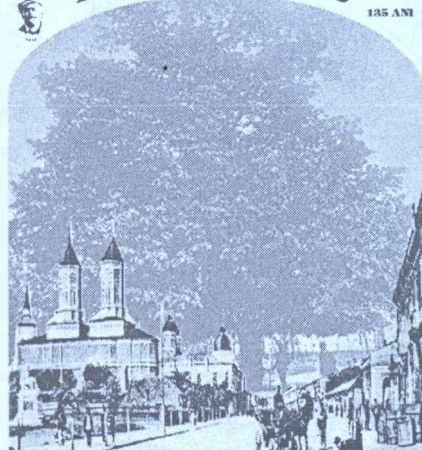
EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL XXXVII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTA FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI LA 1 MARTIE 1867

ALMANAH 2002

135 ANI

ZILELE REVISTEI „CONVORBIRI LITERARE” EDIȚIA A VII-A, 18-19 APRILIE 2003

Programul manifestărilor:

Joi, 17 aprilie 2003

Orele 14⁰⁰-24⁰⁰: sosirea invitaților, cazare la hotel „Orizont”

Vineri, 18 aprilie 2003

Ora 10⁰⁰

(Casa cu Absidă „Laurențiu Ulici”, Centrul Civic Iași)

Deschiderea „Zilelor revistei **Convorbiri literare**”

Orele 11⁰⁰-13⁰⁰:

Colocviul *Dosoftei – dimineața poeziei creștine*; lansări de reviste; vizitarea Casei „Mitropolit Dosoftei”;

Orele 17⁰⁰-19⁰⁰

(Galeriile de Artă „Pod-Pogor-fiul”)

Colocviul *Scriitori români din diaspora, între integritate și indiferență*; Lansări de cărți; vernisaj expoziție Florin BUCIULEAC.

Sâmbătă, 19 aprilie 2003

Orele 10⁰⁰-13⁰⁰

(Muzeul „Mihai Eminescu”)

Simpozionul *Etic și estetic la Nichita Stănescu*; lansări de cărți;

Orele 16⁰⁰-17⁰⁰

(Teatrul „Luceafărul”)

Spectacolul „Picioroangele”, de Franciscă Ricinski Marienfeld, în regia lui Bogdan Ulmu

Orele 17⁰⁰-19⁰⁰

(Teatrul „Luceafărul”)

Podium poetic cu participarea invitaților. Decernarea premiilor revistei **Convorbiri literare**.

Festivitatea de închidere

2003

Premiile ediției a VII-a, 2003

Vasile TĂRÂȚEANU – Premiul pentru promovarea literaturii naționale prin revista „Arcașul”, la Cernăuți, Ucraina

Anna BESSMERTNAIA – Premiul pentru afirmarea clitei poeziei ruse și nu numai în revista AKME, Federația Rusă

Yves BROUSARD – Premiul pentru excelența promovare a autorilor români în revista „Autre Sud”, Franța

Ion ROȘIORU – Premiul pentru calitatea traducerilor din poezia românească

Mircea COLOȘENCO – Premiul pentru cuprinzătoarea și aplicata ediție critică *Nichita Stănescu*

Vitalie CIOBANU – Premiul pentru eseistica sa cu valențe europene

Maria ȘLEAHTIȚCHI – Premiul pentru substanțialul demers critic cu aplicații în spațiul românesc de peste Prut

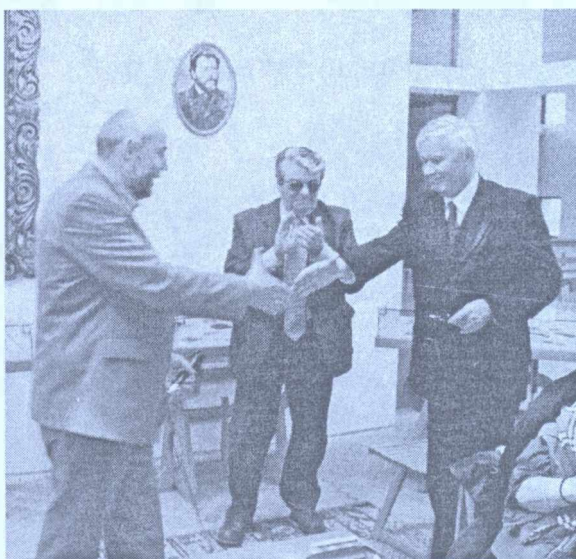
Bogdan ULMU – Premiul pentru deschiderea enciclopedică asupra fenomenului teatral național și universal

Constantin NOVAC – Premiul pentru proza sa tomitană

Cristian SIMIONESCU – Premiul pentru *maratonul* său poetic

Irina MAVRODIN – Premiul de Excelență

Eugen SIMION – Premiul *Opera Omnia*

Nr. 1 (ianuarie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Eminescu despre Caragiale* / 1
Între filologie și patristică, între Theodoret al Cyrului și Bernanos. Dialog cu istoricul Jean-Noël GUINOT, directorul Institutului „Sources Chrétiennes”, realizat de Cristian BĂDILĂ, traducere de Smaranda BĂDILĂ / 6

„Clasicismul nu este respect față de o formă, este respect față de un conținut care în orice formă”. Dialog cu regizorul Alexander HAUSVATER, realizat de Adrian PALCU / 12

Florin CÂNTEC – *Scrisori inedite ale lui Vasile Conta* (VI) / 15

Irina MAVRODIN – *Critică și creație* (I) / 18

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Pe urmele marilor confruntări* (fragmente inedite) / 20

Ioan HOLBAN – *Spre ficțiune, prin fereastra realității* / 24

Liviu PAPUC – *Doi „uitați” ai Iașilor* (II) / 74

Gheorghe I. FLORESCU – *O poveste a indienilor americani* / 75

Ion TEPELEA – *Regii României. Ferdinand* / 78

Carolina ILICA – *Ce-i frumos ți place și lui Dumnezeu!* / 80

Giordano BRUNO – *De uinculis*. Prezentare și traducere de Ioana COSTA / 83

William SHAKESPEARE – *Sonete*. Traduceri de Miron KIROPOI / 85

Dana DIACONU – *José Hierro – Prezentul continuu* / 87

Poezia vede mai departe decât poetul – dialog cu poetul José Hierro și traduceri de Dana DIACONU / 88

Alex. ȘTEFĂNESCU – *Prostia e veșnică* / 91

Cristian BĂDILĂ – *Despre demnitate la români* / 92

Ovidiu HURDUZEU – *Sindromul vulnerabilității* / 94

Aurelian CRĂIUȚU – *Prudența și arta politicii* / 98

Emil IORDACHE – *Iosif Vissarionovici Stalin, cititorul* / 102

Caius Traian DRAGOMIR – *Cultura ca opresiune* / 105

Adrian Dinu RACHIERU – *Globalizare și neo-tribalism* / 107

Constantin COROIU – *Eminescu – „poetii maneliști”* / 112

Petru URSACHE – *Miorița în transhumanță mondială* / 113

Ioan Alexandru TOFAN – *Despre ecumenism și parabola fiului risipitor* / 107

Marius CHELARU – *Cu inima în al-Magreb al-Aqsa și mintea în vremurile noastre...* / 116

Sebastian MAXIM – *Iubirea și aventura omului medieval în literatura contemporană* / 118

Ioana COSTA – *Adevăruri și curtezane* / 121

Ioana-Ruxandra DASCĂLU – *Ironia ca procedeu poetic sau cum ți citim pe antici* / 123

Ștefan COLCERIU – *Orient și Occident sau despre o mai veche ciocnire a civilizațiilor* / 125

Mircea GHIȚULESCU – *Măștile lui Modorcea* / 127

Bogdan ULMU – *Shakespeare și magia* / 128

Mihaela MÎRȚU – *Festivalul Național de Teatru „I.L. Caragiale” 2002* (I) / 129

Ștefan OPREA – *Tăcerea sau liniștea mieilor?* / 132

Valentin CIUCĂ – *Icoane și cetățeni* / 128

Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 135

Florin FAIFER – *O privire ageră* / 136

Sergiu AILENEI – *Un dandy român* / 139

Gheorghe GRIGURCU – *Un bodyguard* / 141

Cătălin MIHULEAC – *Pizza de la coada vacii* / 143

Mircea PLATON – *Mai nimic* / 144

Cristian LIVESCU – *Victor Brauner interpretat cu „pozne” de Gabriela Melinescu* / 145

Radu TĂTĂRUCĂ – *Troglopedia* (epilog) / 147

Ion BELDEANU – *„De exemplu, să-ți cumperi o ghilotină”* / 149

Nicolae BUSUIOC – *Povăra imaginilor fabuloase* / 151

Dragoș COJOCARU – *Festinel intertextual* / 153

Vasile IANCU – *Un altfel de dialog. Veșnicia și satul din memorie* / 155

PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 157

Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 160

Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 1/ianuarie

2003: Cristian BĂDILĂ – *UCIS DIN DRAGOSTE*

Nr. 2 (februarie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Ucenicia libertății și cultura politică* (I) / 1

„Eu nu cred într-o criză de tip cultural”. Dialog inedit cu dramaturgul Dumitru SOLOMON, realizat de Adrian PALCU / 6

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXXXVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ PONDATĂ DE SOCIETATEA JURNALĂ DIN IAȘI LA 1 MARTIE 1987

Între filologie și patristică, între Theodoret al Cyrului și Bernanos. Interviu cu istoricul Jean-Noël GUINOT, directorul Institutului Sources Chrétiennes

„Clasicismul nu este respect față de o formă, este respect față de un conținut care în orice formă” dialog cu regizorul Alexander HAUSVATER

William SHAKESPEARE – Sonete, în traducerea lui Miron KIROPOI

Nicolae BREBAN: *Nevoia de oglinzi* / 33

Bujor NEDELCOVICI – *Ispitorul* (I) / 35

Patrick CĂLINESCU – *Fragmente de înmormântare* / 39

Mircea A. DIACONU – *Meridiane feminine* (I) (*Femeia la treizeci de ani*) / 42

Constantin DRAM – *Jurnal, contra-jurnal, roman* / 44

Dan MĂNUCĂ – *Obsesii regionaliste* / 47

Constantin CIOPRAGA – *Un sonetist: Dumitru Pricop* / 51

Liviu GRĂSOIU – *Din nou despre Eminescu* / 53

Dan Bogdan HANU – *Ilion, hic et hunc* / 55

Gellu DORIAN – *Teodor Dună* – *Trenul de treizeșunu februarie* / 57

Horst FASSEL – *Nicolaus Lenau din perspectiva germanilor bândăni...* (II) / 59

Gavril ISTRATE – *Ediții și editori* / 63

Eleonora CĂRCĂLEANU – *Spre o imagine completă a opereii lui Italo Svevo în limba română* / 67

Vasile SPIRIDON – *Învinsul de profesie* (I) / 68

Victor DURNEA – *Rebreanu în anchete* / 71

ianuarie 2003 Nr. 1 (85)

Lucian TEODOSIU, poezii / 29

Diana VEZA, poezii / 29

Vasile PROCA, poezii / 30

Lucreția ANDRONIC, poezii / 32

Nicolae BREBAN – *Nevoia de oglinzi* / 33

Bujor NEDELCOVICI – *Ispitorul* (I) / 35

Patrick CĂLINESCU – *Fragmente de înmormântare* / 39

Mircea A. DIACONU – *Meridiane feminine* (I) (*Femeia la treizeci de ani*) / 42

Constantin DRAM – *Jurnal, contra-jurnal, roman* / 44

Dan MĂNUCĂ – *Obsesii regionaliste* / 47

Constantin CIOPRAGA – *Un sonetist: Dumitru Pricop* / 51

Liviu GRĂSOIU – *Din nou despre Eminescu* / 53

Dan Bogdan HANU – *Ilion, hic et hunc* / 55

Gellu DORIAN – *Teodor Dună* – *Trenul de treizeșunu februarie* / 57

Horst FASSEL – *Nicolaus Lenau din perspectiva germanilor bândăni...* (II) / 59

Gavril ISTRATE – *Ediții și editori* / 63

Eleonora CĂRCĂLEANU – *Spre o imagine completă a opereii lui Italo Svevo în limba română* / 67

Vasile SPIRIDON – *Învinsul de profesie* (I) / 68

Victor DURNEA – *Rebreanu în anchete* / 71

De la Grigore de Nyssa la Septuaginta. Dialog cu Marguerite HARL, profesor emerit al Universității Paris IV – Sorbona, realizat de Cristian BĂDILĂ, traducere de Monica BRÂNZEI CALMA / 9

Florin CÂNTEC – *Scrisori inedite ale lui Vasile Conta (VII)* / 14

Irina MAVRODIN – *Critică și creație (II)* / 16

Gheorghe GRIGURCU – *Estetism politic* / 18

Alexandru ZUB – *Iuliu Maniu: între legendă și restituție istorică* / 19

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Un mare partid comunist se sperie de o adiere de religie* / 24

Alex. ȘTEFĂNESCU – *De ce se contrazice G. Călinescu?* / 26

Ioan HOLBAN – *Artă cronicarului (I)* / 28

Gheorghe PÂRJA, poezii / 31

Luminița MIHAI, poezii / 32

Bujor NEDELCOVICI – *Ispitiitorul (II)* / 33

Aura CHRISTI – *Atelierul de Sud (I)* / 36

Daniel DRAGOMIRESCU – *Mater Dolorosa* / 41

Mircea A. DIACONU – *Meridiane feminine (II)* / 44

Constantin DRAM – *Scritura aventurii și aventura scriiturii* / 48

Dan MĂNUCĂ – *Duiliu Zamfirescu în actualitate* / 51

Constantin CIOPRAGA – *Amintirea unui poet: Horia Furtună* / 54

Mircea GHÎȚULESCU – *Omul care vorbește în șoaptă* / 56

Liviu GRĂSOIU – *Alt chip* / 57

Dan Bogdan HANU – *Sinestezii duminicale* / 59

Gellu DORIAN – *Gabriela Tudoran, Amintiri și zăpadă* / 61

Noemi BOMHER – *Retorica gestului în poezia română: sus-pinul. Un finanțist Tristan moldav: Costache Conachi* / 63

Leonte IVANOV – *Orașul premeditat (I)* / 66

Liviu PAPUC – *Cu cartea-n mână prin Basarabia* / 69

Gheorghe I. FLORESCU – *Cartea de vise de la Kalamazoo* / 71

Ion ȚEPELEA – *Regii României: Ferdinand I (II)* / 74

E mare lucru să poți ucenici la un maestru! Dialog cu etnomuzicologul Emilia COMIȘEL, realizat de Carolina ILICA / 76

William SHAKESPEARE – *Sonete. Traduceri de Miron KIROPOL* / 79

Lennart SJÖRGEN / 80

Kjell ESPMARK / 81

Tomas TRANSTRÖMER / 82

Prezentări și traduceri de Luminița URSU

Rose AUSLANDER. Prezentare și traduceri de Andrei ZANCA / 83

Eugen URICARU – *Constanța* / 85

Cristian BĂDILĂ – *Bazarul culturii române* / 86

Ovidiu HURDUZEU – *Elogiul „secundarului”* / 88

Aurelian CRĂIȚU – *Halifax și dilemele moderației* / 93

Emil IORDACHE – *Andrei Platonov, subversivul inofensiv* / 97

Adrian Dinu RACHIERU – *Despre minoritarită* / 99

Caius Traian DRAGOMIR – *Dincolo de umanism* / 102

Sergiu AILENEI – *Semiotica fizionomică* / 105

Anton ADĂMUȚ – *Despre anumite jocuri ale ființei cu Lucian*

Grozea / 106

Constantin COROIU – *Rezistența intelectualilor* / 108

Petru URSACHE – *Anuare și reviste* / 109

Ioan Alexandru TOFAN – *Despre așteptare* / 111

Marius CHELARU – *Șiismul în Islam* / 112

Sebastian MAXIM – *Convertirea lui Hermann Evreul* / 114

Tiberiu BRĂILEAN – *Mizeria prosperității* / 117

Ioana COSTA – *După treizeci de ani, în secolul al V-lea* / 119

Ștefan COLCERIU – *Naturalis Historia, o enciclopedie* / 120

Liviu STROIA – *O biografie antică a lui Pitagora* / 122

Bogdan ULMU – *Despre ascunsul în lojă (I)* / 123

CONVORBIRI LITERARE

REVISTA FONDATĂ DE NICOLAE ȘTEFĂNESCU ÎN IULIE 1934 LA 1 MARTIE 1967

„Eu nu cred într-o cerță de tip cultural”

dialog înedit cu dramaturgul Dumitru SOLOMON
De la Grigore de Nyssa la Septuaginta
dialog cu Marguerite HARL, profesor emerit
al Universității Paris IV – SorbonaBujor NEDELCOVICI Ispitiitorul
Aura CHRISTI Atelierul de SudIrina MAVRODIN Critică și creație
Gheorghe GRIGURCU Estetism politic
Alexandru ZUB Iuliu Maniu: între legendă și restituție
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ Un mare partid
comunist se sperie de o adiere de religie
Constantin CIOPRAGA Amintirea unui poetAlex. ȘTEFĂNESCU De ce se contrazice G. Călinescu?
Ioan HOLBAN Artă cronicarului
Eugen URICARU ConstanțaCristian BĂDILĂ Bazarul culturii române
Ovidiu HURDUZEU Elogiul „secundarului”
Aurelian CRĂIȚU Halifax și dilemele moderațieiEmil IORDACHE Andrei Platonov, subversivul inofensiv
Adrian Dinu RACHIERU Despre minoritarită
Horia GĂRBEA Scurt cuvânt despre dialogCronica literară: Jilovan A. DIACONU
Constantin DRAM
Dan MĂNUCĂ

Februarie 2003 Nr. 2 (86)

Mihaela MÎRȚU – *Festivalul Național de Teatrul „I.L. Caragiale” 2002 (II)* / 124

Claudiu GROZA – *Lumea gri și semnele sale colorate* / 127

Ștefan OPREA – *Gandhi, filmul unei personalități unice* / 129

Valentin CIUCĂ – *Pictori și calendare* / 131

Dumitru N. ZAHARIA – *Constantin Tofan: Desprinderea de tradiție* / 132

Ion SIMUȚ – *Comicul falselor impresii* / 133

Elconora CĂRCĂLEANU – *Italo Calvino și tehnica narativă combinatorie* / 135

Vasile IANCU – *Firul incert dintre lirism și fulgurantele povești* / 137

Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 139

Horia GĂRBEA – *Scurt cuvânt despre dialog* / 140

Mircea PLATON – *Despre „vechea Europă” și alte șansonete* / 142

Cătălin MIHULEAC – *Mica publicitate* / 144

Florin FAIFER – *Constantin Paiu – seriozitate și franchețe* / 146

Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚCHI – *Stăpînul inelelor pe culmile succesului* / 148

Dragoș COJOCARU – *Culegătorul* / 150

Qua(trenul) de H(aș?) Zi(lie) / 151

Adriana ULIU – *Osip Mandelștam, eseist* / 152

Radu TĂTĂRUCĂ – *Après Malraux* / 154

Ion BELDEANU – *Aberațiile lui Kobevco* / 155

Nicolae CREȚU – *În memoriam Constantin PARFENE* / 156

PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 157

Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 158

D'ale Uniunii / 159

BIBLIOTECA REVISTEI CONVORBIRILITERARE, Nr. 2 / februarie 2003: Ioan PINTEA – *SCARA CU ÎNGERI*

Nr. 3 (martie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Ucenicia libertății și cultura politică (II)* / 1

Perpessicius și Șerban Cioculescu îmi prevedeau o bună carieră de critic literar... – Dialog cu criticul de artă Valentin CIUCĂ, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 6

Pentru teologie, interdisciplinaritatea nu este o modă... – Dialog cu Pr. Nicolae Dascăl, realizat de Ioan Alexandru TOFAN / 9

Romulus VULCĂNESCU – *O mitologie a luminii (Inedit)* / 11

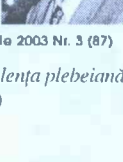
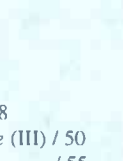
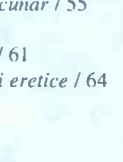
Florin CANTEC – *Scrisori inedite ale lui Vasile Conta* (VIII) / 13
Eugen SIMION – „Eurile” lui Georges Simenon (I) / 15
Constantin CIOPRAGA – *Printre poezi din trecut*: George Magheru / 20
Irina MAVRODIN – *Critică și creație* (III) / 22
Alexandru ZUB – *Pârvan: neliniști escatologice* / 23
Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Contele Karlfried Dürckheim: „Transparența transcendenței”* / 27

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXXXVII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA UNINEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1967

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

Purpăreanu și Șerban Claudiu în prevederea o lună ucraină de critică literară... Dialog cu criticul de artă Valentin CIUCĂ	
Romulus VULCĂNESCU : O mitologie a luminii (medii) Poeme de Carolina ILICA	
Anca CHRISTI : Atelierul de Sud Bujor NEDELCOVICI : Ispitiitorul	
Irina MAVRODIN : Critică și creație Eugen SIMION : „Eurile” lui Georges Simenon Alexandru ZUB : Pârvan: neliniști escatologice Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ : Contele Karlfried Dürckheim Constantin CIOPRAGA : Printre poezi din trecut: George Magheru	
Georghe GRIGURCU : „Cine seamănă confuzie?” Alex. ȘTEFĂNESCU : Mihai Beniuc sau insolența plebeiană Ioan HOLBAN : Arta cronicarului Constantin CUBLEȘAN : Moartea autumnei	
Cristian BĂDILĂ : Trezirea omului nou Mircea PLATON : Memento Ovidiu HURDUZEU : Totalitarismul orizontalei Adrian Dinu RACHIERU : Despre minoritatea	
Cassian Maria SPIRIDON : Mihai A. DIACONU Constantin DRAM Dan MĂNUCĂ	

Martie 2003 Nr. 3 (87)

Alex. ȘTEFĂNESCU – *Mihai Beniuc sau insolența plebeiană* / 28
Ioan HOLBAN – *Arta cronicarului* (II) / 30
Carolina ILICA, poezii / 32
Iulia BALCANĂȘ, poezii / 35
Anica FACINA, poezii / 36
Corina MATEI GHERMAN, poezii / 36
Ștefania HĂNESCU, poezii / 37
Viorica PETROVICI, poezii / 38
Sanda SFICHI, poezii / 38
Monica RÂPEANU, poezii / 39
Florina ZAHARIA, poezii / 40
Marcela CIOBĂNUC, poezii / 40
Aura CHRISTI – *Atelierul de Sud* (II) / 41
Tatiana DRAGOMIR – *Am fost și eu...* / 46
Bujor NEDELCOVICI – *Ispitiitorul* (III) / 48
Mircea A. DIACONU – *Meridiane feminine* (III) / 50
Constantin DRAM – *Sub semnul textului lacunar* / 55
Dan MĂNUCĂ – *Caragialiene* / 58
Livia COTORCEA – *Semnificative isprăvi* / 61
Maria ȘLEAHTIȚCHI – *Poezia singurătății eretice* / 64
Liviu GRĂSOIU – *Tentația poemului* / 66
Sever TRIFU – *Persistența memoriei* / 68
Viorel DÂRJA – *O altfel de asceză...* / 70
Ion BELDEANU – *Romanul unui critic* / 71
Dan Bogdan HANU – *Suspînul himeric* / 73
Gellu DORIAN – *Tudor Crețu, Dantelăriile Adelei* / 75
Florin FAIFER – *Agitatul* / 77

Vasile SPIRIDON – *Invinsul de profetie* (II) / 79
Emil IORDACHE – *Nostalgia după cultura universală* / 82
Sergiu AILENEI – *O năvelă a lui Duiliu Zamfirescu* / 84
Marcel MUNTEANU – *Mircea Djuvara – filosof al dreptului* / 85
Leonte IVANOV – *Orașul premeditat* (II) / 87
Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚKI – *Cît de mare este J.R.R. Tolkien* / 89

Liviu PAPUC – *Despre Hasdeu* / 91
Gheorghe I. FLORESCU – *Autori sau editori?* / 92
Ioan ȚEPELEA – *Regii României. Ferdinand I* (III) / 95
William SHAKESPEARE – *Sonete*. Traduceri de Miron KIROPOL / 98

Aglaja VETERANYI – *Dulapul ultimelor suflări*. Traducere și prezentare de Francisca RICINSKI-MARIENFELD / 100
Edgar Allan POE – *Nosologie*. Traducere de Mircea PLATON / 104
Ovidiu HURDUZEU – *Totalitarismul orizontalei* / 107
Adrian Dinu RACHIERU – *Limbaul de lemn și discursul mediativ* / 110

Caius Traian DRAGOMIR – *În al cui serviciu se afla Iago?* / 114
Anton ADĂMUȚ – *Tertulian, soldat al lui Cristos* / 116
Petrus URSAACHE – *Eterna tinerețe a geniului* / 119
Marius CHELARU – *Coranul lăuntric* / 121
Ștefan COLCERIU – *Trei apocrife ale Vechiului Testament și zidirea culturală* / 124

Ioana COSTA – *Filologia clasică în vremea precedentului război* / 126

Ioana Rucandra DASCĂLU – *Philosophia, magistra vitae...* / 127
Bogdan ULMU – *Livescu și Ioga* (II) / 130

Ștefan OPREA – *„Amadeus”* / 131
Ion TRUCĂ – *Imaginația tainică a realității* / 133

Natalia CANTEMIR – *Muzică și istorie* (II) / 134
Gheorghe GRIGURCU – *„Cine seamănă confuzie?”* / 136

Constantin CUBLEȘAN – *Moartea autumnei* / 138
Anca-Maria RUSU – *Despre efectul de spectacol* / 141

Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 142
Cristian BĂDILĂ – *Trezirea omului nou* / 143

Mircea PLATON – *Memento* / 145
Dragoș COJOCARU – *Vibrația generoasă a ființei* / 146

Radu TĂTĂRUCĂ – *Săracul și străinul* / 147
Cătălin MIHULEAC – *Siroiul lui Márquez* / 149

Adrian PALCU – *Vreme trece, vreme vine...* / 150
Nicolae BUSUIOC – *Și totuși, Basarabia!* / 151

Vasile IANCU – *N-a murit poezia nici cînd a fost interzisă...* / 153
D'ale Uniunii / 155

Horia ZILIERU – *Qua(trenul) de H(aș) Zi(lie)ur* / 156
PRESSOFAG – *Din valurile preșei* / 158

Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159
BIBLIOTECA REVISTEI CONVORBIRI LITERARE, Nr.3/

martie 2003: Liliana URU – *CĂLĂTORIA SECRETĂ*

Nr. 4 (aprilie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Etic și estetic la Nichita Stănescu* (I) / 1
Curcubeul speranței – Dialog cu istoricul Paul E. Michelson, profesor la Universitatea Huntington-Indiana (S.U.A.), realizat de Gh.I. FLORESCU / 6

D. MĂNUCĂ – *Mărturii despre literatura anti-bolșevică a studenților ieșeni (1957-1958)* / 11

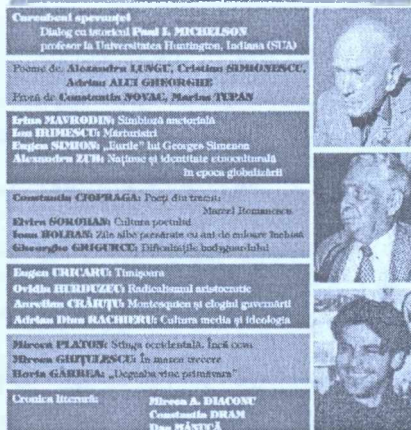
Eugen SIMION – „Eurile” lui Georges Simenon (II) / 15
Ion IRIMESCU – *Mărturisiri* / 19

Grigore ILISEI – *Veacul lui Ion Irimescu* / 19

Irina MAVRODIN – *Simbioză auctorială* / 22
 Alexandru ZUB – *Națiune și identitate etnoculturală în epoca globalizării* / 23
 Nicolae STROESCU STÎNIȘOARĂ – *Pictorul Horia Bernea și misterul materiei* / 27
 Ioan HOLBAN – *Zile albe presărate cu ani de culoare închisă* / 29
 Alexandru LUNGU, poezii / 32
 Cristian SIMIONESCU, poezii / 35
 Adrian ALUI GHEORGHE, poezii / 37
 Radu Sergiu RUBA, poezii / 38
 Sterian VICOL, poezii / 39
 George L. NIMIGEANU, poezii / 40
 Constantin NOVAC – *Reviem pentru o barcă-femeie* / 41
 Marius TUPAN – *Rhizoma* / 46
 Mircea A. DIACONU – *Meridiane feminine (IV)* / 51
 Constantin DRAM – *(Alte) noi aventuri ale textului* / 54
 Dan MĂNUCĂ – *Literatura și „modelul magic”* / 57
 Vasile IANCU – *Umorul lui Gabriel Liiceanu* / 60
 Liviu GRĂȘOIU – *Cu toată seriozitatea, despre epigramă* / 63
 Gabriel STĂNESCU – *Matei Vișniec: „Gura care se mănincă pe sine vorbindu-se”* / 65
 Dan Bogdan HANU – *„Asupra căderii” din (auto)biografie* / 67
 Gellu DORIAN – *Gabriel Hasmațuchi – Intermundii* / 69
 Constantin CIOPRAGA – *Poezi din trecut: Marcel Romanescu* / 70
 Elvira SOROHAN – *Cultura poetului* / 72
 Vasile SPIRIDON – *Cuvîntul însumător* / 75
 Florin FAIFER – *Propagandistul* / 78
 Noemi BOMHER – *Suspînul în tăcere* / 80
 Constantin COROIU – *Scrisori din sihăstrie* / 83
 Ioan TEPELEA – *Dinastia regală a României. Carol al II-lea (I)* / 84
E mare lucru să poți ucenici la un maestru (II). Dialog cu etnomuzicologul Emilia COMIȘEL, realizat de Carolina ILICA / 88
 William SHAKESPEARE – *Sonete. Traduceri de Miron KIROPOL* / 91
 Emil IORDACHE – *Scrisorile nescrise ale unui călător rus* / 92
 Mihail BULGAKOV – *Era luna mai. Traducere de Emil IORDACHE* / 94
 Elena-Brândușa STEICIUC – *Assia Djebar: o pledoarie pentru „idiomul exilului și limba ireductibilității”* / 96
 Assia DJEBAR – *Femeia fără mormînt. Traducere de Elena-Brândușa STEICIUC* / 98
 Eugen URICARU – *Timișoara* / 101
 Ovidiu HURDUZEU – *Radicalismul aristocratic* / 103
 Aurelian CRĂIUȚU – *Montesquieu și elogiul guvernării moderate* / 105
 Adrian Dinu RACHIERU – *Cultura media și ideologia* / 108
 Anton ADĂMUȚ – *Un fel de fiu risipitor* / 112
 Maricel MUNTEANU – *Despre felul de a fi al rațiunii practice* / 113
 Petru URSACHE – *Noi tipuri de arhive în viața satului* / 116
 Marius CHELARU – *Să desenezi un tablou în care imaginea este cuvînt* / 118
 Tiberiu BRĂILEAN – *Economia, o știință morală* / 120
 Ioana COSTA – *Anul cel lung* / 122
 Ștefan COLCERIU – *Pași secunzi spre normalitate* / 123
 Cristian Emilian GHIȚĂ – *Monștri feminini în Odiseea (I)* / 124
 Mircea GHIȚULESCU – *În marea trecere* / 127
 Valentin CIUCĂ – *Ion Irimescu – un destin exemplar* / 128
 Ștefan OPREA – *Entuziasm temperat* / 130
 Bogdan ULMU – *Din nou, despre Caragiale* / 132
 Claudiu GROZA – *Teatrul ca literatură* / 133
 B. ULMU – *Gînduri pe... picioroange la Teatrul „Lucceafărul” din Iași* / 134

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ PONDATĂ DE RICHTATRA JUMTEA DIN IASI, LA 1 MARTIE 1987

Aprilie 2003 Nr. 4 (88)

Gheorghe GRIGURCU – *Dificultățile bodyguardului* / 135
 Liviu PAPUC – *În onoare – Ioan Caproșu* / 138
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 139
 Mircea PLATON – *Știnga occidentală. Încă ceva* / 140
 Dragoș COJOCARU – *Semioza fragmentului și a desăvîșirii* / 142
 George POPA – *Însemnări* / 144
 Ion BELDEANU – *Așa-numitul caz Vasile Țapoveț* / 146
 Cătălin MIHULEAC – *Amendament* / 147
 Horia GÂRBEA – *„Degeaba vine primăvara”* / 148
 Horia ZILIERU – *Qua(trenul) de H(aș!) Zi(lie)ru* / 148
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Stereotipie* / 149
 Daniel CORBU – *Mariana Marin sau singurătatea nevindecată* / 150
 Ion BORODA – *Misterul răbdării* / 152
 Cătălin CONSTANTINESCU – *Vreme trece, vreme vine...* / 153
 Nicolae BUSUIOC – *Ci zeii mei să te supună...* / 157
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 158
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 159
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 4 / aprilie
 2003: George VULTURESCU – *STÎNCI NUPTIALE*

Nr. 5 (mai)

Cassian Maria SPIRIDON – *Etic și estetic la Nichita Stănescu (II)* / 1
Nu fac nici o deosebire de substanță între lucrarea mea poetică, atîta cît este, și cea de traducător sau critic, tot atîta cît este. Dialog cu poetul, criticul și traducătorul Sorin MĂRCULESCU, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 5
Limba română ocupă un loc central în lingvistica romanică. Dialog cu romanistul Martin MAIDEN, realizat de Oțelia ICHIM / 9
 Irina MAVRODIN – *„Revelațiile” lui Rousseau (I)* / 11
 Alexandru ZUB – *Lumea sud-estului și integrarea europeană* / 12
 Nicolae STROESCU STÎNIȘOARĂ – *Revedere cu profesorul Jörg Splett* / 15
 Mihai CIMPOI – *Fantoma ideii la Caragiale* / 18
 Ioan HOLBAN – *Poezia provinciei sau provincia poeziei* / 21
 Alexandru PINTESCU, poezii / 26
 Gheorghe GRIGURCU, poezii / 27
 George POPA, poezii / 29
 Valentin TALPALARU, poezii / 30
 Andrei FISCHOF, poezii / 30
 Miron BLAGA, poezii / 31

Theodor DAMIAN, poezii / 32
 Bujor NEDELCOVICI – *Ispitiitorul* (IV) / 34
 Florin ONCESCU – *Vedere din Franța* / 37
 Iulian BĂNCILĂ – *Un mogul al plăcerii* (Debut) / 40
 Mircea A. DIACONU – *Teofil Răchiteanu – un poet* / 42
 Constantin DRAM – *Prozatori tineri și foarte tineri* / 45
 Dan MĂNUCĂ – *Jurnalismul politic al lui B.P. Hasdeu* / 48
 Constantin CIOPRAGA – *Rodica Weidner-Ciurea: memorialistică* / 52
 Al. HUSAR – *Pe valurile Purgatoriului* / 54
 Liviu GRĂSOIU – *Primele exegeze* / 56
 Vasile SPIRIDON – *Poezia – nevindecată rană* / 58
 Christine LEȘCU – *Mistica românească și marea temă a salvării* / 60
 Dan Bogdan HANU – *Double Lives in a Poetic (New World) Anthology* / 62
 Gellu DORIAN – *Mircea Coloșenco – Climate* / 63
 Elvira SOROHAN – *Dosoftei în perspectivă istorică* / 65
 Antonio PATRAȘ – *Dosoftei – descoperirea poeziei* / 69
 Bogdan CREȚU – *Dinspre Argezi către Dosoftei* / 71
 Florin FAIFER – *Naționalistul* / 73
 Emil IORDACHE – *Încă o dată despre Bulgakov* / 74
 Geo VASILE – *Un monument bibliografic și exegetic: teologul-poet Grigore de Nazianz în actualitatea ortodoxiei* / 76
 Lucia OLARU NENATI – *Constantin Iordăchescu sau vocația*

ZANCA / 93
 David PAULOVICH ESCALONA. Prezentare și traduceri de Lucia NASINCOVA / 94
 Adrian Dinu RACHIERU – „Personalitatea totalitară” și personalitatea mediatică / 96
 Anton ADĂMUȚ – *Sfântul Anselm între Marta și Maria* (I) / 99
 Andrei ZANCA – *Capitalul este relația cu publicul* / 102
 Caius Traian DRAGOMIR – *Scrisorile persane* / 107
 Petru URSACHE – *Legea morală* / 109
 Marius CHELARU – *Cînd sufletul e Nord în aerul înmugurit al poeziei* / 111
 Ioana COSTA – *Copistul – între tragedie și gastronomie* / 113
 Ștefan COLCERIU – *Despre iubirea absolută* / 114
 Cristian Emilian GHÎȚĂ – *Monștri feminini în Odiseea* (II) / 116
 Mircea GHÎȚULESCU – *Catedrala adolescenților* / 119
 Ștefan OPREA – *E bine că există!* / 120
 Bogdan ULMU – *Un dicționar foarte util* / 122
 Ion TRUICĂ – *Constantin Piliuță* / 123
 Valentin CIUCĂ – *Armenii...* / 125
 Cristian LIVESCU – *Despre eposul ludic și efectul de epopee – Expoziția retrospectivă Ilie Boca la Piatra Neamț* / 126
 Adrian PALCU – *Valentin Gheorghiu – 75* / 128
 Mircea PLATON – *Nicolae Manolescu față cu minunea* / 129
 Nicolae GEORGESCU – *Să dăm cu piine în biografi!* / 132
 Alexandru LUNGU – *Plus un auto-dialog* / 134
 Sergiu AILENEI – *Caragiale în oglinda presei* / 136
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 138
 Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară* (I) / 139
 Constantin COROIU – *Abatorul cinci sau revanșa literaturii* / 142
 Ion BELDEANU – *A fi român la Rîbnița* / 144
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Caii lui Topîrceanu* / 145
 Cătălin MIHULEAC – *Rasism* / 146
 Dragoș COJOCARU – *Relația dintre cei trei fii* / 147
 Vasile IANCU – *Elitele și masele* / 148
 Horia ZILIERU – *Qua(trenul) de H(aș?) Zi(tierul)* / 149
 Sorin GĂRJAN – *Radu Săplăcan: doctoratul în prietenie* / 150
 Daniel CORBU – *Printre fregatele văzduhului* / 151
 Adrian ALUI GHEORGHE – *Cu Alexandru-Sandu Pintescu am pus la cale un concurs național de necroloage* / 152
 Dan Bogdan HANU – *O precizare* / 154
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 155
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 155
 JUNIMIST – *D'ale convorbirilor* / 157
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 5/mai 2003:
 Liviu GEORGESCU – *INTERVIU CU REMBRANDT*

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXXXVII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, 1 A 1 MARTIE 1967

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

În fine albul o decorație de subțimțitură înarmată
 mea poezică, albul albul este, și cea de traducător
 sau critică, tot albul este
 Dialog cu poetul, criticul și traducătorul
 Horia MIHULEAC

Poezie de Alexandru LUNGU
 Gheorghe GRIGURCU, George POPA
 Bujor NEDELCOVICI: Ispitiitorul

Irina MAVRODIN „Revelație” lui Rousseau
 Alexandra ZILIE: Lumea mai-estului
 și integrarea europeană
 Ștefan STĂNESCU: Rădăcinile Revoluției
 ca personal. Răz Spăț
 Mihai CIMPOL: Fantezia în li la C'argiale

Constantin CIOPRAGA: Rodica Weidner-Ciurea:
 Memorialistică
 Elvira SOROHAN: Dosoftei în perspectivă istorică
 Ioan BOLJAN: Poezia provinciei sau provincia poeziei
 Al. HUSAR: Pe valurile Purgatoriului
 Liviu GRĂSOIU: Primele exegeze

Geo VASILE: Un monument bibliografic și exegetic
 Adrian Dinu RACHIERU: „Personalitatea totalitară”
 și personalitatea mediatică
 Andrei ZANCA: Capitalul este relația cu publicul

Cronica literară:
 Mircea A. DIACONU
 Constantin DRAM
 Dan MĂNUCĂ

Mai 2003 Nr. 5 (89)

pionieratului / 78
 Liviu PAPUC – *Corespondență „provincială”* / 82
 Gheorghe I. FLORESCU – *Corespondența personală a lui N. Iorga* (I) / 83
 Ioan TEPELEA – *Regii României. Carol al II-lea* (II) / 86
E mare lucru să poți ucenici la un maestru (III). Dialog cu etnomuzicologul Emilia COMIȘEL, realizat de Carolina ILICA / 89
 William SHAKESPEARE – *Sonete*. Traduceri de Miron KIROPOL / 91
 Wolf Peter SCHNETZ. Prezentare și traduceri de Andrei

Nr. 6 (iunie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Cumpănă și cumpănire la Eminescu* / 1
Transdisciplinaritatea este un răspuns la dorința eternă a omului de unitate a cunoașterii. Dialog cu eseistul Basarab NICULESCU, președintele fondator al Centrului Internațional de Cercetări și Studii Transdisciplinare (CIRET), Paris, realizat de Mircea BERTEA / 5
Primii mei profesori de limbă și literatura română au fost timbrele, copii și autorii de capodopere literare – Dialog cu eseistul și traducătorul Michel WATTREMEZ, profesor la Universitatea din Lille 1, Franța, realizat de Ofeția ICHIM / 11
 Irina MAVRODIN – „Revelație” lui Rousseau (II) / 14

Alexandru ZUB – *Eugen Simion: între logosferă și discurs confesiv* / 15
 Nicolae STROESCU STINIȘOARĂ – *Pragmatismul, o nouă ideologie* / 19
 Constantin CIOPRAGA – *O muzică a liniilor: arhitectura* / 22
 Gheorghe GRIGURCU – *Între amintire și uitare...* / 24
 Mihai CIMPOI – „*Evul Mieș*” eminescian (I) / 26

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXXXVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Transdisciplinaritatea este un răspuns la dorința eternă a omului de unitate a cunoașterii
 intervin cu excelsul Basarab NICOLESCU,
 președintele fondator al Centrului Internațional de
 Cercetări și Studii Transdisciplinare, Paris

Interviuri:
 Ion CARAION – Scriitorul critică Nicholas Catanoy

Irian MAVRODIN: Revelațiile lui Roussseau
 Alexandru ZUB: Eugen Simion: între logosferă
 și discurs confesiv
 Nicolae STROESCU STINIȘOARĂ: Pragmatismul,
 o nouă ideologie?
 Constantin CIOPRAGA: O muzică a liniilor: arhitectura

Gheorghe GRIGURCU: Între amintire și uitare
 Mihai CIMPOI: „Evul Mieș” eminescian
 Ioan HOLBAN: Personajul ca hermeneut
 Eugen URICARU: Rector

Leonte IVANOV: Scriitori din Basarabia
 Adrian Dinu RACHIERU: Cultură și „ardere ideologică”
 Ana DOBRE: Sensul drumului la Marius Tupan
 Andrei ADĂMUȚ: Sfântul Anselm între Marta și Maria
 Florin FAIFER: Adaptatorul

Cronica literară

Mircea A. DIACONU
 Constantin IULIAN
 Dan NĂȘCĂ

Iunie 2003 Nr. 6 (90)

Ioan HOLBAN – *Personajul ca hermeneut* / 30
 Ion CARAION – *Scrisori către Nicholas Catanoy* (prezentate de Maria PAL) / 33
 Dumitru MUREȘANU / *E de ajuns să se încrunte vântul* / 35
 Alexandra DABIJA, poezii / 36
 Nicolae CĂRUNTU, poezii / 36
 Andrei PETRUȘ, poezii / 37
 Cătălin Mihai ȘTEFAN, poezii / 38
 Laurențiu MIHĂILEANU – *Din ușa larg deschisă* (fragment de roman) / 39
 Iulia SALA – *Căutătorul* / 42
 Mircea A. DIACONU – *Niște poezii și niște aproximări critice* (I) / 45
 Constantin DRAM – *Timpul trăirii, timpul relatării* / 48
 Dan MĂNUCĂ – *Complexes cu probleme* / 50
 Liviu GRĂSOIU – *În onoarea spiritului liber* / 53
 Ana DOBRE – *Sensul drumului la Marius Tupan* (I) / 55
 Bogdan CREȚU – *Aventurile unor „naufrași” (re)povestite pe-nșelesul tuturor de Florin Faifer* / 57
 Amalia VOICU – *Lirică misterioasă* / 60
 Al. Florin ȚENE – *Conversație pe Titanic* / 61
 Dan Bogdan HANU – *Memoria imperfectă* / 62
 Gellu DORIAN – *Cosmin Perța – Zorovavel* / 64
 Florin FAIFER – *Adaptatorul* / 66
 Constantin COROIU – *Românii în scrierile unui ambasador străin* / 67
 Leonte IVANOV – *Scriitori din Basarabia* (II) / 69
 Corneliu ONEȚ – *O prioritate ignorată azi* / 73
 Calinic ARGATU – *Războiul de după război* / 76

Emil IORDACHE – *Declarație de avere* / 80
 Liviu PAPUC – *Despre ieșeni... și altfel* / 82
 Gheorghe I. FLORESCU – *Corespondența personală a lui N. Iorga* (II) / 83
 Ioan ȚEPELEA – *Regii României. Carol al II-lea* (III) / 86
 Carolina ILICA – *O altă „Cântarea Cântărilor”* (I) / 88
 A.R. AMMONS – *Prezentare și traduceri de Olimpia IACOB* / 90
 William SHAKESPEARE – *Sonete. Traduceri de Miron KIROPOL* / 92
 Henryk Josef KOZAK – *Piatra. Prezentare și traduceri de Alexandru G. ȘERBAN* / 93
 Eugen URICARU – *Brașov* / 98
 George POPA – *Matrici modelatoare ale culturii românești* (I) / 99
 Adrian Dinu RACHIERU – *Cultură și „iradiere ideologică”* / 101
 Anton ADĂMUȚ – *Sfântul Anselm între Marta și Maria* (II) / 106
 Caius Traian DRAGOMIR – *Din nou despre „Diavolul și Bunul Dumnezeu”* / 109
 Petru URSACHE – *Un reper* / 111
 Dana DIACONU – *Luis Cernuda în limba română* / 113
 Tiberiu BRĂILEAN – *Evanghelia eseniană* / 115
 Ștefan COLCERIU – *Sport și spirit la greci* / 117
 Cătălina POPESCU – *Bacantele – textul ca spațiu al așteptării* / 119
 Theodor GEORGESCU – *O apariție așteptată* / 121
 Mircea GIȚULESCU – *Tineri regizori și „teatrul medicinal”* / 123
 Bogdan ULMU – *Intuiție și anecdotică* / 125
 Ștefan OPREA – *Hook de Steven Spielberg* / 126
 Valentin CIUCĂ – *Nevoia de celălalt* / 128
 Ion TRUCĂ – *Ion Gheorghiu – triumful formelor picturale* / 129
 Natalia CANTEMIR – *Muzică și istorie* (III) / 130
 Alexandru LUNGU – *Discretul farmec al rondelului* / 131
 Marius CHELARU – *Războiul unui inocent...* / 132
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 134
 Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară* (II) / 135
 Sergiu AILENEI – *Imaginarul literaturii române – câteva motive caracteristice* / 137
 Dragoș COJOCARU – *Eugenio Garin și cerul înstelat* / 138
 Mircea PLATON – *Evelyn Waugh sau literaturul dintre lumi* / 139
 Mihaela CERNĂUȚI-GORODEȚCHI – *Maurice Sendak - 75* / 143
 Horia GÂRBEA – *Cum am defilat de înții mai* / 145
 Cătălin MIHULEAC – *Prea mult s-a ris de profesorul meu* / 146
 Valerius M. CIUCĂ – *Noțiuni de hermeneutică a dreptului roman comparat în creația eminesciană* / 147
 Nicolae BUSUIOC – *Importanța detaliilor* / 148
 Horia ZILIERU – *Pro amicitia* / 151
 Vasile IANCU – *Provincialul din buricul metropolei și cultura provinciei* / 156
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 158
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 6/iunie 2003:
 Ion BELDEANU – *NU-I NIMIC DE FĂCUT ÎN FAȚA MORȚII*
 Nr. 7 (iulie)
 Cassian Maria SPIRIDON – *Națiune și literatură* / I
 Cîți dintre noi cutează a se mai ocupa de conflict – decisiv pentru viitorul culturii românești – dintre conservatori și liberali? – Dialog cu poetul și criticul literar Gheorghe GRIGURCU, realizat de Vasile PROCA / 7
 Mă simt solidar cu toți scriitorii. Dialog cu scriitorul Jacques DE DECKER, realizat de Petruța SPÂNU / 12
 Irina MAVRODIN – *Din nou despre statutul conceptelor din critica literară* / 14

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Trecutul este gravat în prezent* / 15

Constantin CIOPRAGA – *Generații și individualități* / 19

Mihai CIMPOI – „Eul miez” eminescian (II) / 21

Ioan HOLBAN – *Plămînul în plus de care e nevoie* / 24

Ion CARAION – *Scrisori către Nicholas Catanoay* (II) / 28

Dumitru SPĂTARU, poezii / 30

Gheorghe VIDICAN, poezii / 30

Ovidiu GLIGU, poezii / 31

Tudor VLAD, poezii / 31

Octavian MICLESCU, poezii / 32

Iancu GRAMA, poezii / 33

Vasile POPA HOMICEANU – *Cine ești tu, domnule Nily?* / 34

Mircea A. DIACONU – *Niște poezi și niște aproximări critice* (II) / 38

Constantin DRAM – *Două romane* / 39

Dan MĂNUCĂ – *Hazard și creație* / 42

Liviu GRĂSOIU – *Cu seninătate și satisfacție* / 45

Ana DOBRE – *Sensul drumului la Marius Tupan* (II) / 47

Sergiu AILENEI – *Sub semnul lui Dionysos* (I) / 49

Dan Bogdan HANU – *Iluminarea prin enumerare* / 50

Gellu DORIAN – *Dan Coman – Anul cîrții galbene* / 52

Al. HUSAR – *Visul universalității* (I) / 54

Florin FAIFER – *Benedictinul* / 58

Horst FASSEL – *Despre primele traduceri ale pieselor lui Lessing în limba română* / 61

Emil IORDACHE – *Un roman ghinionist* (I) / 63

Emil MANU – *Debutul lui Dan Botta sau contactul cu Les fleurs du mal* / 65

Leonte IVANOV – *Scritori din Basarabia* (III) / 66

Mircea GHEORGHE – *Madame Solario – o enigmă literară* / 69

Cătălin CONSTANTINESCU – *Configurația bizantin-barocă a Muncilor lui Persiles și ale Sigismundei* (I) / 73

Liviu PAPUC – *Frământări folclorice interbelice* / 77

Gheorghe I. FLORESCU – *Hannah Pakula și Regina Maria* / 78

Ioan ȚIPELEA – *Dinastia regală – un adevăr care doare* / 81

Carolina ILICA – *Ultimii visători* (I) / 84

Mihail RENGIOV / 87; Manuel DÍAZ MARTÍNEZ / 87; Nikola ȚINTAR-POPOSKI / 87; Alberto ESTIMA DE OLIVEIRA / 87; Stuart ENGLISH / 88; Kiril KADIISKI / 88; John F. DEANE / 88; Vukman OTAŠEVIĆ / 89; Claude DARBELLAY / 89; Satoko TAMURA / 89; Serghei GLOVIUK / 90; Najj NAAMAN / 90; Antonio PORPETTA / 90

Traduceri de Carolina ILICA și Dumitru M. ION

William SHAKESPEARE – *Sonete*. Traduceri de Miron KIROPOL / 91

Elizabeth SPIRES – *Prezentare și traduceri de Olimpia IACOB* / 92

ERASMUS din Rotterdam – *Institutio Principis Christiani*. Prezentare și traducere de Ioana COSTA / 94

Adrian Dinu RACHIERU – *Animalul media* (I). *Comunicare și manipulare* / 97

Adrian ALUI GHEORGHE – *Tinerțe fără bătrînețe și sentiment tragic al timpului* / 100

Aurelian CRĂIUȚU – *Realismul moderației: The Federalist Papers* / 105

Cristian BĂDILITĂ – *Saramago, un scriitor inocent* / 110

Anton ADĂMUȚ – *Sfinul Anselm între Maria și Maria* (III) / 113

Alexandru ZUB – *Europa sud-orientală în atenția istoricilor* / 116

Petru URSACHE – *Omul real* / 118

Marius CHELARU – *Altoirea Rozei Vinturilor pre limba make-doneană* / 121

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL XXXVII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1967

Redactor jef. Cassian Maria SPIRIDON

„Cîți dintre noi amănăm a se mai omorî cu conștiință – dăruie pentru viitorul omului românesc – dăruie conștiință și libertate – dialog cu poezia și critica literară Gheorghe GHEORGHE

Pe din stînga cu toți scriitorii... dialog cu scriitorii din țara de dincolo

Inedit: Ion CARAION – Scrisori către Nicholas Catanoay

Ion CARAION: Din memorie despre scriitorii noștri...

Alexandru ZUB: Europa sud-orientală în atenția istoricilor

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Trecutul

Constantin CIOPRAGA: Generații și individualități

Al. HUSAR: Visul universalității

Mihai CIMPOI: „Eul miez” eminescian

Ioan HOLBAN: Plămînul în plus de care e nevoie

Florin FAIFER: Benedictinul

Horst FASSEL: Despre primele traduceri din Lessing

Adrian ALUI GHEORGHE: Tinerțe fără bătrînețe...

Aurelian CRĂIUȚU: Realismul moderației

Cristian BĂDILITĂ: Saramago, un scriitor inocent

Anton ADĂMUȚ: Sfinul Anselm între Maria și Maria

Cronica literară: Mircea A. DIACONU

Constantin DRAM

Dan MĂNUCĂ

Iulie 2003 Nr. 7 (91)

Ioana COSTA – *Privind spre trecut* / 123

Ștefan COLCERIU – *Model: Sabia de foc și heruvimii* / 124

Bogdan ULMU – *Parodii și bășcălii treimiște* / 126

Ștefan OPREA – *Fenomenul Hepburn* / 127

Cristian LIVESCU – „La izvoarele operei” sau întoarcerea acasă, la Piatra Neamț, a unuia dintre revoluționarii modernismului / 129

Valentin CIUCĂ – *Cultura corpului* / 132

Ion TRUCĂ – *Energiile spațiului scenografic* / 133

Cornel MUNTEANU – *Romanul memorie* / 134

Ovidiu MORAR – *D.A.V.I.D.* / 136

Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 138

Mircea PLATON – *Anii de drumetie, anii de ucenicie ai baronului Boris Von Uexkull* (I) / 139

Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară* (III) / 142

Constantin COROIU – *A fi magistrat înseamnă să fii mai înfrî discipol* / 144

Dragoș COJOCARU – *Garcilaso de la Vega și românul cetitor* / 145

Oana OPREAN – *Itaca lui Terenci* / 146

Cătălin MIHULEAC – *N-am* / 147

Constantin PARASCAN – *Nichita Stănescu* / 148

Radu TĂTĂRUCĂ – *Cum te debarasezi de unele afaceri stînjitoare* / 150

Valeriu M. CIUCĂ – *Plurimae Leges în optica lui Eminescu* / 151

Vasile IANCU – *Spiritul critic la... Pașcani* / 152

Horia ZILIERU – *Pro amicitia* / 156

PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 157

Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159

Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 7 iulie 2003, Ion STRATAN – *Casa părăsită*

Nr. 8 (august)

Cassian Maria SPIRIDON – *Despre un proces care n-a mai avut loc* /

Într-un text sută la sută poetic nu se poate schimba nimic. Dialog cu academicianul Solomon MARCUS, realizat de Cassian

Maria SPIRIDON / 7
 Irina MAVRODIN – *Cioran: „Tu însuși”, „Altul”, „Celălalt”* / 16
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Logicianul și isihismul* / 17
 Alexandru ZUB – *Memorial Sighet* / 22
 Constantin CIOPRAGA – *Traducând, traducând... (din literatură de limbă germană)* / 24
 Ioan HOLBAN – *Metafora timpului* / 26
 Ștefan OPREA / 28
 Iuliana PETRIAN / 29
 Angela BACIU / 30
 Valentin TUDOSE / 31
 Dionisie VITCU / 32
 Eugenia BULAT / 33
 Ioan PETRAȘ / 33
 Dumitru Augustin DOMAN – *Trei proze scurte* / 34
 Cristian LIVESCU – *Întoarcerea la poezie* / 37
 Constantin DRAM – *Între roman și povestire* / 40
 Dan MĂNUCĂ – *Scrisorile lui Caragiale* / 43
 Mircea BĂRSILĂ – *Oriunde e loc de o rană* / 46
 Gheorghe SECHEȘAN – *Un prozator între postmodernitate și tradiție* / 48
 Vlad SORIANU – *Teatrul între parabolă și pamflet* / 53
 Dan Bogdan HANU – *Gestație și gesticulație în Arhitectul Galaicu* / 55
 Gellu DORIAN – *Claudiu Komartin – Păpușarul și alte insomnii* / 58
 Al. HUSAR – *Visul universalității (II)* / 60
 Florin FAIFER – *Depresivul* / 63
 Emil IORDACHE – *Un roman ghinionist (II)* / 65
 Constantin COROIU – *Posteritatea critică a lui Ion Creangă* / 68
 Cătălin CONSTANTINESCU – *Configurația bizantin-barocă a Muncilor lui Persiles și ale Sigismundei (II)* / 69
 Liviu PAPUC – *Despre „revista revistelor”* / 73
 Gheorghe I. FLORESCU – *Confesiunile contelui de Saint-Aulaire* / 74
 Ioan ȚEPELEA – *Regii României. Mihai I* / 77

Carolina ILICA – *Ultimii vizitatori (II)* / 79
 Gerard SMYTH / 79, Knuts SKUJENIESKS / 79, Margalit MATITIAHU / 79, Vasyl MAKHNO / 80, Robert STALLAERTS / 80, Baki IMERY / 80, Pádraig J. DALY / 80, Birgitta JONSDOTIR / 80, Zalan TIBOR / 81, Aarne PUU / 81, Jacek LUBART-KRZYSICA / 82, Roman KYSSIOV / 82, Renée FERRER / 82, Kiril KOVALGI / 82, Gregor PODLOGAR / 82, Amir BRKA / 83, Alexander GOVORKOV / 83, Magid ABU GOSH / 83, Valeriu MATEI / 83, Patrick MATHELIÉ-GUINLET / 83, Kostas VALETAS / 84, Nizar Brik HNIDI / 84, Xhevahir SPAHIU / 84, Tallulah FLORES, Jamilla-Zeinab GHARIANI / 85, Mohamad DAMRAH – *Traduceri de Carolina ILICA și Dumitru M. ION* / 85
 William SHAKESPEARE – *Sonete*. Traduceri de Miron KIROPOL / 86
 Bruno KARTHEUSER – *Prezentare și traduceri de Francisca RINCINSKI-MARIEDFELD* / 88
 Gaëlle LECALVEZ – *Prezentare și traduceri Liliana POPESCU și Joaquin GARRIGÓS* / 91
 Bernardo RUIZ – *Prezentare și traduceri Liliana POPESCU și Joaquin GARRIGÓS* / 93
 Cristian BĂDILITĂ – *Epifania: Închinarea Magilor* / 95
 Eugen URICARU – *Bacău* / 100
 Adrian Dinu RACHIERU – *Animalul media (II). Comunicare și manipulare* / 101
 Anton ADĂMUȚ – *Sfântul Anselm între Marta și Maria (IV)* / 104
 Caius Traian DRAGOMIR – *Canus sau despre fericire* / 107
 Petru URSACHE – *Fractalia* / 109
 Marius CHELARU – *The Daytime Sleeper/ Cel care doarme peste zi* / 111
 Dana DIACONU – *Insidioasele forme ale violenței (pe marginea a două romane de Mario Vargas Llosa) (I)* / 113
 Tiberiu BRĂILEAN – *Istoria gândirii chineze (I)* / 115
 Ioana COSTA – *Despre scrierea inexistentă* / 117
 Ștefan COLCERIU – *Model: Sabia de foc și heruvimii (II)* / 118
 Mircea GHIȚULESCU – *Erotica 2000 sau nufărul și prezervativul* / 121
 Bogdan ULMU – *Ruși, basarabeni, români... Teatrul!* / 122
 Ștefan OPREA – *Gregory Peck – marca trecere!* / 123
 Valentin CIUCĂ – *Lumina întunericului* / 125
 Ion TRUCĂ – *Adrian Podoleanu – 75* / 126
 Adrian PALCU – *Dan Grigore – 60* / 127
 Natalia CANTEMIR – *Muzică și istorie (IV)* / 129
 Ilie DAN – *Ut pictura poesis* / 130
 Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 131
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 134
 Alexandru LUNGU – *Herold în ediție Răileanu* / 135
 Dragoș COJOCARU – *Iordăchiada* / 136
 Mircea PLATON – *Anii de drumetie, anii de ucenicie ai baronului Boris Von Uexkull (II)* / 137
 Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară (IV)* / 140
 Constantin PARASCAN – *Ioan Alexandru* / 142
 Horia GÂRBEA – *Premii de marketing* / 145
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Satin* / 146
 Valeriu M. CIUCĂ – *Non numerantur, sed ponderantur sau despre viziunea eminesciană asupra Senatului României* / 148
 Horia ZILIERU – *Pro amicitia* / 150
 Vasile IANCU – *Mais où sont...?* / 153
 PRESSOFAG – *Din valorile presei* / 157
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 8 august 2003: Gheorghe GRIGURCU – *FORMA PLOII*

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXXXVII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ PONDATĂ DE SOCIETATEA JURNALISTICĂ DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1967
 Redactor șef: Călin Maria SPIRIDON

Între-un text și altul la mână poetică
 sau se poate schimba și altul
 Interviu cu academicianul Solomon MARCUS

Dumitru Augustin DOMAN: Trei proze scurte

Irina MAVRODIN: Cioran: „Tu însuși”, „Altul”, „Celălalt”
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: Logicianul și isihismul
 Alexandru ZUB: Memorialul Sighet
 Constantin CIOPRAGA: Traducând, traducând...

Al. HUSAR: Visul universalității
 Ioan HOLBAN: Metafora timpului
 Florin FAIFER: Depresivul
 Emil IORDACHE: Un roman ghinionist
 Dan Bogdan HANU: Gestație și gesticulație

Cristian BĂDILITĂ: Epifania: Închinarea Magilor
 Adrian Dinu RACHIERU: Animalul media...
 Eugen URICARU: Bacău
 Tiberiu BRĂILEAN: Istoria gândirii chineze
 Adrian PALCU: Dan Grigore – 60
 Marius CHELARU: Cel care doarme peste zi

Cronica literară

Cristian LIVESCU
 Constantin DRAM
 Dan MĂNUCĂ

August 2003 Nr.8 (92)

Nr. 9 (septembrie)

- Cassian Maria SPIRIDON – *Tragedia Pitești* / 1
Studentii de la română au un interes viu pentru disciplina aleasă – Dialog cu romanistul Wolfgang DAHMEN, realizat de Florin Theodor OLARIU / 6
 Irina MAVRODIN – *Cioran: „Tu însuși”, „Altul”, „Celălalt”* (II) / 9
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *La moartea Părintelui Galeriu* / 10
 Gheorghe GRIGURCU – *Reculul armei la tragere* / 14
 Alexandru ZUB – *Istorie, memorie și morală* / 15
 Ioan HOLBAN – *Romanul ca o partidă de șah* / 19
 Leonard GAVRILIU – *Trei scrisori de la poetul George Mărgărit* (Inedit) / 23
 Ilie DAN, poezii / 25
 Ion ZIMBRU, poezii / 26
 Ana RAPCEA, poezii / 27
 Golgona ANGHEL, poezii / 28
 Petre RĂU, poezii / 29
 Emil TUDORACHE, poezii / 30
 Mircea GHEORGHE – *Casa de bătrâni „Caroline”* / 31
 Cristian LIVESCU – *Himerus Globe-Alter, un „cetățean universal” al zilelor noastre* / 34
 Constantin DRAM – *Roman și istorie* / 37
 Dan MĂNUCĂ – *Pactul cu biografia* / 40
 Constantin CIOPRAGA – *Romane și orizonturi* / 43
 Constantin CUBLEȘAN – *Proza jurnalistică (Monica Spiridon)* / 45
 Liviu GRĂȘOIU – *Primul roman* / 48
 Dan Bogdan HANU – *Două cărți, doi autori* / 50
 Gellu DORIAN – *Liviu Ofileanu – Corigent la fericire* / 53
 Stelian DUMISTRĂCEL – *„Să mai poți ceti Psaltirea”* / 55
 Alexandru GAFTON – *Momentul cultural și lingvistic* / 59
 Florin FAIFER – *Militantul* / 61
 Petruța SPÂNU – *Centenar Georges Simenon* / 64
 Emil IORDACHE – *Trilogia istorică a lui Henryk Sienkiewicz* (I) / 66
 Leonte IVANOV – *Scritori din Basarabia* (IV) / 69
 Liviu PAPUC – *„Lebăda Basarabiei” și „cîntecul” său* / 71
 Gheorghe I. FLORESCU – *Comunitățile românești de dincolo de Atlantic* / 74
 Carolina ILICA – *O altă Cîntarea cîntărilor* (II) / 78
 William SHAKESPEARE – *Sonete*. Traduceri de Miron KIROPOL / 81
 W.S. MERWIN – *Poeme*. Prezentare și traduceri de Olimpia IACOB / 83
 Rodolfo BUCIO – *Poeme*. Prezentare și traduceri de Liliana POPESCU / 85
 Armando ALANÍS – *Poeme*. Prezentare și traduceri de Liliana POPESCU / 86
 Adrian Dinu RACHIERU – *Cultura media – o subcultură?* / 89
 Anton ADĂMUȚ – *Sfîntul Anselm între Marta și Maria* (IV) / 92
 Caius Traian DRAGOMIR – *Moarte și transfigurare* / 94
 Petru URSACHE – *Contabilizarea etnografică* / 96
 Adrian G. ROMILA – *Comentariul ca exercițiu de libertate* / 99
 Marius CHELARU – *Imagini vane dintr-o viață* / 101
 Dana DIACONU – *Insidioasele forme ale violenței – pe marginea a două romane de Mario Vargas Llosa* (II) / 103
 Tiberiu BRĂILEAN – *Istoria gândirii chineze* (II) / 105
După noi, peste veacuri, rămîn nu vedetele și gladiatorii, ci poezii, gânditorii, istoricii – dialog cu clasicistul Dan SLUȘANSCHI, realizat de Ștefan COLCERIU / 107
 Cristian BĂDILITĂ – *Un filozof al sentimentului oceanic* / 110
 Ioana COSTA – *Filologie. Comparată* / 114

- Cristian GAȘPAR – *Înțelepciunea pustici. Pe marginea unei traduceri mult așteptate* / 116
 Florica BECHET – *Despre colecții și tradiții* / 118
 Ioana COSTA și Ștefan COSTA – *Harrypotterismul ad usum fan(atic)orum* / 120
 Mircea GHIȚULESCU – *Arît de fragedă...* / 121
 Bogdan ULMU – *O monografie binevenită* / 123
 Ștefan OPREA – *Cuvinte de tandrețe* / 124
 Valentin CIUCĂ – *Mihai Onofrei – privilegiul talentului* / 126
 Ion TRUICĂ – *Arta lui Andrei Romoceanu* / 127
 Natalia CANTEMIR – *Muzică și istorie* (V) / 128
 Ioan ȚEPELEA – *„Lumea-i o vitrină / ca și viața-curtea-casa fiecăruia”* / 129
 Dorina-Claudia TĂRNĂUCEANU – *Maximele lui Publilius Syrus într-o nouă versiune românească* / 133
 Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 135
 Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 138
 Mircea PLATON – *Metafizică la bec* / 139
 Dragoș COJOCARU – *Prin criptica bucătăriei a unui Symposium* / 140
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Domestica* / 142
 Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară* (V) / 143
 Constantin PARASCAN – *Ana Blandiana* / 145
 Cătălin MIHULEAC – *Grobianismul lui Dinescu* / 148
 Constantin COROIU – *Un destin într-un secol tragic* / 149
 Loretta HANDRABURA și Alina HANDRABURA – *Codificare și decodificare în „mitul moldovenismului”* / 150
 Vasile IANCU – *Imprevizibilul Nichita Stănescu și literatura sa de sertar* / 154
 Horia ZILIERU – *Pro Amicitia* / 156
 PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 157
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE nr. 9 septembrie 2003, Aura CHRISTI – *OCHIUL DEVORATOR*

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CCXXVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

După noi, peste veacuri, rămîn nu vedetele și gladiatorii, ci poezii, gânditorii, istoricii – dialog cu profesorul și clasicistul Dan SLUȘANSCHI
 Studentii de la română au un interes viu pentru disciplina aleasă – dialog cu romanistul Wolfgang DAHMEN

Inedit: Trei scrisori de la poetul George Mărgărit

Irina MAVRODIN: Cioran: „Tu însuși”, „Altul”, „Celălalt”
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: La moartea Părintelui Galeriu
 Gheorghe GRIGURCU: Reculul armei la tragere
 Alexandru ZUB: Istorie, memorie și morală
 Constantin CIOPRAGA: Romane și orizonturi

Ioan HOLBAN: Romanul ca o partidă de șah
 Constantin CUBLEȘAN: Proza jurnalistică
 Florin FAIFER: Militantul
 Gheorghe I. FLORESCU: Comunități românești de dincolo de Atlantic

Cristian BĂDILITĂ: Un filozof al sentimentului oceanic
 Adrian Dinu RACHIERU: Cultura media – o subcultură?
 Petru URSACHE: Contabilizarea etnografică
 Marius CHELARU: Imagini vane dintr-o viață

Cronica literară:

Cristian LIVESCU
 Constantin DRAM
 Dan MĂNUCĂ

Septembrie 2003 Nr. 9 (93)

Nr. 10 (octombrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Un congres al scriitorilor (I)* / 1
Dacă o vocație nu este dominată și de himere, ea sucombă din naștere. Dialog cu scriitorul Gellu Dorian, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 6

Omul contemporan se îndepărtează tot mai mult de condiția lui primordială. Dialog cu cercetătorul Silvia CHIȚIMIA, realizat de Adina HULUBAȘ / 12

Irina MAVRODIN – *Sorin Anca: Dincolo de aici* / 15

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Religia și conflictul culturilor* / 16

Gheorghe GRIGURCU – *Cazul Noica* / 18

Alexandru ZUB – *Dimitrie Cantemir: erudit și om politic* / 21

Ioan HOLBAN – *Femeie tristă, Poesia* / 23

Aurel DUMITRAȘCU – *Poezia lui Virgil Mașilescu* / 27

Ion MARIA, poezii / 31

Ion ENACHE, poezii / 31

Ion CHICHEF, poezii / 32

Rodica BUȚIDUGAN, poezii / 33

Bogdan BUCATARU, poezii / 34

Alexandru Ovidiu VINTILĂ, poezii / 34

Radu VERMAN, poezii / 35

Gheorghe SCHWARTZ – *Omul mort* / 36

Cristian LIVESCU – *Hieroglificele fricii* / 39

Constantin DRAM – *Bibliotecile și viețile sublimite* / 42

Dan MĂNUCĂ – *Geografie literară (I). Balcanismul* / 45

Constantin CIOPRAGA – *Căutând cuvântul magic: George Vulturescu* / 48

Vasile SPIRIDON – *Gellu Dorian – 50* / 51

Mircea A. DIACONU – *Ipostazele lirice ale provinciei* / 53

Florin FAIFER – *Melancolie și suris* / 54

Liviu GRĂSOIU – *Inventivitate* / 56

Bogdan CREȚU – *Situația limită în dramaturgia lui Matei Vișniec* / 58

Neculai BARAN – *Noi lecțiuni din istoriografia latină* / 61

Cristina ZETU – *Eternul feminin între lumină și întuneric* / 64

Mircea PLATON – *O carte de umbră și variație* / 67

Dan Bogdan HANU – *Soft & Hard Melancholia* / 68

Gellu DORIAN – *Emil Căătălin Neghină – Monștrii-s acri* / 71

Emil IORDACHE – *Trilogia istorică a lui Henryk Sienkiewicz (II)* / 73

Victor DURNEA – *O restituire incompletă: proza lui Constantin Fântăneru* / 77

Adrian G. ROMILA – *Jocurile minții sau noua paradigmă a lui Ioan Petru Culianu* / 80

Ioan TEPELEA – *Visul deictic înfăptuit* / 82

Carolina ILICA – *O altă „Cântarea Cântărilor” (III)* / 85

William SHAKESPEARE – *Sonete. Traduceri de Miron KIROPOL* / 87

Jean-Claude MAURIN – *Îi vor interzice pe Eliade și Cioran? (I). Traducere de Liviu PAPUC* / 88

PLINIUS – *Naturalis historia XXX – Cartea despre magie. Prezentare, selecție și traducere de Ioana COSTA* / 93

Eugen URICARU – *Piatra Neamț* / 96

Cristian BĂDILITĂ – *Patrologia și poliția română* / 97

Anton ADĂMUȚ – *Timpul și spațiul – reconstrucția augustiniană* / 100

Adrian Dinu RACHIERU – *„Evul media” și cultura media* / 103

Caius Traian DRAGOMIR – *Dezgust – considerații cu privire la pericolul metaforei* / 106

Petru URSACHE – *Emologia azi* / 107

Ciprian CEOBANU – *Ce este psihologia socială. Note pe marginea unui manual* / 109

Marius CHELARU – *Ladino, etern vagabond* / 111

Solomon MARCUS – *Un nou raport către Clubul de la Roma* / 113

Ioana COSTA – *Satyricon 2003* / 115

Ștefan COLCERIU – *Quandoque suscitavit Homerus* / 116

Adrian PALCU – *Festivalul Enescu – 2003* / 118

Bogdan ULMU – *Interviul – un gen vitregit* / 123

Ștefan OPREA – *Elia Kazan* / 124

Valentin CIUCĂ – *Priviri interioare* / 126

Ion TRUICĂ – *Desene – de o stranie frumusețe* / 127

Natalia CANTEMIR – *Muzică și istorie (VI)* / 128

Constantin COROIU – *Mărturie la tribunalele istoriei* / 129

Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 131

Noemi BOMHER – *Anarhiștii de azi sînt avangardiștii de ieri* / 134

Gheorghe SECHEȘAN – *Poeți moldavi* / 136

Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 139

Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară (VI)* / 140

Constantin PARASCAN – *Nicolae Breban* / 142

Constantin MIHAI – *Estetism și bună credință* / 145

Carmelia LEONTE – *Dar dacă...?* / 146

Dragoș COJOCARU – *Farinata degli Uberti și selecția naturală* / 147

Radu TĂTĂRUCĂ – *I & 2* / 148

Cătălin MIHULEAC – *Uite-așa devine omul antimonarhist!* / 149

Horia ZILIERU – *Pro amicitia* / 149

Nicolae BUSUIOC – *Pornind de la un preambol* / 150

Valerius M. CIUCĂ – *Tempora mutatur et nos mutamur in illis. Volatilitatea istoriei și capriciile guvernării într-o reflecție eminesciană* / 152

Vasile IANCU – *Regăsirea rostului pierdut* / 154

PRESSOFAG – *Din valorile presei* / 157

Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159

Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 10, octombrie 2003: Dumitru CHIOARU – *SCENE DIN ORAȘUL-VITRALIU*

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CCXXVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA „UNIUNEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

Dacă o vocație nu este dominată și de himere, ea sucombă din naștere.
 dialog cu scriitorul Gellu DORIAN

Omul contemporan se îndepărtează tot mai mult de condiția lui primordială.
 dialog cu cercetătorul Silvia CHIȚIMIA

Înțelesurile PLINIUS: *Poezia lui Virgil Mașilescu*
 Eșeu de Gheorghe SCHWARTZ

Irina MAVRODIN: *Sorin Anca: Dincolo de aici*
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: *Religia și conflictul culturilor*
 Gheorghe GRIGURCU: *Cazul Noica*
 Alexandru ZUB: *Dimitrie Cantemir: erudit și om politic*
 Constantin CIOPRAGA: *Căutând cuvântul magic: George Vulturescu*

Ioana COSTA: *Femeie tristă, poezia*
 Yusef SHARAF: *Poesia lui Gellu Dorian – 50*
 Liviu GRĂSOIU: *Inventivitate*

Mircea PLATON: *O carte de umbră și variație*
 Solomon MARCUS: *Un nou raport către Clubul de la Roma*
 Eugen URICARU: *Piatra Neamț*
 Cristian BĂDILITĂ: *Patrologia și poliția română*
 Adrian Dinu RACHIERU: *„Evul Media” și cultura media*

Constantin DRAM: *Bibliotecile și viețile sublimite*
 Dan MĂNUCĂ: *Geografie literară*
 Vasile SPIRIDON: *Gellu Dorian – 50*

Octombrie 2003 Nr. 10 (94)

Nr. 11 (noiembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Un congres al scriitorilor (II)* / 1
Nu cred că se poate scrie, cu aceeași pană, într-un fel la ziar, într-un fel în operă. Nu cred în necontaminare. Dialog cu scriitoarea Monica LOVINESCU și Virgil IERUNCA, realizat de Adrian ALUI GHEORGHE / 6

Dacă nu ești emoționat, este o impietate să te apropii de opera de artă. Dialog cu scriitorul George POPA, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 9

Spațieri sufletești sau pretutindeni aici. Dialog cu lingvistul Valeriu RUSU, realizat de Cristina FLORESCU / 14

Irina MAVRODIN – *Galateea* / 17

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *Pelerinaj românesc* / 18

Gheorghe GRIGURCU – *Intenția ca o magie* / 21

Constantin CIOPRAGA – *Variațiuni pe o temă nobilă: Poezia (I)* / 22

Alexandru ZUB – *O saga vrinceană* / 24

Ioan HOLBAN – *Persoana întâi, singular* / 26

Leonard Gavrilu: *Scrisori de la poetul Ioanid Romanescu (I)* / 29

Francisca RICINSKI-MARIENFELD, poezii / 31

Vasile MUSTE, poezii / 33

Elena VULCĂNESCU, poezii / 34

Mihai SultanaVICOL, poezii / 34

Vlad SCUTELNICU, poezii / 35

Valentin COȘEREAU – *Becisnicul* / 36

Cristian LIVESCU – *Străinul din imagine* / 39

Constantin DRAM – *Recurs la livresc. Și nu numai...* / 43

Dan MĂNUCĂ – *Geografie literară (II). Kakanian rediviva* / 45

Liviu GRĂSOIU – *De la istorie literară la memorialistică, prin gazetărie* / 48

Ovidiu MORAR – *Un falnșic anarh* / 50

Dan Bogdan HANU – *O fuziune a sentimentelor* / 53

Gellu DORIAN – *Florentina Tonița – Lacrimi de nisip* / 55

Emil IORDACHE – *Trilogia istorică a lui Henryk Sienkiewicz (III)* / 56

Cristian BĂDILĂ – *Integrala Iustin Moisescu – un remarcabil portret al savantului la tinerețe* / 59

Nicolae CREȚU – *Prințul și Daria Mazu (I)* / 64

Florin FAIFER – *Aventurierul* / 67

Vasile SPIRIDON – *Realismul „nețărâmurit” rebrenian* / 70

Petruța SPĂNU – *Laclos 200* / 73

Gabriela E. DIMA – *Vittorio Alfieri: Poeta vate al libertății italiene* / 74

Ioan ȚEPELEA – *Iuliu Maniu sau liderul din tabloul mișcat* / 76

Am sperat, zi de zi, că-mi voi revedea țara (I). Interviu cu profesorul Petru COCĂRȚEU, realizat de Gh.I. FLORESCU / 79

Carolina ILICA – *O altă Cântarea Cântărilor (IV)* / 83

Horst SAMSON – *Traduceri și notă biografică de Dan*

DĂNILĂ / 84

William SHAKESPEARE – *Sonete*. Traduceri de Miron KIROPOL / 86

Charles SIMIC – *Prezentare și traduceri de Olimpia IACOB* / 87

Iean-Claude MAURIN – *Îi vor interzice pe Eliade și Cioran? (II)* Traducere de Liviu PAPUC / 90

Christopher ORIET – *În apărarea eseului*. Traducere și note de Mircea PLATON / 96

Aurelian CRĂIUȚU – *Burke sau conservatorismul moderației* / 98

Adrian Dinu RACHIERU – *Olimpism și postmodernism în societatea spectacolului (I)* / 101

Anton ADĂMUȚ – *Patristica și autorii patristici* / 104

Caius Traian DRAGOMIR – *Bergson contra Hegel* / 106

Ion A. FLOREA – *Elemente românești în structura numelor de familie ale catolicilor din Moldova (inedit)* / 108

Petru URSACHE – *Statutul contemporan al artei populare* / 111

Tiberiu BRĂILEAN – *Originile creștinismului (I)* / 113

Marius CHELARU – *Cu inima în locurile de repaus ale stelelor* / 115

Ioana COSTA – *Cărți și e-cărți* / 117

Ștefan COLCERIU – *Pe viu despre Părinții Bisericii* / 118

Florica BECHET – *Cînd luno nu e Hera „cea cu brațe”* / 120

Mircea GHIȚULESCU – *Lunea dionisiacă a lui Mircea Daneliuc* / 121

Bogdan ULMU – *Istorie și isterii teatrale (I)* / 123

Adrian PALCU – *Încă o dată despre „...escu”* / 124

Ștefan OPREA – *Uităm împărat, metăforă a închisorilor din noi* / 125

Valentin CIUCĂ – *Maturitatea copilăriei* / 127

Ion TRUCĂ – *Spațiul poetic al scenografiei* / 128

Natalia CANTEMIR – *Muzică și istorie (VII)* / 129

Adrian G. ROMILA – *Șamanism în stil New-Age* / 130

Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 131

Lucian VASILIU – *Adnotări fulgurante* / 134

Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară (VII)* / 135

Mircea PLATON – *Chipul poeziei* / 138

Dragoș COJOCARU – *Franco Corelli* / 140

Constantin COROIU – *Planeta Sadoveanu* / 141

Carmelia LEONTE – *Emil Botta: căderea din spectacol* / 142

Constantin PARASCAN – *Constantin Ciopraga* / 143

Radu TĂTĂRUCĂ – *Cealaltă* / 146

Cătălin MIHULEAC – *Sexul, înainte și după Bebe Mihăescu* / 147

Horia ZILIERU – *Pro amicitia* / 147

Nicolae BUSUIOC – *La poalele templului* / 148

Gabriel MARDARE – *Motanii lui Benoît* / 149

Vasile IANCU – *Firul de iarbă proaspătă prin asfaltul degradant* / 153

PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 157

Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159

Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 11, noiembrie 2003: Dinu FLĂMÂND – *PROBABIL IMPROBABIL*

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXXXVI SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

Nu cred că se poate scrie, cu aceeași pană, într-un fel la ziar, într-un fel în operă. Nu cred în necontaminare dialog cu scriitoarea Monica LOVINESCU și Virgil IERUNCA
Dacă nu ești emoționat, este o impietate să te apropii de opera de artă dialog cu scriitorul George POPA

Invitat: Ioanid ROMANESCU – Scriitor

Irina MAVRODIN: *Galateea*
 Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: *Pelerinaj românesc*
 Gheorghe GRIGURCU: *Intenția ca o magie*
 Constantin CIOPRAGA: *Variațiuni pe o temă nobilă: Poezia*
 Alexandru ZUB: *O saga vrinceană*

Ioan HOLBAN: *Persoana întâi, singular*
 Cristian BĂDILĂ: *Integrala Iustin Moisescu*
 Florin FAIFER: *Aventurierul*
 Olimpia IACOB: *Un poet american născut la Bolgrad*

Aurelian CRĂIUȚU: *Burke sau conservatorismul moderației*
 Mircea PLATON: *Chipul poeziei*
 Andrei ADĂMUȚ: *Patristica și autorii patristici*
 Ion A. FLOREA: *Elemente românești în structura numelor de familie ale catolicilor din Moldova*
 Petru URSACHE: *Statutul contemporan al artei populare*

Cronica literară:
 Cristian LIVESCU
 Constantin DRAM
 Dan MĂNUCĂ

Noiembrie 2003 Nr. 11 (95)

Nr. 12 (decembrie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Un congres al scriitorilor* (III) / 1
Memoria mă ajută să uit cât mai puțin și să iert cât mai mult.
 Dialog cu scriitorul Corneliu ȘTEFANACHE, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 6
Balcunii „biutoiul cu pulbere al Europei”? Au fost și rămân așa... Dialog cu scriitorul Hristu CÂNDROVEANU, realizat de Amalia VOICU / 7
 Irina MAVRODIN – *Ce e poezia livrescă?* / 10
 Nicolae STROESCU STÎNIȘOARĂ – *Întâlniri și întâmplări mai vechi* / 12
 Constantin CIOPRAGA – *Variațiuni pe o temă nobilă: Poezia* (II) / 15
 Alexandru ZUB – *Între Europa și America: o falsă dilemă* / 17
 Ioan HOLBAN – *O lume de citate* / 19
 Leonard GAVRILIU – *Scriitori de la poetul Ioanid Romanescu* (II) / 22
 Horia GÂRBEA, poezii / 24
 Simona-Grazia DIMA, poezii / 26
 Vlad NEAGOE, poezii / 27
 Dumitru D. PALADE, poezii / 27
 Andrei PATRAȘ, poezii / 28
 Corneliu ȘTEFANACHE – *Înt-o cușcă „aurită”* (fragment de roman) / 29
 Paul TUMANIAN – *Blana de urs* / 34
 Cătălin GOMBOS – *Perla cunoașterii* / 36
 Cristian LIVESCU – *Moartea în viață/ Viața în moarte* / 40
 Constantin DRAM – *Povestirea, între aparență și ficțional* / 43
 Dan MĂNUCĂ – *Soresciene* / 46
 Liviu GRĂSOIU – *O carte de avangardă* / 49
 Vasile POPA HOMICEANU – *Caractere. Despre realitate cu obstinație* / 51
 Mauro BARINDI – *Miscellanea Italica* / 52
 Dan Bogdan HANU – *Decolări și escale spre pământul interior* / 53
 Gellu DORIAN – *Cristina Prisăcariu Șoptelea – Singuri cum stăm* / 57
 Simeon LĂZĂREANU – *Ultima călătorie a lui Nichita Stănescu în Iugoslavia* / 59
 Florin FAIFER – *Samarineanul* / 61
 Emil IORDACHE – *Trilogia istorică a lui Henryk Sienkiewicz* (IV) / 62
 Petru SPĂNU – *Pelléas și Mélisande* / 65
 Nicolae CREȚU – *Prințul și Daria Măzu* (II) / 69
 Vasile IANCU – *Mihail Sadoveanu – incursiuni documentare pe Valea Moldovei* (I) / 72
 Elvira SOROHAN – *Dimitrie Cantemir. Modernitatea romanului autobiografic* / 75
 Antonio PATRAȘ – *Înțelepciunea lumii într-un roman* / 78
 Bogdan CREȚU – *Visul Hamleionului cu inserție narativă în Istoria ieroglică* / 81
 Liviu PAPUC – *I.E. Torouțiu – 50 de ani de la moarte* / 84
 Ioan ȚEPELEA – *Iuliu Maniu, sau liderul din tabloul mișcat* (II) / 85
Am sperat, zi de zi, că-mi voi vedea țara (II). Interviu cu profesorul Petru COCĂRȚEU, din Cleveland, Ohio, realizat de Gh.I. FLORESCU / 88
 Carolina ILICA – *O altă „Cântarea Cântărilor”* (V) / 91
 William SHAKESPEARE – *Sonete*. Traduceri de Miron KIROPOL / 94
 Paul EDMOND – *Ultima pasiune*. Prezentare și traducere de Adriana OBREJA / 96
 Marcel PETRIȘOR – *Și nu numai* / 98
 Eugen URICARU – *Arad* / 100
 Anton ADĂMUȚ – *Despre proverbe, cu măsură* / 101
 Caius Traian DRAGOMIR – *Război și pace de Tolstoi sau despre denaturarea unei idei* / 102

Alexandru-Dumitru ZUB – *Valori morale în tranziția postcomunistă din România* / 104
 Petru URSACHE – *Antropologie literară* / 107
 Tiberiu BRĂILEAN – *Originile creștinismului* (II) / 109
 Marius CHELARU – *Tradiție, modernitate și poezie* / 111
 Ciprian CIOBANU – *Despre „noile calități” ale inteligenței sau o altă fațetă a optimismului pedagogic* / 113
 Ioana COSTA – *Din nou despre Roma și limba latină* / 115
 Maria Iuliana RIZEANU – *Cînd ideea nu-i acasă...* / 116
 Ștefan COLCERIU – *Pe viu despre Părinții Bisericii* (II) / 118
 Mircea GHIȚULESCU – *Modernizarea ideii de cultură națională* / 120
 Bogdan ULMU – *Istории și istorii teatrale...* (II) / 122
 Ștefan OPREA – *Out of Africa* / 123
 Valentin CIUCĂ – *Artă și ecologie* / 125
 Ion TRUCĂ – *Centenar Ion Mușceleanu* / 126
 Adrian PALCU – *Înt-o haltă a istoriei, savanții pledoarie pentru memorie* / 128
 Natalia CANTEMIR – *Muzică și istorie* (VIII) / 130
 Lucian BĂLEANU – *Ochii mei „nălțam visători la steaua postmodernității”* / 131
 Alexandra HASAN – *Memoria – preț al libertății* / 133
 Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 134
 Magis Ter CASVANAEUS – *Encomion pentru lucrul, bine făcut, al domnilor Marian Popa & Marius Tupan* / 137
 Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară* (VIII) / 139
 Lucian VASILIU – *Vasile Pogor – fiul* / 142
 Dragoș COJOCARU – *Simplitate și eficiență idiomatică* / 144
 Mircea PLATON – *De ziua republicii, aceea obdăcare de la calevar* / 145
 Carmelia LEONTE – *Emil Botta și teatrul paiațelor* / 147
 Florica BECHET – *Sacru și copilărie* / 149
 Constantin COROIU – *Caragiale în Vietnam* / 151
 Constantin PARASCAN – *Alexandru Piru. Mihai Drăgan* / 152
 Horia ZILIERU – *Pro amicitia* / 155
 Cătălin MIHULEAC – *Hagi cu „H” de la Hustler* / 155
 Radu TĂTĂRUCĂ – *Cap de femeie* / 156
 Vasile IANCU – *Dincolo de operă, omul* / 157
 PRESSOFAG – *Din vulturile presei* / 158
 Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 12, decembrie 2003; Marius CHELARU, niciodată Alexul

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXXXIII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IASI LA 1 MARTIE 1967
 Redacția: g. Cămin Maria SPIRIDON

Balcunii „biutoiul cu pulbere al Europei”? Au fost și rămân așa... Dialog cu scriitorul Hristu CÂNDROVEANU	
Inedit: Ioanid ROMANESCU Scriitori Poezie de Horia GÂRBEA Proză de Corneliu ȘTEFANACHE	
Irina MAVRODIN Ce e poezia livrescă? Nicolae STROESCU STÎNIȘOARĂ: Întâlniri și întâmplări mai vechi Constantin CIOPRAGA: Variațiuni pe o temă nobilă: Poezia Alexandru ZUB: Între Europa și America: o falsă dilemă	
Ioan HOLBAN O lume de citate Emil IORDACHE: Trilogia istorică a lui Henryk Sienkiewicz Florin FAIFER: Samarineanul Elvira SOROHAN: Dimitrie Cantemir. Modernitatea romanului autobiografic	
Marcel PETRIȘOR Și nu numai Magister CASVANAEUS: Encomion pentru lucrul, bine făcut... Eugen URICARU: Arad Lucian VASILIU: Vasile Pogor-fil	
Cronica literară: Cristian LIVESCU Constantin DRAM Dan MĂNUCĂ	

Decembrie 2003 Nr. 12 (96)

ZILELE REVISTEI „CONVORBIRI LITERARE” EDIȚIA A VIII-A, 22-25 APRILIE 2004

Ediția a VIII-a

Zilele revistei CONVORBIRI LITERARE
Iasi, 22-25 aprilie 2004

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR DIN ROMÂNIA
UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA
REDACȚIA REVISTEI „CONVORBIRI LITERARE”
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI IAȘI
DIRECȚIA PENTRU CULTURĂ, CULTE ȘI PATRIMONIU NAȚIONAL VAȘUI
ASOCIAȚIA PUBLICAȚIILOR LITERARE ȘI EDITURILOR DIN ROMÂNIA (APLER)

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR

JOI, 22 APRILIE 2004

Orele 14⁰⁰-24⁰⁰: sosirea invitaților, cazare la hotel

VINERI, 23 APRILIE 2004

Ora 10⁰⁰

(Ateneul Tătărași Sala Mare)

Deschiderea „Zilelor revistei Convorbiri Literare”

Orele 11⁰⁰-12⁰⁰:

Colocviul Ștefan cel Mare și Sfânt ocrotitor al artelor;

lanșări de reviste și cărți;

Orele 12⁰⁰-13⁰⁰

Spectacol-lectură: „Ștefan sunt ceilalți”, de Horia Gâsbea

Orele 17⁰⁰-19⁰⁰

(Casa Pogor Muzeul Literaturii Române)

Simpozionul De o sută de ori Convorbiri Literare – seria nouă;

lanșări de cărți

SÂMBĂȚĂ, 24 APRILIE 2004

Orele 10⁰⁰-18⁰⁰

Muzeul Sadoveanu

Colocviul Anul Sadoveanu după un secol;

Lanșări de cărți; vernisaj expoziție

Orele 17⁰⁰-19⁰⁰

(Ateneul Tătărași Sala Mare)

Podium poetic cu participarea invitaților.

Decernarea premiilor revistei Convorbiri Literare.

DUMINICĂ, 25 APRILIE 2004 Zina Academiei Libere

Ora 10⁰⁰:

preluarea oaspeților din fața hotelului și plecarea spre Vaslui

Orele 12⁰⁰-13⁰⁰

(Biblioteca Județeană N. Milescu-Spătaru, Vaslui)

Simpozionul „...Mileniul Caragiale continuă”

Orele 14⁰⁰-15⁰⁰

(Clubul Tineretului Vaslui)

Decernarea premiilor „Academiei libere”

Orele 18⁰⁰

Festivitatea de închidere

Plecarea oaspeților

La festivități vor fi prezente personalități ale
lumii literare și culturale, din țară și străinătate.

2004

Nr. 1 (ianuarie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Eminescu la 1939* / 1

Unele proiecte naive pe care mi le-a sugerat Îngerul în vis au devenit uneori realitate. Dialog cu scriitorul Lucian VASILIU, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 6

Relațiile literare germano-române au fost întotdeauna preocupări de prim-plan. Dialog cu germanistul Horst FASSEL, realizat de Ștefan HOFF / 12

Irina MAVRODIN – *O poietică a răbdării* / 16

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ – *De Crăciun: Flori de gheață politice și metapolitice* / 17

Alexandru ZUB – *Puna (1871): programul unei generații* / 20Constantin CIOPRAGA – *Variațiuni pe o temă nobilă: Poezia (III)* / 23Liviu LEONTE – *La aniversară* / 25Alex. ȘTEFĂNESCU – *G. Călinescu (I)* / 26George BĂLĂIȚĂ – *Pro amicitia* / 31Ioan HOIBAN – *Spaimă cu garnitură de cartofi prăjiți* / 32Leonard GAVRILIU – *Scrisori de la poetul Ioanid Romanescu (III)* / 36

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXXXV SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA ROMÂNIA DIN IASI, LA 1 MARTIE 1967

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

Un proiect de ambie care are să nu facă decât să îndrăgească
în viața de rând a oamenilor realitate
Dialog cu scriitorul Lucian VASILIU

Stefan HOFF: Germanistul Horst FASSEL
nu este întâmplător germanistul din prima generație
Dialog cu germanistul Horst FASSEL

Poetice de Irina MAVRODIN, Valeriu STANCIU, Vasile PROCA

Irina MAVRODIN: O poietică a răbdării

Nicolae STROESCU STÎNȘOARĂ: De Crăciun: Flori de gheață politice și metapolitice

Alexandru ZUB: Puna (1871): programul unei generații

Gheorghe GRIGURCU: Căleidoscop

Constantin CIOPRAGA: Variațiuni pe o temă nobilă: Poezia

Liviu LEONTE: La aniversară

Alex. ȘTEFĂNESCU: G. Călinescu

George BĂLĂIȚĂ: Pro amicitia

Ioan HOIBAN: Spaimă cu garnitură de cartofi prăjiți

Cristian BĂDILĂ: Luceafărul, poem (anti)luciferic?

Nicolae CREȚU: Oximoronicul timp-netimp

Anton ADĂMUȚ: Dor de Tertulian

Marius CHELARU: Lingurița de argint a poeziei unei țări de țară

Ciprian CIOBANU: Onirism și cunoaștere

Ioana COSTA: Fascinanta anormalitate

Florica BECHET: Între varză și descântece

Ștefan COLCERIU: Despre un instrument de lucru

Mircea GHITULESCU: Peisaje teatrale din Vietnam (I)

Bogdan ULMU: O confesiune de referință (I)

Adrian PALCU: Exerciții de admirație neterminate pentru melancolie mecanică

Mihaela MÎRȚU: Între congres și festival: note despre starea teatrului (I)

Valentin CIUCĂ: Mișcare, zbor, sinteză... / 131

Ștefan OPREA: Familii „nucleare” / 132

Natalia CANTEMIR: Muzică și istorie (IX) / 134

Gheorghe GRIGURCU: Căleidoscop / 136

Constantin COROIU: Memoria de bronz / 139

Stelian BABOI: Constantin Hușanu – un prozator marginalizat / 141

Emilian MARCU: Vitrina cărților / 142

Ioan PINTEA: Însenămurările unui preot de țară (IX) / 145

Dragoș COJOCARU: Sub semnele lui Tolkien / 148

Radu TĂTĂRUCĂ: Radio / 149

Cătălin MIHULEAC: Hagi, cu „H” de la Hustler / 150

Carmelia LEONTE: O viață salvată: Alexandru Mironescu / 151

Constantin PARASCAN: Irina Andone / 152

Ion FILIPCIUC: Ilie E. Torouțiu – sesiune comemorativă / 155

Vasile IANCU: Nici statui, dar nici gesturi demolatoare / 156

Horia ZILIERU: Pro amicitia / 157

PRESSOFAG: Din valurile presei / 158

Daniel CORBU: Curier de ambe sexe / 159

Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 1, ianuarie

2004, Lucian VASILIU, VÎRSTA MEA DE ACUM

Gellu DORIAN – Ștefan Manasia – Amazon și alte poeme / 72

Emil IORDACHE – *Sienkiewicz. Nuvelistica și proza scurtă (I)* / 74

Vasile IANCU – *Mihail Sadoveanu – incursiuni documentare pe Valea Moldovei (II)* / 77

Simona MODREANU – *Premiul Goncourt – un veac de celebritate* / 79

Liviu PAPUC – *Din nou despre Torouțiu* / 83Gheorghe I. FLORESCU – *Ciobani români în America* / 84

Ioan ȚEPELEA – *Iuliu Maniu, sau liderul din tabloul mișcat (III)* / 87

William MOUNTFORT – *Viața și moartea doctorului Faust zugrăvite într-o farsă cu năzbîtii de-ale lui Arlechino și Scaramouche.* Prezentare și traducere de Mircea PLATON / 89

Cristian BĂDILĂ – *Luceafărul, poem (anti)luciferic?* / 100Nicolae CREȚU – *Oximoronicul timp-netimp* / 105

Cornel MUNTEANU – *Deconstrucția mitului național Eminescu* / 108

Eleonora CĂRCĂLEANU – *Eminescu în spațiul cultural italian* / 110Anton ADĂMUȚ – *Dor de Tertulian* / 111Caius Traian DRAGOMIR – *Despre vizibilitate* / 113Petrus URSAACHE – *„Fericiri cei săraci...”* / 115Marius CHELARU – *Lingurița de argint a poeziei unei țări de țară* / 117Ciprian CIOBANU – *Onirism și cunoaștere* / 119Ioana COSTA – *Fascinanta anormalitate* / 121Florica BECHET – *Între varză și descântece* / 122Ștefan COLCERIU – *Despre un instrument de lucru* / 123Mircea GHITULESCU – *Peisaje teatrale din Vietnam (I)* / 124Bogdan ULMU – *O confesiune de referință (I)* / 125

Adrian PALCU – *Exerciții de admirație neterminate pentru melancolie mecanică* / 126

Mihaela MÎRȚU – *Între congres și festival: note despre starea teatrului (I)* / 128

Valentin CIUCĂ – *Mișcare, zbor, sinteză... / 131*Ștefan OPREA – *Familii „nucleare” / 132*Natalia CANTEMIR – *Muzică și istorie (IX) / 134*Gheorghe GRIGURCU – *Căleidoscop / 136*Constantin COROIU – *Memoria de bronz / 139*Stelian BABOI – *Constantin Hușanu – un prozator marginalizat / 141*Emilian MARCU – *Vitrina cărților / 142*Ioan PINTEA – *Însenămurările unui preot de țară (IX) / 145*Dragoș COJOCARU – *Sub semnele lui Tolkien / 148*Radu TĂTĂRUCĂ – *Radio / 149*Cătălin MIHULEAC – *Hagi, cu „H” de la Hustler / 150*Carmelia LEONTE – *O viață salvată: Alexandru Mironescu / 151*Constantin PARASCAN – *Irina Andone / 152*Ion FILIPCIUC – *Ilie E. Torouțiu – sesiune comemorativă / 155*Vasile IANCU – *Nici statui, dar nici gesturi demolatoare / 156*Horia ZILIERU – *Pro amicitia / 157*PRESSOFAG – *Din valurile presei / 158*Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe / 159*

Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 1, ianuarie 2004, Lucian VASILIU, VÎRSTA MEA DE ACUM

Nr. 2 (februarie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Nicolae Breban și sensul vieții (I) / 1*

Progresele noilor tehnologii propun scriitorilor, artiștilor, poezilor alte resurse pentru a scrie și pentru a crea. Dialog cu comparatistul Alain VUILLEMIN, realizat de Ofelia ICHIM / 6

Dacă IPS Daniel mi-ar citi cartea, n-ar rămîne indiferent.

Dialog cu scriitorul Dan STANCA, realizat de Ion ZUBAȘCU / 11

Irina MAVRODIN – *Dominique / 14*

Nicolae STROESCU STINIȘOARĂ – *Henry Kissinger: istoricul și puterea* / 15

Alexandru ZUB – *Identitate națională și globalizare* / 17

Constantin CIOPRAGA – *Variațiuni pe o temă nobilă: Poezia (IV)* / 21

Alex. ȘTEFĂNESCU – *G. Călinescu (II)* / 22

Ioan HOLBAN – *Povestiri „în alb”* / 27

Cezar IVĂNESCU – *Cotarii* / 30

Gheorghe GRIGURCU, poezii / 31

George POPA, poezii / 32

Shaul CARMEL, poezii / 33

George STANCA, poezii / 35

Camelia VARVARA – *Clopotul* / 36

Cristian LIVESCU – *Bufoneria, ca travești al fricii* / 38

Constantin DRAM – *„Rescrierea” capodoperelor*

sau pledoarie pentru o altă Lolita / 42

Dan MĂNUCĂ – *Devenirea romanului* / 45

Adrian Dinu RACHIERU – *Optzecismul atipic (II): Progresia Grația* / 48

Florin FAIFER – *Tărîmul amintirii* / 51

Bogdan CREȚU – *În absența Istoriei...* / 53

Mircea DIACONU – *Ion Beldeanu și poezia realului?* / 56

Liviu GRĂȘOIU – *Cantitate* / 59

Dan Bogdan HANU – *Scrisori din provincia hiperlucidă* / 61

Gellu DORIAN – *Domnica Drumea – Crize* / 63

Emil IORDACHE – *Sienkiewicz – navelistica și proza scurtă (II)* / 65

Noemi BOMHER – *Visul amoriului* / 68

Ion FILIPCIUC – *I.E. Torouțiu și proiectele sale* / 70

Mircea GHEORGHE – *O „Junime” canadiană: „École littéraire de Montréal”* / 74

Liviu PAPUC – *Ion Grămadă – Elvira Morariu – I.E. Torouțiu* / 77

Gheorghe I. FLORESCU – *Anuarul Institutului Român de Istorie Recentă* / 78

Ioan ȚEPELEA – *Iuliu Maniu, sau liderul din tabloul mișcat (IV)* / 81

James WRIGHT. Traducere și prezentare de Olimpia IACOB / 83

Tahar BEN JELLOUN – *Amours sorcières* (fragment).

Traducere și prezentare de Elena-Brîndușa STEICIUC / 85

Eugen URICARU – *Brăila* / 89

Anton ADĂMUȚ – *„Dialogați, dialogați”* / 90

Caius Traian DRAGOMIR – *Stadiul oglinzii – psihologie, literatură sau istorie?* / 92

Veronica BĂTCĂ – *Cercetarea – Cenușareasă a literaturii* / 94

Petru URSACHE – *Antropologie literară* / 98

Marius CHELARU – *Chipul lui Dumnezeu în oglinda războiului sfînt între Jihad și cruciade* / 101

Andrei STAVILĂ – *Un om incomod, o operă complexă: Petre Țuțea* / 105

Ioan Alexandru TOFAN – *Europa creștină* / 107

Ciprian CEOBANU – *Oglinnda noastră cea de toate zilele* / 108

Tiberiu BRĂILEAN – *Originele creștinismului (III)* / 110

Simona MODREANU – *Divanul chinezesc* / 112

Ioana COSTA – *Dreapta cea sîngă și sînga cea sinistră* / 114

Ștefan COLCERIU – *Un manual istorie a evangheliilor* / 115

Mircea GHITULESCU – *Ființele cutane sau Comedii din epoca de aur* / 116

Bogdan ULMU – *Memoriile lui Pintilie (II)* / 117

Adrian PALCU – *Lo-li-ta! sau tentația abandonării preconcepțiilor* / 118

Ștefan OPREA – *Faleze de nisip* / 120

Valentin CIUCĂ – *Contabilizarea inefabilului?* / 121

Ion TRUCĂ – *Desenul – o mărturisire* / 123

Adrian G. ROMILA – *Culianu în varianta esențializării extreme* / 124

Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 126

Lucian VASILIU – *Biblioteci și bibliotecari* / 130

Mircea PLATON – *Nina Cassian și vîrstele erorii* / 131

Dragoș COJOCARU – *Despre amicala trădare* / 134

Ilie COJOCARU – *Creștinul, patria, statul* / 135

Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară (X)* / 137

Constantin COROIU – *Manifest împotriva amatorismului* / 139

Camelia LEONTE – *Emil Botta și teatrul paiațelor (II)* / 141

Alexandru Dumitru ZUB – *Salturi logice și manipulare* / 142

Constantin PARASCAN – *Daniel Dimitriu* / 143

Radu TĂTĂRUCA – *Treskonaya Rakovina* / 147

Sorin GÂRJAN – *Dintr-un habitat al reverenței spre „spirulina de seară”* / 148

Dr. A. KULAKOV – *Cartea prietenului meu* / 149

Valerius M. CIUCĂ – *Privilegia odiosa sunt (?)* / 151

Vasile IANCU – *Tristețile și deziluziile scriitorului de departe* / 153

Horia ZILIERU – *Pro amicitia* / 155

PRESSOFAG – *Din valurile presei* / 157

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL XXXVII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867
Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

Programele noastre tehnologice program scriitorilor, artiștilor, poezilor altele ca pentru a scrie și pentru a scrie.

Dialog cu comparatistul Alina VULESCU

Dialog cu scriitorul Ștefan STANCA

Poezie de Cassian IVĂNESCU, Gheorghe GRIGURCU, George POPA, Ștefan CARMEL

Brăila MAVRODIN: Domnișoare

Nicolae STROESCU STINIȘOARĂ: Henry Kissinger: istoricul și puterea

Alexandru ZUB: Identitate națională și globalizare

Constantin CIOPRAGA: Variațiuni pe o temă nobilă: Poezia

Alina ȘTEFĂNESCU: G. Călinescu

Ioan HOLBAN: Povestiri „în alb”

Liviu GRĂȘOIU: Cantitate

Emil IORDACHE: Sienkiewicz. Navelistica și proza scurtă

Eugen URICARU: Brăila

Anton ADĂMUȚ: „Dialogați, dialogați”

Mircea PLATON: Nina Cassian și vîrstele erorii

Petru URSACHE: Antropologie literară

Bogdan ULMU: Memoriile lui Pintilie

Cronici literare:

Cristian LIVESCU

Constantin DRAM

Dan MĂNUCĂ

Comentarii critice:

Adrian Dinu RACHIERU

Florin FAIFER

Bogdan CREȚU

Februarie 2004 Nr. 2 (98)

Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 159

Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 2 / februarie 2004: Lucian ALECSA – *ȚESĂTURA RAIULUI*

Nr. 3 (martie)

Cassian Maria SPIRIDON – *Nicolae Brehan și sensul vieții (II)* / 1

Inteligența este doar o perpetuă plăcere. Dialog cu scriitorul

Alexandru PALEOLOGU, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 8

Irina MAVRODIN – *Un roman mai mult decât polițist* / 13

Nicolae STROESCU STINIȘOARĂ – *Filosofi despre Dumnezeu* / 14

Gheorghe GRIGURCU – *Mediocrității îi datorăm multe* / 17

Constantin CIOPRAGA – *Cel care sînt – sau despre Grigore Vieru* / 18

Alex. ȘTEFĂNESCU – *Poezia basarabeană emoționează, deci există* / 21

Ioan HOLBAN – *Realismul kafkian, la noi* / 24

Dionisia DUMA - Gheorghe Tomozei
Gheorghe Tomozei și Nichita Stănescu (Inedit) / 27
 Am mare credință în destinul poporului român și al poeziei române. Dialog cu poetul Mihai URSACHI, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 29
 Dan MĂNUCĂ - Școlar întru melancolie / 33
 Al. ZUB - Mihai Ursachi, la despărțire / 34
 Lucian VASILIU - „Eternitatea” lui Mihai Ursachi / 36
 Gellu DORIAN - Primele întâlniri cu Magistrul / 36
 Ioan PINTEA - „Marea lacrimă-a cerului”: Mihai Ursachi / 37
 Daniel CORBU - Padișahul întregii melancolii / 38
 Alexandru UIUIU - Mihai Ursachi - a doua plecare / 39
 Vasile SPIRIDON - Magistrul Ursachi la „Marea înfățișare” / 40
 Cezar IVĂNESCU - Avidya / 43
 Dorina Maria HĂRĂNGUȘ, poezii / 43
 Rodica POPEL, poezii / 44
 Elena VULCĂNESCU, poezii / 45
 Mădălina PUȘCALĂU, poezii / 46
 Cristina MODREANU - O iubire fictivă / 47
 Cristian LIVESCU - Drama suprarrealismului românesc: Gellu Naum / 50
 Constantin DRAM - După douăzeci de ani... / 54
 Dan MĂNUCĂ - Utopia valorii / 57
 Adrian Dinu RACHIERU - Optzecismul atipic (III). Poezia ca ademenire / 60
 Adrian ALUI GHEORGHE - Recurs la „răul memoriei” / 63
 Bogdan CREȚU - Al. Paleologu - recuperare (I) / 65
 Liviu GRĂSOIU - Revenire în ținută de gală (I) / 68
 Florin FAIFER - Năzdrăvăni cu schepsis / 69
 Constantin COROIU - Recitind romanul unei maladii / 71
 Dan Bogdan HANU - Poemul cronofag / 72
 Vasile SPIRIDON - Nicolae Panaite - 50 / 75
 Gellu DORIAN - Anton Jurebie - Elegii distrugătoare / 77
 Valentin COȘEREANU - Eminescu, România jună și Serbarea de la Putna / 79
 Emil IORDACHE - Sienkiewicz - nuvelistica și proza scurtă (III) / 82
 Ion FILIPCIUC - Vasile Postecă despre I.E. Toroușiu / 85
 Liviu PAPUC - De ale familiei Toroușiu / 90
 GAVRIL ISTRATE - 90:
 Dan MĂNUCĂ - *Faber est* / 91
 Stelian DUMISTRĂCEL - Profesor și îndrumător / 91
 Constantin FRÂNCU - Un mare profesor / 93
 Luminița BOTOȘINEANU - Contribuția profesorului Gavril Istrate la cunoașterea graiurilor ardelenesti / 94
 Carmen Gabriela PAMFIL - Contribuția profesorului Gavril Istrate la cunoașterea operei și personalității lui Timotei Cipariu / 96
 Gheorghe I. FLORESCU - Județele Botoșani și Dorohoi și Războiul de Independență / 98
 Fernando PESSOA - Poeme. Traduceri de Miron KIROPOL / 101
 Eugen URICARU - Alba Iulia / 102
 Ovidiu HURDUZEU - Exces și teroare (I) / 103
 Aurelian CRĂIUȚU - Tocqueville sau cum poate fi iubită democrația cu moderație (I) / 106
 Anton ADĂMUȚ - Camil Petrescu despre quidditate / 109
 Caius Traian DRAGOMIR - Postmodernism și paleobalkanism / 113
 Petru URSACHE - Un aspect al etnoistoriei / 115
 Marius CHELARU - Legenda iubirii într-un Coș cu fructe / 117
 Simona MODREANU - Marginea tăcerii / 120
 Ioana COSTA - Iubiri antice / 122
 Florica BECHET - Mercur contra Mercur / 123

Vichi Eugenia DUMITRU - *Înre parfumurile seducției și abisurile antropofagiei, cu Marcel Detienne* / 125
 Mircea GIȚULESCU - O comedie savuroasă la Nottara / 127
 Bogdan ULMU - *Iarăși despre Pintilie (III)* / 128
 Adrian PALCU - Să-i înșurăm pe cei doi / 129
 Mihaela MÎRȚU - *Înre congres și festival: note despre starea teatrului (II)* / 132
 Ștefan OPREA - Ploaie de aur la antipodi / 135
 Valentin CIUCĂ - Suhar în muzeul imaginar / 137
 D.N. ZAHARIA - Sfidările morții anunțate / 138
 Ion TRUCĂ - Scenografia spațiului / 139
 Emilian MARCU - Vitrina cărților / 140
 Ioan PINTEA - Însemnările unui preot de țară (XI) / 143
 Dragoș COJOCARU - Despre humana dignitate / 145
 Constantin PARASCAN - Zoe Dumitrescu-Bușulenga / 147

EDITOR UNULUIEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL XXXVII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1967
 Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

Inteligenta este doar o poezie plătută Dialog cu scriitorul Alexandru PALEOLOGU	
IN MEMORIAM: Mihai URSACHI	
Inedit: Gheorghe IVĂNESCU și Nichita STĂNESCU	
Cezar IVĂNESCU: Inspirației ardege	
Irina MAVRODIN: Un roman mai mult decât polițist Nicolae ȘTEFĂNESCU ȘTEFĂNESCU: Filozof Gheorghe GHEORGHE: Motociclistul și doctoresa Alexandru ZUB: Mihai Ursachi, la despărțire... Constantin CIOPRAGA: Cel care are sau doctoresa Grigore Vieru Alex ȘTEFĂNESCU: Poeta bucurărilor compunătoare, doctoresa	
Gavril ISTRATE - 90	
Ioana BOLDAN: Realismul înfăptuit în noi Eugen URICARU: Alba Iulia Ovidiu HURDUZEU: Parca și teroare Aurelian CRĂIUȚU: Ispășirea sau cum poate fi iubită democrația cu moderație Anton ADĂMUȚ: Camil Petrescu despre quidditate	
Conținut literar: Cassian LIVESCU Constantin DRAM Dan MĂNUCĂ	Conținut critic: Adrian DINU RACHIERU Adrian MĂLĂRĂ Bogdan CREȚU

Martie 2004 Nr. 3 (99)

Radu TĂTĂRUCA - Regina armelor / 150
 Horia ZILIERU - Pro amicitia / 151
 Cătălin MIHULEAC - Spaima unui motan / 152
 Liviu APETROAIE - Ultimele zile cu Mihai Ursachi / 153
 Vasile IANCU - Memoria ca substanță a ființei sensibile / 154
 PRESSOFAG - Din valurile presei / 156
 Daniel CORBU - Curier de ambe sexe / 159
 Biblioteca revistei CONVORBIRI LITERARE, nr. 3, martie 2004: Nicolae PANAITE - FLĂCĂRI PE SLOIURI

Nr. 4 / 100 (aprilie)
 Cassian Maria SPIRIDON - De 100 de ori „Convorbiri literare” / 1

Numărul 100
 Acad. Răzvan THEODORESCU, Eugen URICARU, Cezar IVĂNESCU, Irina MAVRODIN, Acad. Constantin CIOPRAGA, Acad. Alexandru ZUB, Ion GROȘAN, Mircea MUTHU, Caius Traian DRAGOMIR, Ion HADĂRCĂ, Miron KIROPOL, George POPA, Mircea GIȚULESCU, Alex. ȘTEFĂNESCU, Cornel MORARU, Adrian ALUI GHEORGHE, Gellu DORIAN, Olimpiu

NUȘFELEAN, Ioan PINTEA, Liviu GRĂSOIU, Gheorghe NEAGU, Vasile TĂRĂȚEANU, Sterian VICOL, Ovidiu DUNĂREANU, Corneliu ȘTEFANACHE / 16

Opinii despre noua serie a „Convorbirilor literare”

Laurențiu ULICI, Paul GOMA, Ana BLANDIANA, Monica LOVINESCU, George ASTALOȘ, Dan MĂNUCĂ, Costache OLĂREANU, Sorin VIERU, Alex. ȘTEFĂNESCU, Nicolae MANOLESCU, Ilie CONSTANTIN, Basarab NICOLESCU, Miron KIROPOL, Gh. I. FLORESCU, Marius TUPAN, Bujor NEDELCOVICI, Dorin TUDORAN, Alexandru LUNGU, Gheorghe GRIGURCU, Cezar IVĂNESCU, Al. HUSAR, Marian POPA, SUMIYA Haruya, Mihai URSACHI, Romul MUNTEANU, Petru URSACHE, Constantin CIOPRAGA, Cezar IVĂNESCU, P.S. Calinic ARGATUL, Nicolae BREBAN, Eugen SIMION, Sorin ALEXANDRESCU, Irina MAVRODIN, Valentin CIUCĂ, Sorin MĂRCULESCU, Solomon MARCUS, Gellu DORIAN, George POPA, Corneliu ȘTEFANACHE, Lucian VASILIU, Alexandru PALEOLOGU / 22

Cînd vom reîntro, după o rădăcire de decenii, în România noastră genuină? Dialog cu scriitorul Nicolae STROESCU STINIȘOARĂ, realizat de Cassian Maria SPIRIDON / 23

Ochiul închis înafară s-a deschis înăuntrul meu. Dialog cu poetul George VULTURESCU, realizat de Marius CHELARU / 33

Irina MAVRODIN – Invenții de necunoscut / 37

Alexandru ZUB – Relația cu celdălalt / 38

Gheorghe GRIGURCU – Dramatismul inutilității / 40

Constantin CIOPRAGA – Nicolae Labiș – astăzi / 41

Alex. ȘTEFĂNESCU – Un artist al reacției imediate / 44

Ioan HOLBAN – Nea Sergio, ai grijă, la Roma să vizităm și niște galerii cu blugi, că ne-ntorcem cu lirele în țară și-i păcat / 47

Leonard GAVRILIU – Patru scrisori de la Lucian Blaga (Inedit) / 50

Dan LAURENȚIU – Poeme (inedit) / 52

Corneliu POPEL Poeme (inedit) / 52

Mihai URSACHI, poezii / 53

Cezar IVĂNESCU, poezie / 55

Liviu GEORGESCU, poezii / 55

George L. NIMIGEANU / 56

Andrei ZANCA / 57

Dumitru Radu POPESCU – Săptămîna cu o mie de nopți (I) / 58

Aurel ȘTEFANACHI – Proză scurtă / 61

Vasile IANCU – Privirea ce nu trece de învelișul fragil. „Exerciții” impuse / 63

CRITICA POEZIEI: Cristian LIVESCU – Mihai URSACHI – de la „Ambasadorul melancoliei” la „autarhul nimicului” / 65

CRITICA PROZEI: Constantin DRAM – Romanul autobiografic / 69

CRITICA CRITICII: Dan MĂNUCĂ – Dadaismul / 72

Adrian Dinu RACHIERU – Poeți din Banat (I) Integrala Dorcescu / 75

Vasile SPIRIDON – În vizită la Muzeul Antipa / 79

Bogdan CREȚU – Al. Paleologu – recuperări (II) / 83

Mircea A. DIACONU – Liviu Georgescu și ochiul miriapod. O fenomenologie, între închipuirea geometrică și rondul de noapte / 86

Liviu GRĂSOIU – Revenire în ținută de gală (II) / 89

Dan Bogdan HANU – Dublul fără ieșire / 91

Gellu DORIAN – Sanda Panait – Fulgerul de nisip / 94

Florin FAIFER – Diva / 95

Horst FASSEL – Cîntecul Gintei latine într-o versiune germană din 1879 / 96

Eleonora CĂRCĂLEANU – Petrarca în cultura română (I) / 97

Liviu PAPUC – / 100

Gheorghe I. FLORESCU – *România, Ungaria și Europa, după Trianon* / 101

Ioan ȚEPELEA – „Opțiunea Maniu” / 104

„Great River Review” / „Revista Marelui Fluviu”. Traduceri de

Olimpia IACOB / 106

Cristian BĂDILĂ – *Îngerii de sub acoperișul lumii* / 108

Ovidiu HURDUZEU – *Exces și teroare (II)* / 111

Aurelian CRĂIUȚU – *Tocqueville sau cum poate fi iubită democrația cu moderație (II)* / 114

Mircea PLATON – *Biblia lui Robespierre* / 118

Eugen URICARU – *Roman* / 120

Anton ADĂMUȚ – *Hermeneutici și densități* / 121

Caius Traian DRAGOMIR – *Program, istorie și cultură* / 124

Petru URSACHE – *Din nou etnoistoria (I)* / 126

Tiberiu BRĂILEAN – *Eu sînt adevărul* / 128

Marius CHELARU – *Vorbind fără greș despre mărinimie* / 130

Andrei STAVILĂ – *Memoria activată: Vasile Conta* / 132

Simona MODREANU – *Suflete gri* / 134

Ioana COSTA – *Unghiuri burane* / 136

Ștefan COLCERIU – *Scrisoare deschisă Facultății de limbi clasice din București* / 137

Mircea GIȚULESCU – *Despre marea deosebire dintre artă și autobiografie* / 138

Adrian PALCU – *Zece ani...* / 139

Bogdan ULMU – *Pintilie și vocația sa epică (IV)* / 141

Ștefan OPREA – *Todo Sobre Almodovar* / 142

Valentin CIUCĂ – *La vest de lună* / 144

Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 145

Lucian VASILIU – *Iași la... 1948. Domnului Liviu Papuc* / 148

Constantin PARASCAN – *Cezar Ivănescu* / 150

Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară (XII)* / 153

Dragoș COJOCARU – *Despre humana dignitate* / 154

Cătălin MIHULEAC – *Mersi, Antoine!* / 155

Horia GÂRBEA – *Poșta și computerul* / 155

Radu TĂTĂRUCA – *La Bálváros acum și-un veac* / 156

Andrei VARTIC – *Mesia de la Voroneț* / 158

Liviu APETROAEI – *D'ale Asociației...* / 159

Daniel CORBU – *Curier de ambe sexe* / 160

Biblioteca revistei **CONVORBIRI LITERARE**, nr. 4, aprilie 2004: Vasile PROCA – **VANGHEAUA** (poemul roșind copilăria)

EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CCXVIII SERIE NOUĂ

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1967

ISSN 1584-0857

Cînd vom reîntro, după o rădăcire de decenii, în

Homeland noastră geografică?

Dialog cu scriitorul Nicușor STROESCU STINIȘOARĂ

Ochiul închis înafară s-a deschis înăuntrul meu

Dialog cu poetul George VULTURESCU

Inedit: Ionel ILEA, Dan LAURENȚIU, Corneliu POPEL

Poezi: Mihai URSACHI, Cezar IVĂNESCU, Andrei ZANCA

Trăim în România? (Poezii)

Irina MAVRODIN: Invenții de necunoscut

Al. Paleologu: Al. Paleologu – recuperări (II)

Gheorghe GRIGURCU: Dramatismul inutilității

Constantin CIOPRAGA: Nicolae Labiș – astăzi

Alex. ȘTEFĂNESCU: Un artist al reacției imediate

Ioan HOLBAN: Nea Sergio, ai grijă, la Roma să vizităm și niște

galerii cu blugi, că ne-ntorcem cu lirele în țară și-i păcat

Leonard GAVRILIU: Patru scrisori de la Lucian Blaga

Dan LAURENȚIU: Poeme (inedit)

Corneliu POPEL: Poeme (inedit)

Mihai URSACHI: poezii

Cezar IVĂNESCU: poezie

Liviu GEORGESCU: poezii

George L. NIMIGEANU

Andrei ZANCA

Dumitru Radu POPESCU: Săptămîna cu o mie de nopți (I)

Aurel ȘTEFANACHI: Proză scurtă

Vasile IANCU: Privirea ce nu trece de învelișul fragil. „Exerciții” impuse

CRITICA POEZIEI: Cristian LIVESCU: Mihai URSACHI – de la „Ambasadorul melancoliei” la „autarhul nimicului”

CRITICA PROZEI: Constantin DRAM: Romanul autobiografic

CRITICA CRITICII: Dan MĂNUCĂ: Dadaismul

Adrian Dinu RACHIERU: Poeți din Banat (I) Integrala Dorcescu

Vasile SPIRIDON: În vizită la Muzeul Antipa

Bogdan CREȚU: Al. Paleologu – recuperări (II)

Mircea A. DIACONU: Liviu Georgescu și ochiul miriapod. O fenomenologie, între închipuirea geometrică și rondul de noapte

Liviu GRĂSOIU: Revenire în ținută de gală (II)

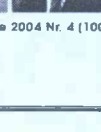
Dan Bogdan HANU: Dublul fără ieșire

Gellu DORIAN: Sanda Panait – Fulgerul de nisip

Florin FAIFER: Diva

Horst FASSEL: Cîntecul Gintei latine într-o versiune germană din 1879

Eleonora CĂRCĂLEANU: Petrarca în cultura română (I)

Aprilie 2004 Nr. 4 (100)

A

A.M.Z. / 2 (1997). (Ana Maria ZLĂVOG)
 ABĂLUȚĂ Constantin / 9 (1997); 8 (1999); 11 (2000).
 ACTERIAN Arșavir / 8 (1997).
 ADĂMUȚ Anton / 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 12 (2002); 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 ADĂMUȚ Luminița / 10, 11 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 (1997); 12 (1998); 2, 3, 6, 7, 8 (1999); 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 (2001).
 ADĂSCĂLIȚEI Vasile / 1, 8 (2001).
 AFTANASEI A.M. / 10 (1999).
 AGACHI Catinca / 3 (2002).
 AICHELBURG Wolf von / 2 (2000); 6 (2001).
 AILENEI Sergiu / 4, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 5 (1999); 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 5, 6, 7 (2003); 1 (2004).
 AIONIȚEI Paul / 8 (2001).
 AITMATOV Cinghiz / 6 (1998).
 AJDER Corina / 9 (1999).
 ALBU Mihaela / 2, 12 (1999); 7 (2000).
 ALBU Rodica / 4, 6 (1997); 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 (1999); 10 (2001).
 ALDEA Adrian / 8 (2000).
 ALECSA Lucian / 8, 9, 10, 11 (1999); 1, 3, 7, 8 (2000); 4, 5 (2001); 2 (2004).
 ALEXANDRE Monique / 7, 8 (2002).
 ALEXANDRESCU Sorin / 9 (2002); 4 (2004).
 ALMĂJAN Slavco / 10 (2001).
 ALUI GHEORGHE Adrian / 1, 2, 3, 8, 11, 12 (1996); 1, 2, 3 (1997); 1, 2, 4, 6, 7, 8, 12 (1998); 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11 (2002); 4, 5, 7 (2003); 3, 4 (2004).
 ALUPI Sanda / 10 (1998).
 AMANCEI Daniela / 2 (2000).
 ANDONE Eugen / 4 (1997); 2, 11 (1999).
 ANDREI Luminița / 8, 9, 10, 12 (1998).
 ANDREI Petruș / 12 (1997); 12 (1999); 6 (2003).
 ANDRIEȘCU Alexandru / 7 (1996).
 ANDRONESCU Șerban C. / 10, 11, 12 (1998); 1, 2 (1999).
 ANDRONACHE Daniela / 2 (2001).
 ANDRONIC Lucreția / 1 (2003).
 ANDRU Vasile / 7 (1997); 8, 9 (1999); 6 (2000); 4 (2001).
 ANGHEL Golgona / 9 (2003).
 ANINOȘANU Livia Oana / 6, 12 (1998).
 ANIȚOAIIE Mălina / 3 (1997); 9 (1998).
 ANTESKI Ivica / 12 (1999).
 ANTONESCU Nae / 10 (1999); 2, 3, 4, 6, 11, 12 (2000); 1, 2 (2001).
 ANTONESCU Venera / 7 (2002).
 ANUȚA Cătălin / 9 (1999); 5 (2000); 5 (2001).
 APETREI Ioan / 7, 8 (1996); 4, 5, 6, 8, 12 (1997); 9 (1998); 4 (1999). (Emil IORDACHE)
 APETROAIA Ruxandra / 7 (2002).
 APETROAIE Ion / 1 (1996).
 APETROAIE Liviu / 3 (2000); 2 (2002); 3 (2004).
 ARCU Constantin / 9 (1996); 10 (1999); 9 (2000).
 ARDELEANU Sanda-Maria / 7 (1999).
 ARGATU Calinic P.S. / 9, 11 (2001); 1 (2002); 6 (2003); 4 (2004).
 ARITON Costache / 5 (1996); 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 (1998); 5, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 (2001).
 ARSENE Raluca / 5, 12 (1999); 12 (2000); 1 (2001).
 ARTENIE Tudor / 10 (2001).
 ANTESKI Ivița / 6 (2001).

ANTIM Iliea / 4 (2000).

ANTONESEI Liviu / 12 (2001).

ASTALOȘ George / 3, 4, 7 (1997); 4 (2004).

AUSLÄNDER Rose / 2 (2000).

AVRAM Mioara / 2 (2000).

AVRAM Sever / 10 (1996); 1, 2 (1997).

AZAP Gheorghe / 8 (1999).

AZAP Ioan Pavel / 10 (1998).

B

BABOI Stelian / 10 (1996); 1 (1998); 1, 5 (1999); 3, 4, 12 (2000); 3, 7 (2001); 2 (2002); 1 (2004).
 BACCHIEGA Franca / 6, 7 (2002).
 BACIU Angela / 8 (2003).
 BACIU Marioara / 2 (2000).
 BADEA Dan C. / 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 (1996); 1 (1997); 8 (1998).
 BADEA Gheorghe / 4, 6 (1996); 4 (1997); 3 (1998); 5 (1999); 12 (2001).
 BADEA Sînziana / 10 (1999).
 BAGHIU Vasile / 9 (1997); 1 (1999).
 BAHU Cristian Vasile / 8 (1997).
 BALASZ Liana Maria / 7 (2001).
 BALCANĂȘ Iulia / 3 (2003).
 BALOTĂ Nicolae / 2 (2000).
 BALTAG Emil / 10 (2002).
 BANDALAC Oxana / 12 (1999).
 BANDRABUR Ionel / 1, 2, 4, 5, 8, 9, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (2001).
 BAPTISTA Amadeu / 9 (1997).
 BARAN Neculai / 10 (2003).
 BARBU Constantin / 7, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 4, 5, 6 (2000).
 BARBU Marian / 5 (1999).
 BARINDI Mauro / 12 (2003).
 BARNES Julian / 6 (1997).
 BARTELT Franz / 11 (1996).
 BAȘTOVOI Ștefan / 10 (1996); 9 (1999).
 BĂDĂRĂU George / 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3 (2000); 2, 3 (2001); 8 (2002).
 BĂDELITĂ Corina-Gabriela / 6, 12 (2002).
 BĂDESCU Horia / 5 (1997).
 BĂDESCU Ilie / 7, 8 (1998).
 BĂDILITĂ Cristian / 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 6, 7, 10, 11 (2003); 1, 2, 4 (2004).
 BĂILEȘTEANU Fănuș / 2 (2002).
 BĂISAN Alina / 11 (2002).
 BĂIĂȚĂ George / 1 (2001).
 BĂLĂNESCU Sorina / 3 (1999); 4, 12 (2000); 6 (2001).
 BĂLEANU Lucian / 10, 11 (1996); 2 (2003).
 BĂIU Andi / 1, 6, 10 (1999); 7, 8 (2001).
 BĂIU Ion / 9, 10 (1997); 2, 5, 12 (1998); 1, 2, 6 (1999); 4, 9 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2001); 3, 4, 6, 8 (2002).
 BĂNCILĂ Iulian / 5 (2003).
 BĂNULESCU Daniel / 11 (1997).
 BĂRBULESCU Marta / 1 (1999).
 BĂRBULESCU Simion / 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (2001).
 BĂRLĂDEANU Lucreția / 6 (2002).
 BĂRSILĂ Mircea / 8 (2003).
 BĂRZEANU Mihaela / 9 (1999).
 BĂȚCĂ Veronica / 8, 10 (2002); 2 (2004).
 BECERU Liviu / 8 (2001).
 BECHET Florica / 9, 11, 12 (2003); 1, 3 (2004).
 BEJAN Petru / 11 (1996).
 BELDEANU Ion / 4, 5, 6, (1996); 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2,

- 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2000); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 (2001); 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5 (2003).
- BENEDETTI Mario / 2 (2001).
- BERCEA Dorin / 3 (1998).
- BERCEANU Barbu / 1 (2002).
- BERCEANU Gabriel / 9 (2002).
- BERDAN Lucia / 12 (1999); 1, 6, 10 (2000); 3, 4, 11, 12 (2001).
- BERNEVIC HORONCEANU Tincuța / 11 (2000).
- BERTEA Mircea / 6 (2003).
- BESLEAGĂ Vladimir / 8, 9, 10 (2001).
- BETINSCHI Ioan / 5 (1996); 6 (1997); 3 (1999).
- BICHINEȚ Corneliu / 5 (1999); 12 (2001).
- BISCHOF Alois / 9 (1999).
- BISERICANU Mihai / 7 (2000).
- BILBA Corneliu / 11 (1998).
- BIRLBA Iuliana / 9 (1997).
- BLAGA Lucian / 5 (1997).
- BLAGA Miron / 4 (1999); 5 (2003).
- BLAGA Virginia / 10 (2002).
- BLANDIANA Ana / 10 (1996); 4 (1998); 4 (2004).
- BLANARU Raluca / 7 (2001).
- BOANCHE Răzvan Ioan / 5 (1997).
- BOBOC Constantin / 6 (1999); 11 (2000); 12 (2002).
- BOCA Camelia / 8, 9 (1997).
- BODEA George / 12 (2001).
- BOERESCU Dan-Silviu / 1, 2, 3, 4 (1996); 5, 6, 7, 10 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (1998); 1, 3, 4, 5, 6 (1999); 1, 2 (2000).
- BOGDANESCU Simion / 1, 5, 9 (1999); 1, 12 (2001); 4 (2002).
- BOGHIAN Cristina / 3 (2002).
- BOGHIAN Maria / 7 (1999); 6 (2001).
- BOGZA Alexandru / 1, 2, 3 (2001).
- BOLDEA Iulian / 9 (1998); 10 (2001); 7 (2002).
- BOMHER Noemi / 6, 8, 10, 11 (1998); 9 (1999); 8 (2000); 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 4, 7, 9 (2002); 2, 4, 10 (2003); 2 (2004).
- BONNEFOY Yves / 1 (1997); 2 (2002).
- BORGES Jorge Luis / 3 (1999); 7 (2001).
- BORODA Ion / 10 (1996); 10 (1998); 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 7, 11 (2001); 8 (2002); 4 (2003).
- BORFA Elena / 11 (2000).
- BOSTAN Gergore / 3 (1997).
- BOLOȘINEANU Luminia / 3 (2004).
- BRANIȘTE Lavinia / 7, 9 (2002).
- BRĂILEAN Tiberiu / 4, 8, 10, 12 (2002); 2, 4, 6, 8, 9, 11, 12 (2003); 2, 4 (2004).
- BRĂILEAN Elena / 6 (1999).
- BRĂILEANU H. Colin / 9 (1999).
- BREBAN Nicolae / 5 (1997); 6 (1998); 5 (2000); 10 (2001); 1, 2, 3 (2002); 1, 2, 3 (2003); 4 (2004).
- BREBENEL Cristian George / 3 (1999); 10 (2002).
- BREBU Elena / 9 (2002).
- BRIARU / 4, 8, 10 (1997); 4 (1998). (George BĂDĂRĂU)
- BROUSSARD Yves / 8 (1998).
- BRUCIU Andra / 5 (2000).
- BRUMARU Emil / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (1996); 3 (1997).
- BUCĂTARU Bogdan / 10 (2003).
- BUCKLEY William F. / 6, 7 (2001).
- BUD Crina / 3 (2001); 1 (2002).
- BUTENI A Ovidiu / 11 (1999); 10 (2001).
- BUTICU Constantin / 8 (2000).
- BULAI Eugenia / 8 (2003).
- BULAT Virgil / 6 (2002).
- BULGĂR Gh. / 9 (1997); 11 (1998).
- BULICIKOV Kir / 2 (1999).
- BURADA Cristian-Liviu / 4 (2002).
- BURGHELE Camelia / 8 (2001).
- BURLACU Alexandru / 4 (2000); 12 (2001); 3 (2002).
- BURTICĂ Cecilia / 9 (2000).
- BUSUIOC Nicolae / 10 (1996); 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 3, 4, 6, 10, 11 (2003).
- BUTNARU Leo / 9, 11 (1997); 12 (1999); 4 (2000); 10 (2001); 7 (2002).
- BURADA Cristian-Liviu / 2 (1996).
- BUZERA Ion / 1 (2000); 5 (2001).
- BUZDUGAN Rodica / 10 (2003).
- C**
- CALCAN George / 11 (2001).
- CALUL TROIAN / 10, 11 (1997); 1, 2, 3, 4, 5 (1998). (George BĂDĂRĂU)
- CANGE Radu / 7 (1999).
- CANTEMIR Natalia / 5, 9, 10, 11, 12 (1996); 10, 12 (2002); 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1 (2004).
- CAPȘA Liviu / 9, 11 (2000); 11 (2002).
- CAP-BUN Marina / 6 (2001).
- CARAMAN Ștefan / 5, 10 (1998); 6 (1999).
- CARASSOU Michel / 10 (1998).
- CARIANOPOL Virgil / 5 (1998).
- CARLTON Charles M. / 10 (2000).
- CARMEL Shaul / 8 (2000); 2 (2004).
- CARNICU Stelian / 1 (1999).
- CARP Mircea / 6 (1999).
- CARPOV Maria / 12 (1997); 2, 3, 5, 6, 7, 8 (1998); 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12 (2000); 1, 3, 9, 10, 12 (2001); 1 (2002).
- CASVANEUS Magister / 12 (2003). (Luca PIȚU)
- CATANOEY Nicholas / 2 (1997).
- CĂLINESCU Patrick / 1 (2003).
- CĂRCĂLEANU Eleonora / 7 (1998); 2 (1999); 12 (2001); 3, 5, 10 (2002); 1, 2 (2003); 1, 4 (2004).
- CĂRNARU Iuliana Mirela / 3 (2004).
- CĂRUNTU Nicolae / 6 (2003).
- CÂNTEC Florin / 4 (2000); 1, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3 (2003).
- CĂRĂC Alina / 12 (2000).
- CĂRLAN Nicolae / 4 (1996); 1, 2 (1997); 3, 4, 5 (1998); 1 (1999).
- C.D. / 4, 8, 9 (1996); 4 (1999). (Constantin DRAM)
- CEAMPURU Stelian / 2 (2001).
- CEAUȘU George / 11 (1998); 11 (1999).
- CEOBANU Cristian / 10, 12 (2003); 1, 2 (2004).
- CERILLI Dante / 12 (2002).
- CERNĂUȚI-GORODEȚCHI Mihaela / 11 (2000); 5 (2001); 3, 5, 7, 10, 11 (2002); 2, 3, 6 (2003).
- CERNICA Niadi / 5 (1997); 6 (2000).
- CESEREANU Ruxandra / 11 (1996).
- CHEMOIU Anca-Maria / 12 (2000).
- CHAVEAU Catherine / 1, 2 (2000).
- CHELARU Marius / 10 (1996); 8 (1997); 2, 6, 7, 9, 10, 12 (1998); 2, 3, 6, 7, 11, 12 (1999); 1, 5, 6, 8, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
- CHELARU Mirela / 6 (1998).
- CHIABURU Elena / 8 (1999).
- CHICET Isidor / 9 (1997); 7 (2001).
- CHICHERE Ion / 2 (1997); 6 (1998); 5 (2001); 2 (2002); 10 (2003).
- CHIDEȘCIUC Ioan / 4 (2000).
- CHIFOR Valentin / 8 (1998).
- CHIOARU Dumitru / 8 (2001); 10 (2003).
- CHIPERI Geluca / 3 (1998).
- CHIRA Minerva / 1 (1999); 4 (2000); 11 (2002).
- CHIRIAC Ion / 12 (2000).
- CHIRICA-ADĂSCĂLIȚEI Irina / 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 4, 5, 6, 8,

- 10 (1997); 2, 3, 6, 9 (1998); 12 (1999).
 CHIRILĂ Cătălin / 12 (2001).
 CHIRILĂ Irina / 2 (1998).
 CHIȚIMIA Silvia / 10 (2003).
 CHIȚIMIA-ARMENESCU Elena / 11 (1998).
 CHIRATTA Chira / 1 (2001).
 CHRISTI Aura / 12 (1996); 7 (1998); 8 (2000); 10 (2001); 2, 3, 9 (2003).
 CIACHIR Dan / 3 (1997).
 CIMPOEȘU Iulian / 7 (1998).
 CIMPOI Mihai / 11 (1997); 1, 6, 7, 8, 9 (1998); 5, 6, 9, 10, 11 (1999); 4, 5, 8 (2000); 10 (2001); 1, 5 (2002); 5, 6, 7 (2003).
 CIMPOIEȘU Petru / 5 (1999); 7 (2000).
 CIOBANU Alina / 1 (2002).
 CIOBANU Gheorghe A.M. / 4, 6, 8, 10, 11 (1999); 2, 3, 11 (2000).
 CIOBANU Mircea V. / 7 (1998).
 CIOBANU Radu / 3 (1996).
 CIOBĂNUC Mircea / 3 (2003).
 CIOCĂRLAN Vasile Constantin / 9 (1998); 3, 4, 5, 6, 7 (1999).
 CIOCĂRTEU Petru / 11, 12 (2003).
 CIOPRAGA Constantin / 5, 7 (1999); 5, 6, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 CIOPRAGA Magda / 3 (2002).
 CIPARIU Dan Mircea / 9, 10 (1999).
 CISTELECAN Al. / 3 (1997).
 CIUBOTARU Mircea / 4 (1999); 2 (2002).
 CIUCĂ Valentin / 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 CIUCĂ Valerius M. / 7, 8, 10 (2003).
 CIURSINA Maria / 4 (2002).
 CÎRSTEA Cristina / 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (1999); 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2000); 1 (2001).
 CÎRSTEA Mircea / 6 (2002).
 COANDE Nicolae / 5, 6, 7, 8 (1997); 2, 4, 6, 7, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 5, 8, 10, 12 (1999).
 CODREANU Theodor / 8 (2000); 9, 10, 11 (2001); 3 (2002).
 CODREANU TIRON Viorela / 6 (1997).
 CODRUȚ Mariana / 1 (1997).
 COFSCINSKI Diana / 3 (2002).
 COJOACĂ Luminița / 8 (2001); 3 (2002).
 COJOCARU Dragoș / 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 COJOCARU Eugen / 4 (2002).
 COJOCARU Ilie / 2 (2004).
 COJOCARU Mihaela / 12 (1998).
 COJOCARU Victor / 5 (1997).
 COJOCARU URBACZEK Luminița / 1 (1997).
 COLĂCEL Onoriu / 7 (2000); 5, 6 (2001).
 COLCERIU Ștefan / 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2003); 1, 2, 4 (2004).
 COLFENIC Iuri / 10 (1996).
 COLOȘENCO Mircea / 2, 8 (1996).
 COMIȘEL Emilia / 2, 4, 5 (2003).
 COMOROȘAN Sorin / 6, 8 (1999); 1 (2001).
 CONDURACHE Val / 1, 2, 3, 4, 5 (1996).
 CONSTANTIN Daniel / 10 (2001).
 CONSTANTIN Ilie / 8 (1996); 6, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2 (1999); 1, 2 (2001); 4 (2004).
 CONSTANTINESCU Cătălin / 4, 7, 8 (2003).
 CONSTANTINESCU Iuliana / 5 (1997).
 CONSTANTINESCU Ligia / 3, 4, 7 (1997); 1, 2, 8 (1999); 5, 6 (2002).
 CONSTANTINESCU Nicolae / 8 (2000).
 CONSTANTINESCU ROTARU Mirela / 11 (2000); 11 (2001).
 CONSTANTINESCU-SCHLESACK Magdalena / 12 (2000).
 CORBU Daniel / 2, (1996); 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 3, 7, 8, 9, 11, 12 (1999); 3, 4, 9, 10, 12 (2000); 3, 5, 7, 8, 10 (2001); 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 CORJAN I.C. / 9 (1998); 8 (2000).
 COROIU Constantin / 12 (2001); 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3 (2004).
 COSOI Claudiu / 9 (1996); 11 (1999); 11 (2000).
 COSTA Ioana / 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 COSTA Ștefan / 9 (2003).
 COSTANDACHE Maria / 6 (2002).
 COSTEA Dimitrie / 8 (2002).
 COSTIN Claudia / 8 (1997); 1 (1999).
 COSTINAȘ Cosmin / 11 (2001).
 COȘEREANU Valentin / 3 (2002); 11 (2003); 3 (2004).
 COȘOVEI Traian T. / 7 (1997).
 COTORCEA Livia / 9, 12 (1998); 8, 9, 11 (1999); 4, 9, 10 (2000); 7 (2001); 4, 6 (2002); 3 (2003).
 COTUȚIU Cornel / 3 (1998).
 COURRIOL Jean-Louis / 6, 7 (2002).
 COVACI Ion / 5 (2002).
 COVALI Eduard / 11 (2002).
 COZMEI Ion / 7, 10 (1998).
 COZMEI Mihail / 11 (2001).
 C.S. / 10, 11 (1996); 2, 9 (1997). (Cristina SCARLAT)
 CRĂCIUN Camelia / 8, 9, 10 (1998).
 CRĂCIUN Cassian / 2 (2002).
 CRĂCIUNESCU Ioana / 8 (1996).
 CRĂIUȚU Aurelian / 1, 2, 4, 7, 11 (2002); 3, 4 (2004).
 CREȚAN Gabriela / 3 (1996); 3 (2002).
 CREȚU Adrian / 1 (2002).
 CREȚU Bogdan / 4, 8 (1997); 5, 8 (2000); 6, 7, 8, 12 (2002); 5, 6, 10, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 CREȚU Nicolae / 3, 4, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2001); 1, 2, 3, 5, 6, 11 (2002); 11, 12 (2003); 1 (2004).
 CRISTEA Dan / 9, 10 (2001); 1, 4, 7, 9, 10, 11 (2002).
 CRISTI Adi / 2, 4 (1996).
 CRISTIAN Flaviu / 3 (1997).
 CRISTOFOR Ion / 2 (2002).
 CRISTOIU Ion / 5 (1999).
 CROITORU Cătălin / 7 (1998).
 CRUCEANU Ada / 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2 (2001).
 CUBLEȘAN Constantin / 3, 5 (2003).
 CUCU Marius / 1, 5, 6, 7, 9 (1999); 1, 7, 12 (2000).
 CUCUIAN Simona / 6 (1998).
 CURTESCU Margareta / 3 (2002).
 CUȚITARU Codrin Liviu / 2, 3, 4, 5, 6 (1996).
 CUZIC Gheorghe / 10 (1996).
- D**
 DABIJA Alexandru / 6 (2003).
 DALIȘ Gabriel / 11 (1998); 3 (1999).
 DAMASO Alonso / 10 (1998).
 DAMIAN Theodor / 9 (2000); 9, 10, 11, 12 (2001); 5 (2003).
 DAN Ilie / 5, 10 (1998); 2, 7 (2000); 3, 6 (2002); 8, 9 (2003).
 DAN Mariana / 10 (2000).
 DANILOV Ilie / 12 (1997); 7, 8, 10, 12 (1998); 4 (1999); 3, 12 (2002).

- DANILOV Nichita / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12 (1996); 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11 (1997); 1, 3, 5, 6, 7, 8 (1998).
- DASCĂLU Crișu / 2 (2002).
- DASCĂLU Ioana / 1, 3 (2003).
- DASCĂLU Nicolae / 3 (2003).
- DAVID Dan / 5 (2002).
- DĂNILĂ Dan / 2, 10 (2000); 11 (2003).
- DÂNCU Vasile George / 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (2001); 1, 2 (2002).
- DÂRJA Viorel / 3 (2003).
- DEAK Angela Anisia / 2 (1997).
- DEMETRIAN Bucur / 11 (1998).
- DENCIU Ioan Dumitru / 2 (2000).
- DERȘIDAN Ion / 2 (2002).
- DIACONESCU Traian / 4 (1998); 5 (1999); 4, 6 (2000); 4, 5, 7, 8 (2002).
- DIACONU Dana / 7 (1996); 9 (1997); 10, 11, 12 (1998); 4, 10, 11, 12 (1999); 1, 6, 8, 9 (2003).
- DIACONU Mircea A. / 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 (2003); 2, 4 (2004).
- DIACONU Virgil / 8 (2002).
- DIAS Carlos / 3 (2001).
- DIMA Gabriela E. / 12 (2002); 11 (2003).
- DIMA Simona Grazia / 1, 7 (1997); 12 (1999); 7 (2000); 12 (2003).
- DIMISIANU Gabriel / 2, (1996).
- DIMITRIU Andrei / 3 (2000).
- DIMKOVSKA Lidja / 3 (1999).
- DIMULESCU Livia / 11 (2001).
- DING-CHAO / 4 (1999); 5 (2002).
- DINIAȘI Alexandru / 8 (2002).
- DINȚOIU Adina Mihaela / 12 (1996).
- DINULESCU Ioana / 5 (1998); 7 (2000).
- DJEBAR Assia / 4 (2003).
- DOBOȘ Vasilian / 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 3, 5 (1997); 11 (1998); 11 (2000).
- DOBRE Ana / 6, 7 (2003).
- DOCLIN Adrian / 10 (1999).
- DOMAN Dumitru Augustin / 2, (1996); 9 (1998); 6 (1999); 8 (2001); 8 (2003).
- DORIAN Gellu / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
- DOROFTEI Iulian / 3 (1996).
- DOSTOIEVSKI Dmitri A. / 2 (2000), 3 (2000).
- Dr. A. KULAKOV / 8, 11, 12 (1997); 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (1998); 1, 3, 4, 5, 7, 10, 11 (1999); 2, 3, 4 (2000). (Gabriel MARDARE)
- DRACSIN Constantin / 8 (1996).
- DRACULA / 1 (1997). (Gabriel MARDARE)
- DRAGHINESCU Rodica / 5, 11 (1996); 4, 5 (1997); 1, 2, 12 (1998); 2 (2002).
- DRAGOMIR Caius Traian / 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 7, 9, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
- DRAGOMIR Tatiana / 3 (2003).
- DRAGOMIRESCU Daniel / 2 (2003).
- DRAM Constantin / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (1998); 2, 3, 4 (1999); 9, 10, 11, 12 (2001); 8, 9, 10, 11, 12 (2002), 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
- DRAWERT Kurt / 12 (2000).
- DRĂGAN Ioana / 3, 5 (1998); 12 (2000).
- DRĂGĂNESCU Ion / 6 (2002).
- DRĂGĂNESCU Mihai / 6 (1998).
- DRĂGHICI Ștefan / 5 (1998).
- DRĂGOI Andrei Lucian / 12 (2001).
- DRĂGULĂNESCU Sebastian / 9 (2000); 5 (2002).
- DREW Rani / 12 / (1996).
- DRON-STEJARI Costel / 11 (1996).
- DRUMUR Marian / 8 (1997); 6 (1998); 2, 8 (2001); 7 (2002).
- DUDA Gabriela / 9 (1999).
- DUDNIC Ioana / 7 (1998); 9 (1999).
- DULVAC Horia / 6 (1998).
- DUMA Dionisie / 11 (2000); 12 (2002); 3 (2004).
- DUMASCA VIZITIU Alexandru / 7 (1998).
- DUMBADZE Nodar / 6 (2000).
- DUMBRAVĂ Ion / 6 (1996); 1 (1998); 5, 9 (2001); 8 (2002).
- DUMISTRĂCEL Stelian / 6, 7, 8 (2002); 9 (2003); 3 (2004).
- DUMITRAȘCU Aurel / 12 (1996); 11 (1999); 8 (2001).
- DUMITRAȘCU Dumitru / 4 (1999).
- DUMITRESCU Petre / 12 (1998); 10 (1999).
- DUMITRESCU Ștefan / 7 (2000).
- DUMITRIU Andreea-Luciana / 4 (1996); 9 (1998).
- DUMITRIU Andrei / 8 (2001).
- DUMITRIU Petru / 5, 6 (2002).
- DUMITRU Adina / 2 (2000); 3 (2001).
- DUMITRU M. Ion / 12 (2002); 8 (2003).
- DUMITRU Vichi / 3 (2004).
- DUNĂ Dellia / 10 (1998); 4, 7, 9, 11 (2000); 1 (2001).
- DUNĂREANU Ovidiu / 7 (2001); 4 (2004).
- DUPUIS Sylviane / 1, 7 (2002).
- DURBACĂ Alina / 8 (1997); 3 (1998).
- DURNEA Victor / 5, 6, 7, 8, 9 (2000); 1, 10 (2003).
- E**
- E. I. / 1 (1996). (Emil IORDACHE)
- ELEAZAR Valentin / 11 (2002).
- ELENESCU Mădălina / 10 (2001).
- ELIADE Mircea / 9 (2001).
- ELIOT T.S. / 8 (2001).
- EMINESCU Mihai / 1 (1996); 1 (1997).
- ENACHE Ion / 8 (1999); 1 (2002); 10 (2003).
- ENZENSBERGER Hans Magnus / 9, 10, 12 (2001).
- EPURE Ștefan / 6 (2002).
- EROFEEV Viktor / 6 (1999).
- EVU Eugen / 1 (1999).
- F**
- FACINA Anica / 3 (2003).
- FAIFER Florin / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 5, 6, 7, 10, 11 (1997); 1, 2 (1997); 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
- FAN-FAN / 9 (1996); 2 (1997).
- FANACHE V. / 2 (2002).
- FASSEL Horst / 3, 4 (2001); 12 (2002); 1, 7 (2003); 1, 4 (2004).
- FARAON Eugenia / 1 (1998).
- FÂNTÂNARU Constantin / 1 (1998).
- FERGHEDĂU Ștefania / 12 (2002).
- FESCOF Ghenadi / 10 (1999).
- FILIP Adrian / 10 (1996).
- FILIP Mircea / 9 (2001).

- FILIPCIUŢ Ion / 7 (1998); 9 (2001); 1, 2, 3 (2004).
 FINTIŞ Ioan Vintilă / 2 (2002).
 FIRAN Camen / 1 (1999); 7 (2001).
 FISCHOF Andrei / 5 (2003).
 FLĂMÂND Dinu / 11 (2003).
 FLORA Ioan / 3 (1997); 12 (2004).
 FLOREA Eugen / 5 (1997); 5 (1998).
 FLOREA Ion / 11 (2003).
 FLORESCU Cristina / 11 (2002).
 FLORESCU Gheorghe I. / 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 FLORICEL Ion / 1 (1998).
 FODOR Katia / 1 (2000).
 FOTACHE Marius / 8 (1996); 11 (2001).
 FRÂNCU Constantin / 3 (2004).
 FRÂNCU Mădălina Irinel / 6 (2001).
 FRIEDMAN Mihail / 7 (1998); 9 (2000).
 FRISCH Helmuth / 7, 8, 9 (2000); 9 (2002).
 FROST Delia / 6 (1997).
 FUNICA Gabriel / 7, 10, 12 (1997); 6, 7 (1998); 4, 11 (1999); 1 (2001).
 FURTUNĂ Angela / 7 (1998); 6 (2002).
- G**
- G. MASTER X. / 4, 7, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12 (1999); 5, 9, 10, 12 (2001); 1, 5, 6 (2002). (Gabriel MARDARE)
- GABOR Gabriela / 8 (1996).
 GAFTON Alexandru / 9 (2003).
 GAFTON Ioana / 6, 8, 9 (1998); 4 (2000).
 GALBĂN Gabriela / 9 (2000).
 GALBEN Cornel / 5 (2000).
 GALU Mihaela / 10 (2002).
 GAMBURD Miriam / 8 (2000).
 GANE Gheorghe / 6 (2000).
 GAO XING I (2002).
 GASPĂR Lorand / 3 (1997).
 GAŞPAR Cristian / 9 (2003).
 GAVRIĂ Veronica / 6 (1998); 9 (1999).
 GAVRILIU Leonard / 9, 11 (2003); 1, 4 (2004).
 GAVRILUŢĂ Cristina / 4 (1999).
 GAVRILUŢĂ Nicu / 3 (1999).
 GĂIĂŢANU Mihai / 11 (1996).
 GĂTĂIANŢU Pavel / 11 (2001).
 GÂNSCĂ Crenguţa / 7, 12 (2001).
 GÂRBEA Horia / 6 (1996); 3, 11 (1997); 1 (1998); 5 (1999); 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12 (2002); 2, 4, 6, 8, 12 (2003); 4 (2004).
 GÂRJAN Sorin / 6 (1998); 4, 5 (2003); 2 (2004).
 GEERK Frank / 9 (1999).
 GELICH Johannes / 1 (2000).
 GENET Jean / 11 (1996).
 GEORGE Alexandru / 7 (1997).
 GEORGESCU Liviu / 3 (2000); 5 (2003); 4 (2004).
 GEORGESCU Nicolae / 5 (2003).
 GEORGESCU Theodor / 6 (2003).
 GERGELY Gabriela / 8 (2002).
 GHEORGHE Mircea / 12 (2002); 7, 9 (2003); 2 (2004).
 GHEORGHIŢĂ Vasile / 2 (2002).
 GHEORGHIOU Mihail Dinu / 11 (1998); 2 (2000).
 GHEORGHIOU Val / 1, 2, 3, 4 (1996); 2, 3, 4, 5 (1997).
- GHERASIM Gabriel / 7 (2000).
 GHERGHINA Ionel / 10 (1998); 3 (2000).
 GHERMAN Mihai Alin / 10 (1999).
 GHERMAN I., Patriarhul Constantinopolului / 3 (1998).
 GHETIŢE Coriolan / 8 (2000).
 GHIDEANU Tudor / 10 (2000); 12 (2001).
 GHITĂ Cristian Emilian / 4, 5 (2003).
 GHÎTESCU Micaela / 8 (2001).
 GHÎŢULESCU Mircea / 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 GHIU Bogdan / 8 (2001).
 GHIVIRIGĂ Teodora / 7 (1999).
 GHYKA Matila / 1 (2001).
 GHLINN Aine Ni / 9 (1999).
 GYÖRFI Simone / 10 (2001).
 GILSON Etienne / 5 (1999).
 GIOSU Dan / 4 (1996); 3 (1997).
 GIURGEA Adrian Armand / 2 (1998).
 GLIGUŢ Ovidiu / 7 (2002); 7 (2003).
 GODEL Vahé / 9 (2000).
 GOGEA Vasile / 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5 (2001).
 GOIA Ioan D. / 11 (2000).
 GOLESCU Samir / 1 (1996).
 GOMA Paul / 7, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 3 (1997); 6 (1998); 4 (2004).
 GOMBOŞ Cătălin / 2 (2002); 12 (2003).
 GORJAN Ilie / 7 (2002).
 GORODNITZKI Alexandr / 4 (2002).
 GOROVEI Ştefan S. / 4, 12 (1999).
 GOT Petre / 3 (2001).
 GRAMA Iancu / 5 (1997); 11 (1998); 1 (2002); 7 (2003).
 GRANDICI Alexandar Saşa / 10 (2000).
 GRĂSOIU Liviu / 5, 8, 9 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 GRECEANU Ioana / 5 (2002).
 GRECU Monica M. / 1 (2001).
 GRIGORE George / 11 (1996); 8, 10 (1997).
 GRIGORIU Iulian / 5, 6, 7, 9, 10, 11 (2000); 1, 5 (2001).
 GRIGORIŢ Constantin 8 (1999).
 GRIGURCU Gheorghe / 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 GROAPĂ Adrian / 12 (1998).
 GROŞAN Ioan / 4 (2004).
 GROZA Claudiu / 4, 5, 7, 8, 9, 10 (2000); 1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11 (2001); 7, 9, 10, 11, 12 (2002); 2, 4 (2003).
 GROZA Horia Ion / 11 (2000); 3 (2001).
 GUŢANU Laura / 10 (2001).
- H**
- HACMAN Max / 9 (1999).
 HADĂRCĂ Ion / 1 (1996); 11 (1997); 4 (1998); 4 (1999); 6, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 (2001).
 HAGIU Eremia / 12 (2000).
 HAMELIN Louis / 8 (1999).
 HANDOCA Mircea / 1 (1997).
 HANDRABURA Alina / 9 (2003).
 HANDRABURA Loretta / 9 (2003).
 HANU Dan Bogdan / 5, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 HARBINSON Peter / 3 (1999).
 HAREA Mihail / 10 (2001).

- HARTMAN Tod / 11, 12 (1999).
HARUYA Sumiya / 7 (2000).
HASAN Alexandra / 12 (2003).
HAȘ Petru M. / 8 (2002).
HATMANU Dan / 12 (1996); 5, 6, 7, 8 (1997).
HAUSVATER Alexander / 1 (2003).
HĂNESCU Ștefania / 3 (2002); 3 (2003).
HĂRĂNGUȘ Dorina Maria / 11 (2001); 8 (2002); 3 (2004).
HEANEY Seamus / 5 (1997); 2 (1999); 5 (2002).
HERBERT Zbigniew / 5 (1996).
HESSE Hermann / 10 (2001).
HIERRO Jose / 4 (1999).
HILLEBRAND Bruno / 7 (2001).
HIRGHIDUȘ Ion / 1 (2001).
HÎRCĂ Luminița / 3 (1999).
HLEBNIKOV Velimir / 4 (2000).
HOFMANNSTHAL Hugo von / 11 (1997).
HOIBAN Ioan / 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1 (1997); 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
HOROPĂLUC Manuela / 4 (1996); 6 (1999); 7 (2002).
HÖDERLIN Friedrich / 12 (1999).
HREHOR Constantin / 2 (1996); 8 (1998); 6 (1999); 6 (2000).
HRENCIUC Dina / 6 (1999).
HRINCESCU Ion / 1 (1997).
HRYHOROWICZ Zdzisław / 8 (1996).
HUUBAȘ Adina / 10 (2003).
HURDUZEU Ovidiu / 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 3, 4 (2003).
HURJUT Ion / 6 (1996); 8 (1997); 5, 11 (1998); 8 (1999); 4, 6, 9 (2001); 5 (2002).
HUSAR AI. / 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11 (1996); 1, 3, 4, 5, 6, 8, 9 (1997); 3, 6, 7, 9, 10 (1998); 4, 6, 9 (1999); 1, 4 (2000); 1, 2, 3, 7, 11, 12 (2001); 5, 7, 8 (2003); 4 (2004).
HUȘANU Constantin / 8, 11 (1996); 8 (1997); 6 (1998); 2, 12 (1999); 1 (2001).
HUZUM Iancu / 12 (1997).
- I**
I.A.C. / 1 (1997). (Irina ADĂSCĂLIȚEI CHIRICA)
IACOB Olimpia / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12 (1999); 1, 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12 (2000); 1, 4 (2001); 6, 7, 9, 11 (2003); 2, 4 (2004).
IACOB Valentin / 8 (2001).
IANCU Vasile / 9, 11 (2000); 3, 4, 5, 11 (2001); 2, 11 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
IANOWSKA-LASCAR Radka / 5 (1996); 5 (1998); 3 (1999).
ICHIM Ofelia / 4, 5 (1999); 5 (2001); 5, 6 (2003); 2 (2004).
IERUNCA Virgil / 1, 2 (1999); 11 (2003).
IEȘAN Ciprian / 4 (1997); 1 (2002).
IERIM Marin / 9 (1998); 5 (1999); 3, 7 (2000).
IETENIE Liliana / 8 (2000).
IGNAT Mihai / 10 (1996); 8 (2001).
ILĂȘCU Ilie / 5 (2002).
ILICA Carolina / 3, 11 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003).
ILIE Constantin / 7 (1997).
ILIEȘ Diana / 9 (1996); 10 (1997).
ILINCA Ingrid / 1 (1996).
ILISEI Grigore / 4 (1996); 9, 11 (1997); 7, 10 (2001); 4 (2003).
INEA Gabriela / 8 (2000).
IOAN Augustin / 12 (1996); 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 5, 6 (1999); 1, 5, 6, 7, 8, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 11 (2001).
IOAN II. Antonia / 2, 6 (1998); 1, 9 (1999).
- IONA Adrian / 7 (1998); 3 (1999).
IOANICESCU Sergiu / 10, 11, 12 (1998).
IONEL Nicolae / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5 (1998).
IONESCU Adrian-Silvan / 5 (1999).
IONESCU Andrei / 4 (1999); 7 (2001).
IONESCU Jenica / 12 (1997).
IONESCU Nae / 8 (2001).
IORDACHE Emil / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3 (2004).
IORDĂCHESCU Doina Cecilia / 11 (1996); 3 (1997).
IOVA Gheorghe / 11 (1997); 9 (1998).
IOVAN Adrian / 10 (2002).
IRIDON Cristina / 8, 9 (2002).
IRIMESCU Ion / 9 (1997); 3 (1998); 4 (2003).
IRIMIA Dumitru / 2, 11 (1999).
IRIMIA Dumitru / 10 (1999); 1, 2, 9 (2001); 9 (2002).
IRIMIE Negoiță / 7 (1999).
I.S. / 2, 9 (1997); 10 (1998). (Ionel SAVITESCU)
ISANOS Elisabeta / 11 (1996).
ISTRATE Gavril / 6, 9, 11 (1997); 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 11 (1998); 1, 4, 6, 8, 9, 11 (1999); 1, 2, 5, 8, 9 (2000); 8, 11 (2001); 6 (2002); 1, 3 (2003).
ISTRATE Gheorghe / 4 (2002).
IVANOV Leonte / 9 (1996); 12 (1997); 7 (1998); 2, 6 (1999); 6 (2000); 7, 8 (2002); 2, 3, 6, 7, 9 (2003).
IVĂNESCU Cezar / 1, 3 (1996); 3 (2000); 2, 3, 4 (2004).
IVĂNESCU Mircea / 3 (1999).
IZBĂȘESCU George / 6 (1996); 1, 12 (1998).
IZSAK Martha / 4 (2000); 2 (2001); 6 (2002).
- J**
JAMES William / 12 (1999).
JGHEBAN ELENIN Carmen / 6 (2002).
JIAYU Li / 8, 9 (1998).
JIPA Ioana / 10, 11 (1999).
JOHNSTON Jennifer / 5 (1999).
JUMARĂ Dan / 10 (1998).
JUNIMIST / 7, 8, 10, 11, 12 (1998). (Lucian VASILIU)
- K**
KAYYAM Omar / 1 (2002).
KAVAFIS Konstantinos / 12 (2001).
KIM YANG-SHIC / 10 (1999).
KIROPOL Miron / 8 (1996); 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2 (1997); 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 (2002); 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 3, 4 (2004).
KLARK Tom / 3 (1999).
KLEIMAN Rita / 6 (1999).
KOLODII Vitali / 1 (2002).
KOTESCHI Iovan / 2 (2002).
KRISTOL Irving / 5 (2001).
KROLOW Karl / 3 (2002).
KUCIUK Adrian-Christian / 10 (1998).
KUNERT Günter / 5 (2002).
- L**
LANA / 10 (2001).
LAPALEWSKI Tadeusz / 11 (1999).

- LASCHEN Gregor / 1 (2002).
 LASCU Daniel / 10 (1998).
 LASZLO Alexandru / 9, 12 (1996); 3, 8 (1997); 11 (2001).
 LAȘCU Horațiu Ioan / 11 (1996); 11 (1997).
 LAURENȚIU Dan / 4 (2004).
 LAURENȚIU Florica Elena / 12 (1997); 8 (1998).
 LAZĂR Oana / 6 (1997); 11 (2000); 3, 5, 7, 12 (2001); 5 (2002).
 LĂCĂTUȘU Gloria / 12 (2002).
 LĂZĂREANU Simeon / 12 (2003).
 LĂZĂRESCU Dan / 8 (2001).
 LEAHU Nicolae / 8 (1998); 3 (2002).
 LEFTER Ion Iancu / 10 (1998); 9 (2000); 9 (2002).
 LEJEUNE Pihilippe / 4 (2002).
 LEMNY Eduard / 12 (1999).
 LENGHEL Ieremia / 2 (2001).
 LEONTE Carmelia / 8 (1996); 2, 12 (1997); 8, 9, 10, 11 (1998); 1, 2 (1999); 11 (2002); 10, 11, 12 (2003); 1, 2 (2004).
 LEONTE Liviu / 2 (1996); 5 (2001); 1 (2004).
 LEOVEANU Mihai / 2 (2002).
 LEȘCU Cristine / 5 (2003).
 LEVIȚCHI Vasile / 11 (1996).
 LEU Ramona / 11 (1999).
 LIHACIU Ion / 11 (1998).
 LIȘCĂ Maria / 5 (2000).
 LIVESCU Cristian / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 (1999); 1, 2, 9, 10 (2000); 6, 11, 12 (2001); 1, 3, 4 (2002); 1, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 LIVINSCHI NICHIFOR Violeta / 2 (1996).
 LOGHINOVSKI Elena / 7 (1997).
 LORIA Gustavo / 5 (2001).
 LOSONCZY Clara / 5 (2000); 3 (2001).
 LOVINESCU Monica / 11 (1996); 11 (2003); 4 (2004).
 LUCESCU Anca / 4 (1997).
 LUNGU Alexandru / 4 (1996); 5 (1997); 1 (2000); 10 (2001); 6 (2002); 4, 5, 8 (2003); 4 (2004).
 LUNGU Dan / 3, 8 (1996); 2, 11 (1997); 2, 7 (1998).
 LUNGU Gheorghe Boris / 12 (2001).
 LUNGULESCU Béatrice / 9 (1999).
 LUPAN Nicolae / 7 (1999).
 LUPAȘCU Silviu / 8 (1997); 12 (1998); 6, 7 (2002).
 LUPU Carmen / 11 (1996).
 LUPU Cristian Ioan / 7 (2001).
 LUPU Gheorghe / 11 (2000); 1, 4, 7, 8, 10 (2001); 1 (2002).
 LUTIC Mircea / 1 (2002).
 LUTZ Werner / 9 (1999).
 L.V. / 6 (1998). (Lucian VASILIU)
- M**
 MACARIE Gheorghe / 9 (1996).
 MADGEARU Șerban / 5 (1997).
 MAFTEI Ion / 3 (2000).
 MAIDEN Martin / 5 (2003).
 MALAICU Marin / 3 (1998).
 MALLARMÉ Stéphane / 9 (1998).
 MANEA Norman / 5 (1999).
 MANLEY HOPKINS Gerard / 7 (1997).
 MANOLESCU Nicolae / 1 (1999); 4 (2004).
 MANTU Mariana / 4 (1998).
 MANU Emil / 10 (2001); 3, 6, 10 (2002); 7 (2003).
 MARCIUK Gheorghe / 9 (2000).
 MARCOVICI Bianca / 7 (1996); 2, 4 (1997); 4, 11 (2000); 3 (2001); 5 (2002).
 MARCU Emanoil / 1 (1998).
 MARCU Emilian / 2 (1998); 9 (2000); 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 MARCUS Solomon / 8, 10 (2003); 4 (2004).
 MARDARE Gabriel / 2 (1996); 11 (2003).
 MARDARE Valeriu / 1 (1996); 1 (1997); 3, 8 (1999).
 MARIA Ion / 10 (2003).
 MARIN Aurora / 7 (2002).
 MARIN Constantin / 4, 5 (1997); 3 (2002).
 MARIN Ileana / 8 (2002).
 MARIN Mirela / 7 (2002).
 MARIN-THORNTON Gabriela / 8 (1999).
 MARINCAȘ Mira / 9 (2002).
 MARINO Adrian / 3 (1996).
 MARMON SILKO Leslie / 2 (1998).
 MATEESCU Olga Delia / 11 (2001).
 MATEI Constantin / 4 (2002).
 MATEI Leonard / 11 (2000).
 MATEI Valentin / 5 (1996).
 MATEI-GHERMAN Corina / 12 (1998); 11 (2000); 3 (2002); 3 (2003).
 MATEVSKI Mateja / 11 (2001).
 MATTUSCH Michèle / 9, 10, 12 (2001); 2 (2002).
 MAVRODIN Irina / 8, 9, 10, 11, (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 MAXIM Sebastian / 9, 12 (2002); 1, 2 (2003).
 MĂNDĂȘESCU Silvia / 10 (1997).
 MĂNUCĂ Dan / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 MĂRCULESCU Sorin / 5 (2003); 4 (2004).
 McGUICKIAN Medbh / 5 (1997).
 MEHAN Paula / 3 (1996).
 MERIȘCA Lucian / 8 (2000).
 MERLAN Aurelia / 3 (2000).
 MERTICARU Mihai / 3 (2002).
 MICHAEL Friedrich / 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4 (1998).
 MICKIEWICZ Adam / 4 (1999).
 MICLESCU Octavian / 7 (2003).
 MICU Dumitru / 2 (2002).
 MIGJENI Millosh Gjergj Nikolla / 5 (2001).
 MIHAI Constantin / 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 4, 5, 6, 10 (2001); 1, 6, 8, 12 (2002); 10 (2003).
 MIHAI Luminița / 9 (2001); 2 (2003).
 MIHAIL Dinu / 2 (1997).
 MIHĂESCU Florin / 8 (1996).
 MIHĂESCU Vasile / 9 (1998).
 MIHULEAC Cătălin / 12 (1997); 3, 6 (2000); 2, 8, 9, 11, 12 (2001); 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 3, 4 (2004).
 MIHĂILEANU Laurențiu / 6 (2003).
 MILOȘ Alexandru-Cristian / 2, 9 (1999); 9 (2002).
 MILOȘ Ion / 8 (1996); 8 (1999).
 MINCU Marin / 2, 4 (1999).
 MINTENCU Dumitru / 10 (1996).
 MINU Florin / 5 (2001). (Florin FAIFER)
 MIRON Paul / 3 (1997); 5 (2001).
 MIRONESCU Doris / 5 (1999); 7 (2002).
 MIU Constantin / 4, 8, 10 (1996); 4 (1997); 10 (1999); 8 (2000); 6, 10, 11 (2001); 2, 3 (2002).
 MÎRȚU Mihaela / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12 (1997); 2, 3, 4, 5, 6, 12 (1998); 5 (2002); 1, 2 (2003), 1, 3 (2004).
 MLADIN Emil / 2 (1997).
 MOCANU Traian / 5 (1996); 11 (1997); 7 (1998); 4 (1999); 2, 3

- (2001).
- MOCUȚA Gheorghe / 2, 4 (2000); 4 (2002).
- MODORAN Gina / 3, 6, 7, 10 (1998); 3, 4 (1999).
- MODREANU Cristina / 3 (2004).
- MODREANU Simona / 1, 2, 3, 4 (2004).
- MOLDOVAN Ioan / 8 (1998).
- MOLDOVAN Martin / 6 (2001); 1 (2002).
- MORAR Ovidiu / 10, 12 (1998); 2, 6, 7, 8, 9 (1999); 1, 5, 9, 12 (2000); 7, 9, 12 (2001); 1 (2002), 7, 11 (2003).
- MORARI Codruța / 10 (1998).
- MORARIU Dorin / 3 (2000).
- MORARIU Leca / 1 (1998).
- MORARIU Victor / 8 (1998).
- MORARU Anatol / 1 (2000).
- MORARU Cornel / 4 (2004).
- MORGAN Guy / 11 (1998).
- MOROȘANU Stelorian / 2 (2001); 5 (2002).
- MOSCALIUC Mihaela / 10 (1998);
- MOSKOWITZ Faye / 2 (2002).
- MOTEA SATMARIN Cati / 1 (1997);
- MOTOC Radu / 3 (1998);
- MOUTIN George / 11 (1998);
- MOVILĂȘANU Dan / 10 (1996);
- MIROZEK Sławomir / 5 (1998);
- MURDURE Mihaela / 6, 8, 9 (1999); 6 (2001); 8 (2002).
- MUNTEAN George / 2 (2002).
- MUNTEANU Cornel / 9 (1998); 12 (2000); 9 (2001); 2 (2002); 7 (2003); 1 (2004).
- MUNTEANU Eugen / 1, 7 (1999); 11 (2001).
- MUNTEANU Lucian / 2 (2002).
- MUNTEANU Marcel / 3, 4 (2003).
- MUNTEANU Romul / 3 (2001); 4 (2004).
- MUNTEANU Valentin / 3 (1999).
- MUREȘAN Dorin / 10 (2002).
- MUREȘAN Rodica / 8 (1996); 3 (1998); 7 (2000).
- MUREȘANU Dumitru / 9 (2000); 6 (2003).
- MUREȘEANU Marcel / 10 (1998).
- MURCEANU Daniel / 5 (1996); 5 (1998).
- MUSCALI Florin / 11 (1998).
- MUSTAR Alex / 7 (2000).
- MUSTE Vasile / 11 (2003).
- MUTHU Mircea / 4, 5, 6, 11 (2002); 4 (2004).
- MUTHER Claudia / 9 (2000).
- N**
- NAOMI Ionica / 6 (1997).
- NAVROSCA Ghena / 12 (1998).
- NADUȚ Călin / 1 (1996).
- NICOLOVA Ilsa / 12 (1998).
- NICOLOVA Violeta / 12 (1998).
- NEAGOE Ion / 10 (2000).
- NEAGOE Vlad / 5 (1997); 12 (2003).
- NEAGU Gheorghe / 4 (2004).
- NEAMȚU Carmen / 11 (1996); 4, 5 (1997).
- NEAMȚU Corneliu / 12 (2000).
- NICULĂ Ionel / 6 (1996); 10 (1998); 11 (1999); 12 (2000); 8 (2001); 1 (2002).
- NIDEL COVICI Bujor / 2, 3, 4, 5, 6, 10, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10 (2002); 1, 2, 3, 5 (2003); 4 (2004).
- NEGOESCU Tudor / 2, 7 (2002).
- NEGOIȚĂ Constantin Virgil / 1 (2004).
- NEGRU Nicolae / 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998).
- NEGRU Radu / 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 4 (1997).
- NEGRUZZI Iacob / 3 (1997).
- NEMOIANU Alexandru / 3 (1999).
- NEMOIANU Virgil / 12 (2002).
- NICOARĂ Adriana / 9 (1996); 12 (1997); 2, 6 (1999); 6 (2000).
- NICOARĂ Constantin / 10 (1999); 2 (2001).
- NICOLAE Emil / 5 (1996).
- NICOLESCU Basarab / 7 (1997); 1, 3 (1999); 12 (2000); 4 (2004).
- NICOLESCU Nicolae / 6 (2003).
- NICU Ghenadie / 7 (2001).
- NIETZSCHE Friederich / 6 (1996).
- NIMIGEAN Gina / 1, 3, 5, 8, 12 (1997); 1, 2 (1998).
- NIMIGEAN Ovidiu / 1, 2, 3 (1996).
- NIMIGEANU George L. / 3 (2000); 4 (2002); 4 (2003); 4 (2004).
- NISTOR Ioan / 12 (1997); 2, 7, 10 (1998); 3, 4, 7 (1999); 4 (2000).
- NOVAC Constantin / 2 (2002); 4 (2003).
- NOVAC Gruia / 12 (2000).
- NUȘFELEAN Olimpiu / 7, 8 (2000); 5 (2001); 7 (2002); 4 (2004).
- O**
- OBREJA Adriana / 12 (2003).
- OGĂȘANU Dumitru / 6, 9 (1998); 1 (1999).
- OLARIU Florin Teodor / 9 (2003).
- OLARU-NENATI Lucia / 6 (2002); 5 (2003).
- OLĂREANU Costache / 9 (2000); 4 (2004).
- OLTEANU George / 8 (1996); 7 (1997); 6, 12 (1999).
- OLTEANU NICOLAE Marius / 12 (1999).
- OMAR V. / 9 (1999).
- OMĂȚ Gabriela / 3 (1997).
- ONCESCU Florin / 3 (2002); 5 (2003).
- ONCIOAIA Vasilica / 8 (2002).
- ONET Corneliu / 6 (2003).
- ONOFRE Cristina / 9 (1996).
- ONOFREI Virgiliu / 5 (2000).
- ONȚELUȘ Gabriel / 11 (2000).
- OPREA Simon-Petru / 2 (2000).
- OPREA Ștefan / 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
- OPREAN Oana / 7 (2003).
- OSOJNIK Istok / 7 (2000).
- OSTAP Constantin / 4 (1999); 1 (2001).
- O'KELLY Donald / 7 (1999).
- O'TAUMA Sean / 9 (1999).
- O'TOOLE Fintan / 6 (1999).
- P**
- PAIU Constantin / 6 (1996).
- PAL Maria / 3 (2002); 6 (2003).
- PALADE Diana / 6 (1998).
- PALADE Dumitru D. / 1, 10 (2000); 12 (2003).
- PALAGHIA Eduard Filip / 1 (1998); 12 (1999).
- PALAGHIA Florentin / 7 (1997); 1, 10 (1999).
- PALCU Adrian / 12 (2002); 3, 5, 8, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
- PALEOLOGU Alexandru / 3, 4 (2004).
- PAMFIL Carmen-Gabriela / 3 (2004).
- PANAET Dan / 9 (2002).
- PANAIT Ion / 4 (2000).
- PANAIT Sanda / 10 (2000).
- PANAIT Virgil / 6 (2001).
- PANAITE Nicolae / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 (1999); 1, 3, 4, 6, 8, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11 (2001); 1, 2, 3 (2002); 3 (2004).

- PANĂ Dumitru / 7 (1999).
 PANĂ Iulia / 5 (1997); 1 (1998).
 PANȚA Iustin / 12 (1999).
 PAPIU Mircea / 6 (2000).
 PAPUC Liviu / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 PARAPIRU Theodor / 6 (1998); 12 (2000).
 PARASCAN Constantin / 11, 12 (1998); 1 (1999); 3, 4, 5 (2000); 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 PARASCHIV Florin / 5, 6, 8, 9 (1996); 4, 5 (1997); 4 (1999); 9 (2000).
 PARASCHIV Mihaela / 7, 8 (1999); 5, (2000).
 PARASCHIVOIU Ion / 4 (2001).
 PARFENE Constantin / 7 (1999).
 PARFENE Lucian / 3, 11 (1999).
 PAȘCANU Viorel Olivian / 11 (1998).
 PATRAȘ Andrei / 2 (1997); 7 (1998); 3, 6, 8 (1999); 3 (2002); 12 (2003).
 PATRAȘ Antonio / 4, 6, 10 (2000); 3 (2002); 5, 12 (2003); 1 (2004).
 PAUL Doru Mugur / 2 (1999).
 PAVEL Emilia / 3 (2002).
 PAVEL Lucian / 10 (2000).
 PĂDURARU Mircea / 3 (2002).
 PĂSTRĂGUȘ Susanna / 3 (1998).
 PĂUN Alex. Mihai / 11 (2000).
 PĂUNESCU Loredana / 7 (1998).
 PÂNZARU Angela / 2 (2001).
 PĂRJA Gheorghe / 3 (2002), 12 (2003).
 PELIN Pavel / 9 (1999).
 PENCU Victor / 3 (1997).
 PERERA Antoni / 12 (1999).
 PERȚA Cosmin / 1 (2001).
 PETEAN Mircea / 11 (1996); 3 (1997); 7, 8, 9 (2000); 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2 (2002).
 PETRACHE Cristina / 6 (1998).
 PETRAȘ Ioan / 8 (2003).
 PETRESCU Lăcrămioara / 4 (1996); 11, 12 (2001); 7 (2002).
 PETRESCU Radu I. / 2 (2001).
 PETRESCU-ROTARU Grigore / 1 (1999).
 PETREU Marta / 9 (1997).
 PETRIAN Iuliana / 8 (2003).
 PETRIȘOR Marcel / 1, 8 (1996); 12 (2003).
 PETROVICI Dana / 4 (1999).
 PETROVICI Viorica / 3 (2003).
 PFEIFER Tadeus / 9 (1999).
 PINTEA Ioan / 6 (1996); 6 (1999); 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 PINTESCU Alexandru / 7, 8 (1997); 2 (2000); 12 (2001); 3, 4 (2002); 5 (2003).
 PIPER Catinca / 10 (2001); 2, 3 (2002). (Liviu DRUGUȘ)
 PISOT Rafael / 5 (1997); 12 (1998); 4, 10 (1999); 1 (2000).
 PIȚU Luca / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 3, 4, 7, 8, 9 (1997).
 PÎRVULESCU Titus 3 (2001).
 PLATON Mircea / 3, 4, 6, 7 (1998); 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (1999); 1, 3, 4, 5, 6, 7, 12 (2000); 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 2, 4 (2004).
 PLEȘCAN Alexandru / 9 (1998).
 PLEȘEA Gabriel / 10 (2001).
 PLOSCARU Dorin / 5 (1996); 7 (1998); 1, 2 (2000); 1 (2002).
 POCOVNICU Daniel Ștefan / 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2004).
 PODOREANU Cristina / 7 (1999).
 POHRIB Cristian / 6 (1999); 11 (2001).
 POLIAKOV Iuri / 11 (2002).
 POP Ioan Es. / 6 (1997).
 POP Mircea M. / 1, 2, 7 (2000); 1, 4, 7, 10 (2001).
 POPA Cristina / 3 (2001).
 POPA Doina / 7 (1996); 11 (1998).
 POPA Dorin / 2 (2001).
 POPA George / 2, 5 (1996); 4, 8, 10, 11, 12 (1997); 1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11 (1998); 4, 5, 7, 10, 12 (1999); 1, 4, 6, 7, 10, 11 (2000); 2, 5, 6, 7, 10 (2001); 2, 4, 7, 9, 11 (2002); 1, 4, 5, 6 (2003); 2, 4 (2004).
 POPA Maria Sorina / 2 (1998).
 POPA Marian / 5 (2000); 4 (2004).
 POPA Mircea / 7 (2001).
 POPA Paulina / 5 (1999); 11 (2000).
 POPA COHUȚ Eugenia / 11 (1998); 6 (1999).
 POPA HOMICEANU Vasile / 2 (1996); 12 (1997); 6 (1998); 2, 3, 4, 6 (1999); 2 (2001); 7, 12 (2003).
 POPEL Corneliu / 10 (2002); 4 (2004).
 POPEL Rodica / 3 (2004).
 POPESCU Adrian / 1, 6 (1997).
 POPESCU Cătălina / 6 (2003).
 POPESCU Cristian Tiberiu / 11 (1999).
 POPESCU Dan Florin / 11 (1996); 1 (2001).
 POPESCU Diana / 3 (1998).
 POPESCU Dorin / 6 (1998).
 POPESCU Dumitru Radu / 4 (2004).
 POPESCU Liliانا / 8, 9 (2003).
 POPESCU Marinică / 8 (2001); 4 (2002).
 POPESCU Marius Daniel / 12 (1999).
 POPESCU Spiridon / 1 (2001); 7 (2002).
 POPESCU-SIRETEANU Ion / 4 (1997); 11 (2000); 3 (2002).
 POPOV Lia / 10 (1996).
 POPOVICI Anca / 12 (1996).
 POPOVICI Mircea / 5 (1996); 10 (1997); 7 (1999); 5 (2000); 5 (2002).
 POREA Petre / 7 (1997).
 PORPETTA Antonio / 7 (1996); 9 (1997); 4 (1999).
 PORUMBOIU Arthur / 2 (1997); 12 (1999); 8 (2001).
 POSPAI Mircea / 10 (1999).
 PRANGATI Constantin / 12 (1999); 11, 12 (2001).
 PRESSOFAG / 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3 (2004). (Liviu PAPUC)
 PROCA Vasile / 4 (1996); 1 (1997); 1 (1999); 6 (2000); 1 (2002); 1, 7 (2003); 1 (2004).
 PRODAN Iolanda / 1 (1999).
 PRUTEANU Doru / 6 (2000).
 PRUTEANU George / 9 (1996).
 PUSLOJIC Adam / 12 (1996); 4 (1998).
 PUȘCALĂU Mădălina / 10 (2002); 3 (2004).
- R**
 RACHIERU Adrian Dinu / 6, 7, 9, 10, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12 (1998); 3, 5, 6, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (2000); 4, 6, 8, 10, 11, 12 (2001); 1, 10, 11 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 RADOVIC Mara / 7 (2002).
 RADOVICI Olivian / 8 (1998). (Liviu PAPUC)
 RAMÍREZ Luis Hernan / 10 (1998).
 RAPCEA Ana / 9 (2003).
 RAȚIU Daniela / 10 (2002).
 RAȚIU Gabriel / 7 (1998).

IONILU Virgil / 1 (1997).
 IONICARU Dan / 8, 11 (1999); 3, 7, 9, 10, 11, (2000).
 RADULESCU Tatiana / 9 (1998).
 RĂILEANU Petre / 2, 12 (1998).
 RĂU Petre / 9 (2003).
 RÂPEANU Monica / 9 (1999); 4 (2001); 3, 8 (2002); 3 (2003).
 RECRUTU Ion / 3 (1999).
 REINHARDT-CARAIMAN Dan / 7 (2001).
 RICINSKI-MARIENFELD Franciska / 4 (2001); 1, 8, 9, (2002); 2, 8, 11 (2003).
 RILKE Reiner Maria / 2 (1996); 1 (1998).
 RITSOS Iannis / 1 (1996).
 RIZEANU Maria Iuliana / 2 (2003).
 ROCA George / 8 (1999).
 ROMANESCU Ioanid / 4, 9 (1996); 10 (1997); 3 (1999).
 ROMILA Adrian / 3, 9, 10, 11 (2003); 2 (2004).
 ROSETI Ancelin / 8 (2000).
 ROȘCA Sorin / 10 (1996).
 ROȘIANU Ioan Romeo / 10 (1997); 9 (1999);
 ROȘIORU Ion / 2, 6, 7, 8, 9, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (2001); 7 (2002).
 ROȘIORU Mădălin / 5 (2001);
 ROTARU Ion / 2 (2002).
 ROTARU Nicolae / 7 (2002).
 ROTĂRAȘ Ludmila / 6, 12 (2001); 8 (2002).
 RUBA Radu Sergiu / 5 (1999); 5 (2001); 4 (2003).
 RUSNAC Eugen / 2 (1997);
 RUSU Anca-Maria / 5, 6 (1998); 11, 12 (1999); 3 (2003).
 RUSU Nicolae / 8 (1999).
 RUSU Valeriu / 11 (2003).

S
 SABA Umberto / 8 (1998).
 SACALIUC Oana / 1 (2001).
 SALA Iulia / 6 (2003).
 SANCHEZ Javier Garcia / 11 (1996).
 SANDA George / 4 (1998).
 SAVA Ioan Cătălin / 9 (1998).
 SAVIN Viorel / 7 (1997); 12 (1999).
 SAVITESCU Camelia / 3 (2000).
 SAVITESCU Ionel / 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11 (1997); 3, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 12 (1999); 4, 9, 11 (2000); 1, 4, 7, 11 (2001); 1, 6 (2002).
 SÂNDULESCU Alexandra Nicoleta / 3 (1998).
 SĂPLĂCAN Radu / 2, 3, 5, 6 (2000).
 SĂSĂRMAN Gheorghe / 10 (2001).
 SCARLAT Cristina / 3, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 4, 9, 11 (1997); 7, 9, 10, 11 (1998); 5.
 SCARLAT Grigore / 2, 8, 11, 12 (1996); 7, 11 (1997); 3, 11 (1998); 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 (1999); 1, 2, 5 (2000); 4, 6, 9 (2001); 3, 4 (2002).
 SCĂRLĂTESCU Doru / 1, 5 (1996); 2, 4, 5, 6, 11 (2000).
 SCHENK W. Christian / 3 (1996); 2 (1997); 5, 10, 11 (1998); 2, 4 (1999); 4, 12 (2000); 6, 12 (2001).
 SCHENK Daniel / 7 (2002).
 SCHILLER Erling / 1 (1997).
 SCHLAMM William S. / 10 (2001).
 SCHLESACK Dieter / 7 (1999).
 SCHONBERGER Silvy / 7 (1998).
 SCHWARTZ Gheorghe / 1 (1997); 3 (1999); 2 (2002); 10 (2003).
 SCUTELNICU Vlad / 5 (2000); 6 (2002); 11 (2003).
 SECHEȘAN Gheorghe / 8, 10 (2003).
 SEFERIS Gheorghios / 3 (2000).
 SERAFINI Eugenia / 3 (2002).
 SEVERIN Constantin / 5 (1996).
 SFÂRLEA Alexandru / 9 (2000); 2, 3, 4 (2001).

SFICHI Sanda / 3 (2003).
 SHAKESPEARE William / 8 (2001).
 SHU Tina / 5 (2002).
 SIMION Eugen / 3, 4 (2002); 4 (2004).
 SIMIONESCU Cristian / 2, 4 (1999); 4 (2003).
 SIMIONESCU Mircea Horia / 12 (1996).
 SIMIRAD Constantin / 4 (2001).
 SIMUȚ Ion / 2 (2003).
 SLUȘANSCHI Dan / 9 (2003).
 SMĂRÂNDESCU Sorin / 6 (1998).
 SNARSKAIA Inna / 10 (1999).
 SOARE Andra / 8 (1998).
 SOCIU Dan / 7 (1997); 4 (1999).
 SOFRONIE Cornelia / 6 (2001).
 SORESCU Marin / 12 (1996).
 SORESCU Roxana / 1 (2000).
 SORIANU Vlad / 8, 10 (1997); 4, 6, 7, 10 (1999); 10 (2001); 5 (2002); 8 (2003).
 SORIN Virgil / 1 (2002).
 SORKIN Adam J. / 8, 9 (1996).
 SOROHAN Elvira / 1, 3 (1996); 4, 5, 6 (2002); 4, 5, 12 (2003).
 SPĂȚARU Dumitru / 11 (1998); 7 (2003).
 SPĂȚARU Indira / 6 (1998); 4 (1999); 11, 12 (2000); 10 (2001); 1, 9 (2002).
 SPĂNU Petruța / 7, 9, 11, 12 (2003).
 SPINEANU Dorin / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (1996); 1, 2 (1997).
 SPIRIDON Cassian Maria / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
 SPIRIDON Vasile / 8 (1997); 3, 4, 6, 7, 10, 12 (2000); 6, 9, 10, 11 (2001); 3, 5, 6 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11 (2003); 1, 3, 4 (2004).
 SPÎNU Anca Mihaela / 10 (1999).
 SPORICI Vasile / 8 (1998); 2, 9 (1999); 8 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 12 (2001).
 STAN Gerard / 5 (1999).
 STANCA Dan / 1, 2, 7, 12 (1996); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12 (1997); 9, 11 (1998); 11 (1999); 1, 8, 10 (2000); 2 (2004).
 STANCA George / 2 (2004).
 STANCHEV-LANGLOIS Dominique / 11 (2000).
 STANCU Costel / 2 (1999); 11 (2002).
 STANCU Valeriu / 8 (1996); 2, 12 (1997); 8 (2000); 12 (2001); 7 (2002); 1 (2004).
 STAVILĂ Andrei / 9, 12 (1999); 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2 (2002); 2, 4 (2004).
 STĂNESCU Amalia / 9 (1999).
 STĂNESCU Gabriel / 4, 6, 9 (1996); 1, 12 (1997); 6, 8, 12 (1998); 1, 6, 10 (2000); 1, 12 (2001); 4 (2003).
 STĂNESCU Nichita / 4 (1998).
 STĂNESCU Saviana / 5 (1996).
 STĂNILĂ Veronica / 2 (2000).
 STEFANOVSKA DABIJA Kiryacula / 12 (1998).
 STEICIUC Elena-Brîndușa / 4 (2003); 2 (2004).
 STEINHARDT Nicolae / 6 (1996); 3 (1997); 11 (1999); 4 (2002).
 STERYU Vanghea Mihanj / 12 (1998).
 STERYU-CIOCIU Anita / 12 (1998).
 STEROM Victor / 2 (1997); 6 (2002).
 STOICA Ion / 3 (1999).
 STOICA Oana Cristina / 7 (2001).
 STOICIU Liviu Ioan / 1, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2 (1999); 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

- 11, 12 (2001); 1, 2, 3 (2002).
STOILOJAN Sanda / 6 (1997).
STRATAN Ion / 7 (1996); 10 (1998); 7 (1999); 2, 3 (2001); 12 (2003); 7 (2003).
STROCHI Lucian / 12 (1997); 7 (2000).
STROIA Liviu / 2 (2003).
STROESCU-STÎNIȘOARĂ Nicolae / 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
SUCEAVĂ Bogdan / 9 (1996).
SUCEVEANU Arcadie / 8 (1999).
SUHAR Liviu / 2 (1999).
SULTA NA VICOL Mihai / 11 (2003).
SUMIYA Haruya / 4 (2004).
SÜLEYMAN Sena / 3 (2002).
SZYMBORSKA Wislawa / 10 (1996); 5 (2002).
SZLAFKAY Attila / 4 (2002).
- Ș**
ȘALAMOV Varlam / 12 (1997).
ȘCHIOPU Adriana / 11, 12 (1998).
ȘERBAN Alexandru / 6 (2003).
ȘERBĂNESCU Virginia / 7, 9 (2002).
ȘLAPAC Florin / 6 (1998).
ȘLEHTIȚCHI Maria / 3 (2003).
ȘOLEA Marius Marian / 11 (1996); 3 (1999).
ȘTEFAN Ana-Maria / 6 (1999).
ȘTEFAN Cătălin Mihai / 6 (2003).
ȘTEFANACHE Corneliu / 3 (1996); 12 (2003); 4 (2004).
ȘTEFANACHI Aurel / 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9 (1996); 10 (1997); 8 (1999); 8 (2002); 4 (2004).
ȘTEFANACHI Bogdan / 2, 3 (1996).
ȘTEFĂNESCU Alex. / 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 12 (1998); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
ȘTIUBEA Ion / 9 (1997).
ȘUȚU NEGRESCU Radu / 1 (2001).
- T**
TACU Alina / 9 (1999);
TALPALARU Val / 4 (1998); 1 (2001); 5 (2003).
TARTLER Grete / 4 (2002).
TARȚA Vasile / 11 (1999).
TAȘCU Valentin / 2 (2000).
TĂMAȘ Christian / 9 (1999).
TĂNASE Virgil / 12 (2001).
TĂRĂȚEANU Vasile / 8, 9 (1999); 1 (2002); 4 (2004).
TĂRICEANU Adina / 9 (2002).
TĂRNĂUCEANU Dorina-Claudia / 9 (2003).
TĂTARU Nicolae / 5 (1996).
TĂTĂRUCĂ Radu / 8, 9 (1997); 12 (1998); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
TĂRZIU Alexandra / 7 (2000).
TĂRZIU Claudiu / 4 (2002).
TEIȘANU Victor / 6 (1998).
TEODOSIU Lucian / 12 (1997); 5 (2000); 7 (2001); 1 (2003).
TERCHILĂ Lucreția / 6 (2000).
THEODORESCU Arleen / 8 (1998).
THEODORESCU Răzvan / 4 (2004).
THINES Georges / 1 (2001).
TICU Cristian / 10 (1996).
TITU Alexandra / 11 (2000); 5 (2001).
TIHOMIROV Boris N. / 4, 5, 6, 7 (2000).
TOIORAN Dorin / 7 (1999).
TOFAN Ioan-Alexandru / 2, 5, 7 (1999); 6, 7, 8, 9, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12 (2004).
TOMA Camelia / 8, 9 (1998).
TOMA Gheorghe / 6 (1998).
TOMESCU Nicolae / 11 (1997).
TONITZA Mircea A. / 6 (1999).
TOPOLOG Ion / 1 (1999).
TRAKI, Georg / 1 (1999).
TRANDAFIR Constantin / 6 (2001).
TRIFAN Călina / 12 (1997).
TRIFU Sever / 3 (2003).
TRISTRAM Hildegard I. C. / 11 (1999).
TRUICĂ Ion / 2, 4, 5, 6, 10, 11, 12 (1997); 1, 3, 4, 5, 8, 9, 11 (1998); 3, 7, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 12 (2000); 4, 5, 8, 9, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 2, 3 (2004).
TUDOR Marin / 6 (1998).
TUDORACHE Emil / 11 (2002); 9 (2003).
TUDORAN Dorin / 7 (1998); 4 (2004).
TUDOROVICI Doina / 8 (1996).
TUDOSE Valentin / 8 (2003).
TULBURE Corina / 1 (1998).
TUMANIAN Paul / 12 (2003).
TUPAN Ana-Maria / 8 (2001).
TUPAN Marius / 6 (1996); 2 (1998); 4 (1999); 11 (2000); 1 (2002); 4 (2003); 4 (2004).
TURCU Luminița Elena / 6 (2001).
TURTUREANU Nicolae / 10, 12 (2001).
ȚANE Mariana Daniela / 4 (2001).
ȚARĂ Eduard / 1 (1998).
ȚĂRĂLUNGĂ Eugenia / 9 (2002).
ȚĂRANU Andrei / 12 (1997).
ȚĂRANU Ion / 7 (1999); 4 (2000); 4 (2001).
ȚĂRANU Marian / 2, 3 (2000).
ȚENE Florin Al. / 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 7 (1999); 10 (2000); 2, 6, 7 (2001); 6 (2003).
ȚEPELEA Felicia Teodora / 3, 4, 5, (2001).
ȚEPELEA Ioan / 9 (1996); 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11 (1998); 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12 (1999); 2, 3, 8, 9 (2000); 3, 4, 5, 8 (2001); 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 4 (2004).
ȚICALO Ion / 7, 8 (2001).
ȚICU Constantin / 4 (1997).
ȚIRLEA Cătălin / 4 (1998).
ȚUCULESCU Radu / 9 (1999).
ȚURCANU Ianoș / 11 (1999).
ȚUȚEA Petre / 6 (1996); 3 (1997); 6 (2000).
- U**
UIUIU Alexandru / 10 (1999); 3 (2004).
ULICI Laurențiu / 2 (1996); 4 (1999); 11 (2000); 4 (2004).
ULIU Adriana / 2 (2003).
ULMU Bogdan / 9, 10, 11, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).
UNGUREANU Cornel / 12 (1996).
UNGUREANU Dumitru / 2 (1998); 9 (2001).
UNGUREANU Gheorghe / 10 (1996).
UNGUREANU Mihai Răzvan / 10 (2001).
URICARU Eugen / 4, 5, 11, 12 (2002); 2, 4, 6, 8, 10, 12 (2003); 2, 3, 4 (2004).
URIEȘ Nicoleta-Ruxandra / 6 (1999).
URSACHE Magda / 2 (1998); 6 (1999); 7, 8 (2000); 3 (2001); 10

(2002).

URSACHE Petru / 10, 12 (1997); 3, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10,

11 (1999); 1, 2, 6, 8, 10, 11, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).

URSACHI Mihai / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 (1998); 1, 2, 3, 9, 10, 12 (1999); 1 (2000); 1 (2001); 3, 4 (2004).

URSĂRESCU Toma / 2 (1999); 1 (2002).

URSU Liliana / 3 (2003).

URSU N.A. / 10, 11 (2002).

UTAHAVE / 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 2, 6, 8, 9, 10, 11 (1997); 1, 6, (1998). (Nichita DANILOV)

UTAHAVE / 7 (1998). (Liviu PAPUC)

V

VACARIU Dumitru / 4 (1996); 9 (1998); 1 (2001); 9 (2002).

VANCEA Echim / 8 (1998).

VARTIC Andrei / 4 (2004).

VARVARA Camelia / 2 (2004).

VASILIE Geo / 9, 12 (1999); 3, 5 (2000); 2 (2001); 8 (2002); 5 (2003).

VASILE Roxana / 3 (2001).

VASILEANU Marius / 6, 10 (2000).

VASILIU Iolanda / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10 (1997); 1, 3, 4, 8, 9 (1998).

VASILIU-SCRABA Isabela / 2, 7, 8, 10, 12 (1998); 10, 11 (1999); 6, 7, 8, 9 (2000); 2, 3, 4, 7, 12 (2001).

VASILIU Lucian / 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12 (1997); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1998); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1999); 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12 (2000); 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2002); 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).

VĂDAN Ion / 10 (1999).

VĂRLAN Marcel / 7, 12 (1996).

VELEA Dumitru / 3, 5, 8 (2001).

VELĂSCU Cristian R. / 12 (2001).

VERMAN Gheorghe / 9 (2001).

VERMAN Radu / 10 (2003).

VEZA Diana / 1 (2003).

VIERECK Peter / 9 (2001).

VICOL Sterian / 11 (1997); 10 (2000); 4 (2003); 4 (2004).

VICOVEANCA Sofia / 3 (2002).

VIDAN Sorin / 11 (1996); 7, 8, 10, 12 (1997); 8, 9, 10 (1998); 4, 5, 8, 10 (1999).

VIDICAN Gheorghe / 5 (2002); 7 (2003).

VIERU Grigore / 4 (2002).

VIERU Ioan / 2, 12 (1996); 7 (1997); 10 (1999).

VIERU Sorin / 6, 10 (1998); 4 (2004).

VIEU Théophile de / 5 (1999).

VINTILĂ Alexandru Horia / 10 (2003).

VISTERNICU Daniela / 1 (1999).

VIȘAN Dorel / 11 (1998).

VIȘNIEC Matei / 1 (1996); 8 (2000).

VITCU Dionisie / 10 (2001); 8 (2002); 8 (2003).

VITSE Benoît / 2, 7, 9, 11 (1999); 5 (2000).

VIZIRESCU Pan M. / 1 (1996); 7, 8 (1998); 1, 10 (1999).

VIZITIU-DUMASCA Al. / 4 (1997).

VLAD Alex. / 1, 2, 5, 9, 10 (1999); 1, 4, 7, 9 (2000).

VLAD Tudor / 7 (2003).

VLAH Petra / 8 (2000); 1 (2001).

VLAȘIN Gellu / 7 (2000).

VIĂDĂREANU Elena / 6 (2001).

VIĂDESCU Andreea / 1 (2000).

VOICA Adrian / 2, 7 (2000); 8 (2001).

VOICU Amalia-Florentina / 5 (1998); 8 (2001); 6 (2003).

VOINOVICI Vladimir / 9 (1996).

VRACIU Marina / 5, 6, 7 (1998); 2 (1999).

VULCĂNESCU Elena / 12 (2000); 11 (2002); 11 (2003); 3 (2004).

VULCĂNESCU Romulus / 3 (2003).

VULTURESCU George / 8 (1996); 12 (2000); 4 (2003); 4 (2004).

W

WASHINGTON Georgeta B. / 8 (2000).

WATERS Michael / 7, 9 (1998).

WERTMAN Vladimir F. / 10 (1998).

WINTER Eje / 4 (2001).

YE Yanbin / 5 (2002).

Z

ZAHARIA D.N. / 12 (1996); 5 (1998); 2, 3, 5, 7, 8, 9, 11 (1999); 12 (2002); 2 (2003); 3 (2004).

ZAHARIA Florina / 10 (1997); 6 (2001); 3 (2002); 3 (2003).

ZAINEA Nora / 1 (2002).

ZAMFIRESCU Zamfira-Rodica / 7 (1999).

ZANCA Andrei / 10, 12 (1998); 3, 6, 7, 8, 10, 11 (1999); 8, 12 (2000); 1, 8, 9, 10, 11, 12 (2001); 1, 2, 3, 4, 5 (2002); 2, 5 (2003); 4 (2004).

ZAROJANU Tudor Călin / 12 (1996); 2 (2002).

ZĂGAN Costel / 12 (1999).

ZĂGREĂ Vitalie / 10 (1996).

ZĂGREAN Ana / 2 (2001).

ZBÂRCEA Dan / 1 (1998).

ZETU Cristina / 10 (2002).

ZHANG Ye / 5 (2002).

ZILIERU Horia / 12 (2000); 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).

ZIMBRU Ion / 9 (2003).

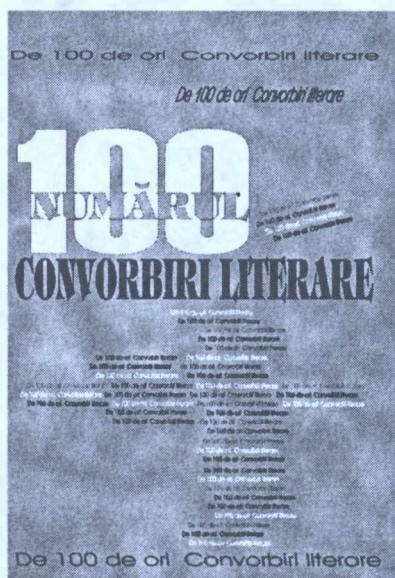
ZILĂVOG Ana-Maria / 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (1996); 1, 2, 3, 4 (1997); 6, 7, 8, 9, 10, 11 (1998); 2 (1999).

ZUB Al. / 6 (1999); 7 (2001); 4, 6, 8, 10, 11, 12 (2002); 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (2003); 1, 2, 3, 4 (2004).

ZUB Alexandru Dumitru / 2 (2004).

ZUBAȘCU Ion / 8 (1999); 3 (2000); 2 (2002); 2 (2004).

ZUGUN Petru / 5 (1998); 5 (2000).

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE RADIODIFUZIUNE

RADIO IASI

*Un Radio al Fiecăruia
Un Radio al Tuturor !*

Tel./Fax: 0232 - 211.190

 RADIO ROMÂNIA CULTURAL

Zilnic, între orele
12:00 - 12:10 și 23:50 - 24:00

ascultați

POEZIE ROMÂNEASCĂ

Realizator Emil Buruiană

POEZIE UNIVERSALĂ

Realizator Dan Verona

103,1 fm

Iași

Astral BROADBAND

AstralTM

Creat să evolueze

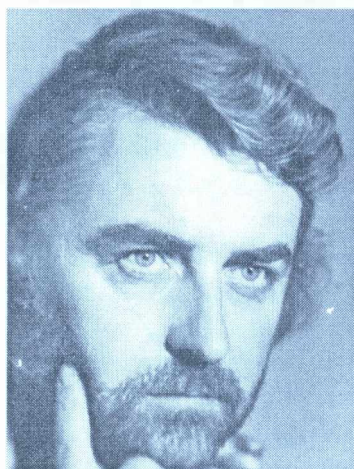
Pentru volume mari de date, recomandăm
o soluție scalabilă și stabilă:
internet broadband

În zilele astea afacerea ta crește cu cel puțin 356 kbps, dar
oare internetul tău Ține pasul cu ea? Îți oferim un set
complet de opțiuni: adresă statică, email, server de
web, soluții de intranet și extranet securizate
și atenția experților noștri.

Iar când vei avea nevoie de mai mult, te așteptăm. Soluțiile
noastre sunt create să evolueze.

broadband

www.astral.ro/broadband CATV | INTERNET & DATA | TELEFONIE

VASILE PROCA

Născut în comuna Ciurea, județul Iași, la data de 2 ianuarie 1949. Poet și publicist, redactor la revista „Poezia”, membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Studii: 1972, Școala Postliceală Comercială. Între 1977-1980 își continuă studiile cu profil economic (secția planificare-administrație) la A.I.S.P. (S.N.S.P.A.). Descoperit ca poet de Cezar Ivănescu, în 1968, an când debutează în revista „Licăriri” a Liceului „Al.I. Cuza” din Iași.

Adevăratul debut are loc în revista „Convorbiri literare”, în 1978, avînd girul criticului literar Daniel Dimitriu.

A publicat următoarele cărți:

Ruperea ritmurilor, poeme, 1987, Editura Junimea, Iași;

Ambigua, poeme, 1992, Editura Moldova, Iași;

Cerul pe pămînt, poeme, 1998, Editura Timpul, Iași;

Abatorul îngerilor, poeme, 1998, Editura Cogito, Oradea;

Prada din rai, poeme, 2000, Editura Axa (colecția La Steaua poeți optzeciști) Botoșani;

Jocul de-a Dumnezeu/ Playing God, poeme, 2002, ediție bilingvă româno-engleză, Editura Limes, Cluj;

Duminica din trăsnet, poeme, 2002, Editura Cartea Românească.

Despre poezia lui au scris: Gheorghe Grigurcu, Laurențiu Ulici, Emil Iordache, Ioan Holban, Ioan Es. Pop, Mircea A. Diaconu, Gellu Dorian, Nichita Danilov, Victor Știr, George Vulturescu, George Popescu, Octavian Soviany, Adrian Alui Gheorghe, Lucian Alecsa, Bogdan Alexandru Stănescu, Sever Trifu, Ana Dobre, Sergiu Ailenei, Amalia Voicu, Constantin Pricop, George Bădărau, Daniel Corbu, Dan Bogdan Hanu, Nicolae Prelipceanu etc.

Publică în reviste literare din țară și din străinătate. Este tradus în engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă și italiană. A primit următoarele premii literare: Premiul Asociației Scriitorilor din Iași (1999), Premiul Festivalului Internațional de Poezie de la Oradea (1999), Premiul Festivalului Internațional de Poezie de la Sighetul Marmăției (2000 și 2002), Premiul Festivalului Național de Poezie „George Coșbuc” de la Bistrița-Năsăud (2003).

VASILE PROCA

VANGHEAUA

(poemul rostind copilăria)

În timpul acela în fiecare dimineață pe tata
îl trezea zeul și îi arăta eternitatea și cum
vorbește spațiul îi arăta singurătatea și cum
se poate schimba lumea și că mâna stîngă reprezintă
prezentul: menit era tata să aibă putere de
elefant și să aducă în spinare pădurea acasă:
acolo la răscrucile Cumaniei stau înghețat în ora zece
fix și privesc iarba călcată în picioare de clovnii care
se aruncă de la înălțimea unui sfîrșit inevitabil: privesc
razele soarelui ca pe niște semne de întrebare nevoite
să lumineze fericirea familiei noastre care nu dura
mult peste cele 24 de ore produse de echilibrul
unui înger care trage în sus lucruri cămoase:
cînd eram mic timpul meu era mai lung
decît timpul părinților

... mai spun că pădurea avea marginile pe unde
trecuse ființele tunetului și era tristă cînd
păsările ei erau chemate în grabă să numere
tot atîtea boabe de grîu cîte picături avusese
ploaia de ieri: așa plăteau tribut curățurenii
mei: adică oamenii cu frunze în priviri

... tatăl meu cel sfîrtecat odată de privirea
lupilor și-a revenit dintr-o aproape muțenie
după ce a fost descîntat cu păr de lup:
tata chiar mirosea a lup și știa să-și
vindece rănile cu lut verde: spunea că pe
toți ne sărută buzele de lut ale Dumnezeuului

... să alegem de a ne muta în alt prezent
zicea tata: suntem epuizați de alaiurile
mortuare care trec zilnic prin fața casei noastre:

întotdeauna după plecarea cuiva drag îi
găseam oasele grămadă la poarta din fundul
grădinii dinspre pădure: le luam pe furiș fără
să mă vadă cineva și mă ascundeam în povestea lor

... și mai departe tata înjura copiii de
vangheaua mamei lor cînd îi găsea jucîndu-se
cu focoase sau grenade la stejarul uriaș din Poiana
Rusului:
vedeam cu ochii lui cum le căuta trupurile prin
copaci și eu știam că pentru fiecare trebuia să
facă o mască a plînsului o mască a
tristeții pentru îngerii albaștri cum le spunea el:
uneori vedeam niște umbre albastre și după
un moment de uluială strigam cît mă ținea gura:
hai să prindem îngerii albaștri!

tîrziu mult mai tîrziu am înțeles că cineva
ne programează viața în spectacole trăite

... realitatea era de partea tatei fiindcă nu
trecea mult timp și auzeam bocete bocete:
din miezul zilei pînă în miezul nopții doar bocete:
un fel de cuvinte zgîriate:
lui cutare i-a murit băiatul
lui cutare i-a murit fata
lui cutare i-a zburat o mîină... ba un picior...
nu-i adevărat... am văzut eu... cutare mai trăiește:
din haosul cuvintelor improvizate oamenii treceau
cu mic cu mare în haosul culorii negru și a
privirilor în gol: cu monede acopereau ochii morților:
Chira lui Iancu Ciuntu a lui Ohabă știa cel mai
bine să bocească: știa să elibereze inimile
după ce umbla prin ele:
și peste tot era o tăcere vorbită

... să dați de pomană cu lumânare aprinsă
și vedeți să spună bogdaproste porunca tata:
să dați și pentru Aurel a lui Pitpac și pentru
Culai a lui Bageria și pentru fița aia a lui Todu lui
Chițoc:

zăluda naibii cine a pus-o să care
cortoafele nemților așa cum căra cu
poala scoici din Iazul Morii:
toți trei erau în cer și absenți de la școală:
dar îi găseam la hramul cimitirului când îi
pomenea popa așa de repede că mătușa
Catinca Lunguleasa care știa să descînte de năjit
striga: oprește părinte oprește că îi amesteci
așa de tare că nu-i mai știm:
și tot ea ne alunga din medeanul satului cu
mînca-v-ar boala să vă mănînce că toată ziua
stați și cisluiți:
printre glume porcoase acolo aflam despre iarba
de tun despre focoașe și cartușe de tot felul:
era un nivel de vorbire care precis stîrnea
mînia Dumnezeuului dar nu avea încotro

... tata a murit și el o dată: era
într-un Ajun când mama l-a lăsat plecînd
la bunica:
el avea o senzație de umilință și ochii
plini de întrebări:
noi aveam mîinile pline cu eul lui rece:
și lumina era atunci o femeie rea
și ziua de marți îndoită ca o filă de ziar
și stelele ciocneau ca ouăle sub cloșcă
și moartea cu ghetă vechi încuiată în magazie
și timpul rămas într-un număr oarecare
și regii din tablouri povestind războiul
și copitele calului auzite ieri
și noi cu multă tristețe
și tata cu gîndurile putrezite totuși spuse:
în țara asta trebuie păzite visele: să nu ți
le fure cineva ca pe vite;
treaba asta trebuia să o înțeleg că-i un alt fel
de istorie:
istoria pe care o învățam la școală era un soi
de horoscop cu modificări de existență: martie
nu mai ieșea din Chiron: era complicată mai ales
casa a șasea dar și celelalte case: atenție la
oamenii care vă trag de limbă:

... atunci luam o cîrpă și direct la biblioteca școlii: la
Stalin care nu
mai era Stalin: Lenin mai era încă Lenin și
Gheorghiu-Dej mai era și el: îi ștergeam de praf
mă apuca tusea și vorbeam ca pentru mine:
România ești o proastă România ești o
vacă:
așa mai consumam și eu un pic de viață
proletară din toată tristețea acelei lumi: plecam
repede afară din ea dar întîlneam milițianul
care sporea tirania spațiului întrebîndu-mă dacă
nu am văzut arme albe:
el avea dreptate căci toată flacăimea din trei sate
se bătuse o zi întreagă cu pari și cuțite după ce un prost
a spart hora strigînd foaie verde gata c-a
obosit fata

... trăiam cu toții într-o aproape părere despre
cele întîmplate:
că doba țiganului Vîrlan s-a spart
că trompeta țiganului Cotigă s-a îndoit
că și altui Vîrlan i s-a rupt clarinetul și tot
așa:
mai rău era că Zaporojanul dispăruse într-un
nour de praf cu o căruță plină cu butoaie de înghețată:
pînă departe dispăruse de ni se trăgea orizontul
peste ochi și nu mai vedeam nimic:
rămîneau doar niște biete umbre cînd negre cînd
albastre:
erau îngerii? erau pedepsele? sau poate erau
visele noastre mici și proaste traversînd existența?
era aproape primitiv cuțitul
era aproape primejdie cuțitul cuțitul
era aproape înțeles sîngele
era aproape rușine sîngele sîngele
era aproape pustiu omul
era aproape un poem rostit tatăl nostru
într-o aproape seară cînd ne lua cu el
să mătăhăim eu și sora mea prin nepăsarea
verde a lanului de porumb care se termina exact
unde începea crîșma lui Zăbuc:

... ghemuiți sub vangheaua lui îl vedeam mare:
mare și puternic de parcă deschidea lumea când
deschidea el ușa birtului care deodată cu
prunii cei albaștri cu nucii cei bătrâni devenea și mai
mare:
la capătul visului în care tata bea zdravăn
chiar cu Dumnezeu în persoană și lălăiau amîndoi
de auzea un sat întreg eu și sora mea rămași să păzim
secretele băutorilor eram înviați de zgomotul pe care îl
făcea
ora exactă din ceasul cu locomotivă:
na o oră ție dă-mi o oră mie și
astfel ceasul devenea o roată trimisă de la
unul la celălalt pînă obosea timpul:

... pe mama am văzut-o de mai multe ori rugîndu-se
într-o roată galbenă care apărea cînd începea
murmurul rugăciunii și dispărea cînd termina
ce avea de spus lui Doamne Doamne:
alergam și noi prin colbul satului ca într-un fel
de rugăciune a drumului care urca pînă la
Cel de Sus: cerul alerga și el:
vroia să vadă satul nostru cum încăpea
în inima tatei: așa de mare îi era inima
mai ales în noaptea de duminică spre luni

... mai demult și mai demult oamenii așteptau
un timp mai bun care nu mai venea: liniștea
creștea și urechea satului se speria:
atunci tata se juca cu spaima și înjura pe unul
domnul partid: cînd înjura el rupea aerul cu
dinții:
apoi pleca într-un spațiu pe care nu îl puteam
vedea: rămîneam cu toți sfinții pomeniți de el să
mîncăm în tăcere și milă cir cu brînză de oi făcut de Ion
Țiganu:

... lumina cade între ochi și despică memoria:
ia un cărbune de lumină (auzim) și scrie pe copacul
acela cîntecul Țiganilor: hoi-la hoi-la hoi-la la la la...
și ora noastră este goală scrie
și să îmbrăcăm vorbitul apei
și moartea este un morman de timp
și fîntîna a orbit
și atinge lumea cînd îi spui ceva:
acum a muri privește pămîntul

și ochiul vede povestea
și s-a terminat

ISTORIE LITERARĂ

Florin FAIFER – *Diva* / 95
Horst FASSEL – *Cîntecul Gînteii latine într-o versiune germană din 1879* / 96
Eleonora CĂRCĂLEANU – *Petrarca în cultura română* (I) / 97
Liviu PAPUC – / 100

ISTORIE

Gheorghe I. FLORESCU – *România, Ungaria și Europa, după Trianon* / 101
Ioan ȚEPELEA – „*Opțiunea Maniu*” / 104

LITERATURĂ UNIVERSALĂ

„*Great River Review*” / „*Revista Marelui Fluviu*”
Traduceri de Olimpia IACOB / 106

ESEU

Cristian BĂDILĂ – *Îngerii de sub acoperișul lumii* / 108
Ovidiu HURDUZEU – *Exces și teroare* (II) / 111
Aurelian CRĂIUȚU – *Tocqueville sau cum poate fi iubită democrația cu moderație* (II) / 114
Mircea PLATON – *Biblia lui Robespierre* / 118
Eugen URICARU – *Roman* / 120
Anton ADĂMUȚ – *Hermeneutici și densități* / 121
Caius Traian DRAGOMIR – *Program, istorie și cultură* / 124

CARTEA DE ETNOLOGIE

Petru URSACHE – *Din nou etnoistoria* (I) / 126

CARTEA DE ȘTIINȚĂ

Tiberiu BRĂILEAN – *Eu sînt adevărul* / 128

CARTEA STRĂINĂ

Marius CHELARU – *Vorbind fără greș despre mărînimie* / 130

CARTEA DE FILOSOFIE

Andrei STAVILĂ – *Memoria activată: Vasile Conta* / 132

ACTUALITATEA FRANCEZĂ

Simona MODREANU – *Suflete gri* / 134

ANTICHITĂȚI ACTUALE

Ioana COSTA – *Unghiuri burane* / 136
Ștefan COLCERIU – *Scrisoare deschisă Facultății de limbi clasice din București* / 137

ARTE

Mircea GHIȚULESCU – *Despre marea deosebire dintre artă și autobiografie* / 138
Adrian PALCU – *Zece ani...* / 139
Bogdan ULMU – *Pintilie și vocația sa epică* (IV) / 141
Ștefan OPREA – *Todo Sobre Almodovar* / 142
Valentin CIUCĂ – *La vest de lună* / 144

PANORAMIC EDITORIAL

Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 145

CONSEMNĂRI

Lucian VASILIU – *Iașii la... 1948. Donuului Liviu Papuc* / 148
Constantin PARAȘCAN – *Cezar Ivănescu* / 150
Ioan PINTEA – *Însemnările unui preot de țară* (XII) / 153
Dragoș COJOCARU – *Despre humana dignitate* / 154
Cătălin MIHULEAC – *Mersi, Antoine!* / 155
Horia GÂRBEA – *Poșta și computerul* / 155
Radu TĂTĂRUCA – *La Bálváros acum și-în veac* / 156

VARIA

Liviu PETROAEI – *D'ale Asociației...* / 158
Andrei VARTIC – *Mesia de la Voroneț* / 159
De 100 de ori *Convorbiri literare* / 161
Indice de nume / 252

Biblioteca revistei **CONVORBIRI LITERARE**,
nr. 4, APRILIE 2004

VASILE PROCA – *VANGHEAUA (poemul rostind copilăria)*

Ilustrarea numărului:

Ștefan cel Mare și Sfînt, în iconografie

CONVORBIRI LITERARE

MEMBRĂ A ASOCIAȚIEI PUBLICAȚIILOR LITERARE ȘI EDITURILOR DIN ROMÂNIA (APLER)

Redacția

Iași, Str. I.C. Brătianu nr. 22, etaj 1
Tel./Fax: 004-0232-260390 e-mail: convlit@mail.dntis.ro
Cont B.C.R. Iași: 2511.1-30040.1/ROL
Cont MINDBANK, Filiala Iași: 251100001136420
Administrația:
Casa cu absidă „Laurențiu Ulici”, Centrul Civic Iași

APARE CU SPRIJINUL MINISTERULUI CULTURII ȘI CULETOR ȘI AL PRIMĂRIEI IAȘI

Persoanele sau instituțiile care vor să sprijine financiar revista pot depune sumele în unul din cele trei conturi deschise la B.C.R. filiala Iași: 2511.1-30040.1/ROL, 2511.1-30040.2/EUR, 2511.1-30040.3/USD

Abonamente

RODIPET, poz. în catalog 4022:

3 luni – 75.000 lei,
6 luni – 150.000 lei,
1 an – 300.000 lei

Pe adresa redacției, prin mandat poștal, în contul revistei :
300000 lei / an + 90.000 lei taxe poștale,
150.000 lei / 6 luni + 45.000 lei taxe poștale.

Pentru cititorii din străinătate

Abonamentele se pot face direct la redacție la tarifele de 75USD/an sau 75Euro/an – pentru spațiul european
95 USD/an sau 95Euro/an – pentru țările extra-europene.
Plata se poate efectua prin CEC la dispoziția revistei, pe adresa Iași, str. I.C. Brătianu nr.22, etaj 1, România
sau prin bancă, în contul 2511.1-30040.3/USD (pentru dolari)
sau 2511.1-30040.2/EUR (pentru euro)
deschise la Banca Comercială Română – filiala Iași
(caz în care vă rugăm să trimiteți prin poștă, pe adresa redacției, o copie a ordinului de plată și adresa dumneavoastră completă. În prețul abonamentului sînt incluse și taxele poștale și de expediere).

Revista *Convorbiri literare* găzduiește opiniile, oricît de diverse, ale colaboratorilor. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.

S.C. SEDCOM LIBRIS S.A.

pune la dispoziția dumneavoastră
– prin cea mai mare rețea de librării din Moldova carte de cea mai bună calitate, din diverse domenii de specialitate, de la cele mai mari Case Editoriale românești și internaționale, precum și o gamă diversificată de produse de birotică și papetărie indigenă și din import;
– servicii complete, competente și profesionaliste de editură, tipografie, serigrafie – cărți, coperti și reviste, format divers, cu o grafică atractivă (afișe, pliante), ambalaje din hârtie și carton pentru produse de larg consum, plicuri

cu antet, legitimații, ecusoane, decupări cutting-plotter, copertine, acoperiri terase, firme luminoase, panouri, banere, prelate auto etc.;
– imprimare tipizată cu regim comun sau special.

Șoseaua Moara de Foc nr.4,

Iași, România

Tel.: 0232. 234.582;

259.680;

239.218;

235.861

Fax: 0232. 233.080

e-mail: sed@xnet.ro;

editurasedcomlibris@yahoo.com

TIPAR OFFSET: TIPO MOLDOVA IAȘI

Bd. Carol I, nr. 3-5, 0232 206549, tipo@artelecom.net

APARE LA 20 ALÉ FIECĂREI LUNI
160 PAGINI - 25.000 LEI

ISSN 0010-8243

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR DIN ROMÂNIA
UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA
REDACȚIA REVISTEI „CONVORBIRI LITERARE”
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI IAȘI
DIRECȚIA PENTRU CULTURĂ, CULTE ȘI PATRIMONIU NAȚIONAL VASLUI
ASOCIAȚIA PUBLICAȚIILOR LITERARE ȘI EDITURILOR DIN ROMÂNIA (APLER)

Ediția a VIII-a

Zilele revistei CONVORBIRI LITERARE

Iași, 22-25 aprilie 2004

Numărul
100
CONVORBIRI LITERARE

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR

JOI, 23 APRILIE 2004

Orele 14⁰⁰-24⁰⁰: sosirea invitaților, cazare la hotel

VINERI, 23 APRILIE 2004

Ora 10⁰⁰

(Ateneul Tătărași Sala Mare)

Deschiderea „Zilelor revistei Convorbiri literare”

Orele 11⁰⁰-12³⁰:

Colocviul Ștefan cel Mare și Sfânt ocrotitor al artelor;
lansări de reviste și cărți;

Orele 12³⁰-13⁰⁰

Spectacol-lectură: „Ștefan sunt ceilalți”, de Horia Gârbea

Orele 17⁰⁰-19⁰⁰

(Casa Pogor Muzeul Literaturii Române)

Simpozionul De o sută de ori Convorbiri literare – seria nouă;
lansări de cărți

SÎMBĂȚĂ, 24 APRILIE 2004

Orele 10⁰⁰-13⁰⁰

Muzeul Sadoveanu

Colocviul Anul Sadoveanu după un secol;

Lansări de cărți; vernisaj expoziție

Orele 17⁰⁰-19⁰⁰

(Ateneul Tătărași Sala Mare)

Podium poetic cu participarea invitaților.

Decernarea premiilor revistei Convorbiri literare.

DUMINICĂ, 25 APRILIE 2004 Ziua Academiei libere

Ora 10⁰⁰:

preluarea oaspeților din fața hotelului și plecarea spre Vaslui

Orele 12⁰⁰-13³⁰

(Biblioteca Județeană N. Miclescu-Spătaru, Vaslui)

Simpozionul „...Mileniul Caragiale continuă”

Orele 14⁰⁰-15⁰⁰

(Clubul Tineretului Vaslui)

Decernarea premiilor „Academiei libere”

Orele 18⁰⁰

Festivitatea de închidere

Plecarea oaspeților

La festivități vor fi prezente personalități ale
lumii literare și culturale, din țară și străinătate.